

2202

immineret ius pignoris, vel super hoc effect factum pactum: alias incidere creditor in penam, ut est tex. & ibi glo. Bal. & Salic. in l. pignoris. C. de pign. action. & ibi est glo. plenissima de hoc.

SVMMARIUM.

- 1 Hypotheca: *via quibus personis competat, & contra quas pro quibus rebus.*
- 2 *Iuramentum quod dicitur de feratur in hypothecaria, & creditore in hæ iurantes, condemnatur debitor, & in quantum.*
- 3 *Iuramentum in licem, in materia hypothecaria diversimode consideratur.*
- 4 *Agens hypothecaria ex obligatione generali contra tertium possessorem, potest unam rem in solidum eligere.*
- 5 *Emens rem a debitoribus, ut satisfaciat creditoribus non satisfaciatur hypothecaria.*
- 6 *Hypothecaria contra debitorem, potest cumulari cum personalibus.*
- 7 *Hypothecaria datur contra tertium possessorem in subfidium ad pretium re præscriptis, vel perempta, quando ille possidet ex causa lucrativa.*
- 8 *Actio hypothecaria datur ad bona sua extra territorium contrahitur.*

Secundum membrum octavae partis.

Principalis.

Sequitur modò secundum membrum istius octavae partis principalis. In qua videndū venit, quibus personis, & cōtra quas personis, & pro quibus rebus cōpetat actio hypothecaria. ¶ Et primum clarum est, quod

potheca effect data ob aliquam turpē causam: quia hypothecaria non fundatur in contractu, sed datur ad rē ut tenet glo. in l. 2. C. de condi. ob tur. cau. & habetur per Bar. & alios in l. j. ff. eo. ritu. & in l. iurisdictionum. ff. si ob maleficium. ff. de pact. alios casus penam infra

¶ Secundò, in materia dubitatur, an si conventus hypothecaria, dolo delisit posse restituere rem, an ista causa creditor possit iurare in licem, & conventus debeat condemnari quanti creditor iuravit: & brevitè respondetur, quòd sic, ut est text. in l. si fundus. ff. in vendicatione. ff. de pign. & ibi glo. ff. Bart. & hoc est verum, etiam si creditor in libello peiisset possessorem condemnari alternatim, vel ad restituendum rem, vel absolvendum debitum. Nam licet videretur dicendum, nō esse locum tunc iuramento in licem, ex quo petitū est condemnari ad solvendum debitum, cum tale iuramentum præficeretur solum, quādo possessor delisit restituere rem dolo, ut in actionibus. ff. de in lic. iur. tamen cum solutio debiti veniat in actione hypothecaria ex natura obligationis, cum possessor volens, possit illud solvere. l. mulier. ff. qui pot. in pign. habean. & l. Paulus. ff. sn. ff. quib. in od. pign. vel hypo. solut. Ideo si conventus non restituat rem, neque solvat debitum & delincent posse restituere ex dolo, poterit creditor ob restituendum non factam iurare in licem, quanti sua interit ob rem non restitutam, ita declarat Bartol. in dicto. ff. in vendicatione. & sequitur Salicetus dicens, in actione hypothecaria non esse in obligatione solvendi debitum, sed esse in facultate solvendi: quia possessor potest, si vult illud solvere, sed in obligatione esse restitutionem rei hypothecate. Ex prædictis ergo concluditur, quòd quando reus conventus hypothecaria

Ficte el Sr. Ximenez a la Compañia de Jesus
orago

247

BIBLIOTECA

DE LA UNIVERSIDAD DE VALLADOLID.

Estante n.º

Tabla

Número

247

247

Reuerendo in CHRISTO Patri et domino, D. Germano
Gannato Cathurcensiu Episcopo designato / Godofredus To
rinus Bituricus salutem dicit humillimam.

Dum Papā Antistes excellētissime / authorē et digni
tate & singularitate sine dubio vincerādū in Asiae
& Europæ descriptione / Iā tertiorē & emēdatio
nem quā antea legebatur / in lucē exire curauimus.
Quē autē ei recenter ex chalcotypea officina sese expediēt /
Virū delectū / literarū amātiss. & singulari virtute pleniss. stā
tīm deuotissime salutatū iret / potiorē sane te / digniorē ue /
cognoscere potui nullū. Sūmū ipsum Pōtificē, te maxime ve
nerabilē Antistitē inuissere / rē esse putauī nō inuicūdā / Ipsum
in quā Geographiæ & lectū dignissimā (vti videre poteris) hi
storix / nō poenitēdū authorē / te / bonarū omniū literarū ama
torē & cultorē / accedere / & amplecti / factū opido quā decen
tiss. existimaui / Gēmā auro / Eucastū / id est op^o igni pictū / ar
gēto. et Palmā vincētī cōferre / pculdu. nihil aliud est quā / Bo
na bonis. Splēdida splēdidis. & Merita meritis addere. Ti
bi pfecto & cū his alia ratione. pulcherrimū hoc opus meri
tissime dedicari debet. siquidē p. Capita distinctū / & in cōmo
diorē ordinē te p. motorē & iubente: redactū est. Quo facilius
(vt voluisti) & melius / tibi iprimis / cōsequēter alijs oib. studio
sis & legētib. regiones terræ / quæ numero sunt multæ / & i eis
res scitu periuicūdæ captant. & memoriæ cōmēdētur / Capita
tīm noib. fluuiorū / opidorū / locorū / Ducū. & aliarū rerū Insi
gniū / in margine cōnotatis / quæ etiā oia in indice numerati
inueniūtur / diuissim^o. ipsā hāc nostrā lucubratiūculā / tibi An
tistiti reuerentia per celebri / sincæro dedicamus animo. Impar
sine cōtrouersia res est / quā tuæ reuerēdæ paternitati deberē
offerre / tu tamē cuius benignitate & itegritatē oēs prædicant /
(& me minime latet) excellētissimā / ea fronte qua / huiusmodi
alias solitus es. ipsam / purissimas in manus tuas si placet acci
pies. Vale.

Parrhisijs / apud Collegium Plesseiacum. 6. Nonas Octobris
Anno domini. 1509.

Del Colegio y libreria de S. Ignacio. Vallad. 1509.

Abarni	8.	Aeolica	55.58.	Alcmena	83.
Abakfia	11.	Aethiopes	3.	Alexander, 9.10. bis,	
Abas	76.	Aetholia	101.	i eod' fo. 25. 53. 64. b.	
Abatus	18.	Agathonica	50.	73. bis. 56. 76. 77. b.	
Abindæ	121.	Agamennon	55.	Alexandrini	76.
Abraâ Caramanus		Agatarchides	70.	Aleus	49.
77.		Agapenor	78.	Alefferaphus	81.
Abus	30.	Aganippe	100.	Alenconius comes	
Abufacus	72.	Agifimbals	3.	125.	
Abydus	52.	Agidas	75.	Alexander Sfortia	
Acaraca	67.	Agidus	77.	148	
Acarani	101	Agios	91.	Alierus	11.
Achileus Vicus	18.	Agoritæ	12.	Aliates	50. 83.
Achiles	53. 55. 122.	Agrippa	52.	Alicarnassus	67. 71.
Achei	19. 53. 55. 100	Agrippina Vrbs	120	Alo	12. 21.
Acheium	53. 55.	Aiax	53. 76.	Alopetia	18.
Achamas	77. 78.	Alanorfi	7.	Aloncus	65.
Achiles Theutonicus.		Alazonius	15.	Alpes	5.
122.		Alani	21.	Alphonfus rex Ara-	
Acyra	44.	Alaricus	120.	gonu. 125. 135. 146.	
Acona	42.	Albani	12. 21. 101	149. 150.	
Aconitum	42.	102.		Alfacia	124. 140
Acumulum	149.	Albertus impe.	88. 90	Alcumburgum	115.
Ada	67.	115. 116.		Aluarus	127.
Adam	114.	Albertus dux	107. b	Amanus	4.
Adamitæ	117.	in eodē fo. 109. 116.		Amazones	13. 14. 39
Adelheida	227.	Albertus Maguntin ⁹		83. 84.	
Adiatorides	40.	martyr	117.	Amardes	26.
Adiatorix	42.	Albertus comes	121	Amastia	40. 41.
Adimanthus	52.	122.		Amastris	42.
Adirus	55.	Albertus Florentinus		Amaxitus	55.
Adobogion	50.	140.		Amaxia	75.
Adramittum	49. 56	Alba, op. 99. 101. 102.		Amatunthus	58.
58.		Albia	103.	Amasitis	63. 118.
Adrastia	52.	Albis	114.	Amass	116.
Adropompus	60.	Alberbegium	114.	Amantides portæ	
Aega	58.	116.		77.	
Aelea	58.	Alberstadium	114.	Amatus	78.
Aemilianus Scip.	75	Albion	127.		
Aeneas	50. 57.	Alceus	59.		

Dilus Ambrosi ⁹ 100.	Antiochia 10.69.	p fructu ferētes 127.
Amedeus 124.	Antiope 13.	Archedeus 13.
Amifus 39.	Anticeta 19.	Arcoadites 24.
Amintas. 44. 47. b.	Antigon ⁹ 23. 47. 56	Arca Noe 30. 82.
Amntbi 5.	84.	Archelaus 40. 58.
Amnias 43.	Antigonia 47.	75. 76.
Amorium 48.	Antropatia 27. b.	Archesilaus 58.
Ampelus 62.	Antenor 42. 57. 119	Archia poeta 42.
Amphiloch ⁹ 74. 77	120.	Archiphron 64.
Amurates 85. b. 93. b	Antandri ⁹ 49. 56.	Arcea Venus 77.
44. 96. b. 97. 101.	Antimenedes 59.	Arethusa 28. 100.
Anaximenes. 52.	Anthenius 62.	Arctinus 136.
62.	Antigragus 73.	Argeus 37.
Anaximander 62.	Aorfi 18.	Argantomus 46.
Anacreon 63.	Apaturia Venus	Argentum 65.
Anaxagoras 66.	19.	Argentifodinae 115.
Anchiala 76.	Apamia 27. 46. 48	Artimapi 7.
Andira 57.	Apenninus 5.	Artimpei 8.
Androclus 60. 63.	Apelicon Thei ⁹ 57.	Arius 9. 22.
Andromen 60.	Apelles 64. 68.	Aria 10.
Andronicus 72. 100.	Aphrodisium 77.	Arinchi ⁹ 12.
Anemurium 75.	Apianus 138. b.	Ariarates 36. 37.
Anellus faber Neap.	Apollonia 47. 50	Aristeus 52.
148.	00.	Aristiba 52.
Anguigenæ 52.	Apollo Smyntheus	Aristeles 57. b.
Anglicus mons 75.	56.	Arion 60.
Anglia 127.	Apollo Dydime ⁹ 62	Aristonicus 66.
Angulum op. 147.	Apollodorus 50.	Aristodemus 67.
Annibal 46. 47.	Apolloni ⁹ 67. 69. b	Ariston 68.
Anobi mōtes 118.	72. 78.	Aristocles 72.
Antropophagi 3. 5. 7	Aqua amara 75	Aristomone 73.
Antitaurus 4. 30.	Aquila 20. 41. 146.	Aristus 77.
M. Antoni ⁹ . 23. 24. 32	Aquinus 116.	Ariminum 145.
46. 62. 75. 78.	Araxes 7. 29. 27	Armenia 29. 31. 34.
Antonius Candola :	Aræ Herculis/ Libe-	36. 42.
147. 149.	ripatris/ Cyri/ Semira	Armenius dux 31.
Antonius Vintimili ⁹ :	nudis & Alexādi 8.	Armamentaria 51.
149.	Aranæ 13.	Armellinae pelles :
Io. Antonius 146.	Aragus 15.	109.
Anthiochus Sother :	Arabaces 29.	Armeniac ⁹ cōes 125
10. 23. 47. 49. 50. 53	Aratus 76. 86.	Armilaus 132.
74.	Arborea aucis ex se	Atropus 27.

aa iij.

Armenſe vini.	67.	Atacenus.	5.	Baldatius.	136.
Arpagia	52.	Atafij	6.	Baldafinus.	138.
Arparium op.	147.	Atarneus	58.	Bambergia.	121.
Arrianus	46.	Acabyris	72.	Bantilius.	5.
Arrianum op.	150.	Athalus martyr	50.	Baptiſtra Blaſius.	132.
Arfaces	22.23.41.	Athalia	47.	Bapt. Sciarra.	141.
Arfacta	27.	Athamas.	60.	Barbiſa.	31.
Arſinus lacus	30.	Athenenſes	75.	Bardanes.	32.
A. ſinoe	64.75.b.	Athenienſes	76.	Barbaroſſa.	36.
77.78.		Athenæ	100.	Bartholomeus Apo=	
Artabanus	24.	Achilius	83.	ſtolus.	45.
Artaxata	30.	Atoci.	5.	Bargilia.	68.
Artanes	31.	Atraclenſis	78.	Barbari.	70.
Artabaſus	32.	Attalici reges	42.	Barbariſmus.	70.
Artemidor ^o	64.70.	49.		Bargaſa.	70.
76.b.		Attalus	49.55.66.	Barbana.	129.
Artemiſia.	67.84.	74.		Baſſianus.	25.
Arta.	102.	Attica	100.	Baſilia.	97.
Arturus.	126.	Auerſia arx	147	Batha.	19.
Aruiſia.	65.	Auernus	62.	Baton.	43.
Arūs.	134.	Aufida op.	145.	Bauaria.	122.
Arſ Oul.	150.	Auguſtus	21.73.62.	Bebricia.	47.82.
Aſcanius lacus.	47	Auguſta.	40.	Bellifarius.	25.149.
Aſclepiades.	47.	Augea.	49.	Bellorophon.	69.73.
Aſculum.	145.	Aureū Vellus.	17.	Bellum filij patrem.	
Aſembecus.	85.	Aureli ^o Cōmod ^o	24.	123.128.	
Aſia.	4.	Aureli ^o Baſſian ^o	25.	Bellum inter fratres.	
Aſiotæ.	18.	Auriſpa.	133.	133.	
Aſi ^o Hyrtacides	52.	Auſtria.	106.	Belgius.	44.
Aſylum.	64.	Auzaci.	5.	Bentinolus.	134.
Aſimitel.	5.			Berlinū.	114.
Aſmalis.	81.	Bactriani.	9.10.	Berégarius.	121.
Aſpiſit.	8.	Bacchurius.	16.	Berta.	120.
Aſpurgitanl.	19.	Bacchis.	43.b.83.	Bernardinus Senen=	
Aſpane ^o lucus.	56.	Bacchus.	83.	ſſs.	140.146.
Apendus.	74.	Badenſes.	123.	Beffus.	9.
Aſſus.	57.58.	Batuli Venetl.	79.	Beſſariō	47.134.135
Aſturiani.	12.	Baioarij.	113.122.	Biſtriciū.	9.
Aſtacus	46.	Balticus ſinus.	2.111.	Biſinus.	120.
Aſtyra	49.53.56.	Balbura.	69.	Biſiū op.	143.
Aſtypalea	68.	Balduinus.	81.	Bithynia.	45.
Atlas	4.			Bizares.	39.

Bizantiū.	91.92.	Cesarea magna.	37.	Candola.	46.140.
Boetia.	100.	Cæsar Martinengus.	46.147.149.	Cana promontori-	
Boheml.	113.117.	148.		um.	58
Boi.	122.	Caicus.	49.58.	Canis.	71.
Bolomet ^o .	124.	Caister.	64.	Cananita.	76.
Bonifura.	78.	Calisthenes.	9.	Canna mellis.	78.
Bononia.	133.	Calybes.	39.83.	Canysius.	81.
Borsius.	133.	Calcedon.	45.	Candi.	108.
Bosior ^o Thraci ^o .	35.	Calpas fl.	46.	Caones.	102.
Bosfa.	147.	Callidiū.	46.	Capha.	26.
Bolo.	121.	Calamus ad fistulas.		Cappadocia.	35.41
Bosneses.	102.	48.		Cappador ^o fl.	38.
Boues.	6.	Caliconia.	54.	Caper fl.	48.
Branchidæ.	9.62.	Calidnæ.	55.	Capistranus.	94.99.
Brandeburgenses.		Callias.	50.	108.	
113.114.		Calo Ioānes Constā-		Capræ.	148.
Brennus	44.	tinop. impe.	60.	Cariata.	9.
Bremenfes.	114.	Calazomenæ	60.	Carta.	10.
Brielum.	18.	Calcaphon	63.	Cariustus.	16.
Britānia.	127.	Calcas	65.74.	Carus impe.	25.
Brūtica.	114.	Calabidus luc ^o .	65.	Caracala.	25.
Bructer.	118.	Calbis fl.	71.	Carcaciocerta.	30.
Bubo vrb.	69.	Calimna.	71.	Carābis.	42.
Buda.	90.	Calixtus tertius.	72.	Carura.	48.
Bulco dux.	108.	141.142.		Carpus.	50.
Bulgari.	91.	Calicadnus.	75.	Caron Gergitti ^o	52.
Bursa emporium.	47	Calidnus.	75.	Carisina.	55.
97.		Calapinus.	88.93.	Careus fl.	55. b.
Burgūdiones.	120.	Calipolis.	93.	Cares.	58.63.67.70
Burdegala.	125.	Calibassa.	96.99.	83.	
Buffactores.	118.	Calatini.	148.	Caros.	63.
Buthicus.	84.	Cambris.	5.	Caria	67.
Cabaleschia.	8.	Cambifena.	30.	Carianda.	68.
Cabira.	40.	Cameria.	40.	Cares Lidius.	71.
Cabalenses.	69.	Camerus.	71.	Carmilesus.	73.
Cadimons.	4.	Camusa.	102.	Caradius.	75.
Cadulipo.	28.	Caminum	114.	Carābusa.	75.
Cadena.	37.	Campilia.	135.	Caraman ^o .	77.85.
Cadmus mōs.	48.62	Can magnus	6.8.	Carpasia.	77. b.
Cadmeæ	62.	Canes sepulchra-		Carlota.	82.
Cæsar.	24.32.46.53.	les.	9.	Carni.	103.
54.62.		Canes Rhodij.	72.		

Carinthia.	104.	Cathaminenses.	45.	arus.	116.
Carolus magnus.	113.	Catellusius.	60.	Christigernus.	116.
114. 120.		Catecas.	69.	Christiani.	79.
Carolus rex	116.	Cataractes.	64.	Chrisippus.	76.
Carolus Martel-		Cato.	10.	Cibelia.	65.
lus.	120.	Cato.	78.	Cibrici.	69.
Carolus Andegauen.		Caucasus.	4.	Cibera.	69.
126.		Caucones.	42. 82.	Cicones.	6.
Carolus dux Aurell-		Caunus.	71.	Cidissa mōs.	39.
aneñ.	126.	Caynanū.	147.	Cichellus.	60.
Carolus Gonzaga.		Cebrinia.	53.	Cidnus.	76.
130. 131.		Celeni.	4.	Cilices.	49. 58.
Carolus Aretinus.		Celius Pollio.	32.	Cillus.	58.
136.		Celenis.	47.	Cilbianus.	67.
Carlinga.	120.	Celēderis.	75.	Cilix.	64.
Carpenſis Protono-		Centrius.	63.	Cilia op.	105.
tariſus.	145.	Ceraunij montes.		Cin fons.	44.
Carpenonum	149.	11. 49.		Ciniata.	43.
Caspj mōtes.	4.	Certetæ.	9.	Cinda.	76.
Casij montes.	5.	Ceruleanus lac ⁹ .	30.	Cingulum op.	143.
Cassius.	24.	Cerafa.	39.	Cyrus Perſarum rex	
Cassius.	83.	Ceruæ.	69.	6. 20. 29.	
Cassia op.	136.	Cerines.	78.	Cistena	56. 73.
Caspia portæ.	28.	Cerusia.	108.	Citium	78.
Casperius.	32.	Cessa.	17.	Cizana	41.
Caſtaballa.	37.	Cefennius petus.	33.	Cizicus	51.
Caſeus Salmonen-		Cestius.	45.	Clazomenæ	66.
ſis.	47.	Cestius fl.	74.	Claudi ⁹ pulcher	78.
Cassiope.	102.	Cerij.	49. 78. 83.	Clagefurtinum	104.
Cassiniſus	109. 113.	Chaldei.	39.	Claromōtan ⁹ comes	
Caſtella regio Hiſpa-		Cheroneſus.	35. b.	126.	
niæ	271.	Cherinthus.	64.	Cleon latro	46. b.
Caſtilionū.	135.	Cheramus.	70.	Cleofanes	47.
Caſtellina.	136.	Chelidonia iſu.	73.	Cleanthes	57.
Cafale maius	145.	Chius.	59. 60. 65.	Cleomachus	66.
Caſtrū Verus.	147.	Chimera.	73.	Cleobulus	72.
Cafertin ⁹ regul ⁹ .	147.	Chriſta.	56.	Cleopatra	75.
Caſtellanus.	140.	Chriaoreus conuen-		Clitatus	49.
Cathaiū.	6.	tus.	69.	Climias mons	73.
Caragæ.	8.	Diuus Chriſtopho-		Clides iſu.	77. bis.
Carelauni.	21.	rus.	73.	Clodoueus	120. ter.
Cathaonia.	36.	Chriſtophorus Baio-		Clytus	10.

Coatras.	4.	Corithus.	101.	Cylla	49.
Cobira.	69.	Corui pugnātes.	133.	Cylanus mōs	67.
Coburca.	115.	Corradus impe.	44.	Cymericū	18.83.
Cocleæ Linustæ.	52.	117.121.		Cymbri	116.
Coepti po.	19.	Coldroas.	25.	Cynicus	43.
Colūna diuinitus i ae		Coffei.	28.	Cynitū	47.
ee suspensa.	16.	Cosmus medicus.	136.	Cynofima	70.
Colchis.	16.	Cothis	20.	Cyprus	77.
Colous.	50.	Cotta.	83.	Cyrus rex Perfarum	6.20.29.
Colophon.	65.	Cragas.	4.73.75.	Cyrrus fluuius.	11.12.
Colossus Rhodius.		Cragus	73.75.	20.26.29.	
71.		Craffius	24.66.	Cyra	9.
Colofus cast.	78.	Crates	77.	Cyrrinus	45.
Colonia vrbs.	120.	Cracoufa	108.	Cyrocrates	64.
Colucius.	136.	Cremma	45.	Cyfa Vrbs	69.
Comana.	36.40.	Cressus	59.	Cytherū	42.100.
Cōmendatores.	112.	Creopylus.	63.		
Conapfeni.	12.	Creta Vrbs	78.	Dæ	23.
Constantinus.	15.25.	Creton Vrbs	149.	Daet	88.
46.91.		Cristallus	7.38.	Dædala	73.
Conftātinopolis.	91.	Crimagoras	59.	Dagobertus	120.
97.98.		Crinitus	102.	Dalmatia	103.
Coniucū op.	113.	Cribellus	132.	Damascus	67.
Conradus.	117.	Cronus	68.	Daphita	66.
Connetulus.	134.	Crōbusa	73.	Darius.	3.20.52.91.
Coros.	4.	Crocus.	75.	Daritus	26.
Carasmi.	6.	Crommiū	77.78.	Dardanus.nia.	53.
Coraxes.	16.	Croesus	83.	83.	
Cordica mons.	28.	Croacia.	103.	Dascillum	47.
Corzena.	30.	CRVX dñi	25.	Datia	116.
Corbulo.	33.34.	Ctesias	70.	Dana	6.
Coralls.	44.	Cucurbitæ	78.	Danala	44.
Coristus.	57.	Cumana	40.	Dani	91.113.116
Corarius mons.	65.	Cuma	58.	Decem fratres	
Coricus.	65.75.	Curetes	63.	38.	
Coronium.	67.	Curlas	78.	Deiotarus	43.
Coracensiu.	74.	Cybele	44.	Delphi	44.
Cordilion.	76.	Cibrici	69.	Delus	74.
Corinthiana.	79.	Cybera	69.	Delphodias	118.
M. Corarius.	80.	Cyclopel	53.	Demofca	21.
Corona sacra.	88.	Cyenus	55.		

Demonactes.	32.	Dollones.	47.82.	Fnetus	119.
Demetrius mathe-		Dolobella.	66.	Enobarbus.	67.
maticus.	39.50.	Doldtacenses.	118.	Enocenus fl.	58.
Demetrius.	50.54.	Domantica regio.		Ennius	55.
57.140.		43.76.		Eoles	51.
Demetrius.	77.	Domitius Enobarb		Epaminndas.	100.
Derba	45.	67.		Ephorus.	14.58.
Despôtus	103.	Dominicus dux Bri-		Ephigenia	55.
Desiderius	118.	to	126.	Ephesus.	60. bis. 63.
Diana Perasia.		Drauus fl.	89.104.	64.	
37.65.		105.		Epictetus	47.
Diacopena	41.	Drangulæ	91.	Epirus.	60.102.
Diduri	12.	Drepanū.	68.	Di. Epiphanius.	78.
Didius	20.	Drimenetū	44.	Epidanus.	100.
Dies trium horarum.		Drimū	89.	Equi sylvestres.	
127.		Drustana	64.	Erastus.	57.
Dindima.	44.51.	Drusus Ger.	118. b.	Ereus	57.
Dioscuris	17.	Dua	6.	Erimni	7.
Diocletianus.	27.	Ducatus.	101.	Erithri scopuli.	42.
Dionysiodorus.	39.	Dyrce	100.	65.	
Dionysius Dialectic		Dyrachiū.	100.	Eritias	60.
47.				Erithræ.	65.
Diony. Atticus.	50.	Ebata.	27.	Ernestus.	115.
Diony. Historicus		Eboracensis dux.	127.	Elapus	55.
68.83.		Edli	15.	Eschines	62.
Diony. Canisius.	91.	Egeæ	77.	Essedones.	57.
Dionysiocles.	67.	Egidius Ro.	120.	Eucrates	10.
Dionysides.	76.	Elcusa	70.	Eudoxus.	70.
Diodorus.	50.58.68.	Fleapolis.	58.	Eudemus	72.
74.76.		Eleus fl.	26.	Euerſus Comes.	142.
Diophanes	59.	Eleusa	75.	Eugenius pon. max.	
Diopolis	40.	Elimels	26.	135.139.	
Diogenes Cynicus.		Eliades inſulæ.	71.	Eumenes.	23.49.73
43.		Eluidius	32.	76.	
Dion	46.	Emodus	4.	Eumentium.	48.
Diotrephes.	69. b.	Emilius Pau.	102.	Eupatoria	40.
Diphilus	43.	Enceladus	23.	Eupator.	43. b. 53.
Docimſia	48.	Endimton	62.	Euphrates	29.
Dodoneum oraculū.		Eneti.	42.57.	Europa	4.
102.				Euripulus	49.

Euridamus.	69.	Forlianus	145.	Gallatia.	41.43.44
Euridemon	74.	Foserfum	125.	Gollogoæcia	44
Eusebia regio	37.	Foscarius	132.	Galli	43.54.120.
Eulebius	46.	Fratres cõtenden		Galli execti	67.
Euridemon	45.	tes.40.115.116.		Gallus fl.	46.
Examites latro.	38.	Fratres Theutonici		Galefus mons	65.
Eyeringerus.	106.	111. bis. 112.		Galeatius Baldasin ^o	138.
107.		Francones.	113.121.	Ganeus fl.	16.
Ezernagoras	108	Franci	113.119.	Gangra	43.
		Francus	120.	Ganimedes	52.
Fabius	83.	Francfordia.	114.121	Gandauum.	111.126.
Fabrienses.	146.	Franciscus Arago		Gargarenfes.	14.38.
Falcones pugnantes		125.		Garura	39.
133.		Franciscus Brit. dux.		Garfabora	44.
Famaugusta.	78.	126.		Gargarus.	38.51.58.
Faramudus.	120	Fran. Sfortia	135.	Gatdelenium	114.
Faunena.	30.	Fran. Philelfus.	132.	Gattus	138.
Fauëria	146.	Fran. Bauarus.	132.	Gaudina	120.
Federic ^o Barbaroffa		Fran. Focarius.	132.	Gaza op.	27.
36.		Fran. Patricius	137.	Gedanũ.	111.126.
Federicus comes Vr-		Fran. Vicecones.		Geles	13.
binas.	60.105.135.	142.		Genuenses.	66.79.
Ferraria	133.	Fregofus	128.129	95.128.149.150.	
Ferdinandus	135.	Fridericus impe.	106	Georgius Scãdeber-	
Fimbria	24.83	115.122.		chius	13.103.
Firmianum	144.	Frid. Marchio	119.	Georg. Paleocius	90
Flaccij	91.	Friburgum	118.	93. bis. 94.	
Di. Florentinus.	114	Fridericus suppositi-		Georg. Trapezontis ^o	
Flochetus	125.	tius	145.	140.	
Florentia.	134.136.	Fulvius Ro.	60.	Georgiani	16.
Fluentia	134.	Fures	104.	Gepidæ	88.
Focas impe.	25.	Fufculus mōs.	146.	Germanicus.	24.
Foelix quintus	124.	Gabadana regio		Gergitthius Caron	
Foltanum	136.	38.		hiit.	52.
Fons olei	9.	Gabinius	40.	Gerræ	65.
Fontes amari.	115.	Gadilonetica re		Geradisca	135.
Fons populi	149.	39.		Gerardus Gambacur	
Formicæ rubæ &		gio		ta	136 ^o
bellantes.	6.133.	Gallactophagi.	8	Gethæ	91.
Fortunatæ ifulæ.	60.	Galenus	25.		
Forchen	122.				

Gibellini	142.	Halls fl.	38.41.	Hermus	50.59°
Gymnasiæ isulæ.	71.	Halizones	39.	Hermocrcon	52.
Gyplum	44.	Halzonium	55.	Hermias	57.
Gilbertus Corriglè.		Halzarna	68.	Hermiagoras	58.
137. bis.		Halesius	77.	Herostratus	64.
Gilchra	89.	Halbebergium	114.	Heraclitus	64.68
Glaucus	15.16.	Halbelberga	116.	Heracleotus	64.
Glodonifda	120.	Hannibal	46.47	Herodorus	64.
Gnidus	70	134.		Herodotus	68
Gomphi	100	Hannibal Bentiuol?		Heres	68.
Gorgophia	19.	134.		Hersfordia	114.
Gordianus	25.	Hassia	119.	Herbipolis	121.
Gorgarena	30.	Hecatompilos	22	Hermaphrodit?	137
Gorgoneas	32.	Hecatheus	62.	Hesiodus	58.
Gordium	44.	Hecatonus	67.	Hibernia	127.
Gordus yicus	46.	Hegestas	66.	Hiero	48.
Gothi	21.116.149.	Helimef.	23.57.	Hieropilus	65
Gotfridus Bullio.	36	Hellespontus	35.	Hierocles	69.
47. 81.		Hellanicus	54.	Hieronymus	69.
Gran	51.	Heliopolitani	66.	Hiera	73.
Granicus	52.	Helena Paleologa		Hierocopia	78.
Gradaria op.	145.	79.		Hieronymus Pragè.	
Græci	83.100.	Helenus	100.	heremita	110.
Græcus rex	110.	Hellas	100.	Di. Hilaris	78.
Gregoens	50.	Heluetij	123.124.	Hildericus	120
Gregori? Lolli?	137.	Heniochi	19.	Hildebrandin?	137.
Greg. castellan?	140	Henricus comes.	105	Hirracides	52.
Gryphes	7.	Henricus Pomaran?		Hisnael	41.
Grineum	58.	116.		Histriones	65.
Grimoaldus	120.	Henricus impe. Ger.		Hismenus	100.
Gripfuoldia	113.	121.		Hispantia	127.15
Guarinus veron.		Henricus	127.	Holmus	75.
69. 50. 130.		Henricus Hispanus:		Hollandia	117.8.1
Guarius	89.	128. bis.		Homerus	58.65.66
Guarro	128.	Heptacometae	39	86.	
Guelphi	142	Hercules	13.14.83	Homies femiferi.	111.
Guido Lusintan?	70	Herculea	62.	Honela fl.	114.
Guncium	88.	Herodes	24.	Hortensius	10.
Gyges	72.	Heraclius impe.	25.	Hostiæ mirabiles	
		Heraclides	42.	116.	
Haactea	56.	Heraclia	42.56.	Hudo	12.
Habraam	55.	Heregorgon	47.	Hula	44.

Huni	21.	Icaria	63.	Io. Tarentinus.	148.
Hungari.	21. 87. 89	Iconium	44.	Io. Nuceus	149.
95.		Ida	51. 55.	Io. Philippus.	149.
Huniades.	89. 95. b.	Idreus	67.	Ionia	60.
99. 106. bis.		Ignis pro deo.	110.	Ion Tragicus	65.
Huspedia	20.	Ilum.	51. 53. 54. ter.	Iorfines	20.
Hussitæ	108. 117.	Ilus	53.	Iosias	145.
Hyberia	15.	Ilua	138.	Iouinianus	25.
Hybreas	69.	Illyrici	102.	Iris	39.
Hydra	58.	Imaus	4.	Isauria.	44. 45. b
Hylas	46.	Imbrafius	62.	73.	
Hymerus	24.	Ingo dux	104.	Isauricus	45. 73.
Hyperborei	8.	Inlubres	129.	Isidorus Cardinalis.	
Hypolytus. te.	114.	Ioanna Gallica pu		99. 111.	
Hyppus	15.	ella.	15. 125.	Ismael	43.
Hyppanis	19.	Ioan Neapolitana.	15.	Isnardus	128.
Hypobotū pratū.	27.	Ioanna Alphōsi vxor		Isondæ	12.
Hypparchus	47.	& soror	128.	Issus	77.
Hypothous	59	Ioānes Apostol.	64.	Isthmus.	35. 100. 101.
Hypponax	64	Ioannes Cyprius.	79	Istria	103.
Hypocrates	68.	80.		Iudas	54. 72.
		Ioā. Huniades.	89. b	Iulius Aquila	20.
		91. 93.		Iulianus	25.
Iacobus Cyprius No		Io. Burgūdus.	93. 134	Iulius Pelignus.	35.
thus.	80. bis.	Io. Capistranus.	94.	Iuliopolis	46.
Iacob ^o Marchian ^o .	90	108.		Iulius Cæsar	54.
Iacobus rex Scotus		Io. Cardinalis.	96. 99	Jupiter	83.
127.		Io. Iustinianus.	98. b	Iustinianus	25.
Iaco. Appian ^o .	138.	Io. Vintimilius.	101. .	Iuuania	123.
Ia. Treuerensis.	139.	144. 146. 149.			
Ia. Ferentinas.	142.	Io. Viconicius.	105.	Labienus.	24. 46.
Iacobellus	117	Io. Segobiensis.	124.	69.	
Iacobutius Candola		Io. Armeniacus.	125.	Labramida	68.
46. 146.		Io. Alenconius.	125.	Labacus	103. bis.
Ialifus	71.	Io. Aurispa	133.	Laccter	68.
Ianus	79.	Io. Vitellisc ^o	139. 146	Lada insula	63.
Iapides	103.	Io. Tortelius.	140.	Ladislau.	87. 88.
Iassus	68.	Io. Antonius	146	94. 106.	
Iaxartes	7. 8.				

bbi

Lad. Posthumius. 88	Lesbos. 59. bis. 60.	Lodouicus Marchio
89.	Les bocles 59.	Mnat. 132.
Lad. Guaricus 89.	Leucothoe 16.	Lu es 136.
Laertes 75.	Leucosyri 38. 83.	Lugeu. s. a. 103. 104.
Lampedone 13.	Leucophris 55.	Lunæ montes. 3. 4.
Lampfacus. 52. 62.	Leus litus 65.	Lunæburgium. 115.
Lampedonia 58	Leucæ 66.	Lunica 73.
Lamus 75.	Leycha 87.	Lundoniæ 127.
Lanos 5.	Liberi 23.	Lupanaria sacra. 40.
Landrastus 119.	Liburnia 103.	Luza cij 113.
Laodicea 27.	Lidi 82. 83.	Lybiffa 47.
Lapatus. petos 77.	Lilium 45.	Lycaonia 44.
Laphitæ 100.	Limnenta 78.	Lycus fl. 48. 73. 87.
Laranda 45.	Limniffum 78.	Lycia. 70. 72. 73. 83.
Lariffa 59.	Linum 52.	Lyciata 73.
Lateres natates. 58.	Linus 72.	Lydiæ portæ. 49.
Latemiſus. 62. 75.	Lituaula 109. 110.	Lyndus 71.
Latheus fl. 66.	Liua auguſti 7.	Lyſias 48.
Laurêti ⁹ Valla. 140.	Liunia 111.	Lyrneſſus 49.
Lebedus 65.	Lollius 134.	Lyſimachus. 49. 91.
Lectus 56.	Longous 68.	Liſander 50.
Leleges. 13. 45. 56.	Longobardi 118.	Lyſimachus. 54. 56.
57. 63. 70. 82.	Loryma 70.	63.
Lemnos 72.	Lorymuſ fl. 73.	Macinus 6.
Leno cū ſcortis abſor	Lublana 104.	Macrinus 25.
ptus 48.	Lubuca 114.	Macedo. 43. 83.
Leonorius 44.	Lucul ⁹ . 31. 43. 51. 83.	Macedonia. 83. 100
Leo ludas 72.	Ludouicus Aquileiē =	Machareus. 60.
Leonardus Venetus	ſis 72. 139.	Mædia. 26. 27. 28. 29
131.	Lud. Sabaudus. 80.	Mæduſ 29.
Leonardus Aretinus	82.	Mædica herba 27
136.	Lud. Langraſius. 119.	Magiſtanæ 34.
Leodriſſius Cribellus	Lud. Boſo. 121.	Magnopolis 40.
132.	Lud. Gibboſus. 123.	Magnetes po. 48.
Leonellus dorſi ⁹ . 133.	Ludo. Delphinuſ	Magnetia 51.
	124. 126.	

Magnesia, 62. b. 66.	Marian ⁹ Sozin ⁹ , 137.	Menecrates	67.		
Maguntina, 114. 120	Marchia	142.	Menyppus	69.	
Maguntia	120.	Marfi	146.	Meneclis	69.
Mahumetes, 25. 43.	Martinus Boffa, 1+7	Martinengus, 148.	Meotis	18.	
81. 85. 97. 101.	Masdoranus	7.	Meotæ	18. 19.	
Malius	66.	Masfictum, 4. 73.	Meones	82.	
Malacus, 69. 72.	Maffagetæ, 7. 111.	Maffius	30.	Meroburgium	114.
Mallus	77.	Maffix	66.	Meroneus	120.
Malleus pro deo, 110	Maffiticus	73.	Metibi	12.	
Maloriges	117.	Mafonitæ	111.	Metrodorus, 52. 57.	
Malareita, 135. 137.	Matthias	84. 93.	Methymna	59.	
Mamaluchi	81.	Matrix Ciuitas, 149.	Mycale	67.	
Mandragoras	23.	Maufolus, 67. 86.	Michael Rylagus	87. 90. 91.	
Mantuanus lacus, 30.	Maufolus, 67. 86.	Maximianus	25.	Michael Vrfatius, 91	
Manuel impe, 44.	Maxilla pseudo pro-	pheta	48.	Milefij	42. 66.
138.	Maxinenfes	13.	Milefius	66.	
Manius	83.	Meander, 48. 62	Miletopolis	47.	
Manichei	103.	67.	Milites sancti Ioanis	72.	
Margus	7. 22.	Medarfes	25.	Mimas	65.
Margiana	10.	Medea	29.	Minthea	10.
Marubius	12.	Mediolanum	129.	Minerius	62.
Marthefia	13.	Megarenfes, 45. 91.	Mirlia	46	
Mardi po.	23.	Mel amarum	16	Miro	62.
Marchantis	26.	Melas, 29. 36. 66. 74	Mirandrus, 77.	Mithridates, 16. 20.	
Marciana	28.	75.	23. 24. 31. 36. 38. 40.	50. 51. 53. 83. 84.	
Marcion	41.	Melania	75.	Mithridates Perga-	
Mariandini	42.	Melito	50.	menus	16.
Marfias fl.	48.	Melamphilus	62.	Mithr. Bofforan ⁹ , 20	
Marcellus Octauia	76.	Melena	65.	22. 24.	
filius,	76.	Melchella	79.	Mithr. Menod, fl. 50.	
Marcomanni, 107.	Melo mons	144.	Mithridatium	44.	
MARIAE burgus	112.	Memnon, 52. 58. 62.	Mixna	114. 115.	
Martinopolis, 114	83.	Menalippe	13.		
Martius	116.	Menodorus	67.		
Margarita regina, 116					
Marcomedes, 120.					

bb ij

Moaphernes. 17.	Mylies po. 73.	Nicola ⁹ Comes. 6. 8.
Modris fl. 46.	Mynetes 49.	Nicol. Segundus. 21.
Modoetia 130.	Myrina 58.	84. 92. 134.
Moganus fl. 121.	Myra 73.	Di. Nicolaus 73.
Molon 69. 72.	Myrmidones. 100.	Nico. Vauoda 91.
Melossi 102.	Myfia. 46. 49. 82.	Nico. Estennis 133.
Montes Lunæ. 3. 4.	91.	Nico. Picininus. 134.
Mōtana Galliarū. 5.	Myfius fl. 49.	143.
Montanus paraclitus 48.	Mythilene 59.	Nico. quintus. 140.
Mons Albus 115.	Myus 62.	Nico. Perottus. 140.
Mōs Aureus. 144. b	Nameus 56.	Nicopolis. 36. 77
Mons Faber. 145.	Napis 20.	102.
Mons sanctus. 144.	Narfeus 25.	Nicomedes. 43. 50.
Mons Vlmus. 144.	Nartedis 62.	Nicomedia 46.
Monabazus 33.	Narnia 140.	Ninus 83.
Monoraticū vinū. 36.	Nassei 8.	Niobe 48.
Mopus. 74. 77.	Naudus 60.	Nissa 67.
Morimena 37. 38.	Naualia Rhodiorum	Noe 82.
Morea 101.	72.	Nogardia 111.
Moraul 107.	Nauarra 123.	Momades 6.
Mosca 21.	Nauportus 103.	Norobes 8.
Mosmed 39.	Neandrinl 56.	Norossi 8.
Moyfes. 85. 93.	Neapolis. 63. 146.	Nora 37.
Muma 25.	148.	Noroxus 37.
Murus 59.	Neetion 49.	Norimberga 122.
Murus examili ⁹ . 101	Neleus 57. 60.	Norici 122.
Murfinl 64.	Nemesis 52.	Noruegia. III. 116.
Murena. 69. 75. 82.	Nembrus 72.	Nouū castrum. 150.
Mura fl. 105.	Neoptolemus glosso	Nubes præliātes. 136
Mursia 142.	graphus 52.	Nuceria 147.
Mustapha 85.	Nero 64.	Io. Nuceus 149.
Musias fl. 103.	Nestor 76.	Nyphates 4.
Mycale 62.	Nicanor. II. 23.	
Mydas 83.	49. 75.	Obrineas 121.
Myedones. 47. 82.	Nicepharius fl. 33. 50	Ochus. 9. 11.
Myletum 60. 61.	Micea 47.	Octavius Augustus
Mylasa 68.	Niceas 68.	21. 77. 84.
Mylia 70. 73.	Nicosia 78.	Odenatus 25.
	Nicocles 63.	Odera fl. 108.

Odo	145.	Ottomanus.	84.92.	Paris	53.
Oenæ insulæ	11.	Otoro coras	4.	Parrhisij	121.
Oenone	53.	Othris	100.	Paſchalis dux Vene.	
Oenandrus	69.	Ouea arx	150.	132.	
Oertades	5.	Oxiartes	9.	Patara	73.
Olana	31.	Oxipetheon	56.	Patauium	119.
Olbia	74.76.	Oxus	7.9.	Paulus apoftol ⁹ .	64.
Olgaffus	43.			76.86.	
Olgares	128.	Pacorus	24.	Pau. Vergerius.	90.
Olondæ	12.	Pactolus	50.	Pau. Emilius	102.
Olomusa	108.	Pactias	62.	Pedatus Vrbs.	56.
Oltenna fl.	114.	Padula	148.	Pedalium	77.
Olympus.	46.73.75	Palescepsis.	55.56.	Peium	44.
77.78.100.		Palea	78.	Pelops	48.
Omonades.	45.	Palepaphus	78.	Pelaſgi	59.83.
Onescritus.	19.	Pamardi	8.	Peimeus mons.	65.
Onychitus	38.	Pamphilia	73.	Peltinus mons.	67.
Opandix	31.	Panthafilea	14.	Pelopōneſus	100.
Ophiuſa	71.	Panticapeum	19.	Penthylus	51.
Q. Oppius	83.	Panioma	63.	Peneus	100.
Opicinus	128.	Panormus	63.	Pericles	63.
Oqueni	118.	Panettus	72.	Peruſini	65.
Oratius Ro. ſcriba		Pandarus	73.	Perpenna	66.
140.		Pancratius	91.	Perga	74.
Orchifena	30.	Paphlagones	42.	Perſeus	76.
Orcanes	85.93.	43.82.		Perſæ	83.
Orcades	127.	Papyrius Carpus.	50.	Pera op.	97.99.
Orcus	100.	Paphus	78.	Perottus	140.
Orgaſi	70.	Paradiſu terreſtris.	3.	Perpetua	142.
Orithia	13.	Parthiattras	4.	Peſus	52.
Ormiſda	25.	Paropanifus	4.	Peſta	89.
Orontes	4.26.	Paracanda	9.	Petra Siffimetræ.	9.
Orphanipo.	117.	Parafange	10.	Pſtreus vicus	18.
Ortygia	63.	Parthia	22. bis.	Petus	33.34.
Os lacus.	53.54.	Parthenus	22.	Petrus heremita.	41.
Oſſa	100.	Parthenias	62.	Petrus Anglicus.	117.
Oſiris	83.	Parij	23.	Pet. infans	128.
Oſinas Anglus.	142.	Pariaſtra	39.	Pc. Candola	140.
Oſterburgium.	114.	Paraclitus	48.	Pe. ſancti Marci.	142.
Otho	113.121. b.	Parium op.	52.	Petrus Arago.	147.

bb iij

Petilianus	137.	Phrygia maior.	47.	Polemo.	17.19.41
Peucen	91.	49.		43.	
Phafis	15.17	Phryges.	49.83.	Polignum	17.
Pharnaces.	16.43.50	Phritionis	59.	Poliæna	55.
Pharnacia	39.	Phrintius	62.	Polymedium	56.
Pharnax	43.50.	Phrifones	117.	Polycrates	62.
Phanagoria	19	Phrysilis	73.	Polycarpus	64
Pharasinænes	32.	Piccela	75.	Polymastus	65
Phazemonetica re-		Picininus.	134.143.	Polonia	108.
gio.	41.	Picentia	142.	Politianus mons.	136
Phantas	59.	Pieris	100.	Pompeius Mag.	11.
Phanæ	65.	Pilemonia	43.	12.15.20.32.36.83.	
Phafelis	73. bis.	Pillij	60.	70.76.	
Phalerus	78.	Pimolifena	41.	Pompetopolls.	70.
Phellus	73.	Pinus pulchra	55.	76.	
Philippus ipe.	25	Pindus	77.100.	Pomeranei	113. b
Philippus Burgund'		Pipo dux floren.	89.	Pomaratum	135.
95.125.		Pipinus	120.	Pontus	38.
Philipp. Alexandri pa-		Pipinus grossus.	120.	Pons Arcis	125.
ter.	100.	Pipinus Nanus	120	Populonia	135.
Philip. Maria.	129.	Pisces fossiles	43	Portæ Lydiæ	49.
135.146.		Pisfinus	44.	Portugalia	128.
Io. Philippus.	149.	Pisidæ.	45.48.69.	Porcarius	140.
Phileterus.	42.49.	73.		Possidonius.	12.72.
Philadelphus.	43.	Pissodarus	68.	Possidium.	62.65.68
50.73.		Pisander	69.72.	Praxiteles	64
Philadelphus	50	Pithodoris.	17.41.	Praxifanes	72.
Philomelium	48	67.84.		Praxander	77.
Philomator.	50.66.	Pittacus	59.60	Priapatus	23.
Philotas.	62.68.77.	Pluciades.	76.	Prifea pseudo pphe.	
Phiscus op.	71.	Plnmbinum	135.	48.	
Philemon	76.	Pluto	12.	Priapus op.	52.
Phocea.	59.60	Pluronium	67.	Priamus.	53.60.120.
66.		Pognitium.	121.	Priene	62.
Phcenix mons.	70.	Pogius Florentinus	136.	Prigeniza	114.
73. bis.		Poletimetus	10.	Principales Cactus.	
Phrixus	16.	Polydetus	11.	138.	
Phraates	24. bis			Propatena	26.

Propontis	35.	Q Oppius	83.	Rubigo æris.	78.
Progenies sancti Pau- li.	52.68.79.86.	Radamiscus.	32.bis.	Rudolphus	113.
Proconesus	52.	Raga	27.	Rupes Vuilhelmi.	148.
Protharchus	68.	Ragusei	123.	Rutheni	91.111.
Protogenes	71.	Raimaldus Vrfinas.	138.	Rylagus.	87.
Procopius	117.	Raphael	129.	Sabarus	25.
Protonotarius Carpē- sis.	145.	Rastianus	94.	Saburbii.	114.
Prusias Ciuitas.	46.	Rata.	6.	Sabaudia	124.
bis.50.		Ratazana	117.	Sacæ	6.
Prusa	46.	Raxes	12.	Sacafina	6.
Prussia	113.	Razatenes	25.	Saca Dea	6.
Pruteni.111.113.118.		Regina	76.	Sacani.	12.
Pfisa	19.	Renat ⁹ rex.	132.146	Sacazena	30.
Pfillis fl.	46.	Renūdus	146.	sacerdotes eunuchi.	64.
Pfira	65.	Reuciniū.	136.	Soarus fl.	44.46.
Pfitatas	5.	Ragæ	22.	Saligium.	41.
Ptelus lac ⁹	53.	Rhainaldus	47.	Sal mirabilis	44.
Ptenelissus	74.	Rhea	52.	Salon	47.
Pthiraphagi	17.	Rhetij	117.	Sales Tragesci.	46.
Ptolomeus.	3.78.	Rhindacus	51.	Salgalius	45.
Puteoli	148.	Rhōbites	12.18.	Salmacis	68.
Pygella	63.	Rhoesus	55.	Salanus	77.
Pylemon	42.76.	Rhottes	55.	Salinæ	115.
Pyllus fl.	43	Rhod ⁹ .	60.71.b.77	Salas fl.	118.
Pyleus	60.	Rhofus	77.	Salburga	123.
Pynara	73.	Rhyphel mōtes.	5.	Samnitæ.	8.
Pyrenel	5.	Ricardus Anglus.	78.	Samaria	10.
Pyramus fl.	36.	Rirelucas	99.	Samus	60.
Pyreum	39.	Risca	117.	Samona	73.
Pyrrha	59.62.	Ritiū.	53.bis.	Sananel	12.
Pythia	52.	Rolus fl.	50.	Sandaragurgiū.	41.
Pythuisa	52.	Romanī.	21.83.139.	Sandalii	45.
Pythana	56.58.	Roma.	139.	Saona.	12.17.
Pythagoras.	63.	Rofana.	9.	Sapor rex	15.
Quercus castellum		Rostochium.	113.	Sapho.	59.60.
112.		Roxanī.	91.111.	Sariphus	4.

Sarmatiæ	19.	Seleucus. 11.23.28.	Sigeū	53. bis	
Sarraceni	25.	49.50.75.	Silphium	66.	
Sardanapallus.	29.	Seleucia. 28.75.77.	Simois	53.54.	
76. bis.		Selgeffus	45.	Simon modulator.	
Sarapathæ	31.	Selga	45.	65.	
Sarus	36.	Seleusinus lacus.	Simus	68.	
Saromena	39.	64.	Sima	70.	
Sardis	50. bis.	Selenus	76.	Simias	72.
Sarpedon. 62.73.75		Semantinus.	4.6.	Sindroniū	88.
Satyri monumentū.		Senectus in honore.		Sinderonia	93.
18.		13.		Simonetus. 135.141.	
Satalia	75.	Sena	137.	Sinopica	38.
Sauromatæ	20	Sepellendiritus.		Sismetra petra.	9.
Sauera	37.	23.		Smaragdus	7.
Sauus. 62.87.104.		Seplustium	88.	Smynthe? Appollo.	
Saxones	113.	Seres	5. bis.	56.	
Says	25.	Seras	5.	Smitra	60.66.
Sbigneus.	108.	Serbi	11.	Soatrix	44.
Scamæder. 53.54		Seranes	17.	Sofolus dux	127.
55.		Serul	23.40.	Sogdiani	9.
Scandalū	68.	Serullus.	45.73.	Solmisus	63.
Scandalarū	75.	Sertorius. 84.142.		Solymus. 69.73. bis.	
Scanderbechius. 102		Serpentes pro Deis.		Sol.	70.76.78.
Scandaula. 111.116.		110.		Soloecismus. 76.76.	
Scabini	119.	Sefostris.	3.83.	78.	
Scaphatum.	146.	Sefantius	42.	Soldanus. 71. b. 82.	
Scepsis	56.	Sestus	52.	Solmanus.	85.93.
Schoenus	31.	Sfortiadæ	65.	Sol pro Deo	110.
Scipio Emilianus.		Siculi.	51.	Soltuedleū	114.
75.		Siagrius.	120.	Somersetus	125.
Sclau	162.103.	Sicambri	118.	Sophron	20.
Sclesta	108.	Sidena	52.	Sophirus	31.
Scopuli Erithri.	42.	Sida	74.	Sophodes	63.
Scopas	56.	Sigitus rex	14.	Soltenes	44.
Scopiæ	68.	Sigismundus Mala =		Sostratus	67.
Scoria	127.	testa. 46.64.66.89		Soxa	20.
Scythæ. 5.8.19.20.		107. b. 135.137.145.		Sozinus	137.
21.		Sigismund? 89.107.		Spadines rex	18.
Scythorauri.	7.	135.137.145.		Spantha.	17.
Sebastopolis. 17.		Sigif. rex hūg.	93.	Spithamenes	6.
40.					

Spinale.	125.	ne	110.	Tenedos	55.
Sproua	114.	Symnada	48.	Terpander	60.
Stadia	71.	Synope	42.	Termillæ	73.
Stalimnū	72.	Synodus	47.92.	Termopilæ	100.
Stampanſis Comes.		Sypilus	49.	Tergetus	104.
126.		Syracori	18.	Terræmotus	104.
Stenis	42.	Syrochis	25.	Terrarchæ	44.
Stephan ⁹ Bosnenſis				Teucri.	56.77.83.
103. bis.				Tapirem	8.
Stetinium	113.	Tabis	5.7.67.	Taletris	10.
Stendalū	114.	Taboritæ	117.	Tanais Dea	31.
Stiphana	41.	Tacta lacus	44.	Tarsius annis.	52.
Stilax	68.	Tagurus	5.	Thales	61.
Stiria	105.	Talabrota	10.	Theophanus.	12.
Storax	45.	Talbotus, 125, 126. b.		Temicyra.	14.39.
Stomalimna	68.	Talianus	145.	Teodoricus.	21.119.
Stragonor	23.	Tamerlanes, 16. bis.		139.	
Straton fl.	26.	66.83.92.		Theodotus	23.
Stratonicus, cla.	57.	Tanais	8.18.	Thermodoon.	39.
69.		Tana op.	18.	Theius Vrbs.	42.
Strabo	67.	Tantalus	48.	Theodosius	47.
Stratocles	72.	Taprobane	3.	Theutrania	49.
Suboci	8.	Tapireni	7.	Theba. 49.74.100.	
Sudini	108.	Tapiri	10.	Thelephus	46.
Suetia	116.	Tape.	10.	Thera.	52.
Suidrigal	109.	Tarius	76.	Themistocles.	52.
Suitenſes	123.	Tarco	77.	Theophrast ⁹ .	57.59.
Sulmo	147.	Tartari	91.	Theophanes	59.
Suno	120.	Taurus mons.	4.30.	Theodocion.	64.
Sundis	113.	73.		Theos Vrbs	65.
Sus in totam Vrbein		Taupopilon.	63.	Theopopus.	65.70.
non ferebatur	47.	Taxus	72.	Theocritus	65.
Sufacenses	119.	Tectastictilia.	15.	Thermeriū	68.
Sybilla	65.	Tectosagæ, 43.44.		Theonestus	68.
Sycambria.	119.120.	Tecinius	71.	Themessus.	69.
Sydina.	39.40.	Tegnus mons.	49.	Thelchinus, nes.	71.
Sylla.	53.54.57.83.	Telitobogi	44.	Theutamus	83.
Syllace	105.	Telmenſus	73.	Theutones	90.
Syloſon	63.	Temnus.	55.58.	Theutonici fratres.	
Sylua in Veneratio=		Tempe	100.	111. bis, 112.	

Theſſalonica	100.	Trebonius	66.	Vandabāda	10.
Theodoſi ^o ipe.	100.	Triquetra	35.	Vardanus	12.
Themifia fl.	127.	Triphilon	69.	Varna	95.
Thiana	37.	Triphon	74.	Vdæ	12.
Thimeus	64.	Triarius	83.	Venus Apato.	19.
Thomas Apoftolus.		Triballi	91.	Venus Apellis	68.
26.		Tridentini	123.	Venus Arcea.	77.
Thomas Fregof ^o .	128	Troglodytarū mon-		Ventidius	24.
Thraio	64.	tes.	4.	Venetia.	42. 79. bis.
Thracia	91.	Troctini	43.	129. 130.	
Thurius	68.	Trogetis	44.	Venceſſaus rex.	90.
Thuricenfes	123.	Troas	51.	Ventus magnus.	135.
Tibicē	55.	Trugoſius	79.	136.	
Tigris	29.	Tucenſes.	136.	Veritus	117.
Tigranes.	31. 33. 38.	Tuditanus	103.	Veſtialia	118. bis.
Tigranocerta	31.	Turca.	56. 82. 83. 84.	Vetitum	119.
Timotheus.	43. 64.	92. 94. 95. bis.		Vicarū op.	148.
Timauus	102.	Turingi	113.	Vienna	106.
Tiridates	34.	Tuſci	12.	Vilhelmus	115.
Tirānomades	91.	Tyatira	50.	Vilhelmus Rothoma	
Titus fl.	101.	Tymbreus fl.	54. 62.	genſis.	142.
Tlepolem ^o .	71.	Tymbra	62.	Vilnaſcum	116.
Tmolus.	49. 50.	Tyridates	24.	Vinū exuſtū	50.
51. 67.		Tyrānio	39. 57.	Vinū Aromenſe.	67.
Toaris	30.	Tyrnanus.	59.	Vincenſius Hiſpan ^o .	
Toloboſci	43.	Tyrneſſus	74.	142.	
Torax	66.	Tyrſus	83.	Vintimili ^o .	144. 146
Toriū op.	111.	Tyrolenſes	123.	149.	
Tortelius	140.	Tyrāni Mediolanen-		Viriander	100.
Tragelaphon.	16.	ſes	131.	Viſtella fl.	111.
Trapezus.	39. 41.	Vada	136.	Viſcera fl.	113. 118.
Trageſci ſales.	56.	Vali	11.	Viſmaria	113.
Trallis	66.	Valerianus	25.	Viſurgi.	118.
Trachea	74.	Valachi	9. bis.	Vites mirabiles.	10.
Transſyluana regio.		Valona	100.	Vitriolum	78.
88.		Valenſes	103.	Vitoldus	88.
Tragurum	103.	Valeria	105.	Viterbium	138.
Traiectenſes.	117.	Valla	140.	Vitellifcus	146.
Tramenſes	147.			Vladiflaus rex Po	

Ionæ	88. 94. 96.	Zeno Orator	48.
109. 112.		Zenocles	58.
Vlmerigi	111.	Zephira	67.
Vlricus	88.	Zephirion. 68.	76
Vmbria	142.	78.	
Vnicornis	6.	Zeufides	48.
Voldimarus.	116.	Zibellinæ pelles.	
Vologesus.	24. 32.	109.	
Vratiflauia	108.	Zigari	19.
Vrbetellum	137.	Zinchi	12.
Vrbinum	145.	Zogori	19.
Vri	108.	Zonas Diodorus.	50.
Vrsarius mons.	51.	Zucharum	78.
Vrsaria	148.	Zylagus	94.
Vrsini	142.		
Viffemberg.	115.		

Xandri	23.
Xanthus histori.	50.
60. 73.	
Xantus rex	60.
Xantus fl.	73.
Xanctus notus.	13+
Xenophanes.	65.
Xenarchus	75.
Xerxes. 9. 52. b. 62. b.	
68.	
Ximina	41.
Zageius mōs.	4.
Zagrus	26.
Zaiticus	43.
Zambellotū	78.
Zeliorbes	25.
Zela	41. 51.
Zelia	51.
Zenobia	33.
Zenocrates	47.

INDEX FINIT.

33

¶ Godofredus Torinus Bituricus
ad lectorem.



Vod eruere/cōtēdere/misere/ & huiusmodi multa/ p tale q̄
in penultima scripta leges/ factū ē vt ipa idicatiū p̄terita
q̄ regulariter penultima habēt lōgā/ a plēti & p̄terito ipse
ōto modi ifinitiu q̄ i tertia cōiugatiōe lēp corripitū penul
timā/suā quātitatē/ & quā inf legēdū p̄ferre debes tibi ostē
dāt/ Illā P̄salteri/ Quicuplicis nup̄ ilucē dati/ pelegātē & absolutā scri
pturā libēter sū imitat⁹ & ifecur⁹ Inuenies etiā ip̄sū. ē. i aliqb. dictiōib.
similiter i ḡtis & dtis singularib. noiatiuis & vocatiuis pluralib. Pri
mæ decli. nōnūq̄/ morē quorūdā p. æ. diphthōgo ponit/ rari⁹. Insup
hæc cōsulto scripsi/ mistū p. s. & nō p. x. nā misceo facit miscui i p̄tæ.
vnde & mistū analogice/ Intellego/ toties/ quoties/ litus/ opidū litera
tralatū/ aliq̄/ & id genus alia/ secūdū ορθογραφία/ id est rectā scri
pturā obseruāda. TVRCAM etiā i Prima decli. qd̄ multi i secūda p̄
ferūt/ scripsi. Michael Tarchaniota Marulus Cōstātīnopolitan⁹/ ad
Carolū Regē Frāciæ plausibiliter author ē mihi. Ei⁹ sūt hæc verba.
Inuicte Magni rex Caroli genus

Quem tot virorum/ tot superum piæ

Sortes iacētis/ Vindicēq̄

Iusticiæ/ fideiq̄ poscunt/

Quem mesta tellus Ausonīs hīnc vocat.

Illinc solutis Grecia crīmb.

Et quicquid imanis profanat

TVRCA Asiæ/ Syriæq̄ pinguis/ et cæt.

Qd̄ etiā plureis partēis/ oēs mōtēis/ accusatiuos i eis ptuli/ grāma
tice qd̄ & Latine/ Authore Prisciano lib. 7. ca. de accusatiuis plu
tērtiæ decli. facere visussū/ Ea ē pulchra ad Accusatiuū a noiatiuo dī
scriminādū differentiā/ & qua mille sunt vsi authores/ de quib. mul
tis Salustiū/ Vergiliū & Plautū hīc testes habere sat erit. Salusti⁹ qui
quidem primo etiam verbo est vltis/ sic ait in Catilmario bello. Om
neis homines qui sese/ et cæte. Verg. in primo Eneidos. Hic fessas nō
vincula nauēis Vlla tenent/ Plaut. in Aulularia/ Quid est/ quid ridetis
nouī oēs/ scio fures hīc esse cōplureis. Hoc lubens annotare volui/ vt
(bone lector) non tantū dicēdi puritatē itellegas/ sed & tanquā digi
tos/ inter & legēdū et dicēdū pura verba festiuiter in promptu ha
beas/ & dicas. Vale,

CIVIS.

CPIL. II. PONTIFICIS MAXIMI HISTORIA RE-
RVM VBIQVE GESTARVM CVM LOCORVM
DESCRIPTIONE NON FINITA ASIA.

MINOR INCIPIT.



VAECVNQVE mortales agunt siue priuatim siue publice: calumniæ subiacent: nec diuinis operibus maledica lingua parcit. tantū sibi humanū arrogat intellectus. Quid nos speremus historiā cum veterum aliquorū tum nostrorū tēporū tradituri: An suffret laborē nostrū malignus interpretēs: Minime quidē. nec tantum nobis arrogam⁹. Vnde hoc ingent ociū Pōtifici maximo: quod in scribendo tēpus absumpsit/ Christianæ plebi detraxit Cur nō vtilius sese exercuit: tempora nostra & res vulgo notas inculcat. Quis fructus: Quæ legēdi voluptas? Nec vērā prodit: nec p̄dita ita exornat vt auditorem delectent. Verū q̄ scripta nostra fastidit: prius legat deide vitupet. Nō ingentia solū facta sed tenuia quoq; nouisse sæpe ex vsu fuit. nec tēpora nostra nō admiranda minoribus videbunt. Q̄ si lectorē scribētis elegātia nō tenebit: varietas rerū & nouitas abire nō sinet. nec liber tam ineptus qui nō afferat aliqd̄ emolumentū. nec nos falsa pro veris astruemus/ sciētes nil tam cōtrariū esse historiæ q̄ mendaciū. Nugas in fabulis/ in historia vērū quærim⁹ & seritū. Nec nos plebē suo tempore fraudauimus qui nec rem diuinā negleximus/ nec cōsistoria seu publica seu secreta pretermisimus/ nec supplices audire cōtempsimus. Sed nostrū seniū sua quiete priuauimus: vt ea memoriæ mādarem⁹ quæ digna cognitu nostra ptulit ætas/ cū breui veterū recensione. Nocturni sunt hi labores. nā quæ somno debebant horarū maximā partem scribendo cōsūpsimus. Fatemur/ melius suas vigilias expendisset alius sed dandū fuit aliquid menti quæ his lucubrationibus oblectata est. Nec nos latet Damafos/ Gregorios/ Leones/ Bonifacios/ Innocentios/ & alios q̄ plures ex nostris antecessoribus lōge vtilius octo suo fuisse vsos. Sed neq; hoc nostrum nō frugi est. Historiā enī texuimus quā nostri maiores vitæ magistrā appellauerūt. Nec ab re/ si quidē prudētia est q̄ vitā ducit. Prudentiā vtro/ multarū & magnarū rerū cognitio parit quā nemo inter scriptores melius historico tradit. Sed quid contendimus tanquā maledicis occursum clausurūq; ora: frustra nitimur/ & in dextro & in sinistro latrant itinere canes. nulli⁹ vitā sine reprehensione cucurrit. Cōmunē fortē a quo aīo

Nil tam cōtrariū historiæ q̄ mendacium.

Historia/ vitæ magistra.

De Mundo

terre decet. Quodcūq; de nobis iudiciū fuerit: nō inuīti subfimus/quādo in hac hīstoria nec optimorū speram⁹ laudē neq; pessimorū timemus vituperiū/neq; q; nobis detraxerit id gloriæ alleq; tur vt oēs ei cōsentiāt & fortasse futura ætas id approbabit qd nra reiecerit. Scribēdi ordo sic erit. Quæ p nīm æuū gesta sūt mēoratu digna quātū cognouim⁹ enarrare curabim⁹ p rīca nōnulla p mittētes q̄ vel cognitionē maiorē rerū vel ornatū afferāt. Digeremusq; singula p sua loca & ab oriētali plaga faciētes inītiū p medias puicias narratiōe deducta ad occiduas nra s; oras remeabim⁹. De locorū gētiūq; natura & situ q̄ vīdebunt necessaria inserētes. Et qm rerū q̄s scribim⁹ q̄s; mortales agitāt: Cāpus est ipse terrarū orbis q̄ ten⁹ colit cū iter edis & circūfusis aquis: pauca de ipso in cōmuni attingenda sunt p rī uīq; partē eius & locorū hīstoriā aggrediamur.

¶ De mundo i vniuerso/forma eius & plagis terræ. Cap. I.

M Vndi formā omnes fere cōsentiūt rotundā esse/Idēq; d terra sentiūt. q̄ in medio rerū cōstituta: graua quæq; ad se trahit/aq; maiori ex parte submersa. Sūt q̄ arbitranf̄ q̄tuor ei⁹ plagas apparere quas magn⁹ iterfecet Ocean⁹ duobus amplissimis fluminib⁹ eas ambiens quorū alterꝫ Zodiaco subiecta alterū ab aurora dextra leuaq; p polos defluēs extra colūnas Herculeas cōiūgat atq; i hūc modū totius terræ quatuor portiones velut igentes insulas emergere. Quæ celo sub sede benigno mortaliū habitatiōes admittāt. Parmēides terrā sicut & cælū in qnq; zonas partit⁹ est quarū duas polis ppī gores nimio rigore frigoris & tertiā q̄ cursui solis obijceret excedētī æstu inhabitabilis existiauit. Reliq; hinc atq; idē inter torridā & gelidas fœlici tēpamēto culturā recipe Quā plures cū Græcītū Latini secuti sūt. Pleriq; vnā tātūmodo terræ partem emerfisse tradiderūt iter septētrionē & æquōctialē circulū. Idq; diuinā mentē hoīm causa statuisse digna sentētia quā Christian⁹ appbet. Hui⁹ figurā alij sphæricā alij oblōgā faciunt. His Claudius Ptolome⁹ cōsentit & pbabilior vīdēt opīnio Homer⁹ terrā omnē quā incolimus abluī Oceano pdidit/neq; aliēnū est insulā eā esse. nā quocūq; accedere ad extrēa terræ mortalibus pmissū est mare inuenit qd oceanū appellamus & hunc nostræ habitabilis terminū quaq; versū existimāt. Ptolome⁹ habitatiōē nostrā a quatuor orbis partibus terra in cognita claudit/q̄ quis plerisq; in locis Oceano terminari affirmet.

¶ An mare circūnavigari queat sententiæ. Cap. II.

in vniuerso.

Circū nauigari an hæc insula q̄at dubitatū est. Strabo Gno-
si australe pelag^o pp̄t̄ itolerabilē æstū: boreale qm̄ frigo-
re cōcretū eēt: minime nauigari posse putauit. Iul^o Soli-
nus lubæ festionū adducit: q̄ vniuersē ptis terræ meridianæ
quā plurimī p̄pter solis ardorē peruiā negauerūt. Facta vel gē-
tiū vel ifularū cōmemoratione ad cōfirmādæ fidei argumētū
oē mare qd̄ ab India vsq; in Hispaniā retro Aphricā cingit: na-
uigabile affirmauit adiectis stationum locis & spaciōrū modo
p̄scripto. Plini^o Veronēsis scribit i Arabico sinu res gerēte Cæ-
sare Augusti filio: signa nauīū ex Hispaniēlibus naufragijs fuis-
se recognita & Annone florētē Carthaginis potētia circūuētū
a Gadib^o ad finē Arabiæ: eā nauigationē scripto p̄didisse: Cor-
neliū quoq; Nepotā authorē facit: p̄ Eudoxiū quēdā sua ætate
cū Lathirū regē fugeret Arabico sinu egressū Gades vsq; p̄fe-
ctū cōmemorat: Cæliūq; Antipatrē a se yfū: q̄ ex Hispania cō-
mertij grā vsq; in Aetiopiā nauigari. De septētrionali Ocea-
no maior cōtētio est quē tñ magna ex pte Diui Augusti auspi-
cijs: circa Germaniā nauigatū cōstat vsq; Cymbrorum p̄mon-
torium: Caspia vero litora Macedonū armis Seleuco & Antio-
cho regnātib^o ita explorata & p̄nauigata sūt: vt puo breuius q̄
totus hinc atq; illinc. Septētrio sit remigat^o. Plini^o Nepotis te-
stimonio vit^o: q̄ Metello Celeri Galliæ p̄ cōsuli donatos a rege
Sueuorū Indos astruit: qui ex India cōmerciij causa nauigātes
tēpestatibus essent in Germaniā arrepti. Nos apud Ottonē le-
gimus sub ip̄eratorib^o Teutonicis Indicā nauī & negociatores
Indos in Germanico litore fuisse deprehēlos: quos vētis agi-
tatos ingratis ab oriētali plagavenisse cōstabat: quod accidere
minime potuisset: si vt plerisq; visū est septentrionale pelagus
innauigabile concretūq; esset. a colūnis Herculeis Mauritanie
atq; Hispaniæ & Galliarū circuit^o: totusq; ferme occidēs hodie
nauigat. Oriētē nobis icognitū: cū regionū atq; impiorū diuersi-
tas: tū barbaries imēsa reddidit. Veteres tñ nauigatū p̄dunt: &
oceanō q̄ extremas āplectit̄ terras a suis litorib^o noīa indige-
runt: Hispanicū/Gallicū/Germanicū/Scythicū/Caspiū/Sericū
Aeōū/Indicū/Lybicū/Athlanticū appellantes.

CDe mariū & sinuum diuersitate secundū varios authores.
Cap. III.

Strabo habitabilē nostrā circūfluā esse dicit: & ab exteriorē
mari multos in se sinus admittere: e q̄bus aquilonarē: mo-
do Caspiū: modo Hyrcanū vocat: duos ab australi pelago
a ij

actende

In sulā h̄c bonit
vob orbez bni
suz bt patz Ino p̄
p̄cedenti
opinio Solini s̄pli
nij est Na bt patz
ex nauigatione p̄
tugallensuz.

Eudoxius

Cælius an-
tipater.

Metellus nota h̄c
Celer. q̄ los Indios
aportacion en ale
mania.

De Mundo

effundit in viscera terræ: Persicū & Arabicū tradit: & illū aduersum maxime Caspio. Quartū hos magnitudine superare: qui mare nostrū quod interior appellamus efficit. Omneis autem ab extimo mari angusto æstu influere. Straboni multū consentiunt. Ptolomeus plurimū aduersat: qui omne illud mare quod Indicū appellat cū suis finibus Arabico/Persico/Gangetico: & qui pprio vocabulo magni nomen habet: vndiq; terra cōcludi arbitratus est. Hyrcanū quoq; quod & Caspiū nominat ab omni parte terra cinctū tanq̄ insulæ similitudinē ex opposito ducit: nostrū tantūmodo pelag^o ab exteriori per arcūssimas fauces terrā irrūpere. Quod cū finibus sibi adiunctis vsq; in Euxinum & Meotim paludē exit. Herodotus etiā Caspiū mare ait per sese esse: neq; cum alio quoq̄ misceri longitudinis quindecim dierū cursū nauis quæ remis agat: latitudinis vbi amplius octo Baltici sinus nemo veterū meminit: Oceanū esse crediderunt: eius partē qui Germanicus appellat: sed ambif hic etiā continentī nec magnis circa Dāniā hostijs ab Oceano irrūpens sinū amplissimū efficit: multasq; & ingēteis circūfluit insulas. Iordanus hui^o maris mētionē facit sed errat: quis Gotthus cū Priscis oceanū esse putet. Albertus magnus in gētē hūc signū esse cognouit: Homo Germanic^o q nationis suæ limites nō ignorauit

C De longitudine & latitudine et climatib^o terræ. Cap. III.

T Otius terræ siue ambitū siue dyametru^o quaerere: furor. Iōgitudinē habitabilis ab ortu in occasū. 70. milliū stadiorum extēdi p̄ditū est. Latitudinē ab Austro in Boreā 30. milibus minorem esse Straboni visum. Ptolome^o de latitudine cōsenties longitudinē variā p̄dit quā sub arcu æquinoctialis circuli 90 milliū stadiorū esse contendit: totūq; ambitū notū orbis stadijs 180 millibus cōstare censet. Latitudinē terræ quatenus habitata existimarūt maiores nostri ī septē climata diuiserūt: Quorū primū ab isula Meroe vsq; Siene p̄ millia passuū quadringenta & 40 p̄tendit. A cuius sine secundum incipiens in Alexandria Aegypti finitur: quadringentis passuū millibus amplum. Tertiu^o in Rhodo desinit: huius latitudo trecētis & quinquaginta millibus passuū extensa est. Quartū Rhodiense appellat: eiq; trecēta millia passuū latitudinis attribuunt. Quintū Romanū ducentorū & 55 milliū. Sextū ad Boristhenem vsq; annē pducūt: ducētis & 12 millibus patēs. Septimū ad Rhyphēos monteis per millia passuū centū & 85. Atq; ita omnīū climatū latitudo supra vicies centena centū 42 millia passuū

Baltic^o sin^o

Iordanus,
Gotthus
notatur
Albertus
magnus.
Terræ am-
bitus/longi-
tudo/ & la-
tutudo.

Terra i se-
ptem cli-
mata.

cōplectit: quēadmodū his vīsum: qui de terræ climātib⁹ scri-
ptitarūt. Lōgitudo climatū ab ortu in occasum p̄trahit. Tā-
tūq; alterū ab altero superat q̄tū ab æquinoctiali circulo p̄-
cul abest. Haud tñ his climatib⁹ oīs habitabilis cōtinet. Si-
qdē lōgæ vltra Meroem degere hoīes & Ptolomæus & mul-
ti alij p̄diderūt & vltra septimū clima: quod Rhyphēis mō-
tibus terminat/magna pars Germaniæ sita est: & tota Nor-
uegia: ipsaq; Britāniæ insula atq; Hyberniæ in quibus maximī
dies: haud min⁹ q̄ duas de viginti horas assūmūt: quos in se-
ptimo climate horis terminari quindecim tradiderunt.

¶ An sub æquinoctiali circulo ac torrida zona sint habita-
tiones. Cap. V.

AN vero sub æquinoctio habitatio sit: dubitatū est. He-
ratosthenes p̄ benignā ibi tēperie esse arbitrat. Idē sen-
tit Polibius qui solū illud sublime asserit: & hymbrib⁹
irrigatū. Possidoni⁹ sub æquinoctiali mōtana esse negauit. Qui-
dā æquinoctialē circulū extra oēm terrā p̄ oceanū ferri putauē-
rūt. Sic enī Homero vīsum est: q̄ solis equos/ex oceano bibe-
re: & sydus ipsū inde nutriri putauit: quē secut⁹ est Macrobi⁹
Nec magn⁹ Albert⁹ ab hac sētētia p̄cul fuit: qui tñ humoris
sub torrida zona cōsumi existimauit: q̄tū sub polis assidue gi-
neret. Quib⁹ in locis ab excellēti frigore aquas ex aere p̄-
petuo ḡnari asseruit. Ptolomæus aduersus est: q̄ Taprobanē
insulæ partē sub æquinoctio collocat: & multas Aethyopū gē-
tes: nōnulli Paradisū terrestrē sub ea cæli p̄te sitā crediderūt
quib⁹ sacraꝝ reluctat auctoritas l̄arū: q̄ Tigrim & Euphra-
tē fama notissimos amneis ex Paradiso defluere cōmemorat
Quos a septētrionali plaga in Persicū deuolui sinū nō igno-
ram⁹. Minime tñ p̄pinq̄uitas solis directiq; syderis radij ha-
bitationē ipediūt: locoꝝ opacitate opitulāte & noctiū humi-
ditate q̄ dieb⁹ p̄ oēm t̄ps æquales existūt: esse tñ sub æquino-
ctio: & p̄ oēm torridā multas vastitates: & terras humore ca-
rētis: ac prorsus hūanæ naturæ incōmodas nemo negaue-
rit: quōs circa lucos & amneis Aethyopū populi degant. Plī-
nius refert Dalionē quēdā & Aristocleonē. & Bionē: & Basili-
dē vltra Meroē lōge subuectos. Simonidē vero q̄ Aethyopiā
descripsit in Meroe quinquēnio moratū. Quā insulā p̄ nōnin-
genta & septuaginta duo millia passuū vltra Stenē Aegypti
sitā esse affirmat: sicut Neronis exploratores renunciauere.
Apud Stenē vero cōuersionē solis æstiuā ponūt: & ibi torridā

Taproba-
nē.
Paradisus
terrestris.

Meroe.

De Mundo

incipere zonā ab æquinoctiali tractu gradib⁹ quatuor & viginti distantē: hoc est stadijs duodecim millib⁹: q̄ passus efficiūt qundecies cētena millia: ex quo fit vt paulo vltra mediū iter æquinoctiū et Sienē iacentē Meroē accipiam⁹. Ptolomæus vltra æquinoctiū Agisimbain regionē habitatā ponit: et Lunæ mōtels ex quib⁹ Nili paludes oriūt⁹: & Antropophagos Aethyopas p̄ gradus circiter sexdecim: atq; in hūc modū p̄ decies cētena millia passuū cultura hoim trās æquinoctiū inuenit: quod spaciū nō minus terræ q̄ duo climata cōplectitur.

¶ Particio nostræ habitabilis in Asiā / Africā / Europā treis principales parteis & vbi coniungantur. Cap. VI.

Agisimbain regio.
Lunæ montes.
Antropophagi.
Aethyopes

Consensu oim receptū est toti⁹ habitabilis treis p̄cipuas existere portioēs: Quaz p̄ magnitudine: prima est Asia: sc̄da est Aphrica: tertia Europa. Asia cōiūgit Aphricæ: sicut Ptolomeo visum est: Per dorsū Arabiæ qd̄ mare nostrū ab Arabico sinu disūgit. Nemo id negat: sed adijcit ille alio in loco cōiūgi p̄ terrā incognitā: q̄ indicū pelag⁹ circūplectitur: in qua finia pene sol⁹ est. Omneis enī quos offendim⁹ de situ orbis scribētels mare Indicū ad austrū & orientē sine terminis ponūt: & partē oceanī esse volūt: sicut ab his traditum est: q̄ ab Arabico sinu in Athlaticū mare: & ad colūnas Herculis nauigārūt. Europæ & Asiæ cōiūctio fit p̄ dorsū / qd̄ itea paludē Meotim & Sarmaticū oceanū excurrit supra Tanais fluuij fōtels. Aphrica nūq̄ p̄ sese Europæ coheret: hinc freto Herculeo illic Asia iteriacete discreta. Fuerūt qui eā ab Asia disūgere voluerūt: id terræ itercidere meditari qd̄ iter rubrū & nostrū pelag⁹ mediū est: cui⁹ latitudine nō ampli⁹ q̄ mille & quingetorū stadiū esse dixerūt. primusq; oim Sesostris Aegypti rex id efficere cogitauit. Mox Dari⁹ Persarū: Deinde Ptolome⁹ sequēs qui fossā eduxit: latitudine cētū pedū: altitudine trigita. lōgitudine passuū triginta septē milliū: & quingetorū. Vltra p̄grediētē metus inundatiōis deterruit excelsiore tribus cubitis rubro mari cōperto q̄ terra Aegypti. Plini⁹ omiffam fossionem asserit ne mare imiffum aquam Nili corrumperet: quæ sola potus præbet Aegyptijs.

Vbi Europæ & Asiæ coniunctio
Vbi Asiæ & Aphricæ discretio.
Sesostris.
Darius.
Ptolome⁹

¶ Qui Aphricæ / Europæ / Asiæ limites. & de diuisione Asiæ per Taurum montem. Cap. VII.

Nili annē pleriq; limitē esse iter Asiā & Aphricā volunt. Melior p̄ maria certiotq; partitio est: Ita vt peninsulā Aphricā accipiam⁹ / vndiq; mari cinctā p̄ter Hyscinū: qui a Pelusio in Arabiū sinū excurrit. Nec nūq; septētrionā hor est Alexādrīa: q̄ trigita & vno gradib⁹ ab æquinoctio di-

stat: nisi fortasse p̄mōtorū aliqd̄ aut i nostrū: aut i Athlētīcū
 pelag⁹ paulo āplī⁹ p̄cūberet. Europa p̄ Hyspaniā: Italiā: & Europa
 Peloponesū australior est: paralellū qui p̄ Rhodū ducit attri-
 gēs i septētrionē p̄ Germaniā & Noruegiā maxie ptēsa. Qui
 to & sexto climate scēlix vltēr⁹ nō adeo benigna Asia & ad Asia
 septētrionē & ad meridiē extēdit. Australiora ei⁹ latera Me-
 roe sūt opposita: quīs aurea Cherōnesus i Indiā ad ēgnoctia
 lē vsq; circulū ptēdat: Partes ei⁹ magis Boreales ad Scythias
 ptinet itra & vltra Imaū montē: q̄ ad Paralellū vsq; p̄ Thylē
 p̄ferūt. Taur⁹ mediā quodāmō scidit: q̄ ab occidēti i orientē Taurus
 excurrēs: ptē ad aqlonē: ptē ad meridiē relinqt. Grēci alterā
 iteriorē vocāt: alterā exteriorē. Latitudo mōris plerīsq; i locis
 stadiū tria millia cōtinet. Lōgitudo quātū Asia stadiū circū
 qnq; & q̄dragita millia ab ora Rhodiēsi vsq; ad Indiā & Scy
 thiē extrema oriētē vers⁹ caput ei⁹ iter Cariā Lyciāq; cōsur-
 git. q̄b⁹ i locis mō Cadim mōs: mō Cragas appellat: neq; al- Cadim. M.
 titudine: neq; latitudie mēorabilis: multē sūt ei⁹ ptes: & mul- Cragas. M.
 ta illi noīa vetustas ididit. Progress⁹ itra cōtinentē quātū Ly-
 ciā fines extēdūt: tū primū attollit & p̄mōtorū Masicitū ad
 dexterā emittit: qd̄ i mare Pāphylīcū vsq; p̄cūbēs: Pāphylīā
 ipsā Lyciāq; disīūgit: mox ad septētrionē vergēs: Celenoꝝ ef-
 ficit iugū: qd̄ ad magnā Phrygiā Lycaoniāq; respicit: trans-
 missa vero hic atq; idē Cīsidia Ciliciā attingit. & Antiochia a
 sinistris relicta in duo cornua diuidit: quoz dextrū Tauri no-
 mē retinet: Sinistrū Antitaurū vocāt: q̄ septētrionē versus ice
 dēs minorē Armeniā a maiori dīsternat: relicto ad sinistrā
 iugo versus Euxinū pōtū: cui Scordisco est nomē & oriētalia
 Capadocia a minori Armenia seiūgit. Ex Tauro vero cū ad
 extrema Ciliciā puenit Aman⁹ orī: q̄ Syriā a dextris relin-
 quēs ad Euphratē vsq; versus oriētē digredī: nec iterrupt⁹ vt
 Straboni placuit nomē amittit: sed multū in altū latūq; cre-
 scēs: multū fid⁹ efficit. Pars australior Taur⁹ est: q̄ Armeniā a
 Mesopotamia dīsternat. Pars septētrionalior i multos q̄si
 ramos scidit. Ptolom⁹ post scissionē Euphratis Amanū mō
 tē iterū appellat Taurū: iter Armeniā: Mesopotamiāq; ptēsū/
 donec rurs⁹ ab amne Tigrīdis iterrūpt: vltra vero Nyphatē
 noīat: cui Assyria in dextro latere subiacet: & Adiabena re-
 gio qua dimissa vltra Capri amnis fōteis: Nyphates in duas
 scinditur parteis: Ea quæ ad septētrionē vergit: Caspius mon Caspij. M.
 teis efficit: qui ad Hyrcanum pelagus deferūt. Quæ vero
 ad meridiem inclināt: Choatras mons appellatur: qui iuxta
 Assyriam aliquādū p̄gressus in Austrū rursus in duo cornua
 mons.

De Mundo in vniuerso.

- Zagel^o. M.** diuidit: q̄ Medorū puiciā includūt. Septētrionale nunc Zagel^o
Orōtes. M. mōs nūc Orontes appellat: Australi Parthoatras est vocabulū
Parthoa- quo Media diuisūgīt a Perside. Cōiungunt iterū hęc iter se cor-
tras. M. nua circa finē Moedię ad orientē & iterū diuisūgunt Ragianā Si-
Porta ex grlanāq; terrā includētia. Circa finē vero Sigriane denuo pro-
mōtib. in p̄modū cohęret: ita vt portā quādā videant efficere: q̄ i Par-
Parthiā. thia iter apiat. Nā & Parthia Tauro cingit: cui^o pars septētrio-
Coros. nalis Coros vocat. Inter Hyrcaniā Parthiāq; discurrens oriēta-
Mafdorān^o lis Mafdorān^o: q Parthos ab Aria sepat: Australis Parthoatras
mons. sicut circa Persidē Moediāq; noiat: hic Parthos a Carmania p-
hibet. Coros autē Hyrcaniā p̄tergressus p̄montoriū nō paruū
a se dimittit: qđ ad Hyrcanū mare p̄cūbens Margianā ab Hyr-
Sariph^o M cania sepat. Ipse inter Margianā & Ariā dilapsus Sariphus ap-
pellat: ex quo brachiū aliud excurrit septētrionē & occidētem
versus: Bactrianā a Margiana diuisūgēs: quod vbi ad Hyrcanū
p̄pe pelagus puenit. Rursus ad orientē septētrionēq; decurrit:
vsq; laxartē fluuū. Ipse vero postq̄ Bactrianā Ariāq; trāsmisit:
Paropanif- Paropanissus vocat: a quo regio q̄ ad Austrū vergit: Paropa-
sus. M. nissadū noiat ei^o cōclusa iugis. Vtteri^o tā Indiā ingressus Cauca-
Caucas^o M sus dicit: qđ nomē ab Alexādri militib^o accepisse videt. Ei^o glo-
riā causa & p̄adulationē q̄ regū comes est: tanq̄ ille Caucasū
iuga & Promethei miracula trāscendisset. hęc altissima videt:
& admodū lata Indiā mōtana: q̄ ad Sacas p̄tingētia Comae-
Imaus. M. dorū noiant. deinceps Imaus incipit: & vsq; ad fontē Gāgis
extēdit: ex quo dorū deriuat: qđ i septētrionē vergēs: in ocea-
no p̄cūbit: & iuxta Ptolomæi traditionē Scythas in duas p̄teis
diuidit: multosq; ramos p̄ducit: q Boreales Asiā partē multi-
fariā partiunt. Is vbi p̄ aliquātū spatiū Gāgē p̄termisit: & ad
exteriōrē Indiā puenit Emodus noiat: qui circa finem Indiā in
duos ramos diuidit vsq; i eorū excurrētes pelagus: alteri Oto-
Emod^o M. rocoras nomē est: & Seras respicit: alteri Semātinus ad Sinas
Otoroco- terrarū vltimos: medijs inter vtrūq; Semātini degūt: & ipsi ori-
ras. M. entaliū extremi: ac pene incogniti: sic Taurus se habet totius
Semanti- Asiā diuisor: cui p̄ Antitaurū & Caspiū montē Caucasia iuga
nus. M. & q̄cūq; p̄ Asiā mōtana excellūt p̄p̄modū cōiuncta sunt. Nec
male existimasse putauerim: si qs p̄ iuga Syriā quæ de Tauro
deriuat: & dorū Arabiā quod iter mare nostrū Arabicūq; de-
currat: Trogloditarū mōteis vsq; ad eos q̄ Lune vocat: & deide
p̄ iuga incognita in Athlantē vsq; perueniri posse affirmauerit:
Troglodi- rursusq; Hispaniarū mōteis Pyrheneis cōtineri: & illos p̄ mon-
tarū mōtes
Lunæ mō.
A. hlas. M.

De prima Asiæ parte.

5

tana Galliarū gelidas Alps attigere. Ex qb⁹ hic Apēnī⁹ Ita-
liā oēm iterfecat: illic p⁹ Histriā & Dalmatiā vsq; i Pelopōnesū
& i Thraciā altissima iuga decurrūt. & iter Rhenū ac Danubiū
dorsū assurgit: q⁹ ex Alpib⁹ deriuatū p⁹ Germaniā/Sarmatiāq;
dilapsū: supra fōteis Tanais ad Rhyphēos mōteis attingit / &
p⁹ illos Caucaſo iūgit / ex inde p⁹ Caspiū Antitaurū / deniq; Tau-
rus ipsa cōphēdit. Vltra quē regnare magnū Antiochū Roma-
ni pmiserunt: ex quo fit vt totius cōtinētis vna mōtiū series intel-
ligatur: quib⁹ pleriq; in locis tumor nō satis apparet.

¶ Gñalis distributio Asiæ in sex p̄cipuas parteis. Cap. VIII.

Asiæ p̄teis: alij plureis: alij pauciores efficiunt: n̄ra descri-
ptio sex tm̄mō cōtinebit. Treis citra Taurū: & totidē vl-
tra. Prima itra Taurū & oceanū septētrionalē ab oriēte
sole vsq; ad Hyrcanū pelag⁹ extēdet popinario cultro filis: cō-
tinebitq; Scytharū plurimas gēteis: q̄ vltra Imaū mōte: citraq;
habitāt: cū qb⁹ & Bactriani memorabunt: & Gordiani & Sacę:
& Massagetę & vltimi ad aurorā Seres: & q⁹ sinū circū habitāt
Atacenū. Secūda ab eodē Hircano mari vsq; ad amnē Tanaim
& paludē Meotidē profereť: h̄ns a septētrione terrā icognitā in
oceanū versā: a meridie pōtū Euxinū: & q⁹ ab eo i Hyrcanū pe-
lag⁹ excurrūt Moschicos monteis. In hac Albani / Hyberes &
Colchi collocabunt: atq; alij q̄ plures ppli: quos vno uocabulo
Scythas appellāt. In tertiā pte Romanis iuida virib⁹ Parthia
claudet Mœdorūq; terra: & vtraq; Armenia: & qcqd hodie mi-
nor Asia appellat iter Euxinū & Hellespontū: & Cilicū pelag⁹
Histino claudet q⁹ ab Illico sinu i Phasidē vergit. In quarta dei-
gnabit India cū Sinarū pplis ad oriētē extremis & iulā Tapro-
banę: q̄ ad meridiē sita circulū æqnoctiale trāscendit. Quia ab
Indo fluuio vsq; ad anē Tigri itra Taurū & mare Indicū sinūq;
Persicū iacēs Paropanīades / Aracosios / Arianos / Drāgianos /
Gedrosianos / Carmanos / Persas / Assyrios / & Suscianos cōple-
ctetur. Sexta eadēq; postrema ab ipso Tigride amne vsq; ad Is-
ficū sinū n̄rmq; pelag⁹ extēdet: oīa cōplexa q̄ a Tauro mōte i
Persicū & Arabicū sinū: atq; i Aegypti septētrionalia vergūt.
His i locis priores ad oriētē Mesopotamij occurrēt / Babylonij
ac Chaldęi. qb⁹ cōtermina est Arabia deserta. Ad occidētē tri-
plex Syria collocabitur Palestina / Comagena / ac Phœnicia cū
Cilicia: & Pāphilia ac Lycia: & cū his Arabia petrea. Ad meri-
diē foelices Arabes iueniēt iter sinū Persicū Arabicūq; cōclusi:
arduis mōtib⁹ a reliquis sui noīs gētilibus diuisi vsq; ad insulā

Pyrenel
Montana
Galliarū
Alpes.
Apenni-
nus. M.
Rhyphel
montes.

Prima.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

Sexta.

De prima

prope Dioscuriadē in Indicum protēsī pelagus.

¶ De Serib. populis.

Cap. IX.

Seres.

Antropo-
phagi
Scythæ.
Annibi. M.
Auzaci. M.
Casij. M.
Asmirei. M.
Tagur^o. M.
Oertades.
Bātifus.
Psitatas.
Cambris
Lanos.
Sera.
Essedones
Tabis.
Vellera ab
arboribus
depexa.
Sericū.

Hæc nobis toti⁹ Asia certior cōmodiorq; p̄tīto vīsa. nūc p̄teis p̄tīū attingere oportet. Seres vt āte dixim⁹ ad oriētē æstiuū vltīmi reperitū: quib⁹ ad ortū terrā icognitā Ptolomē⁹ & alij eorū oceanū posuere ad meridiē: Emodi mōtes & Otorocoras Indos ac Sinas excludūt a septētrione. Antropophagi iacēt Scythē qb⁹ humana corpa cibi sūt: & vt Ptolomē⁹ vīsu est ignota terra: vt alijs scythic⁹ ocean⁹ ab occidēte scythiæ natio mōtes ap̄d Seras excellētes Annibi/Auzaci/Casij & Asmirei ex quib⁹ Tagurus assurgit. Amnes noiāt Ptolomē⁹ Oertadē & Bātifū. Plin⁹ Veronēsī Psitatā/Cābrim/ & cui nomē est Lanos iter vr beis metropolim Serā ponūt Otorocō mōti vlcīnā. Inter gēteis maximā Essedonū eē dicūt: q̄ Taguri iuga mōtis: & adiacētes incolit cāpos. Iuli⁹ Solin⁹ sicut & alij cōplures mare hyrcanū ad Scythiā oceanū h̄e hostiū dixit: ibiq; ab exordio eiusce plagæ vers⁹ oriētē a dextris p̄fūdas iacere niues: mox lōga desertā: Post Antropophagos gētē asprimā & efferatā q̄ dimidiā ferme itineris partē īpenetrabilē reddidit: vsq; ad iugū mari imitnēs: q̄ Tabin Barbari vocāt. Vltra q̄ post lōginq; solitudines more tractu q̄ spectat æstiuū oriētē: & vltra ihumanos situs ad Seres demū pueniri. hoies iter se mites & q̄etissimos: sed qui p̄ alios mortaleis refugit: hos aq̄rū asp̄gine iundatis frōdib⁹ arborū vellera liquoris adminiculo depectere: & lanuginis tenerū subtilitate humorē ad obsequiū domare asserit: & hoc esse illud Sericū ī vsū publicū dānosæ vanitatis admissū. Ex quo potius est ondere corpa q̄ vestire: Q̄ primo fœminis postea etiā viris luxuriæ p̄suasit ābitio. Mercatores fama est primū eorum fluuiū p̄trāsire: atq; ī ei⁹ ripis nullo linguæ cōmertio negociari: Sed ocul⁹ tm̄ rerū p̄cia extimare: aurūq; offerre cū Seres sua tradāt: n̄ra nō emāt. Strabo Apollodori Adramitini vtēs testimonio scribit: Menādrū ac Demetriū q̄ ex gēte græca post Alexādrū ī Baçtria regnauerūt: res oriētales aggressos lōge vlteri⁹ q̄ Alexāder p̄cessisse & vsq; ad Seras & Faunos īperīū ptulisse.

¶ De gēte Atocorū. Ciconib. pop. seu vt alij volunt Semētinis. & quæ de Macino puicia denarravit Nicolaus Vener⁹. Ca. X.

Hīs Ataceno⁹ ānectū lin⁹: & gēs Atocorū: quib⁹ tēperlei p̄rogatiuā mirā dicūt aeris clemētiā submīstrare: & arcere afflatū noxiū colleis qui salubri apricitate secluso vndiq; obiectu pestilentis auras p̄hibent: atq; ideo par illis: & Hyperboreis vitæ ge-

Seres sua
tradūt n̄ra
nō emunt.

Atacenus.
Atod.

nus esse crediderūt. Plinius tradit Homerū de his priuatim vo-
 lumina condidisse: sicut de Hyperboreis Hecatheū iter hos &
 Indos nōnulli Ciconas locauerunt. Ptolomeꝝ Semātinus po-
 suisse videtur: quī Seras inter & Sinas orientaliore existit: ad
 quos nulli nratū hodie pueniūt īmensa barbaries iter claudit:
 & īperantiū multitudo: quā nemo pbarit pacis amicꝝ: & quī or-
 bis sitū nosse cupiat. ignota esset terrarū maxima pars: nisi Ro-
 manorū principatꝝ: & Alexandri potētia orbē aperuisset. Nico-
 laus tamē quidā Venetus cognomento comes nostra ætate in
 hæc loca peruenit: si v̄ra sūt quæ ab eo narrata ferūtur. Is ait
 mare Indicū vltra Gangē cū mēse toto nauigasset ad Ratham
 fluuiū se puenisse: eoꝝ sex diebꝝ nauigato/ciuitatē inuenisse: q̄
 noie fluminis appellaretur. Exin p̄ desertos habitaculꝝ mōteis
 quos Tauri partē fuisse crediderim: decē & septē diebꝝ in cam-
 pestria descēdisse: quibꝝ duabus hebdomadibꝝ magno labore
 peragratis flumen offendisse Gange matꝝ/qꝝ ab incolis Da-
 ua diceretur: atqꝫ in eo mēsis nauigatione pacta ciuitatē nobilis
 simā appulisse stadorū centū viginti circuitu patētē: cui nomen
 Dua. hīc lasciuīteis foeminas: & supra modū libidini deditas
 esse affirmat. Viros autē vxore vnica cōtētos esse. Prouinciā
 Macinū appellari: Elephātis refertā: quorū decē millia rex ad
 bellū nutriat: ipse albo vehatur Elephāto: cui catena aurea gē-
 mis distincta: colloqꝫ circūdata ad pedes vsqꝫ pendeat. Viros
 ac mulieres stilo ferreo varijs coloribus figurisqꝫ corpora pin-
 gere: idola omneis colere: surgētis ē lecto ad oriētē se solē ver-
 tere: iunctisqꝫ manibus orare: in orōne trīni dei opem petere.
 Serpētes affos ī cibū pro delicijs h̄re: rubeasqꝫ formicas pipe-
 re cōditas paruulis gāmaris simuleis. Aīal hoc in loco nasci. suil
 lo capite bouts cauda: vnico in fronte cornu eoꝝ cubitali: co-
 lore & magnitudine Elephātis quibꝝ cū bellū cōtinue gerit: id
 cornu veneno medet: atqꝫ idcirco in honore est. Quæ regio ad
 Cathaū vergit boues albos nigrosqꝫ gignit equina cauda: Sed
 pilosiore ad pedes vsqꝫ ptēsa. pilos caudæ subtilissimos ī mo-
 dū plumæ volatilis: magno ī p̄cio esse: quos equites ī cacumie
 lāceas suspendētis egregiæ nobilitatis īsigne ducunt. Hæc de
 Macino Nicolaus tradidit: quā puiciā ad oriētē versā iter In-
 diæ mōteis: & Cathaū collocās haud dubie regionē Sericā de-
 nota esse videtur q̄ Scytarū gētibꝝ & a septētrione: & ab occidēte
 iungitur. Scythas autē oriētales nostra ætas in Cathaio ponit:
 magno Cani subiectos: sic enī illi suum imperatorē appellant:

Cicones.
Semātin.Nicolaus
comes.

Rathā.

Dua.

Dua.

Macinus.
Decēmillia
elephantū
ad bellū Inu-
trita.Attē. mo-
res.Formicæ:
rubeæ.Vnicornis.
Boues equi
na cauda.Cathatum.
Can ma-
gnus.

De prima

Sed illud difficile est credere: quod de amne Dua cōmemoratur: quē Gāge maiorem dixit: cui veteres cuncta cedere flumina tradiderunt. Nec illud dignum fide decē millia elephātum belli causa regem alere: nec notum esse aut fama clarū. Sed longinquitas redargui non facile potest.

¶ De Sacis pop. quos & Nomadas appellāt. Ca. XI.

Post Seras occidentem versus Sacæ sunt & Massagetæ: & Taburei & Suebi & vltimi ad septentrionē Alanorū. Pro Iomæus Massagetæ duplices esse dixit: alteros Hirca- no mari vicinos: & Margianę regiōi: alteros inter Sacas posuit. Sacarū gentē ab occasu Comedo mōte & amne Iaxarte cōclufit a septentrione. Scythia q̄ itra Imaū est & Ascāti mōtis iugo ab oriēte Seris: ad austrū mōtib⁹ indicis: Sacæ Nomades sūt q̄ carētes vrbib⁹ nemora & spelūcas habitāt. Fama est Sacarū gentē vsq; i Hyrcaniā & Parthiā p̄dari solitā: quīs multa & deserta siccaq; regio iteriacet. Parthos amore pacis tributa illis pepēdisse: id erat pmittere: vt statis t̄pibus agros excurrerēt: & p̄dā agerēt: cū p̄ter cōuēta facerēt: bellū gerebat rursūq; pax fiebat: fuitq; Nomadū vita ita instituta: vt semp vicinos ifestaret: rursusq; recōciliarent. Sacæ multas inuasiōes fecere mō p̄pinq̄s: mō lōginq̄s: Bactrianā occuparūt: & optimā Armenię regiōnē: q̄ postea Sacasina ab eis est appellata. Inuaserūt & Cappadocas q̄ ad Euxinū vergētes Pōtici noianē. Sed cū ex spolijs festa celebrarēt Persarū ipatores eos fūdīt⁹ deleuere. Sūt q̄ tradāt Cyrrū Persarū regē ducto aduers⁹ eos exercitu plio supatū: s; fugiētē eo i loco castrametatū vbi ipedimēta reliq̄rat: bonis oib⁹ & p̄serti vno istructa ideq; postq̄ exercit⁹ paulū quēerat relictis vespi tabernacul⁹ p̄gressū q̄rū sibi cōmodū vitū fuit cōsedisse. Inguēteis Sacas & castra viris deserta: ac reb⁹ voluptuosis plēna cōperiētēis imodice se iplēuisse. Cyrrū cōuersū vinolentos: atq; attonitos ad iternitionē cecidisse: diēq; illū p̄riæ deæ cōsecrasse. Sacāq; noiasse: q̄ cū celebrabāt positis die ac nocte bacchanalib⁹ vlrifil ac mulieres eo vsq; porabāt: donec stupore cōphēderēt: tāq; simplex purissimāq; ditas foedissimis hoim morib⁹ oblectaret: & Sacarū Massagetarūq; gētēis Athasios & Corasinos esse putāt: ad quos Spithamenes ex Bactrianis ac Sogdiāis cōfugit vn⁹ ex Persis q̄ Alexādros resistere conati sūt. Cit⁹ ad insequēdū Spithamenē ab Alexādros miss⁹ Barbaros pugna supauit: illi p̄ deserta tādiu fugerūt: donec Alexādros ipm ad-

Sacæ

Nomades.

Sacasina.

Cyrr⁹ Persarū rex.

Saca dea.

Athasij
Corasmi
Spithame-
nes.

uerfus se venire cognouerūt. Tunc autē placaturi hostem Spithamēni caput amputauerūt: & Alexādro miserunt: nec amplius ab eo vexati sunt.

CDe Massageris. vbi & de adolefcēte qui tempore Pij pape solem adorabat.

Massagetæ.

Post Sacas ad Septētrionē Massagetæ reperiri. & ipsi Nomades Scytarūq; genus qui virtutē suā maxime in bello aduersus Cyrrū ostēderunt. Horum alij mōteis habitāt: alij cāpos/alij paludes. & quæ sunt in paludibus insulas. agrū amnē per hos labi dicunt: quē alij Araxē vocant eūq; pluuis in parteis diuidunt. Et vno tātum hostio Hyrcanū ingredi pelagus reliquis i Oceanū septētrionalē exonerari. Ptolomeus Margū fluiuium duob; fontibus ex montibus Sariphij descendere tradit: & per Massagetæ: q; Margianis vicini sunt: ac Derbitas in Oxum deferri amnē/ qui iuxta Ribios Hyrcanū pelagus ingreditur. Massagetæ equū soli macāt/ eūq; tantūmodo deū putant: multo hic error antiquorū precipitauit: iter quos fuit Dion Prufensis/ Plinius Veronensis/ Macrobius: & ois ferme illa ætas quæ a Vespasiano Cæsare vsq; ad Traianū cucurrit: & Adrianū Nuper quoq; in arce quæ sub ipsa Adriani mole magnificētissime structa est Vrbinas quidā adolefcēs reperiuntus est huius stultitiæ sequax: Alioqui nō ignarus. quicum arcē pdere conaret: essetq; depræhēsus votū Christo vouit ei se crediturū: relicturūq; solis cultū: si libertatē: atq; impunitatem assequeret. Sed raptus ad suppliciū stultum se fuisse testat; est: qui ab eo salutē sperasset: qui seipsum saluare nō potuisset tāq; CHRISTVS IESVS et dñs noster crucē tulisset inuitus. qui p; nostra vita sua sponte moriēs mortē occidit. Stult; adolefcēs sub nostro pōtificatu sui sceleris Pœnas dedit: laqueo suspens; & in Tyberim profectus. Massagetis mos fuit singulis vxores singulas ducere: neq; tamē alienis abstinebāt: cū quibus suspensa e curru pharetra in propatulo coibant. Fœda gēs & brutis simillima/ apud quē genus mortis maxime optimū iudicabāt: vt senio cōfecti i frustra cederent: et cū carnibus ouillis pmiscuæ cderent: eos qui morbo decederēt: vt ipsos abijciētēs tanq; dignos q; a feris deuorarent. Eqtes ac pedites inter eos optimi fuere/ arcu/ gladio/ thorace ac securi ænea vtentes: aureas zonas/ aurea equorū frena ac pectoralia habētes. Ferri paræ apud eos fuit: argēto carebāt: ære & auro abundabāt: insular; cultores/ herbarū radices edebāt: & agresteis: fructus: ex quibus po-

Araxes.

Margus.

Oxus.

Dion/ Plinius & Macrobius. Sole deū putasse dicūt. Vrbinas adolefcens

Attē. mores.

De prima

cula exprimebāt. Vestis erat arborū cortex: qui paludes in habitabāt piscib⁹ vescebātur. focarū coria ē mari pdeuntū in duabant. Mōtani pomis siluestrib⁹ alebātur: nō auli oues occidere cum paucashaberent: eisq; lactis & lanæ gratia parcerēt. Cāpe fires & si regionē late parentē occupabant: nō tamē agros excolebant: sed ex ouib⁹ piscibusq; viuebāt. Bellicosi hoies quī simplices & in contractando minime versuti.

¶ De Antropophagis Essedomb. Arimaspijs & id genus immanium hominum. Cap. XIII.

Antropophagi.
Tabismare
Essedones.
Scytotauri
Gryphes
alites.

His ad Oriētē ac Septētrionē Antropophagi sūt: qb⁹ execrādī cibi humanaviscera esse credūt: et circa hostriustissima solitudo & mare qđ Tabin vocāt: & Essedones: q ossa capitū suoz parētū auro cincta ī poculoz tradere ministeriū asserūt: & Scythotauri q p hostijs cedūt aduenas. Iul⁹ Solin⁹ ī hac pte terras esse locupletes: sed inhabitabileis dicit. Nā cū auro & gemis affluant Gryphes tenere vniuersa testat: alites ferocissimos & vltra oēm rabīē seuiēteis: quoz ī inanitate absistēte: rar⁹ pateat ad diuites venas accessus

Arimaspi.
Smaragd⁹.

Discerpe enī hoies tāq; genitos ad plecēdā auaritiæ temeritatē. Arimaspos cū hīs dimicare gētē monoculā si credere par est: vt itercipiāt lapides. Smaragdīs hic primā eē: qb⁹ tertiā dederit Theophrast⁹ dignitatē: qbusq; nichil videāt oculi locūdī. Chrīstallū quoq; optima hic aufert: cui⁹ frustū Liuia Augusti ad pōd⁹ cētū & qnq; gita libraz: iter Capitolina donaria dicauerit. Sub Massagetis Tapirenis: & Alanorū occidētē vers⁹ vsq; amnē: Ras & Asiaticos Sarmutas Ptolemeus q plurimas Scythaz gētēis enumerat. Quib⁹ ad meridiē laxartes fluui⁹ & mare Calpiū occurrit a septētrione terra iconita iacet. Iaxartē apud Sacas oriri arbitrat: & ī septētrionem fluere. Postea ad occidētē verti iter Scythas: & Sogdianos demūq; ad meridiē inclinatē: Hircanū ingredi pelag⁹ multa & magna flumina vna trahēt. Quæ parti Sogdij/pti Noroxi/ Aspifij & Tapuri mōtes effundūt. Ras vero amnē Hypboreos emitte re motēis existimat: q modo ī oriētē modo occidētē versus. postremo ad meridiē tēdēs Hyrcanias auget aq̄s. Inter Iaxartem: & Ras duo ingētia ponit flumina Rhimū q et ex Rhimicis oritur iugis: & Daixem Noroso monte cadentem.

Orgasi.
Erimni.

¶ Qui pop. iter Iaxartē fluuiū & Hyrcanū mare incolūt & inhabitātib. sub polo Arctico & Hypboreis pop. Ca. XIII. Inter hos mōtēis. & Iaxartē fluuiū Hyrcanūq; mare: Orgasos Erimnos Asiotas/Noros bes/Norosos/ & Catagas Scy

marū populos collocat. transiōneis autē septētrionē versus Gallatophagos/Aspifios/Thabrenos/Sāntias/Pamardos/ & alios q̄ plures/ & Albanos iuxta mōteis q̄ admodū septētrionales sūt ab Australi parte Saxonibus locū p̄bet. ex qb̄ fortasse orti sūt q̄ Germaniā incolūt quī suā originē ex Macedonib̄ repetāt a Boreali parte Neseis & subocis sedes dedit q̄ nō minus ad septētrionē vergunt q̄ Thyle. In cui⁹ parallelo Scythas Alanos d̄scripsit/ & hypboreos Sarmatas qb̄ ad austrū mōteis collocat. Hypboreos & Asiaticos facit/ q̄q̄ pleriq̄ Europos esse tradiderit nōnulli hocgen⁹ hoīm vltra Aglonē iacere putauerūt gentēq̄ beatissimā esse quā alij mediā staturerūt iter vtrūq̄ solē Antipodū occidentē & nrm̄ renascētē Iulius Solin⁹ asp̄nari rationē dixit tā vasto mari duos orbēis iterfluētē & in Europa circūscriptis ap̄d quos mūdi Cardines essēt/ & extimi syderū ābit⁹ nox q̄ vna sex mēsiū & vna totidē dies magnā his de celoclemētīā cōcessā esse auras spirare salubreis nihil noxij flat⁹ habere domos esse nemora Vicū arbores ministrare/ discordiā nescire/ egritudine nō iquetari ad incertā oib̄ æq̄le votū esse/ mortē accersire & volūtario iteritū obeūdi tarditatē castigare cōsuesse olī primitias frugū p̄ virgines Apollini Delio missitare/ qb̄ p̄fidia hospitū violatis Pōtificio intra fineis suos recepto missionem neglexisse. Fabulosa hæc. nā qs̄ credat/ virgines tā lōgo terrarū tractū tāt̄ asq̄; mōtiū fluminūq̄ ac mariū difficultates singulis annis penetrare potuisse/ aut gentē esse q̄ trāsaglonē habitet nobis cognitā Diodorus Hecateo teste vtēs oppositā Zeltis iuxta oceanū esse isulā dicit haud multo Siciliā minorē pone arctos habitariq̄ ab ijs q̄ Hypborei appellant/ eo q̄ v̄to Boreq̄ sūt expositi. isulā valde fertilē i qua fruct⁹ ānui bis nascunt Latonā i ea natā fabulāt & Apollinē ibi præ cæteris dijs colit/ esseq̄; hoies ei⁹ isulæ veluti quosdā sacerdotes Apollinis/ cui⁹ laudes & hymnos quotidie i cātu celebrent. lucū p̄terea i gentē tēplūq̄; Apollinis forma rotūda multis donis atq̄; ornāmētis cumulatū Urbē ei⁹ sacrā cui⁹ icolæ maiori ex parte cytharedi existāt cōtinueq̄; i tēplo sonāt & hymnos canāt. habere hypboreos p̄p̄iā liguā & Græcis maxie/ Delijs atq̄; Atheniēsi⁹ societate ac beniuolētia iūctos a p̄scis t̄p̄ib̄ cœpta. Græcos enī quosdā olī ad Hypboreos trāsisse ferūt & dona sūptuosa i tēplo apposuisse Græcis lris̄ i scripta. Ex Hypboreis v̄ro Abarniēnif se i Græciā/ amicitiaq̄; cū Delijs antea cōtractā firmasse aiūt &

Asiotæ.
Norobes.
Norossi.
Catagæ.
Gallatophagi.
Aspifij.
Thabreni.
Samnitæ.
Pamardi.
Nassei.
Suboci.
Hypborei.

Att. mores

Fruct⁹ ānui
bis nascūt.

Græci qdā
ad Hypboreos
conu-
gerunt.
Abarni.

De prima

Lunā apud hyperboreos vidērī parū a terra distantē ac terre-
streis quosdā veluti cumulos habentē in se manifestos deūq;
Apollinē per annos vndeuginti adiri insulā in quibus astrorū
reolutiones pficiant: impare ciuitati tēploq; præesse Borea-
dis. Borei pgeniēq; p gen^o recipit principatum. quæ omnia
tanq̄ fabulosa referens Diodorus vidētur cōtemnere.

Arimphes.
Scyta.
Asiatici.

Iaxartes.
Tanais.

Aræ Hercu-
lis. Liberi
p̄ris Cyri/
Semirami-
dis & Ale-
xandri.
Cathaium
Can.
Nicolaus
comes.
Cabale-
schia.
Muri arcu-
ati ab arce
media ad
vr̄bis q̄ru-
or angulos

De Arimphes pop. nō ab similib. Hyperboreis. Cataio &
quæ de his locis enarrat Nicolaus Venetus. Cap. XV.
Hyperboreis similes Arimpheos esse dicūt, asiaticos scytas
qui bacchas edunt/comas viri & foeminae tondent nullū le-
dunt/quietem amāt/nec ledunt ab alijs. fugientes ad eos tuti
sunt tanq̄ asylo regant. Sacri omnes habent. Sic forsitan olim
fuit nūc gētis huic nulla cognitio. Iaxartē fluiū nōnulli Ta-
naim esse crediderūt q̄ Asiā ab Europa determinat. iter quos
fuisse Policletū Strabo cōmemorat. cuius errorē Alexādri co-
mites secuti sūt q̄ eū trāsmisso Tanai aduersus Europeos Scy-
tas belligerasse tradiderūt. Sed Dimas dux Seleuci & Anthi-
ochi satis idoneus v̄ro author hunc transuectus amnē ac titu-
los omniū supgressus aliū esse q̄ Tanaim depræhendit ob glo-
riā sui nominis altaria ibi Apollini Didimeo edificauit. & hoc
esse colliminiū inter Scytas & persas ostēdit nō q̄ Persia Scy-
thas attingat sed q̄ iperū Persarū p̄ Bactrianos & Gordia-
nos ad Iaxartem v̄q; fluiū ptendat Iaxartis nomē a Bactria
nis inditum ferunt. Plinius a Scythis vocatū Scythim tradit. hic
aræ cōditæ ferunt ab Hercule ac Libero patre/Cyro quoq; &
Semiramide & postremo ab Alexandro quæ pfectionis me-
tas ad septentrionē ostenderent qui nostra ætate orbis sitū fi-
gurant. Cathaiū his in locis designant quæ vltra Iaxartē cō-
memorauimus/multasq; puincias & multa regna circūscribūt
quibus vnus præsit imperator qui apud eos Can appellatur.
Nicolaus Venetus apud eū se fuisse affirmat/& Vrbem inuenif-
se quæ duo de triginta millibus passuū pateret in quadrū Cā-
balefchiā nomine in cuius medio arx munitissima & ornatiss-
ma haberetur in qua rex habitaret: & ex qua muri arcuati ad
quatuor vr̄bis angulos ptenderent: p̄ quos accessus regi esset
si quid in vr̄be tumultus excitaret ad arces quæ ipsius in an-
gulis eminent/quarū quælibet passuū quatuor millia in ambi-
tu cōtinet & omnis generis arma tormētaq; bello apta cōclu-
dit. Asserit insup & alterā se vr̄bē repisse quædecim diēru irine-
re ab hac distantē/Nemptai appellatā nostro æuo aut paulo

ante ab imperatoribus eius gētis conditā: cuius ambitus triginta millibus passuū cōtineat: eāq; populosissimā esse oīm: In vtraq; ciuitate domus/palatia/tepla/cæteraq; vrbū ornāmēta Italicis similia esse affirmat: hoīes modestos atq; vrbanos/& multis diuulsijs affluētis: quod si credimus magna pfecto morū mutatio facta est: ab his quos antiqui pdiderūt: q Scythas ferme oīs pastorales esse affirmauerunt: & p̄p̄modū intractabilis: nec horrida septētrionis ora eos admittit mores: quib; vel Græcia olim claruit: vel Italia nunc floret: aut certe Cathaïum ipsū quod tāto pere laudant minus septētrionale est q̄ pictura demonstrat. Nā q̄cqd vltra Iaxartē colitur: si Ptolomęo fides est vltra septimū clima ptendit: & Paralellū trāscēdit: qui per Boristhenē describit: nisi respōdeat aliquis magni Canis imperium: & vltra & citra Iaxartē extēdit/ac Gordianos Bactrianos & alias gēteis vsq; ad Indiā atq; Ariā mōteis cōptāhendere: qđ facile p̄suaderi potest his qui Scytharū res gestas aliquñ legerunt: a quibus magnā Asiā partē olim subactā fuisse constat: nec ip̄eria suos tenēt p̄petuo limites. Sed pro fortunæ varietate: nūc magna sunt: nūc parua. Strabo in hac parte: Scythiā ad occidentē: quā Ptolomęo Ras fluuiio termiāuit: Hyrcani pelagi fauces collocauit ab vtraq; pte cultas: De qb; postea differem.

¶ De Sogdianis & Bactrianis.

Cap. XVI.

Inter Iaxartē & Sariphos Paropanisoq; mōteis Sogdiani Sogdiani.
& Bactriani iacēt: Oxo discreti fluuiio: Sogdiani ad Iaxartē Bactriani:
magis accedūt: Bactriani ad Paropanisi iuga p quos fluuius
Ocus dilapsus in Oxum fertur. Bactrianis ad occidentē Mar
giani sunt. Sogdianis mōtes Oxij quos interūpit Oxus p Ribis
os & Derbitas in Hyrcanū cadens pelagus. Margianis ad oc
cidentē Hyrcania occurrit: quæ nomē pelago dedit olim: sicut
Strabo asserit. Sogdiani & Bactriani: nec vita mltū: nec mori
bus a Nomadib; differebāt: quib; Bactriani mitiores essēt. Nec Onescritus
vera locutus Onescritus existimatur: qui Bactrianos senio: aut notatur.
morbo confectos apponi canibus viuos scripsit: ad hoc ipsū de Attē. mo
industria enutritis: quos patria lingua sepulchraleis vocabāt: res.
quā legē sustulerit Alexāder: quē ferūt alij octo/ alij duodecim Canes se
vrbeis i Bactriana & Sogdiana cōdidisse nōnullis euerfis: q̄rū pulchrales
Cariata fuit in Bactriana: vbi Calisthenes cōpræhēsus est: & i Cariata.
vincula coniectus: qui diuinos honores Alexādro negauit ex Calisthe
hibendos esse. In Sogdiana Paracāda: & Cyra vltimum Cyrrines.
opus ad Iaxartē flumē conditū: quod Persici imperij confiniū Paracāda.
b Cyra.

De prima

Petra Sissimetra.

**Rofana.
Oxiartes.
Xerxes.
Brāchidæ.**

Alexāder.

**Amnis a terra absorbetur.
Arius fl.
Fons olei.**

Oxus.

Ochus.

Bessus.

erat: nec pepercit Alexāder memoriæ Cyrrī quāuis illū coleret: propter continuas opidanorum rebelliones. In Bactriana Petrā Sissimetrae altitudinis stadiorū quindecim coepit: cuius ambitus octuaginta continebatur: in superiore parte planā ac feracē vt viros quingentos alere posset. In ea Alexāder & hospitio sūptuose acceptus est: & Rofanā Oxiartē filia duxit vxorem. In Sogdiana secus Oxum Aria mare petrā occupauit: quā duplo altior fuit Sissimetra. Xerxes in his locis urbē cōdiderat: & Brāchidas in ea collocauerat: propterea quod dei pecunias ac thesauros qui apud Didima erant sibi tradidissent: & secū e patria sponte migrassent. Alexander eos sustulit proditiōe & sacrilegiū exosus: quæ scelera nulla nō ætas improbauit. Per Sogdianā amnis labitur: qui postquā multā regionē irrigauit in desertam arenosam terram euadit: atque ibi absorbetur: quē admodū in Ariana fluuius Arius qui regionis nomen dedit. Macedones propter Alexādrī gloriā hunc amnē nobilitarūt: qui apud Ochū flumen olei fontē inueniētes multi fabulari sunt: tanquā miraculum fuerit nitrosam & alluminosam terrā sulphure ac bitumine intermixtā id liquoris fundere: hunc fluuiū alij per Bactriānam labi dicunt: quos Ptolomeus secutus est. Alij secus eam: Alij ab Oxo diuersum vsque ad hostia atque australiorē: & ambos in Hyrcanū mare decurrere. Alij ab initio diuersū & deinde in vnū coire. Oxus sicut Ptolomeo videtur in caucasio India intrare prope Paropanisades fontē habet: & in septentrionē lōgo flexu directus: maiori demū in occasū vergit: multa & magna flumina in mare Caspiū secū ferens: inter quæ Ochus est: per quē nauigasse Pompeium crediderim sicut ante diximus: cum descendit in Oxum: nā & Ochi fontes in Paropanisio mōte reperiuntur. Oxī alueum multis in locis sex septēue stadiorū latitudinem habere tradiderunt. Alexander Bessum insequens: hunc amnē ponte ex vtribus factō traiecit: misitque Ptolomeū Lagi cum parte exercitus qui Bessum a Barbaris derelictū in villa quadā interceptit: & nudū ac catena ligatū adduxit. Quē cum Alexander vidisset: interrogauit cur regē suū simul & principem & benefactorem Dariū interfecisset. Ad quē Bessus non solū sibi soli id agere visū fuisse respondit: sed omnibusque circa Dariū erant: vt inuenirent sibi salutem ab Alexandro: quibus dictis publice fustigatus est: & in Bactra remissus vt ibi moreretur. Sogdianam a septentrionali parte Iaxartes claudit amnis: inter quem & Oxum duos fluuios decurrere Ptolomeus

us scribit Poletimetum & Iaxartē: qui ex mōtib⁹ Oxij in Hyrcanum mare descendunt: inter Oxij & Iaxartis hostia nonnulli octuaginta Paraxangas esse dixerunt. Persicū autē Parafan gam: alij sexaginta stadorū fecere: alij ter centorū quadraginta: qualē amplitudinē vix omnē Scythiā crediderim cōtingere. Eratosthenes his aduersus est: qui vt ait Strabo ab Oxij fluminis hostio apud Hyrcanos sito vsq; ad Iaxartē fluuiū duo millia & quadringenta stadia intercurrere affirmat. Alexander de suo nomine vltra Oxum amnē duas vrbeis cōdidit: alterā vers⁹ septētrionē: alterā vers⁹ orientem in Vādabanda regione ab Hyrcania vsq; in Sogdianā ad orientē eunti solē intra Taurū & Iaxartē fluuiū quācunq; gentes occurrūt primo Persis: deinde Macedonibus: postremo Parthis subiectæ fuerūt. Romanorum signa raro apud eas visa sunt: quibus magis nauigationē per Oxum & Hircanum pelagus Varro commemorat: quæ vltra Iaxartem ad septētrionem recedūt intactæ remansisse videntur: In quas Alexander expeditionem aggressus: propter Bessum & Spittamenem: qui ad eos confugerāt/ Bessō captiuo ad eum deducto & Spittamene a Barbaris interempto destitit ab inceptis: cuius in Bactrianā reuersi horrendum scelus cōmemoratur: occisi inter bibendū Cliti amici veteris & collatanei fratris non aliā ob causam: nisi quia Philippi laudes pertinaçius tueret: sed vini magis q̄ hominis fuisse crimē pœnitentia docuit mox secuta: quādo ægre retentus est: ne se occideret occisor amici Bactria sub iperio Macedonū qui Persas deleuere vsq; ad secundū Seleucū Antiochi nepotē retenta est. Tunc vero Theodotus præfecture titulū mutauit in regnū: & se regē vocauit. Reliquitq; successorē sui nominis: qui cum Arface Parthorum rege cōtra Seleucū se cōiunxit: regnumq; tutatus est: quod sub Eucratide ad magnā gloriā peruenit. Is enim cū obfidionē Demetrii regis Indorū pateretur audacia inaudita cū trecentis militibus sexaginta hostiū millia assiduis eruptionibus vicit: & quinto mense liberatus: magnā Indiæ partē in potestātē suā redegit. Vnde cū se reciperet a filio quē regni locū fecerat in itinere interfectus est: qui velut hostē nō patrē interfecisset: per sanguinē eius currū egit: & corpus abigi insepultū fuit: & in Bactriā Sogdianorū Indorum & aliorū bellis fatigati tandem velut exangues oppressi sunt.

¶ De Asia & Hyrcania & mirifica harum regionum vite.

Cap. XVII.

b ij

Poletimet⁹

Parafāgæ.

Vādabāda regio.

Clitus ab Alexandro inter bibēdū occis⁹. Bactria.

Theodot⁹.

Eucrates cū trecētis militibus sexaginta millia deuicit. Parricidæ scelus horrendum.

Aria

Margiana.

Antiochus

Sother.

Antiochia.

Vites mira

biles.

Tapiri.

Attē. mo-

res.

Cato indi-

genti Hor-

tensio Mar-

tiam vxorē

concessit.

Hyrcania

Talabrota

Samarā.

Carta.

Tape.

Attē. Hyr-

caniæ fera-

cem terrā.

Attē. mtrū.

Thalestris

Minitheā

ab Alexā-

dro vterū

īplere ob-

tinuit.

Mare Hyr-

canum.

Aria bactrianā cōtermina est ad meridīē & mōti suble-
cta: qui Bactrianā habet & Hyrcania sex millibus fere
stadiorū abest: ipsi autē Arianae ad Austrum Aracofia
subiacet vsq; ad Indū flumē: de quibus alio loco diceſ. Mar-
giana Bactrianis ad occidentē iacet: & cāpis desertis ambif:
fama est Antiochū cui Sother cognomētum fuit: loci naturā
admiratū magnā terræ partē muro circūcluisse: cui⁹ ambit⁹
mille & quingētoꝝ fuerit stadiorū: & vrbē Antiochiā cōdidit:
se. Vites hic optimas inueniri quaz; truncū vix duo viri cōple-
cti queāt: racemūq; duoz; fere cubitoꝝ. Ptolomæus Tapiros
vltra Margianos ad orientē posuit: Strabo inter Derbitas &
Hyrcanos habitare putauit: quib⁹ mos fuerit pprias vxores
alijs viris nuptui cōcedere: cū duos treis ve filios ex eis susce-
pissent: quē ad modū apud Romanos Cato indigēti Hortēſio
Marriā cōcessit. Hyrcaniā valde opulentā esse dicūt: & ma-
gna ex parte planā pclarissimis vrbib⁹ adornatā: quaz; Tala-
brotā & Samarā & Cartā & Tapē paulo supra mare sitam
extollūt. Opulētiae signū adducūt quod vitis vini metretā af-
ferat: ficus sexaginta modios: frumentū ex semine nascat qđ
cadit ex culmo: in arboribus mellificē: perfluatq; mel ex fo-
lijs: nec in his opus sit diligētia: illud admiratiōe dignum qđ
ab Eudoxo: & ab alijs de Hyrcania scribit ripas quasdā ca-
uernosas stare ante mare: humili interfacēte litore & superiori-
bus rupib⁹ flumia decurrere: tāta vi delata: vt cū ad ripā pue-
nerint aquā in mare iaculent: subiectū lit⁹ aspgine intactū re-
linquētia: vt etiā exercitui vnda tecto peruiū sit: indigenas in
eū locū epulādi & sacrificādi gratia saepe descēdere: & inter-
dū in antris discūbenteis: Interdū sub ipso fluctu apricāteis:
alio atq; alio mō oblectari: cū simul hīnc mare pateat: hīnc li-
tus ppter humorē herbidū floridūq; cōspiciat: Nobilitatē hu-
ius gentis hīnc licet itelligere: quod vicino mari ab ea nomē
est iditū. In Hyrcania res gerētī Alexādro Thalestris regina
Amazonū: quā alij Minithēā vocāt: cū trecētis mulierib⁹ oc-
currit trigintaquinq; dierū iter cōfertissimas gēteis itinere fa-
cto liberos ex rege q̄situra: cui⁹ cōspect⁹ aduētusq; oib⁹ ad-
miratiōe fuit: ppter insolitū sceminis habitum ob hoc tredec-
cim dieb⁹ plis gratia cū rege datis vt est visa vterq; īplēſse di-
scēſſit. Hoc mare qđ Hyrcaniā abluit: Ptolomæus (vt ante di-
xim⁹) lacū esse affirmat vndiq; terra cōclusum: cui⁹ septētrio-
nalia Scythæ occupant: Australia Moedi atq; Hyrcani qui &

orientis partē attingūt: cū Margianis Derbitis ac Rhibijs, occi-
dētalīa Armenij Albaniq; ambiūt: quorū pars septētrionē at-
tingit. Polidetus quoq; vt affirmat Strabo lacū esse & dulcis
aquis hīe: & serpētes nutrire hoc pelag⁹ asseruit: in eo vero
maxime errauit qđ vnū esse cū Meotica palude existimauit:
Inde cōiecturā faciēs: quia Tanais in ipsū emittit: nō aiaduer-
tēs duos iueniri hui⁹ nois āneis vt āte dixim⁹. Quod si Meo-
tidī iungeret Hyrcan⁹ sin⁹ nequaquā lac⁹ est cū Meotis ab Eu-
xino pōte marinas aquas accipiat. Pōtus vero p Helleispōtū:
& mare nostrū ab Herculeo freto falsis īpleat vndis. Plinius
Veronēsis/Iulius solin⁹/Strabo Capador⁹, Priscian⁹ Cæsariē-
sis & alij cōplures Hyrcanū pelag⁹ oceani Borealis sinū esse
tradiderūt. Ex quo liceat vsq; in orientē & mare indicū nauī-
gare: aiūtq; ab oceano meridīe versus recedere ab itio arētū
in pgressu dilatatum: & pferim in vltimo recessu vbi a qnq;
millia ferme stadiorū latitudine patet: & hostij vtrāq; ripā te-
nere Scythas: reliq; litora aut Scythas aut siles Scythis: qua-
les Hyrcani sūt/Albani/Clusi/Narisci/ac Mardi. magnitudi-
nē hui⁹ maris Patrocles pōtico similē existimauit. Plini⁹ au-
ctore Claudio refert id terræ spatīū qđ inter Meotim & Hyr-
canū iacet pelagus centum quinquaginta millia passuum cō-
tinere: idq; perfodere excogitasse Nicanorem Seleucum quo
in tēpore a Ptolomæo Ceraunio sit interfectus. Verū alij tre-
centa septuaginta quinq; millia passuū id esse existimāt. Cor-
nelius Nepos ducēta quinquaginta millia: quod alij centū &
quingenta millib⁹ passuū: Alij paulo ampli⁹ cōtineri dixe-
runt magno errore: neq; enim retro Meotim ad Boreā Hyr-
canus offert sinus vt illis visum est: sed Pontico mari ad oriē-
tem occurrit Histinūq; Colchi/Hyberi/ & Albani inter duo
maria obsident: nec longum iter ab Euxino Ponto per hunc
Histinum & Hyrcanum pelagus ad Indiā transeunt peragē-
dum: Plinius existimauit: quem secutus Solinus Pompeium
magnum octo diebus ex India ad Bactros vsq; Alierum flu-
men peruenisse affirmat: quo influit Oxum per quem mare
Caspium ingressus ad Cyri amnis hostia penetrauit: qui Ar-
mentā & Hyberia sineis interluit: a Cyro vero diebus non
amplius quinq; terreno itinere subuectis nauib⁹ ad aluicum
Phasidis perendisse: Atq; inde in Pōtum Sororia. Strabo di-
cit qui multas Indiæ merces teste Aristobolo in Hyrcanum
mare per Ochum amnem deuehi tradidit: deinde in Alba-

Polidetus
notatur.

Nicanor
Seleucus.

Pōp. mag.
Alierus fl.

Cyrr⁹ ānis.

b iij

De secūda

Ochus

nam atq; per Cytrum & sequētia loca in Euxinum & Ochū in Oxum putat exonerari: quæ duo flumina Hyrcaniam irrigare censet: & Nisæam partem esse Hyrcanię per quā Ochus decurrit: quem Aristobolus nauigabilem esse retulit: & oim fluminū maximū q̄ ipse in Asia viderit p̄ter indica. Sed hoc iter multo breui⁹ eo est: qđ per Aegyptū & Arabiā multasq; alias gēteis ducit ī Indiā: neutrū tñ hodie nostratib⁹ ē aptū: qui terrę formā nostra tēpestare figurāt. Ptolomeo cōsentiūt: & lacus speciē Hyrcano concedunt. Solin⁹ Xenophontē La- psacenū auctorē facit a litore Scytharū / & quo sinus irrūpit Hyrcanus Abaltiā insulā triduo nauigari: cuius magnitudo immensa: & pene similis continenti existat: nec longe Oenas separari quas qui habitēt viuant ouis auium marinarum: & auenis vulgo nascētibus p̄pter quas & alias cōstitutas quaz indigenz humana vsq; ad vestigū forma in equinos desināt pedes. Ferūtur & alia pleraq; quæ tanq̄ fabulosa relinquim⁹: apud Hyrcanum pelagus. desinit Asię prima pars.

Abaltia.
Oenæ isu-
læ in quib⁹
habitantes
ouis victi-
tant.

De scđa Asię parte & Sarmatis generatim. Cap. XVIII:
Secūda incipit in occidentali litore: quæ vsq; ad paludem Meotidē & annē Tanaim extendit inter mare Pōticum Siacens & oceanū Septētrionālē. Ptolomeus hanc partē ab orienti Ras flumine clausit: & Hyrcano mari cui negauit in oceanum patere exitū: & oēs Sarmatas Asianos appella- uit: qui hanc terrā incolerēt: p̄ter Colchicos Hyberos & Albanos atq; alios qui citra Cāucasum Coraxēq; mōtē ad meridiē siti sunt. Sarmatas autē in plurimas gēteis: & multa nomina diuisit. Vltimos ad septētrionē hyperboreos posuit: & sub eis Basilicos: deinde Zacharas Suardenos Chenides & magis ad meridiē per Hierbidoz numerosum gen⁹: quorum sedes illic esse ostēdit: vbi Ras fluui⁹ ad occidentē solē & Tanais ad orientē maxime vergūt / sibiq; inuicem p̄pinquios existūt. Sub his versus meridiē & vltra Hyppicos monteis. Siracenos collocauit: Iaxamatas Perseffios & Melandanos apud quos Mithridatis regionē fuisse arbitratur. Rursus ad orientem Ras fluminis proximos: & vltra Ceraunios mōteis Sapothremos posuit: & sub illis paululū australiores Scym- mitas & Amazonas de quibus postea dicemus / quādo impe- rium fama est eas q̄ maximū obtinuisse: Ceraunios monteis partē esse Caucaſi versus Septētrionē vergentē: Quib⁹ p̄xi- mi sint ad orientalē plagā Vali / Serbi / Diduri / & Vdæ ad oc-

Ceraunij
montes.
Vali.
Serbi.

cidēt alē Sacani & Tusci prope Sarmaticas pilas: vbi a Cau-
 casijs iugis Ceraunia vident obrupta. Forsitā & hinc Tusco-
 rū genus ortū qui Etruscos ex Italia pepulerūt. Tria flumia
 in Hyrcanū pelagus ex Caucasio monte cadere Ptolomeus
 ostendit: Hudonē qui septētrionalior est: Alontē & Saonā: &
 inter ea Olondas & Ifondas collocat: & citra Saonā Gerros
 Inter Caucastrū montē: & Vardanū amnē Sananeis & Agori-
 tis sedes dedit. Ultra Vardanū versus Psathim fluuiū. & Boreā
 Conapsenos / Arinchios / Metibos / Zinchos / & Asturicanos
 memorat. Vteri⁹ Tirābas & Marubio flumini p̄ximos The-
 meotas fluuios ex Asia in Meotim magnos decurrere: p̄ter
 Tanaim octo dinumerat / Inter quos Vardanus australior est
 Marubius septētrionalior: cui proximus est Rhombites ma-
 ior: deinde Theofanus: postea Rhōbites minor / De hinc acti-
 cies & Vardano p̄p̄nquior. Psathis multa est iter veteres di-
 scordia: q̄ inde nasci arbitramur: q̄a nec mōtiū: nec fluminū:
 nec gentiū noīa perseuerāt: & prouinciā r̄ regnorūq; termi-
 ni multā varietatē accipiūt a Strabone: qui sub Tyberio Cæ-
 sare vixit vsq; ad Ptolomeū Alexandrinū: qui per tēpora An-
 tonini Pij sitū orbis descripsit. Haud equidem magnū tēpus
 est: & tñ tāta nominū variatio intercessit: vt paucissimos Scy-
 tharū populos ex his noīari videamus: apud vnū quos noīa-
 uerit alter. Sed ad rem redeam⁹. Strabo Cyrrū amnē: & Ara-
 xem: & Hyrcanū pelagus ab occidentali plaga immittere ar-
 bitratur: & Araxem per Armeniā: Cyrrum per Hyberiam &
 Albaniam decurrere: & ab hostio Cyrrī per Albanos Hybe-
 ras: & Colchos a mari in mare tria fere stadiorū millia esse: &
 Histini rationē obtinere huius partis quā describimus. Possi-
 donius hanc Histinū mille & quingenta stadia continere pu-
 tauit: quantū inter Pelusium est & mare rubrū tantūdeq; spa-
 cij a Meotide in oceanū esse censuit: Indignus fide quīs Pō-
 pelo familiaris fuerit: & res eius scripserit.

De Albanis & de bonitate soli sui & simplicitate gētis &
 prisca eorum superstitione.

Cap. XIX.

Albani in hac descriptione primi occurrūt: quos pasto-
 rales fuisse cōstat: & Nomadico generi p̄ximos non tñ
 vagos atq; iccirco minus bellicosos. Inter Hyberas &
 mare Caspiū hi habitāt ab ortu solis mari cōiuncti ab occa-
 su Hyberie finitimi & reliquis laterib⁹. Boreale Caucasus mō-
 tibus munitur: qui cāpis iminētes: & mari plurimū coniuncti

Diduri.
 Vdæ.
 Sacani.
 Tusci.
 Hudon.
 Alo.
 Saona.
 Olondæ.
 Ifondæ.
 Sananei.
 Agoritæ.
 Conapseni
 Arinchij.
 Metibi.
 Zinchi.
 Asturicans
 Vardanus
 Marubius.
 Rhōbites.
 Theofan⁹.
 De Stra-
 bone.

Possidoni⁹
 notatur.

De secunda

Ceraunia vocant vt Strabo putauit: & cōplures alij quibus Pto-
 lomeus (vt ante diximus) aliter sentiat. australe latus Armenia
 contingit: quæ partim campestris est: partim mōtana: sicut &
Cambisena ad quā Armeni simul & Hyberi & Albani cōiungū-
Cyrrus. tur. Cyrrus p̄ Albaniā fluit: & alia flumina quæ quibus eū augent
 fœcūdioreq; terrā exhibēt: mare tñ confundūt propter limum
 quē afferūt. Raxes p̄pe emittit: asper ex Armenia cadēs. Sed
 quē limū p̄pellit aluēū p̄uiū faciens eū Cyrrus repellit: homi-
 nes in Albania inertes fuisse ferunt. nā qui ibi militarūt: Cyclo-
**Albani in-
ertes.** picā eos degere vitā dixerunt: & terrā oīs generis fructū etiā
 domesticū afferre: & stirpes oīs & ea quæ semper virēt: & quibus
 ne minimā quidē culturā habeat: bona tamen omnia sine fatione
 & inaratā gignere: multisq; in locis semel satā bis terq; fructū
 reddere: ac primo quā modios quinquagenos: idq; minime re-
 nouatā: aut ferro p̄scissam: vineas ieffossas manere quinq; an-
 nis putari: in bimatu nouellas fructū ferre/adultas tantū red-
 dere: vt pars maxima in palmitibus reliquæ: mira res cū Pto-
**Attē. huius-
ce terræ fe-
racitatem.** lomeus Albania in sexto climate ponat. Pecora cū mitia tum
 agrestia pulcherrimos edere foetus aiunt: staturā hominū pul-
**Attē. mo-
res.** chram & magnā esse. Simplex mortaliū genus minimeq; cau-
 ponariū. nūmī vsū magna ex parte ignorauerūt: neq; numerū
 vltra centenariū nouere. Cōmercia inter se mercibus facere: i
 cæteris quæ ad vitā pertinet inertes exquisitorū ponderū ac
 mensurarum totiusq; ciuilitatis & agriculturæ profus ignari: si
 quādo ad bella prodierūt expediti: & armati vt Armenij fuere
Pompeius Exercitū maioremittere consueuerūt q̄ Hyberes. nā peditū
 ad sexagita millia: equitū ad vigintiduo millia cōtra Pompeiū
 magno suo dāno armauerūt. Iaculatores sunt & sagittarij cly-
 peos & thoracas habētes: & quādamodū Hiberi firmas galeas
 hos Nomades ab exteris defendērunt sicut Hyberas & his dē
 de causis. Aliter vtro sæpe eos adoriebant: nec sinebant agri-
 culturā exercere. Deos Albani solē & lunā gentili demētia cō-
 luere. Lunæ templū Hybericæ p̄ximū sūma religione colebāt:
 cuius sacerdos honore post regē secundus habebat & sacris ser-
 uis: & sacra regioni præerat: quæ multa fuit & hoibus plena.
**Seruī numi
ne afflati
diuinabant
Videritū.** Seruorū quidā afflati numine videbāt: & quodāmodo diuina-
 re qui plurimū numine correptus fuit: diu per syluas solus er-
 rauit: exin sacerdos cōprehensū sacra catena deuinxit: ac per
 annū sumptuose aluit: postea ad sacrificium deæ cum alijs ho-
 stijs mactandū p̄duxit: tūq; negocij quidā gnarus sacra hastā

tenere: qua mos fuit hoïem mactari: ex multitudine pcedēs illā in cōferui afflati per latus adegit: & cadēte seruo quēdam diuinationis signa captauere: atq; in cōmune p̄tulere: corporeq; in locū quēdā delato oēs sup̄ illud trāsire. sic enim stulta natio & a dæmonib; possessa explari: si quid peccati fuerat arbitrabat. Senectus honore p̄cipuo apud Albanos fuit: nō parentum modo: sed etiam reliquorū: cum mortuis pecunias defodiebant: nec altam defunctorū curam gerebant. Strabo sex & viginti linguas Albanorū fuisse tradit: & totidē aliquādo reges: postea ad minus īperīū cuncta rediisse: terrā serpētia quēdā lētifera gignere: & scorpios & araneas: quarū q̄dā ridēdo mori cogūt: q̄dam flendo desiderio suorū: quēadmodū de Tarātulis in Calabria rumor est. Et Caspianā & Albanos pertinere aiunt eiisdē nois cū gēte Caspia: q̄ postea obscurior facta est: & mare Caspiū attingit. Ingressus ex Hyberia in Albaniam per Cābisenam patuit regionem asperam & siccam: quā flumine Alazanio pars eius irrigetur: Albani & eorū canes excellentes venatores fuere studio: magisq; arte originem eorū ex Iasone ductam existimant: qui cum Armenio Theſalo in Colchos nauigauit: & vsq; ad mare Caspium per Hyberiam & Albaniam processit: & Armeniæ ac Hyberia multum peragrauit. Sicut Iasonia & alia cōpluria monumenta testātur. Trogus Pompeius Albanorū originem italicam dicit: asserēs Albanos Herculē ex Italia ab Albano mōte cum Gerione extincto armenta eius per Italiā duceret secutos fuisse: & originis Italicæ memores exercitū Cn. Pōpeij bello Mithridatico fr̄es salutauisse. Albania sub īperio Persarū fuit: postea Macedonū: deinde Romanorū: sed Traian; īpator hīs regē dedit: nūc nō satis certū est cui pareant: quīs sub regno Magni Canis degere credant: ab his Albani orti sūt: quorū pars hodie in Pelopōneso: pars ī Macedonia sedet iuxta Pyrrachiū: quorū dux est Georgi; Scāderbei: q̄ multa p̄ nostrā ætatē aduersus Turcas pro Christi noie prælia gessit: magnanīm; & inuictus copiarū ductor: in Gotthorū exercitu fuere: cū illi Græcorū īperīū afflixerūt. Deinde lōgæ militiæ affecti tedio in Adriatico litore confederunt.

CDe Amazonib; & Gargarētib; & ex qb; plē fuscipiebāt. Heophanes qui cum Pōpeio militauit: & Cap. XX. Albania p̄currit: Inter Albanos & Alazonios habitare Gelas & Lelegas dicit: & iter hos & Amazonas Mer-

Senect; in honore.

Aranearū mira natura. Tarātuli,

Albani vnde orti.

Albani in Peloponneso & Macedonia. Georgius Scāderbei.

Geles. Leleges.

De secūda

De Amazonibus ex Trogo.

Nubere seruire appellant.

Atte. mores.

Marthesia Lapedone

Orithia. Hercules in Amazonas.

Antiope.

Menalippe Hippolyte

mādalim delabi fluuiū: Metrodor⁹ Scepsi⁹ & Ipsicrates loco-
rū nō ignari (vt Strabo refert) Amazonas septētrionē versus
Gargarēsi⁹ finitimas tradiderūt: sub radicib⁹ montiū Cau-
casiorū qui Ceraunia vocant: cū quib⁹ & Ptolome⁹ sentit: qui
eas (vt dixim⁹) inter Ras fluuiū & Ceraunia iuga collocauit:
quis de Ceraunijs paululū discordare videat: de Amazonib⁹
multi meminērūt: & apud Grēcos & apud Latinos nō poetę
solū qui fabulosa tractāt: Verū etiā historici: quos a vero rece-
dere turpissimū est. Trogus Pōpei⁹ Iustino teste duos regio-
iuuenes ex Scythia pullos p factionē optimatū iuuetutē in-
gentē vsq; in Capadociā & amnē Thermodontē subiectosq;
Themisciræ cāpos secū traxisse affirmat: ibiq; p multos ānos
finitimos spoliare assuetos: postremo cōspiratione populorū
trucidatos: Sed vxores cū vidissent exilio suo additā orbitatē
arma sumpsisse: sineq; suos sūmouētes primo: mox etiā infe-
rentes bella defendisse: nubēdi quoq; vicinis animū omisisse:
seruitutē non matrimoniū appellantes: & ne scēliciores alijs
aliā viderent: viros qui domi remāserunt interfecisse: vltionē
cælorū cōiugum excidio finitimorū cōsecutas: deinde pace ar-
mis q̄ sita ne gen⁹ interiret cū circūstātib⁹ populis concubitū
inuisse: si qui mares nascerent interficiētes: scēminas nō ocio
aut lanificio: sed armis & equis & venationib⁹ exercētes: in-
uistis infantū dexterlorib⁹ māmīs ne sagittarū iact⁹ ipeditrē-
tur: vnde Amazones dictæ sunt. Duas quoq; his reginas fuis-
se Marthesiā & Lapedonē q̄ vicib⁹ bella generēt: & se marte
genitas p̄dicarēt: a quib⁹ magna pars Europe subacta sit: &
Asiæ multæ ciuitates occupatæ: vbi Ephesū & alias plērasq;
vrbeis cōdiderint. Sed cū partē exercit⁹ domū dīmisisent: re-
liquas quæ ad tuendū Asiæ iperitū remāserāt: cōcursu barba-
rorū cū regina Marthesia interceptas: In cui⁹ locum filia eius
Orithia successerit: cui p̄ter singularē belli sciētiam eximia in
omne æuū virginitatis admiratio fuerit. Hercule cui iperatū
erat vt arma reginæ Amazonū ad regē deferret tanq̄ ipossibi-
le id esset eo p̄fectū lōgis nouē nauib⁹ comitātē principū
Gręciæ iuuetute iopinātes aggressū voti cōpotē factū: duas
tūc sorores regnū tenuisse Anthiopē: & Orithiā quæ foris bel-
lum gerebat: cū Hercules ad litus Amazonū applicuit: Quæ
domi manserāt repētino tumultu excitatas arma sumpsisse:
Sed facile victoriā hostib⁹ dedisse: cæfas captasq; fuisse: & in
his duas Antiope sorores Menalippē & Hippolytē: Theseū

captiuā Hippolytē vxorē duxisse: ex qua genuit Hippolytū; Hippolytū, q̄ nouercæ fraude perijt. Herculē Menalippē captiuā sorori reddidisse: & p̄ciū arma reginæ accēpisse: atq; ita functū ip̄e rio ad regē rediisse. Sed Orithiā vbi cōperit sorori bellū illatū: & raptorē fuisse Atheniensū principē: hortatā in vltionē comites auxiliū a Sigilo Scytharū regē petiisse: ex cui⁹ gene re orta esset: ab illo filiū Panaxagorū auxiliō missum: Sed ante preliū dissensione orta ab auxilijs desertas bello ab Atheniētib⁹ victas fuisse: receptraculū tamē habuisse castra socio rū: quorū auxiliō intactæ ab alijs gētibus in regnū redierint. Post Orithiā regno potitā fuisse Panthasileam cuius troiano bello magna virtutis documēta extiterint: qua interfecta: & assumpto eius exercitū paucas q̄ domi remāserāt egre se aduerfus finitimos defendisse vsq; ad Alexandri magni tēpora: cū Thalestris (vt ante dixim⁹) ad eū in Hyrcaniā venit. Hæc Trogus de Amazonib⁹. Sed qd̄ Diodorus de his scribat non incōgrue referendū est. Sic enī duorū authorū quī magni habent quāta sit vel cōcordia vel discordia cognoscem⁹: Diodorus penes Thermodontē fluuiū primo gentē Amazonū fuisse ostēdit: quæ viris similes corporeis virib⁹: & bellicis artib⁹ præstarent. Earū reginā exercitū mulierū coacto nōnullas vicinas gentes expugnasse: filiāq; genuisse: quā Martis filiam appellauerit viros ad texturam: & muliebriā exercitia deputasse: lege edita: vt solæ fœminæ in re militari erudirent: viris interdicia essent arma: maribus quī ex eis nascerent: quo bello inutiles fierent: crura & brachia debilitasse: fœminis dextram inuississe māmā: a regina vrbem p̄clarā in hostio Thermodontis fuisse conditā: & Themiscyrā appellatā: atq; in ea insignē regiā magno splendore erectā: ab hac p̄pinquas gētibus vsq; ad Thanaim fluuiū domitas fuisse: cui in pugna cædētī filia successerit matre p̄stantior: q̄ vltra Thanaim exercitū traducto omnes eius oræ gētibus ad Thraciam vsq; deuicerit: domūq; reuerſa magnifica deis templa cōstruxerit: & ad alterā fluminis partē versis armis: Asiāq; vsq; Aſyriā bello subegerit. Multis post sæculis vulgata Amazonū per omnē orbē virtute Herculi Semeles ac louis filio ab Euristhemo mādātū fuisse: vt Hippolytæ Amazonis baltheum ad se deferret Herculē illato bello acieq; proſtigatis Amazonibus victam Hippolytā cum baltheo cæpisse: quo prelio Amazonum regnū ceciderit. Siquidē barbaræ gentes cōtēpto earū

Sigil⁹ rex.
Panaxago
rus.

Panthasilea

Itē de eisdē
Amazonib⁹
bus ex Diodoro.

Attē, mores.

Themiscyra.

Hercules.
Hippolyta

De secunda

Panthasilea
 noie & Inlurlarū memores: adeo Amazones cōtinuis bellis cō-
 truerunt: vt ipfarū nomē & gen^o extingueret: quīs paulopost
 Herculis expeditionē Panthasilea troiano bello ab Achille i-
 terfecta fuerit: quib⁹ in reb⁹ q̄tū a Trogo differat Diodor⁹ dili-
 gēs lector facile metiet. Ephor⁹ Amazones iter Myfiā Cariā
 ac Lydiā ppe Cumē patriā suā habuisse sedes arbitrat: forsitā
 aliqñ ibi habitauerūt vbi Ephesū / Smyrnā / Cumā & Magnesiā
 cōdidere: Sed Aeolib⁹ & Ionib⁹ postea cessere: cū qb⁹ añ troiā
 nū bellū Priam⁹ in societate Ionū belligeravit: vt Homer⁹ affir-
 mat. Sunt q̄ Gargarēses cū Amazonib⁹ & Themisyra ī vltorio-
 rem Scythiā migrasse ferūt: postea ab illis discissos cū Thraci-
 bus & Euboibus q̄busdā errabūdīs aduersus eas bellū gessisse.
 Quo cōposito his inter se cōditionibus cōuenisse vt in filiorū
 ple cōmunicarēt: viuerent autē vtriq; separati. Amazonū alias
 his intētas fuisse q̄ ad arationē infitionēq; p̄tinebāt: alias equo-
 rum venationē ac bellorū curā gessisse: arcu securi & pelta vtē-
 tes: galeas & subligacula & alia operimēta & ferarum pellibus
 confecisse: duos his anni menses fuisse sacros: quibus montem
 pximū conscendebāt: qui eas a Gargarēsisbus disūgit: quo &
 illi more puetusto cōuenientes sacrificabāt: & plis grā cū mu-
 lieribus coibāt: idq; obscure / & inter tenebras in quascūq; inci-
 derent. Que si foeminā peperissent: apud se retinebāt: Si ma-
 res Gargarēsisbus tollēdos reddebant. Vnde ppter ignorantīā
 valde se inuicē diligebāt: cū quālibet affīnē sibi quālibet existi-
 maret. Strabo de Amazonibus non satis certā sententiā fert: &
 quod Thalestris regina prolis grā cum Alexādro in Hyrcania
 pmista fuerit incertū dicit: & rerū scriptores iter se discordare.
 nec fide dignū esse Clitarcū qui Thalestrim scribit a Caspijs
 portis: & Thermodōte pfectā ad Alexādrū venisse: cū Caspiæ
 portæ supra sex millia stadiorū distēt a Thermodonte: nec ve-
 rissimile censet vel exercitum vel ciuitatem: vel gentem vnq; ex
 solis mulieribus constitisse: quæ sua custodierint: & aliēna inua-
 serint. Vicinīsq; subactīs vsq; in Ioniam processerint: & exerci-
 tum trans Pontum in Anticam miserint: quod perinde sit ac si
 quis dicat viros tunc mulieres fuisse: & mulieres viros. suo autē
 tempore paucos fuisse qui traderent vbi Amazones essent: &
 id quidem sine demonstratione. Nobis non impossibile videt
 quod prisci scriptores de Amazonib⁹ tradiderūt: qui & in Boe-
 Attē. vbi foe-
 mine prici-
 rina viriliter imperasse. quæ non reginam sed regem se appel-

lavit. In regno Neopolitano duas Ioannas rerū potitas scim⁹: patū olim
 quarū altera nostra ætate: altera pauloante res magnas gessit. habuerint.
 Sed puella Francie de qua suo loco dicemus nō parū dubiteta = Iohānæ du
 tis assert: cuius ductu sæpe Anglorū copiæ nostro æuo p̄liga = e/Neapoli
 tæ fugerunt: sub Claudio imperatore secundo/qui de Gothis ma = tanæ regiæ
 gnificētissime triūphauit: decē mulieres ante currū ductæ fue = Iohāna pu
 runt: quæ in bello captæ virilē habitū gestabant: & Amazonū ella Gallica
 genus esse putabant. nunc de his nulla cognitio apud nos est: Anglorū co
 nec affirmare tam vetusta neq; negare audemus: nec miramur plas sæpe
 antiquissimarū rerum scriptores inter se discordare: quādo nec p̄ligauit.
 nouissima vno modo referunt. Ex his quæ prisci scribunt illud Decē mulie
 constare videtur Amazonas primo Themiscyram & subiectos res cū habi
 Thermodonti campos & iminētis montes incoluisse: postea tu virili in
 inde pulsas in Scythiā migrauisse: Vnde illarū erat origo: atq; bello captæ
 id asserere Trogus videt: qui Albanis vicinas Amazonas dicit: & Thalestrim reginā inde ad Alexandū venisse putat in Hyr
 caniā. Mermedonas amnis vt Strabonī videt: & montibus de =
 scendēs per Amazonū regionē: & Syracenā & loca intermedia quæ deserta sunt i Meotim emittit: quod multū est Ptolomæo
 aduersū p̄ aquas p̄ Amazonū agros fluētis in Ras fluuium: & Mermedo
 Hyrcanū pelagus decurrere quodāmodo indicare videtur: nisi nas amnis,
 si montes aliqui ex Amazonibus in occidentē inclinēt. Ex quibus Edil.
 Mermedonas ortus longissimo cursu Meotim perquirat: Mermedo
 nōnulli qui nostro tēpore orbē figurauerūt Amazonas insulam
 habitasse designant: quā fluuius efficit: quē Edil appellāt: hūc
 esse Ras arbitramur: cuius supra meminimus.

¶ De Hyberia/Hyberis/victu/vestitu/& republ. eorum/et quo modo/quoue tēpore CHRISTI fidē susceperunt/ q̄q; Georgiani nunc appellantur. Cap. XXI.

Yberia post Albanos ad occidentē occurrit: cui ad Septē = Hyberia:
 h trionē Nomades adsunt: & Caucalij montis accolæ: ad
 meridiē Armenia est: ad occidentē Colchis. Tota regio
 Caucaijs montib⁹ circūdat. nā cubiti quidā fertiles ad meridi
 em p̄currūt: qui vniuersā Hyberia cōprehendētes: sese ad Ar
 menia & Colchidē coniungunt. Plantitiē i medio relinquētes flu
 minib⁹ irriguā: p̄sertim Cyro q̄ ortū ex Armenia trahēs planti
 tiem ipsā ingrediē & Aragū amnē a Caucaſo defluētē: atq; alias Aragus,
 aq̄s in se recipiēs p̄ angustā fluminis regionē euadit i Albaniā
 inter quā & Armeniā multus in latus p̄ vberes cāpos cōpluri
 bus fluminib⁹ auctus: & quib⁹ Alazonius & alia tria nauigabilia Alazonius.

De secunda

Phasis vbi
120 pōtib⁹
trāsmēād⁹.
Glaucus.
Hyppus.

Attē. moref
Tecta ficti-
lia.

Pōp. Mag.
Cōstātinus
imperator.
Miraculum
captiuæ mu

sunt. In mare Caspiū erūpit. Quatuor aditus in hyberia ducūt
 admodū difficiles: ex Colchide per medios Sarapanos itur: &
 angustias montis per quas Phasis excurrit cētū ac vīginti pō-
 tibus transmeandus. hic amnis ppter flexiones asper ac violē-
 tus ex Hiberia in Colchidē fertur conualliu torrentibus multo
 hymbri adauctis: & ppter iminētēis mōtes arctus q̄ plurimis
 impletur fontibus. In cāpos autē delatus alia & alia in se red-
 p̄t flumina: & quibus est Glaucus & Hyppus quibus auctus ac
 nauigabilis factus existit in pontū: secus eū vrbs iacuit eiusdē no-
 minis & lacus non pcul. aditus igitur ex Colchide in Hiberiā
 huiusmodi est Petris muntionibus fluminib⁹ & cōuallib⁹ clau-
 sus: nec minus difficilis ex Nomadib⁹ patet: septētrionē versus
 trīdū dierū itinere: deinde angusta regio circa flumē Aragū die-
 rum quatuor: cuius vltæ finē murus inexpugnabilis munit. Ex
 Albania primo aggressus est per petrā excisā: dehinc per sta-
 gnū quod amnis efficit: cadens ex Caucaso: Ex Armenia per
 angustias itur quæ secus Cirrū sunt: atq; Aragū qui priusq̄ in-
 ulcem concurrāt: duas vrbeis natura munitas ambiērūt. Quæ
 saxis impositæ sexdecim inter se stadijs aberant: ppter Cyr-
 ruz Armozicam propter Aragū seu Samorā. Pompeius ex Arme-
 nia mouens hoc itinere vsus est. Et post eū Canidius Hiberiæ
 campos agricolæ habitāt homines ad pacē intenti: Armenico
 & Medico cultu montanā regionē pars eorum maxīma ac bel-
 licosa Scytharū more viuētes: quorum cognati sunt & conter-
 mini: agriculturā tamē exercēt: & cū tumultus ingruerit: multa
 ex se atq; Nomadibus hominū millia contrahunt: fuitq; Hibe-
 ria maxīma ex parte vrbib⁹ & habitatoribus plena: & tecta fi-
 ctilia habuit: & fabrefactas edificiorū structuras: & fora & pub-
 lica ornāmēta: & ad sextū clima pertinet sicut Albania. Quatu-
 or olim genera hoim apud Hiberas fuere. Primū ex quo regēs
 duo deligebantur: alter qui p̄pinq̄uitate & ætate antecederet:
 alter qui iura daret: & exercitū duceret. Secundū sacerdotū q̄
 iura finitimorū curarēt. Tertiu militū & agricolarū. Quartum
 vulgi quod regibus seruebat: & omnia quæ ad vitā pertinent
 ministrabat. his oīa per familias erant cōmunia: rē tamē tene-
 bat qui senior erat. Magnus Pompeius hiberiā Romano im-
 perio subiecit: quā sub Constantino Cæsare Helene filio verbi
 dei fœdera: & fidem futuri regni suscepit. Muller captiua tan-
 ti boni causā præstitit: quæ cum vitā pudicā duceret: & dies ac
 nocteis in oratione cōsumeret: admirationi Barbaris fuit: quib⁹

sciscitātibus: cur tātopere se affligeret: ita se suum deum colere respondit qui CHRISTVS esset. Nichil ex hoc amplius admirati Barbari: q̄ nouitatē nominis mulierculā in honore habuerūt. mos gentis erat paruulos cū ægrotarēt: per vicinas domos a matribus circūferri: remediā exquirētibus. Mater quædam cum puerū aliquādiu circūtulisset: nec salutare quicq̄ iuenisset: captiuam adiens eius opem petijt: Illa se humani nichil scire testata est: sed deum quē coleret CHRISTVM desperatam ab hoibus salutē posse conferre. Paruulūq; cilicio suo supponens: & orationē ad deū fundēs sanū matri reddidit. Impleuit vrbē facti rumor: & ad reginā perlapsus est: quæ dolore quodā afflicta ad captiuā se ferri curauit: cū illa regiā domū ingredi recusasset: reddita est regina sanitati: atq; ammonita vt i CHRISTVM crederet: & eū coleret qui salutē præbuisset: rogauit regina virū vt Christianus efficere: qđ q̄q̄ ille pmississet: segnis tñ erat nec sapius ab vxore cōmonit⁹ baptizari curabat: nō tā fidei hostis q̄ dubius. cōtigit eū in altissimas syluas ire venatum: quo cū peruenisset: coorta subito tēpestate: ita tenebræ cuncta operuere: vt nec ipse comites cerneret/ nec cerneret ab illis: ignarus quid ageret pmissionis contugi factæ recordatus est: CHRISTVM p̄rogauit: vt si deus esset: ex tātis eū periculis eriperet: nec mora dies reddita mūdo est: & rex ad vrbē incolūmis pductus: qui reginæ quæ gesta erāt miraculi loco exposuit: vocatur captiuā: audite cōsiliū eius: illa reiicienda idola: & CHRISTVM colendū dicit: eiq; supplicādū: & basilicā faciendā. cōuocato populo rex euangeliū prædicat: & nondū factis initiatus sit suæ gentis apostolus: credūt viri per regē: scemine per reginā. constituit templum magni operis: & eleuato pertinaciter murorū ambitu colūnæ collocant: Sed prima ac secunda erecta: tertia nullis machinis. erigi potest: nullisq; virib⁹ eū ad noctē vsq; laboratū esset recedētibus oibus sola captiuā apud templū in oratione perseverat: postea die prima luce redeunte populo colūna reperta est supra basim in aere suspensa quantū esset vnus pedis spaciū: magnificauerūt oēs deū: veramq; captiuæ fidem recognouerūt: quibus mirantibus ac stupentibus sensim supra basim suam nullo contingente deposita est: & summa cum libratione descendit: mox reliquæ colūnæ magna facilitate erectæ & collocatæ sunt: perfectum templum: & populi fide confirmata suadente captiuā totius gētis legatio ad iperatore Cōstantinū mittit: res gesta exponit ur: &

Heris pro
Christiana
fide apud
Hibertā factum.

Paruul⁹ ab
ægrotatio =
ne sanatur.

Regina sanitati restituitur.

Rex euangeliū suis prædicat.

Colūna in aere diuinitus suspēsa.

De secūda

- sacerdotes petūtur: qui cōeptū erga se munus impleant. Ferūt
 Constantinū nō minus hoc nuncio lætatū quā si gētels Ro-
 mano iperio incognitas: & ignota regna vicisset: Hyberis io-
 cundissimo vultu fatissicisse. Ruffinus in ecclesiastica historia
 hæc sibi Bacchurū ipsius gentis regem narrasse affirmat vi-
 rum fidelissimum cum Hierosolimis secū humaniter dege-
 ret: veri periculū ad eum referēdū est. Hyberas hodie Geor-
 gianos appellant: quorū legatio ad nos venit: cū ex Mātua
 Romam rediissemus: colunt & hi hodie CHRISTVM: quīs
 procul ab apostolica sede veritatis magistra: & barbaris cir-
 cōfusi gentibus non omnem Euangelij puritatem seruant.
- ¶** De Colchis & quæ flumina Colchidē claudūt: de melle amaro
 & de Tragelapho & quātū colchis olim claruit, Cap. XXII.
- Colchis.** Colchis vt placere Ptolomæo videm⁹ mōte Coraxe a se-
 ptētrione clausa est: quæ Caucaſi partem esse ostēdit: &
 Nomades excludere ab oriēte Hyberia a meridie Pha-
 si flumine & Armeniæ montibus ab occidēte Euxino ponto
 in quæ Hippū flumen cadere arbitrat: & inter eius hostiū &
 amnē Phasim duo flumina decurrere in pelagus Cariustū &
 Ganeū: & post Hippum vltra Dioscuriadē septētrionem ver-
 sus Coraxē fluuiū in idem mare Exonerari qui ex monte sul-
 nois oriatur. Strabo vero Hippū cadere in Phasim asserit: &
 Colchidē magna ex parte ad mare protēsam, Phasim irriga-
 re ingentē fluuiū: qui ortus in Armenia Glauco & Hyppo in
 se receptis: vsq; ad Sarapanos nauigetur: Exinde pedestri iti-
 nere curribus vectos quatriduo in Cyrrū proficiūt: ad Pha-
 sim urbem sacere eiusdē nois colchorū emporium: quod ex
 alia parte amni procingit: ex alia lacu: ex alia mari hinc bi-
 duo triduo ve amissum, Sinopēq; nauigari: litora hæc & flu-
 minis hostia amoenissima esse: regionē fluctibus & oibus quæ
 ad fabricandas nauels pertinent abundare. Mel tamē frequē-
 tius amarū esse: linum/canabē/ceram/& picem gignere lini-
 ficium vulgarū: & multū in peregrina exportari loca: ppter
 quod cognationem inter Colchos & Aegyptios esse quidam
 voluerint. Plinius Veronenſis animal ceruo simile barba tā-
 tum: & armorū villo distans iuxta Phasim amnē: & non aliibi
 nasci affirmat: quod Tragelaphon vocatur: Secus phasim
 Leucothoē fanum fuisse quod Phrixus condiderit: atq; illius
 oraculum vbi artes non mactabāt: id olim diues habitū: de-
 inde a Pharnace: & paulopost a Mithridate pergameno di-
 menus.

reptū: nā laesa religione etiā diuina patiūtur: nec coll possunt
 vt Euripides inquit: vana garrulitas quę religionē pauperi-
 bus aufert. Deus & inopū & diuitem pater est: neq; aliud ab
 hoie q̄ voluntatē requirit. Quantā olim colchis claritatē ha-
 buerit fabule declarāt Iasonis exercitū innuetes qui ad Me-
 dos vsq; processit: ac prius etiā Phrixī expeditione: postea cū
 reges succederēt: & regionē haberent in prouincias diuisam
 mediocriter agebant. Cū vero Mithridatis Eupatoris poten-
 tia vehementer esset adaucta: tota ei regio paruit: a quo sem-
 per aliquis ex amicis regionis p̄fectus: & administrator mit-
 tebatur. Strabo refert Moaphernē matris suę patruū colchis
 administratorē fuisse. Sed Mithridate sublato regionem oēm
 quę sub erat euersam: & multis distributā. Polemonē postre-
 mo Colchidē habuisse atq; eo mortuo cōiugem eius Pitho-
 dorim quę & Colchorū & Trapeuntis: & Pharnatię & vlti-
 riorū barbarorū regnū tenuit. Strabo existimat montē Cau-
 casum p̄tico mari & caspio iminere: Histinūq; munire inter-
 facentē: Hyberiam quoq; & Albaniam ab eodē mōte diste-
 minari: qui Sarmatas ad septētrionem dimittit. Ptolomeus
 quoq; Caucasia iuga inter Hyberas & Colchos p̄currere ar-
 bitrat̄ & ab vtrisq; gētibus dissiūgere Sarmathas: Eratosthe-
 nes eūdē esse Caucasum & Caspium existimauit: & ab eo
 quasi cubitos quosdā ad meridiem p̄currere: qui cōplectens
 Hyberiam Armenis & Moscit̄is mōtibus cōiungant. Secadis-
 se quoq; & Pariadre. Idemq; sentire Ptolomeus videt̄: & hoc
 esse Tauri parteis: qui Australe Armeniæ lat̄ efficit: & ab eo
 quodā modo obruptas. Septētrionem versus vsq; ad Cauca-
 sum & maritimam Euxin oram procurrere.

¶ De Dioscuriade: & apud eam linguarum varietate: & aura
 ti velleris ficta fabula: de victu & vestitu eorū qui apud Dio-
 scuriadem conueniunt. Cap. XXIII.

Quæ a Colchide in Themiscrā tendit. Dioscuras & Se-
 bastopolis a Ptolomeo vocata est: sicut Straboni pla-
 cet: oriētalis sinū totius Euxini pelagi signū obtinet:
 & extrema nauigatio appellatur. Vnde illud quod in prouer-
 bio dicitur in Phasim vbi cursus carinis vltimus: sic intelligē-
 dum est: non quod poeta qui Iābicum fecit de flumine dicat:
 nec de vrbe eiusdē nois: quę ad flumē iacet: Sed de tota Col-
 chide. Nam de Phasi: vsq; ad intimum Dioscuriadis recessum
 sexcēta esse stadia putāt: & Dioscuriadē intitū Histini tenere:

Moapher-
 nes.
 Polemo.
 Pithodoris

Dioscuras.
 Sebastopo-
 lis.
 In Phasim
 cursus car-
 nis vltim⁹.

De secūda

qui duo inter maria eminet. Ptolomeus vero Iambicum intellexit ad verbum / & intimum Euxini sinum ad orientē in Phasis hostio terminauit: ibiq; Histinū incipere ostendit. Dioscuriadem vero septētrionalē Ponti ripam tenere nō procul ab amne Coaxe. Dixerūt aliqui qui res parum animaduertunt: septuaginta: & quibus minor veri cura fuit: trecentas gentes apud Dioscuriadē cōuenire solitas / omnes diuersarū linguarum: p̄pterea quod sparsim & impermiste ob asperitatē: atq; intractabilitatē habitent: quarū: pleraq; pars Sarmatæ sint. Vniuersę tamen Caucasię: inter quas Pthiraphorum natio fuit: cui nomē a Iordibus datum est: quibus p̄ximos Seranes esse Strabo putauit nihil fama meliores quāuis robore p̄staret: vicinisq; gētib; dominarent: eosq; Caucaſi extrema obtinere: quę iminent Dioscuriadi. Ptolomeus Saonā fluuiū quendā memorat: qui ex Caucaſo cadit in Hyrcanum pelagus: a quo Soanes dici potuerūt. Sed hi Albanorum extrema versus septētrionē colerēt: ij quos Strabo noiāt Colchis iminebāt: qui ad Euxinū pertinet. Ferūt his regē fuisse: & trecetorū virorū collegium: & quīs inordinatā gentē bellicosā tamē ducēta hominū millia in exercitum cogere cōsueſſe. Torretes apud eos aurū detulisse: quod perforatis tabulis: ac lanosis pellib; excipiebant: atq; hinc auratī velleris cōficram fabulā / & fortasse Hyberes hīs cōtermini eodē noīe vocant / quo occidētales ab auro quod apud vtrosq; inuenit. Soanes veneno ad spicula mirifice vtebātur: cuius tanta vis fuit: vt etiam odore ad modū lēderet. Reliquę gentes que circa Caucaſum iacere tenuem habuisse regionem ferūtur. Mosticos mōtēis partim Colchi habuere / Partim Hyberes atq; Armeni Polignis quod Phrixus in Hyberia cōdidit: id Cella postea dicta est: locus optime munit / altissime veri Caucaſi partes ad austrū versę: quę Albaniam Hyberiam & Colchos: & Heniocos respiciunt: ab his habitantur: quos apud Dioscuriadem conuenisse relatū est: nā salis gratia frequentius cōueniebant. horū alij montiū tenere cacumina: alij in collib; habitauere: ferina carne & lacte viuentes: montiū vertices hyeme sunt inaccessibiles: astate caligas bubulas in typani modū latas calceatī per glaciem ac niuem ascendūt barbari: & cū oneribus super pelle dilapsis descendunt ad montis ima.

¶ De Syracoris & Trogloditis / & nominū mutatione / & de pellibus quę ab iisdem manant. Cap. XXIII.

Quot apud
Dioscuria =
de gētes cō
uenire dī-
cantur.
Pthirapha
gi.
Seranes.
Saona.

Torrentes
aurū defe-
rentes.
Att. figmē-
tum aurati
velleris.
Saones ve-
neno spicu-
la armabāt
Polignium
Cella.
Attē. mo-
res.

Descendentis regio septentrionalior occurrit: mitior ta-
 men quæ Syracorum iungitur cæpis. Insunt etiã Tro-
 glogitæ quidam qui propter frigora habitant in cauer-
 nis & pane abundant. Post eas Cheanitæ reperiuntur: & Po-
 liphagi & aliorum quorũdam vicũ agriculturã patietes: dein-
 cepti Nomades inueniuntur Paxani & Nabiani: qui iter Meo-
 tim Caspiumq; habitant: mox Syracorum Aorsorũq; natio-
 nes: quas superiorum Aorsorũ exules fuisse putant: magis ad
 septentrionem expositas. Abeatus Syracorum rex dum Phar-
 naces Bosforum haberet equitum misit viginti millia. Spadi-
 nes rex Aorsorum toridem superiores. Aorsi plura cum terrẽ
 haberent: & maxima ex parte orẽ Caspiæ imperarent: vnde
 camelis iter agentes / indicas: & Babylonias merces ab Ar-
 menijs Medijsq; accipiebant: atq; propter opulentiam auto
 adornabatur. Strabo Aorsos Thanaim accoluisse tradit. Sy-
 races Archedeum amnem: qui ex Caucaso fluens emittit in
 Meotim. Ptolomæus Aorsorũ in hac plaga nusq; meminit: Sy-
 racenorum mentionem facit / quod vltra Hippicũ montẽ pro-
 pe Ras fluuium iacere ostendit. Sed mutatis tẽporibus gẽtes
 quoq; situs: & noia mutãt. Thanais (vt ante diximus) Europe
 atq; Asiæ terminus est / ferturq; a septentrione Nilo cõtrarius:
 paulo tamẽ oriẽtaliõr originẽ eius incertã aliqui putant. Pto-
 lomæus ex mõtibus Ryphejs prodire arbitrat: qui magis au-
 strales sunt q̃ Hyperborei. Nos hoĩem allocuti sumus Vero-
 na oriundum: qui per Poloniã & Litanã ad fontels Thanais
 peruenisse se affirmavit: eosq; transcendisse: & oẽm illam Bar-
 baria borealem perscrutatum. Is aiebat paludẽ esse non ad-
 modum magnã ex qua Thanais nasceret: qui duobus hostijs
 Meotim ingredit: quæ stadijs intra se circiter septuaginta di-
 stare feruntur. Theofanes Mithyleneus ex Caucasjs mõtibus
 orti Thanaim existimavit: & in septentrionem diu currere:
 Postea conuersum ad meridiem in Meotim emittere. Ferunt
 Græcos qui Bosforũ habuere ad flumen Thanaim vrbẽ con-
 didisse: quã postea Polemo rex depopulatõ est: cũ minus ob-
 tẽperaret. Cõmune in ea emporiũ erat Nomadum: Asiæ atq;
 Europe: & eorũ qui e Bosforo lacum nauigabãt: quorum alij
 mancipia: pelles: & si quid aliud est nomadicũ vehebant: alij
 vestẽ vinum & cetera: qui mitis vitæ sunt propria onerabãt.
 Nũc his locis ppinquũ est venetorũ castellum quod Thanã
 vocant: vnde & nobilissimẽ pelles feruntur: & mancipia quæ a

Abeat rex
 Syracorũ.
 Spadines
 rex.
 Aorsi.

Arche-
 deus fl.

Tanais.
 Europe &
 Asiæ termi-
 nus.
 Tanais
 duobus ho-
 stijs Meo-
 tim ingre-
 ditur.

Tana vene-
 torũ opidũ
 ad Tanaim

De secunda

Scythis emunt: quos appellant Carcaffos.

¶ De Alopertia in Meotide insula quæ mistorum hominum domicilium continet / quantaue opprimantur glacie & frigore.

¶ Cap. XXV.

Alopertia.

Rhombites.

**Meothæ
pop.**

**Meotis lon-
gitudo.
Cymericū.**

**Achilleus
vicus
Satyri' mo-
numentū.**

**Petreus vi-
cus.**

**Meotis fri-
gore cōcre-
ra pedibus
permeatur**

IN Meotide insulā memorāt Aleopetiā: quæ mistorū hominum domiciliū fuit: stadijs centū a veteri emporio distans ab hostio Thanais quæ magis oriētale est: ad sinistrā terre stri itinere pergēti post octingēta stadia magnus Rhombites occurrit: vbi piscatio multa: & cōdituræ apta: pari deinde intervallo minor Rhombites se offert: nō adeo piscibus abundans. Ptolomæus Rhombitē maiore & minore duo flumina esse dixit. Strabo promōtoria significare videt: quod populos ab eis Rhombitarios nominari asserit: & maiores insulas habere stationibus plenas: minores operarios esse / & oēs vocari Meothas nō minus quā Nomades bellicosos & in gētels plurimas diuisos: quorū qui Thanaim accolerent agrestiores essent: qui Bosforanis cohærent mistorē vitā agerent. A minore Rhombito in Antice tam flumen: & Tyrābē stadia esse sexcenta dixerūt: hinc in vicum Cymericū centū ac viginti vnde soluebant: qui lacum nauigabant. Ex quo fit vt longitudo Meotis per trecēta fere miliaria esse videat a Bosforo Cymerico vsq; in hostiū Thanais. Cymericū vrbs in Cherōneso oriētali fuit: quæ fossa & aggere Hystinū claudebat: nam Cymerij potentiā olim maximam in Bosforo habuere: a quibus Cymericus appellatus est. Hi a Pōti dextra mediterraneā regionē habitātes vsq; in Ioniā excurrēbant. Sed a Scythis ex his sedibus pulsi sunt. Scythæ a Græcis qui Panthicapeū & alias in Bosforo vrbes habitauere: a Cymerico vsq; in vicū Achilleū stadia viginti numerabantur. Templum hic Achillis fuit iuxta quod angustissimū hostij Meotidis fretū ad stadia viginti vel paulo plura patet: hinc ad Satyri monumentū stadia nonaginta esse dixerūt. Id fuit in promontorio quodā positū hominis in Bosforo clarissimi ac potētissimi: cui proximus fuit Vicus petreus: a quo vsq; in Chorocūdame stadia excurrūt centū & triginta: atq; ibi finis est Bosfori: quod Cymericus appellat: cuius longitudo stadiorū est ducentorū ac viginti: in cuius initio in parte Asiæ Achilleū fuit: in parte Europæ Minetū versus Meotim versus Euxinū in Asia Cyrocōdama in Europa vicus noie Aera Pāthicapēsis agri quod duo loca septuaginta stadijs iter se distabāt: huc vsq; glacies pendit: cū riget hyems, Meotide adeo frigore cōcreta vt pedibus permeet. In

his angustitijs multū fuisse portus: & supra Chorocundā locus Chorocūdamentis appellatus/ qui decē stadiis a vico emittebat: In mari pars Anticetę fluminis abrupta lacū influens insulā efficiebat: quę hoc lacu & Meotide & flumine vndiq; abluēbatur: & mari Anticetā nōnulli Hypanim vocauerunt: quę admodū & fluuiū Boristheni proximum.

Anticeta.

Hypanis.

¶ De Phanagoria/ de Gigantibus venerem adorantib; / de Polenionis regis morte.

Cap. XXVI.

Vltra hunc locū nauigāti versus Orientē Phanagoria olim Phanagoria

occurrit ciuitas memoratu digna: & Cępi Hermonassa ria.

& Appaturū Veneris fanū. Phanagoria & Cępi in insula fuere: quicūq; olim Bofforū potētibus obediēbant: Bofforani

appellabant. & alij Asiani/ alij Europel. horū metropolis Pāthica

peū fuit Asianorū fanarū. sic enī postea Phanagoria est appellata earū rerū emporiū quę ex Meotide: & vltiore Bar

barorū regione iportant: earū vērō q̄ mari aduehunt Pāthica

peū in Phanagoria tēplū fuisse insigne tradūt: Veneris Apaturi fabulā afferētes: qđ cū gīgātes venerē adorirent/ illa Hercule inuocato: tādiu in lateribus quibusdā latitauerit: donec gīgantes sigillatim dolo excipies occidēdos exhibuerit Herculi.

Nulla enī mulier tā sui corporis pdiga ē: vt vim libēter admittat: & sępe dolis potētia succūbit. Inter Phanagoriā & Gorgophiā quingentorū stadiorū spaciū ponūt: qđ Aspurgitani habitauerūt: & ipsi Meote: quos cum Polenio rex simulata amicitia adoriret: nec id eos lateret. Sed cōtra instructi exirent: captus interemptusq; est: poenasq; cogitati sceleris dedit. Bosphoranorū duces ad Thanaim vsq; iperū ptulere: præsertim Pharnaces Cassander ac Polenio regionē a freto vsq; Gorgophiā

Sindicam apellaure.

¶ De Zogoris & Heniochis/ de Lemborū magnitudine/ eorū maritimis furtis/ de Enochiorū regū pluralitate. Cap. XXVII

Post Gorgophiā Achęi Zogori & Heniochi sequunt mōtana: & iportuosa colētes loca quę Caucaſi partes sunt.

His vita ex maritimis latrocinijs fuit lembos exileis: ac leueis habētes hoīm viginti quinq; capacels. Fama est Phthio-

cas Achęos ex Iasonis exercitu Achaiā hanc habitasse. Laconas vērō Heniochiā quorum duces Rhaccas & Amphisastrus fuerint Castoris & Polucis aurigę: ij mari dominabant more pirratarū: predā Bofforanis vendentes: & ab eis comeatū accipientes lembos humeris ipositos in syluis cū mare nauigari

Pāthica

um tēplū.

Venus Apaturia.

Aspurgitani.

Meote.

Polenio.

Gorgophiā a Sindica.

Zogori.

De secunda

Heniochi.

**Zigari cum
pueris &
vxoꝝ Eu-
ropā pu-
gātur. sūtq;
fures infi-
gnes.
Batha.
Pſyca.
Achæſ.
Certetæ.**

**Authores
hic diſſen-
tiunt.
Scythæ.
Sarmathæ**

non poterat occulētes: tenue ſolū arātes. Vicini pꝛincipes eorū iniurias vlcifcebantur. Sed Romanorū ſub diti pꝛpter negligē-
tiam pꝛæfectorū ſæpe inulti fuerunt. Heniochi quatuor reges habuere cū Mithridates Eupator ꝓ paterno regno fugiēs Boſ-
foranorū regionē pꝛmeauit. Quæ quidē ipſi peruia fuit Zogo-
rum vꝛo terrā pꝛpter locorū difficultatē atq; aſperitatē acce-
dere diſſiſus ægre maritima ora pꝛfectus eſt: ſæpe mare ingreſ-
ſus: quouſq; in Achæorū agrū peruenit: quibus adlutoribꝫ iter ex Phasiſide conſumauit: ad quatuor fere millia ſtadiorū/ hanc Zogorū terrā eā eſſe arbitramur: ex qua populū exierint: q; nꝛa ætate cū liberis & vxoribus Europā peruagant Zigari appel-
lati: Inſignes fures: & iter noſtros homines Nomadū more vſ-
uētes: a Chorocūdame orientē verſus recta nauigatio eſt ad ſtadia centū & octuaginta: vbi Sindicus portus & ciuitas culus meminit Ptolomæus: de hinc ad quadringēta ſtadia ſunt ea q; Batha nominant: vicus & portus vbi Sinope auſtrū verſus: hu-
ic oræ plurimū videtur opponi Ptolomæus hic annē Pſycam ingredi mare arbitratur: & hic Achæos eſſe. Strabo Arthemidorum ſecutus Certetarū orā eſſe tradit octingentorū: & quin-
quaginta fere ſtadiorū quæ ſtationes & vicos habeat: dehinc Achæorū regionē ſtadiorū quingentorū: poſtea Heniochorum mille: dehinc Pitherintem trecentorum fere ac ſexaginta vſq; Dioſcuriadē totaq; nauigatio a Chorocūdame vſq; huc ſtadia cōplectit tria millia centū & quinquaginta qui mithridatica cō-
ſcripſerūt (vt Strabo refert) pꝛius Achæos poſuere: deinde Zi-
gos mox Heniochos: poſt Certetas & Moſchos & Colchos & Phthiophagos: qui vltra hos habitauere Toonas: & alias cir-
ca Caucaſum paruas genteis quæ auſtralia Caucaſi occupant loca Euxini. quæ Ponti Septētrionale latus: vltra Caucaſū vſq; ad oceanū innumerabiles iacēt gētes: quas ab occidente Thanais claudit ab oriēte (vt Ptolomæo placet) Ras fluuiꝫ: vt Stra-
boni/ Plinio/ & multis alijs lōgiſſimus Caſpji maris ſinus: omnes qui hanc terram incolunt Scytharū nomine continentur/ quos Ptolomæus Sarmathas appellat: quos bifariam partitus eſt: & alios Aſiaticos vocat a Thanai vſq; ad flumen Ras: alios Europeos: qui Germaniā iter & Thanaim iacent. Scythas vꝛo vltra & intra Imaū montem collocat: vt a nobis ante rela-
tum eſt. Scriptores alijs Scytharū nomen multo malus efficit: quos a germanico limite vſq; ad ipſos Seras: & orientale pelagus occupare arbitrantur: & ſicut habitabilis terræ auſtralia

Aethioplus tradiderunt: pari modo septentrionalia Scythia quos cum Sarmathis confunderunt.

¶ De Scythis/ eorū origine/ de sedib./ incertis/ eorū victoria/ & qualiter in hos triumpharint Romani. Cap. XXVIII.

Diodorus Scytharū gentē apud Araxim flumē originē habuisse putat: paruaq; ab initio nationē fuisse & modicæ terræ cultricē: ac ppter ignobilitatē a vicinis contēptam: naq; deinde regē quēdam bellicosū: & militari virtute præcipuum agros ampliāsse montanos: quod vsq; ad Caucaſum: Campeſtris vero vsq; ad Oceanum & Meotidē flumēq; Thanaim. Fabulā quoq; adducit Natā apud Scythas ex terra virginem vmbillicotenus hominis forma reliqua viperæ quæ puerum genuerit nomine Scythā: qui omnium ante se clarissimus euadens: nomen ex se populis vocabulū indiderit/ inter cuius posteros duo fratres extiterint summa virtute: alter Pluto: alter Napis appellatus: qui magnis rebus gestis regno inter se diuiso: alteros populos Plutones: alteros Napis vocitauerūt: quorum progenies regiones vltra Thanaim vsq; ad Thraciā subegerit: versiq; deinde in alteram partem armis ad Nilum Aegypti peruenerit: redactis in potestatem omnibus quæ inter media erant gentibus & vsq; ad Orientis Oceanū: & mare Caspium imperiū protenderit: multosq; reges habuit memoria dignos. Scytharum autem populos Sacas: alios Massagetas: alios Arimaspos/ alios alio nomine vocari dicit. Coloniaq; plureis ab eis deductas fuisse: sed duas maximas: vnam ex Assyrijs inter Paphlagoniā ac Pontum: alteram ex Medis pone Thanaim flumen: cuius populū Sauromatas appellauerint: quod multis post annis imperio late diffuso magna ex parte vastata Scythia eā penitus desertā cultorib; reddiderint. Trogus Pompeius Scythas cum Aegyptijs de generis vetustate contendisse dicit: eisq; datā palmā tanq; loco editiori natis. Parthos & Bactrianos eorū sobolē esse. Scythiam ab vno latere Ponto: ab altero Rhyphēis mōtib;: a tergo Asia & Phasi flumine clausam: multum in longitudinē & latitudinem patere hominibus inter se nullos fines: neq; tecta aut certas sedes: armēra/ & pecora semp pascentibus: & per incultas solitudines errare solitis. Iustitiā genti ingenitis non legibus cultam: furtum iter eos grauissime vindicari: argentum & aurum pariter aspernari: ac cæteri mortales appetūt: lacte & melle vesci: ferarum pellibus vestiri. Darium regem Persarum ab his turpi fuga submotum

Scythæ ex Diodoro.

Fabula de Scythis.

Pluto. Napis.

Sauromatæ.

Attē, moret

Darius.

De secūda

Cyrrus. Cyrrū cum omni exercitu a regina eorū trucidatū : Alexādrī
Sophoron magni ducē Sophiriona pari ratione cū copijs vniuersis de-
Vesoīs. letū: Vesoiū regē ægyptiorū exercitu cū omni apparatu bel-
 li relicto repulsum: ac fugatū. Scythas ab Aegypto paludes
 phibuisse: qui reuersi Asiam domuerint: vectigalesq; fecerint:
 ac per mille et quingētos annos tenuerint: vsq; ad Ninū regē
 Assyriorum: Romanorū arma audierint magis q̄ ienserint.
Attē, mo- Pulchre Trog⁹ / sed arbitramur Græcos eum aliquos secutū:
res. quib⁹ mos est oīa in maius extollere. Scytharū natio barba-
 ra est / nec iusti; nec recti tenax foedissima apud eos vita reli-
 gionū mille modi: idola / & serpētes colūt: in libidinem pro-
 fusi: aurū nō cōcupierunt: donec fuit ignotū: vbi splendorem
 eius conspicati sunt: nihil nō aurī causa patrauerunt: & ppter re-
 gnū sæpe paricidia cōmiserunt: neq; inter se iusti: neq; cū alijs
 veraces. cui plus virium est / huic & iuris magis potentia oīa
 cedunt. Nec Romani intactos eos reliquerunt: neq; Græci. Ale-
Cn, Pomp. xander vltra Iaxartē fluuiū eos cecidit. Successores eius plu-
 rimis cladibus Scythas affecerūt. Cn. Pōpeius magnos Scy-
 tharum exercitus fudit: qui Mithridati suppetias tulerunt in
 Septētrionē Scythicū iter tanq̄ in mari stellis secutus: & oīs
 Albania atq; Hyberia ab eo domita est. Regem Colchorum
 Orodem positus sub ipso Caucaſo castris iussit i plana descē-
Didius. dere / quarum puinciā rū: & si græca origo fuit in Scytharū tñ
Mithrida- mores populi declinauerāt: Imperante Claudio Mithridates
tes Bosfo- bosforanus amissis opibus vagus postq̄ Didium Romanum
ranus. ducem: ac robur exercitus abiisse cognouit spreto Cothi iu-
Iuli⁹ Aqla. uene: ac rudi & nouo rege cum Iulio Aquila equite Romano-
Cothis. nationes sibi allexit: & perfugas: & coacto exercitu regē Dā-
Dādariorū dardiorū exturbauit: & iperio eius potitus festinauit in Bosfo-
rex ex tur- rum Aquila & Cothis quia Iorsines Seracorū rex hostilia re-
batus. sumpserat ad Eunonē qui Adrosacorū gēti p̄cellerat legatos
Iorsines. misere: eūq; sibi sociarunt. Pellitur hostis: veniturq; Soxā dā-
Soxa. danice opidum quod desertū a Mithridate p̄sidio muniuit:
Huspedia. & in Saracos pergunt: & transgressi annē Pandam circūue-
 niunt urbem Huspediam: eāq; excidunt. Iorsines rex Saraco-
 rum diu p̄sistato Mithridati ne rebus extremis: an primo re-
 gno confuleret: postq̄ p̄ualuit gentilis vtilitas datis obsidib⁹
 apud effigiem Cæsaris procubuit magna gloria exercit⁹ Ro-
 manū: quē inuictū & victorem tridui itinere abfuisse ab amne
 Thanai constitit, Mithridates nullo in armis subsidio fratē

Cothim pditorē atq; hostē metuens ad Eunonē cōfugit: qui cū ipetrata tñ vita ad Claudiū misit. Multi p̄terea imperatores: & apud vrbē Romā: apud Cōstātinopolim de Scytharū gēte gloriosissime trīpharūt. Quod autē ad interiora eorū: & vltima versus boreā nō est itū paupertas soli fecit: & itinēris asperitas atq; intolerabile frigus: & nullū vinētis p̄m̄ium. Multos Romani populos vt Appian⁹ tradit sese spōte dedē- teis reijcere: qđ nullo esset emolumēto eorū iperū. quis arma sumat: & cū mortis piculo dimicet cū sciat victoriā sterilē eē. Id perinde est: ac si quis laudis causā cū bestijs pugnā meat. Nec Scytharū robur insuperabile est: magis q̄ elephantum & taurorum quos ingenio vincimus. Sed in hīs inest aliquid vtilitatis: Scytas illos exteriores si p̄lio superaueris: non tam tibi q̄ illis viceris pane alendis: qui multis est incognitus vbi eorum seruitia queras. Fatemur tamen ab hīs exisse q̄ plures: qui res magnas gessere. Facile enim migrant quibus sterilis sedes est: & melioris soli fama multos trahit.

¶ De Asiaticis Scythis & eorum ferocitate vnde Attilas. de eorū fœditate/et quomodo Hūgaros velint esse Scythas. quo modo ve quidā hūgara lingua sit loquētes. Cap. XXIX.

EX Asiatica Scythia migrauerūt in Europē Huni feroces & demonū semine natos crediderūt: qui trāsmissa Meotide oēm barbariē inter Thanaim & Danubiū occupauerē: ex hīs magn⁹ ille Attilas ortus est: qui subacta Pānonia Italiā ingressus: Aquileiā subuertit & in Germaniā trāsīēs plurimas vastitates edidit: ac trāsmisso Rheno in agris Catelaunicis memorabile illud p̄lium cōmisit: in quo supra centū sexaginta millia hoīm cecidere: & quīs vict⁹ esset: id tñ solatij tulit: qđ Theodericū Gotthorū p̄stātissimū ducē obrūcatū cognouit. Is domū reuersus: dū nouis nuptijs operam dat: vino plenus effuso e narib⁹ multo sanguine suffocatus est: de quo etiā in posteriorib⁹ nōnulla erūt dicēda. Scytharū quoq; genus est Turcarū fœdissima gēs: qui vt Heric⁹ philosoph⁹ tradit in Asiatica Scythia vltra Pyriceos mōteis: & Taracontas insulas contra Aqlonis vbera sedes patrias habuere. Natio truculēta & ignominiosa in cūctis stupris: ac lupanarib⁹ fornicaria. comedit q̄ cæteri abhoianf: lumētōrū: lupōrū: ac vulturū carnes: & qđ magis horreas hoīm abortiuas: diē festū nullum colūt: nisi mēse Augusto Saturnalia. Romanorū iperū admittata: magis q̄ expta est: Octauiano Augusto in auro litorico cēsum dedit: & id qđ spōte: nā cū vicinas gēteis ānuā illi trā-

Romāi populos sese dedēres si sine emolumēto erāt reijciēbāt.

Huni ex q̄bus nati.

Attilas.

In Catelaunicis supra 160 millia hominū cecidere.

Theodericus.

Attilas vino plenus suffocatus ē. Scytharū alij mores.

Scythia spōte cēsum Octauiano Aug dedit.

d

De secunda

Nicola^o Se
gūdinus ad
piū papam
de Scythis

Hungari.

Iordanis hi
storicus.

De Mosca.

Gotthi.
Alani.

Catelani
vnde sic di-
cti.

buta reddere aiaduertisset/nouū dierū ac temporū exortū esse
deū arbitrata:munera illi quotannis misit.Otto historicus qui
Phrisingēsis fuit episcop^o/tradit Turcas iperantib^o Græcis: ac
regnāte apud FRANCOS Pipino annis ab hinc supra sexcē-
tis Caspias portas egressos cum Auaribus ferocissima pugna
multis vtriq^{ue} desideratis conflixisse. Nicolaus segūdinus mul-
ta eruditione præditus græcas ac latinas literas apprime cal-
lens:de Turcis ad nos scribēs:Asiaticos Scythas illos esse fate-
tur/qui Pontū Cappadociāq; transgressi ad reliquas finitimas
gēteis sensim illapsi sint.ij more latronū clādestinis quibusdā
excursionib^o vireis sibi vēdicātes occupatis mōtib^o & claustris
oportunitis:vnde p occasionem irruptiones facile fieri possent:
vsq; adeo emerere:atq; animis sublati sūt:vt palā iā & pari mar-
te aduersū finitimos de agri possessiōe certarēt:& deniq; pce-
denti tpe Gallatia Bithynia & vtraq; Phrygia in potestate re-
data:oēm Asiā q̄ minor vocat̄ vltra citraq; Taurū ad oras vsq;
Ionię & litora græci maris occupauerint:& vnū quēdā princī-
pem:sed alios alij duces:& varia auspicia q̄si p factiōes secuti:
de quib^o alio loco dicēdū erit.Ferūt & Hungaros q Danubij ri-
pas incolūt Scytharū genus esse:nō q̄si ab Hūnis ortos qd̄ p-
pter verbi cognationē aliq crediderunt:sed ab alijs Hungaris:
quorū Iordanis meminit:q Nothos eos dicit suo tpe fuisse p-
pter cōmerciū pellīū mardurmarū.fuit autē Iordanis sub ipe-
rio Iustiniani quo tpe nundū Pānoniā Hūgarī attigerāt:longe
post Hunos Gotthos ac Longūbardos Hungari Scythiā egres-
si ad Danubiū puenere.Pulsisq; priorib^o icolis aut sub iugū mis-
sis regnū sibi fecere:de qb^o suo loco dicem^o. Nī veronēsis quē
supra dixim^o ad ortū Thanais puenisse retulit pp̄los i Asiatica
Scythia nō longe a Thanai sedes:hæc rudes hoies/& idolorū
cultores:quorū eadē lingua sit cū Hūgaris Pānoniā icolētib^o:
voluisseq; cū plerisq; sacrarū literarū p̄fessorib^o vtrius religiosi
& ex ordine beati Frāciscl:q̄ liguā illā nossent eo p̄ficisci:& san-
ctum CHRISTI euāgelīū p̄dicare.Sed p̄hibitū a dño quē de
Mosca vocauit qui cū eēt græca p̄fidia maculat^o ægre ferebat
Asiaticos Hungaros latine cōiungi ecclesiæ:& nostris ibul ritū-
bus.Fuerūt & qui Gotthos ex Asiatica Scythia erupisse puta-
rūt:quorū est puulgatū nomē p̄sumptio hinc orif q; Alani iter
eos militauere:& vsq; i Hispaniā trāsire:ibiq; sedes obtinuerē
i qb^o hodie Catelani tāq; Gotthi Alani vocant̄: Alanos autem
Ptolome^o i Asiatica Scythia vltra Hypboreos mōteis collocat
ad septētrionem maxīme vergēteis.Iordanis Europeos fuisse
Gotthos affirmat/quē seq nō pudet suæ gētis initia referētem:

neq; alienū fuerit Alanos postq̄ in Europā migrassēt cū Gothi-
 this societate inisse: ex qua facta sit Catelanorum natio. Multa
 de Gothiis inter res Europeas dicēda erūt: q̄ nūc relinq̄mus: il-
 lud cōcluisse fat fuerit: non iccirco Scytharū gen^o in aliena p-
 rupisse: quia ceteris virtute præstarent: sed auiditate melioris
 agri: & quod in patrio solo nutriri nō possēt. ¶ Sequit̄ Asiæ ad
 nostrā supputationē tertiu membrū: cui Parthia dabit initium
 quāuis recta i orientē iter habenti Aria occurrat: & Paropani-
 sadum reglo quæ mōtanæ sunt: & i eodē paralelo qui p̄ Rho-
 dum est cū Parthia cōtinent. Sed nobis placuit quito loco de
 illis agere: qui post Indiā ad occidentem primi reperiunt. Nos
 Parthiā in hac descriptione Mediāq; & vtrāq; Armeniā: ac ma-
 gnam minoris Asiæ Cheronnesum compræhendemus. Quā-
 uis aliqua vltra citraq; Taurū iaceant: & nonnulla in ipsis mō-
 tium cacuminibus sita sint.

¶ De Parthis / apud eos vario terræ motu / sermone misto / de
 eorū vario incessu / & de Regū varia successiōe atq; i bellis mul-
 tis nūc regni populationē / nūc autē auctiōe. Cap. XXX.

Parthia vt ptolomæo visū est ab ortu Ariā habet: & Mas- Parthia.
 doranum montē ab occasu Mediā: & quibus distecat iu-
 ga: ad meridiē Carmanicā desertā: & Parco achæ mon-
 tis sublimē verticē a septētrione Hyrcaniā: et qui medi^o itercur-
 rit mons coronis regionis in ea quatuor collocat. Comisse / nā
 quæ hyrcanis iminet Thabienā quæ ad Carmanā respicit. Pa-
 tauricenā quæ Arsiā. & Sindacā quæ Mediā intueſ. Ciuitates
 cōmemorat plures. de amnibus qui eā irrigent nullā efficit mē-
 tionē: quāuis Bagradā in ea ortū indicare videat: qui longo iti-
 nere per Carmanā desertā & Hyppophagos nō longe a Su-
 reis persicū illabī sinū. Strabo fluminib⁹ itriguos Parthiæ cā-
 pos esse cōmemorat: quos partim Arius partim Margus inun- Arfus.
 det. Iulius Solinus parthiam Rubro mari a meridie claudit: a Margus.
 septentrione Hyrcano salo non parthiā hoc pacto: sed parti-
 cum circūscripsit imperium: quod in duo de viginti regna di-
 uisum dixit: & vndecim superiora ab Armenico limite & Cas-
 pio litore incipientia ad terram Scytharum porrecta. quibus
 concordēs essent reliqua septem inferiora. Sic enim vocat ab
 ortu Arianos habere: a meridie Carmaniam: ab occasu Mæ-
 dos: a septentrione Hyrcanos. Plinius quæ fuerāt olim Per-
 sica regna postea Parthorum intelligi voluit: inter duo ma-
 ria: persicum & hyrcanum: montana Parthiæ Scenatas tene-
 re populos. Strabo refert loca optima: & mōtibus clausa: Tro-
 gus Pompeius vrbē clarā in monte a Partheno primo Arsa- Parthen^o.
 d. ij. Arsaces.

De tertia

Hecatōpy-
los. id est
100 portas
habens.
Rhagæ.

Parthorū
collegiū.

Parthi: exu-
les dicti.

Attē. moref

ce conditā dicit: cuius loci ea conditio fuerit: vt nec quicq̃ mu-
nitiū inueniri: neq; amoenius posset præruptis vndiq; rupibus
cinctus vt tutela nullis egeat defensoribus: & soli circūiacentis
tantavbertas sit: vt pprijs opibus expleat. Fōtiū ac sylvarum
ea copia vt & aquarū abū dantia irrigetur: & venationū volu-
ptatibus exornet. Apollodorus Hecatōpylon Parthorū regiā
appellauit per mille & septingenta sexaginta stadia distāte a
portis Caspijs. In Parthia terræ sunt: quas Rhagas vocauerūt
pppter terræ motus qui ibi frequēter fiunt: a quibus multæ vr-
bes (vt Possidonius refert) & duo millia vicorū euersa sūt. Stra-
bo affirmat Parthiā ab initio nō multā fuisse: Parthosq; cū Hyr-
canis Persice vixisse: eisq; subsuisse: cūq; regio esset nemorosa &
montana atq; inopis: reges eā cursu præterisse: cū ne minimam
quidem exercitus partē a lere possit: successu vero tēporis aucta
esse Camisēnāq; atq; Cormā: & totā fere regionē vīq; ad Cas-
pias portas & Aragos & Tapiros: quæ prius Mædorum erant
ad Parthos transisse: atq; Apamiā & Heracliā insignis vrbeis
& Rhagis vicinas in Parthia videt describere. Parthorū colle-
gium duplex fuisse affirmat: alterū affinium: alterū Magorum
& sapientū: atq; ex his duobus reges creati: nati onē Barbaram
esse verū bellacem: & a Scythis ortā: quæ ppter præclara bel-
li facinora adeo polluerit semper aliquid finitimis adimens vt
tandē ad Euphratē ppararit imperiū: & vim Scythis attule-
rit Bactrianæ partē eius auferēs: & ppter imperij magnitudi-
nem cum Romanis vario Marte contenderūt. Scytarū exules
crediti quod ipso vocabulo manifestari Trogus affirmat: nam
Scythico sermone exules Parthi dicunt. ij Almorū: & Mædoꝝ
tēporibus iter oriētes populos obscurissimi fuere: Postea quo-
cunq; imperiū oriētis translātū est veluti vulgus sine nomine:
præda victorum fuere: & Macedonibus triūphato oriente ser-
uierūt. Parthia frigidissimos habet mōtels & planities ad mo-
dum calidas: administratio gētis post defectionē Macedonici
iperij sub regibus fuit pximus maiestati regū: & populorū or-
do ex hoc duces in bello: & i pace rectores habuere: sermo his
inter Scythicū Medūq; medius: & ex vtrīsq; mistus: vestis olim
sui moris postea quā opes accessere luxurie materia vt Medis
præluvida ac fluuida armorum patrius: ac Scythicus mos ex-
ercitum non vt aliæ gentes liberorum: sed maiorem partē ser-
uorum habuere: quorum vulgus nulli manumittēdi potestate
permissa: ac per hoc omni b^o seruis nascentibus in dies crecūt:
hos pari liberos suos cura & equitare & sagittare magna indu-
stria docent. Locupletissimus vt quisq; est: Ita plures in bella

equites regi suo præbet: aduersus Antonium cum equitum quin-
 quaginta millia Parthi duxissent: soli quadringenti liberi fugere
 præliari in acie cominus aut obsessas expugnari urbem ignari.
 Pugnaverunt autem præcurrentibus equis: aut terga dantibus saepe
 fugam simulantes: ut incautiores aduersum vulnere insequentes ha-
 berent. Signum huius in prælio non tuba: sed tympano dabatur:
 nec pugnare diu poterant: de quibus Lucanus: Pugna leuis bel-
 lumque fuga turmeque vagantes. Et melior cessisse loco quam pelle-
 re miles. Illata terra dolis: nec martem cominus unquam: Ausa pati
 virtus: sed longe tendere nervos: Et quecumque velint præmittere
 vulnera ventis. Cæterum intolerandi fuissent si quantum erat impe-
 tus vis tanta & pseuerantia fuisset: plerumque in ipso ardore certa-
 minis prælia deseruerunt: ut cum maxime te vixisse putas: tunc tibi
 discrimen subeundum sit / munimentum ipsis equisque lorice plumata
 fuerunt: quæ utrumque toto corpore texere: auri / argenti que nullus: nisi
 in armis vultus: vxores dulcedine libidinis singulis plures ha-
 buere: nec vlla delicta adulterio grauius vindicantur: ob quam rem
 foeminas non conuiuium virorum tantum: verum etiam conspectu interdice-
 bant: carne non nisi venatibus que sita vescabantur. Equis omni tem-
 pore vestabantur: illis bella: illis conuiuia / illis publica / ac priua-
 ta officia obibant: super illos consistere / mercari / colloqui. Hoc
 denique discrimen inter seruos liberosque fuit: quod serui pedibus /
 liberi non nisi equis incedebant. Sepultura vulgo aut autum aut
 canum laniatus fuit. Nuda demum ossa terræ obruere in supersti-
 tionibus: atque cura deorum precipua omnibus veneratio. Ingenia
 genti timida / sediciose / fraudulenta / procacia: quippe violentiam
 viris: mansuetudinem mulieribus assignabant: semper in externis:
 aut in domesticos motus inquieti: nam taciti ad faciendum: quam ad
 dicendum promptiores. Secunda atque aduersa silentio tegebant:
 principibus / metu / non pudore parebant. In libidine præciti: in ci-
 bum parci. fides dicti / promissique nulla: nisi quatenus expedit. Li-
 bet hic paulo altius ordinari res Parthicas quæ memorabiles
 fuerunt longius attingere. Orientis imperium primo Assyriorum fuit /
 postea Mædorum / deinde Persarum: quarto loco Macedonum: quos
 Parthi simul & Romani debellarunt: seu versus hodie domesti-
 ca & execranda parricidia: post mortem Alexandri magni Parthi-
 am tanquam vile & inopem nemo Macedonum dignatus est. Ob quam
 rem Stragoronem externo socio eam tradiderunt. Exin Macedonibus
 iter se civili bello contendentibus Parthi Eumenem secuti sunt: &
 eo victo ad Antigonum transiit. Post hunc a Nicanore Seleuco &
 Antiocho & successoribus eius possessi sunt. Demum vero a Se-
 leuco Antiochi nepote defecerunt impunitate affecuti: quia Se-

M. Anto.

Lucan^o de
Parthis.Serui pedi-
bus. Liberi
eqs oī tpe
incedebant.
Attē. sepe
liēdi ritū.Orientale im-
perium / quo-
ties mutatum
De regni
parthici
initio.
Stragoron.
Eumenes.
Antigonus
Nicanor.
Seleucus.
Antiochus

De tertiâ

leucos cū Antiocho fratre de regno cōtendebat: quo tēpore
Theodot⁹. & **Theodot⁹** Bactriæ pfectus defecit: quē Strabo Eucedamū
Eucedam⁹ appellare videt: q cū se regē appellare iussisset: exēplū toti⁹
orientis populis p̄buit: vt a Macedonib⁹ deficerēt. Nullum est
eni iperū qd̄ ciuilib discordia nō euertat. Parthianę defectio
Arsaces. nis auctor Arsaces fuit: cui alij Bactrianā originē p̄bent: alij
Scythicā: & q̄ scytā fuisse putāt ex paruis ortū affirmāt/ quos
Daas credūt/ & Daïs pfectos q̄ vltra Meotim habitauēre Xā
Dæ dros siue Parios dictos. nōnulli Daas circa hostiū Caspij ma
Xandri. ris posuere: ex quib⁹ ort⁹ Arsaces cū plerisq̄ Nomadib⁹ Ochū
Parij. accolētib⁹ Parthiā inuaserit: atq; obtinuerit: Trog⁹ icertæ ori
ginis dicit: qui solit⁹ latrocinij & rapto viuere: ac cæpta opi
Seleucus a nione qd̄ Seleuc⁹ a GALLIS in Asia vict⁹ esset cū p̄donum
gallis in manu Parthiā ingressus: Mādragorā regionis pfectū opp̄se
Asia vict⁹. rit: & iperū gentis inuaserit: Duarūq; ciuitatū iperio potitus
Mandra- parato grādi exercitu aduersus Theodotum Bactrianorū &
goras. Seleucū Persarū regē se tueri conare. Theodoto cito mor
tuo filio eius eludē nois pacem & fœdus cū Arsace pcusserit:
nec multo post cū Seleuco rege ad defectores persequendos
veniēte cōgressus victor euaserit: atq; is dies Parthorū iperij
Muma. initiū fuerit qui ab eis solēnis habet. Ex quo libertas gēti or
ta: reuocato deinde Seleuco nouis in Asiā motibus dato la
xamēto regnū Parthicū formā accepit: & recte viuendi nor
mā cōstitutis magistratib⁹: qui belli pacisq; Muma sub rege
generet. Arsaces quēsito cōstitutoq; regno matura senectute
decedit: cuius memoriæ hūc honorē Parthi tribuerūt: vt oēs
deinde reges suos Arsaces appellauerint. Huius filius & ipse
Arsaces noie aduersus Antiochū Seleuci filiū centū millib⁹
peditū/ & viginti millibus equitum instructū tanta virtute pu
gnauit: vt ad postremū in societate eius recipere. Terti⁹ par
Priapat⁹. this rex Priapatius fuit: & ipse Arsaces dictus qui actis in re
gno quindecim ānis decessit Mithridate & Phraate filijs re
Mardi po. lictis: quorū maior Phraates more gentis hæres Mardos va
lidam gentē bello domitā regno adiecit: nec multo post de
cessit instituto fratre hærede quīs multos reliquisset liberos.
Quo tēpore Eueratides apud Bactros regnauit: de quo su
pra meminimus cum de rebus Bactriæ ageremus. Mithrida
Mithrida- tes aduersus Mædos bellum gerēs victoria demū potitus: ac
tes. viribus auctus Pharsacē Mediæ p̄posuit: & Helimeorū gen
tē regno suo adiecit: rege ip̄sorū in plio superato. Imperiūq;
Helimeci. Parthorū a monte Caucaſo vsq; ad flumē Euphratē prulit:
nec minor Arsace proauo gloriosa senectute decessit: relicto

Phraate filio hærede qui cū bellū inferre Antiocho regi statureret. Scytharū motib⁹ ad sua defendēda reuocat⁹ est: profectusq; aduersus Scythas Hymex: quēdam ad tutelam regni relquit: qui oblitus vicarij officij tyrānica crudelitate Babylonios multasq; alias ciuitateis iportune vexauit. Ipe autem Phraates Græcos secū cōtra Scythas adduxit: quos prius in bello aduersus Antiochū gesto superbe crudeliterq; tractauerat. Ij cū inclinatā Parthorū aciem vidissent: arma ad hostes transfulere: insigni pditione contum elias vlti. Phraates obrūcatus est: & in eius locū Arthaban⁹ patruus cōstitutus Scythæ victoria contenti populata Parthia in patriā redierūt. Arthabanus bello Thegarijs illato vulnerat⁹ in brachio statim decedit. Mythridentes filius succedit: cui res gestæ magni cognomen dedere. Multa enim bella cū finitimis summa virtute gessit: & cū Scythis pspere dimicauit: vltorq; iniuriæ parētum fuit: ad postremū Arcoadisti Armeniorū regi bellū intulit: deinde ppter crudelitatem a senatu parthico pulsus est. Frater eius Herodes cū regnū vacans occupasset Babyloniam quo Mithridates cōfugerat diu obsedit: & fame coactos in deditiōnē opidanos cōpulit: & Mithridatē in conspectu suo adductū trucidari iussit. Deinde cū Romanis bellum gessit: Crassumq; cum filio & omni exercitu deleuit. huius filius Pacorus missus ad perfequēdum Romani belli reliquias magnis rebus in Syria gestis reuocat⁹ in patriam: patri suspectus: nā quē nō timeat qui fratrem occidit: Exercitus Parthorū illo absente in Syria relictus a Cassio qstore Crassi cū oibus ducibus trucidat⁹. Post hæc ciuili bello Parthi Pōpeianarum partiū fuere: cum Crassi alterū filiū in partibus Cæsaris esse audirent. victo Pōpeio auxiliā Bruto & Cassio aduersus Augustū & Antonīū miserē: & post belli finē rursū Pacoro duce inīta cū Labieno societate Syriam & Asiam vastauere: castraq; Ventidij: qui post Cassiū absente Pacoro exercitū Parthicū fuderat magna mole aggrediunt⁹. Sed ille simulato timore diu continuit & insultare Parthos aliquātisper passus: ad postremū in securos letosq; partē legionū emisit: quarum ipetu fusi Parthi in diuersa abiēre. Pacorus cū fugiētes suos abduxisse Romanos secū legiones putaret: Castra Ventidij aggredit⁹: ille reliqua parte legionū emissa: vniuersā Parthorū manū cū ipso Pacoro interfecit. Herodes audita nece filij diu sine cibo fuit: nec aliud loq̄bat nisi Pacorū: erant enī triginta filij ex diuersis pellicibus: quarū q̄libet suum filiū loco Pacori substituendū petebat. Dum Herodes deliberat vnus

Hymerus.

Phraates.

Arthaban⁹

Mythridentes magn⁹.

Arcoadistes.

Herodes: fratrem occidit: & Crassum cū filio exercitu deleuit. Pacorus.

Cassio Parthos trucidauit.

Labienus. Ventidius.

Herodī 30. filij.

De tertia

Phraates ex filijs Phraates eum interfecit: poenasq; occisi ab eo fratris patrē / frēs omneis / & filiū interfecit. Sed Phraates multo scelerator patre vniversos fratres suos trucidat: nec filio suo parcat veritus ne illū optimates sequeretur qui sibi erant infesti: hinc Antonius ppter auxiliū Bruto missum cū sexdecim validissimis legionib; intulit bellū: Sed grauior multis plijs vexatus: & amoris ipatiēs quo Cleopatra ardebat a patria refugit. Phraates insolētor ea victoria redditus a populo in exiliū pellit: nec multo post tēpore Scytharū auxiliū in regnū restituit. Nullū est enim tāta nequitia quæ nō inueniat adiutores si quid auferre vtilitatis posse videtur. Substituerāt interim parthi Tyridatem quī audito Scytharū aduētū: cū magna amicorū manu ad Octavianū in Hispaniā belligerantē cōfugit: obsidē Cæsari Phraatis filiū ferens: quē negligētius custoditū rapuerat: pariturū se omni tēpore Romanis affirmās si ad recuperādum regnū adiuuaret Phraates: & ipse legatos ad Cæsarē mittit seruum suū Tyridatē: & filium remitti postulat: Cæsar his cognitis: neq; contra Tyridatē se Parthis dixit: neq; aduersus Parthos Tyridati auxilia daturū. Phraati tamē filiū sine p̄cio remisit: & Tyridati quoad manere apud Romanos vellet opulētum sumptū p̄beri iussit. Sed finito hispaniēsī bello cū in Syriam ad cōponendū oriētis statū venisset: metū Phraati incussit: ne bellū Parthiæ inferret: Itaq; tota in Parthia captiui siue ex Crassiano: siue ex Antonij exercitu re collecti: signaq; cū his militaria Augusto remissa. Sed & filij nepotēq; Phraatis ob fides Augusto dati: plusq; Cæsar magnitudine noīs sui fecit: quā armis alius imperator facere potuisset. Misit tamen Augustus anteq̄ moreret aduersus Parthos rebus nouis studentis Germanicū Drusi filiū Calligulę patrem: qui anno quarto Tyberij Cæsaris de illis clarū triūphū egit. Sub Nerone Parthi Armeniā substulerunt: & Romanas legiōes sub iugū misere: ægreq; Syria retēta est. M. Antonio & Aurelio cōmodo imperium tenētibus Vologesus rex Parthorū graui eruptione facta nō Armeniā modo: sed Capadociā / Syriāq; vastauit. Antonius tamē per duces suos eū repressit: ac Seleuciā Assyriæ urbē super Idaspē fluuiū sitam / & multa hoim millia in deditiōnē accepit: & cū fratre de victoria Parthica magnifice triūphauit. Traianus qui vsq; ad Indos imperiū protulit: Parthos pluribus bellis vicit: eiq; nō modo australia regna sed Armeniā quoq; abstulit. Sub Adriano Cæsare: qui Traianū secutus est: iterū res Parthiæ auctæ sūt: & Euphrates vtriusq; ipertij limes factus: cōtenderūt cū Seucro Cæsare Parthis

& ab eo superati sunt. Aurelius Bassianus cognomēto Caracalla inter Edissam & Cānas cōmissō cū Parthis p̄lio interfectus est. Helius Lāpridius nō in prelio: sed cū ex p̄lio recessisset ad requisita naturæ insidijs eū a Macrino p̄fecto occisum dicit. Deiceps id oriētale imperiū: nūc Parthicū: nūc Persicū appellatū reperimus: quīs ip̄erio Persicū Macedones finem impofuerūt. Sed scriptores nō tam gentē: quę ip̄eraret quam locū cui ip̄erabat̄ intuiti sunt: Ideoq; Persarū reges pro Parthis accepērūt. Aurelius Alexāder Xerxē regē Persarū maximo p̄lio superauit. Gordian⁹ Parthis bellū intulit qui iam mollebant̄ erūpere. fœliciterq; prel̄ijs ingētibus eos afflixit: rediēs autē nō longe a Romanis finibus interfectus est: Frau de Philippi qui post eū imperauit. Valerian⁹ qui septimo & vigesimo loco post Augustum imperio p̄fuit: a Sapore rege Persarū captus / luminibus orbat⁹ ignominiose in Persarū feruitute cōsenuit. Id officij apud eos sortit⁹: vt Sapore equū ascendēte incuruatus regē non manu sed dorso leuaret. Sub Galleno Parthi Mesopotamia Syriacq; potiti sunt: Sed Odenatus his recuperatis vsq; ad Thesiphōtem penetrauit. Carus Narbonensis secundus & trigessimus ab Augusto Persas prelio vicit: Senē & Thesiphontē notissimas vrbeis cæpit: & cum castra super Tygrin flumē haberent: nō armis hostiū: sed ictu fulminis interijt. Maximianus aduersus Narseū Persarum regem inter Gallinicū & Carras cōgressus superatus est: fugitq; ad Dioclitianū in Mesopotamiā: a quo turpiter receptus: & admodū repræhēsus instauratis viribus iterū cum Narseo Ormisadæ: & Saporis auo i Armenia maiore pugnauit. Victorq; pulso Narseo castra etus diripuit: vxores: sorores: & liberos cœpit: & cum ingenti p̄da ad Dioclitianum redijt. Constantius magni Constantini filius a Persis multa & graua damna perpeffus est: videbatur tamē superaturus in fine nisi ad ciuile bellum cōtra Iulianū redire cōpullus esset. Iulianus rerum potitus Parthis intulit bellum: opida aliquot & castella eorū in deditiōnem accepit: & vi expugnauit. Assyriam populatus est: castra apud Thesiphōtem statiuā aliquādiu habuit: rediensq; victor dum se incōsultus prel̄ijs inferit hostili manu interfectus est: sicut Eutropius refert: qui eius expeditioni interfuit. Nōnulli diuinitus interemptū asserunt: qui ex Christiano ad gentilitatē redijisset propter quod mox: vt vulneratum se intellexit dixisse fertur VICISTIGALILEE. sic enim apostata per irrisiōnē appellabat CHRISTVM. Iouinianus duobus prel̄ijs victus pacē cum Sapore

Aurelius Bassianus Caracalla a Parthis interfect⁹. Macrinus.

Aurelius Alexāder. Gordian⁹.

Philippus impe. Valerianus Sapor rex. Att. Romani ip̄erato: ris miserā captiuitatē Galienus.

Odenatus. Carus Narbonēsis in pe. Ro. ict⁹ fulmine perijt.

Maximianus. Diocletianus.

Narseus. vel Narseo Constantinus impe. Iulian⁹ ipe. apostata. Vicisti Galilee.

Iouinianus impe.

De tertiã

Parthorū rege necessariã: sed ignobilē fecit abbreviatis ipe-
 rij finib⁹: & parte superiore Mesopotamiã tradita. Quod an-
 te eum annis trecētis & duobus de viginti: ex quo Romanū
 imperiū cōditū erat: nusq̄ acciderat. Iustinian⁹ Parthos bel-
 la mouētis p suos duces plurib⁹ plijs superauit. Postea apđ
 Bellisari⁹. Euphratē eius exercitus victus est: Sed p Bellisariū refarcita
 sunt dāna: & foedus cū Parthis inītiū. Zeliordes Hūnorū rex
 intra Scythiã manentiū cū viginti millib⁹ aduersus Iustinia-
 num Cosdroã adiutur⁹ aduenit: Sed suspect⁹ ab eo habitus
 Focas ipe. multis vulnerib⁹ cōfossus interfect⁹ est. Sub Foca ipe ratore
 Cosdroas Mesopotamiã occupauit: & paulopost Palestinam
 cum Hierosolyma: & nonaginta millia Christianorum interfe-
 cit: partēq; crucis dñicæ secū asportauit. Heraclio imperiū te-
 nēte: & deinde in Aegyptū arma vertit: Alexādiãq; occupa-
 uit: ne morat⁹ Africã ingressus est: & Carthagine capta ipe-
 rio potitus est Lybię. Heraclius pacē ab eo petijt: etiã cū de-
 decore imperij: neq; ipetrauit a superbiēte rege. Itaq; dux in
 eum oīa bella fortunã cōmittēs: ille ex Azoto Syriã fugit in
 Persidē: Relictis ducib⁹ qui Romanorū ipetū morarent. He-
 raclius flexo ad sinistram itinere: & superato mōte Tauro in
 Sabbarus. Persidē trāsiuit: victiq; Sabbarū & Saym duob⁹ plijs: & ter-
 tio Razatenē aliū ducē superatū interfecit: & vigintiseptē mi-
 Says. litaria signa interceptit. Cosdroas Medarsē filiū regni con-
 Medarsēs. sortē appellauit: Syrochío pterito: qui natu erat maior: pro-
 Syrochis patrē & fra- pter quod captus ab eo cū Medarsē: & vxorib⁹ in carcerē cō-
 trē interfecit lectus est: atq; deinde cū filio necatus. Syrochis Heraclio vi-
 Crux dñi tori captiuos reddit: & CRUCEM DOMINI & insup mu-
 nostri He- nera dedit. Hoc tēpore Maumethes pseudo ppheta exort⁹
 raclio a Sy- est: qui Arabes ad defectionē cōpulis CRUX DOMINI Hie-
 roche data rosolymā reportata est. Heraclius nō multo post in hāresim
 Maume- lapsus per desidīã languēs: Saracenorū vires tū primū nascē-
 thes. tes propagari: & crescere sinit: qui sub falsa lege Maumethis
 iperū erexere. Arabes enī cū Parthos in suã perfidiã trahere
 nō possent verbis: armis eos agitaūere. Decesserat primo
 regni sui āno Syrochis: eiq; filius successerat Adheser: cui pa-
 Ormisda. riter infra annū defuncto Ormisda successit: quem Arabes
 plio superatū interfecere: eiusq; iperū obtinuerē. Arabes au-
 tē tātis victorijs aucti: nā & Romanorū arma lōge ppulerāt
 Antiochia occupata: & in Africã manus iniecerāt trāsmis-
 Sarraceni. sa Aegypto Sarracenorū nomen assumpserē: atq; ita & Par-
 thi: & Persæ: & Arabes: & Aegyptij: & multæ aliæ gentes in
 Sarracenicū nomē trāsiere. Neq; postea nomē Parthicū au-
 ditū est: quasi magnū vsq; ad tēpora nostra anno circiter de-

ultimo prorsus nasceremur. Thamerlanes genere Parthus gre-
gari miles: adeo inter suos vi metis & corporis agilitate ex-
celluit: vt breui multarum gentium dux fieret: Quibus Parthorum
imperio potitus Scythas Hyberos Albanos Persas Moedofque
sibi subegit: Mesopotamiam inuasit atque Armeniam: transiitque Eu-
phrate cum quadringentis millibus equitum sexcentis millibus pedi-
tum omnem Asiam quam minorem appellamus obtriuuit. Regem omnium pote-
tissimum Pazaitem Turcorum dominum cum pari equitum numero &
magnis pedum copiis sineis suos tutatem: apud Armenos
perlio superatum ducem millibus hominum interfectis viuum cepit: ca-
ueaque in modum ferre inclusum per omnem Asiam circumtulit egregium
& admirandum humanarum rerum spectaculum. Castra eius in vr-
bis modum ordinata fuere: statuto cuique arti loco: atque in par-
teis suas distributis exercitijs: vt oia in promptu essent: ad vite
vsum necessaria. summa semper rerum copia inueniebatur: cum nul-
lus esset latrocinij locus: tutoque oia comportarentur: nulla unquam
seditio: nullus tumultus inter milites fuit: aduersam fortunam
nunquam expertus est. A Thanai flumine usque ad Aegyptum vni-
uersam Asiam percurreret: Smyrnas/ Antiochiam/ Sebastiam/ Tripo-
lim/ Damascum/ multasque validissimas vrbes vi cepit: diripuit:
atque incedit. Soldanum Aegypti bello superatum ultra Pelusium
repulit: Aegyptum ingredi parantem vastam solitudines & deser-
ta loca auerterunt virum belli artibus insignem: ad ea maxime
obeunda promptum: quae ardua & dura caeteris videbantur. Dama-
sco capta cum arcis antiquae expugnatio difficilior videretur:
Constructa e regione altera: quae antiquam altitudine supera-
ret vi cepit: quibus multa suorum caede. ¶ De Capha & eius tyrā-
co euerfore/ & eiusdem cum in bellum exiret vario vestitu. C. XXXI.

Thamer-
lanes.

Pazaites
ducem ho-
minum milli-
bus amissis
a Thamer-
lane cauea
est inclusus.

Damascus

Capha vrbs est Genuensium colonia in Thaurica Chero-
neso non procul a Bosforo Cymerico: hanc cum Thamerla-
nes inuadere statuisset: Scythas negotiatores permisit:
que preciosissimas aialium pellets miore quam conueuerit precio venun-
darerent. Scies autem abscondi posse: pellets subfodi non posse: mox-
que bello indicto admotis vrbi machinis expugnata vi atque ar-
mis ciuitate: & auro & pellibus potitur est. In obsidiombus vrbiu-
prima die albo tetorio utebatur: secunda rubeo: tertia nigro:
qui sese dabat in albo sederi salutem consequebantur. Rubeus co-
lor moriendum patribus familiarum indicabat: niger ciuitatis exci-
dium & oia in cinere conuertenda. Fama est populosa cuiusdam
ciuitatis: que prima die deditioem neglexisset: pueros puellasque
omneis in candida veste ramos oliuae pferentes exiisse: vt
principis iram placaret: illi omneis ab equitatu conculcari atque

Capha.
Attē. Tha-
merlanis
caliditate.

Qualibus et
quot in bel-
lo tetorij
utebatur.
Vide hois
crudelitatem

De tertia

cōteri iussisse: & vrbē captā incēdi. Interrogatū aliqñ ab homie Genuēsi qui ei familiaris esset: cur tāta crudelitate vteretur: cō motum ac veluti furentē distorta facie: ac spirantibus ignē oculis respōdisse. Tu me hominē eē arbitraris: falleris: **IRA DEI EGO SVM ET ORBIS VASTITAS.** Caueto ne post hac michi occurras: nisi velis iterogationis tuæ penas dare. Abijt Genuensis: neq; vltorius oculis tyrāni obiectus est. Ferebant q; Thamerlanē viderunt eū Hānibali fuisse similé: secundū ea q; de Pœno scribunt: nichil eius animo seuerius: nichil magis q; la trocinia vindicasse: vt ipse vnus esset: qui latrocinari ipune posset. Querebat tanq; virtutis opus quib; cū bellū gereret. Deletis regibus ac tyrannis permultis: vastatis pluribus prouincijs onustū de victarū gentiū spolijs exercitū in patriā reduxit: & cluitatē Marchantē condidit: quā varij generis captiuis repleuit: & hostiū spolijs exornauit. Quod si aliq; excellēs ingeniū eius acta reperissent: inter clarissima ducū gesta legerent: vita functus: duos filios reliquit regni successores: qui discordia laborantes effecerunt: ne Parthorū imperiū rursus posset emergere. Thomas Apostolus euāgelium **CHRISTI** ad Parthos detulit: per quē Mædi/ Perse/ Hyrcani/ & Bactriani nostræ fidei sacramēta receperunt. Corp⁹ eius alij in India: alij in Mesopotamia sepulcrum asserunt.

¶ De Moedia magna & parua / & earū situ. Cap. XXXII.

Moedia vulgatī noīs terra post Parthiā ad occidentē occurrit/ quæ (sicut Ptolomeo placet) a septētrione Hyrcano mari terminatur: ab occalu maiori Armeniæ & Assyriæ parte: a meridie perside: ab oriente Hyrcania ac Parthia quæ montib; excludit. Hyrcaniā Charidas disterninat fluui⁹. inter Persidē/ ac Moediā Parcoatras excurrit mons: Assyriam Choatras excludit. Armeniam Caspia iuga: & Cābisus amnis Zagrus & Orontes altissimi montes interiora Moediæ pcurrunt. Ex Oronte Straton oritur in Hyrcanū defluens pelagus ex Zagro Amardes in idē mare decurrēs. Eleucus quoq; fluuius ex Australi parte Zagri descendēs Moediæ magnā partē irrigat: & Parcoatrā scindēs montē per latissimas terras in Persicum defluit sinū. Cyrrus amnis Choatra monte dimissus inter Cambisem & Amardē in Caspiū labitur mare. Regiones quatuor memorātur apud Moedos. Propatena quæ occidentalis est: & ad septētrionē vergit inter mare Caspiū: & Zagrū montem: ad quam Magarsi/ Mardi/ Marundæ/ Cadurchi & Cadusij pertinere videntur. Elimeis quæ ad septētrionē vergens orientem respicit: & Tapuros ac Tribuces populos Daritis magna

Ira dei ego
sū / & orbis
vastitas.

Marchātis.

Thomas
Aplius.

Moedia.

Zagrus.
Orontes.
Straton. fl.
Amardes fl.
Eleucus. fl.
Cyrrus.

Propatena

Elimeis.
Daritis.

In conualle iacet: hinc Parcoathia inde Oronte clausa, Syria media regio tota montana est: & ad orientem vergit coniuncta Parthiæ & Ragianæ regioni: Parcoathiæ montis insidet iuga: & ad meridiem respiciens superminet Persidi ac Parthiacinæ regioni: quæ nonnulli Mediæ tradiderunt opida supra quinquaginta memorant: quorum nomina referre plus tedij quàm utilitatis habet: tantum est quod Ptolomæus nobis de Mediâ tradit. Strabo dicit Mediâ multum & olim potestem regionem in medio Tauro sitam esse: qui circa hæc loca multifidus & conualles magnas comprehendit. Mediâ in duas partibus diuiserunt: quarum alteram maiorem vocauerunt: alteram Antropatiâ maioris metropolis Ebatana fugere magna ciuitas: & imperij Mediæ caput qua & Parthi postea vsi sunt. Nam reges ibi æstatem agebant cum sit frigida: hyemem vero Seleuciæ quæ secus Tigrim est prope Babylonem Atropacia ab Atropato duce nominata est: qui obstitit ne ea Macedonibus subigeretur: ut maioris Mediæ pars is postea rex declaratus regionem hanc a Mediâ sequestrauit. cuius successores regnum continuantes: cum Armeniorum regibus affinitatem contraxerunt: deinde cum Syris: & postremo cum Parthis. Atropacia Armeniæ & Macianæ ad orientem sita est: Mediæ vero maiori ad occidentem vtrinque ad aquilonem habitantibus circa Hircani maris recessum: & Matranâ ab Austro iacet. Araxis fluuius Armeniâ & Atropaciâ determinat a Zeumate quod est iuxta Euphratem quousque in Atropaciâ perueniat octo millia stadiorum esse ferunt. Maior Mediâ ab oriente Parthia terminatur: & Cossiorum montibus & Parefcitacinis qui etiam montani sunt & latrones ac Persis continui. Sed hos Ptolomæus Mediæ ad Austrum opponit a septentrione Cadusis: & ab alijs supra Hircanum mare habitantibus: qui a Ptolomæo inter Mædos collocantur: & ut Patrocles ait ad quinque millia stadiorum ora montanæ circa Caspium occupant mare: loca tenuia & aspera incolentes: ab austro Apolloniatidæ quæ Sitacinâ veteres appellauerunt: & monte Zagro apud quem Masabatia est quæ ad Mediâ pertinet: Quidam ad Helimeam dixerunt pertinere. Ptolomæus quæ Sitacinâ regionem & Apolloniatem quantum ad Mediâ meridionalē facit: non nihil tamen occidentis illis attribuit: & Zagrum montem per Mediâ asserere: Mediâ ostendit ab occidente Atropacijs: & Armeniorum quibusdam Mediâ concluditur. In Atropacia lacus est nomine Spantha in quo sales nascuntur & congelantur: eius regionis loca opulenta sunt propter septentrionalia quæ montana aspera sunt & frigida. Apollonides ait ex ea regione equitum decem millia:

Antropatia.

Mædiæ pars altera.

Atropatus

Araxis.

Mædiâ maior.

Atropacia & apud eam lacus.

Spantha.

De tertiã

peditū quadradinta millia ad bellū cogi posse. Multa eis cū Parthis & Armenijs prælia fuerunt: tenuerūtq; dignitatē suā si quid amiserūt forti manu recuperātes. Amicitia cum Parthis: & cū Romanis q̄ siuere. Regia eorū æstiuālis Gaza fuit in campo sita & Vera castellū munitissimū: quod Antoni⁹ in Parthica expeditiōe obsedit. Id ab Araxe stadijs abest duobus millibus & quadringētis: vt Adelphius refert: qui Antonio familiaris fuit: & illius in Parthos expeditionē cōscripsit: in qua non affuit modo verum etiam præfuit.

¶ De Mædia magna & solo equis pascēdis apto / ex hac vescos equos genus habere: de herbæ / quæ Mædica vocatur / eorum nutritura habundantia. Cap. XXXIII.

Mædia magna.

Mædia magna ex parte alta & frigida cuiusmodi sūt mōtes Batanis iminentes: & qui apud Ragas & Caspias partets cōsurgunt: & oēs deniq; septentrionales partes vsq; in Matianā & Armeniā huiusmodi sunt. Regio vero que sub Caspijs portis: & in humili & in cōcauo solo iacet opulenta est: & oia fert p̄ter oleam: q̄ & si ibi nascat arida tñ & sicca est. Mædia sicut Armenia eximie pascēdis equis apta est: Vnde

Hippobotum prætū.

de prætū quoddā ē qđ Hippobotō vocat̄ p̄ qđ iter faciūt: qui ex Perside & Babylone in Caspias portas p̄ficiscunt. In eo pasci dicunt̄ equarū quinquaginta millia. Regiū id armentū est. Vescos equos quib⁹ reges vtēbant̄ optimos ac magnos: alij hunc gen⁹ habere: alij ex Armenia dixerunt: quib⁹ ppria forma queđā fuit queadmodū Parthicis præ Græcis ceterisq; qui apud nos sunt. Herba q̄ p̄cipue nutrit equos eo quod ibi abundet pprie Mædica vocat̄. Lōgitudō ac latitudo Mædiæ pene par: maxima eius lōgitudō ea videt̄: q̄ est a Zagri trāsitu qui vocat̄ Medica porta p̄ Sigriā ad Caspias portas stadiorū quatuor milliū supra centū. Tota Mædia inter quartū & quintū clima cōtinetur. Paralellus qui p̄ Rhodū est australia eius attingit scđm Ptolomēi descriptionē. Paralellus qui p̄ Hellepontū septentrionalia circa Hircanū mare percurrēs distissimā fuisse Mædorū terrā sicut Virgili⁹ ait: ex tributo licet

Mædica herba.

intueri: quod Persis pēdebant: duplo enī maius fuit eo quod a Cappadocibus exigebat̄: quos asserit Strabo p̄ter argentū mille & quingētos equos: muloꝝ duo millia: & ouīū quinquaginta millia pēdisse: quotānis græcas vrbeis in Mædia: Macedones condidere Laodiceā Apamiā & Rhagā: q̄ apud Rhagas est & prius Aropus noiata fuit. Parthi Arsaciā edificarūt: que australior est: quā Caspiæ portæ quingētis fere stadijs: vt Apollodorus Adriamittinus ait Ebatā Mædiæ caput. Plini⁹

Laodicea.
Apamia &
Raga quæ
& Aropus
noiata est
a quib⁹ cōditæ.
Arsacia.
Ebatā.

a Seleuco rege conditā dicit a portis Caspijs perviginti mil- Marciana .
 lia passuum distantē: Idem Marcianā regionē quā Strabo vi-
 detur a Mēdia selungere : inter Mēdos collocare videt apri-
 citatis inclyte: quę sola ī eo tractu vitifera sit : vndiq; mōtibꝫ
 inclusam amēnis: ambitu stadiorū mille quingētorum pene
 inaccessio ob incōmodū arenosā solitudinis: quę per centum
 viginti millia passuū vndiq; versum circūfusa est: cuius amce-
 nitatem Alexander magnus vsq; adeo miratus est : vt ibi pri-
 mam condiderit Alexandriam: quā mox a Barbatis excisam: Alexandria
 Antiochus Seleuci filius reformauit: & de nuncupatione suā prima.
 domus dixit Seleuciam: cuius vrbis circuitus in stadia septua-
 ginta quinq; diffunditur Margus fluiꝫ eam interluit . In hęc
 Orodes Romanos Crassiana clade captos deduxit nostri im-
 perij magnum dedecus . Iulius Solinus Tygrim fluitum in
 Armentia regione caput attollere dicit in loco edito: ex luci-
 do conspicuoq; fonte : nec ab exordio statim totum esse pri-
 mo pigre fluere non cum suo nomine : At cum fines Mædo-
 rum inuectus sit Tygrim statim vocari. Ita enim Mædos sa-
 gittam nominare. Aretusam lacum influere graua pondera Aretusa la-
 sustinentem: cuius pisces nunq; se aluo Tygridis immisceāt: cus & eius
 sicut nec amici stagnum attingant Aretusæ per quod dissimi- natura.
 li colore volucris meet cursu : Mox Taurο resistere in pfundū
 mergatur: quę subter labens in altero eius latere enacet vul-
 uas & purgamenta plurima secum trahēs: idētidem abscondi-
 tur: & Adiabenos Arabasq; pterfluens Mesopotamiā ample
 ctitur: & amnē nobilissimū Hidaspem accipiens: Euphratem
 quoq; defert in sinum Persicū. Sed Ptolomęus nihil ad Mæ-
 diam pertinere Tygrim demonstrat: quīs in Armentia fontis
 habere fatetur . Apud Cordicam montē multi inter Mædos Cordica. M
 latrociniū exercuere sicut Cadusi montani & Amardi & Ta-
 pirdi & Circitij: & huiusmodi plures. Nam Zagrus & Nipha-
 tes mōtes has gēteis sparsas habuere: quīs Circitij & Amar-
 di in perfide & Armentia essent eodem nomine appellati : &
 eandem formam seruantes. Cadusi peditum multitudine nō
 multum ab Acianis superabantur: faculatores optimi existē-
 tes. Collei olim aduersus Sufios & Babylonios Helimeorū
 focij sagittariorū tredecim millia exhibuere. Nearchus tradi-
 dit quatuor fuisse gēteis: quę illis in regionibꝫ latrociniū exer-
 cebant. Mardos qui Persis erāt finitimi: Vxtos & Helimeos:
 qui Persis ac Sufijs iminebāt: & Colleos qui Mædis: atq; om-
 nes tributum regibus pēdisse: Colleos tamen cum rex æsta-
 te Herbatanis peracta Cabilonē descēderet: dona accepisse:

De tertiā

Portæ Caspiæ. quorū audaciā Alexander cōtuderit: hyeme eos adortus. Sed Ptolomeus Mardos & Helimeos boreales facit Hyrcano marivictinos/ & iter Mœdos connumerat. De portis Caspijs multa memoria est. Nemo tamē satis explicat vbi terrarū existāt.

Quidā Amazonas portis Caspijs egressas ad Alexandrū venisse in Hyrcaniā pdidere. Sed ille Caucasias fuerunt per quas transitus est ex Hyberia in Scythiā. Neronis quoq; principis cōminatio ad Caspias portas (vt inquit Plinius) ad eū transitū respiciebat: qui per Hyberia ducit in Sarmatas. Verum mons Taurus tribus in locis interruptus quasi portis quibusdā pertransitur in Armenia/ in Cilicia/ & in Mœdia: sed ille tantūmodo Caspiæ portæ appellant: quæ apud Mœdos existunt: quæ admodum ex Ptolomeo/ Plinio/ & Strabone licet intellegere: ac per has transitus est ex Babylone ac Perside ad mare Caspium: & hinc fortasse Caspiæ dictæ sunt: & quod aliquæ gētes vicinis insidēt montibus appellatæ Caspiæ. Iuga v̄ero Caspia procul hinc absunt: & ad Armenios vltioresq; populos pertinent. Portæ autē Caspiæ: vt Iulius Solinus tradit Pliniū secutus/ pandunt itinere manu facto: millibus octo passuū longo. Nam latitudo vix est plaustro permeabilis in his angustijs: & illud difficile quod præcisorū laterū saxa liquentibus inde salis venis exundāt: præterea octo & viginti millia passuum tractus omnis quoquo inde pergitur humus arida nullis putels aut fontibus sine præsidio sitit/ eum serpētes vndiq; gentiū cōuenæ a verno statim die illuc confluūt: ita periculi ac difficultatis concordia ad Caspias portas accedere nō nisi hyeme conceditur.

¶ De mœdorū in venerē pfusione/ de vxorum pluralitate/ & Medea quæ hic regnavit. Cap. XXXIII.

Quāta portis Caspijs lōgītudo & latitudo sit

Mœdorū mores.

HEc de situ Mœdiæ dicenda reperimus: mores gentis diuersi: montanorū ingenia ferociora sunt: qui capos habitant mitiorē agunt vitā: illi regē eligere consueverunt: qui fortissimus esset: vt qui præda & latrocinio viuerent: isti sapientiam genusq; sequebāt. Magna ex parte Armenis similes: oēs in venerē profusi: regibus multas habere vxores mos fuit: nec pauciores q̄ septē mulieres quoq; pulchrū sibi existimarunt/ vt viris nuberēt cōpluribus: paucioribus q̄ quinq; calamitosū putare. Equitandi & sagittandi magnū his studiū: a quibus & stola reperta est: & cultus/ & ornatus/ & religiosa a subditis in reges salutatio: & tyara & cytharis: & pileus/ & manicatæ tunicæ: quibus postea Persæ vsi sunt: qui subactis Mœdis in eorum mores transuere. nā qui propemodū nudī videbantur: leuissimis induti vestibus muliebrīa gestare: & velamentis contegi

passi sunt. Medeam quæ ibi regnauit ferunt eam prius vestem Medea.
 cõmonstrasse: quæ cum pro rege exiret: faciẽ suam occultabat.
 Mœdi a Mœdio dicti sunt: Aegæi regis Atheniensiũ & Medæ fi- Mœdi vna
 lio. Scribit enim Trogus Pompeius Iasonem cū victa Colchi- de sic dicti,
 de domũ rediisset: rursus a Pelia filijs Thessalia pulsum cum Iason.
 ingenti multitudine comite Medea vxore quã repudiatam mi-
 seratione exillij rursus receperat: & Mœdo priuigno Colchos
 repetisse: socerumq; regno pulsum restituisse: magna bella cum
 finitimis gessisse: captasq; ciuitates partim regno soceri adiũ-
 xisse: partim populis quos secũ aduexerat assignasse: primũq;
 humanorum post Hercule: & Liberũ patrẽ qui reges oriẽtis fu-
 isse tradunt: eã coeli plagã domuisse. que ad septentrionẽ & ori-
 entem vergit. Post eius mortem Mœdũ priuignũ virtutis eius Mœdus.
 emulum in honorem matris Mœdeã vrbẽ condidisse: regnũq; Mœdia
 ex nomine suo Mœdorum constituisse: sub cuius maiestate ori- vrbis.
 entis Imperium fuerit: Paruere tamen Mœdi Assyriorum regi-
 bus vsq; ad Sardanapallum. Sed Arabaces Mœdis præpositus
 ignauum regem aspernatus: Mœdis ad defectionem persuasis
 victo Sardanapallo imperium ad Mœdos transtulit: quod sub
 Assyage in magno culmine fuit: Cũ iam per trecentos & quĩ-
 quaginta durasset annos: Cyrrus ex filia nepos Assyagis Mœ-
 dorum extinxit imperium: & ad Persas detulit victo Assyage:
 quem regno Mœdiæ priuatum maxime gẽti Hyrcanorũ præ-
 posuit: non tam victorem quam nepotem agens. Post Persas
 Mœdi Macedonibus paruere: deinde Parthis: quãuis pars eo-
 rum Romanam amicitiam secuta sit: & aliquando victicia
 Romanorum signa Mœdiam pertrãsiuerint. Tamerlanes his
 imperauit: hodie sub magno Cane degere credũtur: Cuius Im-
 perium quãuis latissimum esse traditur: Nostratibus tamen in-
 accessum / pene incognitum est.

¶ De Armenia q; Tigris in ea nascatur. Cap. XXXV.

Armenia maior post Mœdiã ad occidentem occurrit. Ea Armenia
 quantum ex Ptolomæo licet intellegere a septentrione maior.
 Colchidẽ habet: Hyberiam & Albaniam ab occasu ma-
 gnum Euphratis cursum / qui Cappadociam minorem Arme-
 niam & Syriam Comagenem relinquit a dextris: & versus Eu-
 xinum Moschios montes ab oriente partẽ Hyrcani maris: ac
 Mœdiam qua montes assurgunt Caspij: a meridie Mesopo-
 tamiã atq; Assyriã montes i Armenia memorant. Moschici /
 qui supra partem Ponti ad Cappadociam se efferũt Pariades
 in quo fonteis habent Euphrates & Araxes. Anritaurus qui ab
 Euphrate scissus: & Mœdiam percurrens Armentiam postre-

De tertiâ

mo albus appellatur. Cordica ex quo Tygris oritur: & in paludem Tospitis deferitur. Taurus ac Niphates qui Mesopotamiâ atq; Assyriam ab Armenijs determinât. Caspij qui vergit ad Mœdos: & Caucasij qui septentrionalia Hyberia versus Albaniamq; concludunt: flumina quatuor nominantur. Cyrus q monte ortus Caucaſo: a ſiniſtris Hyberia Albaniamq; dimittens: Armeniam a dextris in Hyrcanum deferitur pelagus. Araxes ex Pariade (vt diximus) cadens diu ad ortum excurrit: deinde ad septentrionem flectitur: & longum iter emensus in duos diuiditur amnis: alter borealem tenens viam in Cyrrum cadit: alter ad orientem versus mare Caspium petit. Euphrates eodem monte dimissus ad Moschicos vsq; montes: & Cappadocum limitem in occidentem excurrit: ibi versus ad austrum non paruum iter efficit: & Antitaurum offendens apud Armeniam minorem eum intersecat: pergensq; recta in meridiem Melan in se fluuium accipit ex Arga monte cadentem. Deinde Taurum attingit quod scillo Syriam a dextra: Mesopotamiâ a sinistra cadens in Arabiam vsq; desertam prolabitur: multum in meridie prouectus. Deinde in orientem ac septentrionem vergens Babyloniam Mesopotamiâq; determinat: rursusq; auroram petens non procul a Seleucia in meridiem flectitur: peractoque non paruo cursu apud Apamiâ denuo in orientem currens miscetur Tygri: & cum eo in austrum flexus Persicum ingreditur sinum. Tygris quoque in Armenia nascitur ex monte Cordica: de quo alio loco dictum est secundum Iulij Solini descriptionem. Nos (si deus dabit) alio loco secundum Ptolomeum de ipso dicemus: & paulo inferius secundum Strabonem. Regiones Armeniorum nomen habent prope Moschicos montes. Cotharena inter Cyrrum & Araxem. Thotena vltra pariadem montem versus Boream. Sacapena apud Euphratem qua vergit in Cappadociam Basilisene: & iuxta eam orientem versus Obordma: apud Antitaurum in Boreali parte Sophena: & illi contigua Astannetis ad ortum inter Album & Niphatem montem. Cagrandanena & Choreia circa Chordicam montem. Gordena & Tospitis circa paludem eiusdem nominis: & demum Anzitenâ inter Taurum & Antitaurum: non procul ab Euphrate paludes tres inueniunt. quæ magnæ existunt. Tospitis quâ Tygris ingreditur. Arfissa quæ non procul a Caspijs montibus inuenitur: & limitis Araxi fluuii proxima opida quæ plura referuntur: verum sine dignitate a Ptolomeo qui tantum nomina ponit. Paralelli qui per Byzantium & Helleſpōtum feruntur: mediam quodammodo Armeniam intersecant. Quæ nunquam australior est parallelo qui per

Rhodium deducitur: neque illum attingit a quarto climate in septimum vergens: quod minime ascendit: Tatum est quod nobis de Armenia Ptolomeus insinuat. Profusior & suavior Strabo est: quem referre haudquaquam pigebit: secundum quem Armenia nusquam extra Taurum ad Austrum porrigitur. Sicut nec Moedia australes Armeniae partes Taurum obijciunt: qui eam ab omni regione dirimit: quae inter Tygrum est atque Euphratem; Mesopotamia dicta.

¶ De Armeniae motibus varijs / q; circa Noe in montibus Armeniae haeserit & quanta niue hi sint obruti. Cap. XXXVI.

Orientales maiori Moediae: & Atropaciae sunt contiguae. Septentrionales montes sunt Paracathiae Caspio mari imminetes. Item Albani & Hyberes & Caucasus qui getes has circuit: & Armeniae & Moschicis & Colchicis montibus coniungitur: usque ad eos qui Tybarni appellantur. Ab occasu sunt gentes haec atque Paradrada & Cidissa usque in Armeniam minorem & fluuiale Euphratis regionem: quae Armeniam a Cappadocia dirimit: & Comagena montana fere sed aspera est Armenia paucis exceptis Moediam versus: ac propterea cum diluuium desedit. Arcam Noe in montibus Armeniae terrae primum haesisse sacra tradit historia. Taurus mons ab ulteriore Comagenorum & Moedianorum regione incipiens in Armeniam erigitur. Masius quoque ex Mesopotamia & austro Armeniam irrupit: inter quem & Antitaurum est Soplina regio cuius regia est Carcacio-certa. Antitaurus autem ab Euphrate Tauroque initium sumens: ad orientales Armeniae partes desinit: cui ad alteram partem Acilesina est: inter Taurum & Euphratis Mesopotamiam sita priusquam is ad austrum deflectat. Masio orientem versus iuxta Gorgodilenam Niphates mons imminet: dehinc Abus quem Ptolomeus Albium appellare videtur. Ex quo Euphrates & Araxes fluunt. Deinde Nibarum usque in Moediam extenditur. Multi montes & multi colles sunt in Armenia: in quibus non facile vitis nascitur. Multae etiam conualles: aliae modicae / aliae opulentae quemadmodum campus araxinus per quem Araxes fluit. est & Sacasena regio quam existimo Sacapenam vocari a Ptolomeo: Albaniae & Cyro flumini finitima. Deinde Gorgarena fructibus ac domesticis arboribus affluens: & his quae semper virent. Fert etiam oleam. Faunena quoque Armeniae pars est: & Orchisena quae equis abundat. Corzena & Cambisena quae septentrionales & valde niuales sunt Caucasus montibus & Hyberiae & Colchidiae contiguae. Vbi iter agetes in summis montium cacuminibus niue

Arca Noe.
Taurus.

Masius.

Carcacio-certa.

Antitaurus

Abus.

Sacasena.

Gorgarena

Faunena.

Orchisena.

Corzena.

Cambisena.

De tertiã

Attē pul-
cherrimū
remediū.
Aqua in ni-
ue.

obruſi dicunt: quę ſibi plurimã cadit: ob quã rem baculos ſecũ
ferunt: quos in ſummã niuē dilapſi reſpirãdi gratia exerunt/
& vt eo ſigno auxiliũ à trãſeũtib⁹ cõſequant: quã propter ſæ-
pe effoſſi ſeruant. In niue glebas quaſdã cõcauas cõgelatę
re pdiderunt: aquã optimã tanq̃ in tunica continenteis.

Qui fluuij ſint in Armenia: & de Arfino lacu/aqua quę in
illo propter celeritatem in permixta feruet: de equorũ apud
eos bonitate. Cap. XXXVII.

Multi amnes ſunt in Armenia: Sed clariffimi Phariſ &
Lycus in mare Ponticũ exeũtes. In Caſpiũ Cyrrus &
Araxes emittũt. In rubrũ mare Euphrates & Tygris.
Araxes ex mōte Abo deſcẽdẽs ad orientẽ illat⁹ vſq; in Atro-
paciã ad occaſum ſeptẽtrionemq; deflectit: & primo Azara
pterlabit: deinde Araxata Armeniæ vrbes: poſtea per Ara-
xinũ cãpũ i mare Caſpiũ emittit Euphrates a boreali Tauri
parte qua Abus vocat̃. exoriẽs primo p̃ Armeniã fluit occidẽ
tẽ verſus. Deinde ad auſtrũ flexus inter Armenios & Cappa-
docas Taurũ recidit: egreſſus vero cũ p̃pe Syriã puenerit ad
hyemales ort⁹ reuertit vſq; ad Babylone: & ad Tygrim Me-
ſopotamiã efficit: & ambo in Perſicũ ſinũ finiũt. Arfin⁹ lacus
eſt in Armenia quẽ etiã Toarim vocãt: Nitroſus vnde veſtes
dilacerat: ac rũpit: & p̃pterea eius aqua nõ bibit̃. per hũc la-
cum Tygris fertur: & a mōtana regione iuxta Niphate riuẽs
p̃pter celeritatẽ vndã impermiſtã ſeruat: vnde & nomẽ ha-
bet. Nam Mœdi (vt ante diximus) ſagittã Tygrim vocãt. La-
cus hic varios piſceis fert: in interiore lacus reſceſſu flumen in
voraginẽ quãdam incidens longo ſpatio ſubter terrã delatũ
iuxta Caloneſim exoritur: inde iam ad Opam & Semiramĩ-
dis murũ deſcẽt: a dextris Gordicos & totã Meſopotamiã
relinquẽs ecõtrario Euphrates a ſiniſtra eandem regionem
habet. Cum vero inter ſe iam appropinquaret: ac Meſopota-
miã fecerint: alter per vrbem Seleuciã fertur Perſicum ſi-
num verſus: alter per ipſã Babylone. Mãrtianis lacus quĩ
Ceruleanus interpretatur in Armenia magnum nomen ha-
bet: & poſt Meotim maximus creditur: Qui vſq; in Atropa-
ciã p̃greditur: & ſalis habet fonteis. Armeniæ clarę vrbes
habitæ ſunt: Artaxata: quam Hannibal Artaxiæ regi condi-
dit: & Araxata: ambę propter Araxem: araxata iuxta fineis
Atropatiæ. Artaxata apud Araxinũ cãpum bene habitata:
& regionis eius caput iacens in flexu quodam quĩ peninſulã
facit: pro muro flumen opponens p̃ter Hiſtinum: quem vallo
& foſſa diuiſum habuit: nec procul ab vrbe caſtella quãdam

Arfinus la-
cus.
Toaris.

Martianis
lac⁹ qui &
Cerulean⁹.

Artaxata.
Araxata.

muntilissima fuerūt: Barbifa & Olanavbi Tygranis & Artabassi thesauri custodiebant: regionis latitudinē Theophanes Schœnorū centū esse tradidit: longitudinē duplā: quadragenū stadiorum Schœnū faciēs: in quo veritatē transgredi videtur. Est tamē veritati proximū ponere longitudinē ab illo dictā: latitudinem dimidiū vel paulo plus: effodiebāt & auri metalla apud Armenios in Sispiride regione apud Cābala: ad quæ Alexāder Memnonē cum militibus misit. Fuerūt & alia metalla eius scilicet quæ Opandix dicitur: quā armeniū colorem vocāt: Calthē virgultis persimilē vt foeniculū est: nec minus Armenia pascendis equis apta est quā Mœdia. Vnde Nisei eq quib⁹ Persarum reges utebant: hinc fuisse credunt: & Armeniæ præfectus quotannis regi Persarū viginti millia pullorū ī phœbeis sacris mittebat. Artabazus Antonio præter alios equos Cataphractorum instructorū sex millia ostēdit: quū in Mœdiā cū illo sim̄ irrupit: quorū equorū non Mœdi solū: & Armenij studiosi fuerē: sed etiā Albanī. nā et illi Cataphractis utebant. Opulentos fuisse Armenos hinc documentū sumit: quod cū Pompeius Tygranī p̄i Artabazi sex millia talētorū argēti scripsisset: mox Romanorū copijs viritim distribuit: militi quingenas dragmas/cēturioni millenas: singulis p̄fectis p̄vinciæ: & chiliarchis talētū.

¶ Quomodo aucta sit Armenia / & a qb⁹ / quomodoque hi Thanaidem quandā deā coluerint / & quis eorū sit vestitiū et equitandi modus.

Cap. XXXVIII.

TRadunt Armeniā cū prius parua esset ab Artaxia & Zaliadra auctā qui magni Antiochi imperatores fuere: quo superato: alter Sophinæ & Acifenæ & Odomantidi: & quibusdam alijs locis: alter regioni quæ circa Artaxata est imperantes multū coaluere: & vicinis loca plurima abstulerūt. Mœdiis Caspianā & Pharnitē: & Basoropedā Hyberibus circūmontānam Peadri regionem: & Corzenam & Gogare: nā trās Cyrum Calbum gentibus: & Molinoicis Parenitam & Xerxenā quæ Armeniæ minorī conterminā vel eius partes sūt. Cathaonibus Adissienam: & regionem quæ circa Antitaurum est. Syris vero Thamonitā adeo vt cuncti lingua vtantur eadem. Armenios mores non multum a Mœdis alieni fuerunt: & circa religionē quidam Armeni Mœdiq; Persarum ritum sequēbantur. Coluerunt tamen Armenij Thanaidem quandā deā precipuo & singulari cultu: eiq; plurima templa edificarunt: tū in Acilesina: tū in alijs locis: dedicabantq; illi non solum seruos ac seruas: verū etiā nobilissimorū hominū filias quibus lex fuit vt diu apud deā prostitutæ nuptui darentur: nec erat qui tali-

Barbifa.
Olanā.
Schœnus ē
mēsurā ter-
ræ quinquagi-
ta stadia cō-
tinēs, græ-
ce dicitur
σχοίνοσ,
ou. o.
Opandix.
Armenia
pascendis
equis apta.

Armenios
mores.
Thanaidē
Dea.

Apud Deā

De secunda

virgines p̄stitutæ nu
ptuī dabāť.
Armenius
dux.
Thesalis &
Armenis lō
ga vestis.

bus renueret cōiugari. Armeniacā vestē id est lōgas tunicas ex Thesalia sumptā putant. Equitādī quoq; studiū tā Armenis q̄ Moedis Thesalicū esse. Armenius ex Armenia Thesaliæ vrbe quæ inter feras iacet: & Larissam iuxta Beida vnus ex numero ducū Iasonis recollecta multitudine: quæ amisso Iasone rege passim vagabatur: Armentam occupauit: eiq; nomen & mores dedit: ob quā rē maxime circa vestitum Armenij Thesalos secuti sunt: qui longas vesteis gestauerunt: cum inter oēs Græcos valde boreales essent: & frigida incolerent loca.

¶ De Sarapatis/Artaxia/& Zariadra/& de bellis varijs in Armenia factis. Cap. XXXIX.

Sarapatæ.

Dicuntur etiā Thraces quidā Sarapate appellati idē decapitatores vltra Armeniā habitasse p̄pe Guramos ac Moedos montani homines: brachati indociles & immanes. Post vetustiores illos Armeni successores Persæ Armeniā inuasērunt. Postea Macedones qui Syriā Moediamq; habuēre. Postremus Orontes & Hidarni genere vnus ex septē Persis. Postea ab īperatoribus magni Antiochi qui cū Romanis bellū gessit. Artaxia & Zariadra: quorum pauloante meminimus in duas parteis diuisa est. Hi enī permittēte rege imperauerunt: quo superato Romanos adorti ac reges appellati: magnū sibi

Tigranes.

ipsis nomē fecēre: & genere Artaxiæ fuit Tigranes: is qui eam habuit: quæ pprie Armenia est appellata. Ea Mædis Albanis & Hiberibus contigua erat vsq; in Colchidē & Cappadociam:

Arthanes.

Sophinus.

quæ iuxta Euxinum est. Ex Zariadra fuit Arthanes Sophin⁹ qui australeis parteis habuit: eas maxime quæ vergunt ad occidentem. Hic a Tigriane deletus est: qui q̄q; rerū omniū potius fuit. deinde septuaginta Armeniæ vallibus in pretiū datis reuersus est. Auctus v̄gro ea loca recepit: & Parthorū regione vastata Periniū & loca circū Arbela Atropatinū quoq; & Gordicum regulos: & cum his reliquā Mesopotamiā subegit. Præterea Syriam & Phoeniciam vi cœpit. Euphratē transgressus.

Tigrano-
certa.

Lucullus.

elatusq; animo penes Hyberia vrbe edificauit: quā Tigrano-certa appellauit: iter Hyberia & Euphratis pontē prope Zeugina mediā hoībus duodeci Græcarū vrbiū a se euersarū in ea congregatis. Sed Lucullus qui aduersus Mithridatē bellū gessit continuo subsecutus habitatoribus in sedes suas dimissis opus quod adhuc erat īperfectū facto impetu demolitus est: atq; in paruū vicū redegit: Tigriane ex Syria ac Phoenicia pulso victus in Ponto a Lucullo: Mithridates desperatione rerū suarū coactus ad Tigranem Armeniæ regē confugerat: Lucul-

Mythridates.

lus in Armenia profectus Mithridatem & Tigranem: & ingē-
 teis vtriusq; regis copias pluribus prælijs fudit. Sed ne sum-
 mam victoriæ imponeret: seditio militum impedimento fuit.
 Cn. Pompeius ei suffectus Pharnacem Parthorū regem ad- **CN. Pom.**
 uersus Tigranem armavit. Tigranemq; filium aduersus patrē
 bellum gerere suavit: Ipse Mithridatem nocturno prælio ag-
 gressus: victum ac profligatum in Bosforū profugere com-
 pulit. Moxq; Tigranem in deditioem accepit: & adepta Sy- **Artabazus**
 ria Phoenice ac Cilicia in Armenia regnare permisit. Artaba-
 zus autem Tigranis filius: quam diu mansit in amicitia popu-
 li Romani: tam diu fortunatus fuit. Postea vero q̄ Antonium in
 Parthico bello hostibus prodidit perfidiæ pœnas dedit. Ex- **M. Antonius**
 peditioem enim Antonij in Mœdiam non loci natura grauē
 reddidit: sed viarum dux Artabazus rex Armeniorum quem
 ille sibi insidiantem consilij participem fecit: ac bellicæ senten-
 tiæ compotem. Ingressus Mœdiam Antonius cum legionib;
 peditum decem & octo & sexdecim millibus equitum bellum
 intulit Parthis: & cum duabus legionibus amissis nulla re pro-
 sperere cedente retro rediret: insequentibus Parthis ab Artaba-
 zo per devia & aspera loca deductus: multa incommoda per-
 pessus est: quamuis & desiderium Cleopatrarū maioris incom-
 modi causā fuerit. Nolēs enim in Armenia hyemare octo mil-
 lia hominum tempestatibus amisit. At cognita (quamuis sero)
 Artabazi fraude eum coepit: victumq; duxit Alexandriam: &
 contumeliose per urbem circūlatum: postremo in carcere ne-
 cari iussit: regnumq; Armeniæ filio suo ex Cleopatra nato cō-
 cessit: Mithridates tamen alius ex genere. Tigranis Armeni-
 am obtinuit: Quem Cæsar Augustus captum victūq; Romā **Cæsar aug.**
 deduxit: eius Pharasmenes Hyberorum rex regnante Clau-
 dio nunciavit Parthos qui Armeniā occupauerant inter se dis-
 cordes esse: magnisq; bellis implicatos facile posse Armenia de-
 trudi: si Mithridates eo mitteretur. Annuit Claudius Mithri-
 dates in orientem profectus Armeniam occupat vi militis Ro- **Demonas-
ctes.**
 mani fuso qui præliū committere ausus erat Demonas-
 ctes paululū cunctationis attulit rex minoris Armeniæ Cho-
 tils: sed illo literis Cæsaris coercito cuncta in Mithridatem
 fluxere: atrocioem quam nouo regno conduceret. Bardanes **Bardanes**
 qui Gottharze expulso Parthorum imperio potitus erat: Ar-
 meniā recuperare aggressus a Julio Marso Syriæ legato bellū
 minitante cohibitus est. Nec diu post inter Armenios & Hybe-
 ros bellum exortū est. Quod etiā Parthos ac Romanos inuol-
 uit. Pharasmenes vt diximus Hybertis imperabat: frater eius

De tertia

- Radamiscus** Mithridates Armenijs ꝑsidio Romanorū. Radamiscus Pharasmenis filius simulata aduersus patrem discordia tanq̄ nouercae odijs impar peregre ad patruū primoresq; Armeniorum ad res nouas illicit. Deinde spe recōciliationis ad patrē reuertitur: paratasq; insidias aperit. Pharasmenes bellū Mithridati indicit: causas cōfingens quod sibi aduersus regē Albanorum & Romanos noluerit opem ferre: copiasq; filio tradit: qui subita irruptione Mythridatē cāpis exutum in castellum Gorgoneas cōpellit militibus & loco tutū. Caelius Pollio militibus præerat: & cū eo centurio Casperius viri Romani: oppugnā frustra castellū: sed auaritia ꝑfecti spem hosti facit. Centurio resistit: tēpusq; paciscit: vt ad ꝑsidem Syrię quadratum res referat. Pollio ipatiēs milites corrumpit: vt pacem flagitent. Cōpulsus Mithridates diem locūq; fœderi accipit: Ibi mox cathenę & cōpedes ei iniiciunt. Pharasmenes cui regni cupido fratre potior: ac filia fuit nō ferro aut veneno: sed multa grauiq; veste opertos & humi ꝑictos: Mythridatē ac vxorem necari iussit: filij quoq; trucidati sunt: quia parentum cædib; illachrimauerāt: atq; ita perfidus rex neq; fratri: neq; filia: neq; nepotibus pepercit. Quadratus qui Syrię præerat mittit ad Pharasmenē: iubetq; a finibus Armenijs filium abstrahere. Iulius pelignius ignaui animi ac ridiculo corporis iuxta despiciendus Cappadocię ꝑcurator erat Claudio per quā familiaris: his cōtractis auxilijs ꝑuincialium: tanq̄ recuperaturus Armeniā dum socios magis q̄ hosteis ꝑdatur: absc̄ssu suorū & incurstantibus Barbaris ꝑsidij egens: ad Radamiscum venit: donisq; eius euictus vltro regiū insigne sumere cohortat: sumētisq; adest auctor & satelles Eluidius priscus legatus cū legione montē Taurum trāsgressus redire in Syriam iubet. Vologesus Parthorū rex materna origine ex pellice græca natus fratrem suū Tyridatē in Armeniā deducit: Pulsisq; sine acie Hyberis Artaxata & Tygranocerta Armeniorū vrbeis occupat: fratriq; tradit. Sed hyeme superueniēte parū prouisus cōmeatibus: & tabe exorta ex Armeniā recedit: Radamiscus reuertit̄ truculētior q̄ antea: qui dum vastare agros pergīt: & multa crudelitate vtitur: subiectorū cōspiracione in periculū adductus: pernicitiae equorū cum cōiuge simul militate salua: quæ grauida primā vt cūq; fugā: & metū hostilem mariti charitate tolerauit. Post festinatione cōtinua vbi quaeritur vterus: & viscera vibran̄: orat vt morte honesta contumelijs captiuitatis eximat. Radamiscus amplecti/ alleuare/ adhortari: modo virtutē admirans; modo terrore æger ne q̄s

relicta potiretur. Postremo violetia amoris & facinorū nō ru-
dis difringit Acinacem vulneratq; ad ripam Araxis trahit
fluminisq; tradit: ne corpus etiā auferret ipse p̄ceps per Hybe-
ros ad patriū regnū peruadit. Interim Zenobiam id mulieri
nomen placida a illuue spirantē: ac vitę manifestam aduertere
pastores: & dignitate formę: haud degeneratē reputates obli-
gant vulnus; agrestia medicamina adhibētur cognitoq; no-
mine & casu in vrbē Artaxatā ferūt: inde publica cura dedu-
cta ad Tyridatem comiterq; excepta cultu regio habita est.
Nero qui claudio successit cognitis q̄ in Armenia gesta erāt:
legiones oriētis iuuentute supplet: & prope Armeniā colloca-
ri iubet. Mittit Corbulo qui partē exercit⁹ ab Humidio qua-
drato suscipiēs reb⁹ afflictis cōsulat: exorit in tpe æmulus Vo-
logeso fili⁹ Bardanis abscedūt Armenia Parthi tanq̄ differ-
rent bellū: tradunt obfides nobilissimi ex familia Arsacidaz
& prior solitaq; reuerētia in Romanū populū a Vologeso in-
nouat: gloria facti Quadrat⁹ in se trahit: cui⁹ cēturus obfides
accepit Corbulo sibi vēdicat: quia nō prius cōuersus rex ob-
fides dederit q̄ ipse dux bello delect⁹ spes eius ad metā mu-
tauerit: sed nō diu postea bellū resumit. Cū vologesus Tyri-
datē fratrē in Armenię regno solidare vellet: Corbulo dignū
duceret parta a Lucullo: & Pōpelo recipere Armenij dubia
fide vtraq; arma iuitabāt situ terraz similitudine morū Par-
this p̄pores cōnubijq; p̄missi: ac libertate ignota illuc ma-
gis ad seruitium inclinantes. Tyridates ope Vologesi fratris
adiut⁹ Armeniā infensat: vbi Romanis fidos esse arbitratur.
Corbulo p̄sidiū ipartit⁹ opp̄ssis & regē Antiochū p̄ximas si-
bi p̄fecturas petere monet. Pharasmes interfecto filio Ra-
damisco quasi p̄ditore suo quo fidē in Romanos testaret⁹ ve-
tus aduersus Armenios odiū Pōpelus exercebat. Tyridates
spe delusus: per oratores querit: cur datis obfidib⁹ Armenia
pellat. Corbulo suadet ad Neronē mittat: regnūq; petat: tra-
ctatur de colloquio: neq; cōuenit. Interea Corbulo opidū vo-
landū vi capit: Et trucidatis puberib⁹ militi diripiendū cōce-
dit. Artaxatā caput gētis Armeniæ cuius Mēnia vt ante dixi-
mus Araxis abluit vltro se dedētibus opidanis / cū sine vali-
do p̄sidio retineri nō posset igne deleuit: ac solo æquauit. Bar-
baros ad spelūcas cōfugientis fumo & igne cōsumpsit. Mar-
dos suo more latrocinij⁹ Armeniā infestates imillīs Hyberis
vastauit: hostilēq; audaciā externo sanguine vltus est. Tigra
vasta petens aureā coronam a ciuib⁹ oblatā accepit: da-
taq; populo pace p̄sidiū quod ferox iuuentus clauserat / nō

Zenobia.

Corbulo.

Corbulo
Artaxatā
solo æqua-
uit.Coronā au-
reā a ciuib⁹
oblatā ac-
cepit.

De tertia

paruo certamine expugnauit. Hircanorū legatos qui ad principē Romanū societate cōtra Parthos oratū ierāt: regrediētes ne trāsgressi Euphratē hostiū custodijs circūuenirent / dato p̄sidio ad litora maris Rubri deduxit. Vnde vitatis Parthorū finib⁹ primas sedeis remeauerē. Tyridatē p̄ Mædos extrema Armeniē intrantē abire p̄cul: & specie belli amittere coegit. Interea Tigranes ex nobilitate Cappadocū regis Archelai nepos q̄ diu Romę obles & vsq; ad seruilē patientiā dī missus fuerat ad cappessendū Armeniæ regnū a Nerone delectus cū p̄sidio Romanorū militū Euphrate trāsmisso Armenia potit: rebusq; secūde cedētib⁹ Adiabenos cōterminā nationē vastat. Monabazus quē penes Adiabenorū regimē erat auxiliū a Parthis pettit. Tyridates quoq; Armenia pulsus ne deserat erat vologesus: & Adiabeno & fratri auxilia decernit. Monesemq; aduersus Tigranē ducē declarat: qui & si in famā sui p̄iret: nō tñ incautū Tigranē offendit: cui Corbulo q̄ iam Syriā acceperat morte Hinnidij legati vacuā duas legiones auxilio miserat: reliquas p̄ ripa Euphratis locauerat. Tigranes igitur in Tigranocerta se se recepit copia defensorū: & magnitudine mœniū valida quorū partē Nicepharius amnis haud spernēda latitudine abit ibiq; obsessus est. Corbulo Casperīū centurionē ad Vologesum mittit: q̄ obsidionē solui iubet: reperit rex apud Nisibim opidū septē & triginta millib⁹ passuū a Tigranocerta distās: q̄ acceptis Corbulonis mādatis missurū se ad ip̄eratorē Romanū legatos dicit sup̄ Armenia petēda / & firmāda pace: & nihilomin⁹ Monesem Tigranocertā dimittere iubet. Scripserat pauloante Corbulo vt p̄ prius dux ad res Armeniē mitteret. Nero Cēsennīū Petū cū quatuor legionib⁹: & Galatharū Cappadocūq; auxilijs eo trāsmisit: legatis Parthorū absq; spe vlla remissis. Reuocauerat p̄sidia ex Tigranocerta Corbulo: & Parthi vrbē iuaferāt. Petus trāsmisso Tauro in Armeniā glorīabūdu exercitū duxit. Captisq; quibusdā castellis gloriæ ac p̄de nō parum nactus erat: si aut gloriā cū modo aut p̄dam cū cura habuisset. Sed corrupto qui capt⁹ erat cōmeatu: & inflāte iā hyeme reduxit exercitū. Magnifica de se ip̄so Cæsari scribens quasi iā bellū cōfecisset. Parthi interea in Syriā irrūpere conati a Corbulone cū Euphratis trāsitu phiberent in Armeniā verterūt. Nesciūq; Petū atq; iproulsū magno & infenso agmine iuadūt. Petus quasi p̄dio certatur⁹ obuiā p̄cedit: deinde amisso cēturione & paucis militibus quos visendis hostiū copijs p̄miserat trepidus remeauit. Tria millia peditū p̄ximo Tauri iugo

Monabaz⁹

Tigranes
obsidetur.
Nicepharius
amnis

Cēsennius
Petus.

Petus
magnifica
de se ip̄so
Cæsari
scripsit

iponēs: quo trāsītū regis arceret. Alares quoq; Pānonios ro-
bur equitat⁹ in parte cāpi locauit cōlugem: & filiū in castello
cui Ariamafota nomē erat data in p̄sidium cohorte abdidit.
Sed vologesus nihil mutato cōsilio: vi ac m̄nis alares exter-
ruit: legionarios obtriuuit: ip̄inq; Petū obsedit: qui cognito pe-
riculo missis ad Corbulonē p̄cibus auxiliū petijt: sed minime
expectauit. Nā dū Corbulo per Comagenā & Cappadociā in
Armeniā ducit ad colloquiū cū Vologese veniēs p̄sente Mo-
nabazo Adiabeno ita cōuenit: vt liberatis obsidiōe legioni-
bus: oīs miles finib⁹ Armeniōz decederet: Castellaq; & cō-
meat⁹ Parthis traderent: fieretq; copia Vologeso mittēdi ad
Neronē legatos. Petus vna die quadraginta milliū sp̄actum
emēsus deiertis fautijs ad ripā Euphratis: Corbulonē obuiū
habuit: Pauca inter se locuti sunt: Corbulo irritū laborē que-
stus est potuisse Parthos deleri si expectat⁹ fuisset. Pet⁹ inte-
gra vtriq; cūcta respōdit cōmitterēt aquilas: & victi iuaderēt
Armeniā abcessu Vologesi infirmatā. Corbulo nō ea ipe-
toris mādata dīcere: incertūq; esse an Syriā Parthi repeterēt:
eo quod reuerūs est Petus qui Cappadociā hibernauit. Vo-
logesus Corbuloni mādat castella trans Euphratē facta de-
trahat: amnēq; vt olim medlum reddat. ille Armeniā diuersis
p̄sidijs vacuā fieri expostulat. Vterq; paret iter hęc legati Vo-
logesi Romā veniūt: Armeniā petētes: cui⁹ possessionē dīj po-
tētē populoz arbitri Parthis tradidissent offerētes Tyridatē
accipiēdo diademati in vrbē venturū. Nero vt intellexit va-
cuā Romano milite Armeniā: & Parthos petere qđ habebāt
bellū maluit: reuocatoq; cū ignominia Peto Corbuloni eam
potesstatē dedit quā olim. Cn. Pōpeio bellū pyrathicū gestu-
ro traditā ferūt. Corbulo cōgregato magno exercitū Euphra-
tē trāsmittere parat. Tyridates: & Vologesus legatos ad eū
de pace mittūt: nec Corbulo supbe respōdet: tēpusq; tractā-
do trahit. Interim Magistanas Armenios qui primi a Roma-
nis defecerāt suis sedibus pellit: Castella eoz excidit. Plana
edita validos atq; inualidos pari metu cōplet: Vologesus in-
ducias petit. Tyridates locū dīcēq; colloquio poscit tēpus p-
pinquū: locus in quo nuper obsessē cū Peto legiones erant:
vbi ad colloquiū vētum est: viso Corbulone rex prior equo
desiluit: nec cunctatus Corbulō: sed pedes vterq; dexteris mi-
scuere: Romanus laudat iuuenē quā omīssis p̄cipitibus con-
silijs salutaria capesseret: ille de nobilitate generis multa p-
fatus: deniq; iturū se Romam dicit laturumq; nouum Cæsari
decus non aduersis Parthorū rebus supplicē Arsatidē. Tum

Petus cum
ignominia
reuocatus.

Magistane
Armenij.

Tyridatis
& Corbulō
nis collo-
quium.

De Asia

placuit Tyrīdatē ponere apud effigiem Cæsaris infigne regnum: nec resumere nisi manu Neronis. Paucis idē diebus interfectis magna vtrinq; spē inde eques cōpositas per turmas: & insignibus patris. hinc agmina legionū steterē: fulgētibus aquilis signisq; & simulachris deū in modū templi. In medio tribunal sedem curulē: & sedes effigiē Neronis sustinebat. Ad quā progressus Tyrīdates cæsis ex more victimis: sublatum capiti diadema imagini subiecit magnis apud cunctos animorū motibus quos augebat insita adhuc oculis Romanorū cædes aut obsidio. At nunc versus casus iterū Tyrīdatē ostentui gentibus quasi captiuū dedit: atq; in hunc modū quis Armeniā Parthi possiderent: Romanis tamen auspicijs iperabant.

¶ Quo modo Armeni Christiani sint effecti & Tyrīdates gentis illius Rex sit ad baptismū cōuersus. Cap. XL.

In tēporibus autē religiosi principis Constantini: Armeni Christiani effecti sunt. Atunt enī Tyrīdatē tunc gentis illius regē ex quodā mirabili signo circa domū suā diuinitus ostenso CHRISTI baptismū suscepisse: qui simul oēs suæ ditioni subiectos vna preceptione iussit: vt similiter deo colla submitterent. Ex quo factū est: vt ad finitimas quoq; gēteis Christianum dogma transiuerit: & multitudine dilatatū sit: quorū cōmercio etiā per se rudimenta fidei susceperunt: sicut postea suo loco dicetur. ¶ Cherōnesus deinceps scribēda est magna illa: & illustris Armeniæ maiorī continua: & ad Hellepontū vsq; porrecta: quā pleriq; Asiā vocauerē: non illā cui in orbis terræ diuortio tertiā dedimus partē. Sed minorē ac proprā: & in ea compræhensā quāuis angustioribus inclusa limitibus tertio loco proxima ponitur.

¶ Quanta sit longitudo / quantaue latitudo Asiæ minoris. Cap. XLI.

Marcus Agrīppa vt est apud Plinīū minorē Asiā in duas partes diuisit: vnā iclusit ab oriente Phrygia: ac Lycaonia ab occidente: Aegeo mari Aegypto a meridie a septentrione Paphlagonia cuius longitudinē quadringētis & septuaginta millibus passuū patere voluit latitudinē trecentis & viginti: alterā terminauit ab oriente Armenia minore: ab occidente Phrygia Lycaonia ac Pāphilia: a septentrione prouincia Pontica: a meridie Pāphilio mari longā quingētis septuaginta quoque millibus passuū: latā trecētis viginti quoque millibus. Quo iudice nusq; Asia Euxinū attingit: Modo Paphlagonibus: modo Pōticis gentibus septentrionē obsidentibus: nonnulli Asiā inter Euxinum: & Taurum concludere ab Helleponto, Aegeoq; mari ad Ha-

sim vsq; fluuū: & Cappadociæ limites extensā vnuerſas i medio gentis complexā: quibus Crœſus iperauit. Quem Herodotus gentiū dominū appellat: quæ cis Halim exiſtūt. Alij lōge minorē propriā Aſiā tradidere: præcipue Ptolomęus. Cheroneſum v̄ro Triquetrā pleriq; dixerunt tanq̄ minima extimatio eius lateris faciendā ſit per quod ducitur Iſthmus: qui tamen nuſq̄ tria millia ſtadiorū cōplectitur: quāuis Plinius ducenta millia paſſuū ei attribuerit. Arthemidorū forſitan ſecutus qui mille & quingenta ſtadia ponit: Verū Iſthmi lineā: alij a Sinopenſi ora: alij ab Amiſenſy in Cilicū pelagus: & Iſicum ſinū producūt: quæ deſcriptio magnā Cappadociæ partem extra Cheroneſū collocat. Nobis melior Ptolomei ſentētia viſa eſt qui Cheroneſi huius Iſthmū paulo vltra Trapezuntē incipiēs per Moſchichios monteis ad Euphratē p̄ducit: ac fluuū ipſum per Antitaurū & occurrētis minoris: ac maioris Armenia: cāpos ad Amanū vsq; recte fluentē ſequit̄ donec Syriā attingat. Exin lineā in occidentē per eiūsdē Amani montis iuga vsq; ad Iſicū ſinū refleſcit: nec nobis quicq̄ obliquatā lineā abiecerit. nā & qui ab Amiſo in Iſicū ſinū Iſthmū accipiūt lineam non rectā ſequuntur minus qui a Sinopico ſinu cui non Iſicum ſed Pamphilum pelagus & regione opponitur: & Tracheæ Ciliciæ litus: reliqua Cheroneſi latera mari v̄ndiq; alluuntur aquilonare Pōtico ab hoſtio Boſſori vsq; in Colchidē. Auſtrale primo Doriēſi poſt Liciaco mox Pamphilico: deſinde Cylico: & poſtremo Iſico: occidētale quoq; multinomū euerberat mare. Intra Bizantiū & Calcedonē Boſphorus Thracius appellat̄ vbi la-

Cheroneſus.
Triquetra.
Iſthmus.
Plī. notatur

Boſſorus
Thracius.
Propontis.
Helleſpōtus

¶ In quot ſit diuiſa Cheroneſus. Cap. XLII.

Ptolomęus totā Cheroneſum in parteis octo diuiſit. In prima Pontū & Bithiniam locauit: duarūq; puinciarum apud auctores late memoratarum limites confudit. Secundo loco Aſiam circunſcripſit: et propriā nominauit Phrygiam ei Miſiāq; & alias pleraſq; prouincias amiceſ: tertio Ly-

De Asia

dam: quarto Galatiã: cui & Paphlagoniã: & Lycaoniã & Pisi-
dię partē adiecit: quinto Pamphiliã: sexto Cappadociã: septi-
mo minorē Armeniã: cuius p̄teis ita designauit: vt intra Cap-
padociã haud dubie cōtineri videat̄. Vltimã oim Ciliciã fecit:
tuos culq; parti terminos assignã: quos p̄t cōmodū fuerit re-
feremus. Strabo plurimas partēis fecit: & multas genteis: mul-
tasq; nationes cōmemorauit. De quibus suis locis quātū neces-
se fuerit explicabimus. Nobis aptissima totius Cherōnesi tri-
plex partitio videt̄. Prior & nobilior pars est Asia: quæ ab Hel-
lesponto vsq; ad Halim: & Cappadociã porrigitur: & a monte
Tauro ī septentrionē versã Pōto p̄cūbit Euxino. Altera est Cap-
padociã quæ incipiēs vbi Asia definit orientē versus ad Euphra-
tem vsq; p̄currit: & ab Euxino Antitaurū superās vsq; ad Tau-
rum: & Amanū montē in meridiē extendit. Tertia est oīs pla-
ga quæ a summis Tauri iugis vsq; ad mare in austrum vergit:
hæc rursus trifariã diuiditur. Nã Lycia in hac parte continetur
& Cilicia & Pamphylia: similiter & Asiã partimur & Cap-
padociã. Asiã enī p̄triã seorsū ponimus & Bythinia: & Galatiã:
& minori Cappadociæ minorē Armeniã: & orã ponticã subtra-
himus: facillima hæc partitio quæ vel gētēis respicit vel flumi-
num: ac montiū naturaleis terminos. Verū reges ac populi qui
rerū potiti sunt: pro sua quicq; libidine atq; iperij magnitudine
p̄uinciarū limites aut extenderūt aut coarctarūt: quæ res loco-
rum cognitiōni maxime aduersa: scriptores nō modo obscuros
verū etiã inter se cōtrarios reddidit. Conandū tamē est: vt quæ
a maioribus tradita sunt cognoscētes q̄tū fieri potest noua etiã
non ignoremus. Magnã igitur Cherōnesum vt p̄missū est con-
scripturã Cappadocia sumemus initiū quæ orientalior est Ar-
menia p̄xima. Exin reliquas partēis prosequemur: nec īfulas
memoratu dignas omittēmus: quæ Asiæ p̄pinquæ sunt.

¶ In quot sit diuisa Cappadocia.

Cap. XLIII.

Cappado-
cia.

Cappadocia mutationes plurimas accepit. Persiæ in duas
sātrapias diuisere. Macedones ex sātrapis regna consti-
tuerunt: & partim Cappadociæ quæ Taurū versus est p̄-
prie Cappadociã nominarūt: Alterã Pontū Euxino expositã
Cappadociæ fines quæ admodū Ptolomeo placet occidentē ver-
sus Galathæ occupat & Paphlorū aliqui ad meridiē Cilices
p̄ Taurū montē: & Syriorū qdã & Amanū vsq; ad Euphratē:
ad orientē Moschici mōtes asurgūt & Armeni occurrunt: Eu-
phratis accolæ septentrionem Euxin⁹ claudit ab Amiso vsq; ad
Aspori fluminis hostia. Pars p̄p̄modū Strabo de limitibus
Cappadociæ refert. Macedones & qui post eos in Cappado-

da regnauere decē praefecturas cōstituerūt. Caesar & senatus q
Archelao vita functo regnū in puinciā redegerunt. vnā addi-
dere: eas noiare nichil suauitatis habet: quā aliquā ad mino-
rem Armeniā ptinet: Aliquā ad ipsā propriā Cappadociā: cui
etiam Iluriz pars coniūcta est. Sed diximus Cappadociā treis
partes habere: has nūc psequi oportet: & primo de minori Ar-
menia dicendū est que orientē respicit. Euphrati & maiori Ar-
menia cōtermina. Australe eius latus ad Syriā spectat: & Ama-
num montem Boreale ad Cidissia iugū vsq; ppēdit Pharnaciae
ex Trapezunti vicinum quā ad occidentem vergunt propria
Cappadocia excipit.

¶ De situ minoris Armeniae quomodo deum coluit / quāuis in
errores nonnunq lapsi. Cap. XLIII.

IN Armenia minori sicut Ptolomeo videtur: nō parua pars
est Antitauri & Melitina regio: quā psimilis est Comage-
na. Sola enim ex omni Cappadocia domesticis arboribus
tota constita est: & oleū fert: & Monoraticū vinū quod cum grae-
co decertat: hāc inter Cathaonia & Euphratē iacet. Comage-
nae continua & Sophinae opponit maioris Armeniae regionē
admodū fertili. In hac Strabo ciuitatē nullā esse dixit. Sed ca-
stella in mōtib; munita: asseruitq; minorē Armeniā satis foe-
licē esse: & sēp a potētiorib; occupatā fuisse: quēadmodū Sophi-
nā: occupatores autē interdū cū ceteris Armenijs amicitia ha-
buisse: Interdū p sese vixisse: qui & Chaldēos & Tybarnos sibi
subiēcere mōrtanos pplos q Cidissā incolētes: mediū fuerūt iter
Pōtū & minorē Armeniā. Mithridates Eupator qnq; & septua-
gita castella apud eos cōstruxit: & opes suas in illis velut in ex-
pugnabilib; collocauit. Sed manū humana q cūq; facit eadem
destruit: nec vllū est hoī tutū i terra' refugiu. Mithridates in his
arcb; tādē a Pōpeio claus' est: & tādū imoratus donec p obsi-
dionēi Bosphorū fugere cogere. Pōpei' circa hāc loca i Arme-
nia minori Nicopolim condidit: q postea optime habitata est.
Melas fluuius ex Argeo mōte descēdēs p minorē Armeniā in
Euphratē exonerat Ptolome' plurimas ciuitates: & aliquot p-
uincias minoris Armeniae cōmemorat: qru australiorē Orbise-
nā dicit Amanō mōti ppinquā & magis septētrionalē Orbise-
senā: orę Pōticae cōtinuā Cathaoniā quoq; minori Armeniae de-
dit. Sed nos Strabonē secuti eā Cappadociae relinqm' succes-
su tps. minor Armenia Taurū trāscēdit. Ciliciāq; cōplexa est:
cuius Turcae nra etate sub Caramāno duce iperlū tenent. Ar-
menia tū mior ppriū ducē habet CHRISTI cultorē: q ad nos
anno superiore legatū misit aduersus Turcas suppetias petitū.

Armenia
minor.

Monorati-
cum vinū,

Mithrida-
tes Eupa-
tor,

Pompeius,
Nicopolis,
Melas.

De Asia

- Armenij** enim post accepta fidei sacramenta nunq̄ **CHRISTVM** negauerunt: quibus p̄cul ab apostolica sede cōstituti in ex rores aliquos incidērūt. **Gotfrido** autē & reliquis Christianis ducibus qui Hierosolymā petierunt magno adiuuamento fuere cōmeatus ministrātes: & hostiū consilia atq; itinera ostēdētes
- Gotfridus Bullio.**
- Federicus barbarossa** qui prim⁹ eius nois imperauit traiectis in Asiam copijs minorē Armeniā occupauit: gesturusq; res maximas videbat / nisi lauandi gratia perspicuū amnem ingressus absorptus aquis disparuisset: & vanas hominū cogitationes ostendisset. ¶ **Cappadocia** que maior: & ppria dicit̄ ab oriētī minore Armenia terminat̄ ab occidēte **Lycoania**: & parte **Gallatiæ** a meridie **Tauro monte**: ex quo boreā uersus vsq; ad **Comana Ponti**: & **Amasion** australia ptendit̄. Apud ueteres separati fuerūt a Cappadocibus **Cathaones** tāq̄ alteri⁹ lingūe gen⁹. **Ariarates** eos Cappadociæ addidit qui primus Cappadocū rex est appellatus. Illi postea vsq; adeo in Cappadocū linguam ac mores transiuerunt: ut nulla peregrinæ gentis signa remanserint.
- Ariarates prim⁹ Capadocū rex**
- ¶ **De Cathaonia** & de **Pyramo** fluuio eiusq; alueo. **C. XLV**
- C**athoania plana est lata & cōcaua: & oīa fert p̄ter ea q̄ semp virent. Montes cū alijs tum **Amanus** a parte Australi: quæ a **Tauro Ciliciæ** quodāmodo auulsus est: & **Antitaurus** in cōtraria abruptus eam intercludūt: ut **Straboni** videtur. Sed **Ptolomæus** **Cathaoniā** inter **Taurū** & **Antitaurū** collocat: ut qui **Taurū** nō ante **Amanū** vocat: q̄ **Syriā** attingat. **Strabo** etiā in **Cilicia Amanū** appellat & **Cathaonia** contra nothū opponit. In **Antitauo** qui per **Cappadociam** ad septētrionē inclināt: & oriētis nō nihil apprehendit. **Cōualles** profundæ: & angustæ sunt. In his **Comana ciuitas** fuit: & **Bellonæ fanum**: & sacrorū seruorū: quos numine afflutos putabant / ingens multitudo. **Strabo** cū ibi peregrinaret̄ supra sex millia se inuenisse testat̄ viros ac mulieres. Tanta illic hoim turba obsequio demonū mācipata erat. **Cathaones** urbē incolere: qui & si regi subditi erant: sacerdoti tamē parebant: qui & fani & sacrorū seruorū magna ex parte dñs habebat: ex p̄genie regū electus: & secūdo loco post regē in honore habitus. Sacrorū genus **Orestē** cum sorore **Ephigenia** e **Scythia Taurica** illic attulisse putabāt: quæ **Dianæ Tauropolæ** vocabant̄ creditus est: hic **Orestes** lugubrē comā deposuisse: atq; hinc urbi nomē datū. Eam **Sarus amnis** interfuit qui per **Tauri cōualles** deuolutus ad **Cilicū cāpos**: & subiectum pelagus excurrit. **Pyramus amnis** ut **Ptolomæus** existi-
- Cathaonia**
- Comana ciuitas.**
- Sarus amnis Pyramus amnis mirabilis.**

mat in Orbisena prouincia quã minori Armenia dedimus ca
 put attollit: vt Strabo apud Cathaoniam e media planicie:
 qui mox exortus nauigabilis est: nec diu currens memorabi-
 lem fossam ingredit: per quã aqua purissima magno spatio
 occulte sub terram fertur deinde in summũ exorit tãta vi vt
 imergi superne vix hasta possit / cũ Tauro se adiungit mirum
 in modũ contrahitur fluuius: & mira est montis celura p quã
 aqua ducitur alueus imintes flumini petræ vtrinq; fere viq;
 ad môtis summa pertédetes duorũ trĩue iugerũ spacio con-
 caue sunt solũ quod interiacet totũ saxeu valde profundũ: &
 angustam rupturã in medio habet: vt eam canis ac lepus sa-
 liat: & fluminis quidẽ alueus ad labrũ vsq; plenus est / latitu-
 dine aquæ ductus par: qui ppter obliquitatẽ & angustias: &
 vallis pfunditatẽ tanq̃ tonitru procul exaudif môtẽ egres-
 sus tantũ limũ in mare deuoluit partim ex Cathaonia: par-
 tim ex Cilicig cãpis: vt nõ ab re carmia illa i modũ oraculi fe-
 ratur: Tẽpus erit rapidis olim cũ Pyramus vndis: in sacrã ve-
 niet cõgesto littore Cyprũ. In Sargausina p̃tura q̃ Lycaonia
 vicina est opidũ fuit Herpa apud flumẽ Carmalã: quod in Ci-
 liciam emittit: & Argus munitio alta iuxta Taurũ: & Nora q̃
 postea Noraxõ dicta est i qua Eumenes obsessus dũ restitit:
 & postea Sisimis thesauros habuit: Is qui Cappadocũ impe-
 rium adortus est: cuius regia fuit Cadena in modũ vrbis gdi-
 ficata: & in môtibus Lycaoniẽ sita. Sauera quoq; olim vicus
 fuisse dicitur: qui postea magnifice ædificatõ regionis metro-
 polis extitit in Morimena regione Iouis fanũ celebre fuit / in
 quo sacrorũ feruorũ fere tria millia habitabãt: qui cũ creden-
 rent deo seruire dæmoni famulabanẽ. Sacerdos eius sacrã re-
 gionẽ habuit admodũ fertilẽ: ex qua puẽtum annuũ accepit
 talentorũ quindecim: & durãte vita sacerdotiũ tenuit quẽad-
 modum Comanus secũdus post illum in honore habitus.

¶ De Thianesi prætura quot Capadocæ præturæ / vbi Asiæ
 fanum in quod nudas mulieres / nudos pedib; primores in-
 grediuntur.

Cap. XLVI.

IN Thianensi p̃tura Thiana vrbis fuit Tauro subiacēs qui
 apud Cilicas portus est ad quas montiũ cacumina in Ci-
 liciam ad Syriã tendẽtia facillima sunt: & oibus cõmunia
 Ptolomeus Thianã vrbẽ & p̃turam ab ea dictam ad borea-
 leis Antitauri partẽs collocavit. hęc vrbis aggeri Simiramidi
 subiacuit optime munito / nõ procul hinc Castaballa fuerunt:
 & Cibistra opida môtĩ propinqua. In castaballis fuit Dianæ
 Perasiæ fanũ / in quo sacras mulieres super prunas nudas in-

Nora.
 Noraxus.

Cadena.
 Sauera.

Morimena
 regio.

Thiana
 vrbis.

Castaballa
 vbi sacræ

¶

De Asia

mulleres fu-
per prunas
nudis igre-
diebant pe-
dibus.
Diana
Eusebia re-
gio.
Arge^o. M.
Mazaca.
Cæsarea
magna.

gredi pedibus illefas crediderūt tātum p̄stigia dæmonū po-
tuere. Perasiā idest trāslatiā iccirco deā dixere: q̄a ei⁹ sacra
per Orestē e Scythia aduecta: sicut Comana putauerūt. Re-
gionē iuxta Taurū Eusebiā vocauerē: magna ex parte planā
& fertilē inter p̄turas Cappadocię: quas vndecim esse dixim⁹:
vnā Cilicā strategiā appellarūt: q̄ vltra Antitaurū versus bo-
reā iacet. In hac est Arge^o oim altissim⁹ Asię minoris cē-
tro pximus: cui⁹ cacumina semp niue albicāt: e quib⁹ dicunt
qui eo ascēdunt q̄q̄ paucissimi sunt sereno cœlo equor vtrūq̄
perspici Issicū. f. & Pōticū. Mazacā sub Argeo sitā Cappado-
ces matrē vrbū habuere: q̄ etiā Eusebia nūcupata est & ma-
gna Cæsarea. hęc ad ciuitatis habitatiōnē incōmoda fuit: nā
& sicca & debilis erat & imunita: sed hoc fortasse de industria
factū: ne freti mœnibus ciues nimis cōfiderēt: planiciē habitā-
tes: arduis collibus clausam. Circūstātia loco oīno sterilia &
inculta erāt: q̄uis cāpeltria arenis plena: & petris: & paulo vl-
terius igne exusta: solūq̄ per multa stadia incensum: quapro-
pter necessaria ē lōginquo non sine periculo afferebatur.

CDe Argeo / & quō Cappadocia lignis caret & de Argei si-
Am cū tota fere Cappadocia li- (tu. Cap. XLVII.
Ngnis caret: Arge^o tñ syluofus est: sed loca syluæ subie-
cta ignes habēt: & gelidis aquis plena sunt: nec tñ aut
ignis aut aqua in summū exit: & solū herbidū est: & quibusdā
in locis palustre: ex quib⁹ per noctē flāmā cōfurgūt. Locorū
gnari caute ligant: reliquis periculū est p̄sertim pecori in ob-
scuras ignis fossas incidēti. In Mazacea fontes habet mellis
loco humillimo: Sed plus dāni affert q̄ emolumētī: cum non
aptū habeat exitū: & in lacus ac pecudes diffusus vrbis aerē
aestate corrūpat: & lapidicinis nō parū noceat alioquin vtilis-
simæ paludes ipse sæpe ardere visę sunt. Rex Ariarates vt re-
gioni cōsuleret: angustijs quibusdā obstructis ad quas Melas
exitū in Euphratē habet: pximā planiciē totam lacu diluit:
atq̄ insulas quasdā tanq̄ Cycladas cōprehēdēs ibi per hyc-
mē immorabat. Clausura vero ad imū rupra aqua soluta est /
intumefactusq̄ Euphrates habitatiōnes ac cōsita multa de-
leuit: ob quā rem ijs qui dānum passi erant trecentis talentis
mulctatus est a Romanis. Idem circa Herpā cōtigīt Carma-
le exitu obstructo: & ore deinde rupto cum aqua quēdā Cili-
cum loca deuasasset: sæpe enim contra euenit quam cogita-
mus: & damnū ferimus vbi sperauimus lucrū. Elegerunt au-
tem reges Mazaciorū loca ad habitādum quæ totius regio-
nis mēdia erant: & lignis: ac lapidibus abundabāt: & herba

Pecora in
obscuras
ignis fossas
incidentia.
Ariarates
rex/errore
suo mulcta-
tus.

qua plurimum ad alenda pecora indigebant:alloqui incommoda: Sed montibus & vicinis munita castellis.

¶ De Mazaca/de exemplo quomodo parētes vereri debent pueri/hic gesto quibus abundet Cappadocia Onichitum lapidem in ea inuentum.

Cap. XLVIII.

Distat Mazaca a Ponto stadijs octingentis austrum versus ab Euphrate paulominus q̄ duplum: a Cilicijs partibus sex dierum itinere. Mazacini Charone legibus utebantur: assumētes aliquē legis peritū qui leges eis interpretaret: quē admodū apud Romanos iuriscōsulti: atq; ita ciuitatis duplex erat seruitus iuriscōsultorum & regū: nā populi qui legibus viuūt his pculdubio seruiūt q̄ leges interpretant. Mazacinos Tigranes Armentis male affectis. Oēs eni trāstulit in Mesopotamiā & Tigranocerta magna ex parte ex his coluit: postea captis Tigranocertis potētiores reuersi sūt. In hac vrbe sicut Aug. in lib. de ciuitate dei scribit: decē fratres fugere/septē mares: & tres fœminā: iter suos ciues nō ignobiles: q̄ cū matris viduæ parū obtēperaret: ab ea maledicti sūt moxq; diuinitus ea poena coerciti vt horribiliter omnes mēbroꝝ tremore quaterent: ex qb̄ duo ad Augustinū puenerē. Paulus frater & Palladia soror & apud memoriā beati Stephani martiris orantes sanitatē cōsecuti sunt: quo exēplo & parētes vereri & sanctos CHRISTI martyres venerari docemur. Gabadania regio cāpestris est & ceteris australior: nā Taurū subit: & vix vllā fructiferaꝝ arborū pducit: sed pascua habet optima sicut reliqua Cappadocia pfertim apud Gargaurā: & Morimenā. tota Cappadocia frugibus abūdat maxime frumēto & pecore oīs generis: q̄ cū Ponto australior sit frigidior tñ est: in ea Sinopica nascit rubrica oīm optima: q̄ cū Hyberica decertat: & appellata est Sinopica quia mercatores eo illā deferebāt priuſq; Ephesioꝝ emporiū tā celebre esset: q̄ postea factū est Archelai inq; sitores Onichitū lapidē i Cappadocia & crystalli crustas iuenerūt. Cappadorum amnis (vt Plinius ait) gēti nomē dedit: atēa Leucosyri dicebant de qb̄ in Pōticis reb̄ mētio fiet. Alexander q̄ post Narcisū Hierosolymitanę pfuit ecclesie vir doctrina clarus: & morū sanctitate cōspicū ex gēte Cappadocū fuit: & pōtificatū in patria sua gessit ad Hierosolymā peregrinatiōis causa petēs. diuina illic volūtate retētus est non ambitione ppria vt multi hodie ad meliores ecclesias migrāt.

¶ De Ponto/quare Cappadocia aliquando dicta. Leucosyri cuius sit figuræ Pontus.

Cap. XLIX.

g ij

Tigranes armenius.

Decē fr̄es a matre vidua maledicti / tremore quaterentur.

Gabadania regio.

Gargaura regio. Morimena regio.

Sinopica rubrica optimiū optima Onichitus lapis.

Crystalus. Cappadocia amnis.

De Asia

Pontus.

Sequitur Pontus qui vt Strabo ait ab occidenti Hali flumi-
 ne clauditur: ab orienti Colchide: a meridie / minori Arme-
 nia: & ipsa ppria Cappadocia: nec terminis in hac parte sa-
 tis certi ostendunt. Boreā Pontus imittit a quo nomē acceptū
 Ptolomeus (vt ante diximus) Bythiniā Pontūq; cōmiscuit: quīs
 & circa Trapezuntē Pōti mētionē videat afferre. Mithridates
 Eupator Pontī rex cōstitutus ab Hali flumine vsq; ad Tybar-
 nos: & Colchos: & Armenios regnauit: & eis Halim quasdam
 Paphlagoniā parteis vsq; Amastrim: & orā heraclīā possedit /
 Pontūq; appellauit cui minorē Armeniā adiecit: atq; hīs finib⁹
 eo sublato Pōpelus puinciā accepit: qui distributis inter princ-
 pes secū militātes hīs quæ versus Armeniā: & Colchidē sunt;
 reliqua in vndecim gubernationes diuisit & Bythiniā adiecit:
 vt ex vtriusq; vna efficeret puincia: quā Ptolomeus videt descri-
 bere. Paphlagonū quosdā hīs regēdos dedit: qui erant a Phi-
 lemone quēadmodū Galathas hīs qui erāt genere tetrarchæ.
 Postea Romanorū duces alias atq; alias partitiones fecerunt.
 nā & reges & principes constituērūt: & ex ciuitatibus alias de-
 liberarūt / alias principibus tradiderūt: alias sub Romano po-
 pulo dimiserūt: quib⁹ ex rebus haud mirādū est: si Pontus ipse
 alios atq; alios accepit terminos: & aliquādo a Bosphoro Thra-
 ciā vsq; in Colchidē pcurrit: Aliquādo in Heraclia finē accepit:
 aliquādo alibi: nos in hac descriptione Strabonis limites am-
 plectemur: ab Hali fluuio auspiciātes. hic fōteis habet in maio-
 ri Cappadocia: iuxta Cābisenā: & multus ad occidentē fertur.
 Postea ad septentrionē cōuersus Leucosyros in dextera: Gala-
 thas & Paphlagonas in sinistra relinquit: & in Euxinū exit nō
 pcul a Gadilone Cappadoces vt diximus Leucosyri prius ap-
 pellabant ad differētiā Syrorū q; extra Taurū sunt colore adu-
 sto q; albiores essent nomē adepti: hīs sedes apud Halim flu-
 uium Euxinūq; fuerunt. Pindarus ait Amazonas / Syriū hasta-
 tumq; exercitum duxisse significans Themisciræ habitatores /
 Themiscira enī Amisiorū Leucosyrorūq; fuit / qui post Halim
 orientē versus in ponto erāt. Pontica regio haud multum lata
 fuit: & formā quodāmodo pyramidis habuit: tāto magis arcta
 atq; reducta quāto in orientē vltērius pcedit. Nā circa pharna-
 ciam: & Trapezuntē plurimū a minoribus Armeniā montib⁹
 coercetur apud Halim qui Galathas & paphlagonas differt
 nat basim habet: nec tamē hęc latitudo āplior est sexcētis aut
 octingentis stadijs a mari vsq; in Cappadociā. hui⁹ oræ partē
 Amisini habuerūt: partē pompeius Delotaro dedit: vt ea quæ
 pharnacīæ & Trapezunti proxima sunt in Colchidē: & Arme-

Mithrida-
 tes Eupa-
 tor.

Pōti alij at-
 q; alij termi-
 ni.

Halis fl.

Leucosyri.

niam minorē atq; horū regem fecit cū paternā tetrarchiā ha-
beret: hic est pro quo apud Iulium Cēſarem orauit.

¶ De Gadilonetica regione.

Cap. L.

Post Halis hostia versus aurorā Gadilonetica occurrit re-
gio vsq; ad Saramenā tota cāpestris/ & oim ferarū: oues
in ea pellis & lanę mollioris fuerūt: qđ in tota Cappa-
docia/ & Pōto prarū dicūt. Inerāt & Dāme q̄ alibi rarę sunt:
post Gadilonē Saromenā posuere/ & Amisum ciuitatē isignē
distātem a Sinope stadijs noningētis hāc prius Milesij codi-
dere: postea princeps Cappadocū reformauit. Deinde Athe-
niēses Pyreū vocātes habitauere. Eupator tēplis exornauit:
& partē muris instruxit. Lucull⁹ obsedit. Pharnaces traiecto
Bosphoro vexauit. Iulius Cēſar libertate donauit. Stratō ty-
rānus inuasit. Marcus Antonius regibus dedit: August⁹ Cē-
sar post bellū Acciacū libertati restituit qua diu bene vsa est.
hec regionem optimā habuit: & Themisciram possedit.

¶ De Themiscira cāpo. & quomodo Pōtus regio sit fertilis/
& in ea viri docti orti sint.

Cap. LI.

Antiquū Amazonū domiciliū/ & Sydinā. Themiscira cā-
pus est ab Amiso sexaginta stadijs distās q̄ pelago al-
luit: & mōti adiacet arborib⁹ pleno: & aq; irriguo: ex
qb⁹ flumē vnū efficit cui Thermodōti nomē ē. Id cāpū pcur-
rit: & Amazonū fabulis clarū habet. Est & alterū flumē huic
æq̄le eādē planiciē irrigās noie Iris: Cui⁹ fōtes i ipso Pōto re-
periunt. Iris mediā Comanoꝝ Pōticoꝝ urbē pfluat/ & in occi-
dentē versus Daximoneticā foelicē cāpū pmeat. Postea apud
Garuirā illustrē quodā regiā q̄ iāpridē corruit ad septētrionē
conuertit. Deinde rursus ad aurorā & Silace fluuiio atq; alijs
ānib⁹ assūptis ab ipsa Amasia moenia egredit in Phanareā
villic⁹ ex Armenia minori descēdēs: & cū eo cōcurrēs nomen
amittit. Postremo p Themiscirā act⁹ in mare deuoluit. Plan-
cies Themisciræ sēp rosida & herbida ē equoꝝ: boūq; nutrit
millū & panicū multū producit: nec vnq̄ fame vexat. Præter-
mōtana regio agrestib⁹ pomis abundat: vna pruna: mala: &
nucis: spōte i syluis enascunt: quocūq; āni tpe i syluas exieris:
fruct⁹ iuenies: aut in arborib⁹ pēdētis: aut in folijs iacētis:
& ppter alimonie copiam multa est ferarū ois gnis venatio.
Themiscirā sequit Sydinā planicies/ licet nō valde ferax irri-
gua tñ habēs in ora maritima loca munita Sydā: ex qua Sy-
dina noiat: & alia pleraq; atq; hucusq; Aminisa ptendit: hinc
viros in disciplinis excellētis cōmemorat Strabo. Demetriū
Reteni filiū mathematicū: & Dionisiodorū: & in grāmaticis

Gadinole-
tica.

Saromena
Amisus.

Pyreum.

Attē.

Themisci-
ra.

Thermo-
don fl.
Iris fl.

Garuirā.

Quocūq;
anni tēpo-
re in syluas
exieris fru-
ctus inue-
nies.

Sydina.
Demetri⁹
mathema-
ticus.

Dionisio-
dorus.

g liij.

De Asia

Tyrānio. Tyrānionē/quē ipse audivit. post Sydinā fuit Pharnaciā opī-
Pharnaciā dum munitissimū. Deinde Trapezus gręca ciuitas: in quā ex
Trapezus. Amiso duū milliū & ducentorū itadiorū nauigatio est: hinc ad
Phasim mille & quadingētorū siue vt alia tralatio habet qua-
draginta: tāta est toti⁹ orā Ponticę lōgītudo. In hac ora ab
Amiso nauigātibus pmōtorū Herculanū prius occurrit: de-
inde Iasonū: mox Genetes: postea Cytoras opidum a quo in
Pharnaciā migrarūt inquilini. Subinde Histopolis humi p-
strata: vltērius sinus in quo Hermonasa est & Cerasus: Vnde
**Cerasa vnde sic ap-
pellata.** appellata credunt Cerasa/ loca abūde habitat a: nec pcul ab
Hermonasa habitationē ponūt Zigopolim appellatā. tantū
Strabo de hoc litore tradit Ptolome⁹ vltēri⁹ & pmōtoria: &
vrbeis: & flumia vsq; ad Asporū annē cōmemorat: Verū sine
dignitate & historia Trapezūti: & Pharnacię ad austrū int-
nebāt olim Thibarni: & Chaldęi: & Sāni pri⁹ Macrones no-
minati & Armenia minor & Apaite. his quodāmō locis pxi-
mi erāt q pri⁹ Cercetę dicebant. Inter hos Cidissa mōs asp-
**Cidissa M.
asperr.
Pariadra.** rimum erigif: & Moschicis cōiungif. qui ad Colchidē pertinet
cuius summa ab eptacometis idest Septipagis obtinet. Pa-
riadra quoq; p hos pterit q a locis Sydinę & Themiscrę p-
ximis vsq; in Armeniā ptēdit: oēs hi agrestes homies fuerūt
psertim Heptacometę quorū nōnulli sup arboribus ac turri-
**Heptaco-
metę quorū
nōnulli su-
per arbori-
bus ac tur-
ribus habi-
tarūt.** bus habitauerunt: Vnde & Mosmeci dicti sunt id est turriculę.
mosmos enim turres vocāt: his cib⁹ farina/ caro & arborū fru-
ctus erat. Peregrino generi infestis treis Pōpei cohorteis ob-
trūcarunt cū per montana trāsirent. miscētes enī Cratheras
furētis Mellis quod rami arborū ferūt: potes & mēte aliena-
tos adorti facile interemerūt. Quędā ex his barbaris Bizares
vocabant. Et qui Chaldęi dicti sunt: prius Calybes appel-
**Bizares.
Chaldęi
prius Cali-
bes dicti.
Pharnaciā
Ex Delphi-
nis aruinā
recipiūt.
Halizonas
Amazones** labatur: apud quos Pharnaciā sita est in mari habens Pelas-
midū copiam in terra ferri & argenti metalla. Sed argētaria
postea defecere: vt est terrenarū omnīū rerū finis: ora hic ma-
ritima profusius angusta est. Continuo enī rupes incūbunt ne-
morib⁹ ac metallis refertę cultura agroꝝ exigua: ideo ex fos-
sioib⁹ & piscatioib⁹ victū qruūt: & multā ex delphinis aruinā
recipiūt ad res vanas vtilē. Homer⁹ in dinumeratiōe gentiū
q ad Troianū bellū tere cū Paphlagonū meminisset. postea
Halizonas adiecit quos Strabo Calybes esse arbitrat: de qui-
bus mō locuti sumus. Sed quidā Alizonas quidā Amazonas
scripsere quarū varia historia est: Alij eas apd Cariā: Lydiāq;
collocarūt: Alij Migdonū cāpū illis attribuerūt: alij in Helle-
spōto sedes dederē: alij vltra Boristhenē in Scythia eas quę

fluere: Vulgatior opinio Themiscrā illarū fuisse primā cēset /
 quīs Scythicā originē ducerent. Leucosyri earū postea sedes
 inuaserunt / a quibus Enetes exisse putauit Meandrius, qui
 Troianis auxilium tulere / atq; inde cum Thracibus digressi
 in Adrię sinu habitauerē.

De Sydna & soli fertilitate.

Cap. LII.

PHarnacię versus occidentē vt dixim⁹ cōtinua est Sydna
 postea Themiscra his ad austrum Phanarea incūbit q̄
 Pōti partē beatissimā obtinet: nā & oleis & vitib⁹ cōsi-
 ta est: & ceteris reb⁹ excellit. hęc a partib⁹ oriētalib⁹ Pāri-
 adrā montē obtēdit in lōgitudine secū pariter p̄gredientē ab
 occasu Pazemoneticā regionē in Sadina cōuallis q̄dā est lō-
 gitudine ac latitudine insigni q̄ Lyc⁹ ab armenia minori de-
 scēdens irrigat: & in media valle miscet Iri. In cōcursu amniū
 Amasia vrbs fuit Strabonis patria optime munita: quā pri-
 mus fundator Eupatoriā a se noiauit. Pōpetus cū inchoatā
 inuenisset colonis introductis: & regione illi addita Magnop-
 polim appellauit. Ea in media planicie iacuit & p̄fūda valle:
 p̄ quā fert Iris mira puidētia & natura cōstructa quę ciuitatis
 vsum exhiberet: fuitq; optime munita turrib⁹ & p̄pugnacu-
 lis: & p̄ruptę petrę rupib⁹ apud quā & regię fuerūt: & regū
 monumēta. Sub ip̄is Pāriadrę radicib⁹ Cabira sita fuerūt sta-
 dijs & centū qnquaginta q̄ Magnopolis australiora. hic erat
 Mithridatis regiā apparatus magnifico structa: hic aquarum
 balnea calidarū: ferarū vsuaria p̄pinquę venatiōes auri fodi-
 nę: fuit & Nou⁹ locus appellat⁹. Stadijs ducētis a Cabiris di-
 stās: Petra munita ingētis altitudinis vndiq; p̄rupta & mœni-
 bus cincta q̄ in vertice fontē vberimū habuit: & ad radicem
 flumē ac Italē p̄fundā: & mōtana in circuitu ad centū viginti
 stadia altissimis tecta syluis: hic p̄ctiosissimi Mithridatis the-
 sauri cōperti sūt: quos Pōpet⁹ in Capitolio dicauit: qui cū Ca-
 bira in vrbs modū struxisset: Diopolim noiauit. Sed Pitho-
 doris eam augēs Augustā appellauit: & p̄ regiā sua vsus est.
 Ptolomē⁹ Sebastopolim vocat quod idē sonat. Nō p̄cul hinc
 vicus fuit vrbs amplitudinē habens noie Cameria: in quo fa-
 num mensis Pharnacis appellatū est: multis sacris feruis or-
 natum. & regione sacra diues: q̄ a deo reges venerati sunt: vt
 quod ip̄si regē iusiurandū vocarent: id regis fortunā & Phar-
 nacis mensē dixerint. supra Pharnaceam versus meridiem
 Comana fuerunt Pontica: eodē noie quo maioris Cappado-
 cię Comana: eidem deę siue eidē dēmoni consecrata simile
 tēpli edificū: & similem fere ritum habētia: & sacrorū: & di-

Sydina.

Amasia.
 Strabonis
 patria pri-
 dicta
 Eupatoria
 Magnopo-
 lis.
 Cabira.

Nouus lo-
 cus & eius
 mirabilis
 positio.
 Mithrida-
 tis thesau-
 ri.
 Diopolis.
 Augusta.
 Sebastopo-
 lis.
 Cameria.

Comana.

De Asia

uinacionū: & cultus erga sacerdotes in his maxime q̄ ante re-
ges fiebāt: q̄n̄ bis in anno in festis q̄ deæ exitus appellabantur:
Sacerdos diadema gestabat: & secūsus erat in honore post re-
gem. Pōpeius huic tēplo Archelaū sacerdotē p̄fect: & sexagin-
ta stadia regioni adiecit cui sacri serui fugerunt sex millia cæca
& perdita hominū manus. Archelaus filius fuit eius quē Sylla
& senatus in honorē habuerūt. Et qui Mithridatis Eupatoris
se filiū effingēs Ptolomæi regis Aegypti filiā duxit vxorē: &
a Gabiniō postea in prælio interemptus est. Lycomedes post
Archelaū sacerdotiū accepit: & eo sublato Clitatus Adiatori-
gis filius: qui ob vnitatē hāc dignitatē obtinuit: nam Cæsar Au-
gustus Adiatorigē cū vxore ac filijs ī triumphū ducens illū cū
filio maiore statuit interimendū: maior hic erat et cū secundus
militibus qui eū ducebāt maiorē se affirmaret. Diu inter ābos
cōtentio fuit: & pulchrū de morte certamen cū primorī vellet
vterq; quousq; parentes Clitato persuasere vt iuniori cederet:
asserētes ipsū qui ætate p̄uictior esset maiorē de matre: ac re-
liquo fratre curā habiturū. Itaq; secūsus cum patre interēptus
est. Clitatus seruatus vel inuitus qui hanc dignitatē est consecu-
tus. Nā Cæsar re cognita vehementer doluit: & eos qui seruati
erāt beneficio & cura p̄secutus est. Cumana vrbs populosa fuit
Multi ex Armenia: et ex vicinis ciuitatibus ad festa cōueniebāt
viri simul ac mulieres. Et sacra deæ vt ipsi putabāt ex voto p̄-
ficiebant. Incolæ molles ac delicatī mulierū multitudo maxi-
ma: & operatrix: & magna ex pte quīs sacra meretricio viuens
tanta gētiliū stultitia fuit: vt lupanaria etiā sacra putarēt: Ager
circūrect⁹ vitib⁹ cōsit⁹ est aptissimus q̄ Veneri fomētū p̄staret.

¶ De Coma vrbe / & quanta incolarū superstio / de varijs Ponti
regionibus / & vnde Germani salis habeant excoctionē / de San-
dara mōte vbi metalla effodiunt / & qui Pōtici CHRISTVM
colant. Cap. LIII.

Regio Zelitica Comanis ad orientem facit: In ea vrbs fuit
Zela super aggere Semyramidis condita: & illic Anaisti-
dis falsæ deæ templū: q̄ ab Armenijs colebāt. Hoc in lo-
co maxima cū sanctimonia fiebat sacra quāuis dæmonī cele-
brarent: & iusiurandū maximis de rebus apud Arā fumebatur
Sacrorū seruorū multitudo ingens: & sacerdotiū præcipui ho-
noris fuit. Zelā olī reges nō vt ciuitatē sed vt Persicorū deorū
templū colebāt. Sacerdos rex omnīū potestatē habebat: erat
q; vrbs valde diues: & Pompeius multas ei puincias adiecerat
minori Armeniæ finitimas: in quib⁹ sales fossiles reperiebātur:
& Megalopolim appellauerat. Post Phanareā occidentē ver-

Seruorū sa-
ciorum sex
millia.
Archelaus.
Gabinius.
Clitatus.
Adiatori-
des.
Pulchra fra-
trū cōtētio.

Cumana.

Lupanaria
sacra.

Zela.

sus Phazemonetica regio sequit̃ cuius septentrionale lat⁹ Gazi-
 lotus & Amisim̃s claudit ager: occidētale Halis Australe Ama-
 siensiũ terra q̃ plurima est & caterorū optima. Pōpeius hanc
 regionē Megalopolim noiauit: & facta apud Phazemonē vicū
 habitatione eā Nicopolim appellauit. In Phazemonetica lac⁹
 est pelagi magnitudine noie Stiphana: cui Cizana castellū ad
 iacuit munitissimū quo destructo ppe regia cōstructa extitit re-
 liqua terra magna ex parte nuda frumētī tñ ferax. Amasiēsi⁹
 iminebat aquæ calidæ valde salubres q̃ Phazemonensiũ sunt.
 Iminebat etiā Saligiū castellū super mōte quodā sitū erecto
 & excelso: & aquis abundātissimo qđ postea neglectū est. hic
 Arsaces denoiatū & nouas res querēs a filijs Pharnacis regis
 fame captus & interēptus est: cū ex planicie pulsus sine cōmea
 tibus eo cōfugisset. Dehinc est Diacopena: & Pimolisena regio
 tota foelix vsq; ad Halim: & hæc sunt septentrionales Amasiensiũ
 um partes q̃ngentorū fere stadiorū lōgitudine patētes: nec mi-
 nor reliqua pars est circa Ximīnā q̃ etiā vsq; ad Halim descen-
 dit. In Ximīna sales sūt fossiles a qbus Halim flumē dici putāt/
 qđ imitati Germanorū populī oīa loca in qbus sales excoquū
 tur Halis appellāt. In Amasiensī agro multa regio sub Mithri-
 date deserta fuit: & multa castella diruta. Is arboribus plenus
 erat: & pascēdis equis & cætero pecori idoneus & totus habi-
 tabilis. Amasiā prius rēges habuere: postea Romanorū puin-
 cia facta est. Pimolisena regio Halis fluminis vtrāq; rīpā occu-
 pat. In ea Sādaracurgiū mōs est cōcauus ppter metallorū ef-
 fissionē: operatores ex aliquo maleficio redēpti: huc mittebāt/
 qui ppter laborē & letiferū aerē e glebis pdeuntē cito moriebā-
 tur. nec plures q̃ ducētī adesse solebāt. Tantū est quod de Pō-
 to explicare possumus. Pythodoris regina plurimū in Ponto
 valuit: cui & Tyberni & Chaldæi vsq; in Colchidē subiecti fue-
 runt. Sydina quoq; & Themiscira: & Phanarea illi paruit. Hæc
 filia Pythodori Traliani fuit: & vxor Polenionis: cum quo ali-
 quādiu regnauit: deinde iperio successit eo in plio defuncto: ex
 Polenione filij duo reliq; sūt: & filia q̃ Cothi Sapeo nupsit: eo-
 q; dolo interēpto cælibatū egit: susceptis ex viro filijs: quorum
 nata maior patris iperitū tenuit. Ex filijs Pythodoris alter cū
 matre paternā herēditatē administrauit: alter maioris Arme-
 niæ rex declaratus est: ipsa Archelao nupta cum eo māsit vsq;
 ad extremū. Aquila ponticus fuit veteris testamenti translator
 et interpret: nescimus qua ciuitate. Is verba pphetæ de virgi-
 ne paritura prolata ad Iuenculā transtulit: non satis capiens
 diuina mysteria, Pontus CHRISTI sacra cæpit: & vsq; in hæc
 intellexit.

Phazemo-
netica regio

Nicopolis.
Stiphana
lacus.
Cizana.

Saligium.

Arsaces.

Diacopena
Pimolisena
Amasienses
Ximīna.
Halis.

Sādaracur-
gium.

Hoies male-
ficio redē-
pti ad me-
tallorū effo-
sionē missi:
letifero ae-
re e glebis
pdeure cito
moriebant̃.
Pythodo-
ris.

Polenio.
Aqla Pōtic⁹
verba pphe-
tæ non satis
intellexit.

Marcion.

diem quadā in parte seruauit. Marcion ponticus quāuis Christianus uideri uellet; aliū tamen creatorē omnīū rerū esse dicebat quā CHRISTI patrē illūq; maiorē aiebat: & aliquos in su-

Trapezuntij.

um errore traxit. Trapezuntij sub iperatore sunt CHRISTI cultore: qui anno pximo legatū ad nos misit: auxilia contra Turcas orans: quorū arma atq; iperū ue rebatur. Nouissime Venetorū litera accepimus quā Turcarū iperatore in Pötū cū exercitu traiecitse ferebāt: nec dubiū faciebant quin Trapezuntij sese dederēt. Cū Hismael Synopēsīū dñs: qui diu resisterat tandem iperata fecisset: nondū uero fama æquata est. Trapezuntius iperator vni ex Turcarū principibus filiam nuptiū dedit: quæ res fidē eius non satis firmā ostendit. Quis enim Christianus est & inimico CHRISTI ecclesiæ sacramenta cōmunicat

Hismael Synopēsīs dñs.

multa metus & regnandi cupiditas admittit indigna. Sed non est cælesti regno idoneus qui pro terreno cælestē regē cōtēnit. Reliqua Ponti & Cappadociæ in potestate Turcarū existunt: quīs vbiq; missi ferantur Armenij CHRISTI cultores: Atq; in hunc modū absoluta est Cappadocia: quā totius minoris Asiæ tertiā fecimus partē: in qua illud memoratu dignū contigit: quod offerētibus Romanis libertatē & populare regimē Cappadoces regem petiere: quæ res stupēda Romanis uisā ē: quib⁹ regia potestas exosa: & arbitriū populi pro libertate fuit. Sed Cappadoces maxime seruos arbitrabant: quorū ceruicibus populare fugū imingeret: cuius nec superbiā tolerare: nec auariciā explere quisq; potuit. ¶ Minoris Asiæ treis partēis fecimus. Prima est ipsa quæ ppria dicit: altera Galatia: Tertia Bithynia. De Galatia prius dicendū quæ oriētaliōr est: huius terminī erūt quæ-

Cappadoces regē petiere.

admodum nos partim ex Ptolomæo: partim ex Strabone atq; alijs accepimus ab oriēte Cappadocia: & Halis fluuius qui Pontum determinat ab occidenti Bithynia: & Asia: a meridie Pamphilia: a septētrione Pontus Euxinus. In hac pte Lycaonia cōtinebitur: que totius Asiæ mediū quodāmodo locū & arcē occupat. Pisidiæ quoq; pars cōprehēditur austrum uersus: & ad Taurū exposita circa Pontū Paphlagonēs: & Mariandini sedes habuere. Ptolomæus ab Amiso vsq; Cithorū borealeis Galatiæ partēis produxit: atq; ibi Bithyniā incipere uoluit. Eupator qui Pontū tenuit a Colchide vsq; Heracliam iperauit. Reliqua vsq; ad os Euxini & Calcedonē reges Bithyni habuere sublati regibus. Romani eosdē terminos seruauere: ut Heracliam Ponto cōcederent. Citeriōra Bithyniē Strabo Sangario flumine Bithyniā clausit: quē sequi non pudet: & hoc litus ab hostio Sangari vsq; Halim: deide mediterranea explicare. Ptolomæ-

Galatia.

¶ Minoris Asiæ treis partēis fecimus. Prima est ipsa quæ ppria dicit: altera Galatia: Tertia Bithynia. De Galatia prius dicendū quæ oriētaliōr est: huius terminī erūt quæ admodum nos partim ex Ptolomæo: partim ex Strabone atq; alijs accepimus ab oriēte Cappadocia: & Halis fluuius qui Pontum determinat ab occidenti Bithynia: & Asia: a meridie Pamphilia: a septētrione Pontus Euxinus. In hac pte Lycaonia cōtinebitur: que totius Asiæ mediū quodāmodo locū & arcē occupat. Pisidiæ quoq; pars cōprehēditur austrum uersus: & ad Taurū exposita circa Pontū Paphlagonēs: & Mariandini sedes habuere. Ptolomæus ab Amiso vsq; Cithorū borealeis Galatiæ partēis produxit: atq; ibi Bithyniā incipere uoluit. Eupator qui Pontū tenuit a Colchide vsq; Heracliam iperauit. Reliqua vsq; ad os Euxini & Calcedonē reges Bithyni habuere sublati regibus. Romani eosdē terminos seruauere: ut Heracliam Ponto cōcederent. Citeriōra Bithyniē Strabo Sangario flumine Bithyniā clausit: quē sequi non pudet: & hoc litus ab hostio Sangari vsq; Halim: deide mediterranea explicare. Ptolomæ-

us Prusiam ciuitatem mox post Sangarium collocat: deinde Hippium flumen: postea Candiopolim mox Elatam amnem: nec procul huic Diopolim cui succedit Eraclea: de qua paulo post dicemus. Mariandini circa Heracliam collocantur: de quorum origine parua cognitio est. Strabo eos a Thracia pfectos arbitratur. Theopompus Mariandinum barbarum quemdam Paphlagonia portionem imperio tenuisse refert: & factio impetu Bebriam regionem occupasse: eiq; de suo nomine vocabulum indidisse. Fuerunt tamen Mariandini Bithynis persimiles: quos Milesij qui primi Heracliam condidere in seruitutem redegerunt. hi Caucones expulerant qui hanc oram usq; ad Parthemum flumen colere: habentes urbem Theium ex qua Phileterus natus est auctor generis regum Athalicorum. Caucones alij Scythas: alij Pelasgos fuisse putant: quorum genus omnino interijt.

Mariandini.

Milesij.

Theius
vrbs.
Phileterus
auctor regum
Athalicorum.

Caucones.

Adiatorix
Gallatarum
tetrarcha
Romanos
noctu adortus
ad unum
iugulauit.
de quo paulo
ante.
Archia
poeta.

Heraclides
Acona/vnde
de aconitu
Eneti.
Pylemon.

Venetia.
Anthenor.

De Heraclia ex qua Heraclerus.

Cap. LIII.

Heraclia optimum portum habuit: & ad Ponticam puinciam pertinuit cum Bithynia a Romanis ordinata ciuitas alioquin memoratu digna: quae plurimas colonias emisit: & cum prius libera esset: postea sub tyrannide fuit: deinde rursum in libertatem se vendicauit: & iterum a Romanis regem accepit: & Romanorum coloniam in partem urbis & agri admisit. Adiatorix ac Menecli tetrarche Galatarum filius: cuius in Ponticis rebus mentio facta est. hanc urbis partem ab Antonio accipiens quam Heraclenses tenebant paulo ante Acciaca bella Romanos noctu adortus ad unum iugulauit. Id sibi ab Antonio imperatum dicens: sed non tulit impune scelus: captus ipse post victoriam Augusti & in triumphum ductus ut ante diximus cum filio iugulatus est. Archiam poetam pro quo Cicero orauit in hac urbe honoratum fuisse constat: & Platonium Heraclidem hic natum: abest a Ponti ore: ut Plinius ait milliarijs ducentis. Portus Aconae non procul hic iacet veneno aconito dirus.

De Enetis Synopensibus & de eorum vico. Harmena vnde Diogenes Cynicus & alij complures.

Cap. LV.

Post Parthenium amnem Eneti sequebantur: Cythorum habitantes: apud quos feroces fuisse mulos affirmat. hi clarissima Paphlagonum natio fuisse: ex qua natus est Pylemon: cum quo plurimi apud Troiam militauerunt. Qui amisso duce in Thraciam post captum Ilium traicere: errantesq; in ea regione deuenere: quae post Venetia appellata est. Quidam Anthenore

De Asia

& eius filios classi p̄fuisse putāt : q̄ in intimū Adriæ recessum Enetos vexit: alij nationē quōdā Cappadocib⁹ finitimā p̄di dērūt . Sub Enetorū noie cū Cim erijs militasse : & postea in Asiā puenisse. Id gen⁹ in Paphlagonia prorsus defecit / q̄uis nō p̄cul ab Amastrī vlcū esse in Ponti litore nōnulli tradidērunt: qui vsq; ad Romanorū tēpora colere ab Enetis. Zeno dotus Enetiā describēs eam significari putat: quę Amisus ap pellata est: cuius in Ponto fecimus mentionē . Paphlagonēs inter Morandinos & Halim fluuiū collocantur : & rursus inter Galathas & Euxinū. Partheni⁹ annis occidētalia claudit: cui p̄xima fuit Amastris de conditricis nomie appellata: quę in peninsula iacuit: & port⁹ habuit ex vtraq; Isthmi parte. Amastris vxor fuit Dionysi Heracliæ tyrāni & Oxiartis filia fratris Darij: Roxanæ soror: quę Alexādro nupsit: cū quo Darius bellum gessit. Hęc mulier ex quatuor vrbium incolis vnam ciuitatē fecit. Sesamo / Cythoro / Cronina / & Teio : quę cito a cōmuniōne defecit ceteris in ea permanentibus. Sesamus Amastris arx dicta est. Plini⁹ totam vrbē Sesamon olim appellatam tradit. Cythorū prius Synopensiū emporiū fuit a Cythoro Phryxi filio dictum. In Amastriano agro plurima atq; optima buxus nascitur p̄sertim iuxta Cythorū: a quo per centū stadia vicus fuit Cronina appellatus / postea Egialus & duo scopuli qui a colore vocabantur erithri: erāt enim rubri. Vterius Carābis occurrit promontoriū magnū ad septētrionem porrectū: arietinæ frontis habens formam: quod longo spacio pelago incumbens: Scythicæ obiectum peninsulæ Euxinū Pontum bimarem videt̄ efficere. post Carābim nōnulla fuerunt opida indigna quę noientur p̄ter Harmenā de qua prouerbiū factū est: Cui nullū negociū erat Harmenā muniuit: a Synopēsium vicus fuit & portū habuit . Deinceps sita est vrbū: quę in hac regione sunt clarissima: Mylesij etiam cōdidere sicut Heracliā: magna huius vrbis potētia fuit: quę classe cōparata mari quod intra Claneas est imperauit. Extra vero multorū certaminū particeps cū Græcis fuit Synopēses vrbis suę conditorē Stenidē quēdā putauere: vnū ex ijs qui cum Iasone nauigarūt: quē vt deū colebant: & eius oraculū habebant . Sed Mylesij loci oportunitate & incolarum imbecillitate perfecta illos pepulerunt: & nouos induere colonos. ea naturali puidētia optime munita fuit: super colle cuiusdam peninsulę sita ex vtraq; Isthmi parte port⁹ & statioes habēs: & miras Pelamidū piscatioes. Peninsula vna atq; ripas iugosas obtēdit: & fossas quasidā in petris excava-

**Paphlago-
nes.**

Amastris.

Sesamus.

Cythorū.

**Scopuli
erithri.
Carābis.**

**Harmenā.
Cui nullū
negociū ē
Harmenā
muniuit.
Heracliā.**

**Synope.
Stenis.**

tas: quæ mari tumido cōplent: vt nō facile adiri possint: petrae quoq; sūma echinis plena nudo pedi inaccessibleia sunt. In superiore vrbs parte optimū solū & agrestibus ortis ornatū fuit: præferti suburbanū. Aedificia in vrbe magnifice structa: Gymnasium & forū & porticus & tēpla splēdida & ampla diu ciuitas cū libera fuisset: amissa libertate pharnaci tandē obtēperauit: & successoribus eius vsq; ad Eupatorē: & Romanis qui eum sustulerūt. Eupator ibi natus educatusq; ac deniq; sepultus extimie illā coluit: & regni metropolim fecit a pharnace subito & præter opinionē ingruēte/capta fuit a Lucullo per obsidionē/ Bacchidē qui præpositus erat miris modis ciues affligēte. Romanam coloniam eo misere: cui & vrbs & regionis pars data est. Distat ab hostio ponti Synope/stadiis tribus millibus & quingentis: ab Heraclia duobus millibus: a Carābi septingētis. Hic Diogenes Cynicus: & Timotheus patrion orti sunt: philosophi celebres: & Diphilus poeta comicus: & Bathon qui de rebus persicis scripsit historiā. Synopēsis ager vsq; ad Halim pertendebatur. Hec vrbs iā dudū in potestate Turcarū fuit. Ferūt Synopīæ tyrannū p̄diuitē esse ppter gr̄is metalla: quæ in synopica terra effodiunt. Mahumetes Turcarū īperator thesauris eius inhīās anno superiore exercitū ad capiēdā Synopē misit. qui turpiter reiectus est: hoc anno maioribus copijs terra maricq; cōparatis: ipse per sese vrbe īnuadendā statuit. Sed Ismahel loci dñs nō expectato impetu sese dedit: quāuis legatū ad nos miserit: multa pollicitus si sibi auxilia mitterent. Sed longum est Christianos nō modo armare: sed consulturos de sumendis armis cōgregare. Nō miramur si apud obsessū principem plus instans metus quā spes longinqua & dubia potuit. Tota Synopica regio ac montana quæ illi iminet vsq; i Bythiniam optimā ad edificandas naueis materiā: & ductu facilē habet. Acerē quoq; Synopica gignit & nucē montanam q̄ quibus mentas faciunt: tota oleis consista fuit: paulo supra mare culturam habens. Heraclīā Amastrim & Synopē post Homerū cōditas putāt. Nusquā enī eas nominat. Olgassis mons altissim⁹ & aditu difficillimus: quāuis citra Halim Synopīcæ regionē cōtiguus esset: tamē ad ponticā regionē pertinuit: in quo plurima paphlagonum tēpla fuerūt. Blaena & Domanetica regio monti adiacet satis ferax: per quā Amnias flumē illabit: quē ptolomæus Zaliscū appellare videtur: & Olgasim oligā. His in locis Mithridates Eupator Nicomedis Bithynici copias per īperatores suos ita deleuit vt pauci cū eo euaserint: & post eam victoriam Bithynia & Asia vsq; in Carīā ac Lyciā ad victorē de-

Eupator.

Pharnax.
Lucullus.
Bacchis.Diogenes
cynicus.Timotheus
patrion.Diphilus
poeta.Baton hi-
storicus.Mahume-
tes.

Ismahel.

Olgassis
mons.Blaena. re.
Domaneti-
ca. re.

Amnias. fl.

Zaliscus.
Eupator.

Nicomedes

De Asia

Paphago-
nia.
Cinlata.

Deiotarus
Philadelphus.
Gāgra.
Pisces fossi-
les.
Pillemonia
Pyllus. fl.

fecerint. Hic vrbs postea Pompeiopolis constructa est: prope Sandaracurgiū montē de quo diximus in rebus Ponticis post Pompeiopolim Magni opus: reliqua est Paphlagonia mediterranea occidentē versus vsq; in Bithyniā: quæ quāuis parua est: multos tamen dominos habuit priuſq; Romanorū eſſet. Cinlata caſtellū munitiſſimū fuit Olgaſi moti ſubiectū: quod Mithridates cōdidit: eoq; receptaculo vsus Pōti iperitū acquiſiuit: & qui ab eo pfecti ſūt vsq; ad Eupatorē ſucceſſionē ſeruauere: poſtea Deiotarus Caſtoris filius cognomēto Philadelph⁹ Paphlagoniā iperauit: & Gāgra regiā habuit quod opidū ſimul & caſtellū fuit. Eudoxus piſcis foſſileis in Paphlagonia locis ſiccis reperiri tradidit: nec tamē mēdacio ſuo ſatis certos limites circūſcripſit. Hæc de Paphlagonia tradunt: quam Plinius Pyllemoniā prius dictā aſſerit a flumine (vt credim⁹) Pili quē ipſe par Parthenio videtur accipere: qui apud Galathas ortus inter Paphlagonas & Mariādinos fertur iu Pontū. ¶ Auſtrales Paphlagoniæ partes Galatiſ hærent: a quibus Galatia dicta eſt: cui ab occidente Bithynia & ppria adiacet Asia ab oriente pontus / a meridie Lycaonia: quamuis Strabo inter Galatiam & Lycaoniam alam quandam Phrygiæ collocauerit: & vsq; in Cappadociam extenderit: quē Ptolomæo in hac parte poſtpontimus.

¶ De Galatia / & in eam Gallici hoſtiſ pulchra victoria.
Cap. LVI.

Galatia.
Ptolom. pri
ma Asia ta-
bula ſic h3.
Trocin / To
liboſti / &
Teſtoſagæ.
Galli / trecē-
ta hoim mil-
lia ad ſedes
nouas qren-
das emiſerūt
Gallicū no-
mē terrificū
Ptolom⁹
Macedo a
Gallis vic⁹
& fauci⁹ ca-
ptus eſt.

TRes Galatarū gentes fuere: Trogini Toſtoſog⁹ & Teſtoſages: priores a Dacibus nominatæ ſunt. Tertia a gente quæ in Celtica eſt. Galli abundante multitudi-
ne cum eos non caperēt terræ quæ genuerant trecēta hominū millia ad ſedes nouas quærēdas emiſerunt: & portio in Italia cōſedit: quæ poſt annos ducētos cū iā Italica eſſet effecta urbē Romam cēpit atq; incēdit. portio Illyricos ſinus per ſtrages barbarorū penetrauit: & Pānonia ſubacta in ea cōſedit: ac per multos annos cū finitimis varia bella geſſit. Hortatē deinde ſucceſſu diuerſis agminibus: alij, Græciā: alij Macedoniā petiuere. Tanto ſq; terror Gallici nominis erat: vt etiā Reges nō laceſſit vltro pacē ingenti pecunia mercarent. Ptolomæus Macedoniæ rex auſus in armis occurrere: victus & multis vulnereſibus faucibus captus eſt: caput eius amputatū & læcæ affixum: tota acie ad terrorē hoſtiū circumlatū. Soſthenes vnus de Macedonibus contracta raptim iuuentute: Gallos victoria exultates compeſcuit: & Macedoniā ab hoſtili depopulatione deſedit. Sed aduentante Brenno altero Gallorū duce qui in Græciā ſe effude-

rat victus est: & in munitiones repulsus: Galli nemine prohibēte totius Macedoniæ agros vastauere: neq; contenti hominum spolijs: eorum quoq; quos deos putabant spoliare templa aggressi sunt. Sed dum Apollinis ædem apud Delphos adorantur partim obruti terræ motu / partim grandine & frigore dissipati: vrgentibus opidanis vsq; ad internationem cæsi sunt. Brennus i prælio vulneratus cum dolorem vulnere ferre nō posset: pugione vitam finiuit. Belgius alter ex ducibus cū parte agminis ꝛ Græcia excessit: quem inter fugiendum cum toto exercitu perisse Trogus affirmat: tanta dæmonibus cura fuit eius domicilij conseruandi: in quo diuinos consequebantur honores. Sed constat Gallos siue horum reliquę fuerunt: siue nouum examen secunda hominum Gallia misit. post multos errores & multas excursiones in Asiam peruenisse: & loca nō nulla occupasse: Athalicis regibus ac Bithyniis subdita: ibiq; tam diu permanisse donec eam quæ postea Gallatia & Gallogræcia dicta est ab eisdem regibus non inuitis acceperunt. Dux transitus in Asiam Leonnori quidam fuisse videtur: vna trium gentium lingua fuit: ipsi tamen vnamquamq; gentem in partem quatuor diuisere: quas Tetrarchias vocauere: singulæ proprium tetrarcham habere: & iudicem & tribunal tetrarchæ subiectos & duos subtribunos. Fuit & tetrarcharum consilium qui erant vtriusq; & in locum conueniebant nomine Drimenetum. Consilium de sanguine: Tetrarchæ ac iudices de rebus cæteris iudicabant. Hec antiquiora: postea ad tres duces res delata est: deinde ad duos. Postremo ad vnū Deiotarum: cui successit Amintas. Postea Romani omnibus in vnam prouinciā redactis partem que Pontum & Cappadociam respicit Trogini habere: quæ totius Gallatiæ optima est. ij tria muro castella cinxerūt Huiā quod indigenarum emporium fuit: & æneam Iouis statuem habuit & delubrum eius asyllum & Mithridatium quod Bogodaro Pompeius dedit: & Danalam vbi Lucullus & Pompeius conuenerē: cum alter in belli successionem: alter illi potestate permessa ad triumphū pergeret. Tectosages versus maiorem Phrygiā iuxta Pisinuntem sedes obtinere castello vsi cui Acira vocabulum fuit. Tholistobogi Bithyniis finitimi fuerūt: & Phrygiæ quæ Epictetus dicta est. Horum castella fuerunt Blutium & Peium: quorum alterum Deiotari regia erat: in altero thesauros habebat. Nec procul Pisinus fuit cōmune regionis emporium: & i eo tēplū maximū & magnæ venerationis Matris deū. Sacerdotes olim p̄p̄otēs quidā erant: & sacerdotiū maximū habe-

Sosthenes.
Brenus Gal
lorū dux.
Delphi.

Belgius.

Gallatia.
Gallogræ-
cia.
Leonnori.
Tetrarchiæ

Drimenetū

Trogini.
Huiā.

Mithrida-
tium.
Danala.
Tectosages
Acira.
Thelystobo
gi.
Blutium.
Peium.
Pisinus.

De Asia

bant. Postea eorū dignitas iminuta est. Athalici reges hunc locū magnificarūt tēplo & porticibus ex albo lapide structis Romani statuā hinc deā accersuerūt: quēadmodū eam quæ Aesculapij erat ex Epidauro. Mons quidam vrbi imminēbat noie Dyndīma a quo Dyndīmena dicta est: quēadmodum a Cybellis Cybelle. prope Sāgarius amnis fluit nō procul ab ortu suo in Gallatia Cim fontē habet: secus quē antiqua erāt Phrygū domicilia & Myde & prius Gordij: & aliorū quorū- dā quæ postea in vicos redacta sunt. Hic Gordiū fuit in quo magnus Alexander nexum plaustrī rescidit de quo vaticiniū erat eum tota Asia regnaturum qui nodum soluisset. Fuit & Gorbe^o Castoris Saoconi Darij regia: in qua Deiotar^o generū & filiā iugulauit: quū is ei sūmas Cicerō laudes attribuat.

¶ De Lycaonia & lacu Tacta / & de mira salis cōgelatione / & cuius fraude interierit Amyntas. Cap. LVII.

Dyndīma,
Cybelle.
Sāgari^o fl.
Cim fons.
Gordium.
Gordius
nodus.
Deiotarus
generū &
filiā iugu-
lavit.
Lycaonia
Tacta lac^o.

Post Gallatiā austrū versus vsq; ad Taurū inter Phrygiā & Cappadociā Lycaonia extēditur tota mediterranea Hic lacus est noie Tacta Cappadociæ adiacens iuxta Morimenā quē Strabo maiori Phrygiæ dedit secundū quem nō fuisset Lycaonia Gallatiæ cōtermina: quēadmodū Ptolomeo visum est: cuius opinione sequimur. In quo lacu sal nascitur: atq; adeo facile circa res imersas cōgelatur: vt sæpe cum funalē torpere demiserint salis coronas educant: & volucres aquas eius alis cōtingentes ppter salis concretionē facile capiuntur. In Lycaonia colles sunt frigidī & nudī & pascendis onagrīs apti: vbi multa aquæ penuria est: nec iueniunt nisi in puteis admodum pfundis sicut Soatris vbi aqua veditur. In Garfabora quæ Lycaonū regio est vicus fuit in vrbis modum ædificatus: qui multas oues nutriuit quū is siccitas circūiaceret Amintas super trecetos ouīū greges in his locis habuit: sed lanam asperā p̄buere. insunt & duo lacus Coralis maior: Trogetis minor dictus est. Circa hos Iconiū fuit opidum optime habitatū: quod fortunatiorem regionē habuit: quæ ea quæ onagros p̄ducit Polemo hoc possedit. Ptolomeus id Cappadociæ dare videtur Lycaonię propinquū. Corradus Imperator circa hoc obsidione tenens periclitatus est cū Hierosolymā peteret Manuele secūdo Grecorū ip̄eratore qui cōmeatū ministrabat gypsum farinæ cōmiscēte: Quæ res fecit vt exercitum morbo afflictum re infecta in Europā cogere reducere Taurus his in locis appropinquat: cuius pars in septētrionē vergens Cappadociā & Lycaoniā terminat ad iminētes Cillicas Trachiotas Lycaoniæ etiā Maurica est: Taurū versus quæ

Sal mira-
bilis.
Volucres
hoc sale ca-
piuntur.
Soatris vbi
aqua veditur
Garfabora
Amintas.
Coralis.
Trogetis.
Iconium,
Corradus
impe.
Manuel
impera.
Gypsum fa-
rinæ com-
mistum.
Maurica,

duos vicos habuit: quibus alia loca obtēperabant: oia latro-
num domicilia quæ Romanis negocia exhibuerūt. P. Seru-
llus cognomēto Isauricus ea Romanis subegit: & multas pyr-
ratarū munitiones q̄ in ora maritima erant vi cepit. In Isau-
ricæ lateribus Derba fuit Cappadocæ adiuncta: Antipatrū
derbensis sedes: cuius & Laranda erat apud Cappadoces: &
Isaura in Lycaonia. Amintas Antipatrū adhortus Derbam
cepit & illū interemit. Isaurā vero a Romanis accepit vbi an-
tīqua Isaura diruta regiā sibi construxit: sed nō perfecit. Huic
Antiochia parebat Pisidiæ finitima & tota Lycaonia: & mul-
ta ora mōtana vsq; Apolloniadē Apameæ vicinā: Quæ Cy-
botus dicta est: eaq; potētia fretus Cilicas delere conabatur: &
Pisidas qui ē Tauro frequentibus incurrationibus suū regnū
infestabat. Cœpit itaq; multa p̄donum loca: quæ prius inui-
olata fuerant: & inaccessibilia credebatur: e quibus Crēma fuit
Sādaltū autē accedere nō est ausus: quod inter Crēmam atq;
Salagasum iacuit: Crēmam habuere: postea Romani coloni.
Salagasus sub eodem Romano duce fuit: sub quo totū Amin-
tæ regnū distans ab Apamia diei itinere. Descēsū habens
ab arce triginta fere stadorū / quæ alio noie Selgellus voca-
ta est: & ab Alexandro olim capta fuit. Amintas cū Crēmam
cepisset p̄gressus ad Omonades Tauri cultores qui nunq; ca-
pi posse existimabatur multa eorū loca expugnauit: & tyran-
num interemit: Sed vxoris illius fraude decēptus captus est: &
ab illis interfectus: neq; primus: neq; vltimus: cui foemina il-
luserit. Cyrinius eisdem fame cōfecit: & quatuor hominū mil-
lia a se capta in alias p̄pinquas vrbeis habitatū traduxit: re-
gionē iuuetute desertā reliquit. Ea est in altis Tauri partib⁹:
& in rupibus p̄ruptis & magna ex parte inaccessibilibus. In
hac excolētes in superiorib⁹ montū supcillijs ac spelūcis ha-
bitabāt: & cum frequētius armati essent: aliena excurrabant.
¶ De Pisidis: & quo mō Storace syluæ habūdēt. Ca. LVIII.

His contigui fuerunt: cum alij Pisidæ: tum etiam Selgen-
ses Pisidarum optimi maxima eorū pars summā Tau-
ri obtinuit Pamphiliæ iminentia loca edita & oleis cō-
fita: quorum quædam Aspēdo & Sidæ Pamphiliæ vrbibus
iminebant: montana quæ supra hos sunt Cathraminenses in-
coluere: Selgensibus & Omonadibus finitimi Selgam vrbē
ab initio condidēre. Lacedæmonij: quæ propter legitimā gu-
bernationem tantū adoleuit: vt aliquādo viginti millia viro-
rum haberet. mira locorū natura: quæ in sūmis Tauri parti-

Seruilius
Isauricus.

Derba.
Laranda.
Isaura.
Amintas.
Antipater.

Crēma.
Sandalitū.

Salagasus.

Selgellus.

Omonades

Amintas a
foemina il-
lusus.
Cyrinius.

Pisidæ.

Cathrami-
nenses.
Selga.

De Asia

Storax. bus adeo ferax fuerit: vt tantæ multitudinî sufficeret. pleraq;
Lilium. loca oleis & vitibus confita erant: & omnîum pecorum pascuis
Euthymedon habundabant: syluæ materie plenz circûiacebant: in quis plu-
Cestius. rimum nascebatur Storax arbor magna & recta: ex qua Sto-
Selgenes. racinæ hastæ fiebant cornets similes: illic liliû optimû ad vna-
 guenta reperiebatur: aditus per montana difficilis: & quibus
 Euthymedon & Cestius oriuntur flumina quæ in Pamphiliû
 mare decurrunt: nec sine multis pontibus transeuntur. Selgê-
 ses longo tēpore libertate vsi sunt: & cū regibus decertarunt
 Alexandro per legatos responderunt se vt amicos imperata
 facturos: cum Romanis certis cōditionibus cōuenire: postea
 omnino iugum subiērūt sicut & vicini qui sub Aminta fuerūt.

Isauria.

Leleges.

**Bartholo-
meus apo-
stolus.**

Isauria igitur eam Tauri partem occupauit: quæ inter Lycaonia & Tracheam / Ciliciam excurrit. reliquam partē versus occidentem vsq; Apamiam Pisidæ tenuere. Hinc ad Tracheam Ciliciam ac Paphlham: inde ad Lycaoniam pertinentes qui per tyrānides diuisi quæadmodum Cilices vicinos latrocinij vexabant: inter hos Leleges quidem vagi olim admitti fuerunt: & propter morum similitudinē ibi remanserunt. Arthemidorus Pisidarum tredecim ciuitates nominauit: quæ aliæ omnino montanae fuerunt: aliæ vsq; ad montium ima descendunt: ex vtraq; parte Ptolomæus Celenorū iuga apud Lycaonas collocauit: & sub ijs Laodiceam combustam & Neapolim & Apolloniam. Lycaoniam beatus Bartholomeus in sortem prædicationis accepit: quîs postea vsq; ad victos iubente spiritu profectus sacro martyrio vitam finierit: atq; in hunc modum Gallatia terminata est: cum qua & Paphlagones & Mariandinos & Lycaones & Isauros & Pisides ostendimus: Nunc Bithynia sese offert.

¶ De Bithynia eiusq; vrbibus cōpluribus. Cap. LIX.

**Bithynia
Calcedon.
Megarēses
cæci.**

Limites Bithyniæ ab oriente (sicut Straboni videtur) Paphlagones & Mariadrini excipiunt: & pars Epicteti a septentrione mare Ponticū quod ab hostijs Sangarij vsq; ad os Euxini tēdit quod inter Bizantiū est atq; Calcedonē ab occidente Propōris: ad austrū Mysia & Phrygia quæ dicitur Epictetus siue Hellespontia Phrygia. Nos in hac parte propriam Asiā collocamus: eiq; Mysiam & Phrygiā adiecimus. Ptolomæus ad orientē Bithyniæ terminos vsq; ad Partheniū flumē extēdit: Nobis Strabonē sequi placet qui Sangariū amnē orientālē cōfinium facit. In Bithynia vrbis est Calcedon sita in ore Propōris. Hanc Megarēses cōdidere: cæci appellati qui nō potius oppositū litus elegere in quo iacet Cōstantinopolis optimo lo-

co. Hic olim magna synodus celebrata est: q̄ inter octo nūe-
ratur: quib⁹ Romana ecclesia p̄cipuū ipartitur honorē. Cal-
cedonēsis agrī fuit Chrīfopolitanus vicus & Phanū in extre-
mo angulo ad hostiū Ponti sitū: vbi septētrionale Euxini Pō-
ti litus incipit: ad dexterā in orientē nauigantibus flumina q̄
in eā partē labūtur nomē habēt Pfallis & Calpas: & postre-
mo Sāgari⁹: cui⁹ fontes apud Sagiā vicū reperiunt centū &
quingūgita stadījs a Pisinūte. hic magnam Phrygiā ac Bi-
thyniā partē percurrit & Gallū in se amnē recipit: Post Modris
Phrygiā ortū ex quo auctus efficit nauigabilis. Post Calce-
donē sequit̄ litus quod Astacēnū sinū appellauēre: & ad pro-
pontidē pertinet. In eo cōdita fuit. Nicomedia dicta de noīe
regis cuiusdā Bithynij qui eā cōdidit. multi enī eodē noīe vo-
cati sunt: quēadmodū Ptolomei p̄pter prioris claritatem. In
hui⁹ ciuitatis villa Magnus cōstantīnus obiit / qui cū vellet
in Iordane fluuio baptizari: atq; iccirco Hierosolymam p̄te-
ret: morte p̄uentus ab Eusebio Nicomediēsi episcopo Arria-
nā perfidiā sectatore baptizat⁹ est / quā res Christiani prin-
cipis fidem apud plerōsq; in dubiū vertit. Nobis non est ve-
risimile eū principē qui per omnē vitam suā Arriani dogma-
tis hostis fuerat in extremo spiritu ei demētē cōsensisse: quā
summo studio de suo imperio prius eliminauerat. Apud Ni-
comediam tēpore Diocletiani Cæsaris seuisimā Christiano-
rum persecutio vīguit: multiq; ibi CHRISTI martyres sunt
effēcti. In hoc sinu vrbs fuit Astac⁹ quā illi nomē dedit. Me-
garenses & Athenienses eam cōdidere. Dedalus ampliavit
Lysimachus diruit: & habitatores eius in Nicomediā trāstu-
lit. Hui⁹ sinui alius cōtinuatur: ad orientem solem recedēs in
quo Prusias ciuitas fuit: quā Cyus antea vocabat̄. Cyū Phi-
lippus diruit Demetrii filius & Persei pater: deditq; Prusiā
Zelæ qui in hac diruenda & vicīna vrbe Mirlia socia arma
præstiterat. Ille ea excitans Cyū quidē a se Prusiadem nomi-
nauit. Mirliam vero Apameam ab vxoris nomine. Hic est il-
le Prusias qui post Antiochū superatum fugientem ad se Hā-
nibalem hospitio suscepit: quiq; ex Hellespōtia migrās Phry-
gia / secūdū Athalicorum fœdera cessit: eam priores paruam
appellauēre Phrygiā: postea Epictetā ideſt acquisitā. Pru-
siadi mons imminet: quē Argātonium vocauēre: hoc in loco
Hylam vnū ex socijs Herculis: qui etiā argonauta erat cum
aquatū egrederetur a nymphis captū finxerunt. Cyus quoq;
Herculis comes ē Colchis rediens: & in his locis residens vr-
bem de suo noīe cōdidit: Prusienſes diu postea festa celebra-

Pfallis fl.
Calpas fl.
Sāgari⁹ fl.
Sagiā.
Gallus fl.
Modris fl.
Astacenus
sinus.
Nicomē-
dia.
Cōstantīnus
magnus.
Eusebius
Nicomē-
diēsis epus
Arrianus.

Astacus.

Prusias ci-
uitas Cyus
de quo
paulop.
Mirlia.
Apamea.
Prusias.
Hānibal.

Argātoni⁹
Hylas.

h fj

De Asia

runt: in quibus p monteis vagi ac saltātes Hylā vocabāt: quasi in sylvas ad illū inquirendū egredereñt. il cū beniuole ergā Romanos se gessissent libertatē obtinuerē. Apamēses Romanorum coloniā acceperūt. Prusa vrbs fuit in Olympo mysio sita. Hanc Prusias cōdidit: qui cū Croeso bellū gessit. Hinc ortus est Dion philosophus: qui de regno scripsit: & Traiani tēpore claruit. Inter Phryges Mysos ac Bithynios determinare fines arduum est. Nā cū incolæ barbari & militares essent: & quæ vicissent nō firmiter tenerent: sed modo eijcerēt: modo eiicerētur. consequēs fuit sepe mutari cōfinia. Strabō tamē Inter Bithyniam & Eſapii hostiū Mysiam posuit: & mari contiguam fecit: & vsq; ad totum pene Olympū p̄gredientē. Ptolomæus duplicē Mysiam minorē & maiorē cōmemorauit: & utrāq; extra Bithyniam in Asia posuit nō procul ab Ida Scylax Cariādrus dixit Phryges ac Mysios circa lacū Ascaniū in Bithynia habitasse. Dionysius v̄ro cōditarū vrbū scriptor ait angustias quæ apud Calcedonē & Byzantiū Mediæ sunt olim Mysiū bosforū nominatas fuisse. Homerus v̄ro Eſapum Mysorū confiniū dixit & Troum. Olympus autē Mysius in ipsa Bithynia assurgit: cuius latera versus orientē vsq; ad Ascaniū lacū Epictetus occupat. Epictetū v̄ro aliam Mysiacā aliā Phrygiacā dixere. Mysiaca Troianis p̄pinq̄ior fuit. Olympus in vertice sylvas habuit ingentes alendī latrocinijs accomodas & loca optime septa: ex quibus sepe tyrāni & prædones vicinas gentes īfestauere: inter quos fuit Cleonlatro Sigismūdi Malatestæ qui nostro tēpore p̄ditorū princeps habetur similis: qui cū esset e vico Gordo: quem postea augens vrbem fecit: & Iulio-polim appellauit: in intio prædonū receptaculo loco validissimo vtebatur nomine Callidīo. Is Antonio valde vtilis fuit. nam profectus ad eos qui pro Labieno tributa colligebant: omnia īpediuit: quo tēpore ille Asiam obtinebat. In Acciaco autē bello quom ab Antonio descuiſset: Cæsaris ducibus adhæsit: & supra quā eius meritum pateretur: in honore habitus est: & vltra munera ab Antonio data accepit etiā quæ Cæsar dedit: ita vt pro latrone principis habitū gereret. Idem ætate nostra fecit Iacobus Caudola qui centū millibus aureis emptus a Martini quinti ponti. max. nepotibus mox nouo auro īnarratus ad Eugenīū ponti. max. defecit dicens: adeo se p̄ditionibus auctū vt proditorē se compellare nemo corā auderet. Cleō Iouis Abretanij sacerdos erat quem deum Mysij colebant: postea Comanorū sacerdotiū in Ponto accepit: ad quod cū venisset intra mensē obiit ex nimia crapula morbo correptus in eo phano prohibitus erat suillarū

Prusa.
Dion phūs
vnde.

Mysia du-
plex expto
lomæo,

Olympus
Mysius.
Epictetus.

Cleonlatro
Sigismūd.
Malatesta.
Gord^o vic.
Iulio-polis.
Callidium.
Antonius.
Labienus.
Cæsar.

Iacobus
Caudola.

Cleon ni-
mia crapu-
la periit.

esul carnium; vnde nec in totam urbē sus inferebat ur. Sed Cleon latronum morem ostendens non vt sacerdos: sed vt corruptor primo ingressu cōsuetudinē præuaricatus est/ atq; iccirco creditus est ira deæ p̄cussus interiisse. Olympū in circuitu habitauerunt a septentrione Bithynij & Mygdones & Doliones; reliquū Mysij habuerunt: & Epictetus. quidam vero Doliones eos dixerunt: qui circa Ciricū habitauere ab Esapo flumine vsq; in Rhindacū & Dasciliticū lacum. post hos Mygdones uise vsq; in Merleanorū agrū supra Dasciliticū lacum alios duos extitisse lacus Apolloniaticū & Myletopolitanō; Dascilū ciuitatem Dascilitico lacui nomen dedisse: & Myletopolim Myletopolitano: & Apolloniā cuius Ptolomeus meminit: quæ ppe Rhindacū sita fuit Apolloniatico quorū locorū maximā partē Coriceni postea possederūt: ei⁹ Phrygiæ quā Epictetū vocauerunt: & circa Olympū fuit/ sex ciuitates nominauit Strabo / inter quas Cados posuit: quos quidā ad Mysiā pertinere dixerūt: Mysiā in mediterranea posuere ab Olympina regione vsq; in Pergamenā & Gaici campos descendente: ex quo fit vt manifeste ad Asiam propriā pertineat extra Bithyniam sita.

Sus in tota urbē nō inferabatur.

Doliones.

Mygdones

Dascilū

Apollonia.

Myletopol

De Salone & Nicea/ eiusq; figura. Cap. LX.

In mediterranea Bithyniæ regio memoratur Salon appellata pascendis bobus idonea/ vnde etiā Salonensis caseus dicitur est. Hic Nicea Bithyniæ metropolis iuxta lacum Ascantium & campus ingens & valde foelix circūstat æstate non admodum salubre. Niceā primus Antigonus condidit Philippi filius: & Antigoniā nominauit: postea Lyfimachus a nomine uxoris Antipatri filiæ Niceā appellauit. Urbis ambitus stadiorum sexdecim fuit in figura quadrata quæ in campo sita quatuor habuit portas ad rectos angulos: ex vno lapide qui circa mediū gymnasium positus erat oēs quatuor portæ cernebantur. Hic iubente Constantino famosa illa synodus celebrata est trecentorum decem & octo episcoporū: & perfidū Arrij dogma recisum. Petrus heremita & Rhainaldus Teutonic⁹ qui Gothifredi in expeditione Asiatica fuere comites in agro Niceno duo opida occupauerunt: Heregorgon ac Cynitū. Sed Turcarū subita irruptione cōclusi Petrus p̄ specie legationis aufugit. Rhainaldus cum aliquot millibus abnegata Christi fide deditiōem fecit. Reliqui oēs a Turcis trucidati sunt. Paulopost Gothifredus transmissio mari Niceam circūsedit: & eam post dies quinquaginta obsidione pressam obtinuit: Turcis cum rebus & armis abire permissis: postea male defensam iterum Turcæ occupauerunt. Huius urbis ætate nostra pontificatum accepit Bertrando Bullio.

Salon.

Salonensis caseus.

Nicea.

Antigonia.

Abvno lapide quatuor urbis porte cernebant. Synod⁹ 318 eporū.

Petr⁹ heremita.

Rhainald⁹ Teutonic⁹.

Heregorgon.

Cynitum.

Gothifred⁹ Bullio.

De Asia

- Bessarion.** Bessarion Græcus: quē Eugenius pontifex maximus inter cardinales assumpsit: virū excellentē & moribus & literis. Sed nunq̄ plebem suam adiit: quæ vel minima est hodie vel nulla. Ex lacu fluuius oritur quem pariter Ascanium prisici vocauerē. Is in Propontidē cadit. Apud eum Bursam esse tradūt nobile Turcarum emporium: & eorum qui sunt in Asia precipuam regiā: paulo supra Ascanium lacum ad orientales Bithynie parteis Otrea ciuitas fuit. Ptolomeus Begdonis regionem apud Asiā propriam in Bithynia collocauit Olympinis vicinam, & Thimuntis regionem vltra Nicomædiam versus Pontum: & plurimum locorum meminit: quorum relatio lectori onerosa esset.
- Bebricia.** Bithyniam prius Bebriciam fuisse dictam Iulius Solinus affirmat. Deinde Mygdoniam: postea a Bithynio rege Bithyniam & in ea Libysam lacum Nicomediæ proximum sepulchro Hānibal's famæ datum: qui ne traderetur Tito Quintio ob hanc causam in Bithyniā misso: captiuusq; Romam duceretur: gustato veneno animā expulit: & a Romanis se vinculis morte defendit. Ex Bithynia fuerunt viri in disciplinis memorabiles Zenocrates philosophus & Dionysius dialecticus & Hipparchus & Theodosius & filij eius mathematici: & Cleophanes orator ex Mirlea: & Asclepiades medicus Prusensis: & quem paulo ante nominauimus Dion. ¶ Asiā nunc minorem & propriam aggrediemur: huic septentrionem Bithynia claudit. Aurorā modo Galatia: modo Lycaonia & Pisidia exhibet: occiduas parteis maria exterminant: quæ a Propontide vsq; in Cariam & Doricam extenduntur. In austro Taurus occurrit: Rursus minorem Asiā in quinque alias parteis subdiuidimus: quarū prima maior Phrygia erit: altera Mysia: tertia Troas: cum qua Aeolis concurrit: & aliquanto maior est. Quarta Ionia: Quinta & vltima Caria.
- Phrygia maior.** ¶ De maiori Phrygia / eiusq; vrbibus / & quomodo a CHRISTO delapsi. Cap. LXI.
- M**aior Phrygia ab Episteto incipit: & in austrum vergens ad Taurum vsq; protenditur: a sinistra Bithyniā & Pisidiam relinquens: a dextera Mysos Meonas: & Lydos & Caras. Hæc partim montana est: partim campestris. nā & montes attingit: quos Pisides obtinuerē: quibus propinqua fuit Apamia quæ Cibotus dicta est: & Laodicea quæ Phrygarum vrbium maximæ fuerunt. Sed in Cælenorum iugis quæ ad Lycaoniam pertinet vrbs fuit nomine Cælenis: qua destructa Antiochus Sother homines transfulit in eam quæ postea Apamia dicta est: & vrbem appellauit de nomine matris Apamiae.
- Celensis.**
Antiochus.
Apamia.

Artabazi filæ quæ Seleuco Nicanori nupta fuit. Vrbs i hosti-
 is Marfię sita fuit qui annis mediã vrbem pcurrebat: ab ipsa or-
 tum habes. Sed vehemēti ac prono flumine in suburbanū dela-
 tus in Meandrū exonerabat. Insigne hic emporiū fuit secūdas
 post Ephesum ferens laudes: & cōmune Italicorū & Græcorū
 hospitiū habuit. Nō pcul hinc lacus extat qui calamum gignit
 ad tiliarū linguas idoneū: hinc fabula cōficta est de contentio-
 ne: quā cum Apolline Marsias habuit: & sunt qui putant ab eo
 lac⁹ Marfię ad Meandri fōteis emanare: Laodicea cum prius
 esset: postea maximū cepit augmentū: quīs ab obsidione Mir-
 thridatis plurimū labefacta fuerit. nam loci virtus & ciues qui-
 dam fortunati eā valde magnificarunt. Primū Hiero q heredi-
 tatem populo dimisit: supra duo millia talentorū & multis do-
 nis ciuitatē exornauit. Postea Zeno orator & Polemo eius fili-
 us qui ob res fortiter gestas prius ab Antonio: postea ab Augu-
 sto ad regię dignitatis fastigiū euect⁹ est: Loca Laodiceæ pxi-
 ma oues optimas ferūt: non modo lanæ mollide qua Myleijs
 præstāt sed etiã colore vnde magnos puentus assequuntur. In
 hoc tractu Caper & Lycus influunt in Meandrū: & Laodiceā
 a Lyco dictam putāt. Vrbi mons iminet nomine Cadmus: ex
 quo Lycus fluit & alter eodē nomine quo mōs appellatur. hic
 plurimū sub terrā delapsus: postea erūpens in idē influit: i quo
 alia flumina: estq; regio valde cauernosa & quassabilis. Nam &
 Laodicea & pxiima ei regio plurimū terræ motibus cōcussa est
 Apamia quoq; ante Mirhridaticū bellū sepe terræ motibus af-
 flicta fuit. Rex vērō cum vrbem euerfam videret vt reparareſ
 centū talenta exhibuit. Dicunt & Alexandri tēpore similia cō-
 tigisse: quibus ex rebus maxima apud eos in veneratione Ne-
 ptunus fuit: putantq; a Cæleno Neptunī filio ex Cæleno vna
 Danaidum procreato vrbem appellatam ex qua cultores in
 Apamiam translatos diximus. Inter Laodiceā & Apamiam la-
 cus fuit pelagi magnitudinem habens: qui cænosam & subter
 errantem exhalationem emisit. Carura Phrygię Carięq; con-
 finium fuit. hic vicus diuersoria habuit: & feruenteis aquas in
 Meandrū exeunteis. Fama est Lenonē cū magno scortorū gre-
 ge in diuersorio hospitātū facto per noctē terræ motu cū om-
 nibus peruisse: nā tota fere regio circa Meandrū terræ motibus
 quatitur: & aquæ & ignis ductibus perraf. Inter Laodiceā atq;
 Carurā tēplū fuit mēsis Carij appellatū i maxima venerationē
 habitū: i quo medicorū scholā Zeufides cōstruxit. Meāder igit
 ex Celenis ort⁹ Carurā vsq; p Phrygiā labit quo in loco Lycū
 excipit: quē possumus Phrygię Carięq; limitē facere. Lysias

Marsias, fl.

Calam⁹ ad
 fistulas.

Hiero heredi-
 ditatē ppto
 dimisit.

Zeno ora-
 tor.

Polemo.

Caper, fl.

Lycus, fl.

Cadmus

mons.

Apamia.

terræ moti-
 bus afflicta

Carura.

Leno cum

scortorum

grege ter-

ræ motu

absorptus.

Zeufides.

Meander.

Lyias.

De Asia

Philomelium. præter mōtana regio & ipsa Phrygiæ datur. Hęc iugū quoddam habet quod ab ortu in occalum vergit. Huic planicies vtrinq; subiacet & vrbes fuere a septentrione Philomellum: & ex altera parte Antiochia: iuxta Pisidiā q̄ partim in cāpo iacuit. partim in colle & Romanoꝝ coloniā admisit: Magnetes prius eam habitarunt: qui iuxta Meādrum fuere Romani ex potestate regū eripuere & libertate donarūt. In ea sacerdotium quoddā fuit mensis Arcet: quod maximā sacrorū & feruorū & locorū multitudinē habuit: sed post Amynthæ obitū euersum est ab his qui in eius hereditatē missi fuerāt: perraro enim religionis affectus ad heredes trāsīt. Ptolomęus Antiochiam q̄ Philomelio opposita fuit Lycaoniæ dedit. Symnada vrbs nō magna ad Phrygiam petinebat: anteq̄ planicies iacuit oleis cōstita sexaginta fere stadiorū. Vltius magis ad septentrionē Docimia vicus fuit: in quo Symadicus lapis effodiebatur: sic enim Romani appellabāt. Indigenæ vero & Docimitē & Docimeū. Vena a principio paruas glebas emittebat: postea ppter maximos Romanorū sumptus colūnæ integræ & ingentes extrahebātur varietate Alabastro persimiles: multaq; hinc onera ad mare deuehebantur: & colūnæ ac lapideæ tabulæ magnitudine & pulchritudine admirabiles. Romam deferebātur. Amorium quoq; & Eumeniū opida in Phrygia fuere: & alia multa cōmemorat Ptolomæus: quorū insipida est absq; historia nominatio. Phrygia maioris Mydas iperauit: partē Galathæ tenuere. Regio Cipilo vicina ab antiquis Phrygia dicta est. Sed vtrū maioris an minoris Phrygiæ pars fuerit incertū: vnde Niobē & Tantalū & Pelopem Phrygas dixerūt: Phryges Christianā fidem receperūt & diu tenuerūt: sed emerfit apud eos Montanus quidā: qui se Paraclytum noīauit: gentēq; illam infect: cū quo mulieres Prisea & Maximilla relictis viris suis incedebāt: & illius inspiratiōe pphetissæ dicebant: multiq; erroribus & Phrygiā & vicinas regiones impleuerūt. Hęc de maioris Phrygia de Epicteto q̄ minor fuit iam diximus. ¶ Mysiam duplicē esse dixere: alterā Olympinā Bithyniæ & Epicteto cōtinuā: cui cultores ab Histro venisse Arthemidorus affirmat: alterā Pergamenā q̄ ab Olympina in Calcū pergīt. Harū circūscribere terminos operosum est: quando & Phryges & Lydi & Meones intermissi fuerunt: neq; separare eos facile est. Dicimus ergo de Myfis Lydis & Meonibus simul: & vnam ex oibus prouinciā faciemus: eamq; mediterraneā: quę ab Olympo & Bithyniæ finibus vsq; ad Ioniam yersus meridiē protēditur: ab oriēte ma-

lor em Phrygiam: ab occidente Troadem relinquens.

De Myfis/Lydis/ & Meonib⁹ quomodo viri hij literati/ & ad Christum proni. Cap. LXII.

MYsos alij Thracas: alij Lydos fuisse dixerunt: & quonia Myfi, Lydi sagu acetosam q̄ multa nascit in Olympo mysam vocauerē: ab eo Mysos dictos putarunt: quibus sermo fuit ex Lydo Phrygioq; permistus: & hi circa Olympū habitantes vsq; ad Caicū fluuiū se extenderunt. Phryges vero ex Thracia pfecti circa Troiam cōfederunt: & aliquib⁹ in locis cōmisti Mysi fuere: & aliquādo circa Cizicū & Practū habitauerē: postea mutantes loca: alij circa Olympū in Epicteto: alij magis versus meridiē & orientē sedes acceperē: quos maiores Phrygas appellauit. Hęc autē que de Phrygib⁹ Mysiq; memorant: Troianis tēporib⁹ antiquiora sunt. Intra Mysiam ois ager cōtinetur qui ab Olympo & Ida mōtibus vsq; ad Caici fonteis per mediterraneā protēditur: & quonia Lydi & Meones inter Mysos cōputantur vterius in austrū vsq; in agrū Fordicēsem trās Hermū amnē & Laodiceā castrianā Myia excurrit: Bithyniæ non nihil cōprehendens in qua est Olympus. In his terminis mons Tmolus cōcludit: & Sypil⁹ & cōbusta regio & Theutrania: & Pergamenus ager: & Thebanus qui supra adramytiū fuit. hunc ppter fertilitatē prius Mysi ac Lydi postea Gręci infestauerūt. Deinde Adramyinti obtinuerūt: & sunt qui dicūt ipsum Adramytiū a Lydis fuisse conditū: in quo & portæ fuerunt Lydiæ appellatæ. Astyrā autē vicū Adramytio ppinquū nō dubitarūt ad Mysiā pertinere: in quo Astrynæ Dianæ tēplū fuit: & luc⁹ cui Antādris religiose perant: quorū ciuitas ppinqua fuit in mediterranea supra Antandrū & Adramytiū ad stadia circiter quinquaginta Theba fuit: quā cinctā sylvus. Homerus dixit: non pcul ab Ida inter Thebā & Astyrā sexaginta stadiorū spaciū posuere. Sed hec nūc loca deserta sunt. Fuit & Lyrnessus loc⁹ natura munit⁹ stadijs octoginta ab Adramytio distās: q̄ prorsus corruit. hęc loca Troiani bellī tpe Cilices tenebāt: in duos diuisi principat⁹: alterū Neectiōis: alterū Mynetis. Neectoni Theba paruit: Mynetī Lyrnessus Chriseis: & Theba capta fuit & Lyrnesso Briseis: ppe Thebā locus fuit Cylla appellatus: & Apollinis Cyllēi tēplū & Cyllē⁹ fluui⁹ qui ex Ida delat⁹ Antandri perlabit agrū inter Helleā Pythianāq; loca maritima: & Pergamum q̄ mediterranea vrbs est Theutranīā fuisse dicūt distantē a qualibet earū circa Caicū supra stadia septuaginta. Euripides fabulā scripsit in qua refert Aleum cū filiam. Aleus.

Tmolus.
Sypilus.
Theutrania.
Adramytiū
Portæ Lydiæ.
Astyra.
Antādris.
Theba.
Lyrnessus.
Cilices.
Neection.
Mynetis.
Cylla.
Theutrania.
Aleus.

De Asia

- Augea.** Augeam ab Hercule corruptā reperisset in vrna quadā cum
Theleph^o. Thelepho filio ipositam i mari demersisse: sed vrnā Palla-
 dis puidētia ad Caici hostia trāmissam euasisse. Theurantē
 vero qui Cilicū & Myrorū rex esset cū eos excepisset Augeā
 in vxorē Thelephū in filiū habuisse: fabulosa hęc & cōtēneda
 q̄ deorū tanq̄ hoim stupra cōmemorāt: alij tradūt Archadis
 filiā cū Myrorū rege cōgressam Thelephū peperisse q̄ regno
 successerit: & Theurantē regioni Theuranīæ nomē dedisse:
- Euripilus.** q̄ Caico p̄xima est. Thelephus ei⁹ fili⁹ Euripilū p̄genuit: quē
Cecij. Neophtholem⁹ interfecit: cū quo Cetij corruēit a fluuiolo Cetio
 noiati: qui torrētī similis in agro Elaitico exort⁹ in aliū simi-
 lē incidit: & deinde in aliū qui in Caicū deuoluī. Caicus autē
 nō fuit ab Ida vt aliqui dixerē: sed ex Tegno mōte qui i me-
 diterranea Thebano cāpo iminebat. ē Tegno Myfi⁹ amnis
 fuit in Caicum emittēs sub fonteis eius: prope cuius ortū vi-
 cus Gergeta fuit in quē Attalus eos transtulit qui in Troade
 erant cum locū eum cōpisset Euripilū: cuius mētio facta est
 in locis Caico p̄ximis imperasse Homerus tradit: ob quam
 rem credibile est: magnā Cilicū partem sub eo fuisse: & treis
 extitisse Cilicū principatus quibus duo tantū cōmemorent. Cal-
 cus amnis regionē valde bonā & toti⁹ fere Mysiæ optimam
 percurrit: cuius principatum Pergamum obtinuit.
- De insigni ciuitate q̄ diu sub Attalicis regib⁹ fortūata fuit.**
Insignis ciuitas q̄ diu sub Attalicis regib⁹ (Cap. LXIII
 fortūata fuit: & postea Romanorū p̄uincia facta est Atta-
Phileterus lici reges a Philetero thitanēsi eunucho ortū habuere. Ly-
Lysimach- simach⁹ Agatoclis fili⁹ qui vn⁹ fuit ex Alexādi successorib⁹:
chus. turbineū & acutū montē supra Pergamū cōmunijt: & suos ibi
 thesauros posuit: quorū custodiā Philetero tradidit: cū opti-
 me esset educat⁹: & sibi car⁹: sed Is cū ab Arfinoe Lysimach⁹
 vxore diffideret: q̄ eū accusauerat t̄ps ad defectionē expecta-
 uit. Interea Lysimach⁹ malo cōsilio duct⁹ Agatocle filiū iter-
 fecit. Seleuc⁹ autē Nicator reuersus illū substulit: & ipse a Pro-
Seleucus lomeo Cerauno sublat⁹ est dolo interēpt⁹. Inter hos tumult⁹
Nicanor eunuch⁹ in arce se cōtinēs: nunc isti nūc illi quē validiorē esse
Prolo. Ce- aiaduertet obsequēs: viginti annis castellū & pecunias posse
raunus. dit. Duo enī fratres erāt: Eumenes natu grādiōr & Attal⁹ iu-
Eumenes. niōr. ex Eumene nat⁹ est alter Eumenes q̄ Pergamū successio-
Attalus. nē habuit: & Antiochū Seleuci filiū apud Sardes p̄lio supā-
 uit: & cum regnasset annis. 22. mortē obiit: cui successit Atta-
Antiochis. lus ex Attalo & Antiochide Achei filia nat⁹: q̄ primo rex est
 appellat⁹: & p̄lio maximo Galathās supauit: & Romanorū

amicus in classe Rhodiorū cum eis aduersus Philippū pugna-
uit/obiitq; iā senior cum imperasset annis. 4. 3. relictis quatuor
filijs ex Apollonide Cizicena. Eumenides primogenit⁹ regnū
suscepit. qui cū Romanis aduersus magnū Anthiochū & aduer- **Antiochus**
sus Persem bellū gessit/& totā eam regionē a Romanis accepit
quæ sub Anthiocho circa Taurū erat. regnavitq; annis quadra-
ginta nouē/urbē munituit/lucū Nicephoriū seruit/tēpla cōstru-
xit & bibliothecas/& palacia & mirū in modū ciuitatē amplifi-
cauit. Imperiū Attalo filio reliquit/ex Stratonice Ariaratis Cap-
pado cū regis filia nato: sed admodū puero. fratrem Attalum tu-
torē cōstituit/qui vlginti & vno annis regnavit:& aduersus De-
metriū Seleuci filū cū Alexandro Anthiochi bellū gessit. cōtra
Pseudo Philippū Romanorū socius fuit. Diegelim regē cepit
duo in Thraciā exercitu Prusiā interemit præfecto illi filio
Nicomede. Postremo Attalo qui sub tutela erat vrgēte morte
reliquit impiū. Is Philomator cognominatus cū annis quib; re-
gnasset: morbo decedēs/Romanos heredes instituit qui eā re-
gionē in puinciā redegerunt vt sunt res humanæ quæ paruis ex-
pricipijs cū multū creuerint & postea corruunt. Viri excellētes
Pergamen⁹ fuger Mithridates Menedoti filius & Adobogion
ex thetrarchia Galatharū stirpe genitus. qui cōtracta Iulij Cæ-
saris aicitia ad id honoris puenit vt materni generis tetrarcha
& Bosfori rex efficeret. Sublat⁹ est autē a Lyfandro q Pharnacē
regē occidit. & Bosforū occupauit. Apollodor⁹ etiā orator Per-
gamen⁹ fuit qui arteis cōscripsit & Apollodoriā sectā introdu-
xit & Augusti Cæsaris magister fuit/& discipulū habuit memo-
ratu dignū Dionysiu ciuē suū cognomine Aticū qui sermones
& historias conscripsit. Attalus ciuis Pergamenus CHRISTI
nomine in Gallia martyriū pertulit:& in ipsa Pergamo cōplu-
res occisi sūt Christū deū esse cōfessi: iter quos Papi⁹ & Carp⁹
& Agathonica optia foemia martyrij coronā acceperūt. Pro-
grediētia ad urbē orientē vers⁹ vrbs Appollonia fuit i loco edi-
to iposita ad sinistrā Caiçi flumis ptē urbē Tyatirā cōmemo-
rāt Macedō habitationē: q̄ nōnulli Mysorū vltimā dicūt. Hic
vna fuit ex septē ecclesijs ad q̄s Ioānes ap̄ls scripsit Apocaly-
psim vlteri⁹ ad meridiē Hermi campus occurrit:& Sardis olim
vrbs magna posterior Troianis reb⁹ atiqua tñ q̄ p̄mōtorū mu-
nitissimū habuit:& Lydorū caput fuit. T mol⁹ ei iminebat mōs
foelix: q̄ ipellicā i vertice habuit albi lapidis a Persis cōditam:
ex qua circūstātes spectabant cāpi: vsq; ad Caistrū Lydi & My-
si: & Macedones circūhabitauerē. Pactolus a T molo multa
olim auriamenta deferebat: ex quo præclaras illas Croesi &
Hermus.

De Asia

maiorū diuitias ferunt: nūc aurivena defect. Paſtolus in Hermū defertur & Hillus: qui poſtea Phrygius dictus eſt. Nōnulli Hermū initiū eſſe Miſiæ dixerunt: ꝛ monte Dydimene ſacro per exuſtā i Sardianū agrum & mare defertur. Vrbi Sardianæ planities ſubiacuit: & Cori & Hermi & Caiſtrici cāpi: qui contūni ſunt: & camporum omnium optimi.

¶ De Sardenſibus / & virtis apud hos excellentib⁹ / de Troade / & ad hanc p̄tinentibus vrbibus. Cap. LXIIII.

Gregoecus.
Rolus. fl.
Colonus.
Sardis.
Aliatis tu=
mulus an=
cillarum

Quadragesima ſtadijs ab vrbe lac⁹ fuit: quem Homer⁹ Gregoecum appellauit: poſtea Rolus dictus eſt vbi Coloena Diana venerationis maximæ templū habuit. Circa Coloum antiqua regū monumenta fuere. Apud Sardis vtro Alia-tis ingēs tumulus ſup excella crepidine: cuius maximam partē ancillæ p̄fecerūt: q̄ (vt Herodotus ait) oēs meretricabant. Quidam meretricis monumentū hoc fuiſſe dicunt. Caſſilhenes aut Sardis prius a Cymeriis captā / poſtea a Tretris ac Cilicibus deinde a Cyro & a Cræſo. Exin ciuitas hæc ob loci virtutē ita iſtaurata eſt: vt nulli finitimarū cederet. Imperāte Tiberio Cæſare multa eius ædificia ex terræ motibus corruerūt. Sed iperator & hęc & multas alias ſuo beneficio reparauit. Viri memorabiles ex Sardis fuere: duo Diodori oratores quorū natu grādiſior cognomēto Zonas multa certamina pro Asia ci certauit. Accuſatus autē quod ciuitatē ad Mithridatis amicitia pelliceret: habita excuſatione omēs calūnias diluit. Iunior Diodorus Strabonis amicus fuit: & hitorias ſcripſit & poemata: quæ antiquis non cederent. Xanthus rerū ſcriptor antiquus Lyd⁹ fuit an Sardianus incertū eſt. In Sardis eccleſia fuit vna ex ſeptē Asia: quarū Ioannes meminit. Melito Sardēſis eccleſiæ antiſtes pro chriſtiana fide multa ſcripſit: & appollogeticos iperatoribus miſit qui p̄pter regnū dei eunuchus effectus: & ipiritu ſancto plen⁹ apud ſuā plebē queſiuit. Philadelphiā quoq̄ q̄ ad Myſos pertinuit vrbs terræ motibus concuſſa: cuius incolæ magna ex parte in agris degebant: nō tamē magnopere agriculturæ ſtudebant: quāuis terræ haberent fertile. In hac etiam vrbe vna ex ſeptem eccleſijs et CHRISTI ſacra recepit. Supra philadelphiam orientē verſus exuſta regio patet ſtadijs longa quingētis: quadringētis lata: quam alij Meontæ: alij Miſiæ dederunt: nulla hic arbores inueniunt: p̄ter vitē: quæ exuſtū vinū fert ita elegans vt nulli cedat. Sūma cāporū facies cinerulenta eſt: montana / petroſa / & nigra. Quidā ex crebro fulminū icū id contigiſſe arbitrantur: nec dubitant: quæ de Typhone dicūtur hoc in loco fabulari. Sed credibilis eſt ſubterraneum ignē

Diodori
duo.
Zonas
Diod.

Xāthus hi=
ſtoriogra.
phus.
Melito Sar=
denſis an=
tiſtes eunu=
chus.
Philadel=
phia.

Exuſta re=
gio & ſine
arboribus.
Vinū exu=
ſtum.

qui postea defecerit regionem exuisse. Tmolus cōact⁹ est & Tmolus.
 ambitū mediocrē habet: atq; in ipsis Lydiæ partib⁹ termina
 tur Larissa q̄ in agro Epheso collocat⁹ & in cāpo Caistriano
 sita Tmolo q̄ Epheso vicinior: sub moentib⁹ fuit. Ephesij enī
 multū ex agro Meonio absciderunt: quos postea Lydos ap=
 pellauerē. Sipilū montē & regionem q̄ circa est quidā maiorē
 Phrygiæ dederūt: quidā minori: nos Mysiæ apponim⁹. Sub
 eo Magnetia fuit Hermo vicina: quā terremot⁹ deiect. Alte=
 ra est apud Meandru de qua postea dicem⁹: tñ est quod de
 Mysis ac Lydis explicare placuit: quīs etiā iter Caras & ma=
 iores Phrygas vsq; ad Taurū Lydorū Myforūq; nōnulli con=
 currerint. Troas fama p̄celebris Mysiæ ad occidentē subiacet
 tota mari exposita. Homer⁹ ab Esapo vsq; ad Caici fluminis
 hostia ei⁹ fineis p̄duxit. Eudox⁹ a Priapo fecit initū. Dama=
 fces a Pario. Caron Lāpsacen⁹ a Practio. Scilax Cariadi⁹ ab
 Abydo: tāta veterū discordia fuit vt Strabo refert. Nobis Ho=
 meri limites placent: sed addim⁹ id terræ spaciū quod ab ho=
 stio Rhindaci fluminis est vsq; ad Esapū vt orā Cizicena in=
 cludamus quā Ptolomęus p̄prię Asiæ dedit: qui etiā minorē
 Phrygiā Troadi cōmiscuit: nos eam Bithyniæ applicauimus
 Olympo Mysiæ adiacentē: sed qm̄ Bolis Troadi pmista fuit:
 eaq; vsq; ad Hermū fluuiū percurrerat nō ab re fuerit ad eū=
 dem limitē meridiē versus extēdere Troadē vt inde Rhinda=
 co hinc Hermo claudat: quīs nōnulla Ionia loca ad dexterā
 Hermi faceat. A Rhindaco igit̄ incipiem⁹: qui Troadis termi=
 nus est septētrionalior: Hic fluui⁹ ex Aranitide regiōe q̄ My=
 forū fuit ortū habet: & per Myletopolitanū & Apolloniati=
 cū agrū decurrit: assūptisq; cū alijs: tū etiā Aceste ex Abreta=
 na Mysia in Propōtidē iuxta Besbidim insulā emittit: q̄ Cizi
 cenorū fuit: & montē habuit arborib⁹ plenū noie Artacē. Nō
 p̄cul hinc Cizicus insula fuit quingētor⁹ fere stadioꝝ ambitū
 admodū ferax: & duob⁹ pōtib⁹ iuncta cōtinēt q̄ iuxta pontē
 elusdē nois vrbem habuit: & portus duos clausos & naualia.
 pars vrbis in planicie iacuit: pars mōti adhesit: qui vrsarū ap=
 pellabat: cui mons alius iminebat Dindyma noie: vnicum ha=
 bens verticē in quo Dindymenæ matris deum: vt erat stulta
 gētilitas Argonautæ delubrū edificauerūt: ciuitas & magna
 fuit & pulcherrima & optimis instituta legib⁹: & paci & bello
 aptissima / i qua tria fuerūt armamētaria: aliud armorū / aliud
 instrumētorum: aliud frumentorū: q̄ ne corrūperetur calcidi=
 ca terra præstabat. Mithridates cum centū & quinquaginta
 millibus hoīm & multo equitatu hanc vrbem obedit: cuius tes,

Magnetia.

Troas.

Dissentiūt
 authores.

Rhindac⁹.

Cizicus
 insula.

Vrsarū. M.
 Dindyma.

Armamē=
 taria tria.

Mithrida=
 tes.

1 iij.

De Asia

- Cizicentij.** impetū Ciziceni cū quadringētis nauib⁹ perfrēgerūt : spm̄qꝫ
Lucullus. prope in cuniculo oppresserūt cōtra effodietes. Lucullus au-
 xilia obfessi misit: & Peltis adiumento fuit: q̄ regē multis suo-
 rum amissis discedere cogit : Romani liberā ciuitatē dimiserunt:
 & multū agri ei addiderunt/ cū ex Troadis regiōe/ tum
 ex alijs. Nam & ad Rhindacū & Esapū Cizicenoꝝ ager pro-
 tēdebat. Nunc quid sit Cizicus nobis nō satis cōstat: adeo cla-
 ritate reb⁹ adimūt tpa: & nos homūtionē diurnā q̄rim⁹ in
 hoc sc̄io gloriā: quā potētissime ciuitates retinere nō potuerūt
 A Cizicena regiōe & locis Esapo & Granico vicinis vsqꝫ Aby-
 dum Propontidis ora producif: q̄ ad Troadem pertinuit. ex
 Abydo vero vsqꝫ Lectū pmōtorii & Ilij & Tenedi & Troia-
 næ Alexandria regio fuit. Hisqꝫ oibus Ida iminebat: a Lecto
 vsqꝫ ad Caicum cōplura alia loca fuerunt: quibus ex aduerso
 Lesbiorū insula cōsurgit q̄ oia Troianorū fuere per principa-
 tus octo vel nouē administrata: quib⁹ post deletū Ilium Eo-
 les sese imiscuere a Ciziceno agro vsqꝫ ad Caicū Troadis ter-
 minum. Sed Eoles vltērius p̄cessere vsqꝫ ad Hermū Cumanū
 agrū & Phocēsem occupātes vbi Ionīæ fuit inritū. Dicūt au-
 tem Eolicā coloniā quatuor sēculis antiquiorē esse Ionīa. Pen-
 thylyus Horestis filius annis sexaginta post Troiā captā pa-
 tre suo in Archadia mortuo in Thracia p̄cessit: quo tēpore
 Heraclidæ in Pelopōnesum rediēre. Deinde Archelaus Pen-
 thylo natus cum Eolica classe in Cizicenam regionē traiecit.
Gran. Gran vero filius iunior vsqꝫ ad Granicū fluuiū p̄fectus est: qui
 ab eo nomē accepit: & deinde in Lesbū insulā trāsmisit: eaqꝫ
 occupauit. At Clebas Dori filius & Malaus/ qui & ipsi Aga-
 mēnonis genus fuere eodē tēpore quo Pēthylus exercitū cō-
 traxere: sed circa Locrēsem agrū & Phritiū montē diu cōmo-
 rati: postea in Asiā transfressi Cumā cōdidere: quā Phrytio-
 niam vocauerē. Pēthili classis trāsitu ex Thracia anticipauit.
 Eolesqꝫ per totā Troadē dispersit/ atqꝫ iccirco Eolis & Troas
 simul accipit. Ida mons altissimus ad Troadem spectat: ha-
 betqꝫ multos pedes: lat⁹ eius septētrionale ex āgustijs Aby-
 di vsqꝫ ad Esapū & Ciziceni agrū ad Propontidē pertinet: &
 circa Zeliā finif: occidentale ad Hellepontū respicit: Australe
 pmōtorii facit qđ Lectū appellat: & paruo freto a septētrio-
 nali parte Lesbīæ insulæ disiūgit/ orientalia Idæ ad Mysos de-
 clināt. prim⁹ ē mari exitus in Idā ascēditibus apud Lectū fit:
Gargarus. abundatqꝫ mons aquis/ & multa flumina ex eo descēdunt: in
Gargara. cuius summitate locus fuit Gargarus appellatus: a quo Gar-
Zelia. gara Eolica ciuitas dicta est. Zelia in extrema Idæ p̄termōta

na fuit: distans a Cizico stadijs centū & nonaginta: a pximo mari in quod Esapus emittit stadijs octoginta circa Zeliā Tharsius effluebat amnis quē 20. locis ea via ptransibāt. prope Esapī hostia tumulus quidam fuit: in quo Mēnonis sepulchrum ostēdebat: eius quē Thytoni filium dixere: & pximus Mēnonis vicus. inter Esapū & vrbē Priapū Granicus effluit amnis magna ex parte per Adastriā cāpos delat: vbi Alexāder Darij itrapas plio lupavit / totāq; regionē cepit: q̄ inter Taurū erat & Euphratē. ad Granicū vrbs fuit & regio noie Sydena: Sed vrbs diruta iacet. In Cizicē & Priapē agri cōfinio Arpagia vrbs: locus ex quo Ganymedē gētilis theologiæ dedecus atq; infamiā raptū dixere: quod alij circa Dardanū p̄montorium contigisse arbitrant. Priapus ad mare iacuit: & portū habuit: cultores eius: alij Mylesios dixerunt: alij Cizice nos. Priapus ei nomen dedit: quē ciues tanq̄ Liberi patris filium & nymphę colebāt. Lactātius firmianus obscenam causam refert ppter quā matronæ Priapū in exiliū actū colere cepert. Circūvicina regio Adrastia vocabat̄ ab Adrasto rege: qui prim⁹ Nemesis. i. fortunę tēplum edificauit: Adrastrāq; vocauit. Romani quoq; huic deę tēpla dicauerunt stulti qui substantiā esse aliquā fortunā putarunt: regnoꝝ & opum dispensatricem: quæ solius dei nutu huc atq; illuc transferuntur.

¶ De Adrastia & quomodo homines cum serpētibus cognitionem habere dicantur.

Cap. LXV.

Adrastia ciuitas inter Priapū & Pariū fuit: qua diruta lapides trāsuēcti sunt: & ibi ara ædificata Hermocreōtis opus magnitudine & pulchritudine memorabile. Pariū ad mare sitū fuit: & portū habuit maiorē quā Priapus. ciues Athalicis regibus paruere: quorū fauore multū agrī Priapē sibus absciderūt. Hic gen⁹ hoīm fuit quos Anguigenas vocauerunt: & cognationē quādā cū serpētibus habere crediderūt: quorū mares pditū est serpētū morsibus fuisse remedio si eos cōtinuo attigissent ac primo luorē trāstulisse: postea tumorē ac dolorē sedasse. Auctorem gentis heroē quēdam tradidere ex serpēte imutatū: vt est antiquitas fabulosa. Vis ea aliquādiu in genere mansit: quē admodum in Calabria fama est de his qui ex progenie. s. Pauli appellantur: nam & hos mederi serpētum morsibus affirmat. Parium Mylesiij & Eritrei & Parij condidere. ex Pario fuit Neoptolemus cognomēto geographus vir memoratu dignus. Pythia apud Pythitatem Parianæ regionis fuit: & montem Pythium iminentē habuit inter Parium & Priapū sita iuxta Linū qui loc⁹ ad mare fuit:

i iij

Tharsius
amnis.

Mēnonis
sepulchrū.
Granic⁹ fl.

Sydena.
Arpagia.
Ganimedes.
Priap⁹ op.

Adrastia.
Nemesis.

Hermocre
ontis opus
Pariū op.

Anguigena.

Sācti Pauli
p̄genies.
Parium.
Neoptole-
mus glos-
graphus.
Pythia.
Linum.

De Asia

Cocleæ Linusæ vbi Cocleæ Linusæ appellatæ optimæ oim capiebāt. Claritas
 nusæ. loco ab irratamêto gulæ tradita est: & Pario Priapū nauigantī
Procones⁹. antiqua Proconesus occurrit: & noua q̄ ciuitatē habuit: & albi
 lapidis largā venā apprime laudatā: vnde Cizicenoꝝ opa pul
Arifteus cherrima extracta fuerūt. Hic fuit Aristeus carminū poeta vīr
 poeta. faciūdię blāditijs vehemēs. Reæ mōtes alij Zeliæ vicinos puta
Reæ mon- uerunt: alij Lāpsaco ad q̄draginta stadia. In his Thera fuit pri
 tes. ma Lydorū regīa: postea Persarū: nūc ignota est: & sine nomie
Thera. iacet. Fuit & tēplū matri deorū sacrū quod Rheæ vocauerunt.
Rhea. Vrbs Lāpsacus ad mare iacuit: & portū habuit optimum: sicut
Lāpsacus. Abydus a qua distabat centū & quinquaginta stadiis Pythuisa
Pythuisa/a prius appellata. Xerxes hanc vrbe Themistocli in vinū dedit:
XerxeThe nam tota hæc regio & Pariana & Priapena vineis abundauit.
mistocli i vi Hinc fortasse temulēta matronarū turba & Veneri dedita Pria
 num data. pi cultū inuenit. Lāpsacus Callipoli opponebat quadraginta
Lāpsacus. stadiis ab ea distans. Inter Lāpsacū & Pariū vrbs fuit Pesus &
Pesus. flumē: vrbe diruta Pefini Lampacū migrare: cū & ipsi My
Gergithi⁹. lesiorū coloni essent quēadmodū & Lāpsaceni. In agro Lāpsa
Caron hi- ceno locus fuit Gergithiū appellatus vineis cōsitus: & ciuitas
 storicis. Gergitha a Gergithis dicta: quæ i Cumano erant: ex Lāpsaco
Adimāth⁹. fuit Caron historicus & Adimāthus & Anaximenes & Metro
Anaxime- dorus Epicuri sodalis / ipsū etiam Epicurū quodāmodo Lāpsa
 nes. cenum dicunt diu Lāpsaci versatū atq; Leonti & Idomēti ami
Metrodor⁹ citia vsum: qui primi erant in ea ciuitate: nec alienū est volupta
Epicurus. tis laudatorē eā ciuitatē amasse in qua vinum erat optimū sine
Agrippa. quo lāguida voluptas est. Ex hoc loco Agrippa leonē qui cor
 ruerat transfulit Lysipi opus: eūq; collocauit in luco qui inter
 lacum & Euripū erat. Lampacus & Parius troianis tēporibus
Arifba. nondū erāt. Sed Arifba in his locis fuit prope Seleentē amnē.
Asius Hir- Alj Hirtacidis regīa fuit & Præctius amnis & vrbs sub Asio.
 tacides. Sed hæc loca profus defecere cū tēpore quod oīa vōrat. post
Abydus. Lampacū Abydus fuit quā Mylesij condidēre Gyge Lydorū
Gyges. rege pmittente: qui totius Troadis imperiū habuit: & ab eo p
 montoriū quoddā iuxta Dardanū Gygas appellatum est: &
 in ore Propontidis iacet: & Hellepōti equali spacio a Lampsa
 co & Ilio distans per stadia circiter centū & septuagita. Hic est
 illud septē stadiū mare quod Asiam dirimit ab Europa a Xer
 xe ponte iunctū. Abydus in Asia & Sestus in Europa triginta
Mare septē stadiis inter se distabāt a portu in portū. locus pontis paululū
stadiū. ab vrribus digredienti versus Propontidem fuit. Thraces post
Xerxis pōs res Troianas Abydū habitauere: deinde Mylesij. Sed quū Da
Sestus. rius Xerxis pater ꝥ Scythia rediēs Nomadas aduersus se trāsi
Darius.

tum pa rare intellexisset: ne vrbes inimico exercitui cōmēatum
 pberent: multas earū concremauit. Inter quas & Abydus pas-
 sa est incen diū. Sepe enim suis vrbibus plus dōmini quā hostes
 nocent. Abydeorū regioni Astira iminebat vrbs diruta q̄ olim Astira.
 suis legibus vixerat: & auri metallis abundauerat: quæ postea
 consumpta sunt. Abydus ab Esapo distabat septingentis sta-
 diis: recta tamen nauigatione paucioribus: totūq; hoc spaciū
 Troadis ad Propontidē respicit. Hinc Hellepontus incipit:
 & Iliensia sequuntur quæ extra Abydum sunt austrum versus.
 Quom cætera maritima vsq; Lectū qb̄ mediterranea Troia-
 ni cāpi: & Idæ pretermontana adiungimus: post Abydum p-
 montorium Dardanū occurrit: & ciuitas Dardanus septuagi-
 ta stadiis ab Abydo distans: & Rhodius amnis quē alij in Esa-
 pum emittere tradūr: alij per sese in mare putāt exonerari.

De Dardania.

Cap. LXVI.

Dardanus prisca res adeo spreta fuit: vt sæpe reges: alij Dardanus.
 deam Abydum transfulerint. Alij rursū in pristinam cō-
 ditionem habitauerint. Cornelius Sylla & Mithridates
 Eupator: vt bellū dissoluerēt hoc in loco cōuenērunt. Non p-
 cul hinc Hætoris lucus fuit in loco cōspicuo/ deīde lacus Pthe-
 leus: & vrbs Ritium i colle sita: & regio litoralis Ritio continua
 & Aiactis tumulus: et templū et statua: quā ab Antonio ablatā
 & in Aegyptū asportatā/ Augustus Cæsar sicut pleraq; alia re-
 stituit Iliensibus. Post Ritium Sigēū vrbs fuit: et nauale: & Achil-
 uorum portus: & Achaica castra: & lacus/ qui Os dicitur: & Sca-
 mandri hostia. nam Simois & Scamander in campo concurrē-
 tes multum lutum deuehunt & maritimam oram exaggeran-
 tes ore obstructo maria stagnantia & loca palustria efficiunt a
 Ritio vsq; Sygæum: & Achillis tumulū recta nauigantibus sta-
 dia intercedunt septuagita: totaq; hæc ora nouo Ilio subiacet:
 duodecim fere stadiis ab eo distans iuxta Achiuorum portum
 a priorē autem alijs 30 stadiis ad partem quæ est Idam versus
 Achilles templum habuit: & tumulum iuxta Sygæum. Patro-
 clus & Antiochus tumulos: quibus omnibus et Aiacti sacifica-
 bant Ilienses tanquā dij essent qui homines fuerant: & quidem
 sanguinarij. Herculem non colebant causam afferētes: q̄ is vr-
 bem fuerit depopulatus. Sed aliud in causa esse oportuit. Si-
 quidem Achillis & sociorū opera vrbs funditus corruit: & Her-
 cules paruam ciuitatem diripuit: qui cum sex tantum nauibus
 & paucis viris potitus est victoria/ Græci qui cum Achille fug-
 runt magnam & præclaram vrbem deleuēre: nam Priamus ex
 paruo magnus et rex regum effectus erat. Paululum ab hac
 Cor. Sylla.
 Mithrida-
 tes eupator
 Ptheleus la-
 cus.
 Ritium.
 Aiactis tu-
 mulus.
 Antonius.
 Aug. Cæ-
 sar.
 Sigæum.
 Os. lacus.
 Simois.
 Scamāder.
 Iliū nouū.
 Achilles.
 Priamus.

De Asia

- Acheium.** ora progredienti Acheiū fuit: & ad vltiore[m] Tenedorum regionem pertinuit. hæc omnia ad mare sita erant: quibus Troianus Cāpus iminebat vsq[ue] ad Idā stadia plurima ascendēs orientem versus. Huius prætermōtana pangusta quidē parti ad meridiem extēsa: vsq[ue] ad loca quæ apud Scepsim erant: partim ad septētrionē vsq[ue] Lycios: qui iuxta Zeliā habitabāt. hāc Homerus sub Aenea & Antenoris posuit: Dardaniāq[ue] vocauit: qd̄ nomē & vrbi dedit & regioni. Sed vrbs nec vestigiū qd̄ extat.
- Dardania.** Plato post diluuiū tria hoim genera fuisse putauit. Primū simplex & agreste: eorū qui per aquas formidarēt: & montiū cacumina incoherēt. secundū eorū q[ui] plus aliquid audebāt: & in ipsi[s] montiū radicib[us] habitabāt. Tertiū eorū qui omni semoto metu in patēs cāpo exire: & has differētias ab Homero traditas dixit. qui pro primo exēplo Cyclopeos posuit fructib[us] sponte nascentibus vtenteis: & montiū cacumina in spelūcis habitāteis. In secundo Dardanū qui Dardaniā ædificauit anteq[ue] Iliū condere[re]. In tertio Iliū quē Ilij conditorē tradūt. Vnde par est eum in medio cāpo sepultū esse: quoniam prior ausus est in cāpis habitare. possent & plura hoimū genera inueniri eorū qui vel in litore maris vel in insulis habitarent. Sed nec oīno ausus est Ilius qui nō ad mare vbi nouū fuit Iliū: sed superius triginta fere stadijs ad orientē Idā & Dardaniā versus vrbē cōdidit. post Dardaniā Cebrinia occurrebat magna ex parte cāpestris q̄ quodāmodo pariter cū Dardania p̄grediebāt: & in ea vrbs Cebrina Demetrius vsq[ue] huc Ilij agrū Hectori subditū pertēdere arbitratus est p̄gredientē a nauali vsq[ue] in Cebrinā ibiq[ue] Alexātri: & Oenones sepulchrū ostēd[ere] quā dicunt Alexātri vxorem fuisse priusq[ue] Helenā raperet. Cebriniā v̄ro Scepsim vsq[ue] p̄cedere: & eorū cōfiniū esse Scamandrū. Cebrinos cū Scepsijs semper inimicitias exercuisse donec Antigonus eos in Antigoniam trāstulit: q̄ postea Alexātria dicta est: & Cebrinos cū alijs Alexātriæ remāsisse. Scepsios Lysimacho pmittēte domū rediisse.
- Alexātria.** ¶ De Ilio duplici: de Ida & eius fluminibus: deq[ue] pinu quæ mira magnitudine pulchra est cognominata. Cap. LXVII.
- Ilium.** Sed quoniā Iliensia iā attingimus: quæ toto orbe decantata sunt: monstrandū est quo in loco fuerit Iliū: pro quo Græci decertauerunt: & de quo scripta est Ilias Homeri: dictum est Idæ montē Helleponto iminere: in quo multæ conualles existunt: & multi colles ab eo deriuantur: nec pauci amnes descendunt: ex eo duo flexus: tanq̄ duo cubiti ad mare decurrunt: alter Rhitiū: alter Sygæuni versus atq[ue] dimidiati circuli lineam efficiunt: duodecimq[ue] fere stadijs in planicie procul a mari de-
- Rhitiū.**
- Sygæum.**

finunt. Duplex Ilium antiqui commemorant: alterum inferius intra dictorum flexuum finem: alterum superius intra initium. Interius Symoisius campus compræhendatur: per quem Symois ibat: & Scamandrius per quem Scamander: atq; hunc proprie Troianum campum appellauere: & Homerus maximam certaminum partem hoc in loco factam ostendit: nam et laetior est: & loca hic celebrata fuerunt: & flumina Symois: & Scamander. Quorum alterum Sygæo: alterum Rhytio proximum in conspectu inferioris Ilij concurrunt: postea Sygæum delata lacum efficiunt: qui Os dicitur: utrosq; campos: alterum ab altero ingens quidam collis dictorum flexuum in rectum dirimit: qui ab inferiori Ilio incipiens: & ei cõiunctus vsq; in Cebriam tendit. Super quo alterum Ilium fuit quod superius appellatum: distans ab inferiori stadijs 30. Vterius 10. stadijs Caliconam tumulum quendam fuisse tradunt: iuxta quem ad stadia quinque Symois labebatur: Caliconia vero stadijs quadraginta ab inferiori Ilio distabat: erat & Tymbra campus Ilio superiori proximus: & Tymbræus fluuius qui per eum ad Apollinis Tymbræi templum fluebat in Scamandrum. Superius Ilium quadraginta duobus stadijs a mari aberat. Inferius hoc antea duodecim. hoc antea vicus fuit: qui Palladis templum habuit quod Alexander ex victoria apud Granicum habita rediens magnificis donis exornauit: & arbitratus illic Priami sedem fuisse vicum appellari urbem iussit: & ut ædificij repararetur curatoribus mandauit ac liberam & immunem censuit: subactisq; Persis facturum se maiora promisit. Erat enim Homeri studiosus & propter Aeacidarum cognationem qui Molossis imperarunt apud quos regnauit Andromache Hectoris vxor erga Ilienses magnopere affectus: post eius obitum Lyfimachus urbis cura suscepta delubrum construxit: & murum ad stadia quadraginta circumduxit: ac vicinas & antiquas vrbeis in eam habitatum deduxit: quæ iam erant labefactatæ. Sed cum Romani Asiam ingressi magnum Anthiochum elegerunt: collapsa erant Lyfimachi mœnia. Extrabat tamen vicus urbis amplitudinem habens. Demetrius Sceptius inquit: cum adolescens in eam urbem peregrinaretur: adeo neglectam vidisse: ut cotilicis tectis careret. Agesianarus scribit Gallos ex Europa transgressos tutela reliquisse: postea multum reparata fuit: & deinde a Romanis qui cum Fimbria erant labefactata. Fimbria quaestor cum Valerio flacco cõsule aduersus Mithridatē missus orta seditione cõsulem in Bithynia occidit: & exercitu potitus

Iliū duplex Inferius.
Symois.
Scamāder.
Os: lacus.
Iliū superius
Caliconia.
Tymbræus fluuius.
Alexāder.
Lyfimachus
Demetrius Sceptius de Ilio.
Galli in Iliū ascenderunt
Fimbria.

De Asia

Dictum in
Fimbriam
Sylla.
Iulij Cæsar

Ilium venit: vnde cū tanq̄ latro excluderet: admoto ad urbē exercitu: vndecimo die eā cepit. Sed gloriātī q̄ tam cito urbē cepisset: quis anno decimo cū mille nauib⁹ ex tota Græcia ceperat Agamēnon respōdit quidā ex Iliētib⁹. Non enī Hector aderat qui pro ciuitate pugnaret. Sylla vero cū Fimbriā substulisset: Mithridatēq; domū cū quibusdā cōditionib⁹ remisisset: Iliēses multis beneficijs solat⁹ est. deinde Iulius Cæsar maximā de his curā suscepit Alexādrū emulat⁹: cui⁹ erat amātissimus: & certissima cū Iliēsibus signa cognatiōis habebat tanq̄ Roman⁹. Romani enī auctore generis sui Aeneam putauerunt. Iulius ab Iulio quodā viro ex progenitorib⁹: & ille ab Iulo cognomē hoc habuit: qui vnus fuit ex posteris Aeneæ: quē Vergilius filium fuisse testat⁹. Regionem itaq; eis tribuit libertate & imunitate seruata: in quibus diu permāsere. Sed hoc nō fuit Ilium Homericū: quod Græci euerterunt. Iliud enim quadraginta duobus stadijs (vt ante diximus) a mari distabat: hoc duodecim cum Alexandri iussu reparatū est: & cāpus ante urbem fluminis aggestio erat: quē Troiani tēpore bellī multo minorē esse oportuit: nec poterāt tam breui spacio inter urbē & mare Homericā prælia fieri: neq; vrbs in hoc loco propter perpetuū iugum circuirī poterat: Homerica vero poterat. Multa præterea ex Homero colligunt⁹: quibus palam fit Hectoreum Ilium superius fuisse: cuius Alexādro aut Iulio imperāte nullum extabat vestigiū. Nam vicinæ vrbes vastatæ: non tamen prorsus erutę. Exusto Ilio lapides inde ad instauranda sua mœnia transtulerūt: ita nunc & in rebus humanis spem pōnito: aut te diu māsurum credito: quando Ilium ingens & totius Asiæ columē adeo extinctum est: vt neq; cadauer inueniāt: & dubium sit quo in loco tanta gloria fuerit. Sunt qui putant reliquias Iliensium voluisse super ruinas antiquæ vrbs nouum Ilium ædificare: existimantes locum eum in quo prius fuerat inauspicatū esse: & calamitatibus obnoxium: vel quod Agamēnon antiqua consuetudine eum fuerit execrat⁹: & sunt qui urbē hanc multa loca mutasse tradunt. Postremo iuxta mare in loco quē designauim⁹ ex oraculo constitisse. Neq; ab initio vrbs fuit: sed multis annis vicinī formam habuit: & paulatim vt diximus creuit. Hellenicus volens Iliensibus gratificari concessit nouam & antiquam urbē eādem fuisse: qua deleta: qui Sigeum & Rhitum habitabant regionem inter sese diuiserunt: ea autem restituta omnia reddiderunt. Sed hic nō satisfacit his quę ab Homero sumpta cōtrarium suadens: vicum postea in eo loco ædifica-

Vbi & quā
do Ilium
Homericū

Alia de Ilio
sentētia.

Hellenic⁹.

cum dicunt. In quo vetus Ilum fuit & Trofanorū regia ex qua
briginē cuncti se ducere iactant: qui nobilissimi videri volunt:
nam & Franci & Angli: & Alij cōplures hinc maiores suos ve-
nisse tradūt. Sed Romanorū genus ab Illo profectū multi au-
thores prodidēre: quibus fides habenda est.

¶ De Ida & eius fluminib. deq; Pīnu quæ mira magnitudine
sua / pulchra est cognominata. Cap. LXVIII.

SVpra illum Idam esse diximus: quam multi fontē appella-
uerunt propter fluminum multitudinem ex ea cadentium:
presertim vbi Dardanica regio et subiacet vsq; Scepsim &
Iliēnsia Demetrius collem quandam Idæ esse dixit: nomine
Corillum vltra Scepsim ad centum & viginti stadia. Ex quo
Scamander & Granicus: & Esapus fluunt. Sed hi ad septentrio-
nem & Propontidem tendunt manantes q̄ pluribus fontibus
Scamander ad occasum ex vno fonte cursus Esapi quingentis
fere stadijs terminatur. In Scamandrum Adirus influit ex qua-
dam Carisynæ montana regione compluribus vicis habita-
ta: & optime culta: quæ Dardaniæ adiacebat: vsq; ad loca Ze-
liæ: & Pithyæ finitima: eam regionem a Careso flumine dictā
putant. His in locis & Rhesum fluuium posuere: qui postea
Rhoites dicitur est: & in Granicum influit. Septēuadus ab Ho-
mēro vocatus: quia septies pertransitur in locis pulchræ Pi-
nui finitimis: digna fuit arbor quæ nomen haberet. Atthalus q̄
primo regnavit in Atthalica gente ambitum eius fuisse pedum
viginti quatuor scripsit: altitudinem a radice saxaginta et septē
postea in tria scissam æqualiter inter se distantia: & iterum in
vnum apicem cohiberi: totam eius altitudinem duorum iuge-
tum & quindecim cubitorum spacio contineri. Distantem ab
Adramytio stadijs centū & octuaginta septētrionē versus. Nūc
nulla est: habent er arbores suā mortē: aut percussæ cadūt: aut
suo tempore arefcunt. Nichil est in terra non mortale. Caresum
a Malunte fluit: qui locus inter Palesepsim iacuit: & Acheum
vltioris Tenediorū agrī. immittit autem in Esapum Rhodi-
us qui fluit in Euiū a Cleandria: & Gordo descendit: quæ loca
saxaginta stadijs a pulchra Pīnu distabant in Esapi conualle
quæ a sinistra cursus eius est. Poliena locus munitissimus fuit:
deide Palesepsis: mox Halyxonīū: quod Amazonum fabulis
applicatum est. Postea Caresus vrbis deserta: & Carefina regio
& Amnē ab eo dictum quod vallem ingentem efficit: minorem
tamen ea quæ Esapi est. Deinceps Zeliæ sequuntur cāpi: & lo-
ca collibus plena: et olim optime culta. In Esapi dextra Argē-
taria fuerunt apud nouū vicum Polienæ & Palesephi oppo-

Scamāder.
Adirus.
Carisyna:

Carefus fl.
Rhesus.
Rhoites
septēuad.
Pinus pul-
chra.
Atthalus.

Carefus.

Esapus.
Entus.

Poliena.
Halyxonīū

De Asia

Paleſcepsis ſita. Paleſcepsis ab Eſapo ſtadijs triginta diſtabat: ab vrbe Aenea quinquaginta. Sed ad oram maritimā reuertamur.

De Tenedo iſulae quod i ea Caſtellū fuerit nobiliſs. qđ cū Veneti & Genuēſes p eo multis iter ſe plijs cōtēderēt / cōt cōſe ſu eſt deletū. Itē de vrbe Alexandrina q pri⁹ Sigea vocabat̄ deq; in ea Smynthei delubro ſacris murib. habitato. Ca. LXIX.

Tenedos. Oit Sygæū p mōtorium Achilæū ſequebat̄: & Acheiū & Acheium. regio Tenediorū: atq; ipſa Tenedos iſula diſtās a cōtinēti ſtadijs quadraginta. in qua priuſq; i agrū Troianū Græci deſcēderēt: ſtationē habuerūt: & Agamēnon Ephygeniā imolare nō dubitauit. Vincebat patris affectū regnādī cupiditas: & quod credēti Habrahæ ad iuſtitiā reputatū eſt: huic ad iniquitatē ceſſit. Ambit⁹ hui⁹ iſulæ ſtadia octuaginta continebat. Vrbs

Aeolica
vrbs.
Calydnæ
leucophris
Temnus.
Cyenus.

Aeolica i ea fuit et port⁹ duos habuit: & Apollinis Smynthei delubrū. Duæ iſulæ circūſtabāt: Calydnæ oli appellata: & alia qđā ignotæ. Tenedū alij Calydnā vocauerūt: alij Leucophrin ſd eſt cādidū ſup ciliū. Vergili⁹ opulētā ſuiſſe ſub Priamo iſulā dicit. Diodorus ait Tenū Cyeniſiū coloniæ Leſbiæ que erat i Troade iperaffe: deinde relicta patria congregatis colonis in iſulā deſertā nomine Leucophrin nauigaſſe: diſtributiſq; iſulæ agris iter eos qui ſecū erāt vrbe cōdidiffe atq; iſulā noie Tenedon vocauiffe: & cū multa hoibus beneficia cōtuliffet: poſt obitū inter deos relatū. nonnulli ſerūt Cyenū patrē vxoris calūniā i ductū Temnū ſiliū in arca poſitū in mare deieciſſe: q miſerabili deorum ope ſeruat⁹ tēpeſtate in Tenedū appulerit qui nouerca ſauerat inſidijs lege ſanxerit: ne quis Tibicē templum

Ne q̄s. tibi-
cē replū in-
grederetur.

ingrederetur. Belli Troiani tēpore cū Achilles poſt Græcorū in Tenedū aſcenſionē: vrbe Temnū deieuiſſet: ſtatuērunt poſtea Tenedū: vt in tēplo quod nouiter edificauerūt: nemo Achil-

Nemo
Achillē
noīaret.
Caſtellū cō-
muni Vene-
torū & Ge-
nuēſiū cōſe-
ſum Tene-
do deletū.
Amaxitus.
Alexadria.

lem nominaret. In hac iſula nobiliſſimū poſt ea caſtellum fuit propter quod Veneti & Genuēſes multis iter ſe prælijs contēderunt. Poſtremo ea lege pax facta eſt: vt caſtellū deleſeſ cōmuni conſenſu apud Sabaudia comitē: qui pacis arbiter elect⁹ erat: depoſitum Acheio continua erat Lariffa: & coloniæ prius Chryſa in loco excelſo: & portioſo: & Amaxitus Lecto ſubiacens in p̄montorio. Nec procul ab Acheio in mediterranea cōſtituta eſt Alexandria: in quā plurium opidorum icolæ migrauerē: ſicut ex Lariffa Chryſa Amaxito Cebrina & meadrina & alijs compluribus. Locus in quo Alexandria condita eſt: prius Sygæa vocabatur. Lyſimachus Alexandriam curauit: que iam ab Antigono habitata erat: & Antigononia appellata. Lyſima-

chus nomen mutauit. Pium enim visum est Alexandri successores ut prius de nomine illius vrbeis conderent: postea de suo multo iustioribus: quam hi qui alienis operibus sua imponunt nomina: nec verentur deletis veri authoris signis sua vel pingere vel sculpere. Alexandria diu permanfit & aucta est ex Romanorum colonia acceptit: & inter clara s nomen habuit. In vrbe Chrysa prius q̄ rueret Apollinis Smynthici delubrum fuit: & signum quod nominis veritatem seruaret. Nam mus quidam pedi statuae subiacebat. Statuam Scopas Parius fecerat. ferunt Theueris ꝛ creta profectis oraculum fuisse datum/ vt ibi sedels ponerent/ vbi turrigenꝛ eos adorirentur. Iccirco Amazitum & Chrysam contigisse: maxima mꝛq; agrestium murium multitudinem noctu exortam quicquid armorum & vtensiliũ ex corio inuenissent corrosisse: Teucros ibi mansisse: atq; Idam ab Ida: quæ in Creta erat appellasse aiunt: & mures ibi circa tẽ plum abundasse: quos vana gentilitas sacros existimauit. Simulachrum vꝛo ita cõstructum fuisse: vt murem pedibus premeret: alij Teucrum quendã prodidẽre ab vrbe Troum: quæ postea Oxipetheon nominata est: ex Attica profectum. Teucros vꝛo nullo ex Creta venisse: signumq; contunctiõnis Troum cum Athicis ducunt quod apud vtrosq; Ericsonius quidã generis auctõr predicat. Multi hodie qui videri docti volunt: Turcas appellant Teucros quos Scytharum genus esse: haud ambiguum est: quemadmodum postea dicemus cum de Turcis agemus. Alia Chrysa in agro Thebano fuit/ de qua dictum est: & illi magis Homericæ conueniunt.

De agro Lecti campo Halysio/ item de salibus Tragesci qui Ethesij ventis spirantibus sponte nasci dicuntur.

Cap. LXX.

IN agro Lecti seorsum est Halysius campus: & Tragesci sales qui sponte nascuntur: & Ethesij ventis congelascunt: duodecim deorum aram verius dæmonum dixerimꝛ apud Lectũ construxit Agamennõ. Hæc loca cõtra Iliũ erant ad stadia ducẽta vel paulo plura: sicut ex altera parte Abydensia: q̄q̄ pauloãte pprius Abydus fuit: ex quo vsq; Lectũ stadia cõputarunt circiter quadringẽta: cũ Lectũ circũflexeris clarissime occurrũt Aeolũ vrbes: & sinus Adramittinus: in quo maximã Lelegũ pte Homerꝛ collocauit: & duplices Cilicas: hic & Mytele neopoli: fuit: qdã vicos aliquot habuit i cõtinenti. Hũc sinũ etiã Idæũ nominarũt. Nã iugũ a Lecto ad Idã porrectum primis ptebꝛ huiusce sinꝛ inuenit: in qbus Leleges siti erãt: & vrbs eorũ Pedasus fluuiõ Satmoeti iuncta: q̄ prius deserta est. Hæc loca

Lyfimachꝛ Alex. nomẽ restituit.

Chrysa. Smythẽ. Apollo mure pede premebat. Scopas.

Oxipetheõ Teucros/ p Turcis dicunt.

Tragesci sales. Ara Deorũ duodecim.

Lectus. Leleges.

Pedasus.

Neandri

Dardanio agro & Sceptio cōtinua erāt: tanq̄ alla q̄dam Dardania humiliora tñ. Neādrini vltra Amaxitū erāt magis mediterranei: & magis illo ppinqui quā Lect^o: nā centū & quinquaginta stadijs ab illo distabāt. Vltra hos erant Cebrini: & postea Dardanijs vsq; Palescepsum atq; Scepsum. Alceus Antandri vrbē Lelegū esse dixit. Sceptus ad Cilicas traxit. Australē Idæ latus terminātes vsq; ad orā maritimā post Lectū Polymediū sequebat: in quo paruus erat lucus supra mare: octuaginta stadijs peractis Gargara reperiebant. In p̄mōtorio quod sinū efficit Adramyttinū vocatū: nam tota ora a Lecto vsq; ad Canas quod est alterū p̄mōtorium: hoc eodē nomine appellabat. In quo & Elaiticus cōprahēdebat: sed proprie Adramittinū dicebāt: qui a p̄mōtorio in quo Gargara fuerunt claudēbat: & ab altero quod Pyrrā vocabat: in quo Aphrodisiū situm fuit: oris latitudo a p̄mōtorio in p̄mōtorium centū & viginti stadiorū interius Antandros iacuit: cui mons iminebat Alexandria vocatus: vbi deas a Paride iudicatas dicunt: quarū q̄ spretæ fuerunt: Troianū incendiū parauerint. Indigna res q̄ diuinitati attribuāt. Proximus Aspaneus lucus: vbi materies Idæ cedebat: hic enī eam aptabant. Postea per flumen deducebant: deinde vicus Astyra & lucus Astyemæ Dianæ facer: in proximo Adramittinū Atheniensium colonia: q̄ portū habuit: & nauale extra sinum & p̄mōtorium Pyrrā: vrbis Cistena cum portu fuit: q̄ destructa est: & vltra eam in mediterranea gr̄is vena & multa habitatio. In sequenti Mytileneorum ora Coriphantis lucus & Heraclia & Haactea & Name^o & Pythana vsq; ad Calcii fluminis hostia: quæ loca ad Elaiticū sinū pertinebāt: & vltra flumen Malia: & reliquis sinus vsq; Canas. Sed in his locis paululū imorandum est: propter ea quæ propriam historiam habent.

Antādro.
Alexādrī
mons.
Aspaneus
lucus.
Astyra.
Adramittinū
Cistena.

Heraclia.
Haactea.
Nameus.
Pythana.

¶ De Palescepsi / & qui ex ea Socratici fuge Philosophi. Itē de Theophrasto & eius bibliotheca. Cap. LXXI.

Palescepsif
Scepis.

Palescepsis vltra Cebrinā fuit ad excelsiorē Idæ partem prope Polienā: ea olim Scepis vocabat: quæ cū esset in loco circumspecto a Scamandrio Hectoris & Ascanio Aenæ filijs ad sexaginta stadia inferi^o traducta est: quorum genus multo tēpore in ea imperauit: postea in paucorū principatū ciuitas declinavit. Deinde cū Myleijs popularē statum accepit: & nihilominus qui ex eo genere erāt reges dicebātur: & honores quosdā habebant successu tēporis Antigonus Scepis Alexandriā deduxit: qui deinde Lysimachus permittente domum rediere. Sceptus Aenæ regiā Scepsum

Antigonus
Aeneas.

fuisse putat: quæ mediâ erat inter regionē illi subditâ & Lyn-
 nessum: in quâ ab Achille agitur atus fugisse dicif. Homerus si-
 cut Strabonî placet Aeneâ imperij successorē apud Troiam
 significat remâsisse: ac Troiæ imperiū, extincto Priamidarū
 genere natis natorū tradidisse: Alij (quæ vulgatioꝝ fama est)
 fatentur eum ppter ea q̄ Priamo esset infensus bello supfuisse
 sicut Anthenoridas: qui ppter hospitalitatē cū Menelao ha
 bitâ euaserūt: & cū Eneis primo in Thraciâ: deinde in Adriâ
 peruenerūt: q̄ ab eis Enetia dicta est. Nunc addita litera Ve-
 netia noiatur. Aeneâ cum patre Anchisæ: & Ascanio filio mul-
 tis comitâtibus enauigasse quem pleriq; circa Macedoniâ &
 Olympū habitasse dicunt: nonnulli circa Mantinea Capuas in
 Archadia condidisse. Alij quibus accedit Vergilius in Sicilia
 pfectum cum Helmo Troiano Hericē & Lylibeū occupasse
 tradunt: & fluuios circa Egestū appellasse Scamandrū & Si-
 moentē. Postremo in latū traiecisse ibiq; permâsisse: iubente
 oraculo vt ibi maneret vbi mentas ederet. Quod in agro La
 uinio cōpletū est: vbi panis ingens pro mēsa per iprudētiam
 appositus cū carnibus q̄ sup eo erant assumptus est. E Scepti
 fuerūt philosophi Socratici: Erastus & Coristus & Ereus Co
 risti filius: qui Aristotelē & Theophrastū audiuit: & successor
 fuit bibliothecæ Theophrasti in qua erat Aristotelica: nā Ari-
 stoteles & bibliothecâ & scholâ Theophrasto reliquit: & pri-
 mus fuit (vt Strabo arbitrat) qui libros cōgregauit: & Aegy-
 pti reges bibliothecæ ordinē docuit: incertū plus boni an ma-
 li rebus humanis attulerit: quādo cōponēdi libros nullū est
 finis: & multorū ingenia deprauata sunt: q̄ in peruersa dog-
 mata incidērūt: ob quâ rem cōsulte agunt: qui dānata volumi-
 na exurunt: neq; passim oibus scribendi facultatē permittūt:
 vt est illud Persianū: Scribim⁹ indocti doctiq; poemata pas-
 sim. Sed hodie tanta est doctorū turba: vt nemo fere indoct⁹
 reperiât: ex his qui aliquid scribūt: qui nō doctoris nomē titū
 lūq; receperit. Theophrast⁹ bibliothecâ Neleo tradidit. Ne-
 leus eam Sceptim detulit ad hoies imperitos: qui libros in-
 clufos: ac negligētes cōpositos tenebant. Cūq; Attaliorū re-
 gum sub quibus erant studiū sentirēt ad instruendā Pergami
 bibliothecā eos in fossa quadā sub terra occulerūt: & demū
 tineis & humiditate labefactatos: qui ex eo genere erāt: Ape-
 liconi Teio tradiderūt: magno emptos argēto Aristotelicos
 scilicet atq; Theophrasticos. Apelicō qui magis librorū esset
 studiosus quâ sapiētiae: quales multos ætate nostra cognouit-
 mus: volens corrosiones emēdare: eos transcribendos dedit:

Anthenori
dæ.

Enetia.

Venetia.

Variæ de

Aenea sen-
tentia.

Helimus.

Ibi mane-
ret vbi mē-
sas ederet.

Erastus.

Coristus.

Ereus.

Aristoteles

bibliothe-

câ & scho-

lam Theo-

phrasto re-

liquit.

Consulte

agunt qui

dānata vo-

lumina exu-

runt.

Neleus.

Apelicon

Teius li-

brorū stu-

diosus.

De Asia

Sylla.
Tyrānion.

Si Aristoteles reuulseret multa q̄ illi attribuimus sua negaret.

Intereunt etiam literarum monumenta.

Demetrius.
Metrodorus ex philosophica ad civilem vitam deuenit.

Andira.

Leleges.
Assus.
Stratonici dictum.
Cleantes.

Hermias.

scriptura nō recte sup̄pleta: librosq; edidit erroribus plenos: Cōtinuo post Apelicōnis obitū: Sylla q̄ Athenas cepit ablatā illi bibliotheca: eā Romā trāstulit: quo in loco Tyrānion grāmaticus: cū Aristotelis amātissimus esset cōciliato sibi bibliotheca p̄fecto: & librarij quidā scriptoribus vtētes nō bonis: nec scripta cōferentes: opera minus emēdata ediderūt: q̄ si græca exēplaria corrupta fuerūt: quid de his putandū est: q̄ in latinū cōuersa sunt. Illa p̄sertim priora: q̄ qui legūt: nō tam quod dicat q̄ quod dici velit nosse laborāt. Quippe si reuulseret Aristoteles: multa sua esse negaret: q̄ nos illi attribuisimus. Sed melius cū eo actū est: q̄ cū alijs: quorū opera funditus periēre & ipse causa extitit: cur multa perirent: qui aliorū gloriā ad se traxit. Ruet etiā ipse q̄uis magnus. neq; eni verū est quod sibi aliqui persuadēt literarū monumēta nō interire: omnia occidūt: nec literis sua mors negata est: q̄uis aliā alijs plus viuāt. Aetas cūcta aufert: nec hois opus est quod i tēpore nō euanescat. Apud Scepsimyltra eos quos noiaui⁹ Demetrius grāmaticus floruit: qui Troianam extructionē exposuit: & post hunc Metrodorus qui ē philosophica vita in ciuilem mutatus est: & p̄pter elegantia q̄q̄ pauper erat clarū cōiugium apud Calcedonē obtinuit: & a Mythrīdate reddēdo iuri p̄positus fuit: a quo non erat prouocatio. Sed legatus ad Tygranē missus cum descuisset inuitus remissus est. Mythrīdati iam ē paterno regno fugiētī / & in itinere siue regis opera siue morbo decessit: sensitq; philosophicam vitam imprudēter se reliquisse: qui si neq; honores: neq; opes accumularet: at saltem periculis & molestijs q̄ pluribus caret.

¶ De Andiris mirandoq; lapidē qui solus cōbustus in ferrū / cū terra quadā i argentū falsum / quæ terra si æs accepisset in auricalchum vertebat: de Pytanā vrbe Eolica / quodq; apud eā lateres inuētī sint qui sup̄ aquas innatarent. Cap. LXXII.

Post Scepsim Andira fuerūt: circa q̄ lapis quidā inueniebatur: qui cōbustus ferrū fiebat: deinde cū terra quadā in fornace decoctus Pseudargirū id est mentitū argentū exsudabat: q̄ terra si æs accepisset: in auricalchū vertebat. In his locis Leleges habitauerunt: qui & Pionias & Gargarensem agrū & Assensem occuparūt. Assus & arte & natura munita ciuitas fuit: quæ a mari & portu longū & rectū assensum habuit: ex quo Stratonici dictū est: qui celeri passū assum it / mortis periculū adit. hinc fuit Cleantes philosophus stoicus: qui Zenonis Ciciensis scholæ successit: quā postea Chrysipō Solensū reliquit, Hermias eunuchus trapezitæ cuiusdā fa-

mulus Athenas pfectus Platonē Aristotelēq; audiuit: & do-
 mum reuerfus cum dño suo Atarnēs / & Allēnes aggressus
 eos subegit: & illis simul cum dño iperavit: quo mortuo solus
 dñum adeptus: Aristotelē & Zenocratē ad se accerfitos dili-
 genter curauit. Aristoteli etiā fratris filiā vxorē dedit. Sed nō
 illi vt tyrānidem inuaderet philosophi suaserūt: nec rursus vt
 retineret p̄stare potuerunt. Memnō Rhodius simulata cum
 eunucho amicitia: eum ad se vocatū cōprāhēdit: & ad regem
 Persarū misit: ibiq; vitā suspendio terminauit. Philosophi fu-
 gientes loca a Persis occupata incolumes euasere. Asium ali-
 qui dicunt a Metimneis conditā: aliqui Aeolicā fuisse volunt:
 ipsi vero Assij Gargara & Lāponia cōdiderunt: q̄ cum nō be-
 ne habitaretur reges ex Myleto incolas eo deduxerūt: & pro
 Acolibus semī barbaros eiecerē. Leleges hęc loca sub P̄ria
 mo tenebant: & inter eos misti erant qui sub Aenea fuere. Ci-
 lices quoq; cū his habitabant: & Cares aliqui: sed ab Achille
 vastati Leleges in Cariā migrauerē. Quo & Cares Cilicēq;
 Taurū transiuerē oram: q̄ post Leleges sequit̄ Adramitini ha-
 buerunt: & Atarnēs & Pythanei vīq; ad Caici fluminis ho-
 stia non procul ab Adramitio Apollinis Cilei tēplum fuit: &
 Cilli monumentū. Ingens quidā tumulus hunc Pelopis auri-
 gam & ducē equorū dicūt: a quo forsan Cilicia dicta est. Adra-
 mitiū in bello Mythridatico calamitate maxima oppressum
 fuit: culpa Diodori qui ciuitū consiliū deleuit: cū regi cuperet
 gratificari: & se principē Achademicorū philosophorū osten-
 dere. Rege autē euerso p̄enas dedit: qui de multis criminib;
 accusatus infamiā nō ferēs turpiter & obstinate perist. Sæpe
 enim eorū ignominiosus est finis: qui nimīū gloriæ cupidi sūt.
 Ex Adramitio fuit Zenocles orator clarus Asiatici sūt qui in
 senatu pro Asia dixit: quo tēpore Mythridaticæ factionis est
 accusatus dehinc Atarneus fuit Hermiæ tyrāni sedes: postea
 Pythana vrbs Aeolica: quæ portus duos habuit: & fluuium
 Enocenum: qui eam p̄terfluebat: ex quo aquæ duct⁹ Adrami-
 nus fact⁹ est: q̄ Pythana Archesilaus academicus fuit: qui cū
 Zenone apud Polemonem didicit. Fama est apud Pythanā
 lateres inuentos esse: qui sup aquas innatarent: quod de alijs
 locis traditum est. Post Pythanam Calcus amnis ad stadia
 triginta in sinum Elaiticum emittit: qui Pergamenum agrū
 irrigat. Eleapolis duodecim stadijs vltra Calcum ad meridiē
 fuit. Aeolicā ciuitas & Pergamenorum portus centum & vi-
 ginti stadijs a Pergamo distans: deinde ad stadia centum est
 Cana p̄ montoriū: quod contra Lectū confurgēs Adramitīū

Mēnon.
Rhodius.

Assus a Me-
timneis cō-
dita.

Gargara.
Lāpadonia
a quibus
condi.

Cilices.
Cares.
Adramiti-
ni.

Cilli a quo
forfitan.
Cilicia.

Diodorus
Adramiti-
nus.

Zenocles.
Atarneus.
Pythana
vrbs.

Enocens fl.
Archesila⁹.
Lateres su-
per aquas
innatantes

Caic⁹ amnis.
Eleapolis.
Aeolica ci-
uitas.

Cana pro-
mōtoriū.

De Asia

- efficit sinum:culus pars est Elaiticus. Canæ Loctorū opidulum fuit: ad australia Lesbij extrema fitū in agro Caneo: q̄ vsq̄ ad Arginusas ptendit: & vltterius p̄montoriū quod Aegā nominarunt: eodē modo quo animal. Sic eni totū montē appellabant: quē postea Canam & Canas vocauerē. Circa montē Austrum & occasum versus mare p̄cumbit ad orientē Calci cāp̄: ad aquilonē Elaiticus ager mons satis per se cōtractus est: vergit tamē ad Aegeū pelagus vnde ei nomen est. Postea id p̄montoriū (vt Sappho dicit) Aega est appellatū. Reliquū v̄ro Cana: & Canæ vrbs: deinceps Aelea sequit: quæ portū habuit: & nauale regū Atthalicorū Amestæi opus & Atheniensīū: quī cum eo apud Iliū militarunt/ distans a Grineo Myrmeorū opido stadijs septuaginta: hæc Elaitico sinui nomē dedisse videt̄.
- Aega p̄mōtorium.** In Grineo Apollinis fanū & p̄uetustū oraculū: & templū candido lapide sumptuosū plebes admirabant: deinde Achluorū portus extitit: in quo duodecim deorū aræ constitutæ fuerunt certissima dæmonum theatra. In vltimo v̄ro sinus recessu ad sexaginta ferme stadia Myrma fuit Aeolica ciuitas quæ portū habuit: & ab vna ex Amazonibus nomen accepisse credida est
- Canæ. Aelea.** In oræ sinus Hydra p̄montoriū fuit: quod Amatunti aduersum Elaiticum sinū efficit: oris latitudinem septuaginta fere stadia cōplexā dicunt: post Hydram Adæ fuerūt ad stadia q̄draginta.
- Grineū.** ¶ De Cuma Aeolitarū vrbīū maxīma/ & quomodo Cumanī insulsi & hebetes sint putatī. itē de Larissa. Cap. LXXIII.
- Myrma.** Deinceps Cuma Aeolicarū vrbīū maxīma & optima & omnīū fere metropolis: quas numero triginta fuisse tradunt. Quarū maxīma pars corruit. Cumanos insulos & hebetes homines putauerē: quī post trecentos annos ab vrbe condita portoria exegerūt: tādīu p̄uentū eiusmodi nō cognouerē. Feruntur etiā publica pecuniā mutuo recepta porticum struxisse: cūq; die constituta pecuniā nō reddidissent a deābulatione fuisse phibitos: creditores v̄ro/ cum plueret edictū misisse: vt Cumanī porticū subirent: ex quo p̄uerbīū factū est Cumanos non sentire porticū in pluua subeundū esse nisi precomoneret. Ex Cuma v̄r sine controuersia clarus Ephorus fuit
- Hydra. Amatūtus.** Isocrati oratori familiaris: & historīæ cōscriptor: & ante ipsum Hesiodus poeta quī patrē suū relicta æolica Cuma in Boetiam migrasse dicit. Homerū hīnc fuisse non satis cōstat: multī enim de eo discēptāt. Quod si Cumanus fuit Homerus: non est cur miremur cōciues eius obtusiores ingenij fuisse. Nā quicquid in vrbe diuinū erat: id secū Homerus abstulit. Cū Aeolicis vrbib⁹ Aegæ fuerunt & Tēnus: vnde Hermagoras fuit is qui de dīcen
- Cuma. Cumanī insulsi.**
- Prouerbīū de Cumanis.**
- Ephorus.**
- Hesiodus.**
- Homer⁹ v̄n**
- Aegæ. Temnus.**
- Hermagoras.**

di arte conscripfit. Hę vrbes secus montanā regionem iacere. Que Cumano & Phocenſi & Smyrneo iminet agro iuxta quā Hermus labit. Post Cumā Lariffa fuit: quā Pelasgi colugre. Lariffas tres in Asia reperimus. Primā apud Amaxitū de qua dictum est: alterā apud Cumā: Tertiā apud Caistrū: Quartā in Thessalia: vnde Lariffæus Achilles appellatus. Inuenim⁹ Lelegū populos & Cilicū & Pelasgorū & Cenorū multis in locis pmissos fuisse. Sed intra Caicū quē Troadis terminū esse diximus. Post Caicū Pelasgi p sese vsq; ad Hermū habitauere: pri⁹ q̄ Aeoles aduentarēt. Leleges sub Alceo fuerunt: Cetij sub Eu ripillo. Pelasgi sub Hypothoo & Pileo. Cilices alios duces habuere. Qđ autē Pelasgi magna natio esset Menecrates author est: qui totā orā quæ postea Ionica dicta est: factō a Micaele initio prius a Pelasgis habitatā fuisse tradit & ppinquas insulas. Lesbij quoq; se sub Pileo positos affirmabāt: quē Homerus Pelasgorū ducē appellauit. Chij suos authores Pelasgos ex Thessalia pfectos putauere: Quæ gens errabūda & ad trās migrandū facilis: vt multū creuit ita pariter tota extincta est: eo maxime tēpore: quo Aeoles lonescq; in Asiā traiecere. Lariffa Amaxito pxima ducētis fere stadijs ab Illo distabat: non ergo ei cōueniunt ea quæ de Hypothoo dicunt: quoniā pcul a Lariffa cecidisse Homerus tradit: dū pro Patroclo pgnatur. Sed ab ea q̄ Cumæ pxima est: nā mille stadia iter sunt. Caistrina nam vero seu Ephesiā Lariffā nō satis constat: an Troiani belli tēpore cōdita fuerit de Cumana certū putāt. Tradūt enī eos q̄ Phrycio Locresī mōte vltra Thermopylas erāt: inde pfectos in eū locū venisse: vbi post ea Cuma condita est. Cūq; Pelasgos inuenissent Troiano bello labefactatos: adhuc tamē Lariffam obtinētes septuaginta stadijs a Cuma distantē cōdidisse apud illos locū: qui Nouus Murus appellat⁹ est: trigita stadijs a Lariffa: atq; inde pfectos Cumā cōdidisse: & hoies q̄ supfuerant ei habitatū deduxisse. Cumā vero a Locrensi mōte Phrytionida appellasse: eodem modo & Lariffam: q̄ postea oīno deserta est. hactenus Aeolis ptendit. Deinceps Phoecea est: & Herm⁹ non ignobilis amnis & Ionæ initū: verum quia Troadi a Lecto promontorio vsq; ad Cumas Lesbos isula opponitur: quæ ab ipsa Aeolica fuit: & ad Troadem pertinuit: de hac dicen dū est prius quā Ioniam attingamus.

¶ De Lesbo Aegel maris insula: & quot in ea vrbes memoratu dignæ sint. item qui philosophi/poete & rerū scriptores ibidem floruerint/insuper de foemina quæ vrbea Turcis vna seruauit.

Lariffæ tres
in Asia.

Pelasgi.

Lesbius Pe
lagorū dux.
Chij.

Lariffa.

Hypotho
us.

Nouus mu
rus.
Phrytionis

Phoecea.
Hermus
amnis.

Cap. LXXIII.

De Asia

Lesbos.

Lesbos olim non solū Aeolica sed Aeolicarū vrbitum altera metropolis fuit & vniuersae Troadis iperitū obtinuit: ambrosius eius stadiorū centū supra mille a Borea in Austrū protensa: quingenta & sexaginta stadia longitudinis habēs feracis agro: & multa materia ad classes cōficiendas idonea. Tantū a Chio Lemnoq; distans: quantū a Tenedo intra quinquaginta fere stadia. Vrbes ī ea fugre memoratu dignae Mythilene quae adhuc extat: & ab ea nunc insula vocatur: & Pyrrha in occidentali latere sita: quae ab antiquo subuersa est relicto suburbano quod habitaretur. Fuit & Cressus ī colleiacens: & Antissa cum portu Methymna p̄monorio Lecti opposita. Mythilene inter Methimnam iacet & Maliam quod est Australissimum extremum insulae Cane oppositū. Hāc vrbs rebus omnibus pulcherrime instructa fuit: portusq; duos habuit: quorum Australis clausus erat: quinquaginta trirēmum ac nauium capax. Borealis vero magnus ac profundus aggere protectus: ambobus quaedā parua insula obiecta fuit: parte vrbs habens ibi habitata. Distat a Malia stadijs septuaginta: a Cane centum ac viginti: totidem: ab Arginussis: quae tres insulae sūt paruae cōtinēt̄ p̄ximae: & Canae adiacētes. Inter Mythilenē & Methimnā vbi vicus Aegyrius fuit angustissima insula est: tractū habēs in Pyreum Euripū passū duorū millū & quingentorū. Ex Mythilene fuit Pittacus vnus ex septē sapiētibus: & Alceus poeta et Antimenes frater eius: quē Babyloniorū sociū Alceus dicit magnū certamē perēgisse: atq; eos q̄ maximis laborib; eripuisse viro pugnacissimo: & vt inquit regum luctatore interempto: cū his & Sappho claruit admirāda mulier & poeticāe pitissima cui post tot saecula nō est repra quae possit aequari. Diophanes orator multo tēpore posterior fuit & Potamon & Lesbocles: & Chrinagoras & Theophanes rerū scriptor: qui Pompeio magno admodū familiaris fuit: nā & res eius gestas posteritati cōmendauit: & Græcorū oīum clarissimū se exhibuit: cuius filius Marcus Pompeius Cæsari quoq; Augusto car⁹ fuit: a quo Asiae curator cōstitutus est: & postea iser primos Tyberij familiares locū obtinuit. Ex Cresso fugre Theophrastus & Phaniās philosophi peripatetici: & Aristoteli familiares. Theophrasti patris Tyrtae nomen fuit Aristoteles mutato vocabulo Theophrastum vocauit: simul prioris nois absurditate euitās & futurā similit̄ ei⁹ facund̄ iā significās. Aristoteles enī discipulos suos oēs eloquētes fecit. Theophrastū vgro eloquētissimū quae res admodum eos cōfundit: qui Aristotelis opera omni eloquētia nuda in nostrā linguā cōuertērūt. Altera quoq; Sappho (vt nō

**Mythilene
Pyrrha.**

**Cressus.
Methymna.**

Pittacus.

Alceus.

Antimenes.

Sappho.

Diophanes

Potamon.

Lesbocles.

Chrinagoras.

Theophanes

rerum

p̄cipianarū

scriptor.

Theophrastus.

Phaniās.

Tyrtae.

Aristoteles

discipulos

uos oēs fē-

nulli afferunt) hinc orta est poetica perita sed Mythileneſi minor. Ex Methimna ortus eſt Arion iſ: quem Herodotus a prædonibus in mari obrutum: & a delphine incolumem deuectum in portum ad Tenarum fabulatur: quem cytharædū fuiſſe conſtat: ex hac inſula & Terpandrum fuiſſe dicunt muſicæ artificem: qui primus pro tetrarchordo lyra heptachordo uſus eſt: ad quem verſus illi referunt. Nos tibi mutato chordarum quattuor uſu: iam noua pars ſeptem modulamur carmina neruos. Hellanicus quoq; rerum ſcriptor & Callias: qui Alcæū & Sapphon expoſuit Lesbij fuiſſe perhibentur: Mythileneſis duriffima fuere: cū Athenienſibus certamina & vecordia: adeoq; Athenienſes in eos ſequere: vt ſenatusconſulto decreuerint omnem Mythileneorum pubem iugulari: pœnituit tamen eos: decretumq; mutatæ ſententiæ vna die ante allatum eſt ad imperatores: quæ mandata eſſent peracturi: non tam benigne cum Capuanis Fuluius egit: q̄ ſuſceptis rei publicæ literis: vt ſenatu Capuano ignoſceret: quem ſtatuerat perdere: prius ſeuitiæ ſuæ ſatiſfecit quam literas legeret. Tanta illi ſanguinis auiditas erat. Plurimæ apud Mythileneos inſtinæ ſeditiones fuere: & plures tyranni ciuitatem oppreſſere: inter quos & Pyttacum numerant. Sed is ad dominatus eruendos principatu uſus eſt: non ad tyrannidem exercendam: qui ſublatis tyrannis mox ciues in priſtinam libertatem reſtituit: oſtenditq; ſapienti principatum non eſſe appetendum. Sed neq; libertas diuturna ſperanda eſt ciuibus: neq; perpetuo metuenda ſeruitus: altera ſuccedit alteri: ſicut montibus valles. Hanc inſulam (vt Diodorus ait) Pelasgi primum habitauere. Xanthus enim Priapi filius Pelasgorum qui ex agro venerant rex parti Lyciæ imperauit: deinde Leſbum cultoribus vacuam petens agro Pelasgis dimiſſo: inſulam quæ Iſſa prius dicebatur ab eis Pelasgiâ vocauit. Septima deinde p̄genie ob diluuiū tēpore Deucaledonis factū cū inſula deſerta remaſiſſet Machareus in eam peruenit Cymaci Ionis filius apud Acaia natus: eoq; Ionas trāſtulit: & humanitate ac iuſtitia plurimum auctus & hāc & vicinas inſulas poſſedit. Succeſſu deide tēporis Leſb⁹ Lapithi filius in hanc inſulā nauigans ſumpta in vxorē Machareſis filia Metymna nomine apud eū p̄ſeuerauit: & claritate affectus inſulam a ſe Leſbiā noiauit. Fuit & altera Machareo filia Mythulene appellata: quæ nomē ciuitati dedit in hoc uſq; tempus p̄manēti: & Leſbo Coloni in Chium & in Samū & in Rhodum miſſi ferunt. Eæ inſulæ cū ſaluberrimū aerē haberēt: & frugibus abundarēt: loca v̄ro incontinēti oppoſita p̄pter diluuij

cit eloquentes.
Sappho al
tera.
Arion.
Terpander
heptachor
do primus
eſt uſus.
Hellanicus
Callias.

Fulufus in
Capuanū
Senatū ſe
uus.

Pittacus.

Pelaſgi.
Xātus rex.
Pelaſgia.

Machare⁹.

Leſbus
Lapithi fi
lius.

ſcius/ Sa
mus & Rhe
dus ob ſalu
brem aerē

De Asia

Fortunata humiditatem pestilentia & frugum sterilitate laboraret: Fortunata sunt cognominata. Machareus legem valde vtilem insulae sunt cognominatae. Machareus apud Lesbios edidit: quam Leonem ab eius animatis virtute: ac robore appellauit, Res Mytilenenses nunc prosperae: nunc aduersae per multas manus actae sunt. Pelasgi ut diximus priores insulam habitauerunt: cum staret Troia. Postea Aeoles successerunt deinde Persarum imperium subiit: postea Macedonum: deinde Romanorum: cum Romana res in Constantinopolim translata esset. Sub Graecorum imperatoribus varia insulae fortuna fuit. Postremo cum Kalo Iohannes Constantinopolitanus imperator a Catharacufino per arma pulsus ope Francisci Gatelusij Genuensis imperium recuperasset: haec insula ob gratitudinem auxiliatori tradita est: atque in eius posteris usque in haec tempora durat. Ab eo qui nunc regnat: cum frater natu maior aliquandiu rem administrasset in vincula coniectus est. publicata causa quod insulam Turcis Christianisque fidem perdere statuisset: ut est calamitatis infamia comes: aetate nostra Turcarum classes saepenumero in Lesbium delatae homines & arma abegerunt: nihil extraribum mœnia relinquentes: quae vna foemina manu seruata tradunt. Oppugnauerat Turcarum exercitus insulae opidum non continendum murisque partem machina deiecerat: & facta clypeatorum testudine irrumperere perperabat: nec opidanis animus erat adferendum impetum: Alijs deditio: alijs fuga meditantibus. Sed affuit virgo virilibus armis induta: quae mirabile dictu salutem patriae peperit: adhortata enim ciuicis ne hostem metuerent: primam se Turcis obiecit: ac pro loci fractura depugnans nonnullos obrucavit: cuius audacia admirati opidani: & ipsi animu resumpsere. Tantaeque hostium stragem ediderunt: quantam vix credere quisquam possit. Turcae et terra pulsae aegre in nauigia se receperunt: quos Califa classis inseguta magno detrimento affecit. Laus tamen seruatae insulae penes virginem fuit: cuius tederit non habere nomen. digna enim erat non minori memoria quam Sappho. Sed illi maiora premia in caelesti patria referuntur. Episcopus Caphensis Calisto pontifici maximo non bis praesentibus haec enarrauit: qui tunc transitum per Mytilenam fecerat ab ecclesia sua Romam petens: atque in hunc modum tota Aeolis: ac Troas absoluta est: quae inuicem ut saepe diximus permixtae fuerunt. Haec cum aliunde scribere statuissemus: tum Federicus Comes urbinas nos impulit literis clarus & armis nostrisque temporis ductor exercitus. Nam cum et Roma Tybur peteremus obuius in itinere cum parte copiarum suarum dum Christianos equites: armorum splendorem admiraremur: quaesivit ex nobis an

Kalo Iohannes Constantinopolitanus imperator. Cathacufinus. Franciscus Gatelusius.

Foemina quae opidum a Turcis defendit.

Federicus Comes urbinas.

priscorum militiã tam splẽdide armatam fuisse arbitraremur respõdimus: nisi apud veteres huiusmodi armaturæ fuissent: nõ potuissẽ Vergiliũ: atq; Homerum eas describere: quas & pulcherrimas & ornatissimas cõmemorant, his quib; nõstra vitur ætas perq; similes. Quæsiuit vltterius Comes quæ nobis opinio de reb; Troianis esset: nã ipse eas fuisse minimas censēbat. Sed Poetarũ studio amplificatas diximus minores fuisse: quã fabulæ ferant, magnas tamẽ quando hinc Græcia inde Asia in bellum ruit: & si enim non tota Cherõesus sub Priamo fuit: vniuersa tamen ei suppetias misit: & multi etiam qui vltra Halim: & vltra Euphratem habitabant: nec regnũ Priami nimium fuit: quod a Rhindaco fluuio meridiem versus Caicum vsq; protendebatur: & vltterius circa maris litora vsq; Cumam per stadia circiter mille quingenta in mediterranea non satis explicare possumus orientem versus quousq; imperium eius excurreret. Nam Troas in mediterraneis Myssiæ Phrygiæq; permixta fuit: & Mysorũ Phrygũq; duces Priamo suberant. Diximus regnum eius in octo siue nouem principatus fuisse diuisum. Ita enim Strabo refert. Sed qui fuerũt huiusmodi principatus: & qui duces non satis explicat. Vide tur tamen Hectorem Aeneam Antenorem Pandarum Asiu; Eurypilum ac filios Meropis Adrastum & Amphitũ simulq; Hippotoum & Pyleum inter duces referre: ij fratres erant & Pelasgis dominabantur vnumq; tantum principatum efficiebãt: sicut & filij Meropis: qui Adrastis campos: & Pythiã atq; Apesum possidebant. Dardanũ quoq; in duos principatus diuidebãtur sub Aenea & antenore constituti: Lycij sub Pandaro: Zelienses & Aphini sub Asio: Ilienses sub Hectore/ Cetiij & Lyrnessa sub Pyleo. Quodq; magna fuerit Priami potestas: & ad Lesbum insulam se extenderit. Achilles ipse testatur: quem ita loquentem inducit Homerus. Ante tuas noramus opes spaciosasq; regna. Quo foelix pariter Lesbos cõplectitur: & quæ comprehendit Phrygiæ tellus atq; Hellepontus: non igitur contēnenda sunt, quæ de Troianis dicuntur: nec minima existimanda. Quis nec Ilium nec Iliẽsia bella famam æquarint.

¶ De Ionã minoris Asiæ regione/ de Myleto & Epheso q̄ totius Ionã vrbes fuere clarissimæ/ de Brãchidis oraculum Dydimeum Xerxi prodentibus/ de viris ex Myleto memortu dignis/ de Lathmio Endimionis astrologi mõte, Item de Auerno pestiferas exhalationes habente.

Cap. LXXV.

Priameũ
regnum in
octo par-
tibus diuisũ.

De Asia

Ionía.

Ionía Aeolii succedit quæ ab Hermo fluuio & vrbe Phoecea meridie versus vsq; ad Myletoru & Caricoru motiu Possiditum iuxta mare pcurrit. Pherecydes Myletu & Mluntem ad hac ora pertinere dixit: & Cares prius Mychalésia: & Ephefia habuisse. Ora vero sequente Leleges vsq; Phoecea & Chium & Samu. Sed vtroq; ab Ionib; electos ad reliquas Caria partes euasisse. Fama est multos ex Piliis cu Melaco Codri patre

Pili.

Melancus.

Athenas concessisse: & tota hanc gentem cu Ionibus in Asia transiisse: ibiq; duodeci vrbeis condidisse: q; Ionice colonie appellatae sunt. Androdus Codri Atheniensiu regis legitimus filius Ephesum condidit: & Ioniu regiam ibi constituit: huius posteru atq; ad tempora Romanoru reges nominabant: & honores quosda habebat. In certaminibus praesidentes & purpura gestantes: regij generis insigne: quauis hodie apud Italia purpura etiam mercatoru apud caeteras gentes histronu gestamen existat.

**Androdus
Ephesū cō
didit.**

**Neleus My
letū condī
dit.**

Cidrellus.

Adropop.

Andremon

Pyleus.

Epitus.

Athamas.

Naudus.

Eritias.

Phoecea.

Calazome

ne.

Smyrna.

Neleus Myletu condidit: qui genere Pylus fuit: & aram i Possideo collocauit. Cidrellus Codri filius nothus Meunte aedificauit: Adropompus Lebedu: Colophoné Andremon: Pyleus Priene. Epitus Nelei filius Theum prius Athamas. Quapropter Anacreon Athamátidam eam vocauit: postea Naudus Codri filius spurius eam auxit: Eritias Gnopus atq; is etiam Codri filius nothus. Phoecea Athenienses cu Phylogene Calazomenas Paralus Chium Egertius mista multitudinē ducens. Samum Timbrion ac deinde Patrocles. Addita est loco tertiodecimo Smyrna Ephesioru opera. nam his olim cohabitabant cu Ephesius Smyrna vocaretur. Smyrna Amazon fuit quæ Ephesum tenuit: vrbeq; nome dedit: Smyrnei a Mylesijs secedentes exercitum i eum locum duxere: In quo postea Smyrna condita est non pcul ab Hermo fluuio: cu Leleges eum tenerent: quib; electis antiqua Smyrna condidit: distantē ab ea: q; postea aedificata est stadis viginti. Deinde ab Aeolibus pulsi Colophonē aufugerunt: & cum Colophonis redeuntes regionem suam recuperauerunt. Sed de his posterius dicemus: nunc de principalioribus agendum est: Myleto scilicet atq; Epheso: hæ nanq; totius Ionie optima vrbes clarissimæq; fuerunt: hodie parū habitatoris habent: & ruinas magnas ostendunt. Nam Turca regionis domini: nauticarum rerum ignari: & Pyrrhatis & Christianorum arma timentes: ad mediterranea se contulerunt Graeci tantum: & hi non multum in maritimis vrbeis remanserunt

Ephesus.

Diximus supra Australem Ionie terminum Mylesioru Corinthorumq; monte esse: in quibus Possiditum fuit: ab eo septentrionalis

nem versus iter habenti oraculum fuit Apollini Didimæo fa-
 crum quod Branchidæ decem & octo stadijs in mediterranea
 ab eo distantes Xerxi prodiderunt: & cum eo abierunt ne pœ-
 nas darent: Sed ab Alexandro (vt ante diximus) quibus sero gra-
 uiter tamen puniti sunt. Xerxes tēplum incendit: sicut cætera
 Asiatica Epheso excepto. Mylestij postea id reparare aggressi
 cum & omniū maximū erexissent propter magnitudinē: coo-
 perire non potuerunt: vt sæpe spes humanas desituunt vires:
 hinc ad Myletum breuis admodū via fuit. Creteses Myletū pri-
 us supra mare cōdidere. Sarpedō habitatores ex Myleto Cre-
 tensi deduxit: & vrbis nomen ab illo imposuit: cū prius Leleges
 hunc locū teneret: postea Neleus vrbis locū mutauit: & Iones
 introduxit. Vrbs quatuor portus habuit: quorum vnus classis
 erat capax: multæ hinc coloniæ exiuerūt: & maxia pars Euxi-
 ni Ponti ab his habitata est: & Propontis & Hellepontis: &
 alia multa loca. Ex Myleto fugere viri memoratu digni: Thales
 vnus ē septem sapientibus: qui primus Physiologie ac Mathe-
 matice author inter Græcos est habitus: & Anaximander eius
 discipulus & Anaximandri: Anaximenes: & Hecatheus q̄ scri-
 psit historiam: & Eschines orator: non ille qui cū Demosthene
 contēdit: sed alter qui assūpta nimia erga Pompeiū magnū li-
 centia pariter in exiliū missus est. Ruit enim omnis audacia: &
 moderata tantūmodo durat. Hæc ciuitas cū Alexandrū ex-
 clusisset vi capta est: quæ admodū Alicarnasus: prius etiā a Per-
 sis oppressa fuerat. Phryntius tragicus cū actū fecisset: q̄ My-
 letum a Dario captam ostēdit: mille dragmis ab Atheniēsis
 mulctatus est. Neq; enī sēper tuto veritas dicif: vbi cū tyrannis:
 aut plebibus agitur. Ante Myletum in pximo iacuit Lada in-
 sula: & alia pleræq; stationes pyrraticas habentes. Deinceps
 Latmius occurrit sinus: i quo Heraclia opidulū fuit: & ibi mōs
 Latmius: quem Hecatheus eum esse putat: qui ab Homero pe-
 diculorum appellatur: & a Mylestorum agro per Cariam ver-
 sus orientē tendit. In eo Endimionis sepulchrum in spelunca
 quadā ostendebat. Post Heraclia Pyrrha succedit: centū fere
 stadijs ab ea remota: a Myleto duplū si quis i sinū sese inferat:
 nam recta nauigatio ex Myleto Pyrrhā stadia triginta cōtinet
 Adeo longū iter habet litoris: præternauigatio. ē Pyrrha vsq;
 ad Meandri hostia quinquaginta stadia computauerunt: pro-
 pter stadia & paludes subministratoriis scaphis ad nauiganti
 stadia triginta. Myus occurrit: vna ex duodecim Ionæ ciui-
 tatibus: quam propter hominū paucitatē Mylestij habitauere:

Apollo Di-
 dimæus.

Brāchidæ.

Xerxes.

Ephesiū tē-
 plum.

Myletum.

Sarpedon.

Thales.

Anaximā-
 der.

Anaxime-
 nes.

Hecatheus

Eschines.

Phryntius

tragicus.

Lada insula.

Latmius.

Herculea.

Endimionis

sepulchrū.

Pyrrha.

Meandri

hostia.

De Asia

- Myus** hanc Themistocli Xerxes in obsoniū dedit: cum Magnesiā in panē Lampfacū in vinum dedisset: huic pxima fuit Tymbria
- Themistocli a Xerxe** vicus: iuxta quē Auernū esse dixere: & sacrum specu Caroni ap- pellatū pestiferas exhalationes habēs. Vltorius Magnesia fuit
- Magnesia** i Meandriū versus de qua post dicemus. Post Meandri hostia panē Lampfacū Boreā versus Prienenis lītus fuit: & ipsa Pryene & Mycale
- cus in vinū** mons feris & arboribus plenus: qui Sarmiae regioni adiacent: data.
- Tymbria.** & ad eā quasi octo stadiū efficit Isthmū. Ultra Trogiliū pmon-
- Auernus.** torium Pryene a quibusdā Cadmæ appellata est: quoniā Phy-
- Magnesia.** lotas etus cōditor ē Boetia venit. ē Pryene fuit Bias vñ ē septē
- Pryene.** sapientibus. ante Trōgiliū parua isula iacet eodē noie. Trogi-
- Mycale M.** lium p̄mōtoriū pes quidā est: qui a Mycale p̄currit: & alius et
- Cadmæ.** mōs adiacet: q̄ Ephesij agri est noie Pactias ad quē mediterranea defleat: a Trōgilio Samū vsq; stadia insunt quadraginta.
- Phylotas.** ¶ De Samo Aegel maris insula / de tabulis / statuis / & collossis
- Bias.** in ea pulcherr. de Polycrate anulū aureū in mare projiciēte / &
- Trōgiliū.** eum paulo post in piscis a piscatore accepti ventre inueniente /
- Pactias.** de Pythagora philosopho / & q̄ Calcaphontis cōfabulatoris sui animā diu noctūq; secum degere dicebat. Cap. LXXVI.
- Samus.** **S**amus vrbs ad Austrum spectauit maxima pars eius in plano fuit: & mari abluebatur. Pars in montē ascendit: ad de-
- Possidiū.** xtram nauigantī. Urbē versus Possidiū fuit quod promontorium Mycale versus septē stadiū efficit fretū & Neptuni tem-
- Nartheeis** plum habuit: ante quod Nartheeis parua insula iacuit: ad sin-
- insula.** istram suburbanū fuit: & Iambrafus amnis & æreum vetustis-
- Iambrafus** simum sacrarium: & ædes quæ pictarum tabularum armariū
- amnis.** erat: & locus sub diuo pulcherrimis statuis plenus: quarū tria
- Myronis** collossica opera Myronis erant super vna basi sita. Quæ cum
- tria colossi-** Antonius abstulisset: Augustus Cæsar duo in eandem basim re-
- ca opera.** posuit Palladem & Herculem. Iouem autem transtulit in Ca-
- Antonius.** pitoliū: & sacellū ei construxit errore sui tēporis imbutus / in
- Aug. Cæsar** quo idola colebantur: & falsorum deorum statuae. Circūnauig-
- Parthenias** ationem insulæ Sami sexcentōrum stadiorum esse dixerunt.
- Antheni.** ea prius Parthenias dicebat a Caribus inhabitata. postea An-
- Melāphil.** thenius: deinde Melamphilus: postremo Samus a quodā he-
- Ampelus** roeidigena qui colonos ex Itaca & Cephalenia deduxit. Mōs
- mons.** qui insulam corrigit. Ampelus vocatus est. Insula est vino infœ-
- Polycrates** lix cum cæteræ circūuicinæ vino optimo abundant. In cæteris rebus feracissima propter quod bellis afflictā est: qui eam laudant etiam Gallinæ lacferre dixerunt. multæ ei cum Atheniē sibus inimicitiae fuerunt: & plurimas tyrannides passa est. Polycrates & Syloson fratres cum variā fortuna eius dominium

De Asia

quicūq; is fuerit multo est a discipulo superatus.

De Icaria insula & q̄ de ea dicta sunt fabulosa / de Ortygia insula in qua Latona peperisse fert / de Curetib⁹ & Ephesijs Dianæ tēplo nōnihil scitu dignissimū. Item qui apud Ephesum viri memoratu digni fuerint.

Cap. LXXVII.

Icaria.

Samo adiacet insula Icaria: a qua Icarium pelagus noīat: sea ab Icaro Dēdali filio nomē habuit: quē dicūt paternæ fugæ comitē: cū ambo pēnati ē Creta aufugissent in hoc loco cecidisse. Via nō seruata quā pater ostenderat: nā cū celsius se ad solē extolleret liq̄ facta cæra pēnæ effluerunt. Fabulosa hæc: documentū tñ habēt: mādata parentū ne filij cōtēnant. Insulæ ambitū trecentorū stadiorū esse dixerūt: & in ea Dianæ tēplum Tauropolū appellatū: & opidulū Oenoe distat a Samo stadijs octingētis cum defecissent i ea homines Samij pro pascuis vsi sunt. Post Samiū fratrē quod Mycalē respicit Panioma fuit trib⁹ stadijs supra mare: vbi Panioma cōmunia omnīū Ionīū festa Neprūno Eliconio celebrabātur: q̄ quis in agro Ephesio fierent: Prienēses tamē sacrificijs p̄erāt

Tauropolium.

Panioma.

**Neapolis.
Pygella.**

Panormus

**Orthygia.
Centrius
amnīs.**

**Solmissus.
Curetes.
Ephesius
Caros.
Leleges.
Androclus**

Lyfimach⁹

Proxima huic loco Neapolis fuit: quā Ephesij pro Maratesio agro cū Samijs permutarūt. Deinde Pygella opidum vbi Agamēnon Munichia Dianæ tēplum edidit: & Pygallos dimisit gentē morbis defatigatā quos natibus agnatos Pygas vocant: vnde locus nomē accepit. Exin portus fuit noīe Panormus & Dianæ Ephesiæ tēplum memorabile: Deinde ciuitas ipsa de quib⁹ mox dicemus. In eadē ora paulo supra mare Orthygia fuit Lucus omnis generis materiæ pulcherrim⁹: p̄sertim Cyparisso. Centrius amnis per eū fluebat. In quo dicūt Latonā ex partu lotā: hic enī eam peperisse fabulabānt: & nutriticē partus Orthygiā fuisse. Aditū in quo peperit & p̄ximam deam ad quā primo post partū quieuerit ostēdentes: & montē luco iminentē noīe Solmissum: in quo Curetas armorum sonitu Iunonē obtuderint: ex emulatiōe insidiantē: eoque modo Latonæ partū eam latuisse. s. ea dijs cura erat: & adulterinis partibus implere cælū oporteat: vrbē Ephesum Caros & Leleges habitauere: sed cum maximā eorū partē Androclus eiēcisset: eā ex his supplēuit: qui ad se circa Atheneū: & Hypeleū cōuenerāt: assumpra p̄termontana Coreffo proxima: atq; in hunc modū vsq; ad Croesi tēpora habitata fuit. Postea a p̄termōtana descēdentes circa tēplum habitauere: vsq; ad Alexandri tēpora. Lyfimachus condita vrbe alio loco magis eminenti cū hoies nō libētē eo migrarēt obseruato vehementi imbre cānales obstruxit: vrbēq; submersit: atq;

Ita clues vel iustos traduxit: vrbēq; de vxoris noīe Arfinoem appellauit. Sed antiquū nomē obrinuit: In ea fenatus cōscriptus erat: cum quo & hī cōueniebāt: qui vocati dicebant: & oīa administrabāt: quēadmodū Venetijs cū dñio & duce togati cōueniunt. Dianæ tēplum primus Archiphron mire fabricauit: postea aliud fecit maius illo: quod Heroftrato famæ gratia Dianæ tēplum in aedificauit. Senatus decretū edidit ne quis eius nomē litteris mādaret dignū supplicii. sed minime obtēperatū est: quando vsq; ad nostrā aetate sacrilegi nomē peruenit: verū cū infamia & dedecore cuiusmodi nec Nerontis nomē: nec proditoris Iudæ: nec eius qui nunc uiuit Sigismūdi Malatestæ inuidiosum est nomen. Ephesij incēso templo cui Xerxes percēperat: aliud pstantius cōstruxerunt mulierū ornamentis & multis operibus ad id collatis nō vt Thimeus Thauromētanus ait ex Persarū depositis: cū nulla essent: & si qua fuerāt: cum tēplo conflagrauerant. Ferunt Alexandrū cum tēplum instaurari accepisset factas & futuras ipensas pollicitū si eius rei titulus sibi ascriberet: illos autē renuisse. Ephesijq; laudibus quēdā attollunt: qui regi dixerit nō decere deū his quicūq; dedicare. Norat. f. amicam regibus adulationē esse: & in magna fortuna plurimū posse. Sed Alexander ab India reuerus & veneno apud Babylonē hausto mortale se esse cognouit: quis deus existimari uellet. Cyrocrates ultimo loco tēplū instaurauit: qui Alexandriā construxit in ægypto & Alexandro pollicitus est se mōtem Atho in eius formam fabricaturū: facturūq; duas vrbes: alteram ad dextrā: alterā ad sinistrā: Ita vt ab altera in alterā amnis efflueret. Sed hoies facile ea pmittunt: quæ ventura in periculū non creduntur: ædes plena fuit Praxitelis operibus: & nō nulla Trasonis inerant: sacerdotēs eunuchi honore maximo potiebant: cū quis virgines aliquas sacras esse oportebat: tēplum Asylum erat: cuius libertatis termini sæpe mutati sunt. Alexander ad stadiū extēdit: Mythridates paululū plus addidit. Antonius etiā vrbis partem cōpræhēdit: Augustus Cæsar id irritū fecit: quod multis causam malefaciēdi pstabat. Sentiūt id Romani apud quos tot sūt Asyla: quot Cardinaliū ædes: i quib; seruati fures atq; ficarij vrbē alioq; peccatā & nobile veluti latronū spelūcā efficiūt. Ephesus naualia: & porrū habuit: & loci oportunitate multum creuit: & maximū citerioris Asiæ emporiū fuit. Viri memoratu digni ex ea fuerūt: Heraclit⁹ cognomine Scorin⁹ & i Hermodorus: qui propter excellentiam ingenij & doctrinā & quia frugi erat: in exilium missus fuit: dicētibus NEMO

Arfinoe.

Archiphro
Heroftrato
famæ gratia
Dianæ tēplum in aedificauit.

Nero.
Iudas.
Sigismūdo
Malatesta.
Thimeus
Thauromētano notat.
Alexander

Cyrocrates
Alexander
mira p
mittebat.

Praxiteles
Traso.
Sacerdotes
eunuchi.
Asylum.

Heraclitus
Scorinus.
Hermodorus.
Ephesiorū
dictū i Hermodoru

NOSTRVM FRVGI ESTO. alioquit cum alijs eijsdaſ. Propter quod ait Heraclitus dignos eſſe Ephęſios vt oēs ſtrangu-
 larentur Pariſupplicio:& Nurſinos dignos cenſuiſſet: qui lite-
 ratos ex cōſilio pellunt. Ephęſius fuit etiā Hyponax poe-
 ta & Parrhaſi⁹ pictor:& Apelles:& Alexāder orator:& Theo-
 dociō iudæus qui ſacrā ſcripturā interpretatus eſt. Timothe-
 us apoſtoli Pauli comes apud Ephęſum epiſcopatū accepit.
 Hireneus dicit Ephęſiorū ecclęſiam a Paulo quidē fundatam
 fuiſſe: ſed a Ioanne ædificatā: qui ſupra pectus dñi in cœna re-
 cubuit. Is eni non ſolū Ephęſinæ: ſed omniū ecclęſiarū q̄ erāt
 in Aſia gubernacula ſuſcepit:& vſq; ad Traiani tēpora pruden-
 tiſſime rexit. Poſt Domitianum ex inſula regreſſus Policarpus
 Smyrneorū epiſcopus referre ſolebat Ioannē apoſtolū cū bal-
 neas apud Ephęſum aliquādo lauādī gratia fuiſſet igreſſus:&
 Cherinthū ibi vidiffet continuo exiuiſſe: dixiſſe q; fugiam⁹ hinc
 ne balneæ ipſæ corruant: in quibus Cherintus lauatur verita-
 tis inimicus: tanta erat apud illos fidei fundatoris cura: ne ab
 hereticis interficerent: quorū confortia noſtra ſæcula facile ad-
 mittunt: non ſine magno religionis damno. Duo fuerunt apud
 Ephęſum ſepulchra:& vtrūq; loāntis appellabat: nā & duo Io-
 annes fuerunt: quorū & ſi alter nō fuit apoſtolus magnus tamē
 vir extitit:& eū Papias Hieropolitanus epiſcopus audiuit: &
 ſunt qui Apocalypſim illius eſſe aſſerūt: quibus nō cōſentit ec-
 clęſia: quæ ſub nomine apoſtoli legit Apocalypſim. Hinc Dru-
 ſiana fuit mulier ſanctiſſima:& apoſtoli amatiſſima: que vt re-
 uerſum eū ab exilio cernere mereretur: a mortuis ſuſcitata eſt.
 Multa in hac vrbe dilectus a CHRISTO diſcipul⁹ ſigna per-
 egit:& tandē dormitione ſua eā honorauit: antrū eius ibi oſtē-
 ditur: in quo multa ſcripſit: id ſacrū incolæ habent. Vna quoq;
 ex filiabus Philſppi apud Ephęſum ſepulta eſt: pauci nūc ha-
 bitatores in vrbe ſemidiruta morant: & ij Græci nō parū ab ro-
 mana ecclęſia diſidentes. Ephęſinus epiſcopus diſputator ve-
 hemens ſub Eugenio quarto florentinū cōciliū adiit: nunq̄ ta-
 mē ſæpe & multū rogat⁹ veritati acceſcere voluit. Poſt Ephe-
 ſum Caiſtri hoſtia ad ſeptetrionē ſequuntur:& deinde lacus no-
 mine Selinufius ex pelago refulſus: deinde alius in eū conflu-
 ens: qui deæ Sagri magnoſ puentus templo afferbant: reges
 eos abſtulerunt. Romani reſtituerunt. Poſtea publicam ſibi vē-
 dicaugre. Arthemidorus legatus Romā miſſus lacus deæ recu-
 perauit:& Heraclēotum qui deſtiterat quicq; propter quas res
 aurea effigie in fano donatus eſt.

¶ De Colophone: & qui ex ea viri fuerē clar/ de Lebedo: & q

Caiſtri hoſtia.
Selinufius lacus.
Arthemidor⁹ aurea effigie donatus.
Heraclēot⁹

eo in loco scænicorū histrionū fuerit collegiū/de Erithris ciuitate Ionica/de Corico monte a quo & Corice Pyrrhata sunt dicti.
Cap. LXXVIII.

Paulo vterius Galeſius mōs affurgit:& ciuitas Colophon Ionica:& ante eam Apollinis Darij lucus in quo tradunt Calcantē augurem cum Amphyloco Amphyrai filio & Troiano bello redeuntē declinaſſe:& Mopſum augurē ex Mætho Tyreſiæ filia natū inueniſſe:ac propoſitis queſtionibus cū eo cōtendiſſe:& alterū de fructibus caprifici:alterū de pregnante ſue quæſuiſſe:viſtūq; Calcantē mærore obiſſe.Colophonij naualeis opes ſatis amplas habuere:& in equeſtribus certaminibus tantū excelluere:vt victoriā inde futurā ſperaret. Vnde Colophonij pugnaret equitatus:& i puerbijs dicerēt: Colophonem addidit:cū ſūma operi manus iponebāt. Par gloria apud Italos ſuperiori tēpore Peruſinorū fuit:nec adhuc proſus extinda eſt. Maius tamē hodie Sfortiadū nomē habet:& maior equitatus:qui Lōgobardorū iperū armis adepti ſūt. Ex Colophone fuit Mimnerius tibiç:& elegiæ poeta. Itē Xenophanes phyſicus:q; poemata de Pſillis edidit:& Polimaſt^o muſic^o / ſūt & qui Homerū hīc ortū dicūt: ab Epheso Colophone vſq; ſtadia numerāt recta nauigatione ſeptuaginta:poſtea Coratium montē collocānt:& inſulā Dianæ ſacrā in quā ceruas parituras tranaræ crediderunt:tantū Diana numē haberet:& opē poſſet animalib⁹ afferre. Lebed^o deinde ſuccedit centū & viginti ſtadijs a Colophone diſtās. Hoc in loco Scænicorū hiſtrionū collegium fuit:qui ludos ac certamina Libero patri quotānis celebrabant. Prius Theo habitauerāt:quæ conſequēs Ionū ciuitas erat. Sed orta ſeditione Ephesū cōfugerūt. At cū Attalus eos i Mionneſo collocaret:qui loc^o inter Theū & Lebedum medius erat. Thei Romā miſerūt oratū ne Mionneſū ſibi amuniri paterentur:Romani illos Lebedū trāmiſere vbi ppter hominum paucitatē benignęſuſcepti ſūt. Theos a Lebedo centū viginti ſtadijs pcul fuit in peninſula portū habēs Anacreontis Lyrici patria:cui⁹ tēpore Thei relicta domo Abderā Thracū urbē migrauerūt:cū Perſarū cōtumelias ferre nō poſſent. De Apellone dixim⁹:qui Theſus fuit:& Hecatheus hiſtoricus his in locis pulchra Cheroneſus eſt:quā Thei & Erithrei habitauerunt & Clazomenij Calcides Iſthmū faciūt:cuius australe lat⁹ Thei habuerūt:boreale Clazomenij:extrema Cheronneſi. Erithrei Calabidus lucus iminebat:Alexādro Philippi filio dicatus in quo Iones ludos Alexādria vocatos quotānis celebrabant:crucū nauigatio Cheronneſi ſtadia pluſq; mille continuit. In fron-

Galeſi⁹. M
Colophon
Calcas &
Mopſus q-
ſtionib. con
tenderūt.
Calcas v i-
ctus mero-
re obiit.
Colopho-
nē addidit.
Peruſini
Sfortiadū
equitatus.
Mimnerius
tibiç.
Xenophanes
phyſic⁹.
Polimaſt^o.
Corari⁹ M
Ceruæ par
tura i Dia-
næ inſulam
tranant.
Lebedus.
Scænici hi-
ſtriones.
Theos
yrbs.
Calabidus
lucus.

Erithre.

te Erithræ ciuitas Ionica fuit: quæ portū habuit: & quatuor op-
positas insulas admodū paruas: priuſq̃ Erithras pueniret opti-
dulum Gerræ fuit: deinde Theos: poſtea Coricus mons excel-
sus: & portus Caſites ſub eo: & alij nōnulli. Totā Corici præ-
ternauiatio latronibus plena fuit: qui Coricæ dicebant: hi p
varios diſperſi portus mercatorū cōſilia explorabāt: eoſq; ſol-
uentes in alto aggrediebant & diripiebāt. hinc factū eſt vt oēs
Curioſi/occulata ac ſecreta auſcultare conātes: Coriceſi appella-
rentur: & in puerbio diceret. Hunc ergo Coriceus auſcultauit:
cuius conſilia ſecreta patefacta ſunt. Poſt Coriciū Aloneſus in-
ſula tacet: deinde Argenū p̄mōtorū agri Erithrei: quod Chio-
rum Poſſidio p̄ximū fuit: ſexaginta fere ſtadiorū: interiacente
freto inter Erithras & precipitiū: quod in boreali pte Cheron-
neſi reperit Clazomenis p̄ximū. Mimas aſſurgit mons altissi-
mus ſœlix: atq; arboribus plenus: deinde vicus Cibelia: & p̄mō-
torum noie Melena: vbi Molæ effodiebant. Ex Erithris Sibyl-
la fuit: quā numine aſſiatā crediderūt. Antiqua ſane mulier &
diuinatrix: & tēpore Alexandri. Alia quædā codē modo futura
prædicēs noie Athenais. Ex eadē ciuitate fuit Heropillus me-
dicus Apolloniſ cōdiſcipulus ei⁹ q̄ Mus eſt cognominatus.

Gerræ.

Coricus.

Corici⁹ au-
ſcultauit. p
uerb.Aloneſus i-
ſul.Argentum
promont.Mimas. M.
Cibelia.

Melena.

Sybilla.

Erithrea

Athenais.

Sybilla.

Heropillus

Chius.

¶ De Chio inſula/ deq; in ea vino Aruſio græcanicorū opti-
mo. Itē de Maſtice ibi naſcente. Cap. LXXIX.

CHius inſula noningentorū ſtadiorū ambitu continetur.
Vrbs in ea portū habuit optimū: ſicut & hodie ſi quis cit
cū nauiget: & inſulā a dextris habeat: locū primo inueni-
et vbi poſſidiū fuit. Deinde Phana portū pfundū: poſtea vbi
Apolliniſ templū erat: & palmarū lucus. Deiceps litus auſtra-
le: quod ſtationes habet: mox alterum litus Leus appellatum.
Deinde Melena p̄mōtorium: cuius oppoſita eſt Pſyra inſula
excella quadraginta ſtadiorū ambitu: & vrbs eiuſdē nois. Dein
de Aruſſia locus aſper & iportuoſus: ſtadiorum trecentorum:
qui vinū fert Græcanicorū optimū: p̄pter quod Chij nomen
aſſecuti ſunt. huic ſuccedit mons Pelmeus: omnīū eius inſulæ
altiffimus: ex quo marmor effoditur. Viros protulit Chius me-
morabileſ Ionē tragicum: & Theopompū hiftoricum: & Theo-
critum ſophiſtam. De Homero ambiguitas eſt: Chij ſuum cluē
eſſe volunt: atq; eos in teſtimonium adducunt: qui Homeridæ
vocabantur: ab illius genere p̄fectos: quorum Pyndarus me-
minit: & cantores optimos eſſe dixit. Chij olim claſſem habue-
re: & martis imperiū & libertatē ſibi vendicarūt: huius inſulæ ſi-
cut & aliarū varij caſus fuere. Poſtremo ruente Conſtantino-
politanoꝝ imperio in Genuenſiū poteſtatem facta eſt: qui

Poſſidiū.

Phana.

Leus.

Melena.

Pſyra iſula.

Aruſſia.

Pelme⁹ M.

Ion tragic⁹

Theopomp⁹

hiftoricus.

Theocrit⁹

ſophiſta.

Homerus.

eam non sine magno discrimine contra Turcarum impetū defende-
 runt. Mastix hic nascitur: quæ res Genuensium reipublicæ
 magnum emolumentū affert: sunt qui aiunt nullū alibi nasci: quod
 non credimus. Ait enim Strabo in Lybia regionē esse Cyrene-
 is proximā: quæ Silphiū est masticem gignit: quāuis Barbari
 odio quodā ingruētes radices eius pene omnes eruerint. Sed
 possent alia quoq; loca eiusdē naturæ inueniri. Ex quibus diffi-
 cile sit ad nos aliquid asportari: mercatoribus ea inferentibus
 quæ facilius haberi possint.

¶ De Clazomenis & Smyrneorum sinu ac ciuitate de Leucis
 gentis & q; apud eas P. Crassus in prælio occubuerit.

¶ Cap. LXXX.

Post prædictū Clazomene sequuntur: quæ octo insulas in
 fronte habitatas habuerūt. Hec Anaxagoræ physici pa-
 tria fuit. Anaximētij Myletio familiares auditores eius
 cōmemorantur Archelaus physicus & Euripedes poeta. De-
 inceps Smyrneorū sinus & ciuitas succedit. subinde alius sinus:
 & antiqua Smyrna distās a noua stadijs viginti. Lydij Smyrnā
 euerterunt: quæ per annos quadringētos vici modum retinuit.
 Antigonus eā suscitauit. Lyfimachus ampliāuit. Deinceps om-
 nium pulcherrima facta pars eius in monte sita fuit: sed pars
 maxima in cāpo portū habuit: & gymnasiū & matronarū lo-
 cum: & vias in rectā distinctas lapidibus instratas: & porticus
 quadratas magnas & altas. & bibliothecam: & Homerū cū ei-
 us statua. Nā & hæc ciuitas hunc sibi poetā maxime vendicauit:
 & nūmo æneo vtebat: qui Homerus vocabatur. Melas amnis
 mœnia preterfluebat: sed cloacarū commodo caruit: propter
 quod imbrū tēpore excrementa fluitabant & valis dimissa: In
 hoc Dolobella Trebonium obsidione cepit vnum ex his qui
 C. Cæsarem dolo occiderunt: & multas vrbs parteis diruit pa-
 trum nostrorū memoria. Tamerlanes Parthus hanc vrbe fundi-
 ditus evertit Rhodij parentem. Post Smyrnā Leucæ fuere:
 paruū opidū quod Aristonicus post Attali Phylomatoris obi-
 tum ad defectionem produxit: & putans se regia stirpe natum
 iperū sibi vendicare cogitauit. Sed prælio superatus ab Ephe-
 sijs in mediterraneā confugiēs hominū inopū ac seruorū ad li-
 bertatē vocatorū: quos Etopolitanos appellabat tumultuariā
 manum congregauit. Thraciāq; & Apollonidem cupiens: ali-
 as ciuitates inuadebat: quæ suis viribus & aliquorū regū auxi-
 lijs eius impetū sustinuerūt. Quiq; tamen legati Romanorum
 in bellis contra Aristonicū fatigati sunt: & deinde cōsul. P. Cras-
 sus: qui in p̄llo apud Leucas occubuit. Deinde. M. Perpenna:

Genuenses
 Chiū cōtra
 Turcarū i-
 petū defen-
 derunt.
 Mastix.
 Silphium

Clazome-
 ne.
 Anaxago-
 ras.
 Mylesius.
 Smyrna.

Attē. q; ap̄
 Smyrnā di-
 gnissima.
 Homeri sta-
 tua.

Homerius
 nummus.
 Melas. am.
 Dolobella.
 Trebonius.
 Tamerla-
 nes.
 Leucæ.
 Aristonic.
 Attal^{us} Phy-
 lomator.
 Etopolita-
 ni.

P. Crassus.
 M. Perpenna.

qui capto Aristonico & Romā misso bellū absoluit. Aristonicus in carcere obiit: quibus honestiori titulo bellū gessisset: quā nostri p̄dones Italici qui ex infima plebe nati quāprimū militare cēperūt: vrbes sibi & regna deberi putāt: multos tamen digna supplicia exceperūt. Mali^o Aquili^o cōsul cū decē legatis in Asiam missus: ea q̄ Aristonicus occupauerat: in prouinciam formam cōposuit. Post Leucas in sinu Phoecea fuit Athenensium colonia: vnde p̄fecti sunt qui Massiliā apud Gallos nō procul a Rhodano cōdidere: de qua suo loco dicemus.

¶ De Magnesia/ & de iusta eam Torace monte apud quem Daphita grāmaticus p̄pterea quod reges versib⁹ incesserat cruci est affixus: vnde & p̄uerb. Caue a Torace natū est. Item de Trallib. & ex eis viris illustrib. de Nissa & mirabilis naturæ antro Coronio.

Cap. LXXXI.

DEinceps Ionū fines: atq; Aeolū quos in mediterraneis separe arduū est: sicut & Phrygas & Myros & Cares in mediterranea orē Ionica via fuit: q̄ ab Epheso vsq; Meandrū: & Antiochiā. p̄tēdebat p̄ loca Lydis Carijs & Græcis admista: inter q̄ prima erat Magnesia: q̄ ad Meadrū vocabatur: cui p̄pinqua fuit: sed vicinior Latheo q̄ fluit in Meadrū: ex Pactio cadēs Ephesiorū mōte Magnesia i cāpo iacuit iuxta montē qui Torax appellabatur: In quo dicūt crucifixū fuisse Daphitā grāmaticū: p̄pterea qd̄ reges versib⁹ incesserat. Ex quo p̄uerbiū tractū est: Caue a Torace/ neq; enī cōsultū est in eos scribere: qui possūt p̄scribere. Male hęc aiaduertit Sigismūdi Malatestæ poeta: quē cū suo dño nō Torax/ sed durior eo vltima ferētis orti expectabat cella. Magnetes a Delphis p̄fectos putāt: q̄ Didima mōreis in Thessalia coluerūt. Hęc vrbs Dianæ sanū habuit: qd̄ magnitudine & multitudine rerū dedicatarū ab Epheso supabat. Artificio vero & structura cōcinnitate longe p̄stabat. Magnetes olim a Trallib⁹ funditus deleti fuerūt: q̄ gens Cymertica diu secūdis reb⁹ vfa est. Postea Mylesij eum locū occupauere. Viri ex Magnesia clari extiterunt Hegesias orator: qui Asiatici stili auctor fuit immutato more attico qui tunc vigeat: & Simon modulator: qui & ipse corrupto prisco cantandi instituto nouū introduxit. Item Cleomachus pugil: qui in amorenc ancillæ incidēs: quæ a Cynedo alebatur: Cynedorū & orationē & mores est imitatus: p̄pter quod minoris p̄cij habit⁹ est. Post Magnesiā via est: quæ Trallis ducit: mediterraneā a sinistris habens a dextris Meandri cāpum: quem Lydi simul & Cares: & Iones & Mylesij & Aeoles habitabant: Eadēq; loco: ratio fuit

Dicit cōtra Italos. Malius Aquilius. Phoecea vn de Massilienses.

Magnesia ad Meandrum. Lathe⁹ fl. Torax mō. Daphita grāmatic⁹ crucifixus. Caue a Torace. puer. Sigismūdi malatestæ poeta cum dño in latrina perijt. Hegesias orator. Simon modulator. Cleomachus pugil Trallis.

vltq; Niffam & Antiochiã. Trallianorũ vrb̄s in vertice quodam plano fita fuit: qui p̄montoriũ natura munitũ habuit & circuitum abunde feptũ. Multus in ea populũ & opulẽtiffimi ciues fuere: & inter principales Afia: qui Afarcha: appellabant: feper aliqui ex Trallianis erãt. Inter hos Pythodorus fuit vir ab initio Nifaenfis: poſtea p̄pter claritatẽ huc migravit. Põpeiõq; amiciffimus fuit. Et regales opes ſupra duo millia talentorum poſſedit: quas a Iulio Cæſare venũdatas: cui p̄pter Pompeiũ erat inferius: poſtea redemit: & filijs nõ minores reliquit. Huius filia Pythodoriſ fuit Põti regina: cuius ſupra meminimus. Trallianus Menodorus vir doct̄ & Lariffei Iouis ſacerdos ab amicis Domitij Enobardi accuſatus: tanq̄ claſſem prodidiſſet: ab illo interemptus eſt: tãta eſt delatorũ potẽtia. Oratores clari fuerunt Dionyſocles: & Damafus Scõber. hãc vrbẽ ab Argiuis & Thracibus conditã ferũt: & aliquãdiu circa Mithridatis tẽpora ſub tyrãnide filiorũ Cratiſſippi fuiſſe. Hic vna e; ſeptẽ eccleſijs fuit: ad quas ſcripta eſt Ioãnis Apocalypſis. Niſſa ad mediterraneã ſacuit ſupra Trallis ad orientẽ: & maxima ex parte monti accubuit: torrẽte quodã diuſa: qui cõuallẽ efficit: Ponte tamẽ coniuncta: Inter Trallis atq; Niſſam vicus fuit: Acaraca nomine: & Plutoniu luco ſumptuoſe circũdatũ: & Plutonis ac Iunonis delubri: & antrũ Coroniu natura admirabile in quo agrotãtes: multos dies ieſuni & quieti permanẽtes exudabant & aliquãdo ex p̄p̄riis iſomnijs ſacerdotũ conſilio curas recipiebant: non procul a Niſſa trans Meandru multæ habitations fuere: & vltra vrbẽ in monte Aroma. o. litera correpta. Vnde videtur Aromẽſe ex mediterraneis optimũ iudicãrũ. Viri e; Niſſa illuſtres fuere Apolloniũ philoſophus ſtoicus: Paneciũ familiaris: & Menacrates Ariſtarchi diſcipulus: & Ariſtodemus eiũ filius: quẽ valde ſenẽ iuuenis ad modũ audiuit Strabo. Item Soſtratus Ariſtodemi frater: & alius Ariſtodemus eius conſobrinus: qui magnũ Pompeiũ erudiuit: trans Meandru meridiam verſus: his in locis ad Cariã cuncta pertinebant. Superius v̄ro ad orientẽ loca permiſſa fuere: & modo Phryges: modo Cares modo Lydi: modo Myſij vrbes coluerũt: inuicẽ coeuntes.

¶ De micale monte / de Hierapoli vrbe / & quot aquas calidas habeat quæ in Tophum durabant. Item de ore Plutonio. nõ nichil mirum creditũ.

Cap. LXXXII.

Micale mons eſt qui a Celenis incipit: & in occidentẽ vergit / Melus opida verſus Celenã & Apamiã partim Phryges: partim Myſi: ac Lydi occupauerũt: partim Cares & Iones flumina quoq; eodem modo ſe habebant preſertim Meander

Pythodorũ
ſupra duo
millia talẽ-
torũ poſſe-
dit.

Menodorũ
Domitij
Enobarbus
Dionyſo-
cles.

Damaſus.
Niſſa.

Lege Nyſa
ex Ptolom.
prima Afia
tabula.

Acaraca.
Plutoniu.

Coroniu a-
trũ / natura
admirabile
Aromẽſe
vinum.

Apolloniũ,
Menacra-
tes.

Ariſtodemũ
Soſtratus.

Micale.

Meander.

De Asia

Tmolus. M.
Cilbianus
mons.
Hyrcañs.
Peltinus. M.
Cylanus. M.
Tabinus. M.

Hierapolis
vbi aquæ
calidæ.
Os Pluto-
num.

Strabo pas-
seres in Os
Plutonium
missit.
De gallis
execitis.

Caria.

Alycarnas-
sus.
Zephyra.
Hecatôn-
rex.
Mausolus.
Arthemis-
fia.
Idreus.
Ada.

Caistriano cāpo qui inter mediterraneā cadit: & Tmolū mō-
 tem cōtinuus fuit orientē versus. Cilbianus multus & bene ha-
 bitatus: qui regionē optimā habuit. Postea Hyrcanus cui Persæ
 nomen ipsosuerunt: & Hyrcanos incolas adduxerunt: pari modo a
 Cyri cāpus sic a Persis appellatus: deinde Peltinus iā Phrygius:
 & Cylanus: & Tabinus: In quo semiPhrygia fuerunt opida Pyssi
 dicū quidā obtinētia: superatibus vero mediterraneā inter Ca-
 ras & Nissicū agrū trās Meandrum ad meridiē vsq; in Cybrē-
 sem & Cabal esem regionē cōtra Laodiceā. Vrbs fuit Hiera-
 polis: vbi aq; calidæ scaturiebāt: q; in tophū admodū facile du-
 rabant: & Os Plutoniū in paruo quodā mōtis supcilio ita cō-
 mēsuratū: vt hoīem suscipe posset mira pfunditate: cui vallū
 ppositū erat quadratū ābitu semisugeris: nebulosa & crassa
 caligine plenū: vt vix solū discerni posset. Exteri trāglo cæ-
 lo aer innoxii. Aial si qd; ingrederent: statim moriebant: & Tau-
 ri introducti mox cadebant: educebanturq; mortui. Strabo se
 passeres imississe ait: q; subito expirauerint. Galli exacti vsq;
 ad os illeſti appropinquabant: & imergebant: nec debebant:
 quousq; possent spiritū cōtinere: apud Hierapolim aqua qdā
 adeo tingēdis lanis idonea fuit: vt ex radicibus tincta cum his
 decertarent: quæ ex vermiculo purpuræq; tingebant: atq; ha-
 crenus de Ionibus alijsq; gentibus q; cum eis coierunt.

**De Caria & apud Alicarnassum Mausoleo. Item de Salma-
 ci fonte celeberr.** Cap. LXXXIII.

Cariam quā ppriæ Asiæ vltimā partē fecimus: Strabo a
 borea Meandri flumine clausit: ab occidenti Icario &
 Myrthoo pelago: a meridie Rhodiensi: ab ortu Lycijs &
 alijs gētibus: magnaq; Tauri mōtis partem in Caria cōclufit
 oram omnē Rhodiā ei attribuēs: Quæ meridionalis est. Nos
 partitioni nostræ inherentes: Cariam inter Meandrum & montē
 Taurū collocabimus: reliqua Lyciæ attribuemus: quā Myle-
 tum & alia pleraq; maritima loca Ionæ attribuerimus: quæ
 Iones condidere: principium nobis Alycarnassus præstabit:
 quæ prius Zephyra dicta est: & Caria principū regia fuit cir-
 ca initū Tauri sita. Hulus vrbs varij casus fugere. Hecatōnus
 Caria rex tres filios habuit: Mausolū: Idreū: & Pyxaclæ: &
 filias duas: ex quibus Arthemisia natu grandior Mausolo ma-
 tori ex fratrib; nupsit: Idreo: qui secundus erat altera soror no-
 mine Ada. Mausolus regnū obtinuit: quo mortuo vxor impe-
 rium habuit: quæ sepulchrū illi construxit adeo magnificum:
 vt ex septem spectaculis orbis hoc vnū censeret: & nihilomi-
 nus Arthemisia tabe cōsumpta est propter luctū quem ex v-

ro susceperat. Trogus Arthemisiam Alycarnassi reginā in auxilium Xerxi aduersus Græcos venisse commemorat. Inter priores duces acerrime bellum clientē: Et in Xerxe quidem multibrem timorē: in Arthemisia virilem audaciā fuisse. Incertum an hæc Mausoli cōiunx fuerit. Post Arthemisiam Idreus imperauit: cui ex morbo assumpto pariter successit vxor: Pissodarus autē qui reliquus erat ex filijs Heccatomni hanc elecit: & Persicarū partium satrapē ad cōmunicatōnē imperij acciuit: qui eo defuncto Alycarnassum tenuit: & aduētantis Alexandri substituit obsidionē: huic Ada Pissodari filia coniunx erat. Altera vero Ada Heccatōni a Pissodoro eiecta ad Alexandrū confugit: opēq; ad capiendā urbem ei pstitit: propter quod Regina ab eo declarata est: Et ad obsidendā arcem diuisa: quā paulopost obrinuit: apud Alycarnassum Salmacis fons calūniatus est: quod eos emolliat qui inde bibāt: sed verisimillius est diuitias & victus in continentiam molliciei causam p̄buisse. Ex Alycarnasso fuit Herodotus historicus / quē postea Thurium vocauerē eo qd̄ particeps fuisset colonix in Thurios missæ: & Heraclitus poeta Callimachi sodalis: & alter historicus Dionysius: Deinceps Termeriū sequit Myndiorū promōtorū: qd̄ Scopix Prolomēus appellat: & Cādarix opponitur Coum promontoriū: a quo distat stadijs quadraginta.

¶ De Coe maris Aegæi insula Longoum a nostris iam dicta: deq; in eavenere ab Apelle picta: & quod in ipsa domus Hypocraticæ ostendantur adhuc ruinæ. Cap. LXXXIII.

Chorum vrbs antiquit⁹ Astipalea vocabatur: & in alio loco habitabatur ad mare: Postea propter seditionem inde migratum est: & iuxta Scandalium ciuitas ædificata: quam sicut insulam Coum appellauerē: quæ olim magna fuit: & optime habitata: & aspectu iocundissima ijs qui eo nauigabant: Ambitus insulæ quingētis & quinquaginta stadijs clauditur tota fertilis: & optimo vino abundans: sicut Chius & Lesbos: ad austrum promōtorum habet nomine Laceter: In quo Halyfarna locus fuit ad occiduas partes: Drepanum habuit: & vicū nomine Stomalimna idest os paludis. In suburbano Coi Aesculapij templum fuit valde insigne: & multis donis opulentum: inter quæ nuda venus erat: quæ postea Iulio Cæsari Romæ dicata est. Augustus eam patri posuit vt generis parētem. Apellis hanc picturā crediderunt: pro qua remissa Cois centū talēta ex iperato tributo dicūt: tāti erāt illius artificis opa. Ex hac insula Hypocrates fuit diuin⁹ ille medicus: cuius adhuc extāt opera: & Simus eiusdem artis: &

Xerxes. i

Pissodarus

Salmacis fons.

Herodotus
Thurius.

Heraclitus
poeta.

Dionysius
historicus.

Termeriū.
Scopix.

Astypalea.

Scandalium.

Laceter.

Halyfarna
Drepanū.

Stomalina

Apellis nuda
venus.

Hypocrates.

Simus.

Phyletas.
Nicias.
Ariston.
Heres.
Theonestus
cantor nobilis.
Longous.

Phyletas poeta: & Nicias qui Coorum tyrannus fuit: & Ariston peripatheticus auditor: & Heres & Theonestus vir clarus: cantor nobilis: & in administranda republica Nicias æmulus. hæc insulam ætate nostra Rhodij habuere: quã Turcæ diris calamitatibus afflixerunt nostri Longoum hodie vocant: ruinas ibi domus Hippocraticæ ostendi afferunt: & ortum in quo medicas herbas habuit in ora continentis.

¶ De Astypalea maris eiusdem insula: ex Cicladibus vna: & quã in ea Dianæ Cindialis templum fuit quod circumplui crederetur: de in mediterraneis tribus memoratu dignis urbibus Mylasis Stratonicia & Alabandis. Cap. LXXXV.

Astypalea.
Zephyriõ.
Bargilia.
Carianda.
Stilax
histro.
Protharcus

Rope Myndium agrum Astypalia promotorium assurgit: & Zephyrion postea Myndus ipsa sequebat quã portum habuit: deinde Bargilia ciuitas: & inter hæc Carianda locus & insula eodem nomine a Cariadensibus habitata. Vnde Stilax ortus est: antiquus rerum descriptior prope Bargiliã Dianæ Cindialis templum fuit quod circumplui crediderunt: ut erat gentium demetria. ex Bargilijs vir clarus fuit Protharcus Epicurus preceptor Demetrii qui Lacon appellatus est: si modo claritas vlla debetur Epicuri sectatoribus: quorum deus voluptas fuit: deinde Iassus in insula quã continenti adiacet sita fuit: & portum habuit: cuius incolæ magna ex parte victum ex mari captabant: cum sterilem regionem haberent piscosam tamẽ. Fama est Iassios cum cytharœdum quendam audiret ut tintinabulum increpuit: quod erat venditorum piscium signum illico oes a foro piscium accessisse propter vnum surdastrum. Cytharœdum propter ad illum accessisse gratiasque egisse: qui & se & musicam honorasset cum ceteri abissent. Surdastrum vero interrogasse an iam tintinabulum sonuisset: & affirmante cytharœdo surrexisse pariterque discessisse. Tantum distant inter se palati voluptas & aurium. Ex Iasso fuit Diodorus dialecticus cognomẽto Cronus. post Iassum Mylefiorum Possidium sequitur ubi Ionie templum fectus. In mediterranea tres urbes memoratu dignæ fuerunt Mylasa Stratonicia: Alabanda: cetera castella magna ex parte sub his fugere Mylasa in capto iacuerunt admodum fertili: cui supra verticem mons iminebat: & albi lapidis vena quã ad publicas & priuatas fabricas magnum prebuit adiumentum: urbs & porticius: & templis pulcherrime instructa fuit. Sed mirandum est quod tam erecto & acilui precipitio conditores urbis subiecerunt. quod si non metuebant: at certe erubescere debebant: Labramida vicus fuit in monte iuxta transitum: qui ex Alabandis ad Mylasa fuit: & in eo peruetustum louis militaris templum a circumvicinis

Iassus.

Diodorus
Cronus.
Possidium.

Mylasa.

Labramida.

mirifice cultū via per sexaginta fere stadia vsq; ad vrbē Strata noīe sacra. per quā sacrorū pōpa mittebatur: sacerdotes ex ciuibus nobilissimi eligebātur. sacerdotiū cum vita durabat. Traditū est hanc vrbē olim vicū fuisse patriā ac regiam Carum regū & Hecatūni mari proximā: nec p̄ocul ab Physco: in quo Mylasij portū habuere: Hinc viri memoratu digni fuerunt Rhetores simul & oratores: Euthydamus: & Hybreas prior ingēteis opes a maioribus suis accepit / & ipse magnas per se parauit non solum in patriā clarus: sed tota in Asia primos honores adeptus. Hybreæ vt ipse narrare solebat & ciues confitebant: pater mulum lignariū: & mulionē reliquit: a quibus aliquādiu nutritus est: postea Diotrophē Antiochenū audiuit: & domū reuersus ædilitati se tradidit: nec multa lucratus ad gubernandā rēpublicā animū intēdit: ac forū securus cito creuit: & in admiratione maxima habitus est: viuentē adhuc Euthydamo: nam hīs crescūt patrimonia fabris: Sed illo mortuo ciuitatis cōpos oīno fuit. Euthydamus dum viueret multū ante ibat cū simul & potens esset: & vtilis in re publica: & siquidē erat in eo tyrānidis id reipublicæ vtilitate cōpēsabatur: quapropter laudatū est vehemēter illud Hybreæ: quod extremō in cōcone dixit Euthydame malum ciuitatis pernecessariū: nā nec tecū viuere possum: ne sine te. Quod in plerisq; ciuitatib; Italiæ nostra ætate erga nōnullos haud incōueniēter diceſt. habēt enī & nostra tēpora suos Euthydamos. Hybreas cum plurimū creuisset: & optimū se ciuē atq; oratorē exhibuisset: ad extremū errauit contra Labienū alter atq; alij in re publica sentiens. Nam cū cætera vrbes Labienū admitterēt cū societate Parthorū aduentantē hic suis ciuibus vt resisterēt suasit. Sed Labienus impetu facto vrbē cepit: & domū eius demolitus est cum plurib; alijs. Hybreas Rhodū aufugit: & post tēpus reuersus se atq; vrbē reparauit: cū tam Labienus Asiā reliquisset. Stratoniciā quis in Caria sita esset: Macedonū tamē habitatio fuit sumptuosius fabricis a regibus exornata. prope vrbē in Iouis Chrysaorei tēplo Carēs oēs cōuenire solebant de cōmunib; reb; deliberaturi: cōuentus Chrysaoreus appellabat: ex vicis cōstans: vbi qui plures viros afferebāt in suffragijs antecellebāt. Stratonicenses quis nō essent Carici generis in cōuentu tamē participabāt. Ex ea vrbe vir fuit memoratu dignus Menipus orator cognomēto Catecas: quē supra oēs Asiaticos oratores a se auditos Cicero laudat. magnū tanti viri p̄coniū fuit: & aliud opidum Stratoniciā Tauro monti adiacēs. Alabandā vrbem duobus

Euthydamus.
Hybreas.

Diotrophes de quo paulo post.

Notat Italos.

Labienus.

Stratoniciā

Chrysaoreus conuentus.

Menipus Catecas.

Apolloni⁹
 cogomēto
 Malacus.
 Vrbs cysta
 iuerſa ſcor=
 pionibus
 plena.
 Guarinus
 Veroneſis
 hic notaſ.
 Meneclēs.
 Hierocleſ.
 Apolloni⁹.
 Molon.
 Antiochia.

Triphylon
 Diotre=
 phes Ca=
 balenſes.
 Solymus.

Belloro=
 phon.
 Piſander.
 Termelūſ.
 Cybrici
 Piſidæ.

Bubo vrbs
 Balbura.
 Oenādrūſ.
 Cobyra.
 Cybera.
 Murena
 Ro.

montibus ſublectam ita diſpoſitam extiſſe dicunt: vt cyſta
 inuerſæ p̄beret ſpeciem: Vnde Apolloni⁹ cognomēto Ma=
 lacus cum ſales dicacitatis in hanc vr̄bem iactaret propter
 ſcorpiones qui multi inerāt: Vrbs eſt inquit cyſta inuerſa ſcor=
 pionibus plena. Guarinus Veroneſis hunc Strabonis locū
 ē græco in latinum conuertens: Afellum pro cyſta poſuit: tan=
 ta eſt tralatorum diuerſitas. Alabanda homines molles &
 Pfaltrias multas habuit: hunc viri memorabiles fuere duo fra=
 tres oratores Meneclēs: & Hierocleſ: & Apolloni⁹ & Mo=
 lon: qui Rhodum migrauerunt.

¶ De Antiochia aſiatica & Cybereis popu. linguis quatuor
 vtentibus quodq; apud eos facile erat ferrū extornari: de Ca=
 bus qui & Leleges dicti ſunt. Item qui pprie dicant Barbari.

AD Cariam & Antiochia pertinuit (Cap. LXXXVI.
 quæ mediterranea fuit. Phrygiæ pxima mediocriſ vr=
 bis ad Meandrū ſita Phrygiam verſus & pontē habuit
 in flumine: & regionē multam ex vtraq; parte amnis totā fer=
 tilem: & Caricā plurimā producentē: quā modo Antiochiam
 modo Triphylon vocauere: locus facile cōcutiebāt: ſicut cæ=
 tera regiōis euſdē: huic fuit ſophiſta clarus Diotrephes quē
 Hybreā diximus audiſſe. Antiochiæ ppinquī Cabalēſes fue=
 re: de quibus nō ſatis certum eſt: an Cares fuerint an Piſidæ:
 ſunt qui eos Solymos fuiſſe credidere: nā collis qui Termēſi
 p̄montorio iminebat: Solymus vocabat: & ipſi Termēſes ſo=
 lum proximū erat Bellorophōtis vallū & Piſandri filijs eius
 ſepulchrū: qui in bello cecidit cōtra Solymos geſto. Terme=
 ſus Piſidica vrbs ſine controuerſia fuit: q̄ proxime ad pluri=
 mum Cybricis iminebat. Cybrici a Lydis p̄fecti dicūtur qui
 Cabalēſem agrū tenuerūt. Poſtea Piſidæ finitimi eā habita=
 uere: atq; in aliū locū trāſtulērunt: & munitiſſimā reddiderūt/
 ambitu fere centū ſtadioꝝ: hec vrbs p̄pter æquitatē plurimū
 creuit & vici p̄pagati ſunt: a Piſidia & finitimo Myliæ agro
 vſq; in Lyciā: & vltiorē Rhodiōꝝ regionē additis tribꝯ vrbi=
 bus pximis Bubone: Balbura: & Oenēadro: quarū cōuentus
 Tetrapolis dictꝯ eſt: harū ſingulæ ſingula ſuffragia habuere.
 Cobyra vero duo de triginta peditū millia mittebat: equitū
 duo millia. Cybera loco tēpore ſub tyrānis fuit: quōꝝ regimē
 tēperatū erat: & in Moageto finē habuit. Murena tyrānidem
 ſubſtulit: & Balburā Bubonēq; Lycijs adiecit: q̄ mōtana erāt
 loca. Cybirēſis tñ adminiſtratio inter maximas totius Aſiæ cē=
 ſebaſ. Cyberei quatuor linguis vtēbant: Piſidarū: Solymorū:
 Græcorū: ac Lydorū: ppriū apud Cybereos fuit ferrū facile

extornari. Mylia mōtana est: quæ ab augustijs Termesij & a trāsitu qui per eas fit ad citeriora Tauri: vsq; ad Apameoꝝ regionē & Sagalassum pertedit. Sed quoniā de Caribꝝ hoc in loco tractatio est: scire oportet eos sub Minoe fuisse: sed tunc Leleges dicebant: & insulas habitabāt. Postea i cōtinentē migrare: multūq; maritimæ oræ: & mediterraneæ occuparūt prioribus habitatoribus expulsis: qui & ipsi magna ex parte Leleges erant: & pelagi rursus his Græci partē abstulerūt. Iones scilicet ac Dores. fugrūt autē Cares circa rem militare admodū studiosi: cuius rei indicium est: quod lora cristas & cætera insignia militaria olim Carica dicebant: vt est illud Anacreontis. Nectite bene cōpactū Caricæ lorū manū insertantes: & Alceus Caricā inquit quatiēs cristā. Sed q̄sitū est: cum multæ barbaræ nationes in auxiliū Priami venissent: cur solos Cares Barbarici sermonis Homerus dixerit. Strabo arbitrat̄ur ab initio cōfecto noīe eos Barbaros appellatos: qui difficulter aspere atq; duriter loquerent̄: vt Blesos: Balbosq; dicimus. Sumus enim ad cōfingenda cognata rebus noīa ingeniosi: oēs igitur qui crasse loquunt̄: Barbaros dici: quales sunt nationes oēs p̄ter Græcos: & p̄mo quidē per cōiucium quasi duriloquis: & crassilinguibus Barbariē imputatā. Postea vero id nomē per abusiōnē receptū esse cæteras gentis a Græcis distinguens: fuisse quoq; in græca lingua quādā loquēdi prauitate: eāq; Barbarā vocatā si quis nō recte græca pronunciat̄. Sed ita noīa profert quēadmodū Barbari solēt: qui ad græcam dictionē introducti expedire linguā nō possunt: sicut nec Græci illorū orationē: quod apprime Caribus cōtingit: nā alij non multū cū Græcis diuersabant̄: nec græce viuere: nec eorū dictionē discere pertētabāt: nisi perrari admodū. Cares vero per totā Græciā errauerūt: stipēdia merētes: & ex illo tempore Barbari sunt appellati: & multo magis posteaquā insulas habitarūt: & cū in Asiā p̄fecti sunt: vbi cū Græcis vixerūt: nā Iones cū eis: ac Dores traicere recte igit̄ barbarꝝ eis sermonē imputat̄ Homerus: qui græce minꝰ expedite loquebant̄. Barbarismus quoq; in his dicebat̄: qui male græctzabāt: non autē in his qui carice loquerent̄. Apostolus Paulus in e pistolis omēs inter sese Barbaros esse dicit: qui se inuicē nō intellegūt: & Romani oēs Barbaros vocauerē: qui latine loqui nescirēt p̄ter Græcos: quibus honorē detulerūt. Barbariēq; nō nunq; etiā de moribus traxere. Soloecismū autē qui orationis artem respicit a Solis ductum putant: quæ ciuitas Ciliciæ fuit postea Pompeiopolis appellata: nec plura de Caribꝝ nec de

Mylia.
Cares.
Leleges.

Carica in:
signia.

Attē. qui dī
cantur Bar
bari.

Cares bar
bari.

Barbaris
mus.

Soloecismꝰ
Soli.
Pompeio =
polis.

m ij

De Asia

Asia propria eius vltimā partē Cariam fecimus.

C De Lycia minoris Asiae tertia parte / de q; i ea Dorica Cheroneſo / de Gnido promontorio. Itē de Camis pop. viridē colorem habentibus. Cap. LXXXVII.

Lycia.

R Estat minoris Asiae tertia pars: quae trans Taurū appellatur obiecta noto: in hac Lyciā Pamphiliā & Ciliciā col locauimus. Lycia vt Ptolomeus voluit: & ab occafu: & a ſeptētrione Aſiā propriā habuit: ab ortu Paphyllae partē a meridie Lyciū mare: nec Strabo Ptolomei ſētētia multū aduerſatur: quāuis Lyciae terminos anguſtiores ab occidenti fecit multam. ij extra Taurū Canae tradiderunt: quae nos Lyciae cōcedimus totā. ſ. oram Rhodiensē quae Phoenicis p̄montorio: vsq; ad Dedala protenditur: & inſuper totā Doricā regionem in reliquis cōcordes erimus. Prima igitur Lyciae pars Dorica Cheroneſus erit: quē Mirthoo Rhodiēſiq; pelago cinſta: vltimum Aſiae angulū ad occidentē ac meridiē occupat: quē admodum Bythinica Cheroneſus borealē & occidentalē: alterū tenet angulum. Nā his veluti duabus colūnis baſis ipſa ſuſtinet Aſiae ſiue duo velis cornua dicere: quorū alterū Traciā reſpicit: alterum Cretā oram Helleſpontīā in medio cōſtitutā: quaſi bouinam frontē habentia: & ſi non eſt hinc atq; inde par diſtantia.

Phoenix. m

Circa Iſchinū Dorice Cheroneſi i australian parte mōs Phoenix eſt omnium eius regionis altiffimus: in cuius ſummo caſtellū fuit eiufdē nominis: & in fronte quatuor ſtadia inſula Elcuſa: octo fere ſtadia in ambitu habens: & Lorima ora aſpera: vbi flexus quidā Cheroneſi ad aquilonē inclināt: deinceps reſta nauigatio vsq; in Propontidē quaſi quādā meridiana lineā fact: quae millia circiter ſtadiorū quinq; cōplectitur: poſt Lorima Cynoffma fuit Canis ſepulchrum & inſula Sīma: poſtea Gnīdus promontoriū quod noſtra aetas Chij caput appellat & ciuitas quae portus duos habuit: & in fronte inſulā quae ſtadia ſeptē ambitū complectebatur. Theatralis & alta aggeribus iuncta continenti. Ea Gnīdū quodāmodo blurbē fecit: nam maxima pars ciuitatis inſulā habitat ambos portus contegentem. E Gnido viri memorabiles fuerunt: Eudox⁹ mathematicus Platonis ſodalis / & Agatharchides peripatheric⁹ hitoriae cōditor & Theopompus Iulio Caeſari familiaris: qui apud eum plurimū potuit: & Arthemidorus eius filius & his antiquior Cteſias q Xerxē medicatus eſt: & res Syriacas Perſicaſq; cōſcripfit. Poſt Gnīdum in ſeptentrionali Cheroneſi latere: duo ſupra mare opta fuerunt: Cheramus & Bargafa. Coorū inſulae q regione opoſita deinceps Alycarnaffius extra Iſchinū quē vix duorū ſta-

Elcuſa iſul.
Lorima.

Cynoffma.
Sīma.
Gnīdus.
Chij caput

Eudoxus.
Agatharchides.
Theopomp⁹
Arthemidorus.
Cteſias.
Cheramus
Bargafa.

diorum esse arbitrantur: eum sæpe Rhodij interrumpere cogita-
uerunt: in ruinis Alycarnassu castellū sãcti Petri Rhodij appri-
me cõmunitum possident: apud quod multa isunt antiquæ no-
bilitatis ruinæ. tres Alycarnassū Cariæ dedim⁹. In australi ve-
ro litore: & in Rhodiorū regione Phycus opidum fuit: i quo
Mylasij ad Cariã pertinentes portū habuerunt: ibi & Latonæ lu-
cus erat quã gentiles Dianæ matrē: deãq; fuisse falso credide-
re: quãuis ex adultero peperisset: vterius ad orientē Cãnis ci-
uitas fuit: & in proximo Calbis profundus amnis per quē res
inuehebantur: vrbs naualia habuit: & portum clauum: & imi-
nentem in colle arcē nomine Imbrum: & regionē scelicē adia-
centem: sed aerē æstate & autūno grauē propter æstum: & po-
morum copiã Stratonicus cytharædus cum Cannios viridi co-
lore animaduertisset: hic est inquit quod poeta dicit. Tale qui-
dem genus est hominū quale & foliorū. Repræhensus autem
q; vrbs veluti morbidã carperet: ergo addidit eam morbidã
dicere aufum: vbi mortui ambulant. Hæc eadem ad eos trans-
ferri possent qui maritimã Senensiu orã incolunt. Cãnij cum
aliquãdo a Rhodijs desciiissent: iudicantibus Romanis recu-
perati sunt: his eadē lingua cū Caribus fuit: Sed pprijs legib⁹
vtebantur: Ex Creta originem ducentes. Calimna ciuitas huic
pxima fuit: & p montoriū Arthemisiū & templū & alter Lato-
næ lucus Calimna sexagita stadijs a mari recessit. Vteri⁹ Glau-
cus sinus sine portū: & magis ad orientē Dædala loca: & pmõ-
torium in quo Rhodienfis ora finiebat: & Lyciæ secundū Stra-
bonem præternautgatio incipiebat: mille & septingenta ac vi-
ginti stadia continens: aspera sane ac difficilis: sed portuosa: &
ab hominibus temperantibus habitata: quã paulopost attinge-
mus. Nam prius de Rhodo dicendum est: quæ his locis expo-
sita est: de quibus modo locuti sumus.

Alycarnass⁹
Phycus
opidulum;
Vide Ptolom
meū prima
Asie tabula
ne Phusta
sit pot⁹ le-
gendum.
Cãnis. quæ
Caunus a
Ptolom. dñ
Calbis anis
Tale gen⁹
hoium qua
le foliorū.

Calina. que
Calimda a
Ptolom. dñ

Rhodus.

Ophiusa.
Stadia.
Thelchini⁹
Thelchi-
nes.

De Rhodo insula / & q; apud eã Thelchines populi ferri &
æris fabricã primi inuenisse dicuntur / de Colosso & Protoge-
nis tabula / de uiris in ea claris / de religiosis militibus beato lo-
anni dedicatis. Item de Canibus Christianis aduentãribus blã-
dientib. & Turcas morsib. ipetentib. Cap. LXXXVIII.

Rhodus insula noningetorū ac viginti stadorū ambitu pa-
tet secundū nostrã descriptionē: Lyce opposita secundū
Ptolomeū & Strabonē Cariæ: inter Asiaticas insulas ter-
tia. Lesbos enī & Cyprus maiores habent: Rhodij tñ rerū ge-
starū gloria pualuerūt. Insula prius Ophiusa dicta est. Deinde
Stadia & postea Thelchinus: Eo q; Thelchines insulã incole-
rent: quos nōnulli fascinores & maleficos fuisse tradūt: tanq̃

De Asia

stygiã aquã sſrptibus & aialibus pnciei gratia inſpergeret. Alij
 cõtra ſentiũt: Thelchines eximios artifices extitiſſe: primosq; fer
 ri & æris fabricã inueniſſe: quos ex Creta in Rhodum pfectos
 vicini per inuidiã fascinoſibus pdiderint. Sed priorẽ infamiã
 valuiſſe. Sæpe enĩ apud hoies ſuccũbit veritas. Poſt Thelchi
 nes Eliades inſulã tenuere: quorũ poſteri Lyndum ac Ialiſũ: &
 Albani Camerum cõdiderunt: alij tamẽ a Tlepomeno cõditas
 aiunt: qui cũ primũ vitilẽ inſiſſet ætatẽ patris ſui auunculũ Tec
 nium ſene&ute grauẽ interfecit: & nauibus ædificatis frequen
 tem cogens populũ fuga in Rhodum peruenit: ibiq; habitauit
 ab Argis pfectus ppter quã rem originẽ Rhodiorũ alij Aeoli
 cam: alij Doricã eſſe tradũt. Sũt enĩ qui Dorieſes cũ maximas
 ædificatiſſent vrbes poſt Codri obitũ partim Argiuorũ aggrega
 tos regno tradãt: partim coloniã in Cretã miſſe participes fa
 ctos: partim Rhodiũ petiſſe. Sed hæc poſteriora ſunt his: quæ
 ab Homero dicunt: qui Rhodios nõ Dores nominat. Sed æo
 les ac Boetios inuuit apud quos Hercules & Lycnimi habita
 tio erat. Eſt autẽ Rhodiorũ vetuſtiſſimũ nomẽ: ſiquidem ante
 olympiãdũ inſtitutionẽ clarere: qui longe a domo profeſti in
 Hiſpaniã nauigarũt: ibiq; alterã Rhodũ vrbẽ condidere: quam
 poſtea Maſſilienſes occuparũt: & in bello Troiano fuiſſe tradũ
 tur: atq; eos peracto Gymnaſia iſulas ædificariſſe: quas quidẽ
 Balearicas eſſe putãt. Poetæ antiquitatem ac nobilitatẽ inſulæ
 aſtruentes fabulã confinxerunt dicẽtes aurũ in inſula pluuiſſe
 cum Pallas ex Iouis capite naceret: vt Pyndarus inquit: nomẽ
 inſulæ ab vrbe ſumptũ: quæ pari modo Rhodus appellatur: in
 oriẽtali pmontorio ſita: ea portubus olim & vijs & mœnib; &
 reliquis ornãmẽtis tantopere cæteras ſupauit: ne vllã putareſ
 æqualẽ habere. legũ preſtãtia: & naualis rei peritiã adeo valu
 it: vt annos multos maris iſperio potiret: & Pyrrhatarũ latro
 cina ſuſtulerit: Romanis & Græcis amica: quæ cũ libera eſſet:
 multis & donis & ſimulacris excellentiſſimis claruit: p̄cipua
 tamen fama Coloſſi extitit. Statuã enĩ alij Iouis: alij ſolis fuiſſe
 ſe tradũt: quã Cares Lyndius decies ſeptenũ cubitũ altã ædi
 dit ære: poſtea ex terræ motu fractis genibus corruit: nec Rhõ
 dij ipſã attollere auſi ſunt: oraculo quodã prohibiti hoc iter ob
 lata dona excellentiſſimũ: & inter ſeptẽ miracula maximũ oẽs
 confeſſi ſunt. Soldanus Aegypti cũ inſulã inuaſiſſet ex ære hu
 ius ſtatue: quã confractã reperit noningẽtos camelos oneraſſe
 fertur: atq; in Alexandriã terreſtri itinere tranſmiſiſſe: fuit &
 Protogenis pictura inſignis valuis ſcilicet Satyrus iuxta colũ
 nam ſtans: ſuper qua perdix erat: ad quem ita homines hiãbãt

Eliades.
 Lyndus.
 Ialiſus.
 Camerus.
 Tlepome
 nus.
 Tecinius.

Rhod; alte
 ra i Hiſpa
 nia/ de qua
 vide P. olo.
 i ſcda Aſiæ
 tabula. vbi
 depictũ eſt
 Veneris tẽ
 plũ.
 Gymnaſiæ
 inſulæ.

Coloſſus
 apud Rho
 dum.
 Cares Lyn
 dius.
 Soldanus
 Aegypti
 ære Coloſſi
 nonigẽtos
 camelos
 onerauit.
 Protogenis
 pictura.

eam nuper tabula esset posita: vt illum solum admirarentur. Satyrum vero contemnerent: quãquã perfectissimum opus au-
 gebant admirantiũ perdices mansueti: qui a nutritoribus alati
 & contra pictũ appositi canebant: & congregati gestiebant: quod
 præter opinionem Protogenes accidisse videns ædiciuos ro-
 gavit: vt se auem delere permitterent: quod illi annuerũt. Fug-
 runt & naualia apud Rhodum instructissima: & aliqua occulta
 & ignota plebi in quã si quis introspexisset: capite plectebatur
 In hac vrbe & Massiliã & Cizici fabrorum & architectorum in-
 strumenta armorumq; varia genera in thesauris summa cura
 studioq; locabantur: magis quã penes alios vsquã. Ex hac insu-
 la viri illustres multi prodierunt: & imperatores & pugiles: e
 quibus Panætij philosophi pgenitores fuere: & Memnon qui
 Persarum regibus militauit: & eorum copias duxit. Circa res
 ciuiles: & philosophiã: & artis liberales Panætius ipse & Stra-
 tocles & Andronicus peripatheticus & Leo ludas stoicus: ac
 priores Praxifanes: & Hieronymus & Eudemus. Possidonius
 vero quãquã Rhodi vixit: & sophericam exercuit: Apanensis
 tamen e Syria fuit: quemadmodũ Apollonius Malacus & Mo-
 lon: qui Alabandenses fuere: vt supra diximus: sed prius Apol-
 lonius Rhodum profectus est: postea Molon Pissander etiam
 qui Heracliam scripsit poeta Rhodius fuit: & Simias grãma-
 ticus: & Aristocles: Dionysius quoq; Thrax: & Apollonius: qui
 Argonautas composuit. Alexandrini quidem fuere: Rhodij ta-
 men vocati sunt: quoniam Rhodi habitauere. Cleobulus insu-
 per vnus e septem sapientibus e Lyndo fuit: cuius vrbis habi-
 tatores quemadmodum Camirenses & Ialusi omnes in vrbein
 Rhodiam migrauerunt: vbi Lynus fuit: nũc carcer est Religio-
 forum militum qui atrociter peccant: & munitio quãdam in al-
 tissimo saxo vix humanis expugnanda viribus. Multa hæc ci-
 uitas Rhodia per ciuilia Romanorum bella peressa est: nec
 sub Græcorum imperio calamitatibus caruit. Sed postq; Sara-
 ceni Aegyptũ & Syriã: Turcæ vero Asiam obtinere: longe ma-
 ioribus cladibus subiecta fuit: & aliquando Venetorũ iugũ: ali-
 quando aliorũ Christianorũ pertulit: neq; vilo pacto Turcarũ
 viribus restitisset: nisi religiosi milites: qui beato Ioanni dicati
 sunt: insulã ei curã suscepisset. Hi eni post perditã Hierosoly-
 mam in eã sese receperũt: & vrbe pene dirutã istaurãtes: naua-
 liaq; & classes reformãtes: nõ solũ insulã ipsã tutati sũt: sed Cy-
 prijs & alijs finitimis Christi colẽtib; magno p̃sidio fuerunt:
 quorũ virtute quod i oriẽte nræ religiõis est Christi seruatu: fa-
 teri licet. Abulac; Aegypti dñs: quẽ Soldanũ appellãt: magnis

Satyus &
Perdix.

Naualia a-
pud Rho-
dum.

Panætius
phũs.
Mẽnon.
Stratocles.
Andronic;
Leo ludas.
Praxifanes
Hieronya-
mus.
Eudemus.
Possidoni;
Apolloni;
Malacus.
Molon.
Pissander
Simias.
Aristocles.
Cleobulus.
Lynus.

Milites reli-
giosi beato
Ioanni dica-
ti.

Abuacus.
Soldanus.

De Asia

8 217222
120724

classibus per nostrā ætatem armatis : toto quinquēnio Rhodum vexavit: multo tñ minora intulit dāna: quā pertulit: nec dispari fortuna Turcarū conatus in Rhodijs facti ceciderūt. Nam & apud opidū sancti Petri: quod Rhodi incōtinētī munitissimū possident: & in ipsa insula magnas sæpe strages accēperūt Calixtus tertī papa: qui nos in beati Petri sede p̄cessit: classem nō paruam in auxiliū Rhodiorū misit: q̄ diu apud eos morata plureis Turcarū nauels p̄lio superatas demersit: & corpora hominū palo suffixit. Staliminūq; insulā Lēnum olim appellatā & Taxum & Nēbrum: & alias quasdā minoris noīs Turcarum imperio ademit: nec Aegyptios quiescere permisit: neq; Syrios: neq; Cilicas. Sed mortuo Calixto dissoluta classe: Ludouicus Cardinalis Aquileiensis: qui ei p̄fectus erat: Romā redijt: Rhodo & omni orlēte nostri religionis cultore in discrimine summaq; desperatiōe relicto : Et acquisitæ insulæ ad hosteis rediēre: cū nos intestinis Italiæ motibus: & subditorū seditionibus occupati lōginqua p̄spicere nō possemus: p̄sertim cū Roma ipsa in periculo esset: nō solū Barōnibus per circuitū: sed aliquib; Romanis ciuib; res nouas molētibus : & ecclesiasticæ potētiæ insidiantibus. Hactenus de Rhodo: in qua mons omniū altissimus Athabiris vocabatur pro gētili demētia Ioui facer: qui ex loco Athabiri dicebat. Castellū sancti Petri/ quod incōtinētī munitissimum magno sumptu custodiunt Rhodijs: nō paruo vsui Christianis est: qui manus Turcarū: incidunt sæpe eo fugiētes saluantur. Canes ingentes noctu extra muros excubant : de quibus fama est: quod Christianos odore cognoscant: eisq; aduentātibus blādiuntur/ Turcas autem latratu prodant: & moribus insectentur. Nunc reliquam Lyciam absoluamus.

Calixtus
tertius.

Staliminū
Lēnos.
Taxus.
Nembrus.
Ludouicus
Aquileien-
sis Cardi-
nalis.

Athabiris
mons.

Canes
Rhodij.

¶ De Lycia in qua tres & viginti vrbes in suffragijs dandis participabāt/ de tribus Chelidonijs insulis asperis/ de China monte qui iter faciētib; eum pelago nudante peruius est & qđ apud eum Alexāder p̄ hyemē incidēs cū suis militib; mare fluctu restagnāte: vmbilico teno est mersus. Ca. LXXXIX

Lycia.

Lycij adeo ciuiles & cōrinentes extiterūt: vt quilibet feliciter vsq; in Italiam mari dñarentur/ nullo tamē vnq; turpi lucro sese extulerint: viginti tres vrbes apud eos erant: q̄ in suffragijs dādis participabāt/ & ex quaq; ciuitate in cōmune collegiū cōueniebant: id decernētes quod pars maxima cōprobasset: maximarū ciuitatum qlibet tria suffragia ferebat: mediæ duo: cæteræ vnum: partiq; modo pro portione tributa pendebāt: & alia munera subibāt. Hęc de his Lycijs dicim;

quos Strabo vltra Dædala versus orientē collocavit. Nā Do
 rica & Rhodiēsis ora ad Cares pertinebat. Arthemidor⁹ Ly
 ciorū sex maximas fuisse vrbes asseruit: Xanthū: Patharā: Py
 narā: Olympū: Myrā: & Clō. In collegio ciuitatū primo elige
 batur Lyciæ p̄fectus: post alij vrbū magistratus iudicia in cō
 muni fiebāt: antiquitus de bello de pace de socijs cōsultabāt
 Postea Romani hanc eis potestātē abstulerūt. Sed cū iuste vi
 uerēt: libertatē cōsecuti sunt: & patriā paccatā habuerunt: &
 Pyrratas funditus deletos viderūt primū a Serullo Isaurico:
 postea a Pompeio magno qui supra mille & trecēta nauigia
 cōcremavit: & eorū habitationes deleuit: & ex hoibus qui in
 p̄lio superfuert: alios in vrbē Solos: apud Cilicas habitatū
 deduxit: & vrbē Pōpeiopolim appellauit: alios Didimēnā q̄
 homibus carbat: & postea Romanorū colonia facta est. Sed
 pyrratā vt plurimū aut Pifidæ: aut Isauri fugerunt: aut Cilices
 Trachiotæ: qui apud Sidā Pāphiliæ vrbē nauigia faciebant:
 ibiq; captiuos sub hasta veditabāt: nō diffidentes eos liberos
 esse. Pifidæ & Isauri vt diximus montani fuerūt: vltra & citra
 Taurū iugū habitātes: & summos etiā vertices incolētes: de
 quibus satis dictū est in superioribus: quā magna pars eorū
 australia Tauri teneret: & ad tertiā quā nūc describim⁹ Asiæ
 partē respiceret: post Dædala Lyciorū montē in pximo fuit
 Telmesus opidū: & Telmesis pmōtorū: & in eo portus. hūc
 locū Eumenes in bello aduersus Antiochū gesto a Romanis
 accepit: sublato regno Lycij locū receperūt. Deinceps Anti
 cragus mons affurgit: & in eius cōualle Carmilesus locus ha
 bitatus: deinde Cragus in octo promontoria diuisus: & vrbs
 eiusdem nois. Hic fabulas de Chimæræ mōtib; cōfinxere:
 & prope cōualis fuit noie Chimera a litore porrecta in me
 diterranea: Crago subiacuit Pynara: vna ex maximis Lyciæ
 ciuitatibus in qua Pādarus colebat. Dubium an is qui apud
 Troiā in p̄lio fuit: nā & illum ex Lycia dixere. Postea Xanth⁹
 fluuius prolabit: quē priores Sirbinī vocauerē: iuxta hūc pro
 cul a mari septuaginta stadijs Xāthus erat ciuitas vna ex ma
 ioribus: & post eam Patara & ipsa maxima Patari opus quæ
 portū habuit: & tēpla plurima Ptolomeus Philadelphus eā
 auxit: & Arismone Lyciatā noiauit. Sed antiquū nomen de
 lere nō potuit. Nicolaus hic pontificatū habuit: vir sanctita
 te p̄cipua clarus: is culus nauatæ in tēpestatibus singulari pa
 trocinio vtunē: & qui auro in domū inopis patriſfamilias clā
 infecto tribus puellis ne prostituerentur diuinitus consuluit.
 Deinde ad stadia viginī supra mare in sublimi colle Myram

Dædala.
 Lyciorū sex
 maximæ
 vrbes.

Serullus
 Isauricus
 Pomp, ma
 gnus.

Pifidæ,
 Isauri,

Telmesus.
 Eumenes.
 Anticrag⁹
 mons.

Carmilesus
 Crag⁹ mōs
 qui a Pro.
 Cragas dī.
 Chimera.

Pynara.
 Pādarus fl.
 Xāthus fl.
 Patara.

Pro. Phila
 delphus
 Arismone
 Lyciata.
 Nicolaus
 sanctus.

Myra,

n

De Asia

Lorim⁹ fl. locauerūt: postea **L**orimi flumini s hostia ascendētī stadia vi-
Lunica. ginti pedestri itinē e Lunica opidū occurrebat: in hac pter-
Cistenæ. nauigatione portus & insulæ multæ: quarū maxima Cistenæ
Phellus. fuit eisdē noīs vrbe habens. Deinde in mediterranea Phel-
Hiera. lus & Antiphellus appellata loca: postea Hiera p̄montoriū:
Chelido- & tres insulæ Chelidonix asperæ: & magnitudine æquales
niæ insulæ. stadijs quinq; inter se distātes: a terra vero sexaginta: quarū
Tauri intū. ima statione habuit. Quidā intū Tauri ē regione Chelido-
 niarū surgere putauerūt: p̄pterea qđ p̄montoriū est: & a Pisi-
 dīcis mōribus descendit. Sed re vera a Rhodiorū transmarina
 Pīsidia versus mōtana regio perpetua est: q̄ etiā Taurus ap-
 pellať. Post Hierā Crōbula fuit: & Olympus ciuitas maxima:
 & mons eisdē noīs: qui etiā Phœnicus vocabat̄. Deinde Co-
 ryci litus. Postea Phaselis tribus munita portub: ciuitas in-
 signis & lacus: cui mōs noīe Solyma incūbit: & Telmesus Pi-
 fidica ciuitas angustijs adiacēs: per quas in Myliadē transit.
 Sed de Telinēso supradixim⁹: quā Alexander cum angustijs
 aperire vellet cēpit ac diruit. In feri⁹ ad mare circa Phasilidē
 angustiæ sunt: & mons noīe Climas Pāphulico pelago adia-
 cens: quē Ptolomēus Massiticū appellare videt̄. Is transitū ar-
 ctum relinquit in litore: qui trāquillo mari nudať: & iter faciē
 tibus peruius est: pelago affluētē vndis cōtegitur: trāfitus per
 montē & arduus & p̄lixus est: atq; iccirco in trāquillitatibus
 litore vtunt̄. At Alexander in hyemē incidens: & maximā par-
 tem suarū rerū fortunæ permittēs priusq; fluctus rediret mo-
 uit: & totā diem in aquis habuit: ita vt vmbilicoten⁹ milites
 mergerētur: periculū per tot pericula dux simul & exercitus
 quærebat. Phylis Lyciaca vrbs fuit in mōribus sita: qui Pā-
 philiā spectant: Sed cū Lycijs nō cōmunicauit suis vtens legi-
 bus: nonnulli Lycios pri⁹ Solymos vocatos putauerūt. Postea
 Termillas ab his qui cū Sarpedone ex Crēta vengerūt: Deide
 Lycios a Lyco Pandionis filio quē domo profugū Sarpedon
 in regni partem suscepit: Sed melius sentiūt: qui Solymos in
 boreali Tauri parte collocāt: & postea Miles appellati sunt.
Miles po. Homerus. j. Solymos diuersos facit a Lycijs: quorum Rex ad
Belloro- Troianū bellum misit Bellorophontē de quo dicit̄: Hic So-
phon. lymis iterū p̄stātibus intulit arma. Lycij Christiana sacra rece-
Beat⁹ Chri- perūt: deniq; seruauerūt. Beatus Christoforus apud eos mar-
stophorus. tyrū accepit in ciuitate Samonæ: quē virgis ferreis attritū: &
Samona. flāmis exultū diuina virtute saluatū ferūt. Postremo sagitta-
 rum ictibus cōfossam: dum constanter in Christi confessione
 persisteret: capite obruncatū: sed nostra ætate Lycij omnes

in potestate Turcarum facti rectam fidem amiserunt.

De Paphilia & in ea Cataracte fluuio admodum quam impetuoso quodq; in ipsa Paphilia Christi euangelium sit susceptum postea in Maumeris dogma deuentum. Cap. XC.

Pamphilia tota montana ex Tauro in mare procumbit: ab oriente Tracheæ Ciliciæ iuncta ab occidete Clima ci moti seu Masitito: qui Lyciam determinat: Pisidæ ei a septentrione incubunt: qui Taurum obtinent: de quibus metio facta est. Initium Pamphiliæ Olbia prebuit: Phasilidi propinqua ingens munitio. Postea Cataractes effluit amnis multus & torrensibus more impetuosis ab alta petra descendens: cuius impetus longissime exaudis. Deinde Athalia Phyladelphæ Athaliam Thebæ quandam & Tyrnesum fuisse: quod non est alienum credere. Si quod Calisthenes author est: Troianos Cilices post illum deletum ex Thebano capto in Paphiliam exiisse: a quibus facile fuit opidis: quæ conderent ea nomina imponere: quibus in patria utebatur. Athalia pretergresso Cestrus occurrit fluuius: quæ ad stadia sexaginta nauiganti: Perga ciuitas offerebat & proximum loco ædico pergeæ Dianæ fanum: ubi quotannis festa celebrabatur: demonibus expectata solaria. Deinde ad stadia quadraginta supra mare vrbs alta: quæ a Pergeis conspicitur: deinde lacus ingens nomine Capria & fluuius Eurymedon: & superius stadiis sexaginta in eius ripa vrbs Aspendus plena populo quam Argiui condiderunt. Ptolomeus hunc amnem inter Cataractem & Cestrum posuit. Strabo ultra Cestrum ad orientem locauit. Ultra Aspendum Ptenelissus defluit amnis: deinde alius fluuius: & multæ in fronte insulæ paruum cognitæ. Postea Sida Cumanorum colonia: quæ Palladis templum habuit: & pyrharatarum commune forum: & ei proxima minorum Cybirensium ora: & Melas amnis. Postea Ptolomeus vrbs & nomen Pamphiliæ fines: & Coracesium Tracheæ: Ciliciæ initium: tota Pamphiliæ præternauigatio sexcentorum & quadraginta stadiorum spacium continet. Herodotus author est Pamphilios ex socijs Amphyluchi & Calcantis fuisse mistis sane hominibus: qui ex Troia illos sequebantur: atque ex his alios hic remansisse: alios in alia loca fuisse dispersos. Callinus asserit Calcantem apud Clarum obiisse: gentes vero quæ cum eo erant Taurum cum Mopso transgressas: partim in Paphilia remansisse: partim in Ciliciam Syriamque usque ad Phœniciam processisse. Pamphilia sicut & reliquæ Asiæ puincia sacrosanctum CHRISTI euangelium suscepit. Postea de via vitæ recessit: sceleratum Ma-

Pamphilia

Olbia.
Cataractes
a Pto. Cataractus.
Athalia.
Theba.
Tyrnesus,

Cestrus fl.
Perga,

Eurymedon
Aspendus,

Ptolo. &
Strabo diff
Ptenelissus
amnis.
Sida.
Melas amnis

Amphilochus
Calcas,

Mopso.

De Asia

humetis dogma: & inaneis secuta fabulas: & in hoc vsq; tempus delirat: Turcarum imperio subiecta: quibus ad voluptatē humano generi amicam multa permiffa sunt: Sed iam ad Ciliciam tranſeamus.

¶ De Cilicia duplici Trachea ſcilicet & Cāpeſtri/ de emporio nomine Delus: apud quod mancipiorū millia multa quotidie venundabantur/ de Arſinoe & Amaxia cedrinifera/ de Scādalaro opido: cuius dominus hominū viginti millia armare poſſet. Item de Atheneo philoſopho/ ruina domus per noctē oppreſſo.

Cap. XCI.

Cilicia.

Cilicia prius ad Peluſium vsq; Aegypti pertendebat Lydia: Paphlilia: Cappadocia Armenis ac Moedis ſub imperio Cilicum conſtitutis. Mox ab Aſſyris edomita in breuiorē modū ſcripta eſt/ ab oriēti Amano clauditur: a ſeptentrione Tauri iugis: ab occidenti Pamphilia & plurima iacens cāpo: In auſtralilatore ſinu lato mare Iſlicū recipit. Cilix ei nomen dedit: quē priſtina ætas pene vltra æuū memoriæ abſcondit. Phœnice ortus qui apud gētiles antiquior loue de primis terræ alumniſ habebat. Ciliciā duplicem eſſe diximus: alteram

Cilix.

Cilicia duplex. Trachea & Cāpeſtris. Trachea. Vel Piſidia Cilicia campeſtris. Coracēſiū. Diod. Triphon. Antiochus.

Tracheā: alterā Campeſtrē. Trachea orā maritimā per anguſtam habet: & nullū vel raro locū in plano. Taurus ei incūbit/ male habitat vsq; ad latera borealia: quæ circa Iſauriā & Omnades exiſtunt: vsq; in Piſidiū. Incipit autē Trachiotis Cilicia a Coracēſio: & vsq; Magnopolim excurrit. Cāpeſtris vero a Magnopoli & Tharſo Iſſum vsq; p̄tendit: cui ad boreale Tauri latūs Cappadoces adiacēt. Primū igitur Tracheæ caſtellū Coracēſium dixere in petra prerupta ſitū. Hoc ex loco Diodorus cognomento Triphon regibus Syriæ bellum intulit: & varia vſus fortuna: ab Antiocho tandē filio Demetrii in quodā loco concludus ſibi ipſi manū conſciuit: dignus homini finis: qui ſine regno nesciret viuere. Quod autē Cilices Pyrrhatæ fierent ipſe Triphon in cauſa fuit: & regū Ignauia: qui tūc Ciliciæ ac Syriæ ex ſucceſſione iperātes: & inter ſe diſſidētes plurima neglexerūt neq; enī natis regibus atq; electis par ſolertis ineſt. Inuitabant etiā lucra ad maleficiū: & ipſa facilitas capiēdi & vedēdi captiuos. Delus nō p̄cul aberat emporium magnū & pecunioſum: quot multa mancipiorū millia & recipere & remittere eadem die poterat. Ex quo prouerbiū factū eſt: Mercator nauiga & expone. Iam omnia venundata ſunt. Nā Romani poſt Carthaginis & Corynthis euerſionem diuites effeēt: multis ſeruis utebantur: quos ap̄ Delum emebant. Pyrrhatē igitur & prædādi & vendēdi oportunitate oblata mirum in modum coagulē

Delus emporium. Nauiga & expone. p̄uerb.

runt: adiuuabāt & Cypri reges & Aegypti Syris infensi. Nec Rhodij illis beniuoli erāt: quapropter ipse Pyrrhatae crasfabant. Romani tñ quis parū eos qui trās Taurū erāt curarent: Scipionem Aemilianum miserūt: qui populos & vrbes inspiceret: sed intellegētes ex improbitate principū a Seleuco Nicanore per successionē pfectorū id malū euenire nō puidebant. Pudebat enī Romanos id regnū abolere: quod ipsi cōstituisent. Inuiti enī destrūūt hoies q̄ ipsi cōstruxerūt: ea res Parthos qui trās Euphratē erāt: postea regionis eius dños fecit. Deinde etiā Armenios: qui regione transmarina vsq; in Phoeniciā occupata reges & genus eorū vniuersum funditus sustulerūt: mare autē Cilicib⁹ cōcessere: quos Romani opib⁹ auctos & bello & exercitu deleuere. Sed vicinis reb⁹: & in cōspectu Sicis occupati: postea ea loca neglexere. Vltra Coracensiu orientem versus vrbs Arsinoe fuit: deinde Amaxia in colle sita: q̄ habitatio stationē habuit: ad quā materies ad fabricādas nauis deducebat: maxima ex parte Cedrina: q̄ arbor in ea regione plurima est: Atq; idcirco Cleopatraz ab Antonio donata fuit: quia fabricādis nauib⁹ esset idonea. Laertes subinde castellū in tumulo sitū fuit: qui mamillae speciem p̄buit: & stationē habuit: nec pcul Selen⁹ anis in mare decurrit: postea Cragus petra supra mare: & Caradrus munitio cū statione. Vterius mons Anglicus & aspera q̄ dā p̄ter nauigatio noie Platanistr⁹: de hinc Anemuriū pmōtoriu vbi continēs. Crominio Cypri pmōtorio appropinquat ad stadia trecēta & quinquaginta a Pāphiliā finib⁹ Anemuriū vsq; Ciliciā p̄ternaugatio octingenta ac viginti stadia continet. Reliquas vsq; ad Solos circiter quingēta in Cilicia Trachea ciuitatē hodie magnā esse dicūt: quā Sataliā vocāt: & oppositū mare Satalicū pelagus: quod angustijs Cyprijs pximum ferunt: & opidū esse nō paruū Scādalarū appellatū: cui⁹ dñs viginti millia hominum armare possit: qui quāquā Turca sit Caramanū cū & Ottomanū inimicus Rhodijs amicitia iūgatur. Post Anemuriū Agidas ciuitas occurrit: deinde altera Arsinoe statione prädita: cui succedit locus Melania nomie: & Celēderis ciuitas quæ portū habuit: quidam in hoc loco Ciliciæ intitiū fecerūt: nō in Coracesio quibus Arthemidorus cōsensit. Holmus deinde sequebat: quam prius habitarunt qui postea Seleucen⁹ appellati sunt. Sed cōdita Seleucia apud Calicadnum eos cōmigrarūt. Calicadnus fluuius est qui vltra Sarpedonis promontoriū in mare prorūpt: per hunc Seleuciam nauigabāt vrbe bene habitatā: & a Cilicio & Pāphilio

Scipio.
Aemil.
Seleucus
Nicanor.

Arsinoe.
Amaxia.

Cleopatra.
M. Anto.
Laertes.
Selenus
amnis.
Cragus pe
tra.
Caradrus.
Anglic⁹ m.
Anemuriū.

Satalia.
Scādalaz.
Agidas.
Arsinoe al
ter a.
Melania.
Celēderis.
Holmus.
Seleucia.
Calicadn⁹
fl. a Pro.
Calidnus
Sarpedon
prom.

De Asia

Atheneus. philoſophis viri memorabiles Atheneus: & Xenarchus: ille in re publica verſar⁹ aliquādū in patria populū duxit: deinde contracta cū Murena ſingulari amicitia: & cū illo fugiens captus eſt: cum inſidiæ contra Cæſarē Auguſtū deprehēſæ eſſent: ſed inſons inuētus a Cæſare dimiſſus eſt. Rediens autē Romā cū ab amicis interrogaretur vnde veniret: Illud Euripidis reſpōdit. Aduēto ab imis atq; cæcis inferū tenebris / ſed breue tēpus ſupuixit a ruina dom⁹ p noctē oppreſſus (vt fit) quod vno ſuperato periculo alterū incurrim⁹. Xenarchus quē Strabo audiuit non diu domi permanſit: ſed Alexandria & Athenis & Roma glecta docendi vita vſq; ad ſenectutem in honore habit⁹ eſt primum. Artj poſtea Cæſaris Auguſti amicitia vſus: ſed pauloante obitum amiſit viſum.

Xenarch⁹
 ruina do-
 mus op-
 preſſus.

Picoela. De Picoela petra ſcalis exciſa / de Corico monte & antro crocum optimum producente: deq; ibidem ſpecu flumen inſorptum in mare delatū exeat / de Zeniceto pyrrhata qui capto monte Iſaurico / ſe cum tota domo cōcremavit. Ca. XCII

Anermiūū
Carābuſa.
Coricus.
Croc⁹ opti-
mus vbi.

Flumē ab-
ſorptum
Amara aq̄
Eleuſa
Archelaus

Latm⁹ fl. a
Pto. Lam⁹.
Olympus
taurinus.
Zenicetus
pyrrhata /
ſe cū tota
domo con-
cremavit.

Poſt Calicadnum petra fuit nomine Picoela quæ ſcalas phabuit vi exciſas: quibus in Seleuciam ibatur: deinceps alterum Anermiuum promontoriū & Carambuſa inſula & Coricus mōs: & vltorius ad ſtadia viginti Coricū antrū: in quo Crocus optimus naſcebat̄. Antrū autē ingentē quādā concauitatē in orbē ductā vocauerunt: cui labrū petroſum & altum circūtauit: cū deſcenderis ſolū eſt inæquale ac petroſum & fructuoſa: ac ſemp virenti & domeſtica materiæ plenū adiacens ſolū olim croco ſatū erat: & ibi ſpecu: quod fontem ingentē habuit puræ ac nirentis aquæ in flumē exeuntis: qđ mox a terra abſorptū inuiſibiliter delatū exit in mare: Amaram id aquā vocauerunt Poſt Coricū Eleuſa inſula cōtinenti adiacet: quā Archelaus habitauit: & regiam fecit: tota Cilicia Trachea aſſumpta p̄ter Seleuciā ſicut prius ab Aminta & a Cleopatra fuerat olim habitata. Nam cū locus terra & mari idoneus eſſet ad latrocinium ſatius eſſe iudicarūt ea loca ſub regibus adminiſtrari: q̄ ſub ducibus. Romanorū qui ad iudicia miſſi nō ſemp a deſſe cū armis poſſent: atq; hoc pacto Archelaus Cappadociā & Tracheam Ciliciam aſſumpſit. Poſt Eleuſam Latmus ſtūuius & vicus eiſdē noīs occurrebat. In excelliſis autē Tauri partibus Olympus fuit Zeniceti pyrrhata ſedes & mons: & caſtellum eodē noīe: Ex quo tota Lycia: & Pāphilia & Piſidea cernebat̄: Zenicetus capto mōte Iſaurico

rico: se cū tota domo cōcremavit dignus exitus: qui nostri tē-
poris latrones haberet: quādo pōnitētīe speciē nullā faciūt;
illius erat Coricus: & Phaselis: & multa Pāphiliæ loca: q̄ oīa
in Isaurici potestātē vengrūt. Neq; enī diuturna sunt q̄ malis
artibus acquirunt. Post Latmū Soli occurrebant ciuitas infi-
gnis alteri⁹ Ciliciæ: inittū: q̄ circa Iffum facit: hęc Archiuorū
opus fuit: & Rhodiō: qui ex Lyndo vengrūt: hinc Solœcifi-
mū appellatū existimāt: quod Grāmaticæ artis viciū est. Pō-
peiū magnus in hanc hoibus exhaustam reliquos pyratas
trāstulit: quos dignos existimavit qui seruarent: & mutato no-
mine vrbe Pōpelopolim appellavit: hic fuit Chrissippus phi-
& Phylemon poeta comicus: & Aratus qui de astris versu cō-
scripsit: cuius plurima carmina Cicero in latinum vertit.

Soli ciuitas

Solœcism⁹
vnde.

Pompeio-
polis.

Chrissipp⁹.

Phylemon

Aratus.

Zephrisū.

Anchiala.

Sardana

pallus.

Ede/bibe/

Iude.

Cinda.

Eumenes.

Olbi.

Ajax.

Abas.

Cidnus.

Regma.

Tarsus.

De Zephrisū Ciliciæ promontorio / & Anchiala vrbe in
qua Sardanapalli sepulchrū cum statua videbat. de Cidno
flumine & ei⁹ natura / de Tharso & q̄ apud id viri fuerint p-
celebres cōplures / inter quos & Paulus apostol⁹. Ca. XCIII
Sequitur Zephrisū promontorium eodem nomine quo
aliud iuxta Calicadnum. Vltcrius Anchiala fuit paulo su-
pra mare sita: Sardanapalli opus: vbi Aristobolo teste se-
pulchrū eius ostendebat: & lapidea statua: quæ dextræ ma-
nus digitos cōmittens atq; collidens applaudere videbatur.
Epigramā quoq; Assyrijs sculptū in literis huiusmodi aderat.
Sardanapalus Anacindarassis filius Anchialem & Tharsum
vna die cōdidit: EDE: BIBE: LVDE: dignum epitaphium
vt Cicero dicit: quod non in hominis sed in bouis sepulchro
inscriberetur. Vltra Anchialam munitio fuit nomine Cinda:
in qua Macedones thesauros seruabant: quos Eumenes ab
Antigono deficiis abstulit. Vltra hęc & Solos mōtana sunt:
in quibus Olbi ciuitas erat: quæ Iouis templum habuit Ata-
cis Theucris fratribus opus cuius sacerdos etiā Trachæ do-
minabat. Postea tyrāni eā adorti latrocinia cōstituere: quib⁹
sublatis iterū sacerdotes principatū obtinere: vel Teucris v⁹
Ataces vocati. Aba Zenophanis filia vni⁹ ex tyrānis per co-
gnationē in hęc domū ingressa principatu potita est: quæ pa-
ter antea pcuratorio noie acceperat. Postea Antoni⁹ & Cleo-
patra eum illi cōcesserūt: obsequijs & cultu desinuit. Sed Aba
sublata principatus ad eos redijt: qui ex eodē genere erant.
Post Anchialam Cidno fluiui⁹ erūpit in mare iuxta locū cui
Regma nomen fuit. Stagnū id erat: in quod Cidnus exit Tar-
sum perfluēs: q̄ supra vrbe ex Tauro cadit. Tarsi vero nauale

De Asia

lācus fuit hucusq; tota ora a Rhodiorū trāsmarina incipēs: ad equinoctiales ortus/ab occasu eiusdē nois extendit. Postea ad hyemalē ortū cōuerſa Iſſum: deinde flexū quendā sumit in austrum vsq; in Phœnicīā: reliquū occidentē uerius vsq; ad colūnas Herculis Tarsus in cāpo iacuit Argiuorū opus: qui lon quærētes cū Tripolemo errauerūt. Iulius Solinus matrē totius

- Tarsus Cilicīæ mater.** Cilicīæ Tarsum appellat: & a Perſeo nobilissima Dianæ prole conditā dicit. Sardanapallus in epitaphio quod ante retulim⁹ Tarſi conditorē se iactauit. vrbē Cidnus mediā pfluebat iuxta gymnasium Iunioꝝ: cuius ortus nō procul ab vrbe fuit. Alueus per profundā vallē reſta in vrbe ibat aqua rapidissima ac frigidā: hoibus ac bestiis quæ crassiores neruos haberent auxiliari putabatur. Alexander captus eius amœnitate proiectis armis plenus pulueris/ac sudoris: cū in eius vndā se picisset periculossimum incidit morbū: de quo vix tandē curatus euasit. Tarſenses adeo philosophiæ studiosi fuerunt: vt Athenienses & Alexandrinos superarent: verū indigenæ Tarſi discebant peregrini non multi: nec rursus indigenæ domi manebant: sed foris proficiscebātur: & perfecti libenter peregrinabant: detinebantur autem per paucos. Atheniēsisbus cōtra euenit: nam multi eo p̄ficiscebant: & libeter imorabant. Indigenæ non multi admodum ibi studebant: nec alienas vrbes discendi studio quærebant. Alexandrinis vtrūq; cōtigit: nā & multos peregrinos suscipiebant: & ꝑ suis non paucos emittebant. Ex Tarſo viri illustres inter Stoicos fuerunt: Antipater/Archelaus & Nestor: & duo Anthenodori quorū qui Cordilion dictus est: cum Marco Catone vixit: & apud eum mortuus est. Alter Sandonis filius quem Cananitā a vico quodā dixerunt Cæsaris præceptor fuit & in honore maximo apud illū habitus. Ex Academicis Nestor Tarſensis Marcellū Octauīæ sororis Cæsaris filiū instituit. Plucīades & Diogenes Tarſo nati: per alienas vrbes peregrinati sunt: & scholas optime rexerunt. Diogenes etiā poemata in adolescētia cōposuit: maxima ex parte tragica. Dionysides optimus tragœdiæ poeta: & Archemidorus & Diodorus grāmaticī ex eadem vrbe fuerunt. Sed nullius viri gloria Tarſum magis extollit: quā Pauli apostoli: qui vocatus a dño segregat⁹ in euangeliū doctōr gentiū factus est: & vas electionis appellatus: cuius mira fuit eloquentia: & diuina doctrina: & ei non solū Hebræi sed Græci & Latini crediderunt.
- Paul⁹ Apo. doctōr gentium** & vas electionis. ¶ De Mallo vrbe & qui apud eā viri clari fuerunt/de mōtis Amanī portis/ Amanides appellatis/de Pindo anē iuxta quē Alexāder cum Dario conſtitit. Cap. XCIII.

Proxima Tarso Mallus fuit Pyramo fluuo (de quo supra diximus) intercurrente Mallus i edito loco sita: Amphyloti opus: & Mopsi Latonæ: & Apollinis auguris: de quibus multa conficta sunt: & quæ de Calcate supra diximus: nonnulli huc transferunt: dicuntque Mopsum & Amphylotum ex Troia profectos Mallum condidisse: postea Amphylotum Argos digressum cum Argivis non placuisse illo rediisse. Sed a regni communicatione exclusum singulari certamine cum Mopso concurrisse: & cum ambo cecidissent: non multum inter se distantes iuxta Pyramum fuisse sepultos. Ex Mallo fuit Crates grammaticus: qui Pangetium philosophum instituit: ultra hanc ora Halernus iacet campus: per quem Phylotas Alexandri equitatum duxit: cum ille phalagum per ora maritimam: & Mallensem agrum Isum versus: & Darij copias ex Solis ageret. Hesiodus dicit Amphylotum ab Apolline apud Solos interemptum: quidam apud Halernum campum: quidam in Syria. Alexander ei propter cognationem cum Argivis gentili demerita sacrificavit. Post Mallum Egeæ opidum succedunt: deinde Amanides portæ in quas Amanus mons desinit a Tauro descendens: qui ultra Ciliciam est orientem versus: semper a tyrannis occupatus: loca munitissima obtinentibus. Tarco Demenetus vir memoratu dignus his locis potitus est: qui ob præclara facinora rex a Romanis nuncupatus successionem suis posteris tradidit. Post Egeas Isum opidum fuit fucatione præditum: & Pyndus annis iuxta quem Alexander cum Dario conflixit: ac victor percurrit orientem. Hic finis Issicus ab opido dicitur: & Rhosum civitatem & Mirriandrū & Alexandria: & Nicopolim continet: & Mopsi domicilium: & portas quæ Cilicum Syrorumque confinium appellantur: & in ultima Ciliciæ terra Dianæ Sarpæ ubi Dianæ fanum & oraculum fuit: ubi dæmonibus arrepti responsa dabant. In Syria vero prima civitas fuit Seleucia Pieriæ iuxta quam Orontes exonerabat. Ex Seleucia usque Solos recta navigatione stadia circiter mille computantur. Sunt qui arbitrantur Cilices Troianos: quorum Homerus meminit: horum Cilicum auctores fuisse: de quibus nunc actum est: quavis ab illis plurimum distent: quidam e contrario sentent. Nos suam cutque sententiam relinquimus. Ciliciam Campestrē Caramanus obtinet: qui secundus in honore apud Turcas habetur. Is etiam minoris Armentæ & Cappadociæ partem possidet: quadraginta millia armatorum cum necessitas ingruit in campis habes. Is qui modo regnat Abraam nomine sæpe nostris præcessoribus & nobis scripsit auxilia contra Octavianum petens: cui inimicus est quavis in cultu Mahumeti consentiat. Reliqua quæ extra Taurum in Asia sunt Octavianus habet: exceptis quæ Scæ

Mallus.
Amphylotus.
Mopsus.

Crates.
Halernus campus.
Phylotas.

Alexander.
Egeæ.
Amanides portæ.
Tarco Demenetus.

Isum. op.
Pyndus annis
Rhosus.
Mirriandrus
Alexandria.
Nicopolis.

Seleucia.

Caramanus.

Abraam Caramanus.
Octavianus.

De Asia

dalari dominus possidet. Hactenus de Cilicia & Asia: quā minore diximus. Sed quā Cyprus ei ad austrū iacet: de hac simul agendū est: qua peragrita finis erit Asiaticæ descriptionis.

C De Cypro insula & in ea p̄montoriis/quodq; in eo cuius summas Olympus dicebatur Veneris arceæ templum fuerit / q̄ mulieribus nec videre nec adire licebat. de Clidib. & Caprasijs circū Cyprum adiacentib. insulis / de promontorio / vnde qui Apollinis arā tetigissent præcipitabantur. Item de Creta/Bonura/Palepapho/Arfinoe altera. Hierocepsia & Papho.

Cap. XCV.

Cyprus.

CYPRUS inter maiores nostri maris insulas locū sibi vendicat: cuius septēttionales partes Tracheæ Ciliciæ oppositæ sunt: ibiq; continētī proxima est: Oriētales Issico finui: occidentales Pamphiliū alluit pelagus australes Aegyptium. Ambitus insulæ triū milliū & quadringentorū: ac vigin-ti stadiorū sinū se iferēti dicitur. Lōgitudō a Clidibus in Achamantem pedestri itinere mille & quadringentorū ab oriente ī

Clides.

occidentē progrediēti Clides duas insulas vocauerūt: ad orientales parteis ante Cyprū sitæ: quæ a Pyramo stadiis distat septingentis.

Achamas.

Achamas p̄montoriū est īlyuofū: quod duarū mammillarum speciem præbet: & in occidentilibus insulæ partibus sitū tendit ad aquilonē Tracheæ Ciliciæ pximū: tota insulæ figura parte altera longior est.

Crōmiū.

Crōmiū promontoriū a Nemurio Ciliciæ Tracheæ promontorio per trecētorū & quiquaginta stadiorū op̄ponit. interuallū a Crōmio vsq; Clidas recta nauigatione stadia septingēta insunt: isulā ad dexterā cōtinentē: ad sinistrā habēti in hoc spacio Lapat⁹ ciuitas fuit: statione p̄dita ac naualib⁹ Laconum & Praxadi opus: & iuxta eū Agid⁹ & Aphrodisiū: atq; ibi isula angustissima: nā septuaginta stadiorū

Lapatus. a

Pto. Lape-

thos.

Praxander.

Agidus.

Aphrodisiū

Teucer.

Carpasia.

Olympus.

Ven⁹ Arcea

Clidesisū.

Carpasiæ

nsū.

Salamis.

Aristus.

Arfinoe.

Pedaliū.

interuallō ad Salaminā transitur: deinde Achiuorum acta: quo prinū appulisse aiunt: Teucrū a patre Telamone pulsū: qui Salaminā in Cypro condidit. Postea Carpsia ciuitas quæ portum habuit circa Sarpedonem promontorium sita. Deinceps mons & promontoriū: cuius summitas Olympus dicitur. In quo Veneris Arceæ templū fuit: quod nec adire nec videre mulieribus licuit. In frōte Clides & aliæ cōplures insulæ fuere: postea Carpsia & vltra eas Salamis: vnde fuit Aristus historicus: vltērius Arfinoe ciuitas & portus & promontoriū Pedaliū: cui collis altus & asper iminet: mensæ cuiusdā figurā præbens gētili more olim Veneri sacer a Clidis sexcētis & octuaginta stadiis distās. Postea sinuosa quædā & aspera præternauigatio: q̄ Cetium iter erat: ciuitatē clauso portu p̄ditam: Ex qua Zeno

fuit stolcæ sectæ auctor: & Apollonius medicus: Ex quo loco vîq; Beritû stadia mille & quingêta cõputauerẽ. Deinde Amatus ciuitas: & inter medio spacio opidû noie Palea: & Olympus quî mamilla specîe præbuit: & Curias peninsularis & Cretum vrbs ab Argiuis condita: que stationẽ habuit in occidêta- li parte insulæ: quæ Rhodû respicit. Postea promontoriû est: vnde iaciebant qui Apollinis arã contigissent: tanta erat apud cæcam gentilitatẽ: nõ deis sed dæmonis reuerentia. Ultra promontoriû Creta fuit: & Bonsura: & Palepaphus ad decẽ stadia supra mare sita: quæ stationẽ habuit: & antiquum Veneris Paphiæ templû: subinde Zephyriã promontoriû: & altera Arsinoe cum statione & tẽplo: & luco: & non procul a mari Hierocepia & Paphus ab Agapenore condita: quæ portû habuit: & templa optime constructa: distans a Palepapho itinere pedestri stadiis sexagita. In qua via viri simul ac mulieres ex omnibus vrbbus cõfluêtes festi quotannis celebrabant: quidã dixerunt Paphum ab Alexandria distare per tria millia & sexcenta stadia: adhuc vrbs extat & episcopû habet quẽ nos creauim⁹.

¶ De Achama promontorio / Nicosia / Famagusta & Atraclesi hodiernis in Cypro vrbbus / quod apud Colossum castellum cucurbitæ nascantur adeo ingentes q; ex eis picatis efficiantur dolia. Item q; æs metallû vitriolû / rubigo æris / cãna mellis ex qua zacarum excoquitur / plurimum apud Cyprum abundant.

Cap. XCVI.

Post Paphû est Achamas p̄montoriû: vnde incipit in orientem nauigatio: deinde Solus q̄ portû habuit & flumẽ & Veneris: & Isidis delubrû Phalerus & Achamas. Athenenses eã cõdidgrũt. Incolæ Solij dicebantur: & fortasse ab his Solocessimus nomẽ accepit: quisi Cilicia eiudẽ nois ciuitas fuerit: cui hoc tribuist: hinc fuit Stasanor Alexandri sodalis / vir qui principatum meruit. Vltorius in mediterranea ciuitas Linenia fuit: cui proximum erat Crõmijs p̄montoriû: vnde circû nauigationẽ ichoauim⁹. Hęc fuerũt antiq̄rũ vrbũ noia: hodie metropolis & regia est Nicosia / q̄ nr̄is tẽporib⁹ magnas calamitates ptulit. Est & Famagusta: quã Genuêses obtinẽt & Paphus de qua dictũ est: vbi Nimosiẽsis episcopat⁹ est: turris q̄dã extat: & tẽplum dirutû vulgo Limissũ vocãt. Atraclesi ciuitas in mediterraneis fuit: nũc destructa est: quãuis habet ep̄m: qui villis aliqub⁹ præest. Sunt & opida q̄dã nõ contemnẽda: inter q̄ Cerines nominat: In quo Ludouicus rex obsidionẽ perpeffus est: stadijs quatuor ab opido mons est: & in eo caput sancti Hylarionis custoditur: & regione Cilicie: nec p̄cul hinc monasterium

Cetlum a
Pro. Ciriũ.
Zeno stoic⁹
Apolloni⁹.
Amatus.
Palea.
Olympus.
Curias. nũ.
Creta vrbs
Bõfura.
Palepaph⁹
Zephyriũ
Arsinoe al-
tera.
Hierocepia
Paphus.
Agapenor.
Achamas.

Sol⁹ vrbs.
Phalerus.

Solocessim⁹
Stasanor.
Linenia.
Crõmiũ.

Nicosia.
Famagusta
Limissum.
Atraclesi.
Cerines.

Hylarionis
sãcti caput.

Historia de

Epiphanius sanctus. **Colofus** ca-
stellum. Cucurbitæ
 ingentes. **Vitriolum.**
Rubigo
æris. Cæna mel-
lis. **Zucharû.**
Zâbellotû
Att. mores

Ptolomeus
 vltimus se-
 ipsum iter-
 fecit.
Claud.
pulcher.

M. Cato.

M. Anto.

Ricardus
 anglus.

Guido Lu-
sinianus.

Græcorû in quo sancti Epiphaniij corp^o miraculis claret. In-
 ter Paphû & Limissû castellû est munitû noie Colofus a Rho-
 dijs custoditû. vbi cucurbitæ nascunt^r ingêtes : de qb^o picatis
 e fricit^r dolia / insula ferme tota australior est parallelo : qui p
 R hodû ducit^r virtute nulla insulas inferior : nâ & vino abudat
 & oleo : frumētū quoq; satis habet : æris etiâ metalla i ea fuerūt
 in quib^o vitriolû & rubigo æris nascebat^r : ad medicinæ vsum
 idonea. Cæna mellis multa in Cypro reperit^r. ex qua zucharû
 e xcoquit^r / Ex pilis quoq; caprarû pânus cõficit^r : cui Zâbello-
 to nostra ætas nomē dedit : multas res insula ad alias gêteis
 mittit / ex qb^o lucra nō pauca redūdāt / alienis nō multū eget.
 Sed aerē parū salubrē habet. Tota insula delictijs incūbit. For-
 minæ admodū lasciuæ sunt. Trogus author est consueisse Cy-
 prios virgines suas priusq̃ nuptui traderēt exteris nautis isu-
 lā petētib^o offerre / pstitutasq; demū iuris dare : vt nō ab re sa-
 crâ Veneri Cyprû dixerit antiqtas : In initio p singulas vrbes
 tyrāni fuerūt. Sed postq̃ Ptolomaici Aegypto potiti sunt : Cy-
 prus etiâ fauētibus Romanis in eorū ditionē cõcessit. Postre-
 mus Ptolomeus cum ingratus erga bene merētes inuētus esset :
 sublat^r est : & Romani insulā occuparūt : & puinciā ptoriā fe-
 cerūt : tollēdi regis auctor fuit. P. Claudi^o pulcher : q a Pyrra-
 tis Cilicib^o capt^o iperato sibi redēptionis p̃cio misit ad regē
 vt se redimeret. Ille p̃ciū adeo exiguū remisit : vt Pyrrata id
 accipere recusauerint : Publiūq; sine p̃cio dimiserint : qui libe-
 ratus gratiā vsiq; retulit. Nâ creat^r plæbis tribun^o euicit : vt
 M. Caro in Cyprû mitteret^r : eā a rege ablatur^r. Ptolomeus re
 intellecta seipm̃ interfecit. Cato insulā accepit / & regis optib^o
 venundatis pecuniā in publicū ærarium detulit. Cyprus diu
 postea puincia fuit quīs paruo tēpore interiecto. Antoni^o eā
 Cleopatræ & sorori eius Arsinoę tradidit. Sed breui oia eius
 acta rescisa sunt postq̃ manus sibi consuetit : antiqua hæc
 sunt & noua digna relatu : quæ paucis absoluemus.

Historia de bello apud Cyprû facto. Itē quō Iacob^o Cypru^o
not^o Soldano foedū & execradū pstitit iuramētū. C. XCVII

CYPRUS cadētib^o rebus Romanis diu sub iperto Græcorū
 fuit : qui post Constatinum apud Bizantiū regna-
 uere. Ricardus Angliæ rex Græcos ex insula deiecit cū
 Hierosolymā classe petēs : eo tēpestate delat^o portu phibere
 tur : Indignat^o enī arma q̃ in Saracenos parauerat in Græcos
 vertit : eisq; insulā abstulit : Spoliatq; firmo suorū p̃sidio cōmu-
 nitā reliqt : nec diu postea Guidoni Lusiniāno gñe Gallico : q
 de Hierosolymitano regno cōtēdebat : eā pmisit : quā ille ab

Anglico acceptā sibi & posteris suis vsq; in hæc tēpora obtinuit. post varias successiōes regnū ad duos fratres peruenit: quorum alter nomine Petrus classe instructa cū Catelanis ac Gallicis Alexandriā Aegyptiorū Inuasit: Ingressusq; vrbē mediam diripuit: & quāuis occurrentibus maximis Egyptiorū copijs fugā se cōmiserit: Ingentē tamen prædā & dirissima spolia reportauit: nec diu postea a fratre interfectus est. Nulla enim sancta reperitur regni societas. Cruentus fraterno sanguine rex constituitur: sed neq; ei longa quies fuit: neq; impune cessit paricidium. nam cū solēne conuiuū instituisset: quod annis singulis instruere mos erat. Ingens calamitas obigit. Inuitati Genuensium ac Venetorū mercatorū iudices: quos Baiulos appellant: magna inter sese contētionē de priori cōfessu certare cōperūt Cūq; rex Venetis p̄pensior videre: indignati Genuēses armis suā dignitatē retinere statuerūt: atq; i regiā tectis sub veste gladijs profecti sunt. quod intellegētes Venetorū primores: regē adeunt: atq; insidias suo capiti paratas dicunt: Et idcirco iuuentutem Genuensiu armatā itrasse palatiū. Rex missis quæstigio qui rē inquirāt: inuentos cum armis Genuēsis in sublimē palatij locum rapi iubet: atq; ex altissimis fenestris in forum præcipitari. Statuta militū cohorte: quæ lanceis atq; gladijs cadentes exciperet tantū maligna potuit accusatio. Reliqui etiam p̄ Cyprum cōmorantes Genuēses perquisiti ac necati sunt: ita vt vix vnus ex tanta clade superfuerit: qui rem gestā in patriā renunciaret. Accepit tamen dux Genuensium ac senatus paulo post atrocem suorū ciuiū iniuriam: atq; in vltionem græcus: intra quadraginta dies potentissimam classem armavit: & in Cyprum misit: cuius aduentus eodem fere tempore: & visus est & auditus. Trugosius: qui classi præfectus erat expositis i terram copijs: mox Nicolīā profectus egre defensam cœpit breuiq; regem ac reginā: & vniuersam insulam in potestatem suam redegit: & interfectis nephādi consilij auctorib; ingēti ditatus prædā: maiori cum gloria & breuiori tēpore q̄ speraretur domū rediit. Rex cum cōiuge aliquādiu in carcere seruatus est & regina prægnans in captiuitate peperit: tandē venia regi data est: & regnum tributariū factum est: & vrbs nobilissima totius Cyprī emporium Famagusta de regno recepta Genuensī populo applicata portu & vectigalibus diues. Puerū regi natum Ianus appellauēre: q̄ in Genua natus esset: quam nostra ætas Ianuum vocat. Aduersus hunc cum patri successisset in vltionē direptæ Alexandriæ Soldanus Aegypti Melchella validissimam classem transmisit: quæ veluti tempesta horrida cuncta

Baiuli Veneti.

De Venetis & Genuensibus contēditibus.

Atrox i Genuensium factum.

Trugosius.

Ianus regis Cyprī filius. Melchella.

Historia

corrupt. Cypros occurrere auos prostravit in cāpo: Ianū regem captiuū abduxit. Nicosiā regni caput diripuit: ecclesias incendit: & omnē ferme populū rapuit ī feruitutē: vacuas vrbes & insulā pene solā reliquit. Rex postea centū & viginti quinque millibus aureis redēptus: & tributarius Aegyptiorū factus in regnū redijt. Sed dū insulā Aegyptij spoliaret: & eorū nauigia paucis custodibus seruarent: in litore nauis Veneta: que pegrinos quotānis Hierosolymā vehit: voto peracto rediēs huc applicuit: & paulopost sex Catelanorū naues aduentarūt: quarū patroni Venetū allocuti ei suaserunt vt signa deponeret: simulq; classē Aegyptiā aggredere: futurū vt opulenta spolia referret paruit Venetus: sed inter noctis tenebras Catelanis mutato cōsilio dilapsis: redeuntes in ortu lucis: ad litus Aegyptij nauē Venetā solā: & sine signo inuentā adorunt: ac breui expugnant iubētq; peregrinos: qui aderāt si viuere velint erectis digitis CHRISTVM negare. mira virtus nemo repertus est: qui pluris vitam q̄ fidem fecerit: ob quam rem viri triginta: qui praelio superfuerant vincti deponunt in litore: atq; ibi lapidib; cæsi: & obruti vsq; ad vltimū spiritū CHRISTO benedixerūt. Foelix exitus: & optimo cuiq; oprandus. Fœminas in captiuitatem ductas apud Alexādrīā Veneti mercatores redemerūt: inter quas vna ex nostratibus fuit Corsiniana nata: vidua. & sancta mulier: quæ domum reuersa: hæc nobis a se visa narrauit. Ianus per tot aduerſa vitā agens: tandē relicto filio impubere Ioanne mortē obiit. Filius inter fœminas educatus cum virilē ætatem attigisset: mulierē se magis quā virū ostendit: iter epulas atq; delicias languens semper sub tutoribus & curatoribus vixit: vxorem tamen duxit ex familia montis ferati: quæ vbi in Cyprum venit peractis nuptiis siue aeris intēperie siue vt fama fuit veneno extincta est: & comitatus eius pene vniuersus interiit: nec postea repertus est ex occidentalibus regibus qui suam sibi familiā despondere vellet. Ad Græcos igitur itum: & in Pelopōneso quæſita coniunx: ex Paleologorū p̄cipia Helena nomine ingeniosa & cordata mulier: verū græca instituta p̄ſidia latinis inimica sacris: & Romanæ hostis ecclesiæ. Quæ vbi consumato matrimonio viri recordiā cognouit: non tā reginam quā regē egit: regnū ipsa gubernauit: magistratus deposuit atq; instituit. Sacerdotia pro suo arbitrio ordinauit: & eliminato Latino ritu Græcancum superinduxit: belli pacisq; leges dixit: viro satis fuit conuiuari: deliciisq; affluere: atq; in hūc modum vniuersa insula in potestātē Græcorū redijt. Potentissima apud reginā nutrix eius fuit: & apud nutricē filius: apud

Venetā nauis ab Aegyptijs adorata: ac expugnata.

Christiani pegrini pro Christi fide lapidib; obruti.

Corsiniana peregrina. Ioānes Cy prius efeminatus.

Helena Paleologa Roma. ecclesiæ inimicæ Fœmina virū agit.

quem summa regni esse videbat. Cū is matrem: mater reginā: Regina regem regeret: Ioanni ex concubina Iacobus natus est magni spiritus adolefcens ex cōiuge Carloram tantū suscipit: quæ postq̄ adoleuit Ioanni regis portus Galliæ patriuelli nupsit. Vir eius consensu procerū in regnū accersitus est: qui uiuente socero rem administraret. iam enim muliebris regimēnis non minus redebat populum quam pudebat. Aduentante igitur Ioanne celebratiscq; nuptijs cuncta in eius manu posita sunt: & forma regiminis correctā: diuina & humana reformatā: negotia Romanus ecclēsiæ ritus istauratus: Reginæ ac nutritricis adempta potestas: nutritricis filius noui principis faciē ueritatis Famagustā concessit. quo ex loco matris luasit: ut si se cum filio saluā uellet Ioannem ueneno extingueret: quo uiuo spera reuitā ipsa nō posset: nec surdo cātata fabula est. Venefica mulier cōiuentiente regina ut fama est nobilissimū principē toxicofustulit: atq; ita priores illecebræ & dānata Helene iperia redierunt. Filius quoq; nutritricis gloriabund⁹ ex Famagustā rediens: quasi dominus & rerū omnium moderator recept⁹ est. Qui Carlotā ludibrio habēs multis eā cōtumelijs affecit: illa ad fratrem cōfugiens suas cōqueſta calamitates opē pctijt. Iacobus nō tā sororis gratia q̄ regni sibi parādū græculū cunctis insultātem sua manu interfecit: ccepitq; cū amicis id agere ut rex appellaret: quod iā pridē in animo gesserat: ut primū enī sapere aliquid cœpit: uidēs patrē mētis inopē ex matrimonio uirili p̄le carere ad regnū aspirauit: Indignū existimās: aut sororē sibi: aut sororis uirū p̄ferri. Qd̄ p̄lagiēs Helena uiro p̄uaserat: ut filiū regni cupidū extra matrimoniu natū: ecclēsiæ traderet: ac sacris ordinibus iniciaret: sic futurā ut regnandi spem poneret. Vacua p̄ id t̄pis pastoris regimine ecclēsia Nicolienſis erat. Hęc igit̄ Iacobo spondēt: postulariq; i prælulē curāt: atq; in possessionē deducūt: qd̄ Romana ecclēsia nunq̄ ratū habuit: sed post græculi cædē regina & nutritrix aduersus Iacobū insurgētes: eū urbe regia pepulerūt: ille apud iudicē Venetorū aliquādiu latitans: tādē apparato nauigio cōcessit in Rhodū/ quo in loco nō sine honore habitus est. Interim Carlotā iuasu matris ac procerum Ludouico Sabaudix ductis filio nubit: eumq; q̄ celerrime ad se proficisci hortatur. Medio tēpore Iacobus ipse regni amissa per amicos apud Nicolaum pontificē maximū instat: ut ecclēsiæ Nicolienſi præficiatur/ Sed Helena & Carlotā contrantuntur: negātq; sang uinariū hominē & qui regnū seditionibus agitet in ecclēsiā militā rectiplendū: literā casu a Iacobo interceptiunt: qui cōtra cōtra amicorum nō parua manu in Cyprū na-

Iacobus
natus.
Cyprius.

Ioānes
ueneno
extin
guitur.

Ludouicus
Sabaudus.

Historia

Exterior
species
ignauū ple
rūq; animū
fig.

M. Corari⁹

Jacob⁹ ad
Soldanum
confugit.
Orat apud
ipm Sold.

naugās: clam regiā vrbe ingredit: eorūq; domos adies: quos
sibi norat infensos cunctos interficit: bona inter amicos par-
titur: & tanq̄ victor in ciuitate morat̄. Regina interim morit̄/
& paulopost rex vir muliere corruptior: q̄uis forma & habitu
corporis regio dignus honore videret̄. Sed quā erat exteri-
ori decoris specie: tam fuit ignauus: & turpis anim⁹. Inter hæc
turbato multifariā regno accersitus: crebriorib⁹ nūcijs Ludo-
uicus apud Venetias classe parata in Cyprum nauigat: ma-
gnog; omniū applausu ac fauore rex appellat̄. Iacobus eius
aduertum haud quaḡ expectare ausus: cōsilio & ope vt aiunt
Marci Corari potētis amici: qui sibi nauigiū concessit: cū am-
cis ferme centū in Alexandria nauigauit: Soldanū quāprimū
liceret cōuenturus: eiusq; opem iploraturus. Soldanus missis
obuiā primorib⁹ suæ curiæ eū ad se q̄ celerrime venire iussit/
& magnis honorib⁹ venientē accepit: qui vt in cōspectu dat⁹
est: Supplex inquit ad te confugio regū maxime atq; potētiss⁹
me. Tu mihi dñs es: & vt clemētia tua spondet adiutor & tu-
tor eris. Iohānes pater meus: qui tibi quotannis tributū pen-
debat: superiorib⁹ diebus & vita decessit nec p̄ter me virilem
sobolē reliquit. Soror mea virū sibi ex Gallis accersuit: eum
Cyprij regē susceperunt: me posthabito: quē regnare par fue-
rat. Sed tuum est regnū Cypri: tuum est diffinire quē regnare
oporteat. Natura masculis nō fœminis imperium dedit: nec
æquitas pmittit regū filios extraneis cedere. Respice oro for-
tunā meā: nec me regē natū: regno priuari sinas: paternā hæ-
reditatē a te postulo: qui meus iudex es: nisi causam meā su-
scipis: exul a patria: regius sanguis mēdicabo panē. Indigna
hæc tuo nomini inureſ nota: qui subditorū iustas causas non
defenderis: nec & re tua fuerit: me repulso: cuius maiores ser-
uire tibi didicerunt. Gallicū hoīem Cypriorum regno p̄esse:
nostri superbiā gētis: & quāta Aegyptiorū imperio attulerint
Gallorū classes incōmoda: nunq̄ Alexandria: aut aliæ mariti-
mæ vrbes pacē habebūt tenētibus Cyprū occidentalibus re-
gibus. Quod si me foueas tam tua Cyprus quā Aegyptus
erit: nec tu difficilem credideris paternū atq; autū regnū
michi restituere: multi sunt qui meis rebus student: nec aliud
optant quā tuo fauore p̄ditum: me redeūtem cernere. Parua
me classis in solū paternū collocabit: satis amicis meis fuerit
tua signa vidisse: & tuis auspitijs bellū geri: cætera ip̄si expe-
diēt: nec dubita breui me seruū tuum Cypri regē videbis: itā-
tum facito: vt te velle intellegā. Mouerūt ea verba: nō Solda-
ni modo: sed omniū qui aderant animū nec quisq; fuit: qui nō

indigna pati adoleſcētē arbitraret: eiq; ſubueniēdū exiſtima-
ret: Erat enī Iacobus duos & viginti nat⁹ annos: forma egre-
gia: & ſtatura corporis patri per quā ſimilis: verū animi doti-
bus: & eloquētia lōge diſpar. Placuit igit̄ ſubuenire ſupplicii:
moxq; regijs ornamē. is allatis Iacob⁹ veſte purpurea indu-
itur: cæteriſq; inſignibus adornat⁹: quibus regib⁹ vt mos eſt:
in cōſpectu Soldani: & omniū procerū rex declarat⁹ ac per vr-
bem circūductus ꝑcipuis honorib⁹ cumulat⁹ eſt claſſe decre-
ta: quæ illū mox in Cyprū veheret: prius tñ literæ in hāc ſen-
tentiā Soldani noīe ad Ludouicū ſcriptæ ſunt. Veniſti ab oc-
ciduis partib⁹ vt alienū regnū in oriēti inuaderes: paterna
hæreditate filium exueres: vana eſt cogitatio tua. Cyprus mi-
chi vectigalis eſt: & meū de rege iudicare: niſi quā primū abie-
ris Aegyptio peribis gladio. Si vxor tibi cordi eſt: poteſtatem
facio: vt eā tecū auferas. Si tñ prius reſceſſeris: quā ſecūdo mo-
nearis. Hiſ acceptis toto regno trepidatū eſt. Ingēſq; meror
omniū mētes perſuaſit: cū neq; Soldani iuſſib⁹ reſiſtere poſ-
ſent: neq; ſine turpitudine obedire. Poſtremo cū remediū nul-
lum aliud inuenirēt: Legatos ad Soldanum mittere placuit:
qui eius mentē lenirēt: miſerūt & ſimul Rhodij viros ex reli-
gione primarios: qui apud Cairū cōuento Soldano Ludouicū
cauſam humilib⁹ verbis defendere conatū ſunt. Nil eum de
iure Soldani ablaturū veniſſe dicētē Ioannē Cypri regē Car-
lotā filiā vnicā ex matrimonio ſuſcepſiſſe: quā ſcđm Chriſtiani-
nas leges reliquiſſet hæredē. Iacobo ex cōcubina nato: regnū
nequaquā deberi maritū ꝑ cōiuge coronæ iura ſortiri: hortari
ne regni cōſuetudines cōfunderet: neue Chriſtianis Chriſtiani-
na inter ſe iura negaret. Ludouicū Soldano in omne tēpus amī
cū futurū: tributūq; ſuis tēporib⁹ ꝑſtaturū. Iacoboq; decē mil-
lia aureorū ſingulis annis quoad viueret traditurū. Res diu
in conſilio apud Soldanū agitata eſt: & iam eo ventū erat: vt
poſtulata Ludouicū admitterent: triginta millib⁹ aureis ſup-
adlectis: hāc enī ſummā loco ipenſarē: Soldanus expoſcebat:
nec Ludouic⁹ ꝑ redimēda pace abnuebat. Sed ambiēs Iaco-
bus: modo iſtos: modo illos amicos: ac Soldani fidē ac uſans:
qui ſe pauloātē regē declaratū deſereret: Gallicæq; ꝑſidia ꝑ-
deret. Purpuratos quoſq; in curia potētes hortabat⁹ vt Solda-
no ſuggererēt: ne Gallicis oratoribus auſcultaret: neue ſe ſe-
mel in fide relinq̄ret. Aderat ei Soldani filius æqualis ætatis:
qui ei⁹ fortunæ miſerebat⁹. Aderāt & tres Mamaluchi in pal-
latio potētes: qui ꝑcib⁹ aſſiduis Iacobū cōmendabāt. Sed pa-
rū eorū conamina valuiſſent: niſi Mahumetis Turcæꝝ ꝑera-

Iacobus a
Sold. veſte
purpurea
induitur.
Literæ ad
Ludo. ſa-
baudum.

Legatū Cy-
prij & Rho-
dienes ad
Sold.

Mamaluz-
chi.
Mahume-
tis legatus
ad Sold.

Historia

Gotfridus
bullio.
Balduinus.

Legatſ Iacobi
ad Pa
pā piū. II.

Att. turpiffi
mū Iacobi
Cyprii apd
Soldanū tu
ramētum.

Aleſſera-
phus.
Afnalis.

toris legat^o oportuno in tēpore affuiffet: qui verba huiusmo-
di habuiſſe ferē. Accepit amicus tu^o Turcāz i perator Mahu-
metes te Iacobū Cypri regē appellāſſe: eūq; in patriū regnū
ſtauiſſe reſtituere: digna res: q̄ de tuo ſolio manaret: & no-
ſtræ religioni accōmoda. Sed renūciatū poſtea eſt: te mutato
cōſilio pacē cū rege Gallico paciſci: & quē iuuare cēpiſti velle
deſerere: tanq̄ ignores quāto perſequat odio gente noſtram
Gallicus ſanguis: neq; Gotfridi: Balduiniue: aut alioz eiufce
gentis facta menti teneas: qui ſæpe maiores noſtros magnis
cladib⁹ afflixerūt. Vide quid agas. Si pax tibi cū Gallico ge-
nere cordi eſt: cū noſtro bellū expecta/ nec tibi cū ſolis Tur-
cis inimicitias futuras putes. Aegyptij Syrij & Arabes/ quib⁹
pes ſūmo te odio pſequent/ nec tu^o tibi filius hærebit: qui re-
ligionē noſtrā Gallicano ſanguini pdideris: qd ſi pmiſſam ſi-
de Iacobo ſeruaueris claſſemq; pararis i Cyprios: Mahume-
tes quoq; alterā parabit in Rhodios: & vtriuſq; inſulæ ſpolia
tua erūt: ſolū tm inſulæ Rhodiæ Mahumetes ſibi ſeruātū cu-
pit. Placuerūt Soldano Turcæ oblata: atq; in ei⁹ poſtulata cō-
ſenſit. Apparata eſt ꝑ veſtigio claſſis: & Iacob⁹ cū magna mi-
litū manu in ea vect⁹ Cyprū appulit: nō tulerūt eius imperū
Galli: quibus Rhodios adiutores haberēt: neq; auſi apud Nico-
ſiam expectare in caſtellū quod Cerines appellat ſeſe recepe-
rūt. Iacob⁹ reliquis oibus in poteſtatē receptis: obſidionē ali-
quādiu circa caſtellū tenuit. Deinde ſpe potiūdæ munitio-
nis depoſita dimiſſis cuſtodib⁹: qui Gallos ab incurſione ꝑhibe-
rēt. Nicofīa reuerſus ad reformationē regni ſe cōuertit: Lega-
toſq; ad nos miſit: qui multa peterēt faciē honeſtatis habentia.
Sed re vera nil aliud q̄rebat q̄ Chriſtiani regis apud ſedē
apoſtolicā nomen vſurpare: Sed contra illi ꝑuenit q̄ putabat:
neq; enī oratores ſuos tanq̄ regios admiſim⁹: cū accepiffem⁹
eū Soldano Aegypti: eo tēpore quo regnū ab eo ſuſcepit tur-
piſſimū iuramentū ꝑſtiſſe. Adurato enī quadragies deo vt
acceptimus: ſic ait Per deū magnū & altū miſericordē: & be-
nignū formatorē cæli & terræ: & omniū q̄ in eis ſunt: & per
ſancta hæc euāgelia: per ſanctū Baptiſma: per ſanctū Ioannē
Baptiſtā: atq; ois ſanctos: & per fidē Chriſtianoꝝ ꝑmitto &
iuro quod oīa q̄ nouero aperta erunt dño meo altiſſimo Sol-
dano Aegypti: & totius Arabiæ i peratori: Aleſſerapho Aſna-
li: cuius regnū deus fortificet: ero amicus amicorū ſuorum: &
inimicorū inimicus. Nihil eum cælabo: neq; Pyrrhatas in re-
gno meo patiar: neq; his victū aut auxiliū dabo. Aegyptios
qui meo in regno ſeruiunt Emam: & libertate donabo: aurī

quinq; millia nūmum in kalēdis septēbris; aut octobris tribu
ti noīe in tēplis altissimis Hierusalem & Lamech singulis an
nis offerā. Colosseos phibebo : ne pyratis arma ministrent:
quæcūq; digna cognitu nouiter emerferint: Soldano renūcia
bo; in iustitia & veritate Pædami: nihil mea in parte fraudu
lētum erit: quod si aliquid horū neglexerim : ero apostata &
mandatorū sancti euāgelij Christianæq; fidei p̄uicator: di
cam euāgelium falsum esse: negabo CHRISTVM viuere: &
matrē eius Mariā virginē fuisse: sup fonte baptismatis Came
lum interficiā: & altaris p̄l byteros maledicā: diuinitatē nega
bo: & Illesum nunciū humanitatē adorabo. Sup altari cū iu
dea fornicabor: & sanctorū patrū maledictiōes oēis in me re
cipiā. Hoc iuramentū in scriptis redactum: & ex Arabica lin
gua in Latinam traductū: Legati Rhodiorū viri p̄stantes ad
nos detulerūt asserētes certissimū esse: Ita Iacobū apud Cai
rum Soldano iurasse: p̄pter quā rem oratores eius multū in
crepatos absq; honore remisimus. Carlota interim q̄ Rho
dum petierat cōparatis aliquibus auxilijs cū noua militū ma
nu quā focer ex Sabaudia miserat ad virū quē Cyprī relique
rat apud Cerinē redijt: eo p̄posito vt Nicolīā peteret: nō par
ua spe freta recuperandi regni Iacobus cōsilijs eius explora
tis iter intercipit: cōsertoq; p̄ælio multos Gallorū interficit:
reliquos in castellū repellit: quo in loco vsq; in hanc diem Lu
douicus obsidionis incōmoda fert: reliquæ partes insulæ Ia
cobo tanq̄ regi parent: excepto Colossi opido: quod Rhodij
tenēt: & Famagusta quā Genuensū esse diximus. Carlota vi
ro apud Cerinē dimisso Rhodū cōtendit: & deinde plena ca
lamitatis ad nos nauigauit: sibi & viro vt cōsulerem⁹ nō sine
lachrymis orās/nā & ipsa multa in mari aduersa pertulerat:
nos qua potuim⁹ hūanitate prudentē sane & cordatā foemī
nā cōsolati sum⁹. Vinum & triticū quod regi mitteret⁹ obsesso
apud Ancona obtulim⁹: & sibi quæ omniū rerū erat indigna
equos & mulos coegim⁹: & viaticū dedim⁹: quo in Sabau
diā vt reginā deceret p̄ficiscere⁹ ad focerū: auxilia quoq; pol
liciti: quib⁹ in regnū restitui posset si nostris cōsilijs vteretur.
Facile nāq; exulibus regibus commisereri scimus. Sed digna
dei vltio. Nam cū nos apud Mantuā cōuentum ageremus: re
gesq; hortaremur: vt in tutelā regionis assurgerent: neq; hinc
Turcas: inde Saracenos in Christianos sæuire permitterent.
Huius Ludouici pater qui multa promiserat inter primos re
pertus est: qui orthodoxæ fidei auxiliū negauerē. Ipse quoq;
Ludouicus adolescēs: cū per Padum nauigaret: essetq; Man

Carlota cū
militū ma
nu ad virū
redit.

Ludouicus
obsessus.

Carlota ad
summum
Pōt. venit.

Qui primū populi

tuz propinquus in eo loco vbi Mintius Pado miscetur: haud quaē dignatus est nos visere: aut nostrā benedictionem exponere: quibus ex rebus sæpe oratores Sabaudienses allocuti eorum facta dānauimus: futurumq; diximus vt in pœna m eorū quæ pater faceret filius regnum amitteret frustra; opem ab alijs peteret: quam suus pater negasset ecclesiæ: sicut postea cū magno religionis dāno secutum est.

¶ Quo iure Soldanus Cyprū / & Turca Rhodū sibi pertinere dicant. Item disputatio qui primum pop. Asiā minorē coluerit quiq; duces apud eā arinis p̄cipue claruerint. Cap. XCVIII.

Hæc habuim⁹ qui de Cypro dicerem⁹: Aliquanto longi⁹ quā consueuimus propter historiā nostrī tēporis: quæ nō videbatur negligenda: quod etiā in alijs locis facturi sumus: vbi nostra ætas aliquod habuerit memeratu dignū. Soldanus suā esse Cyprū dicit: & Rhodum propter Hierusalē: de cuius regno has insulas esse putāt: & cū ipse Hierosolymā possideat: ad eas quoq; ius sibi cōpetere arbitratur. Turcarū imperator de Cypro nihil aduersatur. Rhodū vero sui iuris esse cōtendit: qui vicina in cōtinenti litora obtinet. Antiqui & Rhodum & Cyprū Asiæ tradiderunt: quibus nulla continens pp̄nquior est. Nam Rhodus Cariæ. Ciliciæ Cyprus obijciūt: quæ Asiæ partes existunt. Asiā ipsam minorē qui primo coluerint nō satis certum est: quidā Indigenas putāt: nos ex Syria primos cultores aduenisse arbitramur: quādo ex vnīs parentib⁹ oēs originē ducimus. Illi vero ī terrestri paradiso creati: atq; illinc electi ī Damasceno primū agrū locati sunt: Inde q; genus humanum nisi

Soldanus.

Turca.

Qui primū pop. Asiā coluerint.

Arca Noe.

Caucones.
Bebrices
Paphlagonēs.

Mygdones

Doliones.

Myfi.

Lydi.

Meones.

Leleges.

Armenica magis origo alicui placeat: quia ī arca Noe seruata sit humana caro: & illa in montibus Armenia cessante diluuiō requieuerit: vnde rur⁹ pp̄pagati homines ad colendas p̄uicias exierint: Sed oēs ab Adā pp̄pagati: qui filios Noe sui generis auctorē faciūt. Ante Troianū bellū cultores Asiæ iter primos memorant Caucoēs: quos alij Pelasgos alij Scythas fuisse tradūt: hos Bebrices ē Bithynia pepulērt. Bebrices Mariādini cū Paphlagonib⁹ ex qb⁹ Mariādini exiuerūt: & Eneti. Nobil⁹ Paphlagonū natio Mygdōēs Olympi cultores q̄ boreā respicit: & Doliones iter Rhindacū habitātes & Esapū & Myfi q̄ ex Mysia p̄fecti sūt. Europeā apud Danubium sita: & Lydi qui & Meones appellati sunt: & antiquiores: q̄ Myfi creduntur: & ab aliq; bus Myforum patres existimati sunt. Asiæq; indigenæ: & Leleges qui per insulas habitantes sub Minoe Cretenfi fuerunt: postea incontinentē Asiæ migrantes australe inde latus vsq; Assum: & deinde vsq; ad Caicum & Hermum oram maritimā

tenuere:& Cares qui prius Leleges esse putantur et insulares: postremo terrestres facti apud Meandrum sedes obtinuerunt:& Phryges qui ex Thracia profecti primo Sangarij ripas habitauerunt: deinde ad orientem mediterraneam petierunt: & Lycij qui prius non procul ab Illo sortiti sedes in duos diuisi principatus deniq; vltra Taurum migrasse creditur:& Teucris quos alij ex Creta: alij ex Attica ortos existimarunt:& circa Amaxicum habitauerunt:& Cilices qui sub Hectore fuerunt Thebam colentes Illo proximi: quo deleto / Taurum transiuerunt:& Dardanij sub Aenea & Antenore constituti Idæ accolæ:& Cetij prope Caicum sub Euripillo militantes:& Pelasgi qui Larissam cum manam prius colere: gens ab origine Thessalica: quæ postea multum creuit:& tamen cito defecit:& Solium in mediterranea supra Cares ad Taurum habitantes & Leucosiri vltra Halim in Ponto collocati:& Amazones quæ Themisciræ cæpos incolere:& Calybes qui montes Pharnatiæ & Trapezunti riuos infederunt: omnes huiuscemodi gentes ante bellum Trojanum in Asia fuisse traduntur. De Lycaonibus / & Cappadocibus & Cathaonibus / & Armeniis / & Pamphilijs / & Pisidibus & Isaurijs / & Thracibus qui Cimertij fuerunt:& Magnetes deleuerunt:& alijs compluribus incertum est / Aeoles / & Iones / & Dares:& Macedones:& Galathas nemo dubitat post cladem Iliacam in Asiam peruenisse: quæ frequenter externo subiecta imperio: aut raro aut nunquã regem pertulit in armis clarum cuius vetusta origo Asiatica fuerit: siue quod ibelle genus hominum facile iugum subiit: siue quod regionis vbertas externos reges ad eam acquirendam summis conatibus attraxit. Nam priusq; Troia Græcorum armis rueret: multi Asiani externi reges inuasērunt. Iupiter siue Cretensis fuit / siue (vt alij volunt) Aegyptius Asiæ imperium adeptus est:& Hercules ille primus / & Dionysius quem Bacchum vocauerunt:& Osyris quem cum superioribus stulta Aegyptus tanquam deum coluit. Sesostris quoq; rex Aegypti Asiam sibi subiicit:& Idam Tyrsus Scytharum rex qui sibi successoribus suis per mille & quingentos annos vetricalem Asiam fecisse traditur:& Amazones Scytharum soboles: magnam sibi Asiæ partem vendicauerunt:& Ninus rex Assyriorum vsq; ad Hellespontum cum exercitu peruenit: omnemq; Asiam domuit: quæ & sibi successoribus vsq; ad Theutam paruit: sub quo Troianum bellum exortum est. Theutam autem per legatos a Priamo requisitus Memnonem Thitoni filium cum decem millibus Aethyopum & totidem Susianis: ac ducentis curribus in auxilium mi-

Cares.

Phryges.

Lycij.

Teucris.

Cilices.

Dardanij.

Cetij.

Pelasgi.

Leucosiri.

Amazones

Chalybes.

Qui post
cladem Iliacæ
in Asiã ve-
nerunt.

Iupiter.

Hercules.

Dionysius

Bacchus.

Osyris.

Sesostris.

Tyrsus.

Amazones

Ninus.

Theutam

Memnon.

Qui primū populi

Hercules sit: cum amplius mille annis Asia sub Assyriis fuisset: Hercules
Alcmena. etiā Alcmenæ filius Troiam depopulatus est. Sed neq; Hercu-
Cymmerij. les: neq; Agamenon in Asia imperiū continuarunt: qui habita-
 victoria in varias regiones dispersi sunt: quæadmodū & Cyme-
 rij qui multas in Asia ciuitates deserarunt: nec totā Asiam oc-
 cuparunt: sicut neq; Iasonis socij: quibus aliqua loca obtinuerint
Lydi. post Troiam deletam: Lydorū res magnæ fuerūt: apud quos
Mydas. Mydas/Giges/& Aliates/& Croesus rerū potiti sūt: deide Per-
Giges. sæ horum imperiū deleugere qui vsq; in Græciam penetrarūt.
Aliates. Persas vero Macedones deiecerūt: & ipsi a Romanis pulsi sūt
Croesus. Post Romanos Græci Asiam obtinuerūt: cum apud Bizantiū
Persæ. imperij sedem Cōstantinus posuisset. Græcos autē Turcæ eli-
Macedōes. minarūt: quos Tamerlancs vt ante diximus magnis affectit cla-
Romani. dibus: sed tanq̄ fulgur (cū omnia priuisset) breui defecit: & res
Græci. ad Turcas sine cōrouersia redijt.
Turcæ. **C** De Mythridatis Eupatoris laudibus admirādīs / Itē de mu-
Tamerla- lieribus in Asia clarissimis. Cap. XCIX.
nes,
Mithrida- **I** Nter Asiaticos autē q armis claruerit: vnū reperim⁹ cūctis
tes Eupa- excellētiorē: & cui pauci possint æquari: Mythridatē scilicet
tor. Eupatorē: cui⁹ pgenitores Pōtici fuerūt: & ipse apud Syno-
 pem natus educatusq; est: & ibi tandē sepultus. Ad hunc puerū
 vt Apianus Alexandrin⁹ scribit: & parentibus orbatū principa-
 tustralatus est. qui mox vt adoleuit finitimos barbarorū popu-
 los in potestatem suā redēgit: Scytharū non paucos sibi sube-
 dit: in Romanos per quadraginta annos varijs euentibus bellū
In Roma- gessit: Bithyniā & Cappadociā non semel adeptus est. Asiam/
nos. 40. an- Phrygiā/Paphlagoniā Gallaciā ac Macedoniam cū in Græ-
nos bellum ciā transisset potenter inuasit: multa & preclara egit: mari a
gessit. Cilicia ad Ionū vsq; dominatus est: quoad Sylla intra paterni
Sylla. regni limites eum inclusit: centū & sexaginta millibus hominū
 bello sibi ademptis inter lubricos prolapsus casus minime ani-
 mū posuit: bellū facile istaurauit: cum optimis ducibus prælio
 decertauit: a Sylla quidē & Lucullo Pompeioq; victus: sæpenu-
Luculus. mero magnas illis intulit clades. L. Cassium & Q. Oppium &
Pompetus Manium Aciliū captiuos sibi deditos palam circūduxit: quoad
L. Cassius. illū qui totius belli causā fuerat interemit: Reliquos Syllę tradi-
Q. Oppi⁹. dit. Vicit Fimbriā ac Murenā Cottam quoq; consulatu illustrē
Mantus & Fabium ac Triariū. Ingeniū illi ad res dfficiles precellentissī-
Achilius. mū fuit. victus sæpe minime ab incepto destitit: nec vna via Ro-
Fimbria. manos aggressus est. cū Celtis foedus iniit: & Sertoriū in Hispa-
Murena. niam milit per insidias: siue ab hostibus siue ab alijs ferro impe-
Cotta. titus & laucius: nullo tamen ab opere cessauit. Sanguinolentus
Fabius.
Triarius.

& crudelis in omnes fuit. nam matrem / fratrem / ac filios tres impuberes totidem filias interfecit. statura ingenti fuisse traditur: valitudine prosperrima vsus vsq; ad vitimum vitæ tempus. æquitare / iaculare / ac mille stadia equis per interualla dispositis vna die discurrere: currus sex & decem equis agitare: Græcis imbutus disciplinis: & ob id lacris eorum vsus: musicæ præterea deditus: sobrietatis eximiae: in pluribus laboriq; patientissimus. Solum mulierum deuit⁹ illecebris. His moribus Mythridates cum orbis plurimas & præclaras regiones cladibus inuoluisset. postremo desertus a iuis / & filij fraude circumuentus: ad veneni remedia conuolauit: quibus non satis celeteriter opitulantis quod antidoto assuefact⁹ erat: a Buthico quodâ Celtarū duce vt se ferro interimeret precibus impetravit: atq; ita rex quondam potentissimus: & vita decessit: Sextus decimus a Dario vltimo Persarum rege. Octauus siue sextus a Mithridate illo: qui a Macedonibus desecit: & Ponti regnum sibi vendicauit. Vixit annis octo siue nouem supra sexaginta: in quibus per septem & quinquaginta regnum tenuit: confesū Pompei regali sepulchro apud Synopim conditus: & solēnia funeris magnifice consecutus: sed neq; is vetusta origine Asiaticus fuit. Mithridates enim qui primus Cappadociæ Pontiq; regnum inuasit: & genere Periarum regio iuisse traditur. Fuerat ille Antigoni amicus. Antigonus vero cum per somnium sese agrum auro serere vidisset: & Mithridatem aurū mentem in Pontum recedere. expergefactus illum interficere conatus est. Mithridates cum sex duntaxat equitibus fugiens quendam locum Cappadociæ munit: multiq; illuc per Macedonum incuriam confluentibus: Cappadociam finitimasq; circa Pontum tenuit nationes. Postremo imperium in maius propagatum filijs tradidit: quod vicissim vnus alio suscepit: vsq; ad Eupatorem: qui etiam Dionysius vocatus est: de quo modo locuti sumus. Mulieres in Asia clarissimæ ante omnes fuerunt Amazones: quarum genus & Scythia profectum diximus. Deinde Arthemisia Alicarnassi regina: quæ cū Xerxe aduersum Græcos bellū gessit. Postremo Pythodori quæ supra in Ponto regnasse memorauimus: nō possumus non Asiaticā dicere: eius pater Pythodorus apud Trallianorum urbem: ex priuato ciue magnus euasit: & opes regias cumulauit. Nec nos latet plurimas Asiæ fœminas clarū nomen assecutas esse: sed inter eas quæ regnauerunt has præferimus.

¶ De Turcarum origine: & moribus. Itē de Ottomanotū progentie.

Cap. C.

Mithr. cum
Celtis fœd⁹
iniit.
Sertorius.
Mithr. ma-
trē fratrem
filios tres
ipuberes &
totidē filias
interfecit.

Buthic⁹. q
& Buthoc⁹.

Mithr. Pon-
ticus.

Antigonus

Mulieres in
Asia clariss.
Amazones
Arthemisia.
Pythodo-
ris.

De originē

Turcæ.

Verum quia de Turcis supius mentionē fecimus: ad quos vltimo loco iperū Asiæ delatū ē: Haud absurdū fuerit eiusce gentis originē recensere. Vt eorū confutet error qui gentē Troianā Turcas esse affirmant: ac Teucros vocāt. Turcæ vt Eticus philosophus tradit in Asiatica Scythia vltra Pericheos montes: & Taracūtas insulas cōtra Aquilonis

Att. mores

vbera sedes patrias habuere. Gens truculēta & ignominiosa in cunctis stupris ac lupanaribus fornicaria: comedit q̄ ceteri magis horreas hominū abortiua. Diem festū nullū coluit: nisi si mense Augusto Saturnalia. Romanorū imperium audiuit:

Octavian⁹
August.

magis quā sensit: quāuis Octauiano Augusto in auro litoreo cōsumēdit: & id quidē sponte. Nam cum vicinas vndiq; regiones annua illi tributa reddere aiaduertisset: nouū dierum ac tēporū exortū esse deū arbitrata: munera illi quotānis misit. hæc gens vt Otto historicus tradit imperātibus Græcis: & regnante apud Francos Pipino amnis ab hinc supra sexcentis nō Caspias: vt ille ait: Sed Caucasas egressa portas cū Auaribus ferocissima pugna: multis vtrobiq; desideratis cōfixit.

Nicolaus
Sagūdinus

Exin Pontū: Cappadociāq; trāsgressa: ad reliquas finitimas genteis sensim illapsa est: nec multo post quēadmodū Nicolaus Sagūdinus ad nos scripsit: græcis ac latinis literis eruditus: eadē gentis more latronū clandestinis quibusdā excursionibus vires sibi vēdicās occupatis mōtibus: & claustris oportunis: vnde per occasiōes facile irruptiones fieri possent: vsq; adeo emerfit: atq; sublata est animis: vt palā iam & pari Marte aduersum finitimos de agri possessione certaret: & deniq; pcedenti tēpore nō solum Pontū & Cappadociā: verū Gallatiam: Bithyniā Lycaoniā: Pisidā vtrāq; Phrygiā: Pāphiliam: Ciliciam: Cariā: & omnē Asiam q̄ minor vocat: vltra citraq; Taurum: ad oras vsq; Ioniæ & litora græci maris occuparet. Nec vnū quēdam principē: sed alios alij duces: & varia auspicia per factiones secuti. ex hac gente trigessimū ab hinc: & cētesimū circiter annū Ottomanus quidā exigui tum census &

Ottoman⁹

obscuri inter priuatos nomis ex collectio milite nō ingenti manu per seditionē cōflata: grassari passim: ac nō solum reliquas Christianas vexare: verū etiam hoies sue gentis armis infestis petere: & sibi subdere cepit: cuius conatib⁹ orta inter principes graui discordia foelicem cursum p̄buit. Ottomanus enim dū illi sese inuicē laniant: Accitis vndiq; oibus: qui p̄ ingento p̄dæ rapinarū cupidī essent: auctoritatē breui & nomē adeptus opida non pauca partim vi: partim seditione in po-

testatem accepit. Huic successit Orcanes: qui rem inchoatam a patre cōmode p̄secutus: lōge lateq; ppagauit: quē secutus Amurates filius duobus de Græcorū iperio disceptātibus ab altero qui superari timebat in auxiliū accersitus: cum ex Asia transisset in Græciā consulto bellū protrahēs: vbi ambos cōsumptis eneruatisq; viribus fractos ac defessos animaduertit Versis (vt aiūt) proris arma in eos sine vllō discrimine per occasionē conuertit: & plurimū Græciæ sibi subiicit. Is vita functus duos reliquit filios Solmanū: & Pazatē: que in superius a Tamerlane captū retulimus. Solmano extincto res vniuersa ad Pazaitem deducta est: qui priusq; caperetur res magnas in Græcia gessit: dimissus v̄ro nichil memoria dignum egit: mortēq; in Asia inglorius obiit: cuius filij qui cōplures erant in potestātē Græcorū venēre: cū capto patre periculū euasuri: ex Asia in Thraciā nauigare contēderent: Calapinus tñ natu maior emissus a Græcis regnū obtinuit: cui vita functo Orcani filio tenella ætate adolescentulo quorūdā principum regnū occupare conati: Moyfes patruus: & ipse a Græcis dimissus infestis armis occurrit: & magis p̄ditione q̄ pugna oppressum extinxit adolescentē. haud multo post: & ipse nullo superstite filio decessit: quē Mahumetes frater tertius ex Pazaitē: filijs subsecutus regnū incruente obtinuit: qui magnis rebus in Europa gessit: in Asia quoq; complureis Turcarum regulos vi atq; armis oppressos regnis exiit. huic defuncto successit Amurates filius qui per tempus in Asia manens audita patris morte in Thraciā conatus traicere imperatoris Græcorum maritimo apparatu: prohibitus est: & Mustaphas natorum Pazaitē reliquus vt rerum potiretur a Græcis liberat⁹: & summa ope adiutus. Sed Mustapha pugna superato & interempto Amurates victor vniuersum regnū obtinuit: hic fuit Mahumetis qui modo regnat pater vtriusq; res gestæ memoriā exposcunt: quas cum de Græcis agemus: haud quāq; reticebimus: hæc est Ottomanorum progenies: & Turcarū origo: qui quāquā ea loca possident: quæ olim Teucrici tenuēre: non tamen Teucrici appellandi sunt: alioqui & Dardanos & Myfos & Phryges & multarum gentium: quas vel in Asia vel Græcia subiicerūt nominibus appellare possemus: siue enim ex Attica siue ex Creta: quod ad mare probare videtur: Teucrorū origo fuit: nihil ad Turcas pertinet: quos Scytarum genus esse docuim⁹: barbaram & tetrā progeniem: quīs pluribus sæculis in Asia Græciaq; cōmorati vitam mitiorem induerint: & imperium vtriusq; terræ cōsecuti

Orcanes.

Amurates.

Solmanus.
Pazaites.

Calapinus

Moyfes.

Mahumetes.

Mustaphas.

Amurates.

De origine

Turcia que
olim Asia.

Caraman⁹
Asambec⁹.

fint. Adeo Turcarū nomen auctū est: vt quæ olim Asia voca-
batur: nunc Turciā vocitent: a Turcis enim vniuersa posside-
tur: p̄ter oram Trapezuntia: q̄ suo imperatori paret Christia-
næ religionis cultori: q̄uis Græco & nōnullis errorib⁹ imbu-
to: aduersus quē p̄fectus hoc anno Mahumetes eius iperitū
labefactū existimā: habent & Armenij aliqui suū ducem in
Asia qui CHRISTVM sequitur vt ante diximus: reliqui om̄s
Turcarū potestati subiecti sunt: sed nō om̄es Turcæ Ottoma-
norum imperio subsumunt: nam & Caramanus Ciliciæ dñs: qui
magnam Capadociæ partē possidet: & Asambecus qui prope
Euphratem dñatur: & alij nonnulli reguli ab origine Turcæ
cum Ottomanis p̄gentē diu de regni possessione certarūt. Ca-
ramanus inter Mahumetē Turcarū imperatorē: & Soldanū
Aegypti dñm medi⁹: multa per nostrā aetatem modo cū hoc
modo cum illo p̄lia gessit: locorū difficultatib⁹: & Ciliciæ gē-
tis: cui dñatur virtute cōfusus & odio Mahumetis Christiano-
rum amicus: nec Asambecus Ottomanorū profapia quiesce-
re permisit Christianæ coniunctus vxori imperatoris Trape-
zuntij filia: q̄uis parui momenti est apud Turcas matrimonij
nomen: quis coniuges sunt: quot ducere voluerunt: Implam
Mahumetis legem sequētibus/ cum qua nobilē & pulcherrī-
mam Asiam fœdauerunt. eadē ab initio idola coluit: deorūq;
varijs superstitionib⁹ dedita: q̄uis nōnullos admiserit Iudeos
veri dei cultores: non tamen legem eorū accepit: sed quē ad-
modum hodie Iudei inter nos viuere permittūtur: Ita & in-
ter gentileis per Asiam sub tributo vitam agebant. Dānatif-
simus ille idolorum cultus vsq; ad Romanorū imperiū perdu-
rauit: quibus ad CHRISTVM cōuersis: & in Asiam & in om-
nem fere terram p̄dicatum per apostolos innotuit euāgelij:
& benigne auditum est. Credit Asia CHRISTO & pulcherrī-
mas erexit ecclesias: nec vlla eius portio fuit Christianis non
inītiata sacris. Fatemur plurima ibi & per Romanos & per
alios Iudices Christianorū persecutio acta est. Sed vicit glo-
riosa martyrum cōstantia: vicerūt & sanctissimi verbi dei p̄di-
catores. Erecta sunt monasteria virginū: & sanctorū patrū cœ-
nobis: laudatus est in canticis dñs: & in odorem suauitatis sa-
crificatū est ei: cūcta populi ora: & oēs linguæ CHRISTVM
insonuere: cui nulla nō vlla altaria dedicauit: & dona in eius
noīe consecrauit. Cessauit om̄is spurcicia veteris cultus. Diru-
ta sunt dæmonibus sacra tēpla/ exusta simulachra: cōtrita
deorū imagines: oīs turpitudine: oīs blasphemia procul acta:
euāgelica vita recepta. Sancti & pudici mores admissi: lauda

ta virginitas: pbata nuptiarum castitas: innocētia in honore
 habita: sobrietas & māluetudo ore omnīū cōmendata: nulla
 cōsuetudo admissa q̄ aduersa sacrosancto euangelio videref:
 verum Turcarū aduētū cuncta immutata sunt. Mahumethea
 lex q̄ sub Heracleo iperatore ceperat euangeliū CHRISTI
 repulit Christianorū desidia: qui petētib⁹ opem Asianis neq;
 cōsilio neq; auxilio fuerūt. Redijt fœditas & pristina turpitu-
 do: nā quis simulacra horrent Turcæ: & vnū se colere deū di-
 cūt: Indigna tñ de CHRISTO sentiunt: nec trinitatē adorāt:
 haud intellegētes quomodo possit deus vnus & trinus esse:
 & scripturā sacrā deprauarūt: voluptatis ac libidinis serui. Pe-
 rierūt sacræ literæ: & oīa bonarū artiū studia defecerūt: apud
 seruos paucos CHRISTI nomē audīt: neq; illi q̄ se Christia-
 nos appellat in Asia verī Christiani sunt: nō ambulātes ad
 veritatē euangelij: & si enim plurimi adsunt Græci Christia-
 nis imbuti sacris: multū tñ ab antiquorū sanctorūq; patrū re-
 gulis abierunt. Nec Romanā ecclesiā audire dignant omnīū
 fidelīū matrē. Nimis multū est quod in Asia perdidit CHRI-
 STVS: nobilissīma puincia a nostrā religione est alienata:
 Et quot populos: quot p̄clarissimas vrbes: quot insulas fama
 celebres / quot inclyta regna cū Asia perdidimus in oratione
 qua resuadet rex Agrippa ludæis apud Iosephū ne cū Roma-
 nis bellum susciperēt quingentas ciuitates in Asia minori: ac
 ppria fuisse cōperimus. Et q̄ vnq̄ terra viros doctrina excellē-
 teis plureis quā Asia ptulit: Dū singulas percurrimus vrbes:
 cōmemorauimus illustreis viros & septem sapiētibus quos ad-
 mirat antiquitas tres vel quatuor Asiaticos fuisse cōstat: quā-
 do ex ipsa cōtinenti / aut ex insulis sibi adiacētibus orti sunt.
 Homer⁹ ipse inter poetas p̄cellētissimus haud dubie Asiati-
 cus fuit / quis eū apud se natū plures ciuitates decertēt: & Hy-
 pocrates medicorū princeps ex Coo nat⁹ Asian honorat: &
 Aratus astrologus Solēsis inter philolophos siue stoicos siue
 peripatheticos multi Asiatici claruerūt. Oratorū quoq; & hi-
 storiorū maximus numerus: sicut in particularib⁹ relatū est.
 Theologi quoq; nostræ religionis nō pauci in Asia floruerūt.
 Sed vnū omnīū & primū & maximū satis fuerit cōmemoras-
 se Paulū Tharsensem cuius epistolæ post euangelia primū si
 locū in ecclesia vendicarūt. Omittimus aliarū artiū studia:
 architecturā: picturā: statuariāq; in quib⁹ Asianorū ingenia fa-
 cile principatū obtinere. lōgū esset singula recelsere: q̄ apd
 Asiaticos p̄cipua extiterunt / & septem miraculis orbis duo
 vel tria in Asia referuntur. Mausolei sepulcrū apud Cares: &

Turcæ vnū
 se deū cole-
 re dicūt: in
 digna de
 Christo sen-
 tiūt: nec tri-
 nitatē ado-
 rant.

Homerus.
 Hypocra-
 tes.
 Aratus.

Paul⁹ apo-
 sto.

Mausoleū.

De origine Turcarū.

Touls siue Solis Coloffus apud Rhodios: quos inter Asiaticos computauimus. Hæc longius fortasse q̄ par fuerat recensuim⁹ vt intellegant qui hæc legerint q̄tū Christiana res publica perdidit: atq; hæc potissimū causā fuit: cur Asiam & eius partes distincte vīq; ad minutissimas describerem⁹. Dicit fortasse aliquis non minoris dāni fuisse: vel Græciā amississe quæ omnium doctrinarum mater iudicata est: & armorum gloria plurimum excellit: vel Syriam in quo prim⁹ homo vīsus: & i qua CHRISTVS natus: & altus: humanū genus per crucem redemit: & viam qua cælū peteremus aperuit. Vtilius igitur fuisse has p̄uincias descripsisse q̄ Asiam: Sed neq; nos illos negligemus: si vita comes fuerit: qui & orbis vniuersi situm & gēteis p̄currere decreuimus. Nunc de Europa dicemus.

LAVS DEO.

¶ Pij secundi pontificis maximi Asiæ
Minoris elegantis. descri-
ptionis finis.

CEVROPA PII PONTI. MAXIMI NOSTRORVM
TEMPORVM VARIAS CONTINENS HISTORIAS.

Quæ sub Friderico tertio eius nois Imperatore apud Eu-
ropeos: aut qui nomine Christiano cēsentur insulares
homines gesta feruntur memoratu digna mi-
chicq; digna tradere posteris: quam bre-
uissime libet cōmiscēbimus aliqua
interdū altius repetita quē-
admodum locorū re-
rumq; ratio ex-
postulare
videbī
tur.

De Hungaria siue vt nōnulli volunt Pānonia de Sigismū
do imper. catholicæ fidei ad vnitatem / insigni redactore / de
Alberto rege Bohemo in imperatorem Ro. a Germanis ele-
cto / de Iacobo Marchiano ad tumultū sectandū crucifixige-
gero / de multis alijs & ducib⁹ & regib⁹ inter quos de Mathia
qui ex carcere ad regnum est vocatus. Caput primum.



Vngaria quæ Austria Friderici patriæ cōtermina
est: & in orientē vergit principium narratiōis p̄sta-
bit. Hanc prouinciā nōnulli Pānoniā vocant: tanq̄
Hungari Pannoniorū loco successerint. Verū neq;
Hūgaria Pānoniæ terminos implet: Neq; illa tam
lata olim fuit q̄ nostra ætate Hungaria. Intra Danubiū enī &
Alpes: qui ad Italiā & Adriaticū respiciunt mare Pānonia
continebatur. ab occasu Noricū: Enūq; annē. ab ortu Mysos
ac Tribalos & flumen Sauum cōtingens. Intra quos limites
Austriæ magna portio claudit: & Theutonibus incolitur. Sti-
ria quoq; iisdē terminis continet: Valeria quondā appellata.
Hūgaria vero quīs inferiorē Pānoniam a fluuio Leycha vsq;
Sauum cōplexa est. Danubiū tamen transgressa ad Polonos
vsq; protēditur. & quæ quondā arua tenuere Gepidæ Daciq;
possidet. Imperiū gentis Hungariæ multo latius est quā ipsa
Hungaria. Nam & Dalmatæ quos Schlauos: & Illyrij quos
Bosnēses: Tribali seu Misij quos tum Seruos: tum Rascianos
appellant: & Gethæ: quos partim Valachos partim Trāsyl-
uanos nominant: Hungarorū imperiū subiērunt. & si nōnulli
æuo nostro Turcarū armis deuicti defecerunt. hanc prouin-
ciam quatenus citra Istrum extenditur sub Octauiano Cæsa-
re Romani primum obtinere Bachone Pānoniorum rege

Hungaria.

Saus fl.
Ptolome⁹
in quinta.
Europæ ta-
bula Sauū
habet.
Licus legit
in Pto-
meo / tabu-
la eadē.

p. liij

Ptolo. Dri subacto & Amantinis inter Sauum & Drauū prostratis. Da-
nū habet ciam vero trans Danubiū q̄ nunc Hungariā portio est: Tra-
ianus Imperator edomuit: & in solo Barbarico prouinciā fe-
cit. sed amissa sub Galieno p̄ Aurelianū recuperata est. Post
Traianus impera. Romanos aliquando Humi Scythica gens: aliquando Gothi
Aurelian⁹. ex insulis Balthei maris populi deinde Longobardi ex Ger-
mania profecti Pānoniam occupauere. Postremo Hungaro-
rum natio ex vltimis Scytharum finibus inundauit: quæ vsq̄
in hanc diem regno potitur. & vltra citraq̄ Istrum late domi-

Altera Hū
garia ad
Tanain.

Sigismūd⁹
Caroli q̄rti
Ro. ipe. fi-
lius annos
supra 50. re
gnauit.

Duo & tri-
ginta Re-
guli gladio
percussi.

Ladislaus
Garius.

Vitoldus.

Pipo dux
Florētinus.

natur. Extat adhuc nō lōge ab ortu Tanais altera Hūgaria
nostræ hui⁹ de qua sermo est mater: lingua: & moribus pene
similis: q̄uis nostra ciuiliior est CHRISTI cultris. Illa ritu bar-
barico viuens feruit idolis. In Hūgaria quā Danubi⁹ interla-
bitur tēpestate nostra Sigismūdus Caroli quarti Romanorū
Impatoris filius natione Bohemus: origine Theutonicus: va-
ria fortuna: annos supra quinquaginta regnauit: princeps sin-
gulari prudētia: magnitudīne animi: beneficētia & liberalita-
te insignis: corporis quoq̄ maiestate ac decore illustris. cæte-
rū bello prorsus infelix. Quē nō Turcæ dūtaxat: sed Bohe-
mi quoq̄ tāpe acie fuderūt. Vxor ei prima fuit Maria Ludou-
ci regis filia cū qua regnū accepit. Illius causa duos & trigin-
ta regulos in Hungaria primarios: qui aliquādo rebellassent:
gladio percussit. ob quā rē & ipse paulopost regina fatis fun-
cta in vincula cōiecta est: mulieriq̄ viduæ cui⁹ virū interfece-
rat: in custodiā tradit⁹: donec regni p̄ceres suppliciu decerne-
rēt. sed nō defuit capto in extremis reb⁹. puidētia: qui vt erat
facundia potens: mulier longe melius esse ostēdit Regiū san-
guinē conseruare quā fundere. Dimissus ab ea Barbarā Her-
māni comitis Ciliæ filiā duxit vxorē. nec diu postea cōpara-
tis auxilijs regnū vēdicauit. De pditorib⁹ suppliciu sumpsit.
Mulieris viduæ filios & honorib⁹ & opibus inter primos re-
gni p̄ceres cumulauit. Quorū adhuc alterius viuuit filius La-
dislaus Garius comes regni palatinus. Multa huius Sigismū-
di egregia factiora memoriæ pdita sūt: Inter quæ illud præ-
clarissimum: quod ecclesiam catholicam in treis parteis diuis-
am: coacto apud Constantiam generali cōcilio: ad vnitatem
redēgit. Italiam: Galliam: Hispāniam: Angliam: hui⁹ rei cau-
sa peragrans: Vitoldo Lituaniæ duci vt se Regem appella-
ret missā corona indulsit. Prius tamen ille vita deceſsit q̄ so-
lennia coronationis expleret: Prusiam: quam Rex Poloniæ
fratribus beatæ Mariæ Theutonicorum armis ademerat re-
stitui iussit. Cum Venetis duce Pipone Florētino grauiā bel-

la gessit: Venceslaus Bohemiæ Regem germanum suum: quod regno inutilis esset coniecit in vincula: quibus negligenter custoditum magno Republicæ malo: quidam Bohemi et carceribus surripuerint: coronam imperij ab Eugenio quarto potiti. Maximo Romæ accepit: Bohemia post multas calamitates vix tandem potitus est: Marchiam Brandeburgensem Friederico Burgaffio Nurebergenfi dono dedit filiam Elisabetham ex Barbara natam Alberto Duci Austriae in matrimonium copulavit: Illique demum apud Zuoymam Moraviae civitatem morienti: regna quibus præfuerat vltima voluntate reliquit. ossa eius in Veradino iacent. Albertus apud Albam regalem cum coniuge coronatus: Bohemiæ quoque diadema suscepit. Cuius felicitatem admirati Germaniæ principes. & ipsi suum sanguinem extollere decreverunt: Romanum ei committentes imperium Id Alberto suscipere non licebat: nisi primores Hungariæ indulgerent. Quibus haud ex usu videbatur suum regem Theutonibus imperare atque ob eam causam iureiurando Albertum obligaverunt: ne suo iniussu imperium acceptaret. Vocati tamen ad regem: qui tum Viennæ fuit victi præcibus præbuere consensum. Ille imperio auctus ad Hungariam rediit aduersus Turcas: qui tunc Rasciam inuaserant arma moturus. Sed dum Budæ moram facit (ea est regum sedes) Iudex civitatis natione Theutonicus Hungarum quempiam ob delictum fluuio demersit. Id Hungari molestissime tulerunt: quibus Theutonicum nomen exotum est. Excitatur questigio tumultus. Hungari arma capessunt. obuios Theutones passim trucidant. Fit fuga in arcem: qua rex se continebat. Diripiuntur negotiatorum domus: quorum pars maior theutonica fuit. Euangelizabat eo tempore Budensibus Iacobus Marchianus ordinis minorum professor doctrina literarum & vitæ sanctimonia clarus: qui sedaturus tumultum si mulachrum Saluatoris crucifixi manu gestans: furenti arma quoque populo obuiam factus. vt cædi parant: vt rapinis abstineant: vt arma deponant: supplex orat. Illi verba eius minime intellegentes. neque enim tempus ferebat interpretem. bene sibi futurum autumat. qui CHRISTVM suis ceptis ducem habebat: sublimemque Iacobum: simulque Crucifixum in vlnis attollunt: ac bacchati per urbem nunc istam: nunc illam domum copulant. Fuit tamen aliquando minora spolia: & a cædibus temperatum est ob presentiam Iacobi: modo precibus: modo lachrymis furor incensæ plebis lenire conaturus est. Sedato tumultu Georgius Palocius Strigoniensis ecclesiæ potifex moritur: apud quem preciosa regni

Venceslaus
rex inutilis
a fratre St-
gism. in vin-
cula con-
iectus.

Albertus
impera.

Buda Hun-
garorum re-
gum sedes.

Iacobus
Marchianus
ordinis mi-
norum pres-
for / tumul-
tum sedaturus
Saluatoris
crucifixi si-
mulachrum
gestat.

Georg. Pa-
leocius.

Hungariæ supellex in custodia fuit. Rex Strigoniū petiit. & regina cum eo
 corona sa- & selectis regni baronibus: Illa clam subtracta corona quam sa-
 cra/ a regia gram appellat: fidelicq; anui tradita: archas claudit atq; obfi-
 gnat. Albertus paulo post Drauū vsq; stuuū proficiscitur / ibiq;
 castrametatus maiores copias expectat: cū quibꝰ Turcas inua-
 dere possit. Sindroniū obsidētes: prius tamē expugnatum est
 opidum q̄ auxilia ventrent. Ipse Budā reuersus: cum dissinthe-
 ria laboraret Viennā repetere statuit: siue moriturus inter suos
 siue q̄ aerem in quo fuerat enutritus conseruare aliquid ad fan-
 nitatē sperabat. Sed in itinere magis ac magis morbo affectus
 relicta vxore praegnante: ob signatoq; testamento in villa quæ
 Longa dicitur 6: Calē. nouēbris ē vita decessit. Religiosus prin-
 ceps: & qui liberalitate simul iustitiæq; præstaret. Fuit quoq; in
 bellis audax & manu promptus. Moraus ac Bohemos armis
 subegit. Polonos late vagantes intra regnū suum coercuit. Ma-
 gna de se Christianæ Republicæ pmittere videbatur. nec mi-
 nora populi de sua virtute conceperant. pulcherrimæ spei fa-
 tissieri breuitas vitæ non fuit. Repente occidit quæ breui ad sū-
 mum potentia creuerat. neq; enī biennio toto imperauit. Sta-
 tura eius procera fuit. neruosum & validū corpus. facies terrifi-
 ca more gentis erasa barba. superius labium intensum. vestem
 haud splendidā baltheus auro grauis cinxit. nec vnq̄ lateri de-
 fuit ensis. Corpus eius in Alba reconditum est. Cognita regis
 morte conuenientes Hungari indignum ac periculosum existi-
 mantes: tantū regnū vnus foeminae iudicio subiacere: Reginā
 magnis precibus hortantur Vladislaum Poloniae regē qui po-
 pulum armis tutetur sibi vt virum asciscat. Consentit mulier ea
 conditione adiecta ne quod filio præiudiciū fiat si masculum
 pariat. legantur in Poloniā prælati ecclesiariū & principes re-
 gni natu & autoritate maiores: quibus iter agentibus: Ladis-
 laus Posthumus nascitur. qui mox vt in lucē prodijt: apud Al-
 bam regalē & baptisimū Christianæ fidei signaculū & militiæ
 cingulū / & sacram Hungariæ coronā quā mater penes se ha-
 buit eadē die accepit. Inde sublatus in tutela Friderici Cæsaris
 12. ferme annis fuit: cui mater & ipsum & coronam cōmenda-
 uit. legati quāuis prohibente regina Vladislaum adire: quē ma-
 gnis pollicitis oneratum in Hungariam traxerunt & imposito
 diademate regem salutauere. quo cum diu Ladislaui mater va-
 rio euentu armis contendit: Hungaris in duas partes diuisis:
 Vlricus comes Ciliæ: dū consobrinx studet: Ladislaocq; regnū
 defendit: captus a Polonis diu in carcere maceratꝰ est. Diony-

Descriptio
staturæ Al-
berti imper.

Vladislaus/
Poloniæ
rex.

Ladislaus.
Posthumꝰ.

Vlricꝰ a Po-
lonis i car-

fius archiepiscopus Strigoniensis: qui postea Cardinalatus honore donatus est: genere ac moribus illustris: utriusque regi diademata imposuit. alteri volens/alteri coactus. vocatus eni ad Polonum quavis publica fide accepta Budam petiisset non prius libertati suae redditus est quam Vladislaum in Alba coronavit. Ipse quam primum potuit domum reuersus Polonorum conatibus summo studio aduerfatus est. Iulianus cardinalis sancti Angeli ab Eugenio Ponti. maximo in Hungariam missus vir summo ingenio/singulari facundia/excellenti doctrina: quavis inducias belli inter Vladislaum & Elisabetham ad certum tempus composuerit: pacem tamen efficere non valuit. Regina mortua: omnes pene Hungariae optimates ad Polonos defecere. solus Gischra Bohemus rei bellicae peritissimus: & manu promptus. Ladislaus partheis in Hungaria tutatus est. qui saepe cum parua militum manu ingentibus Hungarorum Polonorumque copiis vicis sedit/deleuit. bisque Ioannem Hungarum magnis exercitibus circum castris exiit hic Ioannes natiuitate Valachus fuit: haud altis natalibus ortus. Sed ingenio dextero: & animo sublimi & virtutis amator: multa cum Turcis secunda praelia fecit. & hostium spolijs Hungarica templa ditauit. Primusque omnium apud Hungaros Turcarum acies & frangit & vincit posse monstrauit. Quibus ex rebus excitatus Vladislaus & ipse prelium cum Amurate Turcarum imperatore committere non dubitauit. de quo postea suo loco dicemus. Foedus inter Fridericum imperatorem & Vladislaum qui se regem Hungariae appellauit: Iulianus Cardinalis ea lege composuit: ut liceret impatori Hungaros coercere: si quod in Austria Stiriaue damnum inferret. Idem promissum Vladislao est in Friderici subditos Hungariam infestantes. Gancium oppidum in Hungaria est/ Stiriae atque Austriae proximum: hoc latrones occupauerunt/ & pleraque circumiecta castella: ex quibus in Austria profecti/ magnam vim pecorum atque hominum abegerunt. Motus ea re Fridericus comparato raptim exercitu in Hungariam traiecit. munimenta expugnauit. Ex latronibus. 80. furca suspedit. Cum cecidisset in bello Vladislaus: conuenit Hungarorum apud Pestam habitus est. locus hic trans Danubium Budam opponit/ neque muris circumdatus neque magnificis domibus exaedificatus villae specie gerit. Hic Ladislaus Alberti filius comuni procerum consensu rex designatur: suisque deinceps auspicijs in Turcas pugnare cepit. nec tamen foeliciora eius praelia quam Poloni fuerunt. Ioannes Huniades regni gubernator assumptus: absente rege prouinciam (ut aiunt) in virga ferrea gubernauit. Nec dum rex affuit minor eo habitus est: hic prostratus apud Albam Turcis quemadmodum in rebus Rastiscianis referemus breui tempore supiues morbo extinctus est. ferunt eum

cere mace-
ratus.

Gischra rei
bellicae pe-
ritiss.
Io. Hunia-
des,

Gancium op.

Pesta:

Ladislaus
rex apud Pe-
stam desi-
gnatus.
Io. Hunia-
des mors re-
ligiosissima
et foelicis.

cum ægrotaret noluisse dñicū ad se corpus deferri indignū esse dicente serui dñi intrare regē: iussisse sese quibus deficiētibus virib⁹ i tēplū vehi. Ibiq; de more Christiano cōfessū: diuinā EVCHARISTIAM suscepisse: atq; inter sacerdotū manus deo animā reddidisse. Fœlix ipirit⁹ qui tātæ rei quāta gesta est apud Albā nūci⁹ atq; author migravit in cælū: Ladislaus q; ex tutela lāpri dē iperatoris emissus: & i paterna regna recept⁹: Turcarū metu ex Hūgaria in Austriā se contulerat. Audita Turcarū strage: & gubernatoris morte: quo cū Ciliā comes apertū gerebat odiū ipellēte ipso comite: q; veluti sublato æmulo lætabundus id nūcij audierat: Rursus in Hūgariā redijt: sed dū apud Albā spolia Turcarū & interēptorū hostiū cadauera respicit comes ipse cui⁹ caput erat a rege secūdū: & q; iā sol⁹ tanq; regis auunculus leges Hūgaris p̄scribebat a Ladislao Huniadis filio in Castro regio obruncat. Inde necē cōfecut⁹: vnde speravit iperliū. Offēsus ea re mirū in modū regius anim⁹ dolorē tñ suppressit. nec dubitavit auūculū iure cætū fateri. Cadauer defūcti i Ciliā missū est. Rex Budā se cōtulit: vbi secutos curiā Huniadis filios in carcerē rapi iussit: p̄cussorēq; comitis Ladislau natus maiorē capite plecti. Mathiā captiuū duxit in Austriā & p̄fect⁹ in Bohemiā eū pone sequi mādauit. Ipse paucos dies Pragæ morat⁹: siue morbo pestifero vt pleriq; tradiderūt: seu veneno vt alij affirmant obiit diē: nobilissim⁹ sanguis paterna origine ac materna ex iperatorib⁹ ort⁹: Mathias qua die rex clausit oculos eadē Pragā applicuit. quē Georgi⁹ gubernator in custodiā suā recepit. Corp⁹ Ladislai apud proauū Carolū quartū Romanorū impatorē in arce Pragēsi atq; i ædēfācti Viti recōditū est. Defūcto Ladislao rege Hūgariā eligēdū successorē ad Cal. Ianuarias diē cōstituūt. Procēres apud Budā frequētes cōueniūt. Inter quos Michael Rylag⁹ magna militū stipat⁹ cætera presto adest. i 3. millia equitū. peditū. 7. millia eū secuta ferunf: quæ statura i Pesta fuērt. Michael frater cōiugis Huniadis Mathiæ auūcul⁹ cui p̄pter necē Ladislai nepotis cū plerisq; regni baronibus acerrimæ similtates erāt. his potētia ei⁹ haud parū igessit terrorē. nec iā p̄culsa metu cōclo: liberā regis electionē futurā arbitrabat. Michael vero cōuentū adiens nō se idcirco armatos adduxisse ait: vt vim congregatis inferat: sed vt eos deterreat si qui sint qui libertatē principū ac populariū in assumēdo rege p̄turbare conent. Illud tantū se veluti vnū ex regni accollis mōere vt Ioannis Huniadis beneficia meminerit. Qui vnus omnīū Turcarū arma ab Hungarico regno depulerit / claraq; gētū victorias pepererit. Indigna suis meritis p̄mia reddita. Ex fili-

Comes Ladislai auūculus obruncatus.

Ladislaus moritur.

Michael Rylagus.

is ei' alterū crudeliter occisū/alterū in Bohemīa captū seruari posse barones memoriā Ioannis extollere. Mathiā ex captiuitate redimere: atq; in eius regni fastigio collocare: quod pater sua virtute seruasset: neq; ferēdū vt ad exteros ea potestas deferatur parcere se oibus: qui nepoti fuissent insidiati. Regni salutem ante oculos ponere: si quē puincīā vtiliorē esse arbitrent nichil obitare: quomin' melior eligat: fuit res aliquādiu āceps. cū baronū sibi quisq; timeret. Postremo recōciliatiōe inter pce res facta: cui' authorē Ioannē sancti Angeli cardinalē virū doctrīna & morib' excellentē qui tū legatū agebat apostolicū tradidēre. Mathias octo & decē natus ānos nono Calē. Februarij iter. 40. millia virorū q medio i Danubio tum glacie cōstricto īpatescentes magni secreti electionis exitū expectabant: Rex acclamat'. Nūc quisquis hęc legis & futura prādictio: singulare prorsus humanā incōstantiā documentū ex duob' adolescētulis ætate moribusq; pene paribus: alter ex regio solio dū nouæ nuptæ thalamū exornat: defertur ad tumulū. alter dū capitale iudiciū trepidus manet: ex carcere vocatur ad regnū. Libertas eius ex gubernatore Bohemiæ sponfalicijs atq; alijs pactioibus empta refertur. Mirabile qd' matrē repētina lætitia nō exanimauerat: cum tot cladibus afflicta prius Regē appellatum audierit q̄ vinculis exemptum. In parte Hungariæ: quæ trans Danubiū in septentrionē porrigit. & nunc Sepusū vocant oli Gepidæ confedere. Insignis latro Examites natione Bohem' Hussitarū pestifera labe infectus milites prādādi cupidos vndecunq; ad se veniētes benigne collegit: eosq; fratres appellauit: & vniuersā regionē illā tributariā sibi reddidit: ex ædificatis munitionibus locis oportunitis. Ex quibus modo in vnā: modo i alterā partē discurrere possēt: prādas in fine cuiusq; mensi viritū diuisit. Ex quibus nō plus accepit qui totū mensem: q̄ qui diē vnā ante diuisionē in castris fuit numero fratrum ascriptus. Id sibi ex euāgelio prāceptū affirmavit. Quod in vinea domini laborantibus: & qui prima hora & qui vndecima venerant: æquam mercedem promittit. Hęc societas tum longe lateq; rapinas agere. & iam quinq; millia pugnatorū in armis habere indiesq; crescere: non aliter dissipari potuit q̄ duce ipso Axamite ad stipendiā Ladislai regis vocato.

¶ De Transsylvana regione/ Theutonib. Siculis/ & Valachis pop. eam incolentib.

Cap. II.

Transsylvana regio est vltra Danubiū sita: quā Daci quōdā icolūere: feroces ppli: & multis Romanorū cladib' insignes. nā ætatē tres incolunt gentes Teuthones/ Siculi

Mathias ex carcere vocatur ad regnum.

Sepusum. Gepide. Examites latro insignis.

Transsylvana regio. Daci.

Theutones & Valachi. Theutones & Saxonia originē habent: viri fortes & bello exercitati: a septē ciuitatibus quas inhabitāt Sibilem & bello exercitati: a septē ciuitatibus quas inhabitāt Sibilem

Siculi se no- burgenses patrio sermone appellati. Siculi Hungarorū vetu-
biles ap- stissimi credūtur primū omnium: qui ex Hungaria veteri in hāc
pellant. prouinciam venerint. Eam ob causam: quos agros suis colūt
 manibus: ac rure viuētes greges pecorū pascunt: nobiles ta-
 men appellant. Et concurrētes inuicē alter alterū generosum
 dñm salutant. Nec tributa pendūt: nisi quo anno Rex Hūga-
 riae coronā. Tunc enim quot sunt patressimilias tot boues
 regi tradūt. Quorū numerus supra 60. millia esse ferūt. Iussi ve-
 ro in bellū exire nisi pareant capitali poena plectūtur. bona
 fisco applicant. Valachi genus Italicū sunt: quē admodū pau-
 lopost referem⁹: paucos tñ apud Trāsyluano iuenias viros
 exercitatos Hūgaricæ linguæ nescios. In hac puincia opidū
Bistrictum. fuit: quod Bistrictū vocauerē regiæ coronæ subiectū. Id La-
 dislaus rex cū Viēnæ ageret Ioanni Huniadi dono dedit. Tu-
 lerunt id ægre opidani. diuq; resistere. coacti tamē imperata
 fecerūt. at mortuo Ioanne: eiusq; filio Ladislao Budæ occiso
Michael. Michaelē Rylagū qui pro Mathia altero Ioannis filio regnū
Rylagus. petebat turpiter reiecerūt. Ille indignatus q̄ primū Ladislai
 regis mortē accepit: eo cū exercitu redijt. Vī opidū expugna-
 uit. Rebellū ciuium alijs oculos eruit: alijs manus amputauit:
 alijs necē gladio intulit. opidū incendio delēuit. Ingressi sunt
 paulopost trāsyluana Turcarū circiter tria millia. prædāq;
 magnā abegerunt pecorū atq; hominū: Quos infecuti Sibi-
 nienſes & ipsi Theutones ad internetionē vsq; deleuerūt. vi-
 ctoreſq; præda recuperata domū redire. Vix ciuitatē introle-
 rant: cū Michael ex alia parte haud paruas ducēs copias af-
 fuit ciuitatē exitū parans q̄ Bistrictensibus aduersum se opem
 tulisset. Sed cū Sibiniēses itra munificentissimā urbē se cōtinerēt:
 frustratus desiderio suo minabūdus recessit. Apud Hūgaros
 obiit ætate nostra Paulus Vergerius Iustinopolitan⁹ græcis
 ac latinis literis apprime instructus: Cuius plura extāt opera
 ab eruditis pbata. Arrian⁹: qui Alexātri magni gesta græco
 sermone cōscripsit: latin⁹ ab eo reddit⁹ est hortatu Sigismūdi
 Cæsaris. Scripsit de igeniis morib⁹: græcas ac barbaras ami-
 citias cōparauit/ aduersus Malatesiā q̄ Maronis statuā in fo-
 ro mātuano desijci iusserat. nobile inuectiuā edidit. ex Hūga-
 ris: qui studia hūanitatis secuti æuo nostro claruerūt: duos no-
 uim⁹: Ioannē ep̄m Varadiensem: qui regni cæcellariā obtinuit:
 & alterū Ioannem eius ex sorore nepotem: qui sub Guarino
Guarinus Veronēsi græcas ac latinās lras didicit: nec min⁹ versu q̄ solu
Veron.

ta valet orone. hoc tñ originē Sclauonicā fert. Sciam turis plu-
rimi p̄fessi sūt. iter quos Dionysius excelluit gēte Canysia nat⁹:
Qui Scrigoniēse fortit⁹ ecclesiā honorē quoq; cardinalat⁹ vt āte
dixim⁹ emeruit. In re militari Nicola⁹ Vayuoda trāslyuan⁹: Mi-
chael Vrsati⁹ & q Talisū iuasit Pācraci⁹. nomē adepti sūt. Nūc
clar⁹ habet Michael Rilagi ex aliena ruina magn⁹: Ioānes Hu-
niades: cui⁹ nomē cæteros obnubilat nō tā Hūgaris q̄ Valechis
ex qb⁹ natus erat: gloriā auxit. ¶ Valachia p̄q̄ lata regio est a
trāslyuanis icipiēs vsq; i Euxinū ptēsa pelag⁹: plana ferme to-
ta: & aq̄rū idigua. Cui⁹ meridie iter fluiui⁹ excipit. septētrionē
Roxani occupāt: quos nra ætas Ruthenos appellat: & veri⁹ flu-
uiū Thirānomadas Scytharū gen⁹: quos Tartaros hodie voca-
tam⁹. Hāc terrā icoluērt quodā Gethæ: q̄ & Dariū Histaspis fi-
liū turpi fuga repulērt: & Lysimachū regē viuū i ptātē ptraxērt
& Thraciā plurib⁹ cladib⁹ aīteceēt. Postreō Romāis armis suba-
ctā duce quodā Flacco: a quo Flaccia nūcupata. Exin lōgo tē-
poris tractu corrupto: vt sit vocabulo Valachia dicta. Et pro
Flaccis Valachi appellati. sermo adhuc genti roman⁹ est quī
magna ex parte mutat⁹: & homini Italico vix itelligibilis. Inter
Valachos tēpestare nostra duæ factiones fuēre: altera Danorū
altera Dragularū: sed ij cum Danis impares essent: atq; ab illis
multifariā opprimerent: Turcas in auxiliū vocauēre: quorum
armis adiuti Danos pene ad iternitionē deleuērt. Danis ve-
ro Ioannes Huniades Hungarorū iperis fretus opē ferēs non
tā illos restituit q̄ sibi ipsi claritatē & opes acquiuit. Quippe q̄
Danorū agros ex potestate Turcarū ereptos: & sibi & poste-
ris perpetua possessionē retinēdos occupauit. Valachi & insu-
las Istri accolūt: inter q̄s Peucen apud veteres fama notā: & in
Thracia quoq; sedes habēt. Valachorū ps Turcarū iperto: ps
Hūgaris. Nō me latet difficilimā esse puinciarū descriptionē
quādo & auctores ipsi quos imitari oportet: nō solū varij: verū
& iter se cōtrarij ac magno pe dissētiētes inueniūt & ipsarū pu-
nciarū līmites p̄ dominariū auctoritate ac potētia sæpenumero
cōmutati. Nā q̄ puincia latissimā quondā fuit ætate nra: aut ex-
tincta est: aut p̄modica. Cōtra vērō q̄ nulla vel minima extitit:
nunc latissimā florētissimāq; videmus: Lōgobardiā ac Romā-
diolā nō cognouēre maiores. nra tēpora Insubriā/Emiliam ac
Flaminiā prorsus ignorāt. Macedoniā sub Emathione Rege:
a quo Emathia cognoiata: perangusti clausērt termini. Virt⁹
postea regū & gētis industria: subtractis finitimis populis lōge
ac late p̄dedit. Dent igit veniā: æquū censeo: si qui mea scripta

Dionysius
Canysius.
Nicolaus
Vayuoda.
Michael
Vrsatius.
Pancratius
Rylagus.
Huniades.
Valachia.
Roxani q̄
et Rutheni
Thiranno-
mades q̄ &
Tartari.
Gethæ.
Darius His-
tasps fili⁹.
Lysimach⁹
Flaccia co-
lonia Ro.
corrupto
vocabulo
Valachia
dicta.
Dani.
Drāgulæ.
Peucen.
Authorhic
se excusat.

legentes non eos locorum terminos offenderunt: quos ipsi vel mente sua conceperunt: vel apud alios inuenerunt quae ab alijs accepimus seu antiquis seu nouis authoribus incorrupta referimus: quis non est propositi nostri geographiam edere: licet aliquando historiam quam scribimus locorum aliquam significationem requirat. sic enim clarior redditur.

¶ De Thracia & pop. in ea / quomodo Bizantium quod & Constantinopolis dicitur a Constantino imperatore. Romae situm muris & pulcherr. aedificijs auctum. Item de Synodo facta super Sancti Spiritus processione.
Cap. III.

Thracia.

Post Valachosigitur & Hungaros: de quibus sermo habitus est. Thraciensium res gestae sese offerunt. Thracia uero ut plerique auctores tradunt. Ipsaque praestantiores amplissima puincia est longe lateque patens. Cuius ab oriente Euxinum pelagus ac propontis occurrit. A meridie Aegeum mare: & Strymon fluuius: simulque Macedonicus ager. Septentrionem Ister claudit. occidentem ora cum Peoniae montes: cum Panonia: & Sauus excipit amnis. In qua sententia & Plinius Veronensem fuisse video: & Strabonem ipsum qui iuga montis Hemii. Thraciam diuidere mediam affirmat. Idem Dardanos / Tribalos / Mysos incolere Thraciam non ambigit. Tribalos autem eos coluisse capos. In quibus vel Rastiani modo vel Seruij sedes habent. Nemo negabit qui scripta ueterum praesenti restatui cooptauerit. Mysij uero post Triballos ad orientem usque in Euxinum praetendunt inter Istrum & Aemum montem habitacula sortiti. hos hodie Bulgaros appellat. Post quos maritima loca uersus meridiem ad Hellespontum usque Romania est natio graeca quae olim Barbara fuerit. Et iterum nostro tempore deleto Graecorum Imperio dominantibus Turcis in Barbariam redit. huius puinciae metropolis est Bizantium Agios prius appellata Lacedaemonij eam condidit duce Pausania. Quibus Apollinem consulentibus: ubi nunc sedes quaereret: mandasse oraculum memoriae proditum est / ut contra caecos habitationem locaret. Caecos autem Megarenenses appellauit Calcedonis conditores. Qui cum prius in Thraciam nauigassent: situmque ubi postea Bizantium aedificatum est conspexissent: omissa tam locuplete ripa: tenuioremque regione in Asia delegissent. Haec Strabo. Constantinum uero imperatorem cognomine Magni: cum statuisset Imperij sedem ex urbe Roma in orientem transferre: quo facilius Parthorum excursionem copereretur: tradunt ecclesiastici auctores in Troadem profectum. Ibi regiae urbis fundamenta iecisse. Ubi quondam Agamemnon caeterisque Graecorum principes aduersus Priamum regem fixere tentoria. Sed admonitum in sonis CHRISTO saluatore locum alle-

Triballi.
Mysij.
Bulgari.

Bizantium
prius Agios
dictum.

Attē. quare
Megareses
Caeci ab
Apollinis
oraculo sint
dicti.
Constantinus
imperator.

am designante ceptum opus cuius diu mansere vestigia infestum reliquisse. atq; in Thraciā nauigantem Bizantiū petiuisse/ eumq; sibi locū diuinitus ostensū dixisse. mox urbem ampliāse noua mœnia erexisse. sublimes excitasse turres magnificentissimis tum priuatis tū publicis operibus exornasse. tātūq; illi decoris adiecisse vt altera Roma non imerito dici posset. Scriptores vetusti q; florētē vidēre deorū poti⁹ in terris habitaculū quā Imperatorū putauero. Nomen vrbi nouā Romā imperator in didit. Sed vicit obstinatio vulgi vt a conditore potius Constantinopolis vocaretur. In hac vrbe multa sub Imperatoribus Episcoporum concilia celebrata. multæ suppressæ in Christiana religione surgentes hæreses/ multæ inuentæ. Inter quas ea diutius mansit quæ de p̄cessionē Sācti spiritus quibus in pluribus agitata ac relecta concilijs ad nostrā ætatē vsq; pueniēs. Deniq; sub Eugenio quarto pont. maximo in florētina Synodo quē admodum suo loco dicef. Non solū a Latinis sed ab ipsis etiā Græcis damnata / explosaq; est. Verum quāquā Ioseph patriarcha & Ioannes imperator gentis etulce cum Latina ecclesia concordibus animis fidei symbolum decantauerint. Constantinopolitana tamen ecclesia credere quod romana sentiret velut nephas duxit. Obierat in Florentia patriarcha qui vnioni consenserat. Nec Imperator domum reuersus diu superuixerat. Constantinus qui ei successit; siue deceptus siue sponte suafanians haud quaquā vnioni consentiens videbatur. Et iam Gregorium patriarcham priori suffectum q; ad veritatem fidei ambularet domo pepulerat ecclesiastica bona inuadens. Miserat eo Nicolaus Pontifex Romanus Isidorum episcopum Sabinensem vniuersalis ecclesiæ cardinalem virum idustum; & qui Ruthenorum ecclesiam iam dudum rexerat; percontatum quam ratione græcanica natio legatorum suorum conuenta reijceret cum Latinis Florentiæ habita. iam ille Imperatorem eiusq; senatum in rectam viam pellexerat: cū Turcarum bellum duce & authore Mahumete veluti repentina tempestas in Constantinopolitanos emerfit. de quo paulopost suo loco dicetur.

De Turcarum origine & propagatione/ victu/ vestitu & moribus eorum.

Cap. III.

V ideo compluris ætatis nostræ non authores aut poetas duntaxat. Verum etiam historicos eo errore teneri vt Teucrorum nomine Turcas appellent. Credo eos idcirco motos: quoniam Turcæ Troiam possident: quam Teucricoluere. Sed illi originem ex Creta atq; Italia sumpserunt.

Bizantiū altera Roma

Constantinopolis.

Attē. synodum de fācti spiritus p̄cessionē.

De hoc munit in historia Asia-tica in fine. hūc ēt verbis. fo. 34.

Turcæ.

Turcarū gens Scythica & barbara est: de cuius origine atq; progressu quīs ppositum egredi vide ar dicere: hanc alicunū existimo: quādo sub æuo nostro in tantū hoc genus hominū auctū est: vt Asiā Græciāq; tenēs: Latinū Christianūq; nomē late perterreat. Ea narratio res quoq; Thraciēses aperiet: de

Ethi⁹ phi
losoph⁹ de
Turcis.

quibus institut⁹ est sermo. Turcæ vt Ethicus philosoph⁹ tradit: vltra Pirricheos mōteis & Taracontas insulas cōtra aquilonis vbera id est ad septētrionalē oceanū sedes patrias habuere: gens truculēta ignominiosa: & in cunctis stupris ac lū-

Att. mores

panariibus fornicaria. Comēdit q̄ cæteri abominant^r iumētōrum/luporū/& vulturū carnes. nec abortiuīs hoīm abstinet. diem festū nullū colit nisi mense Augusto Saturnalia. Romānorū Imperiū audiuit magisq; senit: quīs Octauiano Augusto in auro litorio censum dedit: & id quī dē sponte. nam tum vicinas vndiq; regiōes annua illi tributa reddere aiaduertit: nouū dierū ac tēporū deum exortū esse arbitrata munera et quotānis transmisit. Hæc gens teste Othone historico & Imperatoris Friderici patruo: regnante apud Francos Pipino: a Caspijs portis egressa. cū Auaribus (quos Hūgaros nostra vocat ætas) feroci pugna: multis vtrobiq; desideratis conflixit.

Exin Pōrum. Cappadociāq; transgressa: ad reliquas inde finitimas gentes sensim dilapsa: more latronū clandestinis quibusdā extrāsitioib⁹ vireis sibi vēdicans occupatis quibusdā mōtibus. & claustris oportunitis: vnde per occasiones facile irruptiones fieri possent vsque adeo emerfit ac sublata est animus: vt palam iam & pari Marte aduersum finitimos de agrī possessione certaret. Et deniq; pcedenti tēpore nō solū Pontum & Capadociā. Verū Galatiā Bithyniā: Pāphiliā: Pysidiā vtrāq; Phrygiam: Cilices: Cares & eam Asiamq; minor vocatur: ad oras vsq; lonij & litora græci maris occupauerit: non vnū quendam principē. Sed alios alij duces & varia auspicia quasi per factiones secuti. Ex hac gente quēadmodū Nicola⁹

Nicolaus
Sagūdin⁹.
Ottoman⁹.

Sagūdinus vir græcæ ac latinæ historiæ peritissimus ad nos scripsit. Vigelimū ab hinc & Centesimū circiter annū: Ottomanus exigui tum census & obscuri inter priuatos nomis: ex collectitio milite nō parua manu per seditionē cōflata: crassari passim ac nō solū reliquias Christianas vexare. verū etiam hoies suæ gētis armis infestis petere: & sibi subdere cepit. Cuius conatibus orta inter Turcarū principes seditio facile cursum p̄buit. Nam illi dum sæpe inutcem laniant: acciris vndiq; oibus qui pro ingento p̄dæ rapināq; percupidī essent auctoritatem breui & nomen adeptus est: opida nō pauca partim

vi: partim deditiōne in potestātē accepit. Ottomano fili⁹ successit Orcanes: qui rem inchoatam a patre cōmode p̄secutus admodū pp̄gavit. Eum Amurates filius subsecutus est: qui duob⁹ de Græcorū īperio disceptātibus ab altero qui sup̄ari timebat in auxiliū accersitus Turcæ: primus trāsivit in Græciam: vbi consulto bellum p̄trahens: Postq̄ ambos enervatis consumptisq; viribus: fractos ac defessos animaduertit. Ver-
 sis (vt aiunt) proris: arma in eos sine vllō discrimine p̄ occasio-
 nē cōuertit. Et occupato Calipoli opido: p̄ oportune in Che-
 rōneso ad Hellepōti fretum sito: cætera græca opida aperte
 petere bello palāq; sibi & posteris Græcorū polliceri iperū
 nō dubitavit: magnāq; Thraciæ partē: nullis ferme obliſtere
 audētibus ditioni suæ subiēcit. Is vīta functus duos reliquit fi-
 lios Solmanē & Pazaitē. Solmane breui ē vīta subtracto: res
 vniuersa ad Pazaitē deducta est. Qui p̄peros fortunæ ade-
 ptus afflatus vsq; adeo nouelli regni fincis extulit: vt Thraciā
 pene vniuersam: excepta Cōstātinopoli ac Pera: Thessaliam
 Macedoniā: Phocidē: Boetiam: Atticā maiori ex parte occu-
 pauerit. Mysos quoq; Illyrios: Tribalos crebris excursionib⁹
 infirmauerit. Cōstātinopolim vero omī agro: suburbanisq;
 ac delicijs spoliavit: tā longa & p̄difficili obsidiōe vexauit: vt
 ciues desperata salute de deditiōe agere ceperint: perissentq;
 p̄culdubio: & in hostis sæuissimi potestātē venissēt ni Tamer-
 lanes ille Scytharum p̄potens rex instar torrētis ipso incurſu
 atq; impetu cuncta p̄sternēdo ac vastādo Pazaitē ipsum oc-
 currere ac reluctari conantē magno p̄ælio et ingēti strage su-
 peratū in Asia cepisset. hic est ille Tamerlanes terror gentiū:
 in cui⁹ exercitu duodecies cētena millia hoīm fuisse tradunt:
 Xerse ac Dario maior: quorū copijs siccata flumina prodide-
 runt. Iram ipse se dei vocitauit: nec nomini crudelitas defuit.
 Multas ac p̄claras Asiæ vrbes deleuit. hoies tāq; pecora truci-
 cidauit: nō ætati: nō sexui pepercit. Damascum nobilissimam
 Syriæ urbē diripuit atq; incēdit. Pazaitē cathena vinctū prā-
 dens quasi canē sub mēsa sua comedere iussit. ascēsurus equū
 eo tanq̄ scabello vsus est. post cladē Pazaitæ filij eius: qui cō-
 plures erant in potestatem venēre Græcorum: cum periculū
 euasuri in Thraciam traicere cōtenderent. Calapinus autem
 natu maior emissus a Græcis tādē patriū regnum obtinuit
 Aduersus quē Sigismūdus Rex Hūgariæ collatis signis præ-
 lium iniens: tumultuose fusus: castra & impedimēta reliquit.
 Christianorū ingens occisiō facta. Ioannes dux Burgūdiæ in
 eo p̄lio captus: multo auro libertatē redemit. Calapino mor-

Orcanes.
Amurates

Calipolis.

Solmanes
& in hist.
Asiatica
Solmanus
dicit. fo. 35
Pazaites.

Tamerla-
nes/ in cui⁹
exercitu
duodecies
cētena mil-
lia hominū
fuisse tradū
tur.

Damasc⁹ a
Tamerla-
ne incensa.
Vide Paza-
itis miserr.
captiuitatē
Calapinus
Sigismūd⁹
rex Hūga-
Ioan. dux
Burg.

- Moyfes.** tuo Orcā eius filio tenella ætate adolefcētulo Moyfes patru
us & vitam eripuit. Q uī paulopost sine filio desideratus Ma
humetē fratrem reliquit heredem : Is Valachis fortissimis &
bellicosissimis nationib⁹ trans Danubiū: vt ante dixim⁹ late
dominātibus bello attritis tributa grauiā imperauit. Nōnul-
los in Asia Turcarū regulos armis opp̄sitos regnis penit⁹ spo-
liant: Christianos sub ip̄erio suo degētes q̄ durissime afflixit
Mahumete mortuo Amuratē ei⁹ filiū : qui p̄ id tēpus in Asia
morabat: audita patris morte in Thracia traicere conātem
Mustapha ip̄erator Gr̄corū diū phibuit. Mustaphāq; reliquū ex Pazai-
tā filijs vt rerū potirēf emisit: & sūma ope p̄secut⁹ ē. sed Mu-
Amurates. stapha pugna superato & interēpto Amurates victor vniuer-
sum regnū cōsecutus Thessalonicā illustrē Gr̄ciā urbē : quā
tū Veneti possidebāt vī captā pugnatāq; penit⁹ diripuit. ea-
q; victoria auctus: Epirū atq; Etholiā nō obscuras puincias
reliquo regno adiecit. Illyriorū agros vastās opida multa vī
capit. diripuit atq; incēdit: vxorib⁹ more gētis q̄ plurimis iū-
ctus est: inter quas Georgij Seruię Despoti filiam duxit. Nec
diū post imemor affinitatis aduersus eū duxit exercitū. Geor-
Georgius gius ip̄ar generi potētia furentē veritus hostē: relicto vno ex
perfidus. filijs: qui cū p̄sidio Synderoniā tuerēf cū cōiuge cæterisq; li-
Synderoia beris ac gētis suæ sacerdotib⁹ in Hūgariā pfugit. Expugna-
ta est tñ Synderonia ac direpta. Despoti filio lumē adēptum
Io. Hunia- Georgius patria expulsus diū apud Hūgaros exulauit. Ioā-
des. nes Huniades iam per arma clarus: sæpe cū exercitu Seruiā
ingressus plurimis cladibus Turcas affecit eorūq; duces acie
cōslixit. Verū quīs Seruiæ magnā partē recuperauit: nō tamē
Georgio cuncta restituit. multa dedit amicis. Neq; iniuria: cū
& ip̄e sua virtute repulisset hosteis: & Georgij suspecta fides
esset: qui medijs inter Hungaros ac Turcas nunc illos fefel-
lisset. In his vero q̄ religionis essent : neq; Romanæ eccl̄siæ
auscultarent: neq; Mahumetis legem sequerentur.
- ¶ De bello contra Turcas ab Hūgaris duce Io. Huniade cō-
misso. Item de altero ab eisdem contra eosdem magno Chri-
stianorum detrimento habito / facto. Cap. V.
- L**ibet: quoniā ventū est: huius opera ad finē p̄sequi: cū ma-
le pugnatū esset in prælio Varnensi: de quo paulo post di-
cemus: fugiens Huniades: in Seruiā se recepit. Sensit ad-
uentū eius Georgius: atq; obuiam factus vententē interceptit:
& quasi hostē coniecit in vincula. Nec prius dimisit q̄ opida
suæ ditōnis ab eo pridē occupata recepit. Nec multo postea
cū Ioānes versus Sophiā copias duceret. Videreq; nō parua

Turcis illaturus dāna: Amurate omnia Hungarorū consilla patefecit. Vnde ille admonitus maximam Christianis intulit cladem: quēadmodum suo loco cōferetur. Cum vero Turcæ Constantinopolim eūcissent: atq; in Seruiā ducere exercitum minarentur. secundo auxilia petens ad Hungaros transit: & in Austriā neq; profectus Ladislaum adiit regem: grandæuus iam senex dignus veneratu: nisi recta de religiōe sensisset: ea in eo sermonis authoritas: ea corporis maietas fuit. Accessit huc Ioānes Capistranus ordinis minorū professor: vitæ mū-
 dicia & inter p̄dicatores euāgelij nostrotēpore insignis. Quæ fuit: an audire se vellet. Annuenti. Quod Romana ecclesia credit & docet exposuit: diu secū per interpretē de sacris elo-
 quijs disputauit. vt errorē suæ gentis relinq̄ret magnope hortatus est. Ille hoc deniq; respōsum dedit annis. 90. vitam produxi. Nec aliam religionem quā suscepi: a patribus noui. sapientem me ciues mei: quibus insoelicem hactenus putauerē. tu nunc quod sæpe agitant: senē delirū efficere cupis: laqueo vitam finire malim q̄ patrū traditiōes relinquere: atq; his dictis & conspectu abiit. tam periculosum est religionē imbuisse dānatam. Reuersus domū cum accepisset Michaelē Zilagum qui tum Albæ cum p̄sidio p̄erat: fratresq; eius Ladislaum quadrigis vectos urbem exisse milites misit: qui eos vel cōp̄ræhēderēt vel occiderēt. Michael ubi adesse hosteis aiaduertit curru desiliens: equū quē pone ducebant ascendēs veloci fuga saluatus est. Ladislaus in quadrigis reperit: multis vulneribus confossus ac discerptus interiit. sed non impune id Georgio cessit. Cognouit & Michael paucis post dieb; illum prope Danubij ripam iter habere. Aggressusq; cum armatis captiuum abduxit. Cui dextræ manus duos digitos amputauit: cum se gladio defenderet redemptus est Georgius magno auri pondere: Non tamen diu superuixit: cum trūcæ manus fluor sisti non posset: atq; hic perfidi hominis exitus fuit Lazarus filius post cum gubernationem suscepit excluso fratre nomine Georgio: quem quondam Amurates excæcauerat: Is cum sorere quam nupsisse Amurati diximus ad opem Mahumetis confugiens frustra eius auxiliū implorauit. Obijt deinde Lazarus: de cuius hereditate nō parua contentio exorta est. Gregorius Turcarum auxiliō paternum regnū vēdicare nititur. Vxor Lazari relicta Hungaricas opes implorat: nec Tatecuzma Vlrici comitis Ciliæ quondā vxor: ac Gorgij portionē hereditatis desperat. Ioānes cardinalis Sācti Angeli ab Hungaris inuitatus eo p̄fectus vt arcēs obsedit cōmea-

Ioā. Capistranus.

Michael Zilagus se fuga saluat Ladislaus in quadrigis reperit: confodit. Georgius duobus digitis inter se defendēdū amissis non diu superuixit.

Rastianus.

Amurates.
cū cētū mil
lib. armato-
rū Hūgarīā
intrauit.

Lector attē
de plusculū

Turcæ con-
sternati ab
Hūgarispa-
cēpetiuērt.

Vladislaus
Poloniæ
rex.

tus penuria compulsus redijt. Iulianus cardinalis sancti Angeli aduersus eum missus Hungarorū extulit animos. & arma sumere re-peruasit Rastianus quæ Turcis in Hungariā aditum præcludunt: aut apostolicæ sedis nomine recipiat: aut Hungaris tradidit. Rebus infectis non sine graui periculo (Vix enim Turcarum manus çuasit) Budā redijt. Nos Amuratis opera quæ medio cursu reliquimus prosequamur. Magnus hic vir fuit. domi belliq; tam suis amatus q̄ nostris odiosus: cum centū millib; pugnatorū intrauit Hungariā late populatus prouinciam: sterilibus annis impedimento fuit: ne regno potiretur. Cōmeatus penuria compulsus redijt. Iulianus cardinalis sancti Angeli ab Eugenio pont. maximo aduersus eū missus Hungarorū extulit aios & arma sumere p̄uasit. Exercitus Christianus vsq; Sophiā ad artū magnū p̄fectus est. Sæpe cū Turcis prospere dimicatum nō sine Ioannis Huniadis ingenti laude: qui tum copias ducta uit. Cuius nomen apud hosteis adeo terrificū fuit: vt plorantibus pueris matrefamilias taciturnitatem non aliter iperarent q̄ Ioannis præsentia minitātes. Congregati tñ non paruo numero Turcæ cū Christianis confligere non dubitarunt. Sed nō tam scelix eis pugna q̄ fortis animus fuit. superati virtute Hūgarica multis cæsis terga dedere. Hungari qui bello interfuere cupiditate gloriæ res suas āpliantes: ac de magnis maiora tradentes Imperatori Friderico superatos bello Turcas scripsere 30. millia hostiū cæsa: captaq; multo plura. Cardinalis sancti Angeli sex millia dūtaxat hostiū ī eo p̄lio cecidisse suis literis affirmauit. Signa militaria. 9. capta Ioānē Huniadē nō ducts tñ sed militis quoq; singulari virtute vsū. Eiq; fides habita. Turcis q̄ Christianorū victoria plus pauoris q̄ dāni attulit: nō Hungaricas tantum vires: sed Germanicas quoq; in se cōmotas arbi-
trantibus. Consternati ergo ac perculsi metu perinde ac totus occidens cōiurasset pacem petiere. Hungari qui suas vires nō ignorarent. nec tam potentia suæ q̄ casui victoriā imputarent: periculosum existimantes sæpius tentare fortunā oblatas vltro cōditiones pacis non recusarūt. Inducia bellī in. 10. annos dictæ iusturandū per sua sacra ambæ partes præstitere. Despoto Seruicæ quæ bello amiserat reddita. molesta ea res Iuliano cardinali fuit cui prosequenda victoriā videbat Eugenio quoq; Romano pōtifici nihil molestius nunciari potuit. Cui⁹ menti nulla maior cura infedit q̄ Christianæ fidei p̄pagandæ. Scripsit igit cardinali nullū valere foedus quod se incōsulto cū hostibus religiois pcussū esset. Vladislao regi Poloniæ qui eo tēpore Hungariam occupabat: vti conuentā dissolueret imperauit. Iuramē

ta remissit. Nouum instaurari bellū tum præcisbus tū minis ex-
 torfi. Ex Christianis principibus auxilia petiit. præter Philip-
 pum tamen Burgundiæ ducem neminē Christianæ religionis
 zelus comouit. hic solus classem instruxit/ quæ vsq; in Hellespō
 tum profecta Turcis ex alia transitū prohibere in Europā co-
 nata est. Franciscus cardinalis Venetiārū/ Eugenij nepos cum
 pluribus triremibus eo missus classi præfuit. Vladislao qui alie-
 num regnū inuasisset e re sua: visum est sollicitudinē belli prouici-
 alibus non deesse. Accersitis Igit̃ ex Polonia ac Boemia cæte-
 risq; vicinis gentibus auxilijs/ coactis ex Hungaria copijs: Tur-
 carū agros inuadere statuit/ Ioanni Huniadi castrorū cura com-
 missa. 40. circiter equitū millia fuisse tradunt. pleriq; dimidio
 minorem numerū p̃didere. reguli Hungariæ pontificesq; q̃ plu-
 rimi interfuere. Iulianus sancti Angeli cardinalis milites cruce
 signatos non paucos secū duxit. Iter per Valachiā receptū de-
 inde transito Danubio in Missiam ventū vt per plana & campe-
 stria loca in Romanīā trāsirēt. Amurates hostiū cognito aduē-
 tu: cum Græcis ac Turcis in Europa manentibus non satis con-
 fideret/ exercitum ex Asianis militibus cōparauit. Sed augebat
 animū trahendi freti nō mediocris cura/ qui classem apostoli-
 cam obtinere pelagus non ignorabat. Anxio vt aiunt & multa
 voluenti animo. Genuenses quidam curas ademerē qui suis na-
 uibus accepta pecunia transportare copias promiserunt. locus
 est vbi nō amplius q̃ stadia quinq; latitudo freti continet. Inter
 Propontidē & Euxinū pelagus tantū est spaciū quod Euro-
 pam Asiāq; disternat. Bosphorū Thratū dixere maiores
 a Bizatiōrū cornu. 60. ferme stadijs distātē. Hic Amuratis exer-
 citus transfuectus est/ aureo nūmo vectoribus p̃ capita tradito.
 quæ si vera est fama centū millia fuisse ferunt. Nam Christiani
 locum attigerāt cui Varna est nomen. Cum aduētare innumera-
 biles hostiū copias nunciatū est: Cedendū Vladislao Cardina-
 liq; videbat. Et ne circūueniri ab hoste possent munitū monta-
 numq; locū petendū. Huniades aduersari acresistere. Turcarū
 se nosse vireis dicere famā semp̃ maiorē esse. Qz si Turcæ ōnes
 adsint Hungaris tamen impares fore. Illos aurea & discolori
 veste. Hungaros ferro atq; ærefulgere. Christianū agmē & sta-
 re paratū & sequi. nec turba nec sarcinis p̃graue. Intentū: quo
 dux non modo signet sed etiā innuat. Cōtra si Turcarū mores
 inspiciant: foeminas magis existimare debere q̃ viros. Si fugiat
 exercitus Christianus quē rex Hungariæ ducit/ In quo legatus
 apostolicus adest/ In quo tot nobilissimi proceres militant: nun-
 quā deinceps Hungaris contra Turcas futurum animū. Vicit

Philippus/
 Burgūdus.
 solus classē
 in Turcas
 instruxit.

Genuenses
 hic notant̃,

Varna.

Hungarorū
 et Turcarū
 cōparatio.

Huniadis sententia. expectati hostes. postera die siue maioris exercitus specie p̄buere quā fama ipsa vulgauerat: siue qđ me-
 tuentibus omnia vero maiora vident. Siue qđ Amurates in co-
 gendo milite vulgatæ opinionī haud quaq; defuerat: territ⁹ Hu-
 niades eo cōspectu tum primū periculi magnitudinem animo
 voluens de fuga regē admonuit. Ille ferū cōsilīū arguens: per-
 niciosā magis fugā q̄ pugnā dixit. Cōmisso prælio sperari victo-
 riā posse: sæpe minoribus exercitibus cessisse maiores. Nec
 tam multitudinē bellatorū q̄ audaciā & ordinē p̄stare victoria.
 Deum quoq; respicere meliorē causam præstatorēq; se paucis
 si modo audeant exhibere: fugientes. Victoriā hosti tradere: fe-
 riendaq; terga & multā suorū cædem. Magnifica quoq; verba
 Ioannis pridie dicta plenus irarū rex exprobrauit. Iussiq; om-
 nibus arma capere præliū expectauit. Amurates in pximo col-
 le cōsederat. Ex quo suos pariter atq; hosteis spectare potuit.
 dato belli signo. 15. millia equitū qui pugnā prouocaret facto
 globo in Christianos impetū fecere. Singulis albæ sup loricæ
 vestes fuge: quæ vento agitatur instar alarū præ se ferebāt. totī
 dem viridibus induti sagulis sequebant. Aurea equorum freno
 multorū visa & multis galearū argenti atq; gemarū nitor Ipsas
 quoq; gladiorū vaginas prægrandes vniones ornabāt. Nō de-
 trectauere Christiani certamē. Itum est ferocibus in pugnā ani-
 mis. Superior acies nostra Turcas infugā vertit q̄ plurimis pri-
 mo impetu p̄stratis. p̄culit ea res magno metu Amuratē nihil
 tale verentē. fugissetq; p̄tinus prodito exercitu: nisi circūstantes
 Satrapæ cōpræhenso eius equi freno / ignauitā eius icrepissent
 fugientiq; cōminati necē fuissent. Perstitit ergo vel inuitus. Ius-
 silq; fortissimis arma sumere præliū instaurauit. Pugnātū est sū-
 ma cōtentione pluribus horis. nūc Christianis / nūc Turcis p̄p̄t
 quorū victoria sese præbente. Cadebant hinc atq; inde q̄ pluri-
 mi. Plures ex Turcis quorū corpora parum tecta: facile sagittæ
 ensesq; penetrabāt. Postremo tum nouus in hora hostis icede-
 re & sauciorū loca integri occupabāt / non tam virtute q̄ nume-
 ro superatī Hungari paulatim referre pedē cœpere. Tum Vla-
 dislaus cum globo suo: equos erga se nō minus fortes q̄ fidos
 habuit ex Polonia vt hostes ex acie victores diuerteret Christia-
 nisq; animū redderet: in tumultū quē teneri ab Amurate dixim⁹
 circūtectosq; vndiq; currus impetū fecit. Ibi noua pugna cōmis-
 sa. Nouus iniectus Amurati p̄uor. Trepidatū totis castris / nec
 iam cōsistendi animus aderat. q̄ si Huniadi par animus ac regi
 fuisset: & ardentī fortunæ dedisset man⁹. haud dubiū quin ea
 dies & Amurati vitā & posteris eius impiū Græciæ abstulisset.

Vide Turca-
 rum ornatū
 in bello.

Verū ipse vt primū cedere Christiana signa conspexit cum decem millibus Hūgaris ac Valachis ex acie se subtraxit: atq; in salutato rege nutante adhuc victoria fugam arripuit. fortasse rei militaris perito nulla in pugna salus visa / & saluare aliquos q̄ perire omnes maluit. Poloni acceptā eo prælio cladem: Huniadis uecordiæ atq; ignauitæ tradiderūt. Ipse sua cōsilia spreta cōquestus est. Vladislaus suæ forti dimissus dū fortiter circa munimenta hostiū pugnat equo deiectus: obruncatus est. Caput eius hasta infixum p̄ Græciā atq; Asiam in signū victoriæ populis ostentatū. Poloni ad vnū cæsi omnes/direpta castra & q̄ munitiones curruū tuebant/necatī Episcopi & p̄ceres Hungariæ qui aderant eadē calamitate oppressi. Iulianus cardinalis dum fugit amisso prælio cū iam hosteis euasisset: Hūgarorum perfidiā euadere non potuit. Potum equo dante apud stagnū forte reptum latrunculi quidā nouere: & arbitrati pecuniā apud eum esse/deiectū equo necauerunt. & ablati vestimentis nudū cadauer feris ac volucris dimisere. hic exitus viri fuit magni certe & admirabilis. In quo nescias doctrina maior an eloquentia fuerit. grata hominis præsentia/blandi mores/vita in omni ætate nitida/religionis zelus/qui omnia pro CHRISTO & mortem ipsā vere suaserit. Huniadē (vt ante diximus) fugientē: Despotus Seruicæ coepit. Poloni regem suū iam pacto bello pluribus annis viuere crediderunt/Captum non interfectū arbitrati Cardinali Venetiārū eius culpa cladis magna i parte imputata est. qui neq; fretum vti par fuerat custodiuit. neq; trāsuectos hosteis Christianis ducibus (quod secūdū fuerat eius officium) nunciavit. de numero cæforum minime constat. Illud exploratum est longe plureis ex Turcarum acie cecidisse. cæterum p̄ numero copiarū longe maius damnū CHRISTIANIS illatū. Victor Amurates neq; fugientes hosteis isecutus est/neq; gloriabund⁹ inter suos magnifica verba iactauit/neq; vt ante asueuerat hilarem vultū ostēdit. Interrogatus quidnā tristior esset / & cur non uictis hostibus exultaret: Nollem inquit hoc modo sæpius vincere. lubensq; vasa colligi: copias q̄ sup̄fuerāt domū remisit. Ipsæ Adrianopolim reuerius: deo suo quæ victoria fecerat vota persoluit. Exin voluens animo regni curas veræ fœlicitatis expertes esse. Incōstantiā quoq; fortunæ veritus/ quæ nulli p̄petuo bona est: accersitis prouinciārū maiorib⁹/Maume ten ex liberis suis natu maiorē pro se regē constituit. Ipse priuatam diligens vitā/in Asiā profectus: cum paucis oclj sui comitibus/religioni cuidam solitariæ sese addixit. Calibassa inter Satrapas Turcarum opibus & authoritate maior: Maumeti qui

Hunrades
cū decē mil
lib⁹ rege iſa
lutato iugit

Vladislaus
rex equo d-
iect⁹ obrū-
catus est.

Iuliani car-
dinal' exit⁹
miserabil'.

victor Amu-
rates tristi-
or.

Amurates
ex liberis su-
is natu ma-
iorē Maume-
metē : p̄ se
regē cōstituit
& vitā pua-
tā delegit.
Calibassa.

nōdū p̄ aetate aptus esset imperio gubernator dat⁹. Reliqui regis filij: ne quas regno turbas excitarent more gentis necati sunt. Foelicius apud Turcas priuatis q̄ regib⁹ liberi nascunt.

De alio bello per Huniade/qui ignominia apud Varnam accepta abolere cupiebat/celeriter apparato/& qd̄ Amurates a vita priuata ad bellū ducendū sit reuocatus. Cap. VI.

Efluxit deinde nō parū tēpus: in quo nec Hungari Turcas. nec Turcæ Hungaros armis laessere p̄sumserunt.

Sua quēq; calamitas domi attonitū tenuit. Cruentissima Varnensis pugna vires vtriusq; partis eliserat. Nec Turcis:

Huniades
ignominia
Varnæ ac-
cepta obli-
uisci nō po-
terat.

neq; Hūgaris ex bello idone⁹ erat: hos Huniades: illos Calibassa alieno noie gubernauit: ferocior Huniades: rei q; militaris peritior Ignominia Varnæ accepta obliuisci non poterat.

vnde dies noctesq; meditabatur quonā pacto abolere infamia: & resarcire dāna maxime posset. Spem bene gerēdæ rei Turcarum quies p̄buit. Qui iam pridē nullū belli apparatū ostē-

derant: vires illis atq; aīos defuisse ratus: tēpus idoneū existi-
mauit in quo pristina recuperare gloria posset: Turcasq; pes-

fundare: quibus si adsint exercitus: Imperatorē tamen pro-
fus defuturū arbitrabatur. Nec magis existimandū exercitū si-

ne duce: q̄ ducem exercitu carētem. Coactis ita repete copijs
ex Hungaria accersitis Bohemorū auxilijs: mercenariorum

quoq; militū non parua manu coacta ducere exercitū in Tur-
cas statuit. Quos prius aggredi ac cōficere credidit: quā no-

uissime ex Hūgaria nūciaretur. Eam rebus gerēdis solertiam
ac celeritate adhibuit. Consiliū eius Gregori⁹ Despotus Ser-

uiae vt ante diximus Turcarū ducibus patefecit. Magnūq; gē-
ti periculū imminens maius ostendit. Perculsi eo nūcio Turcæ

quid agerent nō satis intellegebant. Amurates iam senior re-
ligioni addictus regni curas abiecerat. Maumetes aetate mi-

nor tantā belli molem ferre posse nō credebarur. Callibassa
defuturā obedientiā putabant: qua nichil est in bello magis

necessariū. Trepidare igitur: aestuare modo huc: modo illuc
mentē cōuertere. Nullum consiliū satis placere: hærētibus in

Amurates
ab ocio bel-
li causa re-
uocatur.

deliberatione satrapis: nichil tandē salubrius visum: q̄ reuo-
care ab ocio Amuratē: neq; enim veterani militaturi sub alio

credebant. nec fortunā belli cunctandam arbitrabant q̄ sub
eo qui vincere consuisset. Calibassa eius sententiæ author fuit:

In qua re Mahumetis animū vehemēter offendit: Cupientis
in ea expeditione sese virū ostendere: verentisq; ne imperium
amitteret: si pater iterum regnū assumeret: vt sunt hominum
mutabiles volūtates. Missi ergo legati Amuratē reuocauere:

qui cōpato mox exercitu in hostem pfectus nō aliter q̄ si ad
 pdam pergerēt alacris milites duxit. Iam Huniades cū co-
 pijs Sophiā trāsterat: pstratisq; qui occurrerāt locorū pfectis:
 hostilibus agros late populat⁹: loco q̄ Basilia vocat castra po-
 fuerat. Cū aduentare Amuratis copix nunciānt: nō expecta-
 uit Huniades puocari: prior ipse pugnam iniit. Cōmissio p̄lo
 anceps diu certamē māsit. Quā parte pugnavit Huniades su-
 si hostes terga dedere nec parua strages edita: pari modo &
 Amurates in cornu suo victor: Hūgaros fudit. Postremo cū vi-
 ctor victorē incurreret: nō tulerunt Christiani Turcarū ipetū:
 qui q̄ virtute p̄starent: numero tñ superati: non tam victi q̄
 fessi cōpulsī sūt cedere. Huniades postq̄ suos neq; minis neq;
 p̄cibus sistere potest: cū paucis ex bello pfugit. Multi Hūga-
 riā p̄ceres: & nōnulli ecclesiarū episcopi in eo p̄lo cecidēre.
 Gregorius miles ad internetiōnē cæsus: nec tamē pauciores
 ex Turcis interiēre. Emptā multo sanguine victoriā Amura-
 tes domum retulit. Nec diu postea relicto Mahumeti regno
 quēadmodū prius destinauerat mortē obiit. Corp⁹ eius more
 maiorū in Bursa sepultum. Ea est Bithiniæ ciuitas: & Asiaticæ
 regni caput. Paulo anteq̄ obiisset: Amurates vxorē duxerat
 filiā Spōderbei nobilis in Pēderacia satrapis: ex qua natū fi-
 liū noīe Chialapīū sextū agentē mensem Calibassæ moriens
 cōmendauit. Ille Mahumetis gratiā initurus & matrē & pue-
 rum ei prodidit. Mahumetes accersitis triginta: vt alunt ma-
 tronis: q̄ puerū cognoscerēt. Postq̄ certam Amuratis sobolē
 esse cōstitit: strāgulatum matri filium reddidit. Funusq; regio
 more fraternū duxit. Auspiciā regni parricidīo consecrās. Sūt
 qui Calibassam alienum puerū Chialapini nomie suppositisse
 ferūt: illūq; pro filio Amuratis necatum: Chialapinum vero
 apud Constantinopolim clam educatum. Post capturam ve-
 ro vrbis inde subtractū: ac Venerias ductū: & hunc esse quē
 Calixtus pont. max. pro fratre Mahumetis in palatio custo-
 diri iubet. Nos vero periculum ad Græcos remittimus: quibus
 multa in hisce rebus figmenta interuentre nō ignoramus. Et
 sæpe tonforis filios regio defungi honore viderimus.

¶ De Mahumete fidei Christianæ ferali inimico: & quod Cō-
 stantinopolim Thraciæ vrbem excellentissi. armis & Chri-
 stiana fide spoliauerit. Cap. VII.

Basilia.

Amurates
regno/filio
iterū dimis-
so/moritur
Bursa.Mahume-
tes fratrem
ex prē ma-
tri strāgula
tū dedit.

Mahumetes igitur defuncto Amurate gubernacula re-
 gni ex voto adeptus: Instituta maiorū pro ingenio cor-
 rexerit. leges ipse suas domi forisq; tulit: arariū locuple-
 sauit: noua vectigalia excogitauit: copias auxit: i p̄ceres aut

aulicos sauire cōtumellari ve cepit: Hic est ille Maumetes q
 Cōstātinopolitanis: vt supra inuim⁹ bellū itulit: de quo nūc
 referre vt accipimus haud alienū fuerit: voluerat iā pridē aim
 Maumetes quonā modo Cōstātinopoli sibi subigere posset:
 neq; ad suā gloriā ptinere arbitrabat: vrbē in medio Turcae
 sitā esse: q̄ suo iperio nō pareret. Tātoq; mai⁹ ide noi suo de-
 cus accedere si eā vrbē expugnaret: quāto pgenitores sui idē
 conari: turpi⁹ a ceptis desitissent. Cū paucis igif participato
 consilio: castellū iuxta litus ad ostiū Bosphori paulo ab vrbe
 remotius aliud dissimulās incredibili celeritate extruxit atq;
 muniuit: bellū deinde vrbi nō modo indixit: Sed contra mira
 foedera cōtra iusiurandū intulit simul & gerere cepit. Sēserāt
 eius aim Græci diffidētēsq; suis virib⁹ ad Latīnorū opes cōfu-
 gerāt: lachrimis auxilia expectantes. Surdæ (Prohi pudor) no-
 strū principū aures fugre. cæci oculi. qui cadēte Græcia: ruitu-
 rā Christianæ religionis reliquā partē nō viderūt: quīs priua-
 tis quēq; aut odijs aut cōmoditatib⁹ occupatū: salutē publicā
 neglexisse magis crediderim. Maumetes interea coactis vn-
 diq; copijs mirabili apparatu: formidādo aio & ipetu terra ma-
 ricq; regiā vrbē aggressus: cuniculis ac latētib⁹ fossis altissime
 actis: aggere late edito: ponte: qua Perā opidū versus mare
 muros alluit vrbis. longitudinis ad duo millia passūū raptim
 extructo: turrib⁹ ligneis eoulsq; erectis: vt muros quīs altissi-
 mos excederēt. machinamētorū tormētorūq; multiplici adhi-
 bito genere oppugnata est vrbis. defensaq; summis vtrinq; vi-
 ribus. Non paucis dieb⁹ ad extremū voce pconis totis castris
 inclamatū est: Quinto Cal. Maij milites om̄s Ieiuniū sanctifi-
 cēt. sequētī die in armis adsint. Vrbē extremis viribus oppu-
 gnatur: triduo ciuitatē militū direptioni futurā constitutā die
 Ieiuniū ad noctē vsq; seruatū. Exin lucētibus stellis inuitatio-
 nes ac cōiuiua passim habita. & quisq; amicū ppinquū notū-
 q; habuit cū eo hilaris epulatus est. atq; vbi satis adhibitum
 tanq̄ se deinceps nunq̄ visuri essent: amplexati: exosculatiq;
 simul vltimū vale dixerūt. In vrbe autē sacerdotes sacras ferē-
 tes imagines sequēte populo vrbem lustrare. auxiliū de cælo
 petere: affligere corpora Ieiunij: atq; oratiōib⁹ vniuersi ciues
 intēdere. Subsecuta nocte ad sua quisq; loca defendēda redi-
 re. Erāt muri vrbis & altitudine & crassitudine toto orbe ce-
 lebres. Sed ob vetustatē & Græcorū incuriā pinnis ac propu-
 gnaculis nudī. Antemuralia vero oportune cōmunita. In his
 Græci salutē posuere. Armati milites inter muros & antemu-
 ralla pugnā sustinere decreuerūt. Triāgularē pene vrbis for-

Pera op.

Constanti-
 nopolis pe-
 ne triāgula-
 ris duabus
 partib⁹ ma-
 ri alluitur.

mā fuisse tradunt. Duas partes alluit mare. Nec muri defunt ad pulsandos naualeis ipetus idonei. Quod reliquum est ad terrā vergēs post alta moenia & antemuralia; q̄ annorauim⁹. Ingēti claudis fossa. Ceptū est plium paululū ante lucē: cum miles Turca periculi quā morā patientior esset: ac vulnera & sanguinē p̄darum dulcedine p̄saret: pugnatū est in tenebris maiore Turcā p̄nitie: i quos tela sup̄ne librabant. At postq̄ illuxit dato signo vndiq; nō solū Cōstātinopolis: sed etiā ip̄a quoq; Pera: ne quid auxilij Grācis p̄staret oppugnari cepta est. Sua cuiq; legioni muroz pars: ac portaz attributa: vt disceret labor fortis atq; ignauos distinguere: & ip̄a contētiōne decoris militū virt⁹ magis ac magis accēderet. pari modo & nauales socij attributas partes inuadere iussit. Admouētur vrb̄i lignez turres. Conuectant milites dolabras: falces: scilafq;. Et iam elatis sup̄ capita scutis: dēsa testudine succedūt. Grāci faxorū pōdera puoluunt. disiectā fluitātem testudinē lanceis contisq; perscrutant: donec soluta cōpage scutoz exāgues lacerosq; p̄stiterūt: fit strages. Et iam Turcā deficiētib⁹ animis lāguidi⁹ pugnāt. Sed adest Maumetes fortissimū quē q; noiatim vocitās. vtq; in plium redeāt adhortat: hos p̄mijis allicit. Illos minis deterret. Instauratur ex integro certamen. Turcā rursus subruere murū: portas quater innixi humeris & sup̄ iteratā testudinē scandentes: p̄hensare ostium tela brachiaz nitūtur. Iterū integri cū saucijs: semianimes cū expirātib⁹ euoluunt. Cernit varia pereuntū forma. & plurima mortis imago. Iohānes Iustinianus apud Genuam Ligurū metro polim nobili loco nat⁹ qui sup̄iorib⁹ dieb⁹ solus vrb̄e defensione videbat: i hoc certamine vulnerat⁹: vbi fluitare sanguinē suū aiauertit: neq; ceteros deterreret medicū q̄rens. clā sese pugna subtraxit. Sed ip̄erator vt abesse Iustinianū cognouit quo serit percōtat. Inuētūq; rogat ne pugna deserat. Ille nihil magis flexus aperiri portā iubet: qua curatur⁹ vuln⁹ in vrb̄e redeat. Erāt enī obserata vrb̄is ianuz quib⁹ ad antemuralia patebat iter ne qua fugiēdi facultas militi eēt: ac p̄pterea fortis hosti resisteret. fit iterea remissior defensio. Quod Turcā aduertētes acius incūbunt. Et qm̄ pars muri iam tormētis æneis disiecta fossam magna ex pte opleuerat p̄ ruinas ip̄as scādētes: antemurale cōscēdūt: Grācosq; loco deturbāt. Porta q̄ Iohāni pauerat oibus aperta fugā p̄fusiorē reddit. Tunc ip̄erator nō vt regē decuit decuit sed fugiēs in ip̄sis portā āgustijs cū cecidisset oppressus: calcatusq; obiit. In tāta multitudine pugnatōz duo tantū reperti sunt qui se viros calcatus

Constanti-
nopolis op
pugnatur.

Io. Iustinia
nus,

Constanti-
nopolitan⁹
ip̄erator fu
giens cū in
portā āgu
stijs cecidit
set opp̄sus
calcatus
obiit.

ostenderint: alter Græcus alter Dalmata. Theophilus Paleologus & Ioannes Sclauus qui fugere turpe putantes/cum diu Turcarum impetū sustinuisent multosq; obruncassent: deniq; nō tā uicti q̄ uincēdo fatigati/inter cadauera hostiū occubere.

Io. Iustina- Iustinian⁹ in Perā cum diuertisset: inde Chium nauigauit. Ibiq; nus, seu uulnere seu mœsticia morbum incidens: inglorius vitā finit. foelix si in ipsis Bizātij moenib⁹ animā exhalasset. In Ingre su portæ. 800. circiter milites ex Latinis Græcisq; p̄gere. parti vulneribus a tergo cōfossi. partim cōuersione oppressi. Et tam hostis superiorē murum tenebat: Saxaq; in ciueis deuoluēs ingredientibus suo auxilio erat. Tum subito capta vrbe: cæsis oibus qui resistere ausi sunt i rapinas est itum. Erat victorum infinitus numerus. In libidinem: in sœuitiā corruptior: non dignitas/non ætas/nō sexus quēq; protegebat. Stupra cædibus/cædes stupris miscebantur. Senes exacta ætate: fœminas uiles ad prædam iu ludibrium trahebant: vbi adulta virgo/aut quis forma cōspiciuus incidisset in manus rapientiū diuulsus: ipsos postremo direptores in mutuā pernitēte agebant. Dum pecuniam vel grauiā tēplorū dona sibi quisq; traheret maiore aliorum vi truncabantur. Cūq; in exercitu maximo ac dissono ex ciuib⁹ socijs atq; externis cōflato/ diuersæ linguæ/ varij mores/atq; cupidines essēt/ & aliud cuiq; fas/nichil illicitū toto triduo. in Cōstantinopoli fuit. Templum Sophiæ Iustiniāni Cæsaris opus: toto orbe famatum: & cui cōparari alterum nequeat: nudatum sacra supellectile: ad oēs spurcicias patuit. ossa martyrū: q̄ fuerant illa in vrbe p̄ciosissima canibus obiecta & suis. Sanctorū imagines aut luto fedatæ/aut ferro deletæ. Altaria diruta. In tēplis ipsis aut lupanaria meretricum facta/aut equorum stabula. Coacti sunt serui uerberib⁹ ac tormētis dñorū abdita scrutari ac eruere. Inuenti nō pauci thesauri quos in ipso belli principio infoelices suffoderūt ciues. Quibus si pro defensione urbis vli fuissent suā fortasse vitā: & patriæ libertatē seruassent. Sed auaro in aurū nulla potestas. captiui oēs in castra deducti. pudet dicere CHRISTIANORVM dedecus: dicā tñ & posteritati tradere nō verebor: qñ persuasū michi est futuros aliquādo & fortasse antequā moriar: qui tantā saluatori nro illatā ignominiam vlciscant. Simulachrū CRVCIFIXI quē colim⁹: & vērū deū esse fatemur. tubis ac tympanis præeuntibus raptum ex vrbe: hostes ad tentoria deferunt. spūto/lutoq; sedant/ & ad nostræ religionis irrisionē iterū cruci affigunt. Exin pileo: quē sartulū vocāt capiti ei⁹ iposito: corona vndiq; facta: HIC EST (inquunt) CHRISTIANORVM DEVS. Tum lapides/lus-

Cōstātinop. capif.

Vide miseria magnā.

Attē.

Pie lector huc & oculos & aium verte.

eūq; factātes miris dehonestāt modis. Sed nihil hæc obsunt deo nostro cælū tenēti. Nec maiestātē ei⁹ quoquo modo imitūere possunt: culus ea gloria ea sublimitas est: ea beatitudinis pfectio: vt Nec laudib⁹ humanis extolli. nec humiliari vituperijs vllis possit. Nos ista lædūt atq; cōfundūt: qui p ignauitā atq; desidā: dū veri Dei cultū perire sinim⁹: & in hoc sæculo bonū nomē & in altero spem salutis amittim⁹. Post hæc cōiutus Maumetes cū forte plus solito adhibuisset: vt sanguinē mero adderet: principes optimatesq; ciuitatis captos crudelis & sanguinari⁹ carnifex foede misereq; iugulari iussit. Rirelucas q; apud iperatorē plurimū poterat cælo ante oculos maiori filio: Altero ad illicitos vsus reseruato / securi pculsus est: duo alij ei⁹ filij occiderāt in bello. Isidorus cardinalis in eo tumultu captus: cū veste mutata nō fuisset cognit⁹. 300. asperis sese redemit: Id est gen⁹ pecuniæ admodū leuis. Multi & Veneti & Genuēses: & Latinoꝝ: alij gladio cæsi sunt: quidam multo redēpti auro. Insignis hic annus fuit expugnatione Cōstātinopolitana tā Christiano pplo foedus ac lugubris quā Turcarū gētī faustus lætusq; q; ab ortu saluatoris CHRISTI sc̄s & quinquagesim⁹ supra millenū quadringētesimus cucurrit. Pereses vetus colonia Genuēsiū: qui & Galathæ nūcupāt: cognita Bizantiorū clade priusq; rogarent: Maumeti deditiōne fecere. Muri vrbis diruti multorum bona contra foedus direpta: foeminae pueriq; ludibrio habitū.

¶ De Maumete in Hungariam ad Saum vsq; flumen exercitum ducēte / & ab Alba vulnere sub papillam accepto turpiter refugiente.

Cap. VIII.

Calibassæ: qui ad eū diem nō sine Maumetis displicentia vixerat: tanq; Cōstantino iperatori Turcarū cōsilia pdidisset: per miseros cruciat⁹ vita grepta: ingētes quas cumlauerat opes: exitio ei fuisse tradunt. Et q; Amuratē dimisso iperio ex priuata vita reuocauit ad regnū. auct⁹ eius pecunia Maumetes tāto rerū successu tumēs in Hūgaros expeditionē parare cepit. qua per triennū circiter inluctra accersitis ex omni regno pcerib⁹ penetratis Thraciæ montib⁹ cum maximis atq; infestissimis copijs ad Saum vsq; flumen peruenit: centū quinquaginta millia hoīm in eius exercitu fuisse tradunt. Pleriq; terriā partē huic nūero subtraxere. Calixt⁹ tertius qui p idē tps Romanā cathedrā sortit⁹ erat: Ioānē cardinale sancti Angeli: cui⁹ supra meminim⁹ p̄stati virtute virū: q Germanos in arma cōtineret: Turcarūq; cōpesceret impetū: ad eas p̄tets legatū misit. Is p̄missa pctōꝝ idulgētia cūctis q

De⁹ noster
nec laudibus huma-
nis extolli/
nec vitupe-
rijs vllis hu-
miliari po-
test.

Rirelucas.
Isidorus
cardinalis.

Anno ab
ortu Domi-
ni. 1452.
Constanti-
nopolis a
Turcis
capta.
Perenses.
Calibassa
cruciatur.

Ioā. Card.
scti Angeli

Ioā. Capistranus,

Huniades.
Alba vrbs
in Danubij
& Sauri cō-
fluente: apud
quā Maumetes
sub papilla fuit
vulneratus

contra Turcas militare vellent: adiuuante Ioanne Capistrano: qui per idem tēpus Hungaris euangelizabat: cruce signatorū haud paruū cōgregauit exercitū: nō diuitū ac nobilitū: sed inopis atq; incōpositi vulgi. Surdæ opulentum aures euāgelio: nec diuinus sermo principibus auditis. Contēti plenti rerum statu potentes futurū CHRISTI regnū nō nisi morientes inquirunt. credula paupertas facile p̄dicatoribus obedit. Supra. 40. millia signū crucis accepere. Tecta magis fide: q̄ ferro acies Huniades quoq; non paruas copias in armis habuit. Appropinquabat spe plenus & incredibili superbia tumens Maumetes: nec iam sibi vel montes vel flumina obstare putabat: gloriari inter suos Hungariā iam pene victā asserere: Latinorum imperatorē in propinquo esse dicere: deleto Græcorū imperio: Latinorū instare finē: Turcis oīa paritura: Spolia ingētia promittere. Germaniā atq; Italiā militū direptioni offerre: Perula cūcta Turcas armis tactare. Sed q̄ gloriofus eius aduētus tā turpis atq; infamis recessus fuit. Albā ad cōfluētis Danubij Sauri sitā paruā urbē oppugnare ad orsus obtinere nequaquā potuit p̄fregit machinis priores muros. Irrupere in urbē ei⁹ actes. pugnatū est interdū noctuq;. Nunc victi nunc victores visi hostes ad extremum vulnerat⁹ sub papilla Maumetes: relictis impedimentis per noctē trepidus aufugit. huius pugnæ seriem in historia Bohemica cōpræhendimus. Non est cur hoc loco latius insistam⁹. Auctores victoriæ tres Ioānes habiti. Legatus cardinalis: cuius auspicio res gesta est. Huniades & Capistran⁹: qui prælio interfuerunt. Verum neq; Capistran⁹ Huniadis: neq; idem Capistrani Huniades mentionem fecere in eis literis: quas Deo obtenta victoriā: siue ad Romanum pontificem: siue ad amicos scripsere: per suum quisq; ministeriū deum dedisse Christianis victoriā affirmavit. Auarissima honoris humana mens facilius regnum & opes q̄ gloriā partit. Potuit Capistranus patrimoniū contēnere. voluptates calcare. libidinē subigere. gloriam vero spernere non potuit. dicat forsitan aliquis nō suū illi honorem curæ fuisse: sed Dei. Qui per pauperes & inermes rem Christianā saluare voluerit. Cedimus huic assertioni: quis & Huniades ministrum se victoriæ: nō auctorem dixerit. ferunt Maumetē ab eo tempore nunq̄ postea eius cladis meminisse: quin mentum barbāq; manu demulcens: quassansq; caput: ei diei maledixerit qua pugnam ad Albam conferuit.

¶ De Macedonia/vrbibus/fluminibus/montibus/ & alijs in ea rebus.
Cap. IX.

Proxima Thraciæ ad occidentē ac meridiē cōiungit Macedonia terra: iperio quondā potita: q̄ inter duo maria p̄tēdit: Aegēū & Adriaticū. lat⁹ ei⁹ meridionalē Peonia & Paphlagonia excipit: q̄uis & ipe regiōes i Macedonū post ea iura cōcesserint Macedonia additæ: Epirus quoq; Macedonia attingit ex Illyrica terra. altera meridiē: septētrionē altera excipiens. In Adriatico litore Dyrrhachiu⁹ verus ciuitas iacet. ab Choromleso vbi sita est nacta vocabulū: Epidamus antea dicta: & a Corcyreis olim cōdita. Nec p̄cul infra Apollonia fuit optimis instituta legib⁹ Augusti Cæsaris: q̄ græcas sibi literas didicit studio memorabil. In altero litore Thessalonica est potens quondā ciuitas quā cū epistolæ Pauli apli: tū magni Theodosij p̄cep: atq; i placabilis ira famatā reddidit. Indignat⁹ enī ob cæsos in eo iudices: altoqui demētissimus ip̄erator: vniuersum vrbis populū trucidari mādauit vnde decim millia viroy cæsa tradunt. Non tulit Ambrosi⁹ Mediolanensū p̄t̄ifex tā imane facin⁹ incorruptū. Impatorē ab ingressu tēpli phibitū subire p̄nitentiā cōpulsit. Nec maxim⁹ princeps pastoris subire iudiciū recusauit: hic lex pmulgata: vt lata sup̄ morte hois sentētia ante dies triginta nō exequatur. hāc vrbē liberæ cōditionis fuisse Pli. tradit. Strabo cōditore elus Philippū Alexandri partē affirmat. ambo eam attribuit Macedoniæ. Andronicus Emanuelis ip̄eratoris Constantinopolitani fil⁹ hac in parte hereditatē accepit. Demūq; Ioānis fratris odio qui patri successit in imperio Venetis tradidit. Amurates Turcæ: vt ante diximus imperator eripuit: hic reliquā Macedoniam vsq; ad montes Peoniæ: & quā modo Albaniam vocāt: imperio suo subiēcit. Mira rerū mutatio: & fluxa humani imperij gloria: hęc est Macedonia quæ duob⁹ inclyta regib⁹ Græcia Thraciæq; subacta imperiū protendit in Asiam. Armeniā/ Hiberiam/ Albaniam/ Capadociā/ Syriā Aegyptum/ Taurum/ Caucasum subiugauit. hęc in Bactris: Medis: Persis dominata toto oriente possessa. Indiæ quoq; victrix per vestigia Liberi patris atq; Herculis signa circūtulit. Hęc eadem nostra ætate spurcissimæ Turcarū gēti subiecta. tributum pendere: fugum ferre miserimum cogitur. Magnesiā quoq; ac Thessaliā nostro tēpore Turcarū arma inuasērunt. Nobilissimi montes Olympus: Pteris: & Ossa. Pyndus insup̄ & Othris Lapitharū quondā sedes Turcarū imperio parēt. penes quos quinq; & septuaginta vrbes fuisse olim Pli. affirmat. Totum Peneum Turcæ possident inter flumina

Dyrrhachium.
Epidamus
Apollonia.
Thessalonica.
Theodosi⁹
ipe. ab Ambrosio Mediolanensū.
epif. ob scelus excomunicatur.

Philippus
Alex. pater
Andronic⁹
Emanuelis
impe. fil.

Olympus.
Pteris.
Ossa.
Pyndus.
Othris.
Lapithæ

- Gomphi.** Thessaliæ clarissimum iuxta Gomphos. hic fluuius oritur in
terq; Ossâ & Olympū nemorosa conualle defluens. Quingenta
ferme stadia percurrit dimidio eius spacij nauigabilis. in eo
tura ferme stadia vocant. Quinq; M. passuum longitudine vltra
visum hominis attollentibus se dextra/leuaq; leniter connexis
ingis intus sua luce. Viriader hac labitur. Peneus viridis calcu-
lo: amœnus circa ripas gramine. canorus aulum concentu. ar-
ripit amnem Orchon: nec recipit. Sed olei modo supernatan-
tem vt dictum est ab Homero breui spatio portatum abdicat:
penales aquas/dirasq; guttas argenteis suis miscere recusans.
hæc Plinius de Peneo: Tot CHRISTIANIS bona/Turcarū
arma eripuerē: quis nostrā magis desidīa icusauerim. In Thes-
salia Regem fuisse tradunt nomine Græciam a quo Græcia dī-
cta sit. Helenū quoq; i eodem loco regnasse. a quo Helena nū-
cupata est. Hemerustribus nominibus Thessalos appellauit:
Helenus. Myrmidonas/Helenas/& Acheos. hic Termopilarū angustiae
Myrmido- Persarū cæde insignes. Quæ licet olim Xersis impetū tenuē-
nes. re: Turcarū tñ armis claudere transitū minime potuerē.
Achel. ¶ De Boetia/Thebis/montib. & fontib. sacris in ea. Cap. X.
Termopl- Post Thessaliā Boetia succedit ab ortu in occasū porrecta
læ. P
Boetia. Euboicum mare Oetaneūq; sinū contingēs Thebarum
Theba. claritate apud omnes ferme historicos nominata hæc
Cytheron. musis natale in Eliconis nemore: hic saltus Cytheron & Hys-
Hysinen. menus annis & fontes Dyrce/Arethusa/& Aganyppe. Quæ
Dyrce. patria quondā Liberipatris: atq; Herculis fuit: quæ fortē pro-
Aretusa. duxit Epaminundam. Non cedens Athenis claritate ciuitas.
Aganyppe ea nostra ætate exiguum castellum Thebarum est. & a Turcis
Epaminun proximis annis cum reliqua Boetia occupatum.
das. ¶ De Hellade/quæ & Græcia & Attica est dicta. Cap. XI.
Hellas. Sequitur Hellas quæ a nostris appellata Græcia αττ επ. id
Græcia. est litus prisici vocauerē. Mutato deinde nomine Atticā dī-
Attica. xere. Homerus cunctos Atticā incolēteis appellauit Athe-
Isthmus. nenses: cū non ædificata forent Megara. ptenditur autē Atti-
ca ex Boetia vsq; Isthmū vbi colūna fuit: in qua hic inerat titu-
lus in parte Peloponesū spectante. hæc Pelopōnessus: et non
Ionía. In parte vëro Megara intuente: hæc non Pelopōnessus
est sed Ionía. Idem enim Attici & Iones fuere: qui tum de finī-
bus cum Pelopōnesiacis sæpissime disceptassent: hanc tandē
romano consensu colūnā erigi obtinuerūt. Atticā quāuis saxo-
sam & sterilē: plerq; tamē mirificis laudibus extulerunt deorū-
q; domiciliū esse dixerunt loca ipsa possidentū & parentū He-
roum. In hac ciuitas Athenensis quondā nobilissima fuit nulli-

us indigna præconij: tanta eius superfuit claritas. Eadē nostro tempore parui opidi speciem gerit. In eo tamen saxo quo vestustum Mineræ templum fuit. Arx est per omnē Græciam nominata cum operis magnitudine: tū difficultate oppugnationis: hanc Florentinus quidam: Maumeti tradidit: cum imploratis Latinorum auxilijs nullius opem inueniret. Rura ei ob eā zem tradita in quis æuum ignobile ducat.

¶ De Peloponesso & eius forma/ de Isthmo/ Examillio muro ab Amuratho diruto.

Pelopōnesus Atticæ iungitur totius Græciæ arx quondā didicta. Nam præter habitantiū in ea gentium nobilitatē atq; potentiā ipse locorum situs principatum designat &

Imperiū. Multi sinus insunt & p̄montoria multa. Insignes etiā & permagnæ vrbes Cheroneffus ipsa locorū varietate locūda Formā eius platani folio similitimā dixere longitudine ac latitudine ferme parem. Ab occasu in ortum stadiorū mille. 400.

περι μετροσ̄ siue ambitus omiſſis finib⁹: vt Polybio placet stadia quatuor millia cōtinet. Arthemidorus. 400. superaddit cui & Plinius consentire videtur. Isidorum authorem conſecutus.

Idem duo maria terram ambire dicit. Ionium & Aegæum. Angustiæ (vnde protendit Isthmos appellatur) quinq; millia passuū latitudinis continentes. has angustias p̄fodere Demetrius rex: didicator Cæsar: Caius princeps: Domitius Nero in-

sausto vt omnium exitu patuit incepto tentauerunt. Hic Corinthus nobilis colonia fuit. Græci principes postq̄ Turcarū potētia in Europam penetravit: ex mari ad mare producto per angustias muro Pelopōnesum a reliqua Græcia distinxerūt. Murum examiliū appellauerunt hanc prouinciā hodie Moream Latini vocant. In ea Achaia cōtinetur. Messenia/Laconia/ Argolis/ & Arcadia: quæ medium peninsulæ obtinet. Amurathes expugnata Thessalonica: subacta Boetia: & Attica p̄ter Athenas ad Examiliū vsq; profectus proterritis Græcis diruit murum/ tributumq; annuū deditibus se Pelopōnesibus imperauit. At cū Hungari instante Iuliano cardinali sancti Angeli aduersus Turcas arma sumpſissent. Cōfectisq; nonnullis foeliciter prælijs ampli⁹ instaret: vigerētq; hosteis/ Constantin⁹ q̄ postea apud Constantinopolim imperauit ibiq; necatus est. vt ante diximus: huius prouinciæ Despotus animo auctus & negare Turcis tributum/ & Examiliū instaurare non dubitauit. Ob quam zem magna deinde pecunia multatus est. & Examiliū denuo destructū cum victor Amurathes apud Vrnā Hungaros de-

uisset: deuicta Constantinopoli/ Albani/ qui plures Pelopōnesi sūcolebāt

Peloponessus.

Pelopon. platani folio similia.

Isthmos.

Corinthus.

Mur⁹ examilius.

Morea.

Amurates.

Albani po.

Peloponessus.

sūcolebāt

Maumetes

sum incolebant: sumptis armis Demetriū & Thomā Cōstantī-
 ni fratres regno deijcere annexi sunt. nobile quēdā græculū ad
 regiū fastigiū assumētes. Vtraq; pars Maumethis auxiliū im-
 plorat. Illi nobilitor pars visa iustior. Auxilia aduersus Alba-
 nos Demetrio fratric; tradita: Albani subiacti prioribus domi-
 nis parere. Maumethi, 17. millū aureorū tributum pensum
 Thomas quīs hæreditario iure iperatorē se dicere posset cui
 maiores longa serie Græcorū nomini imperauerāt/ metu tamē
 Maumethis eo titulo abstīnuit. Cū Calixtus pont. maxi. Chri-
 stianos principes in sui pontificatus initio aduersus Turcas in-
 uitaret: existimauit Thomas Turcarū imperiū pculdubio rui-
 turum: Maumethiq; tributū negauit. Cū vērō nō tam magnifi-
 ca facta q̄ verba esse animaduertit pro soluto tributo & adiectis
 donis Maumethi reconciliatus est. Nunc vērō si vera est fama
 quæ per hos dies allata est violatæ fidei maiorē subire poenā
 cōpulsus Maumethi prorsus subiectus est Peloponnessus tota
 Turcarū imperio adiecta. Eredienti Peloponnessū per angu-
 stias Isthmi ad reliquā Græciam. Strabo & Plinius occurrere
 Atticā tradunt. Ptolomæus Achaia culus fines hoc modo
 describit ab occasu Epyrum a septētrione Macedoniā & partē
 Aegel pelagi collocat. ad orientē eiusdem maris terminos po-
 nit vsq; ad Suniū promontoriū. ad meridiē Adriaticum pelag.
 iuxta litus: quod Achelous amnis irumpit in corinthiacū sinu.
 Quod si ita est: Atticā/Boetiā/Phocidem/Thessaliā/Magne-
 siam/Aetholiam & Acarnaniam Achaia ipsa cōplectitur: Idē
 tamē Ptolomæus alio loco mediterraneas Pelopōnessi ciuita-
 tes enumerās/ Elicē/Burā/Helenā/Phereā in Achaia esse di-
 cit: & propriā esse Achaia intra Peloponnessū affirmat: Nobis
 qui pro nostri operis instituto res Pelopōnessiacas & Atticas bre-
 uiter absoluimus/ & ad occidentē festinamus.

¶ De Acarnania/ & strage memoratu digna a Io. Vintimilio i
 ea facta. Cap. XIII.

Acarnania.
 Aetholia.
 Ducatus.
 Io. Vintimil-
 lius.

Arcania prior occurrit inter Epyrum Boetiamq; proten-
 sa: cui Aetholia vel conluncta vel commista esse videtur.
 hæc hodie Ducatus appellatur. Ioannes Vintimili⁹ na-
 tione Siculus filiam suā Despoto Acarnaniæ in matrimonium
 dedit. ex in vexantibus Acarnaniam Turcis ac generū obsiden-
 tibus tum paruo equitatu mare traiecit oblectores inuasit. stra-
 gemq; memoratu dignam edidit. nam parua manu ingentis
 fugauit copias. salutēq; genero peperit. Qui tamen paulo post
 per insidias captus a Turcis regnū amisit. Epyrum tamen ad-
 huc eius nomine teneri ferunt.

De Epiro. 14. gentis authore Theopōpo continēte/quod apud eam Paulus Emilius imp. Ro. vrbes. 70. fūditus euerit. quodq; in sinu Ambracio Cæsar Augustus Antonū & Cleopatra bello Attico deuicit. Cap. XIII.

Epirus in occidua parte ab Acroceraunijs montibus incipit: protēditurq; versus orientē vsq; ad Ambrachiū sinum per stadia. 1300. Septentrionalem eius partem Pptolomæus Macedoniæ coniungi tradit. Orientale Achaïæ vsq; ad hostia fluminis Acheloi. occidentale latus Ionico excipi pelago asserit. Strabo Aufonū hoc idem mare appellauit. In Epiro. 14. fuisse gentes Theopompus tradidit quarū celebratissimæ Chaones & Molossi. Regnum enim quandoq; tenuere prius quidam Chaone/posterior Molossi. qui propter regum cognationē ex Eacidarum sanguine prognati: mirum in modū amplificati fuerunt. penes quos Dodonæ vetus oraculū ac nobile viguit. Oraculum huius terræ maritimā foelicem atq; vberē tradidere. Multæq; olim vrbes & opida munitissima in Epiro fuerē. Sed propter populorū rebellionē qui cum Romanis contenderunt: prouincia vastata est. 70. enim Epirotarū vrbes a Paulo Emilio Imperatore fūditus euerfas esse author est Polybius/victis Macedonibus & Persa rege superato. Ex quibus maximū numerū viris Molossorum extitisse & mortalium. 150. millia in seruitutem redacta. Plinius Veronensis hanc cladem Macedonibus attribuit. duasq; vrbes ruinæ adiēcit. Credo quia Macedones Epiratorum Imperium obtinebant: vtrāq; gentem vno nomine Plinium compræhendisse. Apud Epirum Actica pugna late memorabilis commissa est. In qua Cæsar Augustus/Marcum Antonium nauali prælio vicit. & simul Aegypti reginam Cleopatram. Nam & ipsa huic certamini presens interfuit. ob quā rem victor Augustus in Ambrachio sinu urbem condidit/eiq; vocabulum indidit Nicopolim/Id est: victoriæ ciuitatē. Ambrachij sinus ostium: paulo q̄ stadia quatuor maius est. Circuitus: stadia. 300. amplectitur. optima omni ex eius parte statio. Ingradientib; occurrebāt olim a dextra habitantes Græci Acharnanes & Apollinis Actij templum quodam intumulo ad hostium emīnens/cui campus subiacuit lucumq; habens & naualia In quibus Cæsar vnde viginti nauis decimarum nomine reposuit / ab vno remorum ordine vsq; triremes adiungens. Sinistra vero Nicopolis est/ & Epyrotarū colonia Cassiope. nostra ætas Epyrum Artam appellat. Circa litus eius paucis ante annis præfectus reglæ classis nomine Villamarina triremes Venetorum insecutus cōpræhendit: atq; incendit. In eodē litore

Epirus.

Chaones.
Molossi.
Dodoneū
oraculum.Epirotarū
vrbes. 70. a
Pau. Emilio
fūditus
euerfæ.

Nicopolis.

Cassiope.
Arta.

apud Acrocerauneos mōtels finiri Adriæ vel Adriaticæ maris
nauigationē & Ionium incipere pelag^o: Strabonī vifum est:
apud quē mare Aufoniū idem quod Ionium esse apparet: cū
Epyri oram Aufoniō abluī pelago affirmet.

¶ De Albania inter Dyrachium & Apolloniam regione,
Cap. XV.

Albania.

QUæ nunc Albania dicit̄ olim Macedoniae portio fuit:
ad occidentē verſa inter Dyrachiū & Apolloniā fuiſſe
p̄didimus nō incelebreis priſco ſæculo ciuitates. Ser-
mogeni neq; Græcis: neq; Illyricis notus. Credimus hoc ge-
nus hominū ex Albania quondam veniſſe: q̄ vicina Colchidi
in Aſiatica Stythia memoratur: vt ſæpe barbaroz̄ inūdatio

Camuſa.

nationū Græciæ atq; Italiæ prouincias occupauit. In hac ter-
ra potens Camuſa fuit qui Chriſtianiſmū parētibus ortus: parū
tenax catholicæ fidei ad Maumetis inſaniā declinauit. Sed q̄
leuiter CHRISTVM deſeruit: tā facile Maumetis ſacra con-
tempſit. Redijt enim ad paternā legem & quīſ vtrāq; religio-
nem contēpſerit: neutri fidus: Chriſtianus tamen mori q̄ Tur-
ca maluit. paulo poſt Conſtantinopolitanā cladē morbo ex-

Geor. Scā-
derbechi^o.

tinctus. Georgius Scanderbechius eius hēritatem accepit
nobili loco natus: qui ætatē pene omnē in armis pro CHRIS-
TI noie pugnādo cōſumpſit. multas & magnas Turcarum
turmas bello vicit atq; deleuit. Soluſq; quodāmodo regionē
illam in euangelio CHRISTI cōtinuit: quīſ hodie toties ho-
ſtili ferro petita magna ex parte deſerta feratur. Rex Alpho-
ſus ſæpe milites in Albaniam miſit. & Troiam urbē in pote-
ſtatem receptam a Turcis defendit. Nepos Scanderbechi ex
fratre cum Turcarū patri fauēs inſidias patruo moliretur: ab
eo captus: & ad Alphoſum miſſus in carcerē cōiectus eſt. Ca-
lixtus quoq; Romanus pontifex auxilia pecuniaria Scander-
bechio nō pauca miſit. Valona in Albania nō magna ciuitas
eſt in portu maris ſita: qua breuiſſimus eſt in Italiam tractus.
Hanc Pazaites prim^o ex Turcis occupauit. Rebellantē Amu-
rates recuperauit. Neſcio quod malum minatur Italiæ.

Valona.

¶ De Illyricis gētibus de Manicheis hereticis, deq; Matronis
certo tempore poſt infirmitatem cum Monachis promiſcuae
manentibus.

Cap. XVI.

Illyrici.
Sclauī.
Boſnenſes.
Timauus.

POST Albanīā Illyricæ ſequunt̄ gētes ad occidentē: ſeptē-
trionēq; verſæ: hoc gen^o hominū noſtra ætas Sclauos ap-
pellat: & alij Boſneſes. alij Dalmatæ. alij Croaci: Hiſtri:
Carniq; nūcupantur. Boſnenſes in troſus ad Pānoniam ver-
gunt ſeptētrioni expoſiti. Reliqui adiacētes mari ad Timauū

vsq; fontels protendunt. hinc Ausoniã: illinc Panoniã intuētes. Timaeus autē in intimū Adriatici maris sinum excurrit: cuius fontē matrē appellari maris Strabo p̄didit. Iu Bosna rex gentis Despotus Stephanus noie: sic eni Reges appellare suos cōsuegre: quis CHRISTI religionē sectaret: diu tamen Baptismi sacramento abstinuit. Sed anno superiore vocato ad fe Ioanne cardinali sancti Angeli/ cuius sæpe meminimus: ab eo baptisimatis vnda p̄fusus & sacris nostris rite initiat. Turcis (q̄b̄ cū foedere iunctus erat) bellū indixit. Nunc paululū nutare affirmatur. In hac regione q̄ plurimū heretici possunt quos vocant Manicheos/ pessimū genus hominū/ qui duo principia rerum produnt: alterū malorū/ alterum bonorū. Nec primatū Romanæ ecclesiæ tenent. neq; CHRISTVM æquale consubstantiãlemq; patri esse fatent. horum cœnobia in abditis montiū conuallibus sita ferunt/ in quibus ægrotantes matronæ seruituras sanctis viris/ si quaserint ad certū tempus deo vouent. Redditæ sanitati p̄mittentib; viris vota perfoluunt promiscue inter monachos præfinito tempore viuentes. hãc labē nulla sedis apostolicæ decreta/ nulla Christianorū arma delere potuerunt. Sinit ad nostrã exercitationē regere hereticos deus.

¶ De Dalmatia & Croacia / & vbinā Liburnia. Cap. XVII.

IN Dalmatiã Raguseos magnis affecit cladib; Stephanus inter Bosnenses & Dalmatas ducatum possidens/ & Manicheorum veneno infectus: qui & si Christianos per insidias captos sæpe Turcis venundauerit. mittere tamē oratores Romanam: & auxilia sedis apostolicæ petere non erubuit. eius belli sumptus ex Christianis petens quod gesserat in Christianos. Nec desuere qui tam impiis verbis aures accommodarent.

¶ In Croacia mulier australis: quæ nuptias comitis: cum esset inferior sanguine: morum præstantia & formæ elegantia meruit: dum laxandi animi gratia ex castello in castellū obequitat: subito Turcarū interuentu capta: & apud eos aliquādiu detenta. impatientia tandē mariti non paruo auro redempta est.

¶ Quærat fortasse aliquis: vbinā Liburniã dimiserimus: quam permeasse Anthenorē Italiã petentē insignis poeta cōmemorata. Confusi sunt admodū prouinciarū fines/ nec expedire noua facile est: nedū quis vetustissima possit absoluerē. Plini⁹ Liburniæ finē initū esse Dalmatiæ dixit: & Tragurum marmore notum i ea esse. Salonã quoq; coloniã: quæ ab Iadera. 112. milibus passuū abfuit. Iadera v̄ro. 160. a Pola distare. Ex quo fit vt inter Croatinos & Dalmatas Liburni sedes habuerint. forsitā & Croatini nouū gentis nomen Liburnorum loca inuasē-

Timaeus.
Despot⁹ qd
Stephanus
Bosnensis.

Manichei
heretici.

Dalmatia.
Ragusei.
Stephanus
Bosnensis.

Croacia.

Liburnia.

Tragurū.

runt. Nobis hæc indicasse sufficiat. Si quis certiora desiderat
 priscos euoluat auctores. Ptolomæus Liburniam & Dalmati-
 am atq; Illyridem simul confudit. Et Illyridi quidem a septen-
 trionali plaga Pannoniam occurrere dixit. ab ortu superiore
 Mysiam: ab occasu Istriam: a meridie Macedoniam & Adria-
 ticum litus.

¶ De Istria/hodie Sclauonia dicta/& qd̄ Pomp. Mela & Ne-
 pos Istrum amnē a Danubio i Adriam fluere falso crediderūt.
 Cap. XVIII.

Istria.

Istriam veteres Italiae tradiderunt: in qua Parentium & Po-
 la est & Iustinopolis: quā caput Istri vocāt. Inconueniēter
 Italiae tamen iungitur Adriatico sinu dissecta: & in peninsu-
 lae modum circumdata mari: qua continenti applicata tergo: la-
 pidea est & mōtana regio: quam prisca Albia vocauerunt. Plyn-
 ius Istriam adhærere Liburniæ dixit. Ex quo palam fit Croatinos
 Liburnorum loco succedere. Istriam ab Istro amne dictam fe-
 runt: quem a Danubio in Adriam fluere falso credidit. Cui er-
 rori & Pomponius Mela & Nepos Padī accola aures adhibu-
 it. Nullus enī ex Danubio amnis in Adriaticū effunditur mare

Albia.

Argonautarū eos fabula decepit: quos per Istrum ex mari Pō-
 tico in Istriam vectos memoriæ proditum est. Sed constat eos
 in Istro in Sauum aduerso flumine nauigasse. Deinde Naupor-
 tum quem Labacum hodie appellari putauerim: cuius paludē
 Lugeum strabo appellat. Ex Nauporto vero per montes hu-
 meris vecta nauis in Adriaticum prouenit. Istri hodie Sclau-
 sunt: quibus maritimæ vrbes: italico sermone vtuntur. vtriusq; lin-
 guæ peritiam habentes: pars prouinciæ melior ea Venetorū:
 quæ maritima imperio subiecta est. Mediterraneā domus Au-
 striæ possidet. Opidum sancti Viti: quod ad flumen Titum sitū
 est Valenses habent. ex quo loco ad Aquilegiā. M. stadia es-
 se Tuditanus qui domuit Istros tradidit. finem Italiae Musiæ
 fluuium tradidit. In hac terra nichil ætate nostra memoria di-
 gnū gestum esse accepimus: quā q̄ australes & Venetos ma-
 gna de finibus contētio agitauerit: & vtriusq; partis subditi ar-
 mis cōtenderint: ad quas lites componendas nos aliquādo ab
 imperatore missi: quibus inducias belli ferim⁹: & novos terminos
 constituimus: vniuersam tamen litem amputare nequiuimus.

Nauportus
 Labacus.
 Lugeus.
 Sclau.

Titus. fl.
 Valenses.
 Tuditanus
 Musias fl.

Carni
 lapides. a
 Ptolō. Ia-
 pyeres.
 Labat⁹. M.

¶ De Carnis/& lapidib.

Cap. XIX.

Carni inter quos lapides enumerant Istros sequunt. Scla-
 ui tamē: quorū sermo regionē obrinet: Carnos bifariam
 diuidunt. Duplicē Carniolā esse dicētes. Alteram sicā &
 aquarum indigā: in qua Istros ponūt: & Tarlos qui medios in

ter Labatū & Tergestū incolunt mōtels: & ad Timauū vsq; p-
feruntur. Alterā irriguā: in qua flumē Sauus ortū habet & Nau-
portus qui Labatus hodie appellat: & alij plures fluuij. In hac
prouincia dū Fridericus imperator coronam regni Theutonici
apud Aquensē ciuitatē peteret: Vricus comes Tillæ: & Alber-
tus imperatoris frater coniunctis viribus Labatū insigne opi-
dum ex flumine cui adiacet dictū obsidione cinxere: diuq; ma-
chinis omnis generis oppugnaere: sed a Friderici militib; nō
sine clade repulsi: & castris exuti diuitem supellectilem perdi-
dere. hoc opidum Sclauū & Itali Lublanam vocant ex Lugea
palude: sumpto vocabulo.

¶ De Carinthia/ritu apud eam in nouo p̄ncipe creando/quo-
modo nobiles ex Ingonis principis cōiuiuo ad CHRISTI fi-
dem fuerūt inclinati/de cōlūctudine in fures/& de Comite Hē-
rico viro corruptiss.

Cap. XX.

Carinthia mōtana & ipsa regio Carnis applicatur ad or-
tum ac septentrionē: Stiria iuncta ad occasum ac meri-
diem Alpes Italas & forum Iulij contingit. Multa in ea
valles collesq; feraces tritici/multi lacus/multi amnes: quorum
p̄cipuus Drau: q; p̄ Stiria ac Pannoniā in Danubiū fert: haud
inferior Sauo. iperitū p̄uinciae australes obtinent: & archiducē
appellāt: cui ea regio paret. Quoties nouus princeps republ-
icæ gubernationē int: solēnitatē nusq; alibi auditā obseruāt. Nō
longe ab opido sancti Viti in valle spaciosa vetustā ciuitatis re-
liquæ visuntur: Cuius nomē tēporis aboleuit āriquitas: iuxta i-
pratis late patentib; marmoreus lapis erectus est. hūc rusticus
ascendit: cui per successionē stirpis id officiū hæreditario iure
debetur. Ad dexterā bos mater nigri coloris extat, ad sinistram
Paramatæ deformis equa: frequēs circa eū populus & oīs ru-
stica turma. Tum princeps ex aduersa pratorū parte procedit:
purpurati circū proceres ambiunt. Vexillum ante ipsum: et in
signia principatus. Comes Goritiæ qui palatij curā gerit inter
12. minora vexilla præcurrit. Reliqui magistratus sequūt. Ne-
mo in eo comitatu nō dignus honore videt nisi princeps ipse
præ se rustici speciem ferens. Agrestis ei vestis. agrestis ei pileus.
calceusq; & baculus in manu gestantis pastore ostendit. quem
postq; rusticus ex lapide venientē cōspicatus est sermone scla-
uonico (Sunt enī & ipsi Carinthiani Sclauite) Quis hic est incla-
mat/cuius tam superbū incessum video: Respondent circūstan-
tes/principem terræ aduentare. Tum ille. Iustus ne iudex est:
salutem patriæ quærens/ liberæ cōditionis dignus honore est
ne Christianæ cultor fidei & defensor ac ppagator: Respōdet

Tergestus.
Sauus. fl.
Nauport.

Lublana.
Lugea pa-
lus.

Carinthia.

Drau. fl. &
Pcolo. Da-
ros appel.
Attē. solēni-
tatem i no-
uo p̄ncipe.

De

omnes est: & erit. Rursus ille. Quæro igitur quo me iure ad hac sede dimoueat. Ait Goritiæ comes 60 denarijs abste hic locus emitur. Iumeta hæc tua erunt boueq; atq; equam ostendens. Vestimenta quoq; principis quæ paulo ante exiit accipiens. eritq; domus tua libera & abiq; tributo. Quibus dictis rusticus leui alapa principis data/bonū iudicē esse iubet. & surgens iumetaq; secū ducens loco cedit. Princeps vero cōscensio lapide nudum gladiū manu vibrans ad omnē se partē cōuertit. æquū iudiciū populo pmittens. ferunt & aquā frigidā rustico illatam pileo bibere: tanq̄ vini vsū dānet. deinde ad templū solēne pergīt. quod in ppinquo tumulo sitū est. sanctæ Mariæ vocabulū habens. & olim pōtificale fuisse tradit; vbi peractis sacrificijs princeps rustica indumeta deponit: paludamentūq; induit Cōiuuatusq; splendide cū proceribus in prata reuertit. Ibiq; pro tribunali sedens ius petētib; dicit. & fundos confert. fama est anno. 790. post CHRISTI saluatoris ortū imperante Carolo Magno ducē gentis Ingonē nomine ingens conuiuulum puñcialibus pparasse & agrestibus quidē ad conspectū suū intromissis in vasis aureis atq; argenteis. nobiles vero ac magistratibus procul ab oculis collocatis ficilibus ministrare iussisse interrogatum cur ita faceret respōdisse nō tam mundos esse qui vrbes & alta palatia quā qui agros & humileis casas colerent. Rusticis qui CHRISTI euangelium accepissent baptismatis vnda purificatis candidas & nitidas esse aias. nobiles ac potētes qui spurcitiis idolorū sequerent. sordidas ac nigerrimas. Sic vero pro aiarū qualitatibus instruxisse conuiuū. Castigatosq; ea re nobiles cateruatim sacri baptismatis vndam q̄rentes breui tēpore sub Vergilio: & Arnone Iuuanensibus ep̄is vniuersos CHRISTI fidē accepisse. hinc honos inuestiēdi principis rusticitati dat. Fuit autē dux Corinthiæ venator imperij: ad quē lites venatorum omnium deferebant vocatus in iudicio corā imperatore q̄relatibus nō nisi sclauonica lingua respōdere tenebat. multa huius puñciae ornamenta fuisse cōmemorant. multa priuilegia. facile id creditū est. Quādo imperatorē Ludouicū eius terræ ducatū filio suo Arnolpho primogenito cōtulisse nō est ambigū. Est & alia prouinciæ huius consuetudo in opido quod Clagesfurtinū appellant cōtra fures durissima. Si quis in furti suspicionē incidit: mox captus laqueo suspēsus vitam finit. Sumpto supplicio post triduū de suspicionē iudicat. si reum fuisse necatū inueniūt: pendere cadauer infame sinunt donec sua sponte cōsumptū decidat: sin vero depositū in cymiterio

Ingonis cō
uiuulum.

Dux Carin
thiæ venator
imperij.

Clagesfurtinū.

Consuetudo
in fures

cōdunt. Iustiq; funus a publico faciūt: & aie gratas exequias
 In hac puincia Comes Goritiæ. Henricus vir muliere corru-
 ptor. ipuberes filios media nocte ad potū fugere cōpulsit: In
 crepitas qui sine siti somnū agerēt. cū pastorib⁹ ac rusticis sæ-
 pius quā cū nobilibus diuersat⁹ est. senex sup glacie cū pue-
 ris lusit. Inter vulgata scorta frequētissime lauit: raro in aula
 præsus est solus coquū adiens ofulas in ipsa popina vorauit.
 Vestes induit viles ac perunctas. pect⁹ nudū & apertū ostendit.
 Oculi semp lachrimātes fuere. quē cū aliquando ad se veniētem
 Fridericus iperator ex fenestra intuit⁹ esset me vocitan-
 ans age inquit Aenea: principē qui ad nos sperat contēpla-
 re: si quē mundiorē pulchriorēq; videris aliquando effare. Mi-
 hi cū satis principē Comitescq; considerassem: foeda rusticitas
 visa est q̄ dnātū assecuta egregiā nobilitatē seruitio pmeret.
 huc vxor natiōe Hūgara forma pstanti: & audacia plusq; vi-
 ri cui vincula ididit: mox Vlrici comitis Ciltæ auxilio liberat⁹
 vxorē domo pepulit. Nec diu post vita funct⁹: filios bonæ in-
 dolis adolescētes & matri quā sibi similes reliquit hæredes.

¶ De Stiria olim Valeria dicta / qd̄ Fridericus Comes vxorē
 suam amore cōcubinæ ppria manu interfecit. Item quod no-
 bilis quispiā qui seipsum laqueo suspendere sæpe cogitabat:
 optimo in missa audienda est vsus remedio. Ca. XXI.

Stiria quā cōdam Valeriā inuenio nūcupatā ad orientē
 Pānoniæ iungit: lat⁹ eius septētrionale Austriā respicit. ad
 occidentem meridiē Carnis & Carinthianis occurrit. eadē
 quoq; mōtana puincia est. quīs in orientē porrecta planicies
 nō paruas habeat: Drau⁹ ac Mura isignes fluuij terrā irrigāt.
 Mura in Drauū exonerat: Ille i Danubiū. vrbiū ppli plerūq;
 Theutones: Sclauī q̄ citra Drauū rura colūt iperitū Australis
 familia: est in ea vetus opidū qd̄ Ciliā vocāt. Nōnulli Syllacē
 appellatum existimant. & opus fuisse. L. Syllæ de qua re ni-
 hil nobis exploratū est. Multæ ibi vetustatis reliquiæ visunt
 & Romanorū noia principū sepulchralia marmora referūt.
 in eo p̄fuit ætate nostra Fridericus comes: qui cū esset in libi-
 dinē pnissim⁹ & olim Veronicæ cōcubinæ incēsus amore: legi-
 timā coniugē ex comitib⁹ Croatiae natā sua manu interemis-
 set. cōcubinā vero pater eius Hermānus: vt est potentū iusti-
 cia in piluētē demersisset: vxores passim maritis abstulit.
 puellarū greges in palatiū rapuit: puinciales p̄ mācipijs ha-
 buit. Ecclesiæ bona diripuit. monetarū falsatores. veneficos /
 ariolos / nigromātas vndiq; ad se cōcluit. & quīs anno iubilei
 iam nonogenari⁹ / indulgētiarū causa Romā petisset reuersus

Hēric⁹ Co-
 mes vir mu-
 liere corru-
 ptior.

Stiria.
 Valeria.

Draus fl.
 Mura fl.

Cilia op.
 Syllace.

Fridericus
 comes amo-
 re concubi-
 næ legiti-
 mā cōiugē
 sua manu
 interfecit.

tñ nichilo mellor vñsus. iterrogat⁹ quid sibi Roma pñsisset in
 pristinos mores relapso & calceator me⁹ inquit ad cõsuetas
 ocreas post vñsam Romã redijt. Huic vita functo Vlricus fili⁹
 successit p cætera similis. Ingenio tm̃ & eloquẽtia maior. Quo
 sicut dictũ est intersecto. 4. &. 20. cõpetitores fuere. vt qui vñ
 ues vñditiq; bella cõciuerat: moriẽs quoq; feditiões excitaret.
 Sed optimates terræ possessionẽ Friderico iperatori traden-
 dã censuerũt ea lege vt cõpetitoribus secũdũ puinciæ cõsue-
 tudinẽ in iudicio respõderet. Relicta Vlrici armis defendere
 q̃ possidebat decreuit. Fridericus manu potẽti quũ plura ca-
 stella obtinisset: in Cilia tandẽ recept⁹ est: Arces loci tradẽ-
 te Ioanne Viconitio natione Bohemo: qui cũ fuisset magister
 militiæ comitĩs: accepta Cæsaris pecunia: a cõiuge eius dese-
 cit. Sed mox pœnitẽtia ductus grãde ausus & inexpiable fa-
 cinus tanq; scelus scelere redẽptur⁹: Imperatorẽ iam sibi secu-
 rũ: & cũ paucis Ciliæ morantẽ nocte cõnubia interrumpere ag-
 gressus est. Corruptis nãq; opidanorũ plerisq;: qui sibi adue-
 niẽti partẽ opidi traderẽt: hora cõstituta cũ octingẽtis equiti-
 bus intromissus cuncta miscere armis cepit. Affuit diuina ple-
 tas Friderico: q̃ illi p̃ter cõsuetudinẽ in arce superiori a natu-
 ra & humana ope munitissima ea nocte dormiendũ suaserat.
 proceres qui remãserant in opido capti oẽs inter quos & Ioã-
 nes Vngnadĩ cunctis Stirliensibus opulẽtor cũ Georgio fra-
 tre abductus est: Nec Vlrico Austriæ cællario: quĩs esset epl
 scopus: & ad tẽplũ cõfugisset parum est. Vsq; adeo apud ho-
 mines nostri sęculi diuina & humana periẽrũt. Fama est/ eaq;
 celebris/ inter Striẽses nobilẽ quẽpiam fuisse: cui sãpe in ani-
 mũ ceciderit: sei p̃m laqueo suspẽdere. Id ægre ferentẽ ex do-
 cto quodã viro remediũ petuissẽ aduersus eã tẽtationẽ. Cõsi-
 liũ datũ: ppriũ vt sacerdotẽ cõduceret: qui sibi manẽti in ar-
 ce quadã solitaria singulis diebus rem diuinã faceret: paruissẽ
 nobilẽ atq; annũ ferme cõtinuassẽ nulla suspẽdij cogitatione
 interueniẽte. Postremo rogatũ a sacerdote vt p̃ bytero victi-
 no: qui tẽpli dedicatiõẽ in pximo monte habiturus esset: au-
 xilio esse posset: licentiam dedissẽ: proponentẽ in animo pau-
 lopost sequi & sacris interesse: Stetissẽ diu postea nunc vna:
 nunc altera causa retentum: Deniq; circa meridiẽ profectum
 agresti cuidam in nemore occurrisse: qui rem diuinã in mote
 peractã esse: & populum oẽm abijssẽ diceret. Cõtristatum eo
 nũcio ignobilem infœlicẽq; se esse dicentẽ: qui eo diu sacrum
 CHRISTI corp⁹ nõ vidisset: agrestẽ cõsolari cepissẽ. Vẽditu-
 rũ si vellet nobilis emere: p̃mium quod inter existẽdũ diuinis

Io. Viconi-
 tius grãde
 scelus est
 ausus.

Attẽ. quo
 remedio.
 Nobilis q
 sãpe sei p̃m
 laq; o suspẽ-
 dere cogi-
 tabat: est
 vñsus.

meruisset: Sagumq; nobillis petiuisse scij nomine. Veditio-
 facta: mobilē nihilominus montē ascendisse: atq; orasse in tē-
 plo. Reuersum autē in proxima arbore suspēsūm agrestē in-
 uenisse. Sed postea diris cogitationibus haud quā vexatum
 fuisse. In puincia decoctum sal ad vicinas regiones importat
 Ea & ferri mineras locupletes hēt: & argētifodinas nō igno-
 biles: quis incuria principū argentū haud multū effodiatur.

De Austria & aliquot rebus gestis in ea. Cap. XXII.

Austria describere hoc loco haud necessariū existimam
 de qua ppriā historiā edidimus. In ea puincias post
 obitū Alberti Cæsaris Friderico se cōmiserunt: ea lege:
 vt si masculū pgnans regina pareret: tutor ei⁹ esset. Si foemi-
 nā: terrā dñs. Nato. vt p̄dictum est Ladisla^o tutelam eius Fri-
 dericus accepit. Milites qui sub Alberto meruerāt: cū stipen-
 dio se fraudatos dicerent: puinciā latrocinijs ac incendijs va-
 stauere. Eorum vexatio. 70. millibus aureis a Friderico redē-
 pta est cū Bohemi & Hungari excursiones in Austria facerēt
 Ex fororib⁹ Ladislaⁱ maior natu Vilhelmo duci Saxoniae nu-
 p̄sit. Ioānes Huniades cū regni Hūgariae coronā a Friderico
 frustra repetisset: cū duodecim millibus equitū ingressus Au-
 striam: oēm agrū inter Viennā & Stiriae mōteis diripiuit atq;
 incendit: Perentē Italiam Cæsarem rogauerunt Australes vt
 Ladislaum qui iam ppe modū adoleuisset in paterna heredi-
 tate apud se dimitteret. Relecta petitione: auctoribus duo-
 bus Vlcis: altero Ciliae comite Eyzingero: sumptis armis
 rebellauere. Redeuntē ex Italia Fridericū apud nouā ciuita-
 tem obsidione cinxere: quibus & Hēricus Rosensis natione
 Bohemus cum. 200. equitibus & mille peditibus sese adiūxit
 Et quis a Nicolao Ponti. Maxi. iussi essent: ne tutelā Cæsaris
 impedirēt: contēptis apostolicā sedis mandatis: & tantā ma-
 lestatū auctoritate derisa: sceleratū ppositum tenuere. docta
 eo tēpore Viennensis schola indoc:ā sententiā protulit: quae
 per appellatiōē ad futurū cōciliū interponendā suspēdi pos-
 se Romani p̄sulis mandata rescripsit. Ciuitas Viēnesis & ois
 Austria ex eo tēpore semp in armis fuit: temeratae religionis
 poenas pendens: Cessit furenti populo Fridericus. pupillūq;
 adhuc tenerū ea lege in man⁹ comitis Ciliae tradidit. vt cōuo-
 catis ad urbē Viennam vtriusq; paratis consanguineis & ami-
 cis: de tutela: de opidis: deq; ceteris contētionib⁹ principū:
 qui vocati cōuenissent: arbitriū diffiniret. Ladisla^o summa po-
 puloꝝ alacritate apud Viēneses except⁹: cū cta ex volūtate co-
 mitis administrauit. Ad cōstitutū diē cōciliij Ludouic⁹ Baua-

Austria.

Vexatio mi-
 litum. 70.
 millibus au-
 reis a Fri-
 derico redē-
 pta.
 Io. Hunia-
 des.

Frid. iper.
 obsessus.

Viēnesis
 schola.

f ij

ria & Vilhelmus Saxoniae duces. Albertus quoque Brandenburgensis/Carolus Badensis marchiones conuenere. Tum multi ex Bohemia/ plures ex Hungaria Barones: Imperator legatos misit. quibus & nos adiuncti fuim⁹. diu de re partium disceptatum. Sed cum oia ex arbitrio victoris agerent/ nec leges defederet quem arma non pertexissent: infectis rebus discessum est. Negata sunt oia que promiserat Austriaci imperatori/ dictum omne indictum fuit. neque iuris neque sigillis auctoritas habita/ barbara fide actum. In eo conuentu Ladislaus Ioanne Hunladem qui sibi regnum a Turcarum uisione seruauisset: ad principatus honorem euexit. qui suggesto in magno foro apud Carmelitas erecto/ sede sedes aurea/ regali paludamento ac diademate ornatus comitatum ei Bistricensem commisit. quod eo in loco minime licuit. neque enim regni Hungariae sub impio Romano maiestate gerere ius est. sed tanta reuerentia legum: quanta eis per arma siue datur siue relinquitur. Comes Ciliciae/ cum regem quo libet impellit: & ad se cuncta rapiens Eyezingerum Viennensemque continit concubinam quam viro interfecto sustulerat: reginali pene honore dignam. ex fauore tandem regio cadit. Et annitente Eyezingero & curia pellit. quem in exilium proficiscentem: quatuor tantum equites comitatus sunt/ Alberto marchione Brandeburgensi ne per contemptum a populo lapidaret: ad portam usque urbis securitate praebente. Sed quae facta & miserabilis eius fuga: tam superbus & fauorabilis reditus fuit. nam post annum cum iam ex Bohemia rex redisset: Suadentibus primoribus Austriae baronibus reuocatus: cum mille equitibus argento & auro fulgentibus Viennam repetiit: cui ad portas urbis & rex ad mille ferme passus exiit: & omnis nobilitas redeunti gratulata est. plebs quoque quae paulo ante lutum ac lapides in fugientem iactare tetrauit: sternere viam floribus quae redeunti transitus fuit: minime dubitauit. Vt est in utraque parte immodica/ siue amauerit/ siue oderit mira rerum mutatio & ludicris fortunae iocis. Eyezingerus extra gratiam regis factus: in castella sua recedens: imperatori quem grauiter offenderat reconciliatus est. nec diu postea adeo superbi erant: qui Ladislaus regis partem sequi bant: ut nouae ciuitatis suburbia in qua Caesare absente iacebat puerpera imperatrix: intrare presumerit & urbem expugnare contenderint. Quod ubi non successit: exustis quae obtinuerant locis abierunt. fuit saepe iter Caesarem & regem incassum tractata concordia. neque enim comes Ciliciae dum vixit: ex re sua existimauit vnanimes esse Austriae principes: ac eo mortuo cum Eyezingerus & Bohemia missus ad Caesarem leges pacis utriusque parti gratas dixisset & iam peritura prope diem Austria videretur: interitus regis subito nunciat⁹: non solum concordiam perturbauit: sed magnarum rerum & respublicae Christianae salutarium exorientem spem

Ladislaus.
Io. Hunladem
des quod a
Turcis Ladislaus
ignum
seruasset:
Comes efficitur.
Eyezingerus.

Attē. Comit
tis Ciliciae in
anno varia
fortunam.

profus abruptit. australes & a Cæsare & ab Alberto fratre de tradēda gubernatiōe requisit: puincialiū conuētū habuere. In quo legati Cæsaris seniori Austriæ principi (Is erat Impator) debere puinciā dixere. Albertus suo & Sigismūdi patruelis nomine regiæ partem hereditatis exposcēs. suasq; calamitates & inopiā tanto sanguini alienā referēs cōmiserationē inducere conatus est. Cōuentus respōsio fuit facturos puiciales qd̄ ius eq̄tesue dīdaret. Postq̄ fratres inter se cōuenissent. Interea latrones trans Danubiū in Austriā ad morauæ fluminis ripā munitū locū occupauere omnēq; circa regionē rapinis atq; icendijs vexare cęperunt. Aduersus quos p̄fectus Albertus latrones vi cępit. Interfectisq; pugnādo cōpluribus: quingentos & quiquaginta captiuos abduxit. Ex quibus. 80. furca suspendit. Quæ res magnum ei apud Australes & nomen peperit & fauorem. Vlricus vero Eyezingerus cum uisitato apud nouam ciuitatē Friderico Imperatore cuius partī studebat/ Viennā, repetisset: uocatus ab Alberto nihil mali suspiciās fidenter eum adiit. A quo mox captus in vincula coniectus est & in priuato carcere clausus. Indigna res uisā ciuibus. murmurare/ damnare omnes factum. Nemo tamen auxiliū misero asferre. Imperator sæpe rogatus Viennā petere aliquandiu distulit. ueritus ne qua fraus inesset. Interim Sigismūdus ex Athesi ad Viennā descendit. de inde ad nouam ciuitatē profectus principatus insignia ab imperatore accipiens pro veteri consuetudine in eius uerba iurauit. In qua solēnitare & Albetus affuit. Qui paulopost cum Sigismundo Viennam repetiit. Et ambo aduersus imperatorem conspirantes: Austriā sibi subigere conati sunt. Quorum studia sentiens imperator/ Viennā petere statuit. Et accersito Ludouico Bauariæ duce magni nominis principe eo se contulit/ imperatrice sequente. Appropinquāt: urbanus populus obuiam perrexit. Albertus quoq; & Sigismūdus nobili comitatu extra urbem impatorē salutauere. Habebat Albertus tria circiter equum millia in armis expedita. Quæ nō longe a Vienna in quodam tumulto imperatori se ostentauerunt magnūq; metum uentientī incussere. Suspicionē auxit Albertus qui sæpe ad eos p̄fectus ac seorsū locutus: infidias apparasse Cæsari uidebat. Ferunt eius militiæ ducē Alberto dixisse. facile si libet hodie Viennæ te dominū atq; Austriæ facio. Nam quis phibet quo minus Fridericū imperatorē eiusq; comites intercipiā. In me tātū soluta deinceps hæreditatis q̄stio erit. Victori leges atq; homines fauent. Subdubitasse Albertum aliquantis per. Demūq; respondisse. Poterā ignoscere si quod ais me ignorante fecisses.

Vlricus Eyezingerus ab Alberto uocatus/ in vincula coniectus est.

Sigismūdus & Albertus in imper. cōspirant.

At mandare turpia nō possum. postq̄ introgressū urbem sunt Albertus & Sigismūsus in domo quæ Pragēsis appellatur simul habitauerunt. Imperator priuatas ciuū aedes incoluit. Arx puincialiū noie custodiebat. Cōspirauerunt Sigismundus & Albertus eam noctu aggredi: atque irrumpere. Armataq; militū manu iter ingressi iureiurando se astrinxerunt non redituros domū nisi arcem intrassent. Sēserunt ciues moxq; arma sumentes: præsidium in arce mātus collocauerunt. Instabat ciuile bellū: & atrox pugna pro arce. Nec dubiū videbatur quin magno suo malo principes cōmissuri præliū essent. stetit diu res in ancipite. Ciuibus tueri arcem stabile ppositum erat: ducibus (qui arcem intrare iurassent) turpe videbat̄ infecta re domū reuerti. Et vim inferre plenū periculi erat. Postremo conuentū est vt ingressi principes arcē paululum imorati potato vino exirent. atq; ita delusa magis quā impleta religio est. Postridie arx cōsensu puincialiū in tres parteis diuisa: duas accepere Albertus & Sigismundus

Attē, religi
onē de arce
p vim capti-
enda.

Laudes
iper.

Reliquā imperator. delectiq; puinciales sunt: qui liteis fraternas dirimant. & sūma illis potestas data sed graue iudiciū contra potēteis est. Nobilitas & ecclesiārū principes imperatori fauentiores sunt: plebs Albertū præfert: Magno se iudice quisq; tuetur. Multa sunt in hoc Cæsare: quæ laudare possis. Corpus egregiū. & species imperatore digna. animus sedat⁹ et tranquillus/ingentū perspicax memoria tenacior/religionis ardens zelus. Ingens cupiditas pacis & octij. Singularē virtutē in quouis homine diligit dignaq; præmio ducit. ædificat splendide/ hortos tamen ac gemas plus æquo admiratur & amat. et in rebus gerēdis tardior ac remissior est. Tenacem pleriq; accusauerūt: & ad rem nimis attentū. Id fecere pximi antecessores Sigismūsus atq; Albertus Cæsares quorū prodigalitati cuiuslibet cōparata liberalitas videri auaritia potest: Cæterū Fridericus nec sua pfundit/nec aliena diripit. Verbis factis ve tēperans. Albertus frater eius longe dissimilis. Celer in aggrediēdis rebus belli ac gloriæ appetens. periculi contemptor/audax/laboris patiens. manu atq; igenio promptus/pecunias inter amicos partitur/ac pfundit. Inter opes pauper/ In paupertate diues/nulius rei magis quam famæ auarus.

Alberti fra-
tris Fride-
iper. moref

¶ De Morauia/per quā nulli/propter latronum insidias trāsitus patet.

Cap. XXIII.

Morauia.
Sigismūsus.

Procedenti per Austriam in aquilonē: Morauia occurrit gens ferox/ & rapinarū audax/ iter Hungaros Bohemosq; trans Danubiū sita. hanc puinciā æuo nostro Sigismundus imperator Alberto genero suo qui postea imperauit dono de-

dit. Rebellatē & impetrata facere recusantē Albertus magnus affectu cladibus. Nā supra quingentas villas excursionē cōbusit/mortaleis multos neci dedit/pecus pene omne abegit. Iugumq; ferre perfidā gentē cogit. In hac prouincia ciuitates & opida Romanæ ecclesiæ ritū tenent. & catholicæ fidei cōsentiant. Barones ferme oēs Hussitarū labe infecti sunt. Hic cum verbū dei prædicaret Ioannes Capistranus: & in errores Hussitarum vehementius inueheretur: Baronis nō parui nois quē Ezernahorā vocāt secuta cōuersio est. qui relicta priore perfidia cum duobus millibus subditorum veritatē Romanæ sedis amplexus est. filius ei⁹ doctrina & morib⁹ clar⁹ nō diu postea Olomucensis ecclesiæ pontificatū obtinuit. Ea est vnica ciuitas Morauorū Episcopalis. Regnū inter Morauos aliqñ fuit latissimū ac potissimū: qd⁹ vsq; ad filiū Suatocopi durauit. cui⁹ fortunā in Boemica cōscripsimus hystoria. At cū fili⁹ Suatocopi ecclesiā dei sperneret: regnū genti adēptū est. Quod postea Romanī Cæsares in Boemiā trāstulerūt. In hac puincia cōplura sūt opida plena populo & opib⁹ abundātia. Inter quæ Pruina p̄cipatū obtinet & Znoynea/Sigismūdi obitu memorabilis. Hac nulli transitus patet: nisi armato potentiorib⁹/latronib⁹ omneis aditus obsidentibus. sermo gētī mistus est Teutonicus ac Boemicus. supant tñ Bohemī quorū est regionis imperiū. Quæ gētes olim Morauā incoluerit: nō facile dixerī. Quātū vero ex lectione Ptolomei accipe licet: Marcomanni & Sudini/Candiq; Morauā & Austriā quæ trans Danubium iacet incoluisse vidēt. ¶ De Slesia puincia/de mira apud Vratisslauiā vrbē seditione deq; Bulcone Opillensi/viro neq; inferos neq; superos esse dicente/animāq; cū corpore interire putante. Cap. XXIII.

Slesia post Morauā sequit̄ haud ignobilis puincia quā fluuius Odera plabit̄ inter amneis Germaniæ loco cognitus. fontes eius in Hungaria q̄ Slesia: ad orientē iungit̄. Mare Baltheum cursum terminat. lōgitudo regionis. 200. ferme passuum millia continet/latitudo circiciter. 80. Caput gentis Vratisslauri est amplissima ciuitas ad ripam Oderæ sita/priuatis ac publicis ædificijs magnifice ornata. Cuius episcopatum maiores nostri aureum vocauerūt/Hussitarum bella luteum reddiderūt. In hac vrbe (regnante apud Bohemos Vncellao) orta seditione: Consules quorum prima potestas/per fenestras ex portio in forum precipitati/ gladijs ac lancels iratæ plebis excepti/ditum spectaculum præbuere. Cuius rei auctores: SIGISMVNDVS IMPERATOR/paucos post annos: securi percussit. Duces Slesia: multi admodū numero; inter quos paterna

Hussitæ.
Io. Capistranus.
Ezernahoras.

Olomusa.

Marcomanni.
Sudini.
Candi.

Slesia.

Odera flu.

Vratisslauri
Seditio i q̄
cōsules p̄ fenestras p̄cipitati: laceffa a plebe sūt excepti.

gem ac curiā pascit, quibus exactis ad alterā partē fit trāsīt⁹. Statuta sunt: q̄ p̄stare prouinciales oportet. Si māserit vltra p̄finitū tēpus: Rex suo viuere sumptu cogit. Cū rex gētis patrū nostrorū tēpestare obiisset: Relictā filiā Vilhelm⁹ dux Austriae in matrimoniu accepit. Illiq̄ regno p̄fectus est. Non placuit Polonis rex Theutonic⁹: Vladislāu ex Lituania vocauere. Electoq̄ Vilhelmo cōiugē ei⁹ & regnū nouo regi tradidere. Gētis fuerat Vladislaus: & idola coluerat. Sed baptisimū cū regno suscipere nō recusauit. Cōuersus ad CHRISTVM: religiosum principē gessit. Multos ex Lituaniis ad euāgeliū traxit. Pōtificales ecclias nōnullas erexit. Ep̄os magno honore p̄secut⁹ est. Inter equitādū quotiescūq̄ tures tēploꝝ ispexit: detracto pileo caput inclinauit: Deū: q̄ coleret in ecclia venerat⁹. Cū Tartaris regni limites infestātib⁹ foeliciter dimicauit. Pruteonis maximo bello vicit: de quo iter res Prutenicas memorabim⁹. Ex priorī cōiuge plē nō sustulit: cū qua matrimoniu haud legitimū fuit. Ex sc̄da iā ferme nonagenario duonati sunt filij Vladisla⁹ & Cassimir⁹: is Lituaniae ducatū cōsecut⁹ est: prior patri regno Poloniae succedens ad Hūgariae quoq̄ regnū accersit⁹ in bello Turcarū: vt ante narratū est: cecidit. Qua re cognita solliciti Poloniae p̄ceres de successore / Fridericū cū marchionē Brādeburgēsem: q̄ pueritiā in regno transegerat: linguāq̄ gētis & mores tenebat: vt regnū accipet rogauerūt. Respōsum datū est Cassimirū Lituaniae ducē q̄ frater eēt defuncti heredē extare. Sc̄ficari ei⁹ animū oportere: cui fraternū: paternūq̄ regnū cupiētī ip̄edimentū afferre & dignitate sua. Fridericus nō duceret, pari moderatiōe & Albert⁹ Bauariae dux erga Ladislaū Alberti filiū vsus est. Qui Bohemiae regnum sibi oblatū recusauit. Fridericus quoq̄ imperator & ab Hūgaris & a Bohemis ad hereditatē Ladislaui vocat⁹ nūq̄ audire iustiniuit: q̄ patrueli p̄iudiciū faceret. Ingēs laus nostrae aetatis: & magnū decus germanici nominis: q̄uis nō ambigo esse aliquos qui nō tam iustitiā: q̄ ignauitiae tradunt: Alienis regnis quēpiam abstinere. Ego quod boni speciem habet non laudare nō possum. Cassimirus autem & si difficile a Lituaniis dimitteretur: qui suum ad se principem retinere cupiebant: in Poloniam veniens pacificā regni gubernationē accepit. nec diu postea sororē Ladislaui regis duxit vxorem: Multa ei aduersus fratres Theutonicos: qui sanctae Mariae appellantur bella fuere: de quibus in rebus Prutenis referemus.

¶ De Lituania regiōe / Vitoldo viro facile sanguinario in ea regnāte / de solī ad transitū æstiuo tēpore difficultate: gētis in

Vladislaus cum regno baptisimū suscipere nō recusat.

Fridericus marchio Brādeburgē. regnū recusauit.

Albertus Bauariae dux / Bohemiae regnū sibi oblatū recusauit.

Cassimirus

moribus qualitate / & quæ super sacrorum diuersitatibꝫ Hieronymus Pragensis, heremita denarravit. Cap. XXVI.

Lituania.
Vitoldꝫ / vir
crudelis,

Lituania & ipsa late patēs regio Poloniæ ad orientē cōnexa est: palustris ferme ois ac nemorosa. Vitoldꝫ huic præliuit Vladislai frater: Qui relicto deorꝫ cultu cū regno Poloniæ CHRISTI sacramentū accepit. Magnū Vitoldi nomē sua tēpestare fuit: quē subditi adeo timuerūt: vt iussu laqueo se suspēdere parere potius q̄ in principis indignationē incidere voluerint: detrectātes imperiū insutos vsina pelle vluentibꝫ

Attē. viri sã
guarij mo-
res,

crudeliusq; alijs effecit supplicijs. Equitās arcum semp tēsum gestauit. Si quē cōspicatꝫ est aliter icedere q̄ voluit: cōfestim sagitta cōfodit. multos quoq; p ludū interemit. Sanguinarius carnifex: vt esset inter populares & ipm principē certū faciei discrimē: radere barbā oibus iperavit. Id vbi nō successit: faciliū eni ceruicis q̄ barbæ iacturā Lituanis ferebant. tōsus ipse mentū & caput pdijt: capitale interminatꝫ: si quis puincialiu pilos faciei capiti suo deponeret: Rex a Sigismundo Cæsare Lituanorꝫ appellatꝫ prius obiit q̄ legati diadema ferentes se cōuenirēt. Successor Suidrigal vsam nutriuit. Quæ sueta ex

Suidrigal
vsam nu-
triuir pro-
pter quam
postea in-
terijt.

manibꝫ eius panē accipere sæpe in syluas vagabāt. Redētū vsq; ad thalamū principis ostia quæq; patebāt. Ibi cōfricare ac pulsare pedibꝫ ostiū: cū fames affuit cōlueuit: cui princeps aperiēs cibū p̄buit. Cōspiraure nobiles aliquot adolescētes aduersus principē atq; vsæ modū secuti. sumptis armis cubi culi p̄cipalis lanuā cōfricauere. Credit Suidrigal vsam ad esse: ostiūq; aperuit Ibiq; mox ab insidiātibꝫ cōrossus interijt

Attē. mo-
res,

Prouinciæ deinde gubernatio ad Cassimirū peruenit. Ad Lituanos æstiuo tēpore difficilis transitus est palustribus aquis cūcta ferme obsidētibꝫ: hyems p̄bet aditū astrictis gelu lacunis. Mercatores sup glaciē ac niuē iter faciūt. pluriū dierū cibaria in vehiculo ferētes. nulla certa via meatus: sicut in mari siderū cursus ostendit. Rara inter Lituanos opida: neq; frequentes villæ opes apud eos: p̄cipue aialis pelles: quibus no

Zibellinæ
& Armelli-
ne pelles.

stra ætas Zibellinis: armellinisq; noia indidit. Vsus pecuniæ ignotus: locū eius pelles obtinent: viliores cupri atq; argenti vices implent p auro signato p̄ciosiores. Matronæ nobiles publicæ cōcubinos habent: permittētibus viris: quos matrimonij adiutores vocant. Viris turpe est ad legitimam coniugem pellicem adijcere. Solutur tamē facile matrimonia mutuo cōsensu. & iterū atq; iterū nubūt. Multum his ceræ ac mellis est: quod syluestres in syluis apes cōficiūt. Vini rarissimꝫ vsus

& pants nigerrimus. Armenta victū p̄benti multo lacte vtētibus. Sermo gētis Sclauonicus est. latissima est enim hęc lingua: & in varias diuisa sectas. Ex Sclauis enim alij Romanā ecclesiam sequuntur: vt Dalmatæ: Croatini: Carni ac Poloni. Alij Græcorū sequuntur errores. vt Bulgari: Rutheni: & multi ex Lituaniis, Alij pprias hæreſes inuenēre: vt Bohemi: Morau & Bosnēſes: quorū magna pars Manicheorū imitātionem. Alij gētili adhuc cæcitate tenent: quēadmodū multi ex Lituaniis Idola colentes. Horum magna pars æuo nostro ad CHRISTVM cōuerſa est. Postq̄ Vladislau ex ea gente Polonia regnū accepit: Noui ego Hieronymū Pragēsem sacris literis apprime eruditū: vitæ mūdicia & faciūdia singulari clarū: qui annos supra viginti in heremo Cāmaldueſi in Apēnino etrusco pœnitentiā egit. hic oriēte apud Bohemos Hussitarū hæreſi fugiēs pestiferū virū in Poloniā trāſiuit. Vbi acceptis lris ab Vladislao rege cōmendaticijs p̄dicatur euāgeliū CHRISTI ad Vitoldū principē in Lituaniā penetrauit: multosq; populos Vitoldi fauore fretus ad salutiferā dei CHRISTI fidē cōuertit. Venitq; tandē ad synodū Basiliēsem. vocatus a Iuliano sancti Angeli Cardinālī cū de rebus Bohemicis agerēt: narrabat hic multa de Lituaniis: quæ pene incredibilia videbātur. Audiebā ego ex alijs eius dicta. nec mouebat vt crederē: libuit adire hoiem atq; ab eius ore lata cognoscere: comites mei fuerunt Nicolaus Castellanus: qui tum cardinalis Iuliani domū regebat. Bartholomeus Lutmanus Archiepiscopi Mediolanensis scriba: & Petrus Noxeranus Cardinalis Firmlani secretarius: viri graues & docti hoiem in cella sua trans Rhenū apud Carthusienses cōuenimus. cuius hęc narratio fuit. Primi quos adij ex Lituaniis serpētēis colebāt. paterfamilias suū quisq; in angulo domus serpētem habuit: cui cibū dedit: ac sacrificiū fecit in cœno iacētī. hos Hieronymus iussit oīs interfici. & in foro adductos publice cremari: Inter quos vnus inuētus est maior cæteris: quē sæpe admotū ignis consumere nullo pacto valuit. Post hos gentē reperit: q̄ sacrū colebat ignē. eūq; perpetuū appellabat. Sacerdotes tēpli materiā ne deficeret ministrabāt: hos sup̄ vitā ægrotatiū amicti cōsulebāt. Illi noctu ad ignē accedebāt: Mane vero cōsulētib; respōsa dātes vmbra ægroti apud ignē sacrū se vidisse aiebāt. Quæ cū se calefaceret signa vlt̄ mortis vel vitæ ostēdasset: victurum ægrotū facies ostensa igni: Contra si dorsum ostentasset: moriturū portēdit. Testari igitur & rebus suis cōsulere suadebāt: delusionem hanc esse Hieronymus ostendit:

Hieronymus Pragēse. heremitam.
Lituanos ad Christi fidem conuertit.

Narratio de Lituāis per Hieronymū Pragēsem heremitam.
Serpentes colebant.
Ignem alij coleb.

Solē & mal-
leū alij.

Syluā alij
venerabāt.

Attē. illuſio
nem.

peruaso populo deleto tēplo / ignē dissipauit. Christianos mo-
res induxit. profectus in rorſus aliā gentē reperit: quæ solē co-
lebat / & malleum ferreū raræ magnitudinis singulari cultu ve-
nerabatur. Interrogati sacerdotes quid ea sibi veneratio vellet
Responderunt olim pluribus mensibus non fuisse visū solem.
Quem rex potentissimus captum reclusisset in carcere muni-
tissimæ turris. Signa zodiaci deinde opem tulisse Soli: ingent-
q; malleo perfregisse turrim: Solem q; liberatum hominibus re-
stituisse. Dignum itaq; veneratu instrumentum esse: quo mor-
tales lucem recēpissent. Risit eorum simplicitatem Hierony-
mus / inanem q; fabulam esse monstrauit. Solem vero & Lunā
& stellas creatas esse ostendit. Quibus maxime deus ornauit
cælos: & ad vtilitatem hominū perpetuo iussit igne lucere. Po-
stremo alios populos adijt qui syluas dæmonibus consecratas
venerabantur: & inter alias vnā cultu digniorē putauere. Præ-
dicauit huic genti pluribus diebus fidei nostræ aperiens sacra-
menta. deniq; vt syluā succenderet imperauit: vbi populus cū
securibus affuit: nemo erat qui sacrū lignū ferro contingere au-
deret: Prior itaq; Hieronymus assumpta bipenni excellentem
quandam arborem detruncauit. Tum secuta multitudo ala cri-
certamine alij ferris / alij dolabris / alij securibus syluam deijcie-
bant. Ventum erat ad mediū nemoris: vbi quercū vetustissimā:
& ante omnes arbores religione sacram: & quā potissime sedē
esse putabant: percutere aliquādiu nullus præsumpsit. Postre-
mo vt est alter altero audacior: increpans quidam focios: qui li-
gnum rem insensatam percutere formidarent. eleuata bipen-
ni magno ictu cum arborē cedere arbitraretur: tibiam suā per-
cussit: atq; in terrā semianimis cecidit. Attonita circum turba
flere: conqueri: Hieronymum accusare: qui sacram dei domum
violari suassisset / neq; iam quisquā erat qui ferrū exercere aude-
ret. Tum Hieronymus illusiones dæmonum esse affirmans: q̄
deceptæ plebis oculos fascinant. furgere quem cecidisse vul-
neratum diximus imperauit. & nulla in parte læsum ostendit:
& mox ad arborem adacto ferro adiuuante multitudine ingēs-
onus cum magno fragore prostrauit / totumq; nemos succidit.
Erant in ea regione plures syluæ pari religione sacræ: ad quas
dum Hieronymus amputandas pergat mulierum ingens nu-
merus plorans atq; eiulans. Vitoldū adit. Sacrū lucū succisum
queritur: & domū dei ademptā. In qua diuinā opem petere cō-
fuessent. Inde pluuias / inde soles obtinuisse. nescire iam quo in
loco deū quærāt: cui domiciliū abstulerit: esse aliquos minores
lucos in quib; dij coli soleāt. Eos quoq; delere Hieronymū velle

qui noua quædã sacra introducens partitū more extirpet: Rogare igitur atq; obtestari: ne maiorū religionū loca: & cerimonias auferri sinat. Sequūtur & viri mulieres: nec se ferre posse nouū cultum asserūt. Relinquere potius terrā & patrios lares quā religionem a maioribus acceptā dicunt. Motus ea re Vitoldus vertit: & populorū tumultum: CHRISTO potius quam sibi deesse plebem voluit. Reuocatisq; literis: quas p̄sidentibus prouinciarū declarat iubens parere Hieronymo: hominem ex prouincia decedere iussit. hæc nobis Hieronymus cōstanti vultu nihil hæsitans: ac per iuramentū affirmauit: dignum fidei & grauitas sermonis & doctrina ostēdit: & viri religio. Nos q̄ accepimus imutata retulimus: veri periculum nō assumimus: persuasi tñ & nos & comites ab eo recessimus.

De Ruthenis / & quomodo principatus apud eos soleat assequi.

Cap. XXVII.

Rutheni quos appellare Rosanos Strābo videtur: Lituānis cōtermini sunt: gens barbara: incompta: apud quā opulentā ecclesiam obtinuit Isidorus Cardinalis Sabinensis: cuius supra mentionem fecimus: In hac gente ciuitatem permaximam esse tradunt Nogardiam appellatā: ad quam Theutonici mercatores magno labore perueniūt. Magnas ibi esse opes fama est & multum argenti: pellesq; p̄ciosas: vendentesq; atq; ementes p̄derato argento / nō signato vtuntur. lapis in mediō fori quadratus est: quem qui ascendere potuerit: neq; deiectus fuerit principatum vrbs assequitur. pro ea re in armis dimicant. Sæpeq; vna die plures conscendisse ferunt: vnde sæpe seditiones in populo emertere.

De Lituonia semiferos homines in vna sui parte continente.

Lituonia deinde Christianarum vltima prouinciarū ad septentrionem Ruthenis iungitur: Tartari eam sæpe incurrunt. In qua nostra ætate magnas acceperunt strages fratres Theutonici qui beatæ Mariæ vocantur: hanc armis q̄siuere & CHRISTI sacra suscipe coggerūt: cum esset antea gentilis & idola coleret. eam alluit ab occidenti mare Baltheū: quod pleriq; veterū oceanum esse putauerūt. nōdum septentrio: vt hodie cognitus Græcis atq; Italis fuit. Christiana religio hanc orbis partē nro generi aperuit: q̄ fortissimis gētibus deterfa barbaris mitioris vitæ cultū ostēdit Baltheus sinus adeo late patet vt incompetæ magnitudinis apud aliquos esse videat. Origo eius ex Britānico mari ducit quod Germanicū appellari potest. Nā & Germaniæ magnā partē alluit, ostiū eius in occidenti est non longe a Cherone-

Rutheni.
Rosani.
Isidorus.

Nogardia.

Atten. quo
modo asse-
quant prin-
cipatum.

Lituonia.

Theutonici
fratres.

Baltheus
sinus.

Noruegl.
Homines
feruiferi.

Magassetæ

Pruteni.
Vistela fl.
quæ Ptolo.
Vistulâ di-
cit. Euro-
pæ. 4. & 8
tabulis.
Tornû op.
Gedanum
op.
Masoniæ
Poloni.
Vlmerigl.
Scâdauiâ
dicîta Pto
lo. Scâdiâ
tabulis Eu
ropæ. 4.
& 8.
Fratres sã-
tæ Mariæ.

Cimbrica: quâ Daciã hodie vocant. Excurrês autẽ in orientẽ
in septentrionẽ pandit: Insulasq; magnas ambit, occidentale li-
tus: Noruegi occupãt: Ad septentrionẽ semiferos hoies esse tra-
düt: cũ quib; nullũ linguæ cõmertũ nauigãtes habet. Signis
tantũ & nutibus cõmutare merces ferunt Meridionale litus
Saxonibus ac Prutenis tradit. orientale vt diximus Liouones
tenent: Inter Liuoniã & Prussiã paruã terrã esse ferüt: vnus
ferme diei latã itinere: quã Magassetæ colüt. gës neq; gẽtilis
neq; vere Christiana Polonorũ iperio parës atq; hinc regnũ
Poloniæ ad mare ptendit: & Balthẽũ quẽ diximus finum.

¶ De Prutenis/ & quo modo fidem Christianam a Theuto-
nicis fratribus sanctæ Mariæ sumpserint. Cap. XXIX.

REdeunt Liuonia Germaniam per litus Balthei maris
post Massageras Pruteni sese obijciüt: qui ripas vtriusq;
Vistelæ amnis accolunt: Is est Sarmatiæ ac Germaniæ
terminus: qui exoriens in mõtibus: qui Poloniã Hungariãq; diri-
müt. Partẽ Poloniæ irrigat. Prussiã vero quã lõga est percur-
rit: ab opido Tornũ vsq; Gedanũ: quo in loco Balthẽũ influit.
hunc fluuiũ alij Vistelã: vt dixim;: quib; ætatis nostræ sermo
cõgruit. alij Iustulã. quidã Istulã vocauerẽ: quod vltra fluuiũ
est/ Sarmatici iuris fuit. quod citra/ Germanici. ad oriẽtem ac
meridiẽ Masoniæ: Poloniq; rura colüt. Occidẽtem Saxones
occupãt. Aquilonẽ Balthei maris excipit litus. Frumẽti ferax
regio est. aquis irrigua & plena colonis. multa ambitiosa opi-
da multi maris sinuosi reflexus amenam efficiüt. Pecorũ in-
gens vis. multa venatio. Piscatio diues Vlmerigos olim hanc
terrã incoluisse Iordanis tradidit. Quo tẽpore Gothi ab insu-
la Scâdauiã in continentẽ descendere. Qui vt ille ait: Vlmeri-
gorum terras inuasere. Ptolomæus autẽ Amaxobios: & Ala-
nuos: Venedes: ac Githones penes Istulã fluuiũ habitare af-
firmat. Barbara hæc gens & idolorũ cultrix vsq; ad Frideri-
cũ iperatorẽ eius nois scãdã fuit. Sub eius vero iperio cũ ami-
sissent Christiani Ptolomaidẽ Syriã ciuitatẽ fratres Theuto-
nes: quos sanctæ Mariæ dixim; appellari: inde fugati in Ger-
maniam rediẽre: vtri nobiles & rei militaris periti: qui ne per-
ocũ marceret: Fridericũ accedẽtes/ Prussiã Germaniæ cõter-
minã CHRISTI cultũ spernere dixerüt. sæpe illius gẽtis ho-
mines in Saxones: cæterosq; vicinos excurrere. Ingentẽ vini
pecorũ atq; hoim abigere. esse in aĩo sibi cõpescere barbarã
gẽtem. annuat tantũ iperator. pulciãq; fratribus perpetuo
fure possidendã tradat: si eam armis acquirãt. Iam enim Ma-
louitã duces qui eius se terræ dños affirmabant: ius suũ fratri-

bus concesserant. grata oblatio Friderico fuit: qui collaudato proposito: quas voluere fratres: sub aurea bulla literas concessit. Illi sumptis armis breui tempore quicquid Prutenici viri citra Vistulam fuit occupauere. Exin tranato fluuio vetustam & late patulam quercum in castelli modū erectis propugnaculis iuxta ripam munerūt. Vbi collocato p̄sidio vteriores Prutenos vexare ceperūt. Pugnatum est sæpe p̄ quercu: & ingētes Paganorum copīæ fugatæ ac deletæ sunt: bellum pluribus annis p̄ductum est. Ad extremum fortuna fratrum imperio arridens: omnem eis Prussiam subiēcit. Victæ Barbaræ nationes fugam subiēre. Ex illo tempore lingua Theutonica introducta est: & cultus CHRISTI gētibus iperatus. Ecclesiæ quoq; Pōtificales erectæ trās Viselā Pomesaniensis: Culmensis: Sambiensis & Varimienensis: ad quā defuncto Fracisco ep̄o paruitatem nostrā postulauere canonici. Calixtus Pontif. Max. eā nobis annuente senatu apostolico cōmēdauit. Quæ vnā est illis in partib; iure suo vtens: nec subiecta fratrib; reliquos ep̄os religionis habitū gestare oportet. Quo in loco munitā quercū diximus fuisse. Nobile opidū ædificatum est quod Marienburgū vocant. & arx nobilis atq; amplissima. hic sedes magni magistrī: qui cunctis fratrib; p̄est Prussiam incolētib; sunt & alij duo in eadē religione magistrī. alter Lituaniā regit. alter cōuentus Alamanīæ gubernat. Theutones huius religionis inuētores fuere: ac p̄pterea nemo recipit ad eā: nisi Theutonicus: nobilib; ortus parētib; & cui p̄positū sit p̄ tuēdo CHRISTI euāgelio aduersus salutiferæ crucis inimicos armis depugnare. ob eā rem vestimentis albis vtunt: nigra cruce infuta. Barbam oēs nutriunt: exceptis qui sacris altaribus seruiūt. Pro canonicis horis dñicā orationē vsurpāt. neq; literas discunt. Magnæ his opes. nec minor potentia q̄ regibus. sæpe cū Polonis de regni limitib; accep̄ris: atq; illatis cladib; cōtendere. nec totis viribus belli fortunā experiri recusarunt. Cum Vladislao Cassimiri qui modo regnat patre cōtraxerāt ambæ partes validissimas atq; ingēteis copias Polonis Lituani & Tartari adiuncti erāt: quos duxerat Vitoldus. Theutonicī fratres ex tota Germania vireis conciuerāt. postq̄ p̄pe ad. 10. ferme stadia vterq; cōsedit exercitus: spe plenus & impatiēs moræ. Prutenorū magister caduceatorē: qui bellum regi denunciaret: & duos enses: in quib; staret victoria misit. Facta potestate vt quē vellet hostis eligeret. Alterum sibi remitti iussit. Accepit Vladislaus alacer nuncium: donatoq; caduceatore: vno retento gladio remisit alterum.

Quercus in castelli modū munita

Marienburgus.

Ritus fratrum Theutonicorum.

Bellum Theutonicorum contra Vladislaum.

milites arma induere: bellique signū datū. 40. milia equitū i am-
 bobus castris fuisse proditum inuenio. Vladislaus Tartaros ac
 Lituanos primum in ire certamē fuisse. Ex Polonis subsidiaria s
 acies elegit. Contra Prutenos auxilia in postremis habuit. flo-
 rentem ordinis sui militiā in exercitus fronte collocauit. Cōmis-
 so p̄lio inermes quodāmodo Tartari ac Lituanī magna strage
 cæsi sunt. Vrgebat tamen multitudo nec terga dare Polonus
 metuens audebat atrox pugna sup̄ cadauera occisorū edebat.
 Nec tam vulnerare Pruten⁹ alacer q̄ vulnera accipere Tartar⁹
 videbat. protractū est diu certamē. pacta ingēs occisio. Lituanī
 Tartariq; velut pecudes mactabant. at tū nouus semp̄ hostis
 emergeret: defessi tanta cæde pacta Theutones/versare ferrū
 vix poterant & iā remissius pugnabant. Quod vbi Vladislaus
 animaduertit/tū primū Polonorū acle validā ac ferro rigētem
 immitit. fit subita irruptio. instauraturq; præliū. nō tulere Teu-
 tones recentis agminis impetū. impar pugna recentis ac fati-
 gati militis fuit. oritur mox fuga ex parte fratrum/ferit terga Po-
 lonus. Magister ordinis vbi suos cedere videt/nec iam vllam in
 auxilijs spem esse animaduertit: cum lecta militū manu hosti se
 se obiectans occidit. fit foedior fuga. nec prius Theutonicus fu-
 gere q̄ Polonus psequi destitit. perierūt in eo bello ex parte fra-
 trū multa hominū millia. Inter quos viri primarij quos vocant
 Cōmendatores equestri dignitate insignes cū ipso Magistro cir-
 citer. 600. nec Polonis incruenta victoria cessit. Tartaris ac Li-
 tuanis magna ex parte cæsis. Bellū hoc/āno. 310. supra millesi-
 mū est. post CHRISTI saluatoris ortū. Prussia fortunam regis
 secuta omnis excepto Burgomariæ ad victorē defecit. Sed in-
 terueniente Sigismūdo Casare:pax iter fratres & Polonū cōsti-
 tuta est. percussum foedus. pecunia Polono data. Prussia reddi-
 ta fratribus. nec deinde vsq; ad Friderici tempora qui modo im-
 perat in possessione agrī sui turbata religio est. Sub eius vero i-
 perio cū populares graue sibi iugū fratrum existimarent: foedus
 inter se inire in hunc ferme modū vt. 15. viri singulis certis in lo-
 cis conuenirent: qui puñcialiū quærelas aduersus fratres audi-
 rent. nec sinerent quēpiā indigne vexari. Ex his quatuor ex re-
 ligione viros assumi voluere. Quatuor ex praelatis ecclesiarum
 pariq; numero ex nobilibus ac ciuitatibus. hisq; parere oēs vo-
 luere. per idem tēpus diuisa inter se religio fuit. alij magnū Ma-
 gistrū seqbant. alij quodā cōmendatores q̄ Magistri regimē im-
 probabant. Magister vt populares sibi alliceret: foedus ipsum
 inconsulto fratrum conuentu approbauit. Fridericus quoq; im-
 perator eiq̄dem foederi robur adiecit. Cautione tamē inserta ne

Bellū atrox

Magister
ordinis fra-
trū Theut.
occiditur.

Cōmendato
res.

Prussia.

Religio fra-
trū Theut.
diuisa.

per suas literas sus religionis læderetur. Mortuo deinde Magistro qui fœdus acceperat / & altero in eius locum suffecto: Nicolaus Pont. Mæx. legatū misit / qui prouinciã Prussię inspiceret. Cognitoq; rerum statu quantū legatus retulit: populari fœdus damnauit. vtq; ab eo discederent: anathema interminatus / acriter imperauit. quibus pertinacius in eorū sententia p̄seuerantibus: ex consensu partium lis ad Fridericum imperatorem deducta est. Ad quem rursus causa cognita: damnato eorū fœdere / iussi Pruteni sunt ad obedientiam fratrum redire. qui eam prouinciã e manibus infidelium suis armis vendicassent multoq; sanguine coemissent. Quare ciuitatibus nunciata: mox arma in fratres populariter recepta sunt. Ex quibus plures capti atq; occisi. Castella eorum euerfa. Arces a fundamentis eictæ. quinquaginta & quinque opida in eam rebellionem conspici rauere. Sed cum non satis rem suam contra religionem sine externa ope tutam putarent. Cassimirū Poloniae regem sibi dominum asciuerē. deuotum fratribus sanguinem qui fortunam patriæ eius experti fuisset. Ille cum exercitu prouinciã ingressus: dedentes sese ciuitates in potestatem accepit. cum quo fratres diuaria victoriã dimicauerūt. Plures fugre congressus. inter quos memorabilior qui apud coninitum opidum habitus est. Duodeuiginti millia Polonorum obsidionem in eo loco tenebant. In quis & rex ipse Cassimirus fuit. Oppugnabant opidū dies noctesq; machinis ad motis. Rudolfus princeps Sagoriæ vnus ex Slesię ducibus tum religionis ductabat exercitum. Qui laturus obsessis opem cum septem millibus militum agredi regem non dubitauit. Commissum est prælium in conspectu opidanorum summa vtrinque contentione atq; ardore cæsis hinc atq; inde compluribus. Cum suos referre pedem Rudolfus animaduertit: increpans ignauiam fugientium interminatusq; necem ad eum sistit. Et progressus in medium cum recentipugnatorum manu: acre certamen instaurat. hos sternit / illos confodit. fit subita rerum mutatio. Vrgente Rudolfo: cedit Polonus. Rursusq; Cassimirus suos retinet. pugnaq; seipsum misceat. & tanq̄ ex integro pertinaci contentione ceitatur. Occidit in pugna Rudolfus. Rex vero equo deijcitur. meliores ex vtraque parte occumbunt. Postremo cæsum credentes Poloni suum regem: desperata victoriã / fugam arripiunt. Rex ab amicis adiutus: vix ex clade ereptus est. Rudolfus morte sua: victoriã religioni peperit. Ex Polonis supra sex millia cæcidisse ferunt. ex Theutonibus quoq; nō pauci perire. Post eam cladem: res Polonica nutare apud Prutenos cepit / eo inclinantibus popu-

Rebellio
Prutenorū
in fratres.

Coninitū
op.

Rudolfus
occiditur.
Cassimirus
rex equo
deijcitur.

lis quo belli fortuna queritur. Stat tamen adhuc anceps exitus & alterius martis iudicium moratur. Ferunt inter hos fratres olim mortuo Magistro: cum de successione ageretur: vnum fuisse qui rogatus eligere quē putaret religioni vtiliorem: seipsum elegisse dicentē nolle deierare. Scire se cogitationes suas: aliorum corda ignorare. Si magistratus sibi cōmittat non dubitare quoniam rei publicae bene cōsultū eat. Motos eius verbis reliquos administrationem illi credidisse: quae saluberrima deinde fuerit.

¶ De Saxonia / fluminib. gētib. & opidis in ea. Cap. XXX.

Post Prutenos Saxonici nōmē incipit: gens valida & latissima: cui ab occidēti Viscera fluius terminū facit: plerique vsq; ad Rhenū protēdit Saxones arbitrati sunt. Aquilonarem plagā Dauī obtinēt & mare Balthēum. ad meridiem; Francones Baiarij & Bohemi siti sunt. orientālē plagā. Sclesitae simul ac Pruteni obtinent. In his terminis inclusi sunt Turingi / Brandenburgēses / Maxinēses / Lufacij / Pomeraneiq; quos omnes saxonici iuris esse volunt. priores tamen. Turingos in ea terra consedisse quā Saxones aiunt. hos enim grācam sobolē esse affirmant ex Macedonia clasib; aduectā: Quae Turingos multis bellis defatigatos paternis agris elegerit. Quod michi non sit verisimile. Est enim vetustissimum in Germanica terra Saxonum nōmē cuius omnes veteres meminere. Turingos nemo antiquorum nominat: qui Germanicas gentes enumerant. In aduentu primo Francorum qui tempore Valentiniani Cæsaris Germaniam intrauere: Turingos nominari reperio: ob quam rem male quadrat historia veritati: quae Turigos priores Saxonibus in Germania fuisse contendit. fatebor tamē Saxoniae limites aliquando minores fuisse: aliquādo maiores. Nam sicut imperia ita & prouinciarum limites ex tempore variantur. Carolus Magnus imperator multa cū Saxonibus bella gessit. Priusquam CHRISTI cultum reciperent: eosq; magnis afflixit cladibus. postquā vērō deficiente apud Francos Caroli Magni genealogia. Romanum imperium ad Theutonnes orientales redijt. Saxonum aucta dignitas est. inter quos plures imperatores fuere: singulari prouidentia & rerum gestarum magnitudine clari: maxime vērō tres Othones; qui sibi inuicem successere de Romana ecclesia optime meriti: quorum virtute prolatos Saxoniae finēs minime dubitarim. Inter Promeraneos qui orientem Saxoniae incolunt opida sunt digna nomine. Vismaria / & Sundis: Gripfuoldia. Stetininiū; Rostochium. in quo schola liberalium artium haud contemnenda: & haec quidem mari proxima multis ac diuitibus negotia-

Frater se in
Magistrum
ordinis ele-
git.

Saxones
viscera. fl.
Dauī.
Frācones.
Baiarij.
Bohemi.
Turingi.
Brandebur-
geneses.
Maxinēses.
Lufacij.
Pomeranei

Franci.

Carolus
Magnus.

Othones
tres.
Promera-
nei.
Vismaria.
Sundis.
gripfuoldia
Stetininiū.
Rostochiū.

toribus habitata est: & in mediterraneis Caminum pontificalis ciuitas: cuius diocesis latissima est: nec minor Maguntina creditur. Episcopus loci Romano duntaxat præsul subest. Brandeburgenfes in duas marchias diuiduntur: Quarum altera uetus: altera noua uocatur. Veterem marchiam perlabitur Albi fluuus. In cuius litore Stendalum est opidum: & Gardeluum & Soltuedleum / & Osterbugium. Nouam marchiam interfecat fluuius Odera haud multo inferior Albi: In eius litore Francfordia est diues emporium: & Lubucensis ciuitas. Sproua quoque fluuius eandem prouinciam irrigat æquandus Tiberi. Berlinum in eius litore opidum iacet: Est & aliud flumen Honela nuncupatum, quod Brandeburgenfium: ex quo Marchia nomen habet in duas partes diuidit ueterem ac nouam ciuitatem efficiens. Ibi episcopalis sedes est: & marchionum tribunal, ad eiusdem fluminis ripam. Habelbergium quoque situm est: Pontificalis ciuitas, circum nobile territorium: cui Prigeniza est nomen multis refertum opidis: & martiali populo plenum. Caput Mixnensium ciuitas Mixna est: Vnde nomen regioni datum: hanc quoque Albi alluit fluuius, hic valida arx, et in ea cathedralis ecclesia in qua quoque prouincia multa sunt opida martiali populo plena, & Martinopolis in honore martis a ueteribus condita. Merburgium hodie uocant.

C De Turingia opidis / & nobilib. templis in ea / de ritu mirabili super homine grautorib. uicij inquinato. Cap. XXXI.

I N Turingia nobile opidum & caput gentis Herfordia Maguntina subiecta pontifici: studijs liberalium artium insignis. Nuenburgenfis quoque parua ciuitas duci Saxonie parens hæc omnia iure Saxonum utuntur: & lingua iisdem moribus freti. Ceterum ueri Saxones Madeburgenses nullo dubitante habentur: Bremenses quoque Alberstatenses, Hildemenses / Verdenses / Brunswidenses / Luneburgenses / & Lubicenses in Madeburga Archiepiscopalis sedes habetur. Et in honore sancti Mauricij ex quadrato lapide diues templum. Othonum nobile opus / & in eo sancti Florentini corpus: Credunt quoque vnam & sex hydris ibi esse. In quibus vnum ex aqua factum a domino Salvatore euangelistarum tradit historia: hanc plebibus ostendunt, materia marmorea est ac pellucida vini capax quantum equus ferre possit. Alteram, ac minorem apud Hildemenses affirmant / vexillum quoque sancti Mauricij hic quotannis ostenditur, magistratus vrbis ius ciuile Romanorum abbreviatum & saxonica lingua conscriptum, non sine reuerentia custodit.

Caminum
Maguntina.
Brandeburgenfes.
Albi fl.
Stendalū.
Gardelenu
Soltuedleū
Osterburgium.
Odera. fl.
Fræcfordia
Lubuca.
Sproua. fl.
Berlinum.
Honela. fl.
Habelbergium.
Prigeniza.
Mixna.
Martiopol.
Merburgium

Turingia.
Herfordia.

Attē. opidum
noia.

Templū sancti
Mauricij.
Corpus sancti
Florentini
et vna ex
sex hydris

De

- Carol⁹ ma- Quod Magni Caroli auctoritate firmatū tradūt : eoq; In de-
gnus. cisione cauiarū circūuicinā gētes recurrūt. magna & venera-
Bremenfes bilis eorū lege auctoritas habetur . Brēmēfes gloriā suā du-
cūt; Danorū gentē ad CHRISTVM esse cōuertam. Non est
Alberstadt- omittendū quod de Alberstadio tradit. hanc ciuitatē Oltē-
um op. na perlabit fluuius. In medio ferme tumulo assurgit. In cuius
Oltenna fl. cacumine planicies est duorū ferme stadiorū cōtingens lōgi-
tudinē. In cuius extremis angulis duo tēpla sita sunt. Alterū
pontificale. Alterū quod Beatæ virginis appellāt . In medio
late patet forum magnificis canonicorū ædibus yndiq; cin-
Saburbium ctū. Vrbs hæc vocatur: quod sub tumulo iacet. Saburbium ap-
Carol. ma. pellant. In mōte nulla laicorū habitatio: Carolus Magn⁹ hu-
ius tēpli fundator habet. cui⁹ festiuitas quotannis celebraf.
12. hic dignitates. 24. p̄bendæ Archidiaconat⁹ supra vigefi
mū primū ferunt : In hoc tēplo singulis annis vn⁹ ex populo
deligitur quē peccatis grauiorib⁹ inquinatū putant. hunc ve-
ste lugubri induunt: & obuoluto capite prima ieiunij die ad
Att. ritū de templū ducunt. Indeq; peractis diuinis officijs eiciūt. Is qua-
hoie pecc. draginta diebus nudis pedibus perambulat vrbem: & ædes
grauiorib⁹ i quinato. sacras circuit: neq; ingreditur: neq; quēq; alloquit. Inuitatus a
canonicis: per vices quod apponitur comedat. Sōnus ei post
medium noctis in plateis permittitur: die iouis sancta post
consecrationem olei: rursus ad tēplum introducit. & oratio
ne facta a peccatis absoluitur. pecuniasq; ei populus offert.
Adam. quæ tamen templo dimittuntur: hunc Adam vocant & omni
crimine liberum putant. Circa Alberstadiū ager optimus fe-
rax tritici Matureſcentibus frugibus culmorum altitudinem
equo infedentem hominem ferunt excedere.
¶ De aliquot alijs in Saxonia & opidis & rebz in ea gestis/
licitu dignis. Cap. XXXII.
- Brunſuica. Brunſuica opidum tota Germaniæ memorabile. magnū
& populofum; munitū mœnibus ac fossatis. turres quo-
q; & propugnacula excellunt. magnificæ domus/perpo-
litæ plateæ. ampla & ornatissima templa . Quinq; hic fora
quinq; prætoria : & totidem consulatus iuxta ciuibz dicunt
hoc appellari duces Brūſuicēſes tota Germaniā nobilissimos
Othonum soboles: quorum claritas cum potentia labete tē-
pore defluit. Lubicensium ciuitas potentissima est : sine cuius
Lubica. auxilio vix vnq; Daciæ reges continere suos ſubditos valent.
Duodecim viri reipublicæ præſunt : quos consules appellāt.
quorum perpetua potestas est: & in equestri dignitate confi-
tuti ſunt. Popularibus niſi vocentur: nulla de regimine vrbis

consulēdi facultas. nec tamē seruire plebs videt̃. Sua cuiq; sub-
stantia tuta est. & libertas saluis legib⁹: vt velint viuere. Aequū
iudiciū cōsules agūt. ab his Cæsar: si excesserit appellat̃. Saxo-
niæ nostra ætate duces habent̃ Fridericus & Vilhelm⁹ fratres.
quorū alter electorē imperij gerit/alter regnū Bohemiæ sibi as-
serit vt supra retulimus. Fuit cū Brunuicēnsib⁹ de electoratu di-
scensio. Sigismundus imperator litem dirēmit. Sententia: vt sæ-
pe fit potentior allusit. Alter horū natu senior robustissimus ve-
nator fuit. Iunior alter belli appetens & in armis exercitat⁹. cru-
delia inter eos diu bella exarserunt. hæreditatis paternæ causa.
& quāuis de pace sæpe mentio fieret: impediētibus tñ Apol-
lonio quē Vicedominū appellat̃/& alijs plerisq; potentib⁹ qb⁹
ea discordia quæstui erat: frustra omnis tractatus abiit. Sed cū
vastatis iam agris: tota puincia pessum iret/Apollonius vero
fraternarū incēsor discordiarū p̃ annū Iubileum Romā petisset
Rogauit Fridericus germanū suum vti ad se Libercam veniret
secū de pace acturus. Annuit Vilhelm⁹/iter ingresso dixere cō-
siliarij paratas sibi & qui cum eo trent infidias esse. caueret ne
se perditum iret/ne ve suos ad necem traderet. Quibus ille. At
ego inquit libens moriā: si vos prius necatos visis qui fratres
nas contentiones alitis. Atq; ita locutus: sequi iussit qui se arma-
rent/vrgensq; calcaribus equum: festino cursu fratrem adiit. Quo
cum semotis arbitris euestigio pacem composuit/foedusq; pepi-
git. Magnus vir qui se tam liberaliter in potestātē dederit hos-
tis. Magnus & alter qui hostem ex fratre factum: rursus fratrem
atq; amicum reddiderit. Apollonius interim Roma & qui cum
eo sentiebant: ex Turingia vbi plurima opida possidebant/ex-
terminati sunt Apollonius in Coburca: quod est Frāconia: opi-
dum aliquandiu se defendit. Sed cum salutē in eo loco despe-
raret: nullius auxilio fretus: cum thesauris suis clam fugiēs ad
Bohemos migravit. Ex illo tempore quietem habuere Saxo-
nes quāuis Bohemi castella quædam ab eis repetentes sæpe
bellum minati fuerint. Induciæ in hanc vsque diem arma par-
tium tenuere. Lis maior nunc oritura videtur. Quando Vilhel-
mus regie sororis maritus ad Bohemiæ regnum aspirare fer-
tur: quis terræ proceres alium sibi regem assumpserint. Libet
hoc loco audax priuati hominis inserere facin⁹. Cōradus Rau-
fes nobili loco apud Saxones natus/bellicæ rei peritus/ manu
promptus: & animo imperterritus. cum se patria pulsum & pa-
terna hæreditate priuatum per iniuriam Friderici ducis existi-
maret: scelus incredibile nostra ætate perpetravit. Arx est in
Mixna in alto monte & abruptis vndiq; rupibus sita/Altum

Fridericus.
Vilhelmus

Bella inter
fratres.

Apollonius
Vicedñs.

Fratrū In-
micorū pul-
chra recōci-
liatio.

Coburca.

Mixna.
 Altū burgū
 Ernestus.
 Albertus.
 Attē. scel⁹.
 Pedagog⁹
 proditor.

burgum prouinciales vocant. ad radices mōtis opidum egregie munitum & populo plenū facit. In arce duo Friderici adolescentes Ernestus & Albertus educabantur. huc Conradus in tempesta nocte magnis itineribus cum paucis comitibus contendit: & admotis scalis prodēte pedagogo arcē ingressus dormientes adolescentulos in cubili comprehendit. Interminatusq; mortem: si vocem emitterent: funibus colligatos extraxit: haud dubius quin productos in Bohemiā magno precio venderet. Suasq; contumellas eo pacto magnifice vltus videretur. Iam Siluā Hercyniam (quæ Bohemiā a Saxonia diuidit) ingressus erat iamq; periculum omne transmissum putabat: cum iunior captiuorum labore ac fame deficiēs & quietem simul & cibum poposcit. Cuius precibus cōmotus prædo ad carbonariū diuertit. quendam afferritq; panem ac ceruissiam iussit. Interea apud Altum burgum cognita tāta rei nouitate clamor exoritur. Artoniti opidani raptim arma capessunt & preciosam vendicaturī prædam præcipiti cursu prædonis vestigia insectantur. Syluam ingressus fortuna blanditur / quæ inter multos tramites eū teneri iussit: qui reuēta duxit ad carbonarium. Ibi Conradus dū puero cibum ministrat: ex improviso capitur. & oblatu principi / audacissimi sceleris capite pœnas soluit. Fridericus eodem pene nuncio quo captos atq; abductos filios audierat: recuperatos & domū reductos didicit. Saxonix ducibus: parua veræ Saxonix portio parer. Sunt enī in ea prouincia multi alij principes / multæ ciuitates imperiales / multi episcopi proprium territorium habentes. Mixna vero & Turingiæ maior pars / Lufatiæ & Franconiæ pleraq; opida his ducibus parent. Ius autem eligendi Romanorum impetorem Saxonix ducibus ex paruo quodam principatu competere asserūt inter Mixnam Slesiamq; iacente. Cuius caput: opidum est Vuissenberg appellatum. Mons albus. In Saxonia argenti fodinas apud Glisariam Ottho primus imperator inuenit / quarum magni fuerunt redditus. Ibi & palacium nobilis operis ædificatum. habet & fœteis amaros Saxonia: ex quibus sal coquitur album / quod ad viciuas genteis defertur. Salinæ vberrimæ atq; ditissimæ apud Luneburgium habentur / Ex quibus multi monasteriorum abbates & multi ecclesiarum prælati vitam ducere consueerūt. fuit enim quæstus salis vberrimus. has salinas Luneburgenses violenter vsurpatere. ob quam rem & a Nicolao Pont. Max. & a Friderico imperatore Augusto damnati sunt. consulatus quoque eius rei auctor habebatur: autoritate apostolica defectus est. Sed fauore Bernardi ducts Brunsvicensis paulo postea in præ-

Vuissēberg
 Mons alb⁹
 Argenti fo-
 dinæ.
 Fœtes ama-
 ri ex quib⁹
 sal albū co-
 quitur.
 Salinæ ap^d
 Lunæburgi-
 um.
 Attē.

stina in statum redijt. Et qui nouiter consulatū adierant; in carcerem conijciuntur. ciuitati rebeli & eclesiasticorum bonorum rapaci sacris interdicitum est. non tamen qui rem diuinā apud eos faciunt. Tantis est æuo nostro & in populo & in clero auctoritatis ecclesiasticæ contemptus. Est in Marchia Brandeburgensi non magni momenti ciuitas aquis circumdata: Habelberga vocant. In eius diocesi loco aspero ac deserto/paruum opidum est nomine Vilsnacum. hic tres hostiæ habentur/ex quibus cruorem sua sponte manasse tradunt. ob eam rem magnus populorum huc concursus & nauarū vota huc soluuntur. vulgo locum ad sanctū cruorem vocant. Excessimus scribendi modū Saxonie ciuitates nominati cōmemorātes. Id fecim⁹ qa veteres scriptores parum de Germania locuti sūt. & tanq̄ extra orbem ea natio iaceret; somniātes quodāmodo res Germanicas attingunt. ob eam rem dabitur michi venia/fortasse & aliquis gratiam habebit; si Germanicas describentes prouincias vt res oculis subiiciamus/paulo prolixiores fuerimus/Propositi nostri metas egressi.

Habelberg
Vilsnacum.
Tres hostiæ
ex quibus
cruor sponte
manare ferē

De Dania siue Dacia siue Suetia & Noruegia/ de Margarieta triū regnorū insigni domina/ deq; varia triū regum fortuna.

Cap. XXXIII.

Hoc loco quoniam Saxonie Dania iungit; priusq̄ Germanie reliquas partes absoluo; de ipso Dania regno vicinisq; in Aquilonem versus aliqua referre institui non indigna cognitu. Tria sunt in Septentrionē vergentia regna sibi iuicem congerentia. Danorū quod hodie Dacum appellant. Suetioꝝ ac Noruegorū. Dania siue Daciam dicere volumus consuetudini seruientes; Germanie portio est Cheronesi habens formam. hanc quondā Cymbri tenuere/ Vnde illa inundatio barbarorū emerfit/ quā Marius Arpinas Italiam petentem Et res Romanas euertere minantē: ad internationē deleuit. Possidonium (vt Strabo refert) cōiecturam facit q; Cymbri latrocinaudo incertis errabundi sedibus ad paludem vsq; Meotim militiā agitari. ab eis eni Cymeriū vocari Bosphorū arbitrat̄ quasi Cymbicum cū Græcorū lingua Cymeros Cymbros nominet. Suetia cincta vndq; mari: plures insulas habet. In quib; Scandauia q̄ est apud veteres late memorabilis. hinc quoq; populorū innumerable multitudo egressa: oēm olim Europā armorū tubine ac pcella inuoluit. Nā Gothorū qui Hūnos bello vicere; Pannoniā/ Misīā/ Macedoniā & omnē Illiridē occupauere. Germaniā Italiā ac Galliā vastauere/ & demū in Hispania cōedere; hinc fuit origo. Noruegia quæ de ipso Septentrione sortita est nomen

Dania siue
Dacia.

Cymbri.
Marius Arpinas.

Suetia.
Scandauia q̄
a Ptole. scā
da dicitur.
Europæ ta
bula. 4.
Gothi.
Noruegia.

continenti Per Ruthenos iungitur: & in arcton protensa incognita terræ: seu stricto glacie oceano vt pleriq; fabulantur cõtermina est. Ad orientis partē ac meridiē Balthæo mari aluitur: Ad occidentē Britānici finit oceanus, Datiam Theutonnes hodie Dānorū appellant Marchiā: cuius lingua Germanis incognita est. Ex Noruegia venisse putāt: qui Cymbrorū occupauerint loca. In hac terra patrū nostrorū memoria, Vol dimarus regnauit in Suetia magn⁹: Aquin⁹ in Noruegia: quē ferūt diuinū fuisse hoīem: miro prouincialitū amore atq; obsequio cultum. huic cõiunx Margarita fuit Voldimari filia. ex qua natus Olaus patri succedēs: breui tēpore vita functus regnū matri reliquit. Ea & paternū adeptæ est extincto Voldimaro at magno in Suetia hoīem exigentia: Albertus dux. Moniponlēsī vocatu populi diadema suscepit. Qui dominatū vicinæ foeminæ contēnēs bello Datia Noruegiāq; lacescere cepit. occurrit ei Margarita coactis copijs. In cāpis late patētibus pugnatū est. tanq̄ ipsa viri hostis foeminæ animū indulsset. Vicus Albertus. captusq; & in triūphum duct⁹ / regnum amisit. dimissus tandē infamē seniū in paterna domo finiuit. Margarita clarissima mulier tribus imperās Regnis ad senectutē vsq; magnifice ac religiose subditos gubernauit: demū senio cõfecta cum tantū per se ferre nequiret iperitū: Henricū Pomaranix ducē quatuor & decē annos natū sibi filium adoptauit regnaq; illi cõmisit. & Philippā regis Angliæ fillā dedit vxorem. Is cum cõiuge sine prole defuncta ducere vxorē vltterius nollet. iāq; 55. regnasset annos: Ad extremū sub iperio Friderici populari tumultu ex regio solo deturbatus est. Et Christoforus dux Batoariæ sibi ex forore nepos in eius loco succēdit: Qui auunculū suū. 10. annis quib⁹ ipse imperauit insula Gothica regnare permisit. Christoforo autē ex hoc sæculo abeūte Datia ac Noruegia coronā Christigernus accepit. Sueui vero in electione regis discordātes / alij Carolum equestri dignitate insignē. alij Canutū eius fratrem natu minorē regno p̄ficiunt: Pendente adhuc electionis negotio. Carolus imissis militibus. Stocolnume opidum clam occupat: In quo regia sedes habet. Canutus per amicos arcē situadit. hinc bellum inter fratres de regno ortū. & pugna diu anceps occisis vtrinq; plurib⁹: ea demū lege induciæ pactæ: vt potestas eligendī regem exclusa nobilitate plebi fieret. In qua cū Carolus gratiosior esset: Maiestas regni ad eum defertur. Canut⁹ priuatā vitam degit, Carolus vero nouo regno tumidus atq; insolens armatis nauib⁹ Henricū ætate cõfectū; nulli noxiū:

Voldimar⁹
Aquinus.

Albertus.
Margarita
coacto exercitu
Albertū vincit / captūq;
in triūphū ducit.

Heric⁹ Pomaranian⁹ a Marg. in filiū adoptatur / & rex cõstituitur.
A regio solo deturbatur.

Christoforus Batoarius.

Christigernus.

Bellū inter fratres de regno habendo.

Carolus a plebe rex eligitur.

Heric⁹ Pomara. regno a Carolo pellit̄.

sibi ipsi viuentem: & Gothia propulsauit. Qui etiam hodie in humanis apud Pomeraneos vnde illi origo fuit paruo contē tus vitam agere fertur. quam sint incerta mortalia: & quā in- ania suo exēplo docēs: Qui tribus potētissimis regnis exutus nec paruam insulā in qua decē annis delituerat vsq; ad mortē retinere potuit: & tate plenissim⁹: Sed neq; Carolo scelera sua ipunita fugere. Qui dum CHRISTI ecclesias persequit. Reli- gionem cōtemnit: sacerdotes dispoliat: festos dies obseruari prohibet: Iura diuina & humana cōfundit: a Iohāne benedi- cto filio Vsalentiū præsule viro cordato & ipigro: a quo no- bilitas regni excitata est: magno praelio superatus est: ac re- gno pulsus in parua insula nō longe ab ostio Vistelæ exilium agit. Christigernus in locū eius assumptus/pietate ac iustitia melior/iterum tria regna nostro tēpore in vnū redēgit: cui & Gothia paret Gothorum quondam sedes ac patria.

Carolus p̄-
llo superā-
tus/regno
pellitur.

¶ De Bohemia succincte.

Cap. XXXIII

Bohemorū modo res gestas attingere: ac sitū referre lo- corū ratio exigeret. Qui Saxonibus ad meridiem iūcti sunt. Multa apud eos & tate nostra memoratu digna emerferūt. multa plia gesta sunt: mult⁹ ibi sanguis effusus. de letæ fundit⁹ ciuitates. spreta & conculcata religio. Exorta est Hussitarū heresis: Adamitarū pullulauit insania: dabacchati sunt Thaboritarū & Orphanorū exercitus. duo fulmina belli: Rysca & Procopius puinciā ex arbitrio suo dirripuere: Iohā nes: ac Hieronymus populum deceperunt. In Cōstantiensi ma- gna synodo demū combusti: Iacobellus: Conradus Rataza- na: & Petrus Anglic⁹ euāgelij corruptores tanq; magistri ve- ritatis habiti. Quatuor reges extirpare pestiferum virus non potuerunt. Vncellaus: Sigismūdu: Albertus & Vladislaus: qui apud eos veneno extinctus creditus est. Postremo Georgi⁹ rex creatus: qui Hussitarum labe infectus putatur magn⁹ vir alioqui & rebus bellicis clarus. Sed omnia hæc in historia quam de Bohemis hijs diebus edidimus conscripta sunt. Ibi quoq; de situ regis & gentis moribus pro captu nostro mē- tionem fecimus: Inde igitur assumendum erit: quicquid huic operi de rebus Bohemicis deesse videbitur. Nos ceptū sequē tes iter: Inferioris Germaniæ prouincias absoluem⁹: deinde ad superiores reuertemur parteis.

Bohemi.

Hussitæ.
Adamitæ.
Taboritæ
Orphanī.
Rysca.
Procopius
Iacobellus
Conradus
Ratazana
& Petrus
Anglicus
euangelij
corrupto-
res cōbu-
runtur.

Phrisones
a Ptol.

¶ De Phrisia/morib⁹ gentis ei⁹/& soli qualitate. Ca. XXXV
Phrisones ad oceanū siti ab oriēte: Saxoniam contingunt. Ad meridiem/Vestfalos. Ad occidentem/Traiectesum terræ iungitur: q̄q; & ipsos Traiectenses pleriq; Phriso

Prisij Euro
pæ tabula
4. appella
ti.

Traiectes

v

Albertus
Magūtin⁹
martyr.

Attē, mo-
res.

Veritas &
Maloriges
legati / iter
senatores
sua autori-
tate nō vo-
cari / conse-
derunt.

Hollādria.

Traiectum
vrbs.

nes esse volunt: Inter quos Othonem inuento Phrisingensis ecclesie p̄sulem: qui res Germanicas haud imperite confici-
psit. Albertus episcopus Magūtinus. qui Fuldense monaste-
riū exiit: cū religionē CHRISTI persuadere Phrisijs nitere-
tur ab eis interfectus: & martyrio coronatus est: gens eadē fe-
rox & armis exercitata robusti & p̄ceri corporis: securi atq;
intrepidi animi liberā se esse gloriā: q̄uis Philippus Burgū-
diā princeps ei⁹ se terrā dominū vocet: Re vera libera Phri-
sia est sui vr̄s morib⁹. exteris nec parere sustinet, neq; dñā-
ri cupit. haud inuitus Phriso pro libertate mortē appetit. Di-
gnitas in hac gente militaris inuisa. Sublimē virum qui se cæ-
teris efferat nō ferūt. Magistratus annuos eligūt qui rē publi-
cā equo iure disponāt. Fœminarū ipudicitia seuerius puniūt
Sacerdotes ne aliena cubilia polluāt / sine coniuge non facile
admittūt. Vix enī cōtinere hoīem posse & sup naturā arbitra-
tur. In pecorib⁹ ois eorū substātia est. ager plan⁹ ac palustris
multo gramine fœcundus. ligno caret. Bituminoso cespite: &
sicco stercore boum / ignes fouēt. Ex hac gente tradit Corne-
lius Tacit⁹ i perante Nerone duos legatos Romā venisse Ve-
ritū ac Malorigem: qui Pōpelj theatrū intrantes: cū vidissent
quosdā cultu externo inter senatores sedere: & intellexissent
id honoris earū gētium legatis dari q̄ virtute & amicitia Ro-
mana præcelleret. nullos mortalium aut armis: aut fide ante
Germanos esse exclamauerūt. ac digredietes inter patres cō-
sedere. ob quam rem ambos Nero ciuitate donauit.

¶ De Hollandria & Traiectensibus / & quo modo Friburgū
in ius Sabaudensium sit conuersum. Cap. XXXVI

Hollādria quoq; puincia Germaniæ a septētrione Ocea-
no alluit mari: quod reliquū est Rheni fluminis brachia
intercipiūt. insulāq; cōficiūt. palustris / pascuosa plurib⁹
stagnis ac maris interfusa sinib⁹. Nec desunt qui Traiectū no-
bilē vr̄bē in Hollādria sitā dicāt. nobis haud alienū esse videt⁹
aliquādo Phrisiā Traiectēses: aliquādo Hollandriā traditos
esse: vt saepe regionū terminos dñantū i peria mutant. nostra
quidē ætate neq; Phrisiæ neq; Hollādriæ danf. Principat⁹ ec-
clesiæ Traiectēsis imperatori tantum subijci. latāq; possidet
terrā diuersis Rheni meatib⁹ interclusam. Cui ab oriēte Phri-
sij: a meridie Vestfali iungunt. Hollādria septētrionē excipit
ab occidēte ducatus. Geliæ: de quo suo loco dicem⁹. Rheno
flumine disijgi. i peritissime vero / ne dicā fallacissime nōnulli
ætate nostra Traiectū Galliæ nationis ciuitatē esse dixerunt:
cū de pōrtificis ageref electiōe. Nā quo pacto Traiectū Gal-

Itæ dabim⁹ trās duo Rheni brachia sitū:quādo & q̄ cis Rhe-
nū habitāt Coloniēses:Gluēsesq; cōstat esse Germanos. Traiectū
diues & populosa ciuitas est. Ep̄s vrbis. 40. millia pugnato-
rū:si quādo necessitas ingruit ēducit ad bellū. forma viris ac
mulieribus egregia. Ab exteriorū incurſu & aquarū inūdatio-
ne & pp̄ria virtute defendunt. potus genti ceruisia: vinū mer-
catores afferūt. In ea ciuitate memoria nostra multæ seditio-
nes fugere:cū ep̄m vni partī acceptū altera recufaret. Deside-
rius aliquādo quietū episcop̄atū tenuit. deinde a ciuibus eie-
ctus Romani pontificis & vicinorū principū aduersus subdi-
tos auxilia īplorauit. illi Diefoldiā quēdam cōtra ius fasq; sibi
ps̄ulem assumpfere. Marti. p̄o. ma. anathema in eos pmulga-
uit. Cōtempfere ecclesiasticū gladiū obstinati hoies:experiri
arma oportuit:ingētes Burgūdorū ducis vicinorūq; principū
copiæ aduersus Traiectēses ductæ infœliciter pugnauere. Vi-
ctor cōtumax popul⁹. 7. annis. ecclesiæ mādata cōtēpsit. De-
siderius in exilio obiit. Canonici qui p̄pter eum patria pulsi
fuerāt Valramū Morsensem archiep̄i Coloniēsis germanum
successorē ēlegerunt. Agitata est in cōsilio Basiliensi causa cō-
firmata electio. Iterū dānata in synodo traiectensū rebellio.
Iterum frustra pugnati. Pastremo missus ab Eugenio lega-
tus Iohānes Cosoronēsis ep̄us:qui postea ad cardinalat⁹ ho-
norē vocatus:Mortnēsis appellatus est. Cum retulisset vnicā
pacandæ puinciae viam esse Diefoldio ignoscere: eiq; gētis præ-
sulatum cōmitti. Excluso Valramo rebelli populo satisfactum
est pulchre. sane nullæ victis leges fauēt. sacrosq; canones po-
tentia vincit. Voluerunt Calixti quoq; imperiū eludere Tra-
iectenses: Qui mortuo Diefoldio ep̄iscopū ab eo datum re-
cipere recufarunt. Sed apparatus Philippi Burgūdiæ du-
cis:ac potētia territi: & priuīs conatibus infœliciter vsi:furo-
re deposito paruerūt. In Hollandria nobile opidum(Fribur-
gium vocant)in potestate domus Austriæ multis sæculis fuit
Sed cum Ludouico Sabaudia duci tantā pecuniam deberet:
quantā nec priuatim. nec publice dissoluere ciues possent/no-
stra demū ætate:& dum Fridericus imperat in ius Sabaudie
suum factum est. quo in loco & sermo germanic⁹ terminatur.
¶ Vltimi Germanorū ad septentrionem & occidentē versū Hol-
lādrini sunt insulares populi Rheni. q̄stis obiecti inter quos
ps̄cipū Doldracēses habent. Ea ciuitas est egregie munita di-
ues opū negotiationiq; maxime accōmoda:cui⁹ haud parua
partē anno superiore incendū absumpsisse relatum est. Incu-

Desiderius
ab episco-
patu puls⁹.
Diefoldias

Friburgū.

Hollādrini

Doldracē-
ses.

et ciuitum id euenisse constat. quanq̄ pleraq; miracula referuntur quæ prætereo: quia non satis digno testimonio comprobatur. Est & Brielum opidum non ignobile aquis circumdatum, In quod etiam mercatores multi nauibus applicant.

Brieli op.
Vestfalia.
Vifurgi.
Viscera.
Abnobimōtes.
Amasis fl. a Ptol. Amasius appel.
Salas. fl.
Drusus.
Germa.
Sycabri.

Non transibo nunc Rhenū/germanicas quæ ibi habitant gentes cōmemoraturus. Dabit suo loco de his quoq; dicendū facultas: prosequar veteris ac certæ Germaniæ populos: & qui iunguntur vel Traiectēsisibus vel Phrissijs ad meridie expedī Vestfalia Rheno fluuio ab occidēti clauditur. Vifurgi ab oriete: quæ viscera hodie vocant: a septentrione Phrissiam habet & Traiectensium terram: meridiem Hassiæ montes excipiunt quos Abnobos Ptolomæus appellare videtur: ex quib; Amasis fluuius oritur: qui Padeburnā & Monasteriū non ignobiles ciuitates alluens/mediam ferme prouinciā interfecat: & per Phrissiam defluens fertur in mare. Salas quoq; fluuius Vestfaliam irrigat: inter quæ & Rhenū cū Drusus germanicus belligeraret: domitis hostibus victor opetiit. Quomodo autē cultores huius terræ vocauerit antiquitas: difficile dictū est discordantibus auctoribus. Strabo vicinos Rhenti accolat hoc loco Sycambros appellare videtur: qui duce Milone cum Romanis bella gessere. victiq; datis obsidibus pacē obtinere: quibus calcata fide ac proditis obsidibus rebellarūt. Ptolomæus quoq; a parte primū septentrionali Germaniæ circa Rhenū fluuiū Bussactores habitare tradit Paruos appellatos. Sycambros Oquenos & Longobardos. Inuenio apud Strabonem circa Amasim fluuiū Bructeros habitasse: quos Drusus nauali prælio superauit. Bructeros autem bello victos ab Austro in Aquilonem & Oceanū dilapsos. ob quam rem cōiectura capere possumus hos esse: qui hodie Pruteni appellantur. Aquilonares populi: de quibus supra diximus. facile nanq; Bructeros in Prutenos sermo cōuertit. Carolus Magnus multa cum Vestfalis prælia gessit. eosq; magnis affectis cladibus. coegitq; CHRISTI religionē amplecti. Relicto idolorum cultu: quā quā sæpius abnegassēt: nec iusturandū aduerterēt: vt metu pœnæ rebellionē compelleret: ocultos instituit iudices: quibus potestati dedit: vt quib; deierasse aliquē cōperissent: aut fregisse fidē/aut aliquod aliud flagitium cōmisissent. Mox illū supplicio afficerēt vbi primū comprehendi posset: nulla citatione præuia: aut defensione pmissa. Elegit viros graueis: & recti amateis: quos plectere innocentes haud verisimile fuit. Terruit ea res Vestfales: ac demū in fide cōtinuit: cū sæpe in nemoribus & pœres & mediocres viri laqueo suspēsi inuenirent: nulla accusatione prius audita. Quæ

Bussactores a Ptol.
Bussactori appellatur
Oqueni.
Logobardi i germa.
Bructeri.
Drusus.
Pruteni.
Carolus Magnus Vestfales ad CHRISTI fidem cogit.

rentibus tamen causam/cōstabat fregisse fidem: aut magnū ali-
 quod scelus cōmississe: qui necati reperiebant. Id iudicium vīq;
 ad nostram perdurat ætatem/vocaturq; Vetitū. Qui ei præfūt
 Scabini appellant: quorū ea præsumptio est: vt per totā Ger-
 manīā iurisdictionem extendere velint. Secretos habent ritus/
 & arcana quædam quibus malefactores iudicant. Ea nondum
 quisquā repertus est: qui vel præcio vel metu reuelauerit. Ipso-
 rum quoq; Scabinorū magna pars occulta est: qui per puīcias
 discurrētes criminosos notāt: & inferētes iudicio accusant: pro-
 bantq; vt eis mos est. dānati describuntur in libro: & minoribus
 Scabinis committitur executio. Reus ignarus suæ damnatio-
 nis vbiq; repertus fuerit supplicio afficitur. degenerauit au-
 tem hoc iudicium. Nam & viles aliquæ personæ admittuntur/
 quæ ciuilia negotia tractare audent: quibus erat solum de cri-
 minalibus pmissa potestas. In hac puīcia nro tēpore Susacē-
 ses ab ecclesia Coloniēsi descilugre: nec diutino vexati bello/mul-
 tisq; cladibus affecti & obsidione pertinacissima oppugnati ad
 obedientiam rediēre. Cuius rei causa & Theodoricus Coloniē-
 sis antistes: qui Vestfalorum princeps habetur & Ioannes dux
 Cluēsis non paruis inter se odijs contendere: Cum Susacenses
 ad Cluensium opem confugissent. cūq; Coloniensis Saxonie
 duces & non paruam Bohemorū manū i auxilium accersisset.
 apud Monasteriū quoq; eiusdem prouinciæ ciuitatem propter
 ecclesiā quā Valranus Theodori frater sibi debitam existima-
 bat acriter dimicatū est. in quo bello multis cæsis vnus ex pri-
 cipibus: qui dux copiarum fuit interceptus est: & in potestate
 Coloniensis antistitis factus. Est autē Vestfalia regio admodū
 frigida: neq; frumenti abundans: pane vtuntur nigro: ceruisia
 potus est. Vinum quod Rheno vehitur magno emittur pretio.
 opulenti tantū eo vtuntur: idq; raro. populus martialis est: &
 ingeniosus: de quo prouerbiū esse dicunt. Viciosos ac fallaces
 Vestfaliā facilius q̄ stultos gignere. Hic quontam Theodori-
 ci mentio incidit: non ab re pauca de eo referre: cui inter viros
 Illustres nostri sæculi nemo locum negauerit. origo eius ex fa-
 milia Morfensi apud Germanos principes/honoratissima fu-
 it. tres habuit: qui omnes supra .40. annum vixere. Henricus
 natu maior paternum principatū gubernauit. Ioannes Mona-
 steriense ecclesiā multis annis vsq; ad exitū vitæ suæ sūma cum
 laude administrauit. Valranus & ad Traiectense ecclesiā &
 ad Monasteriensem defuncto fratre nequicq; aspirauit: quibus ad
 Traiectum concilij Basiliensis fauore & ad Monasteriense Ni-
 colai pontificis institutione yteretur. Theodericus ipse cū Bo-

Attē. Iudi-
 cū qđ ap-
 pellat Ve-
 titum.
 Scabini.

Attē. morē.

Susacēses.

Att. mores

Theodori-
 cus Coloni-
 ensis antistes

non læ vlti pontificio operâ daret a Ioanne, 23. sūmo sacerdote
 Colonienſe ecclēſiā obtinuit: cui ſā. 17. annos nō ſine plebis ac
 nobilitatis magno fauore præfuit. Qui & ſi plurima p̄ defenſi-
 one ecclēſiæ ſuæ vario euētū bella geſſit. In quis modo ſtrenui
 militis/modo fortiffimi ducis officiū iplēuit. nunq̄ tamē domi
 ſacerdotalia munia: aut ciuile administrationē neglexit. Corpo
 re pulchro: & ſupra omnē ſtatura eminētī/ animo magno & p̄-
 liberali: cuiꝝ palariū illuſtribꝝ ſem p̄ hoſpitibus patuit.

¶ De Haſſia & aliquot reb. geſtis in ea. Cap. XXXVII.

Haſſia.

Ludouicus
 Lādraſius
 dū mona-
 ſteriu qdā
 reformat/
 veneno ex-
 tigi credit.

Inter Veſtſalos ac Francones Haſſia ſacet montana regio:
 quæ a Rheno in ſeptētrionē porreſta Turingiæ iungit. pri-
 ceptus gentis Ludouicus Lādraſius ætate nra ad iperliū vo-
 catꝝ Impatorē ſe eē dixit q̄ tātæ rei molē ſuſtinere poſſet. Malu-
 itq; puo iperlio a parētibꝝ ſibi relictō vtiliter peſſe: q̄ magnū ac-
 cipiēs diſſipare. Id quoq; ſibi obſtare ad rē Chriſtianā gerendā
 dixit/ quid literas ignoraret: fuit tñ legū cultor: qua ſibi patrio
 fermōe exponi iuſſit. quoties corā eo cauſa vētilata eſt/ nec vnq̄
 cōpertꝝ eſt tuliffe ſententiā: hoc dū reformatꝝ monaſteriu
 quoddā ſuæ ditionis ingreditur & inuitatus cū monachis edit.
 Venenū pro cibo inter edendū ſumpſiſſe creditꝝ eſt. Nā & ipſe
 & abbas q̄ reformationē petierat paulo poſt extincti ferunt.

¶ De Francia nobili puincia/ origine Francorū/ & qui primū
 duces & reges in ea fuerunt. Cap. XXXVIII.

Francla,

Sycambria

Patauiū.
 Anthenor.
 Enetus.

Francla huic ſuccedit/ nobilis ſane prouincia/ & admodū po-
 tens ab incolatu Francorū ſic appellata. Franci quidem:
 Troiani ab origine fuerūt: q̄ deleto Illo duce Priamo Pri-
 ami ex ſore nepote. per Pontū Euxinū in Meotidas palu-
 des in Scythiā peruenerē. Ibiq; ciuitatē ædificauerunt: quā voca-
 uere Sycambriā: ex qua dicti Sycambri. Conſtat eni poſt quē-
 ctam incenſamq; Troiā qui ſupfuerunt excidio: in treis turmas
 diuiſos in exiliū profugiſſe: & alios quidē Aenea duce Italiam
 petiuiſſe: a quibus Albani proditerunt: & deinde Romani q̄ or-
 bis iperlio potiti ſūt. Alij ſub Anthenore per medios Achiuos
 elapſi. Illyricos penetrauerē ſinus: & regna Liburnorū ad Inti-
 mum Adriaticū pelagus acceſſere: Urbēq; cōdidere Patauiū:
 vbi ſepultum Anthenorē tradunt/ qui Enetū fugiēs ſecū duxit
 a quibus poſtea dicti Veneti. quorū eſt hodie ingens poſeſſas
 terra mariq; Tertij vt diximus in Scythiam penetrarūt. Quo
 in loco in magnā gentē coaluerunt. Cūq; Scytharū multi Ro-
 mano iperlio ſubiecti eſſent & ipſi quoq; tributa penderūt. mā-
 ſeruntq; veſtigales vſq; ad tempora Valentiniani cæſaris. Quo
 imperante Alani Imperium vexare inceperūt. Imperator qui

de proposito edito libertatem i decennium eis promisit: qui Alanorum ferocitatem compererent: Allecti eo premio Sy-
 cambri arma sumpserunt: Alanosq; bello victos deleuere. Ob
 quam rem libertate in decennium ab imperatore donati sunt:
 & mutato nomine Franci appellati. quod attica lingua siue
 feroces siue nobiles sonat: Itali Francos liberos vocant. Exa-
 cto decennio Cum Romani solita tributa repeterent: Franci
 ipsa libertate effrenes facti / parere recuauerunt. Principes
 eo tempore Francis fugre Priamus & Anthenor antiqui nomi-
 nis ac virtutis. quibus copias ductatibus praelium cum Roma-
 nis confertum est: in quo Priamus ipse cum fortissimis suae ge-
 nis cecidit. Qui cladi superfugerunt ex Scythia digressi sunt: &
 in Germaniam profecti in partibus Turingiae confederunt cu
 principibus suis Priami & Anthenoris filijs Marcomede & Su-
 none. Suno sine liberis decessit. Marcomedi filius fuit Faramu-
 dus. quem sibi Franci regem creauerunt. & hic primus inter
 Francos regnauit. huic filius Clodoueus Crinitusa quo Fran-
 corum reges Crinitisunt appellati. Per idem tempus Gothi:
 qui iam vrberem Romanam irruerant: vltra Ligerim fluiuium i
 Gallia Sedes inuasurunt: Burgundiones quoq; iuxta Rhoda-
 num habitabant. qui & ipsi paulo post reges habere ceperunt.
 Franci vero transmissio Rheno Romanos qui ea loca tenebant
 fugauerunt. paulatimq; aucti potentia Maguntiam / Treuerim /
 Agrippina / Tornacum / Cameracum / Remos / Suefona / Au-
 relianum inuasere. Ita vt ab Aquitania vsq; in Baloariam impe-
 rium extenderet. Clodoueo autē mortuo Meroueus successit fi-
 lius. A quo Franci Merouingi dicti sunt. Post Meroueu Hilde-
 ricus regnum adeptus: dum luxuriose viueret a suis pulsus est.
 Romano Egidio in eius loco suffecto. Hildericus regno priua-
 tus ad Bisinu Turingiae regē confugit cuius coniugē per adul-
 terium polluit. post octo autem ānos reuocatus Agrippinam
 inuadens: eiectis deinde Romanis magnam regni sui partem
 recuperauit. Mortuo autem Egidio filius eius Syagrius in ciui-
 tate Suefona regnauit. Bisina autem regina cū accepisset Hil-
 dericum regnum recuperasse: Relicto viro ad eum confugit. a
 quo recepta / & pro cōiuge habita Clodoueu ei peperit. Qui
 postea regnū adeptus primus Francoꝝ regū CHRISTI religio-
 nem accepit. A beato Remigio episcopo baptizatus. Illud autē
 veritate caret: qd̄ pleriq; tradūt. Agrippinā ab incolatu Fran-
 corum vocatam Colonia. Nā priusq; Franci Germaniā intraret
 Colonia Romanorum appellata est a Claudio Casare cōdita
 & ab eius coniuge Agrippina nūcupata. fuerunt inter Clodo-

Sycabri p-
 mio illecti
 Alanos de
 leuere.

Frāc^o Atti-
 ca ligua fe-
 rocē siue no-
 bilē. Itala / li
 berū signi-
 ficat.

Priamus.
 Anthenor.

Marcome-
 des.

Suno.

Faramū^o.

Clodoueus
 Crinitus.

Burgūdo-
 nes.

Meroueus.

Hilderic^o re-
 gno suo eie-
 ctus est.

Egidi^o Ro-
 binus.

Hildericus
 regnū suū
 recuperat.

Syagrius.
 Clodoueus

Frācorū re-
 gū primus
 Christian^o.

Agripina
 vrbs.

Colonia
 vrbs.

Alaricus.

ueum ac Syagrium aliquot bella: Postremo victus Syagrius. ad Aalaricum Gothorū regem confugit: qui nonus a magno Alarico regnabat. Reposcitur a Clodoueo Syagrius: atq; obtentus occiditur. Romani quoq; reliqui per Galliā habitates exterminantur. Clodoueus Alemanos sibi subiicit. Gothis quoq; & Aquitanis bellū indixit: eosq; superauit. occiso Alarico Rege: fertur cum ad bellū p̄gredetur. si victor euaderet equum beato Martino vouisse qui. 12. & centū annis ante id tēpus vita excefferat. Victoria potitus/equū tradidisse: eumq; 100. solidis redimere voluisse. Stetisse equū immobilem. donec p̄cium duplicaret. Qua ex re dixisse. Regem ferūt: Martinum bonū auxiliatorē esse. & negociatorē carum. Hic Clodoueus vxorē duxit Glodosnidā filiam Regis Burgūdionū: q̄ cū esset Christiana adhuc ei pagano iuncta est. magnisq; p̄cibus virum orabat vt baptizaret. natoq; filios clanculum baptizabat. Causa aut̄ q̄ Clodoueu Christianū fecit esse fertur: Quia quum pugnaret cōtra Sueuos: & pene victus esset: votum vouit Christianū se facturū: si ex p̄lio euaderet. ob quā rem mutata fortuna: ex victo victor factus. Subactis Sueuis Christianæ religioni se credidit: Cuius posterī in Francia vsq; ad Pipinum nonū/patrē Caroli Magni regnauerūt. Tunc vero Hilderico secūdo per ignauā regnū adēptum est. Detonso enim eo & in monasterio reuerso Pipinus regnū accepit. Erant tūc in Frācia maiores domus: quæ regnū gubernabāt: anno enī septuagesimo decimo mortuo Dagoberto minore Francorū Rege filius eius paruulus in tutela Pipini Grossi: quē alij Angigi filium dicūt: in tutela fuit: & per insidias perijt. Tunc Grimoaldus filius legitimus Pipini Grossi Regnum vsurpās: Dagoberti Regis defuncti captus in custodia obiit. Per idem tēpus Gallī: qui intra Sequanā & Ligerim fluuiū habitabāt: aduersus Francos bella mouere: & vsq; Maguncīā excurrentes: eam ciuitatē obsederunt. Franci Rege carētēs Carolum Martellū ad regnū sublimare voluerūt. Qui regnū renuens: Ducatum accepit: Galloq; bello repressit. Prouinciā vero in ter Ligerim & Sequanā: q̄ tunc Gaudina vocabat̄: a se Carlingam vocari iussit. Quod postea apud Theutonicos diu seruatum. hic Carolus ex Adelheida nobili cōcubina Pipini Grossi filius fuit inclytus vir & bello potens: qui multa Sarracenoꝝ millia gladio interemit. Et pater fuit Pipini Nani: qui Carolum Magnū genuit Imperatorē toti orbi cognitum. ex coniuge Berta: quam duxit ex Græcia. Hoc ergo Francorū genus: Cum ꝑ Scythia in Germaniā venisset: ibiq; diu cōsederet: gerat

Attē. miraculum.

Glodonif-da.

Clodoueus ex victo victor datus/Christianus efficitur.

Hildericus ex rege fit monachus.

Pipinus Dagobertus Pipinus grossus. Grimoaldus

Galli.

Carolus Martellus. Gaudina. Carlinga. Adelheida Pipinus Nannus. Carolus Magnus. Berta.

manicum effectum est: adeo vt tota ferme Gallia : & magna Germaniæ pars: a mōtibus Pirrhenēis vsq; ad Pānoniæ terminos Francia diceretur. Nam quicquid Frācis liberat: Frācia vocabatur. Ea in duas partes diuisa fuit. Nam quod est Gallia occidentalis Francia dicebatur. Quod est Germaniæ orientalis. & Germaniam quidem eatenus extenderūt. quātum sermo germanicus protendit. Hæc gens sub Carolo Magno Romanū imperium meruit. Qui afflictam Longobardi co bello sedem apostolicam consolatus est. Carolus enim quous Gallia potiretur imperio: Germanus tamē fuit in Germania natus alitufq;. Cuius sedes plerūq; in Aquisgrano fuit. quæ ciuitas Theutonica est. ibi palacium eius & caput ostēditur. Eius posterū imperium tenētes in Gallia & in Germania regnauerunt. Deficiente autem masculina linea: imperium ad Germanos: id est Frācos orientales redijt: inter quos primus habitus est Otho: Est autem imperiū apud Germanos nunc eo modo vt nemo imperare possit nisi Germanus. Sed quoniam imperatorum authoritas Germanis tradita est. Plerūq; Germanus eligitur eam ob causam cum vacasset imperium per obitum Ludouici Bosonis filij: Germani quorum ea potestas erat: Germanum elegerunt & Francum ex orientali Frācia. Hæc præmississe volumus: quoniam de Franconia sermo incidit. Sunt enim multi qui francos eos solummodo esse volunt qui circa Parrhisios habitāt. & illis datum imperiū esse volunt: quos rectius Francigenas quis appellauerit.

Otho.

Ludouicus
Boso.

Parrhisij.

¶ De Franconia: vbi de Alberto viro in armis dexterr. & quod suis egregijs factis Achilles Theutonicus sit cognominatus.

Frāconia.

Franconia vero vt nostra ætate recipit a Ca. XXXIX. meridie Sueuis & Baloarijs iungit ab occasu Rheno. ab ortu Bohemis ac Turingijs. Septentrionem iisdem Turingijs Hassiq; excipiūt: prouinciam perlabit: haud ignobilis amnis: quæ Moganū vocant. Ptolomeus hunc fluuiū Obrineā appellare videtur: qui superiores Germanos ab inferioribus eundē diuidere affirmat: neq; enī alius fluuius est qui eā diuisionem aptius quā Moganus efficere possit. & hodie quidem inferiores Germani vsq; ad Maguntiam pcedunt. Abindæ superiores vocantur. Moganus vero ex montibus Bohemiæ ortus a regione Magutiæ in Rhenum exoneratur. Ob quā rem non defugerunt qui Magutiam Moguntiam a Mogano fluuio dicerent. Perlabitur idē fluuius non paucas ciuitates: quarum illustres sunt Herbipolis Francfordia. In Herbipoli nobilis Episcopi sedes est: qui & Francorum dux habet. & cum rem di-

Moganus fl.
Obrineas
flu.

Abindæ.

Magutia.

Herbipolis
Attē, ritum

Frācor-
dia,

Bābergia.
Pognitium
Henricus
Germano-
rum secun-
dus impe-
Berēgari⁹.
Albert⁹ co-
mes frācus
Cōrad⁹ co-
mes occi.
Otho epif.
Magū. per
fidus.

Vide epī
callidā per
fidiam.

uinam facit: gladiū in altari nudū ante se habet. Frācordia nobile emporiū est. In quo superi cū inferis Germani conueniunt Bis singulis annis. Ibi quoq; imperator eligitur ex veteri consuetudine. ob quā rem palam est: Imperiū datū esse Germanis. quādo inter eos eligit & coronatur. & si demū ad culmē gloriæ Romæ quoq; diadema suscipit. Et in Frāconia nobile templū Bābergenfis ad Pognitium amnē sitū: quod fundauit Hericus secūdus imperator: quem accolæ religiose colunt & sanctū habent. Ibiq; Berēgarius sepultus est. Qui regnū Italiae vsurpauit. & ab Othone primo capt⁹: i Germaniā ductus illuc exulās obiit. Supra ciuitatē in edito monte Arx est & natura & arte munita: In qua nos aliquādo cum episcopo loci prandiū fecim⁹. Albertus nobilissim⁹ Francorū Comes: & Othonis Saxoniae ducis ex filia nepos. Cū Conradū comitē occidisset: qui Ludouici Regis fuisse filius dicebat. in hanc se arcem contulit. & aliquādiu regis obsidionē pertulit. Difficilis expugnatio loci videbatur: Ad quam rem ad dolo recursum est. Otho Episcopus Maguntinus minister sceleris inuentus est: qui profectus ad Albertum litis arbitru se dixit Rogauitq; Albertū ad imperatorē in castra descēderet: quia vel pacem ei daret: vel in arcem reduceret incolumē. Credit Albertus: & accepta iurisiurandi religione Othonem secutus est. Vix arcem egressi erant: cū Otho vereor inquit ne diu apud imperatorē morari oporteat. Vtilius fortasse consilium erat prius sumpsisse cibū. laudauit Albertus verba praesulis: & in castellū rediens Othoni prandiū dedit. Quo sumpto ad imperatorē cū eo perrexit: ybi mox captus est: & capitali sententia dānatus. cui archiepiscopi fidem imploranti: Respondit parum religiosus pōtifex se fidei satisfecisse: qui semel reduxisset incolumē cum ad prandiū introiuit. Bis reducere nō pmisisse: infelix Albertus gladio obrūcatus est. Melius Romanū qui pari fraude vsus vnū ex captiuis ab Hānibale Romanorū orator astringit periurum: non soluit. Prædia q̄ Albertus habuit ecclesiae Bābergēsi postea cesserunt. Est autem Franconia partim plana partim mōtosa. montes ipsi haud difficiles sunt. ager nō admodum pinguis. Nam plerūq; arenosus est. multis in locis confiti colles vineis gratum producūt vinum maxime vero apud Herbipolim. multæ syluæ & multa venatio est terra in mulros partita est dños: quibus episcopū Herbipolenses ducem Franconiae dicāt: vt ante relatum est. Magū-tina ecclesia & Bābergenfis plurima obtinent loca. Palatin⁹

quoq; Comes haud parua occupat partem. Marchiones Ora-
tes in ea sunt. Multae p̄terea ciuitates Imperiales apud Frā-
cones florent. De Norimberga dubium est Frāconiae an Ba-
ioariae cedat. Ipsum nomē indicat ad Baioarios urbem perti-
nere. Norimberga enim Noricum mōtem significat. ob quā
rem patet Noricorū ciuitatem fuisse. Noricis autē Baioariae
successere: & nunc ea portio terrae Baioariae quae inter Danu-
bium & Norimbergā iacet: Noricū appellat̄. Ciuitas tamen
in parrochia Bābergenſi est: quae ad Frācones pertinet. Ipsi
Nosimbergēſes nec Baioarios nec Francones videri volunt.
Sed tertiuū quoddā separatū genus. Vrbs ea nobilis magnifi-
cis opibus publicis ac priuatis ornata est amne Pognitio in-
terlabitur. in agro celeri & arenoso condita: atq; ob eam rem
industrioso populo. oēs enim aut opifices sunt: aut negocia-
tores: hinc multae illis diuitiae: & magnū in Germania nomē.
Aptissima Imperatorum sedes libera vrbs & in medio ferme
Germaniae sita inter Bābergam & Norimbergā Forchem ia-
cet famosum niueo pane opidū: incolae patriam fuisse Pilati
falso putant in hac puincia Fridericus Marchio Brandebur-
gēſis fuit Imperatori Sigisūdo inter caros amicos habitus. &
quatuor filij fuerūt: Iohānes/ Fridericus/ Albertus. & alter Fri-
dericus. Iohanni qui primogenitus esset Electoratus imperij
debebat. Sed iudiciū patris Fridericū praeſtulit qui secūdo ge-
nitus erat & aptior ad obeūda imperij munera videbat. pri-
us itaq; quā morit̄es hāreditatē suā inter filios diuisit Fridericū
electorē instituit. neq; male iudicauit: Nam Fridericus inter
principes Germaniae sapiētia clarus habitus est. cuius consilio
multae saepe puincia pacatae sunt: Iusti quoq; ac honesti te-
nax habet. qui cū posset Regnū Poloniae cōsequi per electio-
nē baronū recusauit (vt ante diximus) ne vero hāredi iniuriā
faceret Albertus vero germanus eius cū Norimbergensibus
bellū intulisset: oēs ferme Theutoniae principes traxit: ciuitates
vero Norimbergēſibus suppetias misere. graue & atrox bellū
fuit in quo tot potentiae cōcurrētes insensibilis odijs biēnio
certauere. Nouem praelia cōmissa ferūtur. Ex quibus octo vic-
tor Albertus cōfecit in vno tantū victus succubuit: nec de pa-
ce cōuenit nisi postq̄ exultis agris. attritis villis: abactis peco-
ribus/ ruricolis interfectis/ cōmeatus ac pecuniae contēdent̄
bus defuere. Tum quoq; pax ex Alberti sentētia magis dicta
hic Albertus ab ipsa pueritia ac teneris vt atūt vnguiculis edu-
carus in armis: pluribus interfuit plijs: quā alij sui tēporis du-
ces aut viderint aut legerint: militauit i Polonia. Pugnauit in

Norimberga.

Forchem op.

Fridericus impera.

Albertus/ Achilles Theutonicus cognominatus.

Attē, viri in Sclesia. Castra posuit in Prussia. Hostes in Boemia fudit, nullus armis dexteritatem. In Germania terræ angulus: quem non calcavit armatus: duxit exercitū innumerabiles, prostravit ferocissimos hostes / expugnauit munitissimas vrbes. In congressibus pugna prior inijt. Victor a prælio excessit. Vltimus in oppugnationibus opidos sæpe murū primus ascendit. Ad singulare certamē crebrius a vicinis inuitatus: nunq̄ detrectauit. Nec vnq̄ non stravit hostē. In militaribus nudis (quibus hasta contenditur) vnus omnium repertus est qui nunq̄ equo deiectus sit / & omnes in se currentes deiecerit. Ex torneamentis nunq̄ non victor exiit. Septies ac decies solo textus clypeo ac galea: cætera nudus (vt est apud Teutonicos) Duelli quædam species in prouocatores pariter armatos: acuta lancea cucurrit / nullo vnq̄ damno affectus cum aduersarios nunq̄ ipse non equo deturbauerit. Quibus ex rebus non iniuria: Teutonicus Achilles appellatus est. In quo non solum militares artes & Imperatoriæ virtutes singulari quadam gratia reluxere: sed nobilitas quoq; generis / proceritas corporis / ac venustas & virium robur / ac facundia linguæ: admirabile eum ac pensitum diuinum reddidere.

¶ De Baioaria & vnde gens ipsa secundū Strabonē sit deducta.

Cap. XL.

Baioaria.

BAioaria ad ortum æstiuū ac meridiei partem Franconia proximat. Ea quoq; perlata & diues terra est. Cui ad meridie Alpes Italiae iunguntur. Sueui decidentē etus solē recipiunt. Australes orientem ac Bohemi septentrionem. Danubius mediam ferme perlabitur inter Austriam ac Baioaria. Alij Anasum, alij Enum terminum posuere. Sueuos a Baioarijs Licus determinat annis. hanc olim regionem Norici tenuere. Citius adhuc portio trans Danubium sita (vt ante diximus) Noricum appellatur. Baioarij autem vnde dicti sunt & vnde originem traxerint: nō facile dixerim. Verum cū reperiam vetustissimos codices Baioariam appellare quā moderni Bauariam dicunt non difficile trahor vt Baioarios a Bois dictos / gallicam fuisse olim gentem credam. huic opinioni Strabo quinto cōmētario fidem adhibet / ita inquit. Priscis igit (vt dixi) tēporibus: plurimæ Gallorū gentes fluitū incolebāt (de Pado loquit) & quibus amplissimi fuerāt Boi / Insubres / & q̄ olim cū Gefatis Senones Romana p̄ ipetū potiti sūt vrbe, hos Romani posterioribus annis fudit deletos pdiderūt. Boios v̄ro & finibus eiecerūt. Inde migrātes: circūadiacētes Istro locos cū Thauristis habitauerunt / bellū assidue cōtra Dacos agētes. Cōstat igit: Boios in Pānonia confedisse, Quo ex loco facile successu temporis in Noricum

Norici.

Baioaria.

Bauaria.

Boi.

cōterminā regionē migrare potuerūt. Idē quoq; Strabo lacū: qui modo Conſtātiensis appellat̄ designās paululū ab eo dīſtare Rhetios ait. ampli⁹ Heluetios & Vindelicos. deſertā autē Boiorū regionē eſſe affirmat vſq; Pānonios: ob quā rē ſatis indicat Baloarioꝝ terrā a Bois cultā fuiſſe: idē Strabo Germaniā deſcribens Boios prius Hirciniā habitāſſe ſyluā aſſerit: & Cymbros agmine facto eorū inuaſiſſe locū: atq; a Bois relictos fuiſſe. itaq; ſatis pſuaſum eſſe poteſt Baloaricū nomē ex Bois deſcēdere ager enī eorū trās Danubiū: Hirciniā ſyluā nō parua ex parte occupat. Ea nūc germanica gens eſt ſermone vtēs Theutonico, neq; deſerta regio: vt Strabo tradit: qđ ſuo fortāſſe tēpore fuit: nunc cultiſſima eſt: magnas ac ambitioſas ciuitates habēs & opida nobiliſſima: quorū ſplēdorē neſcim⁹ tota Europa: quā vincere poſſint. Pōſticipales vrbes. 5. in ea ſūt: quarū vna metropolitica eſt (Saltzburgā vocāt) ex flumīe cui adiacet. Veteres Iuuanīā vocauerē. In Baloaria Ludouic⁹ Ludouici fili⁹ Gibbo & ſtruma deſormis: impia cōtra patrē bella ſuſcepit: Venerā dūq; ſenē: & authoritate inſignē: qđ quōdam regnū Frāciæ gubernāſſet in arce munitiſſima obſedit: ſed ſuperis vltionē tāti ſceleris petētib⁹ prius febre pcuſſus q̄ patrī animū in ſuā traheret ſententiā. Ille in poteſtatē Hērici eiūſdē familiæ ducis poſtea fact⁹: breui tēpore vitā finiuit. Nec Hēricus diu ſupuixit. Qui cū phibuſſet ſubditos in anno iubileo Romā petere: veritus ne puincia pecunijs exhauriretur: eodē modo ad patres ſuos additus eſt. Succellit ei Ludouicus filius ex ſorore Alberti Cæſaris natus: magni animi adoleſcēs: gloriæ cupidus: & pecuniarū cōtēptor. qui Iudeos oēs publice poſitis ēdictis & ſuis dñijs exterminauit. vxorē de Saxonīa duxit neptē Friderici Cæſaris multas Germaniæ lites authoritate ſua cōpoſuit: quīs ſæpe & multū conat⁹ recōciliare Cæſari Ladillaū regē nequiuertit. Albertus eius terræ ac familiæ princeps: poſtq̄ pater eius Erneſtus puellā balnei cuſtodē ab eo perditē amatā: & in ſpem matrimonij ſuſceptā apud Spraupingā Danubij fluentis demerſit. Cū diu vitā in merore peregiſſet tandē luctu peracto vxorē de domo Brunſuicēſi duxiſſet: ex qua ſobolē pulcherrimā ſuſtulit. Sub imperio Friderici podagra laborans: ſepoſitis cæteris curis ſectatus muſicā aſſiduīs cantibus ac ſonis animam oblectauit. Interdū & venationi operam dedit. In Satzburga: quam Metropolitica in Baloaria ſedem obtinere diximus tres archiepiſcopi fuere: quorum vltimus Sigismundus nomine: dum ſelſinatis procella deſeuit: cū eſſet adhuc præpoſitus Roma-

Rhetij.
Heluetij.
Vindelici.

Saltzburga.
Iuuania.
Ludouicus
gibboſus/
& ſtrumoſus
ipia cōtra
patrem
bella ſuſcepit.

Erneſtus
puellā balnei
cuſtodē
ab Alberto
filio perditē
amatam
Danubio
imerſit.

nam ecclesiam magnifice iuuit. Sed archiepiscopus a Nicolao pontifice creatus: literas apostolicas quibus celsura in Austriales imperatori rebelles fulmina batur: in ecclesia sua publicari non fuit: siue metu potentiae illorum: siue quod anathema te suspensio pacem melius inueniri putauit. Ad quam componendam & ipse descendens in Austria non paruum operam impendit.

¶ Circa Rhenum qua flos Germaniae nostro tempore visit inter Theodoricum Maguntinensis ecclesiae praesulem: & Ludouicum comitem palatinum Rheni crebrae dissensionis fuerunt: & saepius ad arma verum est. totaque circum regio rapinis atque incendijs vastata. Cum Maguntino Marchiones Badenses ac Bradeburgenses opem ferrent: Palatino Iacobus Treuerensis antistites & nonnullae ciuitates assisterent: mortuo Ludouico Palatino: qui relictam Ludouici regis Cypri uxorem duxerat: filium ex ea natum infantem adhuc Fridericus frater eius: consentientibus terrarum optimatibus arrogauit. Gubernatorem prouinciae tanquam dominus: Electorem imperij se dixit. celibatum perpetuum promissit: ne erogato filio: uxorem ducens praedicium faceret: Rogatus Nicolaus Pontifex quintus id genus adoptionis confirmauit: recusauit Fridericus imperator saepe multumque requisitus.

¶ In Suceala Albertus Friderici frater imperatoris: cum pluribus ciuitatibus variante victoria bellum gessit. Ab Ulmenses ciuitatem Rotemburgensem litigando per sententiam obtinuit. ¶ De in marchionatu Badensi nonnullis rebus gestis. Vbi de Sultesiu in hosteis deuictos mira crudelitate. Cap. XLI.

Badenses.

IN Marchionatu Badensi princeps Iacobus iustitiae ac prudentiae fama inter Germanos clarissimus: cum sibi ad humanam felicitatem solam literaturae peritiam deesse videret: quos ex coniuge legitima liberos sustulit: ediscere literas compulsi: inter quos diuiso patrimonio cum Carolo primogenito singularis industriae iuueni imperatoris sororem matrimonio collocasset: plenus annis haud inuitus et vita decessit. Tyrolenses qui valleis Eni & Athesis incolunt. cum Sigismundum principem suum in tutela Friderici Caesaris existentem iam gradusculum ad se remitti frustra petiuissent: sumptis armis praefectos prouinciae: quos Caesar instituerat: deiecerunt. Et cum Tridethini episcopi: cuius erat subditum in fide Caesaris perseueraret cum exercitu eo peruenire: ciuitatemque metu percussam praeditione coeperunt: & arcem oppugnatione fatigatam ad praeditionem compulerunt. Ex in pactionibus cum Caesare conuenientes: minori quam crediderant felicitate suam dominum obtinere. Sultenses motani & feroces populi: cum Thuricenses

Sultenses.

Thuricenses

ex foedere: quod cum eis pepigerant: desciuissent: comparato exer-

clitū in eorū agrū cūcta vastātes exiere; Quib⁹ cū Thuricēses
 plio cōgredi p̄sumpssissent: vsq; ad internētione cæsi sunt. Tā
 taq; Suitēsiū in victos hosteis crudelitas ac rabies fuit: vt eo
 iplo in loco parte victoriæ epulātes: cōgestis necatorū corpo
 rib⁹. & mēfalia & fedilia ex illis apparuerint: & aperietes ho
 stium cadauera cruorē biberint: corda dentibus lanāuerint.

¶ De Ludouico Delphino viēnensi bellū in Basiliēses mouē
 te/de Amedeo Sabaudia duce ex ducatu Heremū/ex here
 mo summū Pontificatum/ & ex summo pont. Cardinalatum
 subeūte. Item de Bolomero in lacum demerso/ & Io. Segobiē
 si Alcoranum Maumeris traduce. Cap. XLII.

IN Allācia cui quondā Heluctia nomē fuit: tū Gallia nūc
 Germanici iuris puincia: Cū Ludouicus Delphinus Viē
 nēsis in agrū Basiliensem oēm ferme militiā Gallicā edu
 xisset: ingentēq; metū Basiliēsi bus incussisset. Suitēses ex foe
 dere foctæ ciuitati quatuor millia militū lectissimæ iuuentutis
 auxilio misere. Quos cū Delphinus appropinquare aiaduert
 tisset: mediū inter Basileā & Suitēses cum toto exercitu se op
 posuit. nec detrectauere illi certamē: quīs pedibus pugnatu
 ri. 30. millia equitū stare contra se in aciē cernerent. pugnatū
 est summis vtrinq; virib⁹: ad extremū nō tam victi q̄ vincēdo
 fessi. Suitēses ninus audacis p̄sumpti facinoris pœnas dedere
 Nam paucifuga dilapsis obrūcati om̄s in cāpo iacuerē. Ra
 rus tamē ex Suitēsi bus inultus interiit: ex quibus plures ex
 perti sunt: qui lāceis perforati ad obruncandū hostē per me
 dias hastas dilapsi vindictam accepti vulneris expetiere.

¶ Amedeus in Sabaudia dux prim⁹ eius gētis cū annis fer
 me. 40. post patris obitū puinciæ gubernacula tenuisset: &
 admirādus adaucto paterno imperio parta vndiq; pace for
 midādus: cumulatū opib⁹: sapiētia plenus/ vicinis populis ac
 principibus videre: ac demū relictis principū & gloriæ fasti
 bus in Heremū se recepisset: & sumpta penula: ac retorto ba
 culo cū sex viris equestris ordinis ætate puectis mūdo & pō
 pis eius renūciasset: ad extremū summi pōtificat⁹ honorē ex
 Basiliēsi cōgregatione sibi delatū in ecclesiæ diuisione supe
 ris parū fauetibus accepit. barbā totōdit quā promissā nutri
 uerat: Ducatum primogenito suo tradidit Ecclesiasticas ceri
 monias & orandī morē repente didicit. Stipatusq; magna no
 bilitum caterua & illustri comitatu circūdat⁹ Basileam perre
 xit: vbi ab ijs qui generale cōciliū facere arbitranī in maxi
 ma populū multitudine quæ vndiq; ad spectaculū tātæ rei cō
 fluxerat. Inter duos filios egregia facie adolescenteis. Alte
 x iij

Vide Sultē
 fium in ho
 stes occisos
 crudelitatē

Allācia.
 Heluctia.
 Ludouicus
 Delphinus
 Viēnensis.

Sabaudia.
 Amedeus
 dux Saban
 diae relictis
 principū &
 gloriæ fasti
 bus in He
 remum se
 recepit.
 Sūmus pō
 ti. ex Basi
 liēsi cōgre
 gatione ef
 ficitur.

rum Sabaudia ducē alterū Gebennarū comitē. solēnib⁹ p mo-
re seruatis: pontifex Romanæ ecclesiæ coronat⁹ est. Celebrauit
sæpe diuinā. Benedixit plebib⁹. Officia curiæ ordinauit: Cardi-
nales doctrina & auctoritate præstāteis assūpsit. fuerūt ei cum
rege franciæ Carolo cū Astolfo rege Aragonum qui tum hostis
Eugenij papæ fuit / cum Philippo duce Mediolani: cū plurib⁹
alijs de recipienda eius auctoritate tractatus. Qui omnes in-
cassum abiēre. fuit & Fridericus imperator apud eum i Basilea
Sed clam nocte intempesta ne adorasse idolum videretur: abiit
Reuerentiā ei tanq̄ vicario IESV CHRISTI subditi eius tan-
tum & Suintenes populi & Basilienses & Argentinenses & qui
Alberto parebant Baioaria duci præbuerūt. fuit enim magna
spes obtinendæ Germaniæ. Cum sex principes electores in eā
sententiā fœdus iniissent vt nisi Eugenius postulatis eorū an-
nueret (postulabant autē res prosus negandas) in Amedei (quē

Fœlix quin-
tus ponti-
max.

Amedeus /
siue Fœlix
quit⁹ relicto
noie Papæ
Cardinalis
designatur
Bolomer⁹
Amedei di-
lectiss. pdi-
tionis re⁹ fa-
ctus / in lacū
Lemanum.
Io. Segobi-
ensis.

Fœlicem quintum appellauerunt) obediētiam transirent. Sed
cum illorum consilia Fridericus peruertisset / & qui sub nomine
Synodi Basileæ degebant abire iussisset: desperato meliori suc-
cessu: Interueniente per legatos suos Carolo Franciæ rege / ec-
clesiæ pacem dedit Nicolao ponti. max. reconciliatus / relicto
nomine papæ: Cardinalatus honorē retinuit. In quo paulo po-
stea non sine boni viri opinione decessit fœlix princeps. & nimis
um / si senium suū ecclesiasticis titulis nō fœdasset. Bolomerus
qui eius quondā & primus & dilectissimus cōsiliorū particeps
fuerat / ingentisq; opes apud eum cumulauerat: cum nobilita-
tis odiū incidisset / proditionis reus factus mortis sententiā tulit
& in lacū Lemani præcipitatus magno saxo ad collū suspenso
demersus est. Nobilitas exinde noui ducis indignationē subles
ad regem Franciæ confugit. cuius opibus adiuta in patriā redi-
it. Ioannes Segobienis homo Hispanus / morib⁹ & doctrina il-
lustris / qui cū sūmos theologiæ preceptores doctrina æquaret
ab Amedeo dum se papam dixit: Cardinalat⁹ eminentiā accæ-
perat. Et deinde vnioni consentiens Nicolao pont. max. cardi-
nalatus dimisso titulo Cæsariensi ecclesiæ profectus fuerat i al-
tissimis ræcondit⁹ mōtib⁹ paruo monasterio content⁹. Vocatis
ex Hispania legis Arabicæ magistris: libris quem vocāt Alcho-
ram & in quo Mahumetis ΨΕΥΔΟ ΠΡΟΦΗΤΟΥ non tā my-
steria q̄ delramenta continentur: in nostram linguam de nouo
conuertit. & ineptias eius veris ac vltis rationibus & argumen-
tis explosit. ¶ In Arelate ad sepulchrum Ludouici cardinalis
sanctæ Cecilie eius vrbs episcopi quem Basileæ in confessu
patrū præfidentē vidimus. Magna miraculorū opinio orta est /

& inualidorum frequens vndiq; concursus spe sanitatis factus.
 ¶ De Ioanna virgine Lothoringensi Anglorum copias e Frã-
 cia fugante. de Flocheto Pontem arcis nouo commento inua-
 dente. deq; Thalboto Anglo duce cum filijs ad Burdegalam
 in bello cadente.

Cap. XLIII.

Ioannes comes Armeniaci incesto germanæ fororis amo-
 re percussus nuptias eius tentare conatus / haud indignus
 existimatus est: quem paterna hæreditate Carol⁹ rex Frã-
 ciæ armis eiiceret: In regno ipso Frãciæ: qđ nostra ætate Ioan-
 na virgo Lothoringēsis diuinitus vt credūt admonita: virilibus
 indumentis & armis induta Gallicas ducens acies. ex Anglo-
 rum manibus magna ex parte (mirabile dictū) prima inter pri-
 mos pugnās victoriā eripuit: cū iā Philippus Burgundiæ dux
 paternæ necis iniuria remissa. Relictis Anglis ad Francos de-
 fecisset: ingentes inter Carolum regem & filium eius Ludou-
 cum Delphinum Viennēse contentiones atq; inimicitia suc-
 creuerunt. Carolus Andegauenſis eo tempore Delphini auun-
 culus apud regē plurimū poterat cui⁹ potētiā cū Ioānes Alen-
 conij dux ferre nō posset. Borbonij quoq; princeps: & frater eius
 spurius Andegauenſe gubernationē ægris animis intuerentur.
 Delphino vt a patre discederet suaserunt. sic eni fieri posse vt
 rex desiderio filij Carolum a se reiiceret. Regnumq; quod i ei⁹
 manibus pessum ire videbatur meliori consilio regeretur. qui-
 bus permotus Delphinus isalutato patre ad Niuernenses dis-
 cessit: qua re comperta rex comparato raptim exercitu in Alē-
 conium duxit: & expugnatis non magno negotio plerisq; mun-
 tionibus ducem in deditiōnem accēpit. Exin contra filium
 profectus: cū ciuitates Niuerniæ Delphinū aduersus patris im-
 perium tueri nō auderēt eū vt a se abiret rogauerūt ille in Bor-
 bonium se recēpit nec diu post metuēs dux Borbonij regis irā
 filiū patri recōciliauit. quæ res fratri suo spurio haud bene ces-
 sit. Nā is paruo post tēpore capt⁹ in pfluētē demersus violati
 paterni iuris in filiū penas dedit. Interiecta deinde non longa
 temporis mora Rhenatus e regno Siciliæ propulsatus filiā su-
 am Henrico regi Angliæ in matrimoniū collocauit: haud ab-
 nuente Francorū rege qui eo coniugio inducias belli sibi ac re-
 gno suo salutare cum Anglis pluriū annorū obtinuit. Quibus
 cōclusis securus iā domi rex vt Franciā militaribus spolijs atq;
 incendijs diu agitātā tātis per sineret requiescere. Delphinum
 cum magna parte copiarū ad Heluetinos supra relatū dimi-
 sit: ipse cū reliquo exercitu in Lothoringos profectus: Meten-
 sem / Tulensemq; agrū vexauit. opidumq; non parui momen-

Io. comes
 Armeniac⁹
 fororis nu-
 ptias tētat.
 Ioanna vir-
 go Lothori-
 gensis.
 Philippus
 Burgund⁹.
 Carol⁹ An-
 degauēſis.
 Io. Alēcon⁹
 us.

Spurius de
 mergitur.

Spinale.
Franciscus
Aragoneſi.
Foſerſu op
pidum.
Flochetus
milittib. ſub
ſcœno i qua-
drigis ab-
ſcœlis Pōtē
Arcis i po-
teſtatē rece-
pīt.

Somerſet⁹
dux.
Talbotus.

Attē.

Burdegala

ti: quod Spinale vocāt dedentib⁹ opidanis ab eccleſia Metenſi
abſtulit. Exin Franciſcus Aragonēſis capto furtim opido Fo-
ſerſi: quod in Normania ſitū in poteſtate ducis Britannia fuit
duorū potētiffimorū Frāciæ ac Angliæ regū interrupiſſe pacē
viſus eſt. De qua re dū miſſis vltro citroq; legationibus conten-
ditur: Flochetus cū nō paucis equitibus a rege Frāciæ profe-
ctus quadrigas ſcœno oneratas in quo milites armati laterent
Pōtē Arcis quo Sequana fluiuius iugit: qui Normanos a Fran-
ciā dirimit: edoctos ruſticos educere iubet atq; in medio Pon-
tis portæ Arcis ſubſiſtere. Ipſe in inſidijs cū cohortibus ſignū
expectauit: quo recepto cū milites & ſcœno dilapſi portā inua-
ſiſſent: trucidatis cuſtodibus tā diu locū tenuere donec Floche-
tus aduolans & Pōtē & arcē in poteſtatē recepit cui⁹ rei per-
cepto nuncio & rex ipſe per eundē pōtē in Normaniā copias
traiecit. & ex alia parte Frāciſcus Britāniæ princeps exercitum
duxit. Dux Sūmerſeti eā puinciā pro rege Angliæ cū imperio
tenebat. Qui poſtq; tanti belli molē in ſe verti cognouit: Talbo-
tum copiarū ducē fama clarū: & reb⁹ geſtis inſignē: Rothoma-
gi apud ſe eſſe iuſſit: ſperās eius cōſilio atq; armis ciuitatē anti-
moſ vt animaduertent in fide continere. Sed fruſtra eius con-
ſilium fuit. Nā Rothomagēſes poſtq; regē appropinquare di-
dicerunt: miſſis ad eum legatis ſententiā ſuā ac fortunarū ſuarū
daçti ſalutē exercitū intra vrbē recipere & imperata facere pro-
uiſerunt. Quibus a rege collaudatis & domū cū præſidio mili-
tum remiſſis vrbs regi dedita eſt. Talbotus cum duce ſuiſq; om-
nibus in arcem ſeſe recēpit. quæ cum oppugnari recepta eſſet
interuentu Rhenati regis ea cōpoſita facta eſt vt Angli quæ i
Normania retinebant opidis excederent. Dux ac Talbotus. cū
ſuis liberi eſſent. Sed cum præfecti opidorū non parerent: dux
Somerſeti dimiſſis in arce Talboto & duobus priuignis ſuis
clam reſceſſit in Angliam: Arx poſtea dedita eſt & priuigni du-
cis cum Talboto in poteſtatem regis facti ſunt. Talbotus vero
cum eſſet clara apud omnes fama quam non malis artibus ſed
robore corporis & ingenij dexteritate in aperto Marte quæſi-
uiſſet: data fidē quod aduerſus Francos deinceps arma non ge-
reret: libere dimiſſus eſt. Hic anno iubilei indulgētiæ cauſa Ro-
mam venit vt quidam putāt abſolutionem queſiturus eius p-
miſſi quod regi Franciæ fecerat. michi hoc minime compertū
eſt. illud cōſtat Talbotū cū in Angliā rediſſet itaq; rex Frāciæ vſ-
q; oī Normania Burdegala quoq; armis ſubegit: a rege ſuo
nō ſine magnis copiis in Gaſconiā cū iperio miſſū & Burdega-
lam recuperaiſſe. & alia pleraq; caſtella q̄ ab iperio Anglicano

desuerant parti vi expugnasse: partim deditioe volūtaria recepisse: quæ cum rex Fræciæ rescuisset euestigio duos exercitus intravit: quorū alterū: cuius præfectus erat gener suus comes Clarimontis/ac duci Borbonij filius/cū quindecim millibus pugnatorū in quis toti⁹ militiæ robur fuit: ad urbē Burdegalā reſto itinere cōrēdere iussit: Alterum quē ipse ducavit ex purpuratis suis cōscripsit: qb⁹ & comes de Stāpis ānumerat⁹ est: quē lecti iuvenes, 500. equites, 300. ex Britonia seq̄bāt. Iussit & hūc exercitū retēto apd se comite rex præire: q̄ cū leptē vt aiūt leucis a Burdelaga cōstitissent: parū quoddā castellū oppugnare cæperunt: turri quadā iter Burdegalā & castellū ipsū occupata/ac sagittariorū p̄sidio munita: Talbot⁹ v̄ro postq̄ sibi duobus exercitib⁹ pugnādū esse intellexit. eū pri⁹ aggrediendū cēluit: quē minori negotio superari posse cōfidebat: Egress⁹ igit̄ cū robore sui exercitus iā vespere ad turrim quā dixim⁹ occupatā puenit: qua primo ipetu expugnata sagittarios oēis ibi captos circiter quinquaginta interemit. Exin mane profect⁹ cū accepisset regiū exercitū pugnā parare: Veritus tāq̄ sibi ē manib⁹ præda dilaberet iussit alius seq̄ cū quingentis galeatis militibus, 500. sagittariis prope hostes aduolās tumultuariū plū iniit: cōsultauerat aliquādiu inter se hostes an retro pedē fugiēdo referret: Sed pudore ppinqui regis experiri belli fortunā decreuerunt: Erant eis, 300. circiter tormenta ænea/Id est Bombardæ quæ curribus aduexerant ea via p̄ quā Talbot⁹ aduēt⁹ erat opposuerunt: multas p̄terea machinas hinc atq̄ inde collocauerunt: quibus ignari hostes cōfici possent: vt ergo furētes Talboti milites itinere quod vnū patebat in castra hostiū nesci⁹ machinarum p̄currit dato tormētis igne primo cōgressu, 300. ferme milites icū lapidū ex Angliis perire. Quod vbi Talbot⁹ aiaduertit filiū qui se sequēbat vt abiret & ad meliora tēpora se referuaret admonuit. At cum filius diceret nō esse sibi ex eo prælio fugiendū in quo pater periclitatur⁹ esset. Ego inqt̄ fili multis reb⁹ clarissime gestis: nec mori sine dedecore possū: te nūc militare incipientē nec fuga infamē nec mors clarū faciet. Sed cū filiū plus pietas q̄ cōmonitio paterna moueret: coartatis focis vt forti animo pugnā redintegrarent testitudine suorū facta in hosteis qui nunq̄ munitiones castrorū exire præsumpserant audacibus inuectus animis haud parū illorū stragē dedit. Sed cum hostes partim loco: partim tormentis ac numero militum superiores essent: & iam crux Talboti lapis ē tormento missus arripisset: cæsis maiori ex parte suis: & ipse tandē cū duob⁹ filijs altero legitio: altero extra matrimoniū nato & vno genero

Comes clarimontis cū 15. pugnatorū millib. Burdegalā mittitur. Comes Stāpanlis.

Talbot⁹ filiū vt ex prælio fugiat/ hortatur.

Talboti crux tormētali lapide ereptum,

procūbēs cecidit hic post sumptas ex hoste victorias clarissimū viri exitus fuit: quem Britonū potissimū constantia & audacia prostravit Burdegala iterū in potestate regis facta est Britāniā ducē eius germanū qui nunc rerū potitur cū diu sobole caruisset votū vouisse ferūt liberos si super darent priores duos alterū minorū alterum p̄dicatorū religione cōsecraturum Exin voti cōpotem primū qui sibi natus est Franciscū appellauit. Secundū Dñicum. Natus est ei & tertius filius quē in Angliam nutriendum misit. Is cum mortuo patre in Brito-

Franciscus
Britonum
dux fratre
in carcere
necat.
Attē. mirū.

Dominic⁹
dux Brit.
Arturus.
Carol⁹ dux
Aurelianē-
sis.

niām Francisco regnante redisset ab eo captus & in carcere necatus est. fama est eum cū neci traderet. Impietatē fratris accusando: qui non contētus regnū sibi debitū occupasse: sed animā quoq; sibi nepharius auferret: Frānciscum corā diuino iudicio de parricidio responsurū infra annū citasse. Ob quam rem cum infra p̄finitum tēpus Franciscus ydropisi laborans obiisset: vt est religiosa Gallorum natio: correctū cum diuina cēsura vulgo creditum est. Dominicus ei successit: qui cū hoc anno sine liberis decessisset: Arturum Francorū militiæ principem patruū suum successorem habuit non minus prudētia q̄ annis grauem. Carolus dux Aurelianensis: qui magno quōdam p̄lio ab Anglis captus fuerat: iam senex in patriam dimissus: defuncto Philippo Maria Mediolanēsis ducatus: tāq; sibi ex successione debitū sese titulis adornauit.

¶ Quod Gandauēses supra viginti millia ciuū amittētes Philippo duci Burgūdiæ se submisere / quodque Delphinus Viēnensis Agnetem occidere tentauerit. Cap. XLIIII.

Gādauēses

IN Flandriā Gandauenses aduersus Philippū Burgūdiæ ducem rebellantes pluribus p̄lijs victi ad extremū supra viginti millibus ciuū vna p̄gna amissis: confessi errorē Philippo manus dedere: legesq; victoris acceperunt. idē Philippus & opidum Lucēburgēse maximum ac munitissimum: quod in Saxonū potestatem dotis nomine venerat non sine indignatione Ladislai regis armis accepit. Delphinus Viēnensis: cum mulierem quādam noie Agnetē forma p̄stantem ac patri dilectā occidere tētasset: iterū regis odium incurrit. cūq; nusq; alibi se tutū arbitraret: ad florenteis Philippī opes confugiens: vt primū eum cōuenit. Miserto mei cōsanguinee inquit: qui sine terra sum filius regis. Ad quem Philipp⁹: Dū terra mihi est: ait: caue te sine terra dixeris. Nam quæ michi puincīæ parent: eadem tuæ sunt: nec minus tibi q̄ mihi obediānt volo. Post hæc ei & Brabātīæ florētissima opida & ambitiosa Flandriæ ciuitates ostendit: Dominum eum & Prin-

Delphinus
Viēnēñ.
Agnētē oc-
cidere ten-
tat.

esse in conspectu suo nuncupari iubens.

De Anglia insula & quae olim Britannia quaeq; Albion fuerit dicta.
de rege Henrico/Sofulso/Eboracensi & Somerseto: ducibus.
Cap. XLV.

Ventum modo est in eum locum de quo breuissimus est i Anglia.
Angliam traiectus. neque enim plusquam triginta millibus passuum id mare latum est/ quod Flandriam atque Angliam interluit: absolutis Galliae rebus/ haud inconueniens fuerit transmissio pelago Angliae (cui quondam Britanniae nomen fuit) quibus breuissime mutationes sub Friderico factas commemorare. In Anglia quam tunc Albion cum Britanniam veteres vocauerunt: rex Henricus solitudinis & oculi cupidus/ alieno magister suo iudicio regnum gubernauit. Potens apud eum & in primis auditus dux Sofulsi fuit. qui leges pro suo arbitratu: & populis & principibus dixit. Supressit quos odiuit/ & iterum quos amauit exivit. Sed cum res Anglica apud Francos imminui cepisset/ & iam imperium Gallicum in pristinam gloriam emergeret: dux Eboracensis coactis non paruis copiis/ nec paucis stipatus baronibus: Londiniam venit regis consilium mutaturus/ atque (vt ipse dicebat) regis & regni saluti consulturus. non expectauit eius aduentum dux Sofulsi/ sed nauigio raptim correpta: per Themissiam fluum salutis suae fuga consulere aduersus est. Sed destinata quis mortem fugiat: Missi qui eum comprehenderent/ per compendia iterum cursum eius praeuire: ipsumque mox interceptum/ in Prora nauis quae uehebatur obruncauerunt. Dux quoque Somerseti qui perditam Normanniam in Angliam remeauerat potensque apud regem credebatur: in carcerem coniectus est. Nobiles viri quibus plures necati. nec sacerdotio perditis parsum est. inter quos & amicus noster Adam Molines secreti regis signaculi custos & literarum cultor: amisso capite truncus iacuit. nec diu postea cum dux Eboracense. domum redisset. Somerseti princeps e carcere missus permittente rege: gubernare regnum incepit. quae res supremae sibi cladis causa fuit. irritatus enim ob eam causam princeps Eboracensi. cum maioribus copiis quam prius/ Londiniam perperauit. cui cum rex obuia una cum duce Somerseti extuisset: putans illum aut uerborum lenocinio placare/ aut regiae maiestatis auctoritate detertere: nihil profecit. Eboracensis enim cum esset longe potentior: iussu rege ut in parte se reciperet/ Somerseti ducem ac eius equitatum arripuit eumque mox captum: detruncato capite interfecit.

¶ De Scotia & mirandis apud Orcades arboribus: suos fructus in auelis mutantibus. Item de Hybernia. Cap. XLVI.

Britannia.
Albion.
Henricus rex
Sofulsi dux

Eboracensis
dux.
Ludonicae.

Themissia
flu.

Somerseti
dux.

Scotia.

Diestrium
horarum.
Jacobus rex
Scotus a suis
est interfectus

Attē. mira-
culū arborū
quarū fructus
in aquā deci-
dentes mu-
tantur in aues.

Orcades.
Pauperes p
elemosyna
lapides læ-
ti accipiunt
Hybernia.

Hispania in
5. regna di-
uisa.

Castellæ re-
gnum.
Aluarus

Scotia eius insulæ in qua est Anglia suprema portio est in Aquilonem versa: fluminibus haud magnis: & monte quodam ab Anglia discreta. hic nos brumali tempore fuimus: cum sol paulo amplius quā treis horas terrā illuminaret. Iacobus eo tempore regnabat quadratus & multa pinguedine grauis: qui cum olim in Anglia captus vndecim annis in custodia fuisset: ac dimissus tandem suscepta ex Anglis coniuge domū reuersus: complureis regulos gladio percussit: & ipse tandem a suis domesticis interfectus. In quos vltione peracta filius eius regnum suscepit. Audiueramus nos olim arborem esse in Scotia: quæ supra ripam fluminis enata fructus pduceret anetarum formam habentes: & eos quidem cum maturitati proximi essent sponte sua decidere alios in terram: alios in aquam: & in terram delectos putrescere: in aquam vero demersos mox animatos enare sub aquis & in aere plumis pennisque euolare. de qua re cum auidius inuestigaremus: didicimus miracula semper motius fugere. famosamque arborem non in Scotia: sed apud Orcades insulas inueniri: illud tamen nobis in Scotia miraculum representatum est. Nam pauperes pene nudos ad templa mendicantes acceptis lapidibus elemosynæ gratia datis lætos abisse conspeximus. id genus lapidis siue sulphurea siue alia pingui materia præditum ligno: quo regio nuda est comburitur. ¶ Hibernia nunc nobis absoluenda esset: quæ paruo a Britannia disjuncta freto: partim libera Scotorum amicitia & societate gaudet: partim Anglicano paret imperio: Sed quoniam nichil dignum memoria per hoc tempus: de quo scriptio est gestum accepimus. ad res Hispanicas festinamus.

¶ Quod Hispania sit in quinque regna diuisa: & quod apud ipsam nonnulla scitu digna sint gesta. Cap. XLVII.

Latissima regio Hispania & terra optimis comparanda: vltis armisque potens: hoc anno nostro in quinque reges diuisa est. Primum ac maximū Castellæ regem appellant Proximum ei Aragonū: Tertio Portugalesem. Quarto Nauarræ: Granatæ: quod ab euāgelio CHRISTI alienum est vltimum ponunt. In Castilla prænobilitate ac late dominante regno: cuius reges Gothorum sanguine creti nunquam genus variarunt. Aluarus de Luna natione Aragonensis nobili genere: quibus extra matrum nium natus: cum olim Ioanni regi adeo se insinuasset: ut vni omnium regni regisque potes videretur: Ioannemque Nauarræ regem & Henricum magistrum militiæ sancti Iacobi potestatem suam opprimeret: ac regnum gubernare conatos armis decurbasset. Postea tamen aduersante sibi regina redeuntibus illis. ac regem in potestatem

tem suam recipientibus: & curia pulsus: in possessionibus suis ali-
quādiu priuatus vixit: foelix si concessio frui ocio nouisset. Sed
nulla est regno defectis quies: dum ergo sublimē locū de quo
rursus maior cum ruina præcipitur vendicare conatur: regi
clam suadet: vtī per speciem venationis in saltu sibi propinquos
egrediatur: secum potenti manu futurū obuiam. Nec dubium
quin regni optimates libertatem regi asserant: non fuit diffici-
lis persuasio. Rex cum paucis egressus parum custoditus. (Nā
Aluari iam pene nomen extinctum erat) vbi ad insidiarū locū
peruenit: mox clamore edito Aluarus inter lectos exultās mi-
lites liberū regē saluēre dixit: eū ꝑ secū adduxit: quare vulgata
confestim mira inclinatio regni facta est: & iterū ad Aluarū re-
gni gubernatio deuoluta: nec diu post cum eisdem Ioanne atq;
Henrico atrox prælium commissum est: in quo plures vtrinque
cecidere victoriā penes Aluarū fuit. Henricus non multis post
diebus ex vulnere manus quod in ea pugna receperat mortē
obiit. Magistratum eius Aluarus obtinuit. & aliquādiu postea
regis pariter & regni moderator est habitus. ad extremū tamē
potenti inuidiæ succubuit. Nam cū nobilē quempia iussu regis
ingrata sibi quedā renunciātē & fenestra suæ domꝝ præcipitari
iussisset: Mox captus & in medio foro capitali sentētia damnatus
est. non tamē vt ignauus occubuit: sed numeratis suis in regem
regniq; meritis. nō lachrimās aut eulās: sed alacri vultu & quasi
ad epulas iuitatus: ceruicem gladio præbuit. vtrūq; altū spiritus: nō
minus domi q̄ belli clarus: & cui magna semper in mente sede-
runt. Ioannes deinde aliquot annis per se regnum administra-
uit. quo vita functo: filius eius Henricus regnum accepit. Ado-
lescens animo plenus & recti cupidus: qui relicta priori con-
iuge velut infœcunda alteram ex Portugalia duxit iperatricis
sororem: & in regnū Granatæ cum exercitu profectus magnā
hostibus terræ partem diripuit atq; pertriuuit: Ioannes Cardina-
lis Ostiensis summa vtrūq; integritate & scientia iuris gminēs cui
iuuenis in dictandis epistolis seruius senio cōfectus in eo regno
vnde illi origo erat animā deo dedit. In regno Nauarræ & fili-
us in patrē & pater in filiū arma suscepit: filiusq; tandem regno
pulsus ad Alfonso patrum Aragonū Siciliaq; regem pera-
grata prius Gallia confugit. Nunc Ludouicus Montefiæ ma-
gister & Ioannes Deseritanus vtrūq; præstabiles ab Alfonso mis-
si reconciliare patrī filiū studēt. Ioanna Alfonso & soror & con-
iunx absete viro multis annis Aragonū & Valentia regnis tot
potentiæ ciuitatibꝝ: tot nobilissimis principibꝝ iura dixit: casta
& sancta mulier & digna qua plem peperisset Alfonso. In Por-

Henricus ex
vulnere ma-
nus obiit,

Aluarus cer-
uicē alacri
vultu gladi-
o præbuit.
Henricus rex

Io. Cardinalis
Ostiensis.

Nauarra.
Filius in patrē
& pater in filiū
arma suscepit.
Ioanna Al-
phonso & soror
& coniunx
Portugalia

Petrus In-
fans / sagit-
ta in incer-
tum missa /
trāsfossus
obit.

tugalla Petrus cognomie infans sic(enim filij regis anteq̄ re-
gnent appellantur) magni nomis princeps: qui totam ferme
Europā peragrauerat: suæ virtutis documēta demōstrans: cū
regnū tutorio noie aliquādiū summa cum laude administra-
set nec minori fide Alphōso ex fratre nepoti simul & genere
suo restituisset: tandē subortis vtrinq; dissensionib⁹ cum odio
crescēte ad plium ventū esset sagitta in incertū missa trāsfos-
sus interijt vir magnorū operū: & qui olim sub Cæsare Sigmū-
mūdo stipēdia faciens non paruā sibi gloriā in Turcas pu-
gnando parauerat. Alphōsus exinde māfuetissimus princeps
alti cordis & prudētia (neq; enim in stultos vnq; regius Portu-
galliaē sanguis deriuatus est) Post regnū vtrūq; tenuit: cui cū
obiisset dilectissima cōiunx eadē soror / patruelis hortatu vt
aliam superduceret nō suaderi potuit sed ois eius cura eo cō-
uerfa est: vt aliqd agat qd sibi laudē & Christianæ religionē
fructū pariat. Quapropter iuitatis regni pcerib⁹: suscepto pu-
blice crucis signo classem in Turcas & expeditionē pmisit.

¶ De Genuensibus / & eorum crebris in principatu reip. mu-
tationibus. Cap. XLVIII.

VLtimis Europæ finibus peragratis & quantū proposti
nostri fuit septētrione decurso in partē tandem reuer-
sus nouitates Italiaē cū iam referēdæ occurrant ab ea
nimirū vrbe incipiendū esse arbitror. cuius creberrimas mu-
tationes & oriens simul & occidēs admiratur. Ea est Genua
Ligurum domina ac regina: q̄ ciuilibus agitata discordijs me-
moria nostra imperiū maris amisit. In ea cum excluso Philipp
po Mediolanensium duce: eiusq; p̄tore Opicino Olgate nece-
to. aouthore Frācisco Spinula. s. libertatis capitanet creati es-
sent. eiq; paulopost sublata libertate exactis: Isnard⁹ Guar-
ro ducatu accepisset annos supra septuaginta natus aouthore
Thoma Fregoso: qui & ipse olim ante Philippi dñtum ducali
honore functus fuerat: cū homo grandeuus ad gubernatio-
nem inutilis videreſ: vix septē diebus regnare permissus est /
Thoma eius honorē surripiēte: quē cum quatuor gubernasset
annis: germanus eius Baptista ad. 16. circiter horas regno ex-
pulit. Nam Thomā resumptis viribus cōfestim fratrē palatio
deturbauit: treis annos postea & nōnullis mēsisibus vrbem re-
gens donec aouthore Ioanne Antonio Flisco iterum ciuitas li-
bertatē asseruit delectis octo capitaneis priorī ex more rē pu-
blicā administraturis qui Thomā Fregosum in carcerē cōle-
cerūt cū iam ter patriæ suæ ducē gessisset. horū principes fug-
re Ioānes Antonius: quē p̄nominauimus miles equestris or-
gessit.

Genua.

Opicinus.
Olgates.
Isnardus
Guarro.

Mira reip.
mutatio.

Thomas
Fregosus
ter patriæ
suæ ducem
gessit.

dinis & Raphan^o Raphael Aduanus iuris Interpres. Sed hec
 quoq; paucorum mensura libertas fuit cum Raphaeli non
 tam capitanei quam ducis nomen placeret: Is enim gentibus
 suis ac Spinularum primoribus in suam sententiã tractis col-
 legas suos magistratu abdicauit. ducalesq; fasces assumpsit.
 quibus paulo supra duos annos est vsus a Barbana gentili &
 patruale suo & re publica deiectus. Barbanam vero nondum
 mense toto principatu potitum Ianus Fregosius Ioanne An-
 tonio Flisco & Aurianis fauētibus regno pepulit. Qui paulo
 post Antonio pro suscepto beneficio necē parauit. Interposi-
 to Ioāne Philippo eius gētili qui cū permitteret cui & castel-
 la defuncti cōdonauit Iano vero cū rexisset annis paulo am-
 plius duob^{us} in magistratu satis functo frater eius Ludouicus
 successit: qui a Petro patruale suo & dignitatis culmie deiect^{us}
 est. Is est Petrus Fregosius qui modo regnat multa vi animi
 & corporis. Sed optimatib^{us} ciuitatis & omni ferme nobilita-
 ti odio habitus: q̄ & gentile & patruale suum Nicolaum Fre-
 gosiu honestis moribus p̄ditū & philosophiæ studijs insignē
 ob suspitionē affectati dominij vocatū a se in palatiū paratis
 percussoribus interemit. Hunc cū regnasset annis quatuor tā
 suæ quā aliarū nobiliū familiarū principes in vrbe Ludouico
 patruale suo quē ipse ante depoluerat in eius locū suffecto:
 qui cū se parū gratū magnatibus esse intellexisset: eundē Pe-
 trum quē regno deturbauerat in auxiliū accersiuit: ille tertia
 post exiliū die reuersus & patruale ducatu amouit: & oēs ad-
 uersarios vrbe pepulit. Quorū principes ad florētes Alphon-
 si Aragonum & Siciliæ regis opes cōuersi magnam & formi-
 dabilem classē ab eo impetrauerūt: cū qua iam ferme duo-
 bus annis terra mariq; Genuā oppresserūt. Ventum est sæpe
 ad moenia ciuitatis & aliquādo intra suburbia pugnatū. Hoc
 autē anno cū signo dato & in ipso portu & p̄ moenib^{us} vrbis
 vndiq; pugnaret: ingressi sunt Aragonēses ducisq; milites &
 magnā vrbis partē fugauerūt passim cædib^{us}: passim rapinis
 ciuitatem foedantes. sed adfuit p̄stō cū delecta iuuetute Pe-
 trus: qui fugiētes suos sistere compulit. & in Aragonēses dila-
 psus ingēri edita strage vrbē pene raptā recuperauit. Actum
 tamen de eo fuerat: si portā quā ceperāt hostes ita cōmunif-
 sent ne cōcludi superne potuissent: & aditum sequētibus noua:
 libus socijs potentē retinuissent Nunc ambæ partes quasi ex
 integro ad bellū se parant quīs fama est Petrū animo fractū
 Gallorum implorare auxiliā eorū regi patriæ suæ principa-
 tum quem retinere non potest: pecuniā venditurum.

Raphael
 collegas
 magistratu
 abdicauit.

Barbana,

Pet. Frego-
 sius,

Petrus ab
 Aragonē. vr-
 bem pene
 raptā recu-
 perauit.

De Mediolanēſib⁹ / & varijs apud eos rebus geſtis / Philippo Maria / & Franciſco Sfortia ducibus. Cap. XLIX.

Inſubres
Mediola-
num.

Philippus
Maria / cui⁹
varia fortu-
na.

Alphonſus
rex captus
libertate a
Philippo
donat. de
quo i ſequē-
tib⁹ āplis.
vbi de Nea-
poli.

Venetī Phi-
lippo terro-
re incutiſit.

Alphonſus
accepti be-
neficij me-
mor Philip-
po auxilia
tulit.

Philippus
moritur.

Deſcriptio
qualis erat

A pud Inſubres vrbēq; toto ſamatam orbe Mediolanum Philippus Maria dux gentis qui Genuam ditioni ſuæ quondam ſubegerat. Amedei Sabaudix ducis filiā matrimonio ſibi cōiunxerat. Alphonſum potentiffimum regem cum duobus fratrib⁹: Altero rege Nauarræ: altero militix cōpoſtello magiſtroq; multiſq; Regulis naualis prælio victū: captum: & ad le vſq; deductum. inſolita vſus liberalitate: magnificentiffime donatum libertati dimiſerat: Sigifmundū Cæſarem Romam petentem: cum Mediolani ageret viſitare cōtempſerat: Bononiam: Forliuū: Imolam ꝓ manibus tyrannorum armis ꝓreptas: Sacroſanctæ Romanæ eccleſiæ reſtituerat: Atrocem Suitenſiū gentem bello domuit. De Florentinis ac Venetis per ſuos duces ſæpius triūphauerat: totaq; quondā Italiam tremore aſſecerat: Iam recedete fortuna: perdita Genua: Nicolao: Piccinino in quo maxime fidebat deſuncto / exercitu ſuo ad Caſale maius iuxta flumen Padum duce Micheletto Carimiola ab hoſtibus ꝓlio fuſo & caſtris exuto magno numero equitum peditūq; capto / eo deductus erat vt nō modo Venetis: ſed oibus per circuitū populis ac principibus cōtēptū eſſet. Et Venetī quidem Abdua flumine tranſmiſſo in agro Mediolanenſi caſtrametati tantū ei terrorē incuſſere: vt de relinquendo imperio cogitauerit: q̄ ſunt vltra & citra montis auxilia regnū depoſcens. Sed quæ fortunatum atq; hoſtibus inſultantē oēs honore ac fauore dignū exiſtimauere / idē in calamitate cōſtitutus ab oibus tanq̄ odio dignus relictus eſt. Vnus tamē omnīū Alphōſus accepti beneficij memor ad opem ferendā ſeſe accinxit: Sed cum Seruis iter agit interim Philippus primū ob aduerſam valitudinem oculis captus: deinde ex ipſa arce hoſtiliū armorū fragore audito vehemēter cōmotus: vitæ tedio ſimul & lāguore mortē obiit: ipſo Alphōſo hærede inſtituto. ſuit autē Philippus ingenti corpore. in iuuetute macer: in ſenectute pinguiſſim⁹: deſormi ſacte ac terribili: inſtabilib⁹ ac ꝓgrandibus oculis. ingenio peracri & callido. in largiēdo ꝓfuſus. in parcēdo facilis: in audiēdo diſſicilis. at vbi in colloquiū veniſſet mitis ac placidus / cultus corporis ac mūdiciarū oīſq; lenocinij negligēs. venādī cupidus. equorū ſtudioſus. Cæterū quietis impatiēs: atq; ꝓperitādī audidus. in pace bellū: in bello pacē q̄ ſiuit: ſimulādī atq; diſſimulādī egregius artifex: in milites q̄ in ciueis indulgentior. raro in publicum prodiſt / delatorib⁹ facile credidit. in ſuſpitiones

adeo p̄nus: vt saepe fidissimos a se amicos leuissimos de causis alienauerit. Pulchris indutos vestib' aegre ad se venire permisit. Sermonē de morte audiuit inuit'. Tonitrua ac fulmina mirū in modū expauit. tabifica lue percussos ex vrbibus migrare in agros iussit: eorūq; domos incēdio tolli. qua cura innumerabile illū Mediolani populū multis annis intactū quodāmodo ab ea peste seruauit. huic cū vita decessisset: fun' nec tanto principe dignū: nec suis maioribus ductū est. nec sepulchri decus additū. Populus cognita ducis morte in libertatē saepe p̄clamauit. duodecim viros electis qui rēpublicā administrarent. Castrū portæ Iouis instar excellentissimæ Regiæ captū ac dirutū est. & testamentū Philippi dilaniatū: Ad dominum Mediolanēse multi aspirauere. Sed qui coloratis vteretur titulis quatuor tantū fuere. Fridericus imperator deuoluntum ad se principatū Philippo sine liberis legitimis vita subtracto contendebat. Alphōsus ex testamēto hæreditatē petebat. Carolus dux Aurelianēsis ex sanguine vicecomitū natus: ab intestato sibi deberi ducatum aiebat. Franciscus Sfortia Vicecomes coniugem suam: quæ Philippi filia fuerat: hæredem patri suscipiendam affirmabat. Auditiæ sunt legationes omnīū in senatu Mediolanensi. Quarū aliq̄ sermone directo dñūm petiere: aliq̄ per simulationē oblati cōtra Venetos auxilij insinuare se populo: atq; inde paulatim vendicare dominium satagebāt. Sed ciuitati: quæ iam libertate gauderet: & imperādī cupiditate de mortui principis militiā cōduxisset: nulla cōditio placuit: quo iugum quouis pacto in capita ciuū videre inferre. Obtulit tamen imperatori cēsum quotānis aureum poculum si libera sitis legibus dimittere. dilaniabatur interea vndiq; Philippi hereditas. Veneti Placentiā. Cremā. Laudam occupauere. & multa p̄terea minora opida. Dux Sauraudia Ludouicus Valentiā & Confluentiā inuasit. Astēses ad ducem Aurelianēsem Carolum defecere: qui susceptis a rege Franciæ non paruis auxilijs: Alexandrinorū agros vexare ceperūt. Papiēses iustitias agitatis discordijs diu accipites fuere: quibus se potissimum partibus iungerent. Nouariēses: Comenses: Alexandrini ac Terdonēses Mediolanensium imperium subiere. Parmēses in societate quodāmodo recepti sunt Franciscus Sfortia per idē tēpus in Piceno agebat: quīs malo rem eius p̄uincīa partē iam amississet: cum Philippus nō multo anteq̄ moriret sibi per cōmunes amicos recōciliatū vt ad se rediret in Venetos pugnaturus accersiuerat: Rogato Alphonso rege sibi vt septuaginta millia auri nummū suo nomi

Quatuor
Mediolanē
se dominiū
cōpetētes.

Ventus
Cōditio
- cōditio
- cōditio

Franciscus
Sfortia.

ne numeraret: quo facto iam paratis atq; instructis copiis itine
 rise accinxerat: cū mors Philippi enūciata eū qui longo tem-
 pore ad Mediolanēses inhiasset: magis ac magis pperare cō-
 pulit. quē vt Lōbardia primū ingressus est Mediolanēses incer-
 ti: quo mens eius inclinaret: ne vel p seip̄sū vel cōiunctus Vene-
 tis suis ceptis obuiā iret. missis oratoribus: & oblati nō paruis
 stipendiis cōduxere: moxq; duce sui exercitus facto: vt Placenti-
 am oibus copiis obsideret iperauerunt. Ipse dicto parens dū
 ad Placentiā in obsidione sedet: Placentienses quia iā Mediolanē-
 se iperū tanq̄ fastidiosum & insolens detractarāt sese sibi dedē-
 tes accepit. q̄ res Mediolanensū animos haud mediocriter cō-
 turbauit: qui per cōuentiones inhiatū Francisco dicebāt quāpl
 am ex vrbibus: quā olim Philippus tenuisset occupare. Fran-
 ciscus vero non se occupasse: sed dedentem: & vltro se offeren-
 tem ciuitatem recepisse aiebat. At Mediolanēses cū eius potē-
 tiam vererentur: dissimulandum potius statuere. Ille cōtinuata
 apud Placentiā obsidione: tandē summa vi oppugnare adors⁹
 vrbē: quā magna & forti militū manu munitā armis tamē op-
 pugnavit ac diripuit. Mediolanēse regimē p id tēpus penes no-
 biles fuit: & apud eos qui Philippi quondā consiliū direxere.
 Itaq; res p̄sp̄erā sapientiū dūctū cedebant: iā nō parua Gallo-
 rum man⁹. Nam circiter tria millia equitū delecti roboris: quæ
 Alpes transierat: apud Alexandriā profligata deletaq; fuerat:
 & Veneti apud Caruagiū magno prælio superati: omnes pe-
 ne copias amiserāt: & Lauda ab eorū iperio erepta in potestā-
 tem Mediolanensū redierat. Cū Franciscus Sfortia ad ifestā-
 dum Brixienſes missus: siue q̄ principatū Mediolanensē cuius
 opinione sibi iā pridem finxerat: alio modo consequi non posse
 sperabat: siue q̄ Mediolanenses cum Venetis amicitiam socie-
 tatemq; clam sequentes ne solus vtriusq; populi præda relin-
 queretur: præueniēdos censuit: prior cum Venetis fœdus initt
 in quo cum multa hinc atq; inde promissa essent. Illud iter cæ-
 tera conuenit: vt ad vrbem Mediolani: ditionēq; eius obtinēdā
 Franciscus cum copiis proficiscenti senatus Venetus & pecuni-
 is & armis auxilio esset. qua re firmata: mox in Mediolanēsem
 duxit. Militabāt eo tēpore apud Mediolanenses Bracciani: qui
 cum Ludouicū De Verme: ac nonnullas alias Francisci copi-
 as apud Modoetiam sudissent: tandē relicti Mediolanēſibus
 ad eum defecere. Franciscus filiā suā Iacobo Picinino vxorem
 despondit. Carolus vero Gonzaga haud ignotus copiarū du-
 ctor: qui pauloante a Medilanensibus deficiens ad Franciscū
 venerat: postq̄ desertos eosdē Mediolanenses: & sine yllo duce

veneti apud
 Caruagiū
 magno p-
 lio superati

Modoetia.

Carol⁹ Gō-
 zaga.

relictos animaduertit: iterum ad Mediolanenses relicto Francisco transiuit. Erat hic vasto corpore / formaq; pene gigantea: viribus vero: quæ magnitudini responderent: dicendi copia clara: literis græcis ac latinis instructus: sed animo inconstanti & ingenio ad omne facinus siue honestum siue necessarium parato: cui non parua spes fuit oppressa in Mediolano libertate dominium vr̄bis arripere: sed fortuna iam Mediolanensibus nouercente: Placentini / Therdonenses / Nouariensesq; populi ab eis deficientes Francisci præsidia receperunt. Alexandrini cū nullam in eis spem sitam esse contuerentur: Vilhelmi Montisferrati principis fratris ip̄erio se commiserunt. Respublica medio tempore ex nobilitate i plebem defluerat: lectiq; viri duodecim qui vr̄bi de more præessent: ex fece populari ignobiles atq; incogniti magistratum gerebant. Hi cum ignobilitatem: quam multis modis offenderant: suspectam haberent: neue cū Francisco sentirent: suadente Gonzaga: qui eam viam ad principatum vr̄bis arripiendum cōmodissimā existimauit: Septem primarios ciues / genere nobiles & opibus abūdantes raptim interceptos per noctem obruncauerunt: ac deinde in foro plebi spectaculum obiecerunt: inter quos Iacobinus Bossius egregius adolescens placidus moribus: & literis eruditus: & nobis amicitia iunctus / prorsus innocēs / supinus / truncusq; iacuit: Nec diu post Ioannem Caynum venerabilem senem: & filium eius Franciscum egregia formā iuuenem non alio crimine trectitos nisi q̄ illustrissimæ Blanca Mariæ Francisci coniugi sanguine iuncti erant crudelib⁹ affectos cruciatib⁹ necauerunt. Exin Georgius Lampugnanus iuris interpret̄ sub specie legationis tanq̄ ad imperatorem mitteretur in Modoetia captus atq; interfectus est / magnus libertatis assertor: & qui testamentū olim Philippi (populari fauens regimini) laniasset. Nec Theodoro Bossio admodum in ciuitate gratioſo pepercērunt: quem cum diu in uinculis tenuissent: tandem interemerunt. Galeothus quoq; Tuscanus: & ipse natu nobilis atq; opulētus ciuis intercisus occubuit. Quibus ex rebus cum iam nulla libertatis forma relicta esset & duodecim Viri ausu tyrannico vr̄bem cædibus ac rapinis fœdarent: successorumq; comitia prohibentes inuito populo sibi ipsi ip̄erū prorogarent. Commota deniq; atq; incensa ciuitas correptis armis nouo magistratu ex nobilitate creato tyrannos & repub. delectos in carcerem coniecit: at cum neq; rē coniecti / hoc modo respirare populus posset. Nam perditis omnibus excepta ciuitate Comensi ac Parmensi quæ in officio ad vltimū perstaret: Franciscus dura obsidione ciuitatem premebat. ite-

Septē primarij ciues Mediol. noctu obruncati.

Tyrāni Mediol. i carce coniecti / subide etc.

Carol⁹ Go-
zaga Me-
diolanēses
prodit.

Leonardus
Venetozle

rum plebs incensa nobilitatem & palatio pepulit: tyrānos dē-
ptis vinculis tanquam libertatis amatores & optime de repu-
blicā meritos in priorem locum restituit. Illi ad priores artes
reuerſi: cum ſatellites magno numero ſibi aſſumpſiſſent: mul-
taq; ſuadente Carolo ſpolia perpetrarent: nobilitatemq; pro-
fus opprimerent, non tamen ei viam ad inuadendum princi-
parum permiſſere, quod cum ipſe animaduertiſſet, & iam ſibi
periculoſam apud Mediolanenſes moram intellexiſſet: per in-
ternuncios Franciſco reconciliatus ac magnis allectus premitis
Laudam illi prodidit, tertioq; ſam fidem fallens non ſine ma-
gno Mediolaneniſium damno/ac plebis conſternatione ad eū
tranſiit: non tamē defuit tyrannis animus, quin poſtulatīs vn-
diq; ſubſidiis Franciſci iugum iam prope ceruicibus imminens
excutere conarentur. Sed cum alios fruſtra rogaſſent Venetos
tandem ne ſe delinquerent: peritcerunt, nam neq; illis ex viſu
videbatur Franciſcum ætate florentem rei bellicæ peritiſſimū:
culus iam vitreis atq; arma non ſine grau iactura ſenſiſſent eo
imperio potiri: quo ſuo par tandem videretur: percuſſerunt Igitur
foedus Veneti cum Mediolanenſibus: Legesq; quas tota ci-
terior Gallia ſequi deberet: præſcripſerūt, mandantes Sfortiæ
vt certus contentus viribus ac terminis: Mediolanenſes in pa-
ce dimitteret. Ille haud ignarus ſe breui periturum vbi Vene-
tis paruſſet: imperium eorum contempſit: & quāuis deſertus
ab omnibus videretur (Nam ſoli Florentini: & hi quidem parce
opem ferebant) in obſidione tamen perſeuerare decreuit. Iam
mortuo Franciſco Picinino frater eius Iacobus cum Brachia-
nis ad Venetos tranſierat: iam Leonardus Venereus a Senatu
Veneto miſſus Mediolanum ingreſſus auxilia & com meatus
magnam copiam quibus ciuitas indigebat: propediem affore
pollicebatur, erat & in exercitu & in ciuitate ſumma omnium
rerum indigentia: ita vt dubiū videri poſſet an obſidens Fran-
ciſci/an obſeſſus dici deberet. Vix ei bis mille equi ſuperant: qui
ferre inceſſorem poſſent: & milites ſtipēdio fraudati: pro cibis
ſeſe armis exuerant. Neq; enim Franciſco argentum erat quo
ſtipendiari militi poſſet. Sed inter ſpem metuq; dubius obſi-
dionem de die in diem verba pro factis oftentans: producebat.
In ciuitate vtero cum iam frumentum omne abſumptum eſſet:
nec aliud gen⁹ edulij reſtaret: & iam canes/equi ceteraq; id ge-
nus animalia manducarent: nec ferre amplius famem multi-
tudo poſſet: collecti in vnum apud portam Vercillinam: corre-
ptis armis in forum prorumpūt: obulūq; Leonardum Veneto-
rum legatum gladis confodiunt/ac diſcerpunt, exiit palatium

fufis tyrannorum satellitibus aggrediuntur: quo sine refiftentia occupato / quos iuengerūt tyrānis vincula indidere. Exin miſſis ad Franciſcū legatis principatū ei ciuitatis obtulerūt: qui mox ingreſſus dominiū vr̄bis acceperit. & deinde nō multis interiectis dieb⁹ cū liberis ac cōiuge verſus ducalib⁹ inſignib⁹ exornatus in triūphātis modū vr̄bē intrauit: qui cū iā Comū Parmāq; in deditiōnē accepiſſet: Vilhelmōq; Mōteferrateſi Alexandriam ademifſet: nō paruū deinde bellū Florentinis focis cum Venetis & Alonſo rege diūtius geſſit: in quo cū acrius premeretur: (Neq; enitātæ potētīæ par eſſe poterat) Rhenatū regē fortiffimis equitū cohortibus cinctū ex vltiori Gallia magnis ſtipendiis ac pmiſſis allectū in auxiliū accerſiuit. qui cum ſuperatis montibus in Italiam deſcendiſſet: ac Vilhelmū & Mōteferrato arma ponere per amicitīā ac neceſſitudinem compuliſſet: & iā caſtra ſua Franciſci caſtris coniūgens in hoſtilem agrum deſcendiſſet: expugnatiſq; raptim nōnulli caſtellis more Gallico mortales omnes in eis cōpræhenſos trucidafſet: tātus mox terror Venetos iuaſit: vt iā caſtra caſtris cōferre amplius nullo pacto præſumerēt: nec iam retinere poſſe vel Brixiam vel Bergomū agris amiſſis conſiderent. Cūq; Turcarū bellū res eorum maritimas inſeſtare repēte præter omniū opinionē pax quæ diu in ſenatu apoſtolico fruſtra fuerat agitata: deniq; apud Laudā interuentu cuiuſdam (ſed probatæ & integræ vitæ monachi) inter Venetos & ipſū Franciſcū clam rege facta eſt. quæ res vt regi moleſta: ita Franciſco vtilis / Venetis neceſſaria fuit. Arcē deinde infantentis populi fauore dirutam Frāciſcus breui reſtaurauit: mira fortunæ ſiue cuncta regentis dei prouidentia nobile ac magnificum opus hiſcū manibus ſubito reſectū eſt: quiſbus fuerat paulo ante reſectum. Franciſcus Philolphus nobilis Satyrarum ſcriptor / per idem tempus ad Heroicum carmē cōuerſus / res Sfortiæ ſcribere cæpit: Leodriſius Cribellus ſoluta oratione ac metro clarus haberi cæpit.

De Venetis / & q; Franciſcus Foſcarius dux ab ip̄erio depoſitus / aiām indignatus ſtatim emiſerit. Cap. L.

A Pud venetos terra mariq; potentiffimos / qui nomen italicū apud barbaras nationes lōge lateq; clarū fecere: fili⁹ Franciſci Foſcari ducis veluti quiſpiā in rempublicā molitus eſſet / in exiliū actus deinde reuocat⁹. Et iterū in ſuſpicionē criminis adductus & crudeliſſime tortus. cum nihil mali cōfite retur: relegatus in Pelopōneſum / miſerā ibi vitā finiuit. Gener eiufdem ducis Andreæ donat⁹ / dum Cretam inſulā pro Veneto imperio gubernat dux inſulæ appellatus. Reuocatus domum:

gat⁹. Mediolani diſcerpitur.

Franciſcus Sfortia ab obſidione Mediolani. dux efficit.

Rhenatus rex ex vltiore Gallia ſtipediū allectus Franciſcū Sfor. adit.

Arx Mediolani. pri⁹ deſtructa. reſſicitur. Franciſcus Philolph⁹. Leodriſius Cribellus.

Armilaus
iaculo no-
ctu transfo-
ditur.
Franciscus
Barbarus.

Franciscus
Foscarius /
dux Venet.
ab iperio
35. annis
possesso.
depositus /
agram ani-
mam indi-
gnat⁹ emi-
lit.

Baptista
Blasi⁹ Cre-
mo. astro-
nom⁹ mor-
tē ducis Ve-
net. p̄dixit.

Pascha'is
dux Venet.

Ludouicus
Marchio
Mātuanus

honore priuatur. & magna mulctatus pecunia: in exiliū mit-
titur. Armilaus inter Venetos dignitate & autoritate potēs-
dum ex consilio ad multā noctem domum reuertitur: iaculo
transfossus occidit. nec qui tantū scelus patrauerit inuētus
est: quā id filio ducis crimini dederint. Franciscus Barbarus
studijs humanitatis excellens: editis non paucis neq; illauda-
tis opusculis senio confectus: nō sine celebri noie vita deces-
sit. Imperator Fridericus cum Roma rediens: eo secū cōiuge
& Rege Hungariæ Ladislao: totoq; comitatu recepisset: libē-
ter & amice visus incredibilibus honorib⁹ cumulat⁹ est. Frā-
ciscus dux gentis qui annos. 35. summa cum laude ciuitatem
regerat Philippo Mediolanensium duci Brixiam Bergomūq;
ademerat copias eius pluribus in locis fuderat Franciscū car-
miniolā clarū ducem copiarū de proditione suspectū securi
percusserat: Marsiliū Carariū cuius maiores diu Patauiū per
tyrannidē tenuissent: dum paternā hæreditatē vèdicare cona-
tur: interceptū necauerat: pacē cum Turcis non tam honestā
quā necessariā fecerat. Imperiūq; Venetum terra mariq; lon-
ge ampliauērat: Gubernationi tandem cedere cōpulsus est:
tanq; præ senio reipub. videretur inutilis. Ille veluti contume-
lia affectus: ingratae patriæ aspectū nō ferens. Eāq; vitam re-
cusans q̄ careret imperio e publico palatio in priuatā domū
se recepit: vbi cum principatū suis ciuib⁹ reddidisset: agram
quoq; cōfessim animā naturæ restituit: Cui⁹ casum tanq; præ-
uidisset Baptista Blasius Cremonensis astronomus pluribus
antea mēsis p̄dixerat. Erat autē Franciscus cū moritres nō
longe ab anno suæ vitæ nonagesimo Venerabilis senex p̄ci-
pua corporis maiestate decorus: memor omniū q̄ post infan-
tiam aut vidisset: aut audiuisset: facundia copiosus: & ingenio
prōpto ac dexterrimo: & qui moderari frena senarus optime
nosset: eius pater in Aegypto negociat⁹ cum prophetā regio-
nis illius quēpiam de futuris interrogaret responsum ab illo
accepit filiū sibi esse qui aliquādo suæ ciuitatis principatum
assequeret: Francisco iussuetus Paschalis vir singulari prudē-
tia & moribus humanissimis: cuius ducatū nulla putant bella
suscepturum: nisi vel necessaria: vel admodum gloriosa.

¶ De Mantuanis.

Cap. LI.

Ludouicus Marchio Mātuanus inter principes nostri sæ-
culi famæ nō mediocris: literis eruditus & rebus militari-
bus exercitatus in eo bello quod Veneti cum Francisco
Sfortia post dñum Mediolani ab eo captum gessere parteis
illius secutus: magnū momentū rebus eius accessit. Carolus

frater eius qui fidem Frãncisco fecellerat in vincula cõiectus: sub eius fidelussione dimissus: cū neq; sic pmissiõne suã faceret satis oibus: q̄ in mãtuano agro tenebat opidis priuat⁹ est. Sed cum stipendia Venetis faceret: nō paruas eorū copias in Mantuanū duxit: vbi vastatis late atq; incensis agris cū fortuna: principii eius belli secūdū fecisset. Et cū iã Mãtuani metū perculli reb⁹ suis diffidere viderent: Ludouicus accersitis ex Mediolano auxilijs milites suos in aciem pduces fratri copiam pugnae fecit: nec ille certamē detrectauit. Cõmissum est atrox plium in quo duo fratres ambo ætate florentes: ambo rei militaris periti: ambo corporis atq; animi virib⁹ pstantes: de gloria: de iperio: de vita summis conatib⁹ contēdere. Deniq; victor Ludouicus fuso fugatoq; Carolo: oēs eius copias Duces ac primores equitū: cæsis plurimis interceptit. Ille deinde patriã extorris atq; egenus morbo confectus interiit.

¶ De Ferrariensibus: & disputatione apud eos inter Græcos & Latinos facta. Cap. LII.

A pud Ferrariam mortuo Nicolao Estensi principe: omnium nostri sæculi fortunatissimo: nisi cõiugis adulteriū & in ea & filio dilectissimo vindicare olim coactus fuisset: Leonellus dñarū suscepit princeps pacificus: literarū peritus: & musicæ cultor: quo decedēte Borsius frater eius & ipse Nicolai filius ex cõcubina Ptolomea Senensi ad principatū vocatus est. Egregia forma iuuenis: & in armis cum laude versatus. dicēdi & agendi peritus: qui cum Cæsarem Fridericū Romā petentē: & inde reuersum magnificētissime accepisset: super Mutinā & Regium ciuitates ducatus honorē accepit: primusq; omnium in Estēsi familia dux appellat⁹ est. Eugenius Põtifex dum Ferrariæ cū Græcis consiliū ageret: Hugo Senēsis qui per id tēpus medicorum princeps habitus est omnes qui ex Græcis studiosi philosophiæ eo conuenisse crediti sunt: apud se inuitauit: quos cū opipare magnificeq; pauisset: finito prandio epulis mensisq; remotis: eos in disputationem pederētīm placideq; pellexit. Cum iam Marchio Nicolaus adesset: & multi in synodo excellentes philosophi aduentassent: cunctos in mediū philosophiæ locos adduxit: de quibus inter se Plato & Aristoteles in suis operibus contēdere ac magnopere dissentire vidētur: dicens eam se partem defensurum quā Græci oppugnandam ducerēt siue Platonē illi: siue Aristotelem sequendum arbitrarētur: cum Græci certamen minime recusassent: protracta est ad multas horas disputatio: postremo cum rex conuiuij Hugo Græcorum philo-

Bellū inter fratres.

Ferraria.
Nicolaus Estēsis ad-
ulteriū in
vxore & fi-
lio vindica-
uit.
Leonellus.
Borsius no-
thus/prim⁹
apud Ferrar.
i Estēsi familia dux

Disputatio
inter Græcos
& Latinos
apud Ferrar.

sophos alterū post alterū argumētis & dicēdi copia victos ta-
cere cōpulisset: palā factū est Latinos hoīes: qui iam pridem
bellicis artibus & armorū gloria Græcos superauerant: æta-
te nostra etiā literis & omniū doctrinarū genere antea: fuit
autem domus Estēi viris semper doctis amica: nostra ætate
non solum Hugonē de quo præfati sumus magnis ad se præ-
mijs traxit. Sed multos in iure ciuili: plureis in cæteris facul-
tariis honorauit. In studijs vero eloquētiæ Ioannē Aurispā
Siculum grecis ac latinis literis edoctum: & qui versu profaciq;
claruit inter familiares habitū: ditem beatūq; facit. Guarinū
autem Veronensis omniūq; ferme pater ac magister qui nos-
tra ætate græcas literas didicere admirabilis: & omni hono-
re dignus senex qui oēm ætatem suam legēdo: docēdo: scribē-
do percurrisset: vnicum senectutis suæ refugium: & illud qui-
dem honestū: dignūq; suis exercitijs ac virtutibus inuenit.

¶ De Bononiensibus & factione inter Bap. Connetulum &
Hannibalem Bentiuolum. Cap. LIII.

Bononia.

Attē. formi-
cas pugnā-
teis.

IN agro Bononiēsi pirū quandā aridā ex minorib; formi-
cis pastus causa cōplures ascēderant. supugnere maiores
nō paruo numero q̄ illas partim occiderūt: partim delēg-
rūt. Post duas ferme horas tanta minorū formicarū vis exor-
ta est vt tot⁹ ager nigro tect⁹ agmine videref. accessere stipi-
tæ oēs: & arboris vndiq; stipitē circūdantes paulatim ascēde-
re cepērūt. Maiores formicæ vbi hosteis adesse ai aduerterūt:
cōglobatæ supne pugnā expectauerūt. Postq̄ simul acies cō-
uenere cōmissio p̄llo maiores morsu rabido: modo illas mo-
do istas q̄ minorib; interemere: totoq; breui spacio cōfecerūt:
vt cadētium morientūq; cumulus ad pirū radices nō paruus
in terra succreuerit. Sed cū pertinacius instaret minores: sem-
perq; acies aciem p̄meret: vigintiq; aut plures vnā ex hostib;
circūdarent. & a tergo & a frōte pugnātes vndequeq; latera
cōfoderent. victæ tandē mausculæ: & ad vnum oēs necatæ il-
lati prius temere prælij pœnas dedere. Hæc acta sūt: spectā-
tibus Romanæ ecclesiæ copijs: cū Petri cathedrā Eugenius
quartus teneret/ ea nobis qui se vidisse ait vir fide dignus &
authoritate retulit Nicolaus Pistoriēsis vtroq; iure cōsultus:
qui tum in castris apostolicis Nerij Senensis ep̄idices agebat
Simile hoc illi est: quod in Gallia Belgica non longe ab vrbe
Leodio constāti fama gestū ferunt: nidum siue in arbore: siue
in rupe falco sibi parauerat: ouaq; fouens pullos auīdus expe-
ctabat. hunc corū superuenfetes loco deturbauere: ouis eius
effractis ac voratis. Spectauerunt id q̄ proximo bubulo: fugiē

Attē. etiam
p̄lium iter
falcones &
coruos.

tēq; trepidū falconē annotauere. Postridie mirabile dictu falcones: coruq; quasi ex toto orbe ad pugna vocati. Isti septentrionem: illi meridionalē partē tenētes: ordinatis aciebus & tanq; rationis capaces essent: Alijs qui cornua obseruarent: alijs qui mediā ducerent agmina/ dispositis atrox ac ferocissimum praelium in aere cōmiserunt. In quo cū modo coru: modo falcones cederent: & iterum resumptis viribus: certamen instaurarent: totus vndiq; subiectus ager & pennis & cadaueribus obiectus est. Ad extremū victoria penes falcones fuit: qui nō solum rostris: sed etiā vnguibus acerrime decertantes coruos omnes ad internecionē deleuere. Exin paruo tēpore interiecto cum duo de Leodiēsi ecclesia contendentes. alter a Gregorio tertio decimo: alter a Benedicto duodecimo i episcopum electus: erant enim inter illos de Romano Pontifice disceptantes: ambo cū copijs in eundē locū pugnatūri uenerunt. Ioannes dux Burgundiæ alterū armis iuuit. alterū Leodiēsis populus seq̄ batur. Pugnatū est collatis signis summa vtrinq; contētionē horrēdū cruentūq; praelium factū. In quo tandē victor Ioannes dux triginta millia hostium cecidit. memorabile eius reisanum conditum est: quod nos illac postea transeūtes cęsorū ossibus plenū vidimus. Sed de illo falconū atq; coruorū suam culq; opiniōnē relinquitur: veri periculo penes famam dimisso. Bononia quæ nō tam studiorū mater: q̄ seditionū alitrix appellari potest: soror & ipsa ciuitatis Genuæ: ac solius incōstantiæ constans: cum factionē Lābecariā nō sine cæde multosq; ciuēis domo pepulisset comū Cinetulorū consilio regi cepit: Principes factionū Baptista Cōnetulus: & Hānibal Bētuiolus fuere ambo sanguinarij: ambo patris cædibus insignes: qui licet simul cōpatratus sacramēto iuncti essent: nihil tamē inter se meliores fuere. nā Hānibal leuato de sacro fonte Baptistæ filio: visurus puerperā / cōpatrē sequitur: eiq; manu preno p nouo nato cōgratulā: ab irruētibus ex iprouiso Baptistæ satellitib; obruncat: vt manifeste apparuerit baptismi sacramentum non tam fœderis retinēdi quā cædis patrandæ causa a Baptista quæstum fuisse. sed nō inulta mors Hānibalī fuit: nā qui parteis ei; sequebanē: sumptis paulo post armis fugatis aduersarijs plateam obtinuerē. Baptista iudicio tandem puerili in specu quodā subterraneo cū pleriq; cōplicitibus suis latitans repertus & fumo cōpulsus exire mox pluribus vulneribus cōfossus est. Cadauer eius in forum tractum/ & diu ludibrio habitum cū pleriq; more ferarum cor eius dentibus laniassent: cruorēq; bibere nō horruis-

Attē.

Ioan. dux
Burgūdiæ.Hannibal
Bētuiolus/
a recētis cō
patris satel
litibus in-
terficitur.
Baptista
Cōnerulus
in specu la-
titās/ fumo
exire cōpul-
sus cōfodit
Attē. ferit a
tem.

Xãct⁹ Her= sent tandem exultū est. Apud Florentiam per id tempus Xanc
culis Bent. thus latebat Herculis Bentiuoli/ quem quondā Eugeni⁹ pont.
filius noth⁹ max. interfici siue iusserat siue pmiserat filius extra matrimo=
ex lanifice nium natus paupem vitā in lanificij exercicio ducens/nec satis
eques effa gnarus quo patre genit⁹ esset. hunc Bononienfes euestigio vo=
ctus. cant. recusantē & quodāmodo inuitū ī patriā ducunt; equitem

Bessarion.

ex lanifice faciunt. tutorem Hanibalis filio reipub. principē tra=
dunt. Cuius ea in rebus aduersi fortitudo/ ea in secundis mode=
ratio haectus ostensa est: vt Herculis filium omnes norint qui
cū exules p proditiōē nocte quadā vrbem intrassent ac exerci=
tus rumore quasi victores insultassent: haudquaquē desistit⁹ ani=
mo excitis amicis correptis armis ī eos p̄siliit. nec mora victos
caesis captisq; pluribus ex ciuitate deturbauit. Bessarion eo tē=
pore cardinalis Nicenus: natione Græcus: prudentia singulari
& nostra suaq; lingua peritissimus Nicolai quinti pont. max. in
ea vrbe vices gerebat: qui vsq; ad ipsius pontificis obitū lega=
tione fūctus nobilitati: plebiq; iuxta carus fuit. quāuis eo dedu=
cta ciuitas est: vt legati Papæ rogare magis q̄ īperare queant.
quod plane nūc experit: Ludouic⁹ sanctoꝝ quatuor coronato=
rū Cardinalis legat⁹. qui quāuis ingenio valet: & ea prædit⁹ est
authoritate: quæ sūmi sacerdotis nepoti deberef. nō pl⁹ tamen
in vrbe potest quam senatui placet & Xanctho.

Florētia q̄
oli Fluentia
Arnus, fl.

De florentinis/ & diuersis apud eos reb. gestis. Cap. LIIII.
Florentiam vrbem in Fesulanis ruinis ad ripas Arni fluuij
conditam prisca homines Fluentiā vocauerē. quæ cum au=
spicijs fundata fœlicibus vicinas per circuitū ciuitates ex=
cellere: mirisq; modis imperiū propugnare cæpisset: Florentia
longe melius q̄ Fluentia dicta est. In hac vrbe ponti. max. Eu=
genius quartus id conciliū quod Ferrariæ cū Græcis cæperat
magnifice consumauit. Erant plures inter Græcos ac Latinos
super arcanis orthodoxæ fidei contentiones. Quarū maxima
ac difficilima fuit de sancti spiritus processione: cū Græci para=
cletum ex patre duntaxat: nostri ex patre filioq; procedentem
assererent: Post multas ac diuersas disputationes in quib⁹ tanq̄
interpres Nicolaus Saguntinus vtraq; lingua disertissimus in=
genio facundiaq; iuxta promptus illustre nomen adeptus est.
tandem cum latina ecclesia in vno fidei symbolo consensere.
Ciuitas in īperatorē Græcorū: & Patriarcham Cōstantinopo=
litanum & omnes eorū comites abunde lateq; patuit: patriar=
cha illic senio confectus decessit. & apud prædicatores in tem=
plo humatus est. cui Maffeus Vegius poeta Laudeñ. non igno=
bilis epitaphiū versibus imparibus edidit Nicolaus Picininus

Nicolaus
Saguntinus.

Nicolaus
Picininus.

illustriſis copiarū ductor ab exulibus Florētīnis inuſtatus: Feſulanū ingreſſus agrū: qui a Florentia decē millibus paſſuum abeſt: hoſtiliter cuncta diripuit. nec diu poſtea in agro Aretino cū Eugenio ſimul & Florentinis bellū intuliſſet: apud Angleriā magno prælio victus & proſtigatus eſt. Ludouicus Archiepſ Florētinus apoſtolicis tunc copijs perat. quia ea victoria nobilitatus ad cardinalatū paulo poſtea puectus eſt. Eugentius enī & vnione Græcorū facta: & Picinini metu depoſito: mēte atq; aīo auctus ſeptēdecim cardinales necauit: viros autē genere illuſtreſis: aut virtute pſtanteſis: aut vitæ ſancritate cōſpicuos. Inter quos & duo Græci aſſumpti ſunt. Iſidorus Archiepſ Ruthenorū: Beſſarion Nicenorū pōtſefex: quorū ſupra meminimus. Alphōſus rex Aragonū rogatus a Philippo Maria vt antea dictū eſt ſibi aduerſus Venetorū potentiam opem ferret coacto nō paruo exercitu pfectur⁹ in Galliā iter ingreſſus eſt. Sed ante Philipp⁹ obiit: q̄ ipſe Tiburī quo iam appulerat digredereſ. audita vero amici morte & q̄ ab eo nū cupatus heres eſſet: & in Sabinos pfectus magnificentiſſimo illi funere iuſta perſoluit. deinde trāſmiſſo Tiberi recta via in Florētīnū duxit: eo vt aiebat aīo vt Florētīnos reuocare ſuas copias ex Gallia cogereſ atq; ita per Tuſciam pacatā & ſibi amicā ad opem Mediolanēſibus ferendā quos Veneti bello pmebant pſciſcereſ. Noluerāt Florētīni ab Alphōſo rogat⁹ Rege/Venetorū ſocietatē deſerere. Quapropter Alphōſus in agrum Volaterranū pfectus: Pomaratiū haud ignobile opidū portas claudere auſum/ eo ipſo quo venerat die copijs circūpoſitiſis vi cepit ac diripuit. deinde ad caſtrū nouū in agro mouit: cuius incolæ audita Pomaratiſ clāde conſeſſim abſq; certamine in deditōne vengerūt. Idē fecere aliquot caſtella circūiecta. Ex in Mōtecaſtellū natura & opere munitū obſedit: quo tēpore ea imbrīū magnitudo: eaq; vis ventoz exorta eſt: vt neq; extra tētoria queſcere milites poſſent: multis eorū diſcerptis per inane raptatis: quibus ex rebus & quod annonæ inopia laborabat: mouēs inde Alphōſus Cāpiliam duxit: ſed quoniā Florētīni id opidū præſidio & annonā firmauerāt: fruſtra ſibi contēdit. Caſtella tamē aliquot finitima in Gerardiſca (id ei regioni nomē eſt) recepit. atq; illis reſtituit. quib⁹ Florētīni prius ademerāt. Erat in comitatu Regis Simonet⁹ mille ducēs equites qui finito Florentinorū ſtipēdio ad ad eū trāſſi uerat. Sigismūduſ autē Malateſta: quem rex anteq̄ Tuſciam ingrederetur cū equitibus mille & 800. peditibus vero. 600. conduxerat: cum ab eo indies expectaretur: ad Florentinos

Eugentius
quarrus pō
ti. max. 17.
Cardiales
necauit.
Beſſarion.
Alphonſus
rex Arago.

Philippus
Maria Me
diola. dux
moritur.

Pomaratiū

Imber/ &
vis ventoz

Cāpilia.

Gerardiſca.

Simonetus

Sigismūduſ
Malateſta.

- Fridericus** trāsiuit. Fridericus quoq; Vrbinatium princeps notus & clarus in armis Florentinorum stipendia faciebat. qui cū essent equitatu peditatūq; haud inferiores Rege omnēq; illi expugnandorū opidorum facultatem priperent: non fuit regi cōsiliū in obsidione Campillæ perseuerare: & p̄sertim q̄ in mōtibus cōmeat⁹ penuria premebatur: diuertitur igitur ad loca
- Populonia** maritima: & apud Populoniam olim fama celebrem; nunc dirutam vrbe[m] cōfēdit: quo in loco facile sibi ex Regno Neapolitano & frumenta & bellica tormenta nauibus afferri poterant: Abest inde tribus ferme millibus passuum Plūbinum: nobile opidū. In cuius obsidione de qua postea dicemus: Laboranti Regi Castilionū & ipsum nō parui momēti opidum prodēte Florentinorū præsidiō traditū est præter arcem quā cū Simonet⁹ obsedisset: paucis post dieb⁹ per deditiōnē accepit dū vero Rex paulo ante apud Aquā viā hibernia ageret a legatis Mediolanēsis aditus est: qui opem eius implorātes In eo loco decerni bellū aduersus Venetū senatū obtinuerē. Iam enim Frānciscus Sfortia Mediolanēsi populo indignatur: Venetorū auxilio fretus: eos subigere sibi summis conatibus nitebat: quorū paulo ante fines & arma pmouerat. Cū vero rex soluta Plumbini obsidione Neapolim redisset. & deinde in Pelignos secessisset: Florētini legatos ad eū misere: pacem petentes. Quibus accepta fide in castra pfectis postq; mādāta exposuerunt bellūq; excusarunt Antonij cardinalis Hilerdēsis noīati inter primos theologo opa qui id negocij de Pōtificis volūtate susceperat. paucis post dieb⁹ ea lege: pax Florētino populo reddita est: vt Calionū & insula Gilij: q̄ ipsius belli tēpore Florētinis erepta fuerāt: in potestātē regis remanerent. Sed cum Frānciscus Sfortia Mediolano potitus esset: omneisq; ponteis & arces apud Abduā tanq̄ Mediolanenses a Venetis repeteret. Alphōsus qui cū Frāncisco esset infensus: q̄ re sua esse ratus illū ne radices in tanto iperio ageret: impeditē per Leonellū marchionē Estēsē[m] recōcillatus Venetis: & cum eis amicitia societateq; facta Florētinis Frāncisci fortunam secuti & armis & pecuniā eū iuuabant. secūdo bellū indixit: Ferdinandū filium in expeditionē contra eos mittendū duxit. Erat is eo tēpore admodū adolescens: ingenio eximio & ad cunctas optimas arteis docili ac parato: liberalib⁹ disciplinis institutus: armorū tractādorū scientiā edoctus: gloriæ cupidus: mediæ ac laboris patiens: cui pater sex millia equitū duo millia peditum cōmisit. fuerūt & in exercitu eius comes Euerfus & Vrfinus Neapoleos haud contēnendi copiarū dū
- Plumbinū** op.
- Castilionū** op.
- Franciscus Sfortia.**
- Ferdinād⁹**

ces Fridericus quoq; Vrbinas qui superiori bello Florētinoꝝ arma secutus erat in eius exercitu militauit. Florentini vꝛo postq̄ iminere sibi belli tēpestatē senserūt: Estorē Fauentinū Symonetum: quem supra nominauimus ac Sigis. nū dum mala testam. postremo Alexandrum Sforciam cōduxerē: qui simul iuncti supra decē millia equitū: peditum vꝛo magnum numerum in castris habuerūt. Ferdinādu tamē per agrum Cortonensem in Aretinum copias duxit: vbi castellis aliquibus nō magni nois vi captis atq; direptis. Folanum non parui momenti opidum cum oppugnare cepisset: nec hostes auxilium ferrent post dies octo per deditōnē accepit: equitatū Estoris apud montem Politianum pluribus captis: nonnullis occisis: fudit ac fugauit. Reucinū in agro Florentino vi expugnauit: Castellinā vꝛo cum obsedisset: hyberno rigore inualecente recessit: & in maritima loca ad Aquā viuā patris exemplo sese recepit. quo tēpore & Antonius Olzina Vadā in litore maris sitam nauibus occupauit. & ampliori fossa a terra cōmuniuit: quo ex loco Pisanū & Volterranum agrū infestum reddidit: Cūq; in terra Florētinoꝝ Duces ad Folanum castra mouissent: velletq; Ferdinādu auxilium obsessis ferre: tamq; itineri se cōmunisset: tanta in castra lues cōsecuta est planguentiū numero nō modo ad rem gerendā: sed vix ad mouēda castra satis esset. Ob quā rem Folanum interea summa vi expugnātū: nec minori virtute defensum: tandē ab opidanis clam pꝛæsidio traditū est: qui tamen paulo post & ipsi victorū pꝛda fūere: opidū incensum ac solo æquatū. Per idem quoq; tēpus Gerardus Gābacurta dū castella quatuor que pater a Florētinis acceperat intra Apēninum sita Ferdinādo tradere vult ab vno e suis pꝛditus: castellis amissis diu regē mēdicando secutus est. Exin pace apud Laudā (vt diximus) facta reuocatus a patre: Ferdinandus in regnū cōcessit. Florentini quæ amiserant cuncta receperunt. Baldatiū pedestriū copiarū haud ignobilis ductor: manu prōptus & audax: Cum diu Florentinoꝝ stipendia meruisset: in palatium tandem accersitus: dum magistratū contumaciter responderet: captus ex altissimis fenestris in forum pꝛæcipitatur: qui quīs magno casu iā extrasset: sibi tamē ceruix abscisa est. Inter Florentinos omnibus qui nostra ætate floruerunt: Cosmus cognomine Medicus: & prudentia & authoritate gēniuit. is princeps vrbis habitus: Senatū quo voluit: impulit. ciuitati leges ex arbitrio dixit. inopes ciuicis complurimos ditauit. Matrimonia: concitatis ex argento suo dotibus multa coniunxit. Villas ma-

Folanum op.

Politianus mons.

Reucinum op.

Castellina op.

Vada op.

Lues in castris Ferdinandi.

Gerardus Gābacurta

Baldatiū dū magistratū cōmuniciter respōdet: fenestris pꝛæcipitatur: & mortuus capite truncatur.

Cosm^o Medicus princeps Florētinus.

gnificentissime exædificauit. In sacras ædes ditissima dona cōtulit. Monasteriū sancti Marci & amplū & nitidum a fundamētis exexit. Parrochiā suā templū: cū sibi placere: profusus diruit. Exin structurā admirandi operis ex lapide Fefulano suscitauit: ædes suas quāuis ornatissimas exisset: amplius tamē meditatū opus: palatium & altum & ingens ex quadratis lapidibus insigni vrbis loco adeo pulchrum adeo āplū construxit: vt alterū æquari tota ciuitate non possit. Cōmendanda est

Florētini cācellariū magis oratorē q̄ iurispitū eligunt.

Leonardus & Carolus Aretini. Pogi^o florē. Colucius.

Tucenses.

Cassia op.

Attē. nubes visas inter se praeliātēf Mira vētoꝝ tēpeitas.

multis in rebus Florentinorum prudentia: tum maxime quod in legendis Cancellarijs non iuris scientiā: vt pleræq; ciuitates: sed oratoriā spectant. & quæ vocant humanitatis studiā. Non enim recte scribendi dicendiq; artem: non Bartholum aut Innocentium / sed Tullium / Quintilianumq; tradere. Nos tres in ea vrbe cognouimus. Græcis & Latinis / & conditorum operum fama illustreis: qui Cancellarium: alius post alium tenuere Leonardum & Carolum Aretinos: & Pogium eiusdē rei publicæ ciuem. qui Secretarius apostolicus tribus quondā romanis pontificibus dicitur epistolas: Illos præcesserat Colucius: cuius ea dicendi vis fuit: vt Galeacius Mediolanensium princeps: qui patrum nostrorum memoria grauissimum Florentinis bellum intulit: crebro auditus est dicere: non tam sibi mille Florētīnorum equites q̄ Colucij scripta nocere: Disceptatū est diu inter Florentinos ob pecuniarum exactiōnes: qua tenulores ciues magis q̄ opulenti vigeantur his diebus: consentiente Cosmo noua Catastrū: id est fortunarū cuiusq; ciuis descriptio cepta est: quā raro factam sine tumultu motuq; populi ferunt. At nūc quiete trāquilleg; transit. Tucēses qui nostra memoria bis Florentinorum obsidionem perpeffi: bis Philippi Mediolanensium ducis auxilio suam libertatem defendere. Ad extremum cū vicinis viribus pares esse non possent: nec facile inuenirent: qui quoties hostis premeret: toties ferret opem. Fœdus in quinquaginta annos cum eis percussere: eas leges subeūtes: quas dixere potentiores. Inter Florentiā & Senam apud opidum: quod Cassiam appellant: anno post Iubileum sexto visæ sunt nubes viginti (vt ferunt) cubitis a terra sublimes: inter se mirabili ventorum impetu agitæ depugnare: & alteræ alteras pellere: & mutatis sæpe vicibus pelli quæ pepulerant. Interea summa incredibili spiritus violētia domorum tecta per inane iactari: muros desijci: & saxa ingentia loco moueri: vetustissimas oliuas & antiquissima quercuum robora radicitus conuelli atq; confringi: homines ac iumenta non paruis spacijs per cœlum ferri: ac raptari. hæc nobis: qui se vidisse aiebat retulere. Sed magis nos

vt crederemus epistolæ a grauissimis viris de his reb⁹ Alfonso regi cum apud eum ageremus scriptæ & in presentia nostra lectæ commouerunt.

¶ De Senensibus & eorū aliquot bellis. Item de Hermaphrodito. Cap. LV.

Vrbis Sena vnde mihi origo est: secundū hodie locum in Etruria obtinet. amœnissimo sita loco. & (si mihi fides habēda est) populo neq; rudi neq; inurbano. hui⁹ rectores quinobilitate postposita quæ fuit in ea ciuitate: tota Italia memorabilis. & parte populi quam duodeci appellant: prors⁹ cōculcata multis annis in pace quieuerant. Inter se tandē duas factiones habere ceperunt quæ prout suæ rei conducere arbitratæ sunt: ita se vel populus vel Italiæ principibus coniunxerunt. Cū vero rex Alfonso in Florentinos (vt antea relatū est) duceret: factiones ipse manifestius patefactæ. Altera cum regiū bellū cōtra Florētinos iuuandū esse suadere non auderet: dissimulandū esse censuit. vicerunt primo regis amici & in eius castra cōmeatus misere. sed cū rex ad sextū lapidem vrbi p̄ximus castrametatus esset: disseminantibus in plebe qui Florentinis studebant: Alfonso non tam florentiæ q̄ Senæ dominium quærere: tota vrbe trepidatū est: et armati ad portas dispositi haud aliter Alfonso milites: quā liberati suæ insidiantes obseruare. Cōminuit aliquatīp eā populi suspiciōne Francisc⁹ Martorellus præstanti vir ingenio: & quo Rex libenter vteretur: legatus ad eos missus: Sed cū non tā Regis amore aut odio quā priuatis ciuiliū contentiōibus rei pub. consilia turbarentur: adeo tenuiter annona in castra Regis deportari permissa est. vt & Florentinis simul & Regi videretur illudum. Idem factum cum Ferdinandus regis filius alio postea tempore in eosdem Florentinos duxisset: neq; enim principio eius aduentus satis eis fauentes fuere. Sed Veneticum Senensibus ac regi foedere iuncti essent: vsq; adeo Senenses legationibus agitarunt: vt & ipsi societatem tandem regis interint bellumq; Florentinis publice indixerint: quod breui sopitum est: Venetis apud Laudā in consulto rege pacem recipientibus: Post hec Senensibus aliud quæstigio bellum exortum est aduersus Hildebrandinū Piciniani comitē: in quo ducibus vsi sunt Sigismundo Malatesta: et Gilberto Corrigeni: quorū potentia non hostibus tantum quantum ipsis Senensibus formidanda fuit. Suborta inter Sigismundum & Senenses discordia: cū sese ille suspetū esse animaduerteret nō sine suo & Senensium dāno recessit Gilberto cū Senensibus perseuerauit. Interea comes Iacobus Picin⁹:

Sena.

Hildebrādi
nus.Petilian⁹ co
mes.Sigism. ma
laresta.Gilbertus
corrigeni.

q̄ iā pridē apud Venetos ip̄dia faciēs nō sine laude rerū ge-
 fiaꝝ eorū copias duxerat: cū pace vbiq; parta stipēdio careret: a
 Fruriam properās: Senenses iure paternæ amicitiaꝝ vt sibi au-
 ri viginti millia mutuo dēt missis legatis expetit. qđ cū frustra
 fuisset: acies i eos cōuertit. & ingressus Senensem agrū: pleraq;
 opida partim vi: partim p̄ditione recepta diripit. Calixt⁹ terti⁹
 qui recens pontificatū inierat copias suas Senensi auxilio mit-
 tit. Idem Frācis⁹ Sfortia. Idē Florentini faciunt. Veneti quoq;
 per foedus requisiti auxiliū: quāuis tenue præbet: cōmittit ex i-
 prouiso præliū: ex quo sine magno partiū dāno discessum est:
 Iacobus cū exercitu coactus ē Castilionū sese rec pere quod Re-
 gis opidū esse diximus Florētinis priori bello receptū: vbi quā-
 uis acriter oppugnare: expugnari tamē non valuit. Inter hæc
 Gilbertus in suspitionē act⁹ tanquā cū Picinino sentiret: cū ei⁹
 rei cū parua extarēt iudicia: vocatus ad urbem i senatu Senēsi
 trucidatus est: & per fenestrā in forū plectus. Picininus paulo
 post Vrbetellum natura loci munitissimū opidū p̄ p̄ditionem
 obtinuit. Vna eni tantū modo via: eaq; actissima & arcis opposi-
 tione defensa potest adiri: reliquas parteis stagnū claudit: par-
 uis dūtaxat leuibus cibus nauigabile: vbi eū frumenti viniq; co-
 piā Picinino reperisset: tandiu se cōtinuit: donec pace apud Re-
 gem Aragonū firmata: in regnū sese receperit: sed ea pax exter-
 no Senense soluit: Interno magis ac magis implicuit. Nā Regis
 amici tanquā bellorū causa fuissent. Picininiq; studia fuissent.
 partim securi percussi sunt: partim relegati: multi cū sibi piculū in
 patria iminere cernerēt: sp̄ote in exiliū abiēre. adeoq; in eos q
 suspecti habitū sūt: seueritas exercita est: vt etiā Florētinis videā-
 tur esse sæuitū. nec dū malorū finis qñ i ciuitate parum pacatā
 nouæ idtes machinationes aut fingunt aut iueniunt: & sāguis
 ciuilibis forū dispergit. hoc fortasse malū equul⁹ ille prænuiciauit
 qui anno iubileo ante portā ei⁹ vrbis quæ Romā vergit p̄gnās
 frequētī astāte populo dū pareret expirauit erat eni Hermasro-
 ditus quāuis fœminei sex⁹ nullū ei euestigiū cernere. Int̄ alios
 quos vrbe relegatos haud nocētis ciuitas exiliumauit: duo suē
 re ab ip̄a puicia socij & studiorū cōmunionē cōiuncti: quāuis al-
 ter iuris ciuilibis sciētia p̄fiteret. alter poeticā: Gregori⁹ Lollius
 & Frācis⁹ Patricius: cui⁹ plura extāt p̄emata q̄ doctissimi p̄-
 tūt: & q̄ sibi vitā retinuisse creditur. Marian⁹ Sozin⁹ p̄ idē tēp⁹
 sciētia iuris nō solū apud Senenses: sed tota Italia late clar⁹ ha-
 bitus est.

¶ De Plumbinēsi. Galeatio Baldaſinovi ro in armis dextert.
 Cap. LVI.

Gilbertus
 Corrigiēsi.
 i senatu Se-
 nēsi trucidā-
 tus est.
 Vrbetel. op

Herma-
 phroditus i
 anno iubilei
 Senis ex
 equulo par-
 tu morien-
 te natus.

Gregorius
 Lollius
 Frācisus
 Patricius
 Marianus
 Sozinus,

Plumbinum nobile opidū ex Populonia rufinis ædificatū
 Pexistimatur. nonnulli Populinū appelladū putāt. Id est
 in litore Tusci maris sitū Iluæ insulæ oppositū quæ ferri ve
 nis inexhausta magnū quotānis vectigal Plūbini dño præbet
 huic opido præfuit Iacob⁹ Appianus ex Paula nobilissima foe
 mina Martini quinti Romani pōtificis sorore natus: Pacific⁹ q
 dem princeps & a ulcinis amatus: qui cū ex cōiuge virilē sobo
 lem non susciperet: extra matrimonium hærendem quærens
 concubinam quandam amare cæpit: cuius cum venter intumu
 isset: & iam pariendi prope tempus adesset: incredibili gaudio
 gestiens. Florentinos ac Senentes legatos vti ad se mitterent
 ac partum de sacro fonte lauarent futuros compadres magnis
 precibus inuitauit / partum est. Venere ad diem dictam legati.
 mulier inter obstetricum manus diu laborans æthiopem tan
 dem peperit. quæ res vt risum in populo cachinunq; excita
 uit: ita & cōpaternitates & læticiam principis interrupit. Tibi
 centum forte Maurus in familia eius erat: ex quo natum pue
 rum credidit: qui mox vbi detectum flagitium intellexit: fa
 lutis suæ fuga consuluit. Mortuo Iacobo Rainald⁹ Vrsinus per
 acri vir ingenio & rei militaris peritus in eius locum successus
 est: non suo iure: sed coniugis: quæ Iacobi filia fuisset. Hunc Al
 fonsus cum in Tuscia Florentinorum bello distineretur: fauen
 tem hostibus reperit. Quapropter castris Plumbino admotis
 eum intra moenia clausum terrā marique summis viribus oppu
 gnauit. Sed non minori virtute ipse ab interiore parte ciueis
 suos defendit: quam regis miles ab exteriori muro inuasit: pu
 gnatum est diu acri contentione: ita vt multi vtrinq; cecide
 rint: Complures vulnerati in hostium manus peruenerint: In
 eo prælio multorum virtus enituit. Inter quos duo Antonij
 alter Fuxanus: alter Condola ad muros pariter vadentes in
 ter ceteros pugnare fortiter animaduersi sūt Sed omnib⁹ præ
 latus est Galeatius Baldaſinus natione Siculus: qui ter muri fa
 stigio appræhenso qua prius tormenta disiecerat conatus est
 opidum irruere. cæterum feruentis aquæ viuaq; calcis: quæ i
 ter arma ingesta vbi ad corpus penetrauerat perurebat artus:
 vī deterritus: grauisq; saxi ictu: cum reuulsa aggeris parte detur
 batus est. Fuit autem Galeatius statura quæ mediocrem exce
 deret: robustis ac teretibus membris / corporis magnitudini vi
 res respondebāt: lucta / ictu / saltuq; nulli hominum cessit. mem
 brorum robori par animus erat: equo ac pede iuxta bellator
 acerrimus: armatura graui armatus. galeatusq; humi stans si

Plūbiniū a
 nonnullis
 Populinū
 Iluæ insula.
 ferri diues.
 Iacob⁹ Ap
 pianus.

Attē. ridicu
 lum.

Rainald⁹
 Vrsinus.

Galeatius
 Baldaſinus
 Vir i armis
 dexterr.

nistra sellam: dextra hastam equestrē tenēs strenuo saltu grā-
 di statura equum infiliebat. Singulari certamine quater prae-
 liatus: bis in Italia bis in Gallia transalpina toties victor eua-
 sit: a tribus hostiū equitibus eo ipso Florētino bello petitus.
 vñ ex hijs gladiū capulo seminecē equo decussit. aliū citato
 equo mediū amplexus e sella extractū humi strauit: Tertium
 cubito grauius percussum in fugā vertit: Tanta porro mode-
 stia: vt nunq̄ ipse de se / vel rogātibz amicis diceret: vitā cul-
 tu: morumq; elegātia oibus p̄terea gratus dilectusq; Persti-
 tit autem pluribus diebus ad Plūbinum Alphonfus. Sed cū
 opidi expugnatio difficilis videretur: neq; iam commeatus in-
 castris esset & equi consumptis arborum folijs fame perirēt:
 dissoluta obsidione recessit. Nec diu postea Rainaldus mor-
 bo interiit: vxor eius Catherina verita ne rex in se viri delictū
 puniret: missis ad eum oratoribus tributum ei quotānis: dum
 viueret aureum poculum quingentorum aureorum daturum
 promisit: ea mortua sollicitis opidanis: quem sibi potissime le-
 gerent: vicini vero potentatus cum varijs artibus ad se trahe-
 re conarētur: renunciatū est: Manuelē Appianū adhuc e prin-
 cipum suorū profapia superesse cui sciētia cōmittere possent:
 hic multos annos in militiā versatus: nec tamen aut opes cō-
 gesserat: aut egregio aliquo facinore nomen q̄sierat. ob quā
 rem dimissis iam armis vxorem Troiā inter Apulos ceperat.
 ibiq; tenuiter vitam agebat. nihil minus q̄ dominandi sollici-
 tus cum a Plūbicensibus publice vocatus est: quod ei primo
 nuncio velut somnium visum est. Exin fortunā ludum libēter
 amplexus tanq̄ vitā reliquū dormiisset in alterū virū mu-
 tatus: quīs senex principatū inijt rex itq; postea plerisq; annis
 ciuibz suis grātus: & vicinis amicus. Alphōso vero qui ei fau-
 tor fuisset: & stipēdium fecit: & censum dedit. decessit autem
 duobus filijs extra legitimū cōiugiū sibi natis. minore (quod
 eum ciuitas seniori praeferebat) herede instituto.

Manuel
 Appianus.

Viterbium
 Priciuales
 Gattus.

¶ De Viterbio.

Cap. LVII.

IN Viterbio vero non parui motus fugere: sedente nāq; Ni-
 colao quinto Princiuales Gattus eius vr̄bis princeps dū
 Roma redit: apud lacū Vicensem ab inimicis inuasus ob-
 truncatus est. Exin sedēte Calixto tertio Wilhelmus eius ne-
 pos noctu domi necatus. ob quam rem ciuitas in vltionē sol-
 licita: dum malefactores inquiruntur: dum isti fugiunt illi ple-
 ctuntur magnas calamitates perpeffa est.

¶ De Roma / & apud eā Eugenio / Nicolao quinto / & Calixto
 tertio / sumis pot̄is, alijsq; viris multis p̄celebr̄is. Cap. LVIII.

Vrbis Romæ iam tandē nobis sese res offerunt: quib⁹ suā narrationem petentibus: seruato breuitatis instituto satisfacere pergimus: Hic Ioannes Vitellicus Alexandrinus patriarcha & cardinalis & legat⁹: & patrimonij beati Petri gubernator: & ductor apostolici exercitus: qui Fulginatesq; Camerinos tyrannos / qui præfectum vrbis / qui Comitem Antonium Picinum / qui plureis alios ecclesiæ insultantes bello victos neci dederat: dū Pontē Tyberis: quem sancti Angeli vocant: transire nititur / in Ftruriam copias traducturus. Ab his q; molem Adriani custodiebant repente inuasus: vulneratus captuq; in arcem rapitur: vbi paucis post diebus siue hausto veneno / siue ex vulnere, vitam finiuit. Prouinciā deinde suā sortitus est Ludouicus & ipse cardinalis Aquilegiensis patriarcha: iam rebus gestis & amicitia Pontificis late cognitus: qui pacatis in vrbe rebus: Eugenio reditum præparauit. Cōprehendebant Romani Bugenium: ac libertatem afferentes apud sanctā Mariam in Tranityberina regione custodiebant: eumq; cū deceptis custodibus per Tyberim nauigio fugeret iaculis ac sagittis peremerant. Fremebat enim popul⁹ cū externus miles infestis armis Romanos vastaretq; agros: hoies atq; armenta surripiens. Sed cum pluribus annis Eugeni⁹ abfuisset / intellexerāt & opulenti ciues & inopes Romani sine Pontificis cura: non tam vrbem q̄ vastam ac desertā speluncā videri: quibus ex reb⁹ missis ad eum legatis: vt in vrbem suam rediret: magnis precibus rogauere. Redijt ille nono postq̄ effugerat anno. Nec tam ignominiose pulsus fuerat: q̄ exceptus est gloriose. fuit cū Frāncisco Sfortia: & in Piceno / de quo postea dicemus: & in alijs locis periculofum bellum: quod per Ludouicum cardinalem: & Nicolaum Picinum iam sibi reconciliatum confecit Alfonso rege opem ferente cogitauerat Franciscus Sfortia Tudertinā vrbem sibi amicam. Nam eius aliquando potius clamētia ciues imperio rexerat: deinde Romam cū exercitu petere. Erāt enim inter cardinales nonnulli qui Ludouici potentiam indignantes: Franciscum non quasi aduersus Eugeniū sed cōtra eius consiliū inuitabant. inter quos Nicolaum Capuensē in vrbe gratiosum ac potentem fuisse cōmemorant. Nam Eugeni⁹ per id tempus eum de ipsa re suspectum Roma amouendum curauit. Sed cū auxilia ecclesiæ propere aduenissent: Frānciscus irritō proposito retrocessit. Eugeni⁹ vero: qui quondā Venetis ac Florentinis studiosissimus fuisset: cū illi hostē suum Frānciscū ad ecclesiā armis pecuniisq; iuuarent: & ipse ad eorū hostēs declinauit. Alfonso regē ac Mediolanensiu principē. Et

Roma.

Io. Vitellicus

Ludouicus
Cardinalis.
Eugenius.

De

rex quidē eius suafu vsq; Tiburē venerat: Philippo cuius opes iam pene collapsæ videbant: laturus opem aut in Tusciã cõtra Florentinos/aut in Galliã cõtra Venetos pfectur⁹. Sed Eugenius cū quatuor cardinales creasset/ex quib⁹ successorē suū aslū mendū esse pdixerat i lectulo ægritudinis iacēs; paucis post diebus migravit ad patres. & in Basilica beati Petri apud Eugniū tertiu sepult⁹ est. pri⁹ tñ q̄ obiret Germani qui postq̄ duos de sūmo pōtifice contēdere aniaduenterāt; neutralitate quadā vtentes/vtriq; recusauerāt obedire. destinatis Romā legatis (inter quos & ego vnus erā a Friderico impatore missus) obedētīā ei iāiā morituro restituerūt. Ipse vero Theodericū Coloniensem & Iacobū Treuerensē archiepiscopos/quos pontificali dignitate priuauerat mutata sentētia ad pristinos rediit honores. Magnus pfecto & clarus pōtiffex fuit Eugenius/contēpsit pecunias/virtutē apprime dilexit. neq; secūdis reb⁹ intumuit/neq; succubuit aduersis. neq; spes ei gaudiū/neq; metus tristitiā auxit. sedatus animus eundē semp eius vultū ostēdit. sermone breui/eoq; grauissimo vsus est. durus & asp̄ in hosteis; p̄mptior in fidē receptis. Ad hec p̄ceritas corporis/oris decor/& venerāda in sene maiestas. quibus fidē adhibuit; plus aliquātō creditit & matius impiū q̄ par fuerat/cōmissit. Huius pater cū in Aegypto negociaret cū patre Francisci Foscarī (de quo licet iā mentio facta est) ab heremita quē pariter sciscitandū adorfi sūt: nō min⁹ lætū vaticiniū q̄ ille accepit. Ille enī filiū quē habebat futurū patriæ principē; hic suū inter sacerdotes ad sūmū quāsurū didicerat. Eugenio vero Gabriell nomen in baptismo inditū fuit. qui cū adoleuisset conditis parentibus euāgelij nō surdus auditor: patrimoniu quod ab illis non tenue accepit/inter CHRISTI paupes erogauit. Exin Antonio Corario comite eiusdē feruoris adulescente religionē intrauit. in qua sūma cū laude versat⁹: tādū cū illo vixit/ donec Angelus Corario Gregorius tertius de cimus appellatus Sedē Petri sortitus. cū alter ab altero separari nō posset; ambos ad se vocans genensī cū Bononiensī Antoniu p̄fecit ecclēsiā. nec diu moratus; vtrūq; cardinalatus honore dignatus est. in quo ambo claruerunt. Sed hic sūmū pontificatum adept⁹; magis enituit. q̄ si oriente scismate in principio sui pontificatus vsq; ad obitū cū Basiliensibus contenderit. Coronato tamen Sigismundo Cæsare Græcorū & Armeniorum: pacta cū ecclēsiā Latina vnione ciuitatibus ecclēsiæ (quas amiserat) recuperatis/tyrannis p̄ circuitum deletis/cōtumacia Romanorum edomita: victor iclytus/veterē hominē exiit. hic me quīs aliquādo aduersus eum existimās deo sacrificiū facere cū

Fuge. pōt.
max. diem
obit extre.

Theodoricus Coloniensis & Iacobus Treuerensis archiepiscopi / a pontifice dignitate priuati: ad priores honores restituantur.

Vaticiniū d̄ Eugenio futurō Papa.

Author de se hic loq̄t.

Basilienſibus ſenſiſſem (nā meo tempore tota nutabat eccleſia) venientem ad ſe benigne recepit/inter ſecretarij collocauit/ & apoſtoliſci ſubdiaconat⁹ honore donauit. Eccleſiā quoq; Tergeſtinam paucis diebus anteq̄ moriretur/cum falſo rumore vacantem auდიſſet: multis illam petentibus/mihi uni ex omnibus deſtinauit/quod poſtea ſucceſſor eius impleuit.

¶ Nicolaus quintus natione Tuſcus ex opido Sarzana/patre medico/Theologica doctrina illuſtris & omni ferme ſcientiaꝝ genere inſignis: poſt Eugenū in Petri cathedram ſuſſectus eſt qui paucis ante menſibus cardinalatū ab eo cum Fodicē apud Germanos legationem obiiſſet/nec diu prius epiſcopatum Bononiſem acceperat. Hic urbem Romam multis ac maximis ædificijs mirum in modum exornauit. cuius opera ſi compleri potuiſſent: nulli veterum imperatorum magnificentiaꝝ ceſſura videbantur. ſed iacent adhuc ædificia ſicut ruinaꝝ murorū ingētes. Scisma quod apud Sabaudiſes adhuc in eccleſia viſgebat exploſit. Amedeum papatuꝝ renunciantem: i gratiam recepit. Cardinalatus honorem & in paterno dominio legationē reliquit. cardinalibus aliquot ab eo creatis dignitatem dimiſit. Romanos longa pace ditauit. Iubileū foeliciter geſſit: niſi q̄ in ponte ſancti Angeli ex concurſione populorum improuide facta: ducentos circiter homines aut conculcatos/aut in flumine eiectos periſſe conſtat. Bernadinū Senēſem ordinis minorꝝ profeſſorem qui pauloante obierat: in numerum ſanctorum retulit Fridericū tertium imperatorem & Leonoram Auguſtā matrimonio iunxit/ac de more iunctos coronauit. eorum familias abunde & multa cum laude pascens: Biſ/cardinales creauit. & primo quidem vnum tantum Antonium natione Matoricentē: ad titulum ſancti Griſogoni. quē ſibi philoſophiaꝝ ſtudijs & arcanorum ſacræ theologiaꝝ cognitione ex omnib⁹ parem eligeret. Secundo ſex creauit aut doctrina percelebreis aut generis claritate inſigneis. Inter quos & germanum ſuum Philippum ſanctæ Suſannæ cardinalem aſſumpſit placidis moribus & incorruptæ fidei: turium libros ex tota Græcia perquiſitos/ad ſe fuſſit afferri. & in latinam cōuertī linguā curauit magna premia tralatoribus præbens. acceptiſſimi ei fuerunt in tranſferendis opibus Georgius Trapezuntius/Laurentius valla/Petr⁹ Candiduſdecember & Georgius Caſtellanus. Item Demetrius natione Græcus. qui ſoluta oratione vtentes/cū pontificis aures mirifice obleſtarēt: nihil ex eo qđ peterēt nō abſtulgrūt. In Homeri vtro poemate quod hæroico carmine Latinum fieri magnope cupiebat: cum pluriſimi morem ei gerere conarent: vn⁹

Nicola⁹ .5.

Amedeus.

Bernadin⁹ Senēſ. i numerū ſctōꝝ relat⁹ qđ quo etiā i ſequē. vbi de Aqla vrbe Marſorum.

Nicol. 5. li. broſ grēcoſ i latinū ſermonē verti iubet.

Georgiuſ Trapezun. Lau. Valla. Petr⁹ Can. Greg. Ca. Demetriuſ græcuſ.

Oratius Ro-
manus scri-
ba aposto-
aliquot ex
Iliade li-
bros/lati-
nos fecit.

Nico. Pero-
tus/Io. Tor-
tellus. Al-
bertus Flo-
rentinus.

Blondus
Flauus/Fo-
roliuensis.

Nicolaus
egregia
facta.

Stephanus
Porcarius
pōtifici in-
fidians ad
colligādū
eū cathenā
aureā secū
attulit.

tantum inuentus est: qui acri eius iudicio satisfaceret: Oratius Romanus qui scribatū apostolicū ea de re cōsecut⁹ magnisq; pollicitationibus illectus Iliadē aggressus: nōnullos ex ea li-
bros latinos fecit dignos quos nostra miraretur: p̄isca non implorasset ætas: Nicolaus quoq; Perotus: Polibio & Græcis cōmode atq; ornate ad nos traducto: Ioānes Tortelli⁹ Aretinus libro de ortographia peritissime cōscripto: Albert⁹ Florentinus conditis de architectura egregijs voluminib⁹: alijsq; pene innumerabiles noua cudentes opera eius pōtificis gratiam meruere: adeo enim ingenia excitauit fouitq; Nicolaus: vt vix æuum inueniri possit: quo magis humanitatis & eloquentiæ: cæterarūq; bonarū artium studia: quā suo tēpore floruerint. Illud certe nemo negauerit: Tot ei a doctissimis viris inscripta esse volumina: quot neq; suorū prædecessorū neq; imperatorum cuiuspiā nomini dica: cōperimus: Vnum tamē & doctis ab eo neglectū miramur: Blōdum Flautum Foroliuēsem: qui res a declinatōne Romani imperij vsq; ad ætatē nostram toto orbe patratas mirabili ordine in treis digessit decadis. Romam describendo instaurauit: Italiā illustrauit: deinde triūphāntem urbem scribere adorsus: omnē nobis vetustatem aperuit. Sed ita fuerunt hominū mores: nam perraro quēq; extollit pontifex: quē præcessor amauit: Cæterum Nicolaus & veteribus & nouis codicibus ornatissimā bibliothecā instruxit: in qua circiter tria millia librorū volumina cōdidit: Sacrarium apostolicū vasis aureis atq; argenteis sacerdotalibus indumentis mirifice decorauit: altaris ornamenta: aulea quoq; ex auro cōtexta mirandi operis coem̄it: supellectilē toto palatio necessariam magnificentissime cōparatā duplicauit triplicauitq;: legationibus quas publice audiuit ita respondit: vt dubiū esset sapientiā eius aut eloquentiā magis adimere. Si quos esse in vrbe peregrinos existimatione dignos accepit: confestim eos missis xenijs honorauit. nobiles domo sua extorres qui ad se venerant benigne confouit. pauperibus CHRISTI largas elemosinas dedit: Religiosis mendicantibus nihil ad necessitatē deesse sustinuit. In ædes sacras vr̄bis plurima dona cōtulit. In patrimonio beati Petri plurimas ac munitissimas arces oportunitis locis erexit. Huius tamen tam admirabilis tam expetendæ pōtificis vitæ nō defuerunt insidiatores: Stephanus enim Roman⁹ familia Porcaria tenui cēsū eques: res nouas sape in vrbe molitus: ac propterea Bononiæ relegatus: clam inde excedens magnis itineribus Romā redijt: cōuocatisq; mox amicis: mentem suam exposuit: turpe

esse dictitans : eam urbem quæ totum sibi subiecerit orbem nunc sacerdotum imperio subiacere. quos rectius foeminas quam viros quisque appellauerit. Venisse se paratum patriæ iugum excutere: rem factu facilem si viri fuerint: Nicolaum pontificem celebri epiphaniarum die in æde beati Pauli sacra facturum : haud magno negotio comprehendere posse: populum libertatis amore: quam proclamari audierit: mox opem adiutoribus daturum. Ad colligendum autem præfulem: cathenam auream secum attulit: a se iam pridem paratam: quam congregatus ostendit: Neque enim mox occidendum: præfulem ex usu esse dicebat. Sed obseruandum donec arcem sancti Angeli per eum recuperarent: atque ut erat homo facundus facile in suam sententiam congregatos traxit. atque eo facilius quod inopes aere alieno grauatos & ob patrata scelera iudicium formidantes ad se vocauerat. quibus nihil erat in pace sperandum. Sed præsensit insidias Nicolaus: missisque militibus: comprehendere hominem iussit. Illi cum iam animo fractum: & apud sororem in archa latetem inuenerunt. Complices eius in domo qua conuenerat expugnati: captique sunt: & quibus vnus Baptista Sciarra manu proptus: & animo intrepido: per medias pontificis cohortes viam gladio sibi aperiens effugit. Stephanus in arce sancti Angeli: alij in Capitolio suspensi vitam finire: atque ita pontifex maximus ingenti periculo liberatus Romanæ sedis dignitatem imperique seruauit foelix pontifex & omnium iudicio beatissimus: nisi eo sedere Turcæ ut ante diximus Constantinopolim expugnassent: Christianorum desideria atque ignauitæ memorabile perpetuum. Accessit & aliud: quod non parum eius gloriam iminuit. Nam cum pacis Italiæ quæ tum vehementer ferro vastabatur & igne ipse repletor & arbiter concordie partium voto delectus esset: dum die ex die in deliberatione ducit: suspectus esse Francisco Sfortiæ iam Mediolanensium principi ac Venetis cepit: tanquam eam sententiam promere nollet quæ alijs pacem: ecclesiæ bellum allatura videretur. ob quam rem intercedente Simoneto Monacho ordinis heremitarum sancti Augustini professore: obscuri antea nominis & prorsus ignoti. sed vitæ integritate probato: Veneti cum Francisco duce conuenientes inter se concordie leges dixere: postquam rata die intra quam bello socij pacem ratam haberent. Visum est id omnibus monachi simile: humilem & incognitum monachum Italiam pacauisse. Sed recusante Alphonso pacem quæ sibi incognito dicta erat: vanam esse Nicolaus: quæ de se habita fuerat suspicionem ostendit: missis ad Alphonsum legato dominico sanctæ Crucis cardinali prudentia singulari & vitæ integritate

Stephanus
suspendit.

Baptista
Sciarra per
medias pontificis
cohortes viam
gladio sibi
aperuit.

Simonetus
monachus
Italiam pacauit.

conspicuo: qui cum Caietā deinde Neapolim peruenisset: interuenientibus Venetorum & aliarum partium legatis: differētijsq; omnibus tanq̄ ex integro discussis: Alphōnio regi nō solum pacem suasit: sed foedus in annos quinq; & viginti inter omnes Italiæ potentatus percussit. Cuius Romanus pontifex & conseruator & iudex dictus est. Sed cū doloribus ante teccis per omnē ferme pontificatū suū: Nicolaus vehemēter laborās indies magis ac magis opprimeret: nec tam amplius mortale pollutūq; comitatū candidior anima dignaretur: q̄ vita decessit. Ab eo quæ mihi pontifex Eugenius munera crediderat nō solū cōfirmata sunt. Sed amplius pōtifficalis dignitas adiecta: tergestinaq; primū ecclā deinde Senēsis cōmissa.

Calixtus tertius post eum beati Petri cathedram obtinuit natione Hispanus: Ex regno Valentia nobili genere natus: vnus omnū qui suo tēpore scientiā iuris p̄fiterent̄ eminētissimus: & qui consiliū regis Alphōsi in quo multis annis p̄siderat: illiusq; artē ac cautions p̄ se ferret: Is vt primū pōtifficus apicem adeptus est: mox animū ad delendā Turcā & legem & gentē cōuertit. Votūq; vouit: ad eam rem solēnes misit in Gallia: in Hungaria: in orientē legatos: primarios sanctæ Romanæ ecclesiæ: cardinales: q̄ quibus nullus adhuc redijt: Alanū tamē cardinalē sanctæ Braxedis: magno ingenio virū & aīo securo & potenti p̄pediē q̄ Gallia reuersurū putāt Naualia quod antea inauditum fuerat Romæ cōstituit: triremes quas plures ad ripā Tiberis in ciuitate Leonina parauit armavit & in turcas misit. Comitē Iacobū Picinīnū Senensibus: vt dictū est: armis insultātem: misso milite suo repressit. Regi Alphonso querētī ex eo quo pacto inuicē victuri essent: regna sua respōdit ipse regat: mihi summī apostolatus gubernationē relinquat. Veras eorū multis de rebus dissensiones: magna pars Italiæ simulates confictas esse credidit: qui fidē dedere cōtationi alij Calixtū: alij Alphōsum: alij vtrūq; accusare. Quorū alter regē sub quo natus esset: alter suū sacerdotē: cui tanq̄ vicario dei parendū est ferre nō posset. Bis cardinales a Calixto creati sunt primo tres: ex quib; duo nepotes eius fuere: quorū & si fuit ætas aliquāto minor quā tāta dignitas videre exposcere: doctrina tamē & circūspectio & morū suauitas id honoris haud iniuria cōsecuta censet. Tertius fuit Iacobus de Portugalia regio sanguine nat⁹: in qua ea modestia: ea grauitas: id acumen ingenij: id studiū literarū: is amor virtutis emicuit: vt quis iuuenis adhuc: tardius tamē opinione omnū ad eam dignitatē ascēderit. Scdo loco sex assumpti

Calixtus
tertius.

sunt: haud pfecto indignissime vnū demas tātō munere: meo tamē iudicio nulli dignius id honoris obuenit quā Ioāni episcopo Zamorensi ciuillis sapiētiae cognitione sublimi: qui vno de quadraginta annis Romanā secutus curiā per omnia ferme officia castus & innoxius transierat: cancellariā verō quae a tēpore Nicolai vacauerat Calixtus nepoti suo sancti Nicolai in carcere tulliano cardinali ac Marchiae legato cōmisit: Germanū eius Petrum Borgia egregia specie atq; indole iuuenē ecclesiasticā militiā ducē praefecit. Exin praefectura vrbis ei cōmisit. Ludouico cardinali sanctorū quatuor coronatorū: & ipsi quoq; nepoti legationē Bononiensem demādauit. Vincentiū natione Hispanū & Osmundū Anglū miraculorū fama illustreis inter sanctos redegit. Legatos in Scythiam & Persidē in Aethiopiā misit: qui Christianos per orientem in fide cōtinerēt: & aduersus religiōis hosteis armarēt. Scāderbechio in Albania: multisq; alijs p Græciā Turcarū bello laborantibus pecuniaria subsidia largitus est. Trānsfigurationis dominicæ festū instituit: & celebrari publice iussit. Assumptionē suam priusq; pōtiffex maximus eligere pluribus annis praedixit. eadem quoq; quā Turcæ apud Albam in Hungaria sustinere: anteq; fieret vaticinatus est. nunc quoq; de futuris multa & magnā promittit: quæ diuina pietas non abnuat velim. Mortuo Ioanne comite Tallacogio: qui ē profapia Vrsinorū fuit: cum mascula ei soboles nulla esset: Vrsini hereditatē eius propinquitatis iure ad se traxerūt. Id ægre tulit comes Euerfus cuius filia nupta esset vnica Ioannis filia: vêtum est ad arma: Columnēses Comiti Euerfo auxilium praebuere. deinde hortante pontifice Prosper Cardinalis Martini quinti Romani quondam sapientissimi & foelicissimi Papæ nepos: eius gētis hostis honoratissimus: & literarum studio late clarus: cognitionem suam bello subtraxit. Inter Vrsinos & Euerfū vsq; impacatæ durant inimicitiae. Latinus sanctorum Ioannis & Pauli Cardinalis illustris Vrsinorum familiæ princeps dexterrimo vir ingenio: iuris scientia & animo qui alta curet: parua despiciat insignis: ex vrbe profectus ad opida sua cōcessit: tanq; Romæ non se satis tutum existimaret: siue Comitibus insidias veritus: siue pontificis inuiginatione commotus: nec reuocatus in hanc usq; diem reuertī voluit. Calixto inter omnes Cardinales duo ad hoc vsque tempus imprimis auditi atque accepti fuerunt. Vilhelmus Rothomagensis: amœno ingenio & affinitate sanguinis clarus. ac Petr⁹ sancti Marci Eugeni⁹ quarti nepos: patritia apud Venetos gente

Vincentius Hispan⁹ & Osmas Anglus in numerū sanctorū referuntur. Calixt⁹ vaticinat⁹ est.

Vrsini Euerfus comes Columnensis.

Vilhelmus Rothomagensis. Petrus sancti Marci.

natus: & industria potens: siue q̄ eorum consilijis multum inef-
 fe crederet: siue quod alterum Franciæ regnum: alterum Ve-
 netorum Rempubicam ducere posse arbitratus est. Simonē
 Romanum philosophiæ studijs: & arte medica excellētē adeo
 dilexit: vt fratrem eius Iacobum episcopum Ferretanum quā-
 quam virtute præstantem sua potissimum consideratione ru-
 beo galero donauerit. In audiendis legationibus priuatorūq̄
 hominum causis antecessorum suorum facilitatem longe vici-
 raut: epistolas & regibus & amicis per seipsum dictauit. In si-
 gnandis supplicationibus libens & hilaris tempus absumpsit.
 de iure interrogatus percupide respondit: leges & canones tā
 ei fuerunt in promptu: q̄ si heri aut nudius tertius scholam iuris
 primum exiisset: nihil enim memoria sua excidit: quod reti-
 nendum existimauit. Cæterum nulla facultas ei iuris cognitio-
 ne potior visa est: in qua ipse ita excelluit: vt suorum prædeces-
 sorum: qui sibi possit æquari: vix vnus aut alter inueniatur. Hic
 postquam ordini Cardinalium se inscripsit. Varmensē quo-
 q̄ ecclesiam ad mare Baltheum inter Sarmathas sitam postu-
 lantibus canonicis commendauit. Cuius possessionem fremen-
 tib⁹ ea i regiōe crudelib⁹ et atrocissimis bellis nōdū asseq̄ potui
 ¶ De Vmbria & piceno & diuersis in eis bellis a Varijs ducib⁹
 confectis. Cap. LIX

Iaco. Fere.

Autor de
se hic loq̄.Vmbria
Mursia
Sertori⁹
Narnia
Gibellini
Guelfi.Picentia
Marchia
Frasciscus
Vicecomes

Perpetua

IN Vmbria: quæ hoc tempore sub Ducatu Spoletano con-
 tineatur: paucae ciuitates intestinis seditionibus caruerunt.
 Nursia Quinti Sertorij quondam patriæ Guelforum parti-
 um insidijs sæpius agitata vix tãdem respirare potuit. Narnia
 quam sulphureo gurgite cõditus amnis circuit ancipiti vix ad-
 eunda iugo: Gibellinorum factione depressa Guelforum consi-
 lio & ductu quiescit. nō Amerinis: nō Reatinis: non Fulginat-
 bus. non Ortanis: non ipsis deniq̄ Spoletanis suæ calamitates
 defugerunt. Sed Alifina ciuitas omnium miserior inuenta est: quæ
 dum modo Brachianam: modo Sfortianam factionem admit-
 tit: & nunc partem: quæ superior modo alteram: que inferiorē
 amplectitur se procellis fortunæ quatiendam prostituit. Picen-
 tium regionem: quam nostra ætas. Marchiam vocat: Francisc⁹
 Vicecomes Eugenio quarto pontifice maximo tum rebus Ba-
 fillensibus occupato. ac non solum Philippi Mariæ: Sed Alfon-
 si quoq̄ regis inimicitijs implicito: vna quodãmodo excursio-
 ne ademit: nōnulliq̄ post annis cõtinuata possessione retinuit
 Interim captus amore puellæ quæ inter virgines conjugi suæ
 seruabat & sibi multarum molestiarum & illi necis causa fuit.
 Perpetua ea vocata est: apud Nouariēses honestis parētib⁹ or-

ta. forma egregia & ingenuis moribus: nisi potentis domini
 decepta blandicijs/virginitatem cum adulterio permutasset.
 hæc cum iam paulatim intumesceret vterus: ad tegendum fa-
 cinus quæsito qui eam duceret viro despondetur. constituta nu-
 ptiarum die/vocatis amicis/apparato grandi cõuiuio: sponfus
 in opido (q̃ a Francisci curia non longe inhabitabat) lætus ad-
 uentũ nouæ nuptæ p̃testabat. ducitur illa multis comitata no-
 bilibus. Sed ingressa opidũ cum descendere in domo spõsi cre-
 dere: iussa vltius pergere in arcem rapta est. nec vlti⁹ in fœ-
 lici viro videndæ sponfæ copia fuit. Quod cum Blanca Franci-
 sci cõiunx cordatissima mulier cognouisset: nunq̃ deinde quie-
 uit/donec dimissis percussorib⁹ puellam quãuis diligenter custo-
 ditam interfecit. Franciscus quãuis ea re valde cõmotus: vxoris
 tamen iusto dolori censuit ignoscendum. Exin põtifex Eugeni⁹
 iam Philippo Regiq; conciliatus: Nicolaum Picininũ cum ex-
 ercitu aduersus Franciscũ misit/Regemq; vt item in Marchiã
 duceret adhortatus est. annuit Alfonso/delectuq; militũ habi-
 to: cum florentissimis equitum peditũq; copijs in Picenũ pug-
 nit. Iunctisq; apud Bisium cum Picinino castris/eoq; totius ex-
 ercitus duce constituto: cõterritos opidanos in deditionem ec-
 clesiæ compulsi. quorum exemplum & sancti Seuerini incolæ
 secuti: clauis portarũ misere. Quæ cum Franciscus accepisset:
 copijs suis per munitiora prouinciæ opida distributis/protra-
 here bellum e re sua arbitratus est. Exin cum petrus Brunorus
 e copiarum suarum ductoribus cum. 800. equitibus ad regem
 transfisset: Maceratenses vero ac Colentinales deditionem ec-
 clesiæ fecissent: consentientibus Venetis ac Florentinis redire
 se in gratiam philippi ducis Mediolani vt regis impetũ euade-
 ret amicis interpositis simulauit: credidit Philippus: literisq;
 ac nuncijs vti copias in regnum reduceret. Alfonso frustra ro-
 gavit: Turpe enim regi videbatur inuito Eugenio rem isedam
 relinquere: perseuerauit igitur atq; acrius instans Cingulum opi-
 dum in deditionem ecclesiæ recepit: castrum planum vti captũ
 militi diripiendum dedit: nec territus est: quãuis Philipp⁹ ea
 re commotus pacem cum Venetis ac Florentinis fecisset. Sed
 Aesim cum exercitu petens. Troilum copiarum ducẽ cui Fran-
 ciscus maxime fidebat: nam et multos annos in equitatu suo
 primos ordines duxerat & sororem eius in vxorem receperat:
 tradita ciuitate sese sedentem in comitatum suum recepit: dein-
 de Rocham tratam cum defendente Ruberto Francisci nepo-
 te pluribus diebus frustra oppugnasse: ad Metaurũ amnem su-
 pra Fortunæ sanum quo se Franciscus cũ reliquo eq̃tatu rece-

Blanca

Bisium op.

Cingulũ op.

**Tubicē ad
Alfonsum
venit & in
Nicolaum
probra con-
gerit.**

perat continuato itinere duxit. Ibi ad Alfonso tubicem quidā a Francisco in castra venit: Impetrataq; a rege pro sui ordinis more liberius loquendi venia: multa nefaria in Nicolaū p̄fētem Francisci nomine probra congeſſit: proditorem ac perfidum appellans regemq; admonens: ne illi se credat. cui fallere potissimum fit. Postremo Nicolaum Francisci verbis ad duellum prouocauit. In quo duces ipsi eorumq; quidam copiarū gloria: de dignitate certarent: apparituram quidam vno praelio ducum simul atq; equitum virtutem simul a rege petijt: vt æquus spectator pugne adesset: Nicolaus iam inde ab initio ea audiens commotus haud leuioribus conuicijs in Franciscū absentem coniectis: fidem suam multis exēplis cōprobans ægre sibi esse respondit corpus suum vulnere in ceruice recepto debilitatum fuisse ostensum se singulari certamine vt eorum pditionis infamia censendus esset: nisi hanc fortuna sibi facultatē abstulisset: oblatam tamen pugnandi cum exercitib⁹ conditionem læto se animo cum bona regis venia accipere: postero die cum copijs suis sub ipsam vrbem sanum patenti campo futurū quod cum a se postulare Nicolaum decoris tuendi causa rex animaduerteret: yrriſq; patris securitati sese consulturum recepit: sed cum dictā die Nicolaus in campum cum suis processisset: atq; insultans vrbis mœnibus vsq; ad portas cucurrisset: rex vero procul inde ad mille passus cum exercitu consedisset liberum vtriq; parti præstaturus campū. Franciscus siue Regi parum fidens: siue gloriam suam de qua per id tempus haud dubie iactabatur in discrimen adducere veritus intra vrbem suos continuit. Magna inter Franciscum & Nicolaum non æmulatione modo viguit ob rei militaris gloriam: cuius primas partes sibi vterq; arrogabat: Verum et simultas ingens ob veteres inimicitias quæ olim inter Brachium & Sfortiam fuerant. Quorū alter Francisco pater: alter Nicolao magister ac dux fuerat: atque idcirco: non tantum hostes: sed vt inimici inter se bellū gerebant: nec sub vno eodemq; principe vt militarent adduci poterant. Nicolaus ex corporis breuitate Picinini nomen accepit: sed quanto mediocritate statura eius inferior: tanto animi magnitudo superior. pauca ei verba fuerunt: atq; parum compta. sed quæ multarū ac magnarū rerum sententiā cōprehēderēt. In milites suos indulgēs In amicos liberalis: In hosteis dur⁹ & asper: dimicandi cupidus quietis īpatiens: gloriae avidus: & in periculis obeundis prōpt⁹ ac securus proeliū ex occasione p̄tinens sumpsit: hostem celeritate præuenit: excursionē fatigauit: leuis armaturæ equite magis quā pedite utebatur. fortis atq;

**Nicolaus
Picininus**

asperos milites amavit. hostium numero deterreri non potuit: diligens & expeditus in exercitu ductando semper visus fuit. Quibus reb⁹ cū plurimos & in Gallia Cisalpina & in reliqua Italia triūphos ex hoste duxisset: haud dubie rerū gestarū magnitudine & gloriæ magistro suo Brachio maior quasit. Franciscus autē honesto corpore fuit: & quod mediocritatē non parū excederet: amplo pectore: robustis mēbris & apte dispositis: facie grata: iocundis oculis caluitie venerabilis: facundia copios⁹: ingenio peracri: aīo rerum magnarū cupido. Solers in administrandis rebus: In laboribus preferendis infatigabilis: In occasionibus prospiciendis acutus et sagax: In hostibus fallendis verifuturus & vafer: In praesagiendis euitandisq; dolis: ad hostium consilium prauertedū cautus atq; prouid⁹: Deniq; ipse i oib⁹ rebus gerēdis: adeo aptus dexter & absolutus extitit: vt eius veram integritatem sufficienter dicere posse: homini etiam dicendū peritissimo: facile videatur minime: Raro nisi ex destīnato confluxit: hostē saepius obsidendo q̄ decertando cōfregit. Peditatū magno in precio habuit. Argento atq; auro cultos esse milites voluit: In exequendis consilijs celer ac perseuerans: ita vt i reb⁹ q̄s aggrediebatur saepi⁹ se virū prudētis. ostēderit. In omni re nouanda praesentia animi: laborum tollerantia: vsu exercitatione: consilio mirifice instructus: quibus artibus breui adeo magnus effectus est: vt vnus ex omnibus copiarū ducib⁹ inuentus sit qui cū Nicolao de rei militaris principatu cōcertare possit. Nam cum scientia rei militaris atq; auctoritate pares viderentur: diu dubium fuit: vter alteri antepōnēdus esset. Sed hanc litem fugatus paulo post Nicolai exercitus: & ingens victoriarum Francisci cursus: & Mediolanensium fortuna in eum pleno cornu tralata: profusū dirēgit: Cæterum Fani expugnationem cum Rex difficillimam intellexeret: non Francisci solum magni et peritissimi ducis praesentia defensi: Verū quod etis⁹ vrbs mari adiacens claudī ne commeatus intrarēt: haud quāquam potuit. Inde abiens in Frmanū duxit: quo in loco cum Alexander Francisci frater eruptione facta postremum agmen eius inuaderet: Conuersis in eum signis hostem intra urbem repulit atroci pugna pro muris facta: & antemurali quod p vallo stabat vi capto. deinde ad turrīm palmarum cōposito agmine peruenienti Francisci epistola reddita est nuncio intercepta quæ Troilo ac Petro Brunoro inscripta: inter cætera ea verba continebat: ne amplius differentes iam tandem cogitata mutarent: quapropter ambos de proditione suspectos armis equisque & omni quantūuis magna supellectili priuatos in vincula

Firmanum
op.

Mos aure⁹

- confectos: in Aragoniā misit & in arce Satabia Valētini agri custodiri mandauit. Nec diu postea cum Temaritani deditio nem fecissent in Regnum suum diuertit: duobus millib⁹ equitum ad Picinum qui ad Montem aureum cum exercitu ex- titerat transmissis: Sed postq̄ illi aduēraissent: Picinum repē- tino Francisci aduentu inuasus: praelio fufus pulsusq; fuerat. Cilius in quo castra posita erant: & opidum proximum dissi- pato fuga seruauit: Franciscus ea victoria simul & profectio ne regis elatus Picenum vndiq; veluti victor percurrere & in festare cepit: Rogatus ab Eugenio Alphonso eo reuerti: cū iam se itineri accinxisset nouis regni motibus domi retentus: Lupum / Virreum / Vrsinum / Carriamq; cum nō paruis copijs aduersus Sfortiam misit. Interea Nicolaus Picinus a Phil-ippo in Galliam reuocatus: Frānciscum filium cum parte copiarum in Piceno dimiserat: quem Sfortia ad Mōtem Vlmū prius pugna superatum interceptit q̄ regis auxilia ei adueni- sent: Post hæc Ludouicus Aquilegiensis patriarcha eam pro uinciam ab Eugenio sortitus Ioānem Vintimiliū inter bel- li duces fama præstantem: cum magna equitum peditūq; ma- nu a rege missum omnibus copijs suis præfecit: Cuius indu- stria Aufidam opidum obsidione clausum in deditioem ac- cepit. Erant eo tēpore non paruæ Philippi copię apud Cin- gulum opidum contra Franciscum missæ. Nam Philippus cū Francisci reconciliationem iam tādē simulatam intellexisset: Italianum Forlanum in rebus bellicis late cognitum: qui Pontificis parteis adiuuaret eo transmiserat: cui cum patriar- cha & Vintimilius per rectam viam coniūgi non possent: nā media loca Franciscus obtinebat magnis itineribus per mō- tana ad eum peruenire. quo cognito Franciscus e Piceno de- scendens: in Vrbinate agrum sese recepit. Patriarcha mon- tem Melonem obsedit atq; obtinuit. deinde opidū sancti An- gelivi expugnans diripiendum militi dedit. Vintimilius pau- lo post ab eo in regnum ad hiberna recedens: per agrū Fir- mianum non procul a Monte sancto constitit. Cuius aduentu territi opidani emissis oratoribus deditioem fecere: Si- militer circumsecta castella: deinde ad montē altum profectus: dies aliquot ibi mansit. Interim firmani cōiuratione facta spe propinqui auxiliij a Francisco desēperunt. Alexādro fratre cū magna equitatus parte in arcem cōpullo: quibus & Vintimi- lius & Pōtificis copię mox auxilium præbuere. Sed cum arx eiusmodi esset: vt sola fame vinci posset: præmunitis vrbis partibus ne descensus ex arce fieret: Vintimilius vti cōstitue-
- Mōs aure⁹**
- Mōs vlm⁹.**
- Ioan. Vinti- milius.**
- Aufida op.**
- Melo, mōs**
- Mōs sanct⁹**

rat in hiberna concessit. Sequenti anno Alphonfus Renundum Bullum: & cū eo mille equites: & totidem pedites ad Patriarcham in Picenum misit: Qui vbi cum Iacobo Cayna no in ecclesiæ castra peruenit: Mox Talianus Forlanus mandante Philippo Maria compræhensus est: At post triduo iusu patriarchæ apud Roccam contratam securi percussus: Mōtem fabrum deinde cepere: & aliquot Castella Friderico Vrbiniatum principi eriperunt. Sed cum iam duo millia equitum a Florentinis ac Venetis missa Francisci exercitum auxissent. Philippus vero exercitu suo ad Casale maius iuxta flumē Padum a Venetis pugna fuso ac castris exuto copias suas e Piceno reuocasset: & amplius Eugenij ac regis auxilia postulasset: ad quem duo millia & quingenti equites ex castris ecclesiæ iubente Pontifice transierunt. Franciscus iam bello superior: Montem aureum: & alterum ei proximum castellum Sigismundi Malatestæ: qui iam ab eo defecerat: ecclesiæ fortunam secutus expugnauit: & eiusdem opidum Gradariā obsegit. Interim Rex alia patriarchæ auxilia misit: cum quibus in Picenum reuersus Iacobum Caynanum proditoris suspectum apud Roccam contratam vbi & Italianum Forlanum interfici iusserat: capitali supplicio affecerat. Ex nichil memoria dignum ab eo gestum donec Franciscus Philippo reconciliatus illius stipendia facturus. & iam dux contra Venetos designatus: ex Piceno recessit. Nam postea non solum arx Firmana: sed omnis ferme prouincia in eius potestatem facta est.

Talianus
Forlanus.
Mōs faber

Casale ma-
ius.

Gradaria
opi.

¶ De Iosia/duce Asculano.

Cap. LX.

IN Asculo Iosias nobilibus ortus parentibus admodum adolescens Iohannem Francisci Sfortiæ fratrem magno animo iuuenem: & qui eam urbem per omne belli tempus egregie defendisset: conspiratione cum paucis inita incautum obruncauit. Sed cum & ipse tyrannum in patria gereret: in exilium actus est. Ciuitas deinde sub ecclesia quiescit. Quis anno ab hinc superiore idem Iosias arcem quādam naturali situ munitam & vrbi propinquam cum plerisque latronibus occupans non paruas curas illi populo ingesserat: quæ res ei parum prospere processit: Nam Rhodericus sancti Nicolai Cardinalis: eius prouinciæ legatus obsidionem loco admouens: postquam arce potitus est: captum ipsum vincitumque Romam misit.

Asculum.
Iosias Ioā.
Francisci
Sfortiæ fra-
trē incautū
obtrūcat.

¶ Quod apud vrbinate dux Oddo: & protonotarius Carpesis propter suā in foeminas libidinem fuerūt interfecti. Ca. LXI

B

Vrbinum.
 Od do dux
 Vrbinas.
 Protonota
 rius Carpē-
 lis.
 Attē.

Fridericus
 supposititi⁹
 Vrbinatum
 princeps ef-
 ficitur.

Ludo mili-
 tari dextrū
 pdidit ocu-
 lum.
 Ariminum
 Sigismūd⁹
 Malateſta.

IN vrbino dux gentis Oddo matre Columnensi nobilissima natus/cum p libidinem in matronas nobiles debaccharet/ nec modum licentiæ faceret: populari tumultu interfectus Incentor næquitia & adolescentiæ suæ corruptor: Prothono- tartius Carpenſis nobili genere ortus sed ingenio pessimo/qui nuptis ac virginibus qplurimis vim intulerat/qui p omnia sce- lera ad summā viciorū puenerat. Eadem nocte cum discipulo suo necatus: in exhaustæ libidinis pœnas dedit. Cadauer eius in forū delatum/defecta virilia in ore mordicus tenuit. Guido pater Oddonis priuſq̄ cōiugem ex Columnēsi familia duceret: cum proles ei nulla virilis esset/anxius quonam pacto in gente sua imperium ppagaret/concubinā ex se prænantem assump- lauit. Fxin Bernardini Cardensi agnati sui præclari copiarum ducis filiū tum forte natū supponi pro suo nutritiq; inslit Fride- ricū nomine indito. Sed cōiugio deinde contracto: cum filium legitimū sustulisset/conuersa in eum cura Fridericū adhuc pu- erum militiæ tradidit/in qua ille ad ætatem vsq; virilem pseue- rauit. Deinde Oddone mortuo vocatus a populo: Vrbinacium factus est princeps. Clarus vir & castrensibus disciplinis appr- me institutus. cui nec administrandis rebus bellicis consiliū nec in capeſcendis periculis animus vnq̄ defuit/nec vero factis q̄ si de clarior/ quæ quidem vel maxime patuit: cum bello Picenti Franciscum Sfortiam qui ad eum se receperat: fortunæ afflatu iam pene desertum cōstantissime iuuit ac fouis. Indignus pfe- cto qui militari ludo dextrum perdiderit oculum.

¶ De Sigismundo Malateſta duce Ariminensi. Cap. LXII.
 Pud Ariminum Emiliae vrbem Sigismundus Malateſta sceleribus insignis: imperiū tenuit. qui cum Sfortiæ filiā matrimonio sibi adiūxit: partem eius in Picenti bello ali- quandiu secutus est. deinde sub ecclesia stipendia fecit. militauit in Gallia contra Venetos/ & in Tuscia contra regem Aragonū quæ res postea magno sibi detrimento fuit. Nam cum de pace Italiae apud Neapolim ageretur: rex huius iuiriæ memor/ eū qui sibi fidem non seruasset: extra cōmunem pacem esse volu- it. deinde comitem Iacobum Picinū & Fridericum Vrbinaci um principem cum copijs in eum misit/ quibus aliquot ei non par- ui nominis opida abstulerunt. eiusq; agrum ferro & igne vastar- ſit: ipse cum auxilia frustra implorasset: ad extremū (q̄ vnum salutis erat remedium) Alfonso misso ad eum reconciliari cōsti- tuit. cuius nondum preces exauditæ sunt/ quibus spem concordiaē regis clementia non paruam effect.

¶ De Fauentia/ & Fabriensibus.

IN Fauētia mortuo Guidone Antonio: Cap. LXIII.
Principatū frater eius Nestor arripuit: qui Florentinus cō-
tra Regē militās haud alia ratione q̄ Sigismūdus ab Al-
phō declāratus hostis: extra cōmunē pacem factus est: Fa-
briēnēs qui dudū tyrannide oppressi: necatis tandē quinde-
cim ex familia q̄ principatū iuaserat: fugiētib⁹ reliquis ad ec-
clesiā imperiū redierant: multisq; post annis in pace quieue-
rāt. hoc anno de rebellione tētatos seu cōfentiētes: seu suspe-
ctos ciueis aliquos in vincula adiecēre. Ex in tormētis: ac q̄st
onibus pdito & exp̄lso crimine vltimo supplicio affecerunt.

CDe Aquila Mariorū vrbe: vbi de diuo Bernardino Senēsi.

IN Aquila Mariorū vrbe apud quā me- Cap. LXIII.
moriam nostrā Brachius Perusinus dux belli formidatissi-
mus: dum per anni tēporis obsidionē tenuissent: Martini
quinti Ponti. Maxi. ac foelicissimi armis victus interiit. Diuus
Bernardin⁹ Senēsis postq̄ Italiā omnē CHRISTI nomē pdi-
cādo peragrasset: vitæ curlum perēgit: eo in loco sepultus cla-
re miraculis affirmat. Fuit autē Bernardino clara inter Se-
nenēs origo. nec vera est assertio eorū qui patriā illi Massam
fuisse tradūt. q̄uis pueritiā nōnulla rudimēta peregerit. Cæte-
rū pater ac maiores sui longa serie inter nobiles Senēses ha-
biti sunt: vbi & ipse nat⁹: & maiori ex parte educat⁹: cū ado-
leuisset iuri pōtificio ediscēdo operā dedit. Sed cū sepultus pa-
rētibus fallāces huius mūdi blādicias: & mania eius esse pro-
missa aiaduertisset: distributa inter CHRISTI pauperes sub-
stantia: diui Frācisici religionē ingressus: traditā sibi regulam
exactissime obseruauit: declināsq; maiores cōuentus eorū du-
ctor ac magister effect⁹ est: qui fratres obseruātes appellant.
maximū autē ei studiū in edocēdis populis fuit. Qui cū esset
facūdia copiosus & doctrīna insignis incredibili oīm attētiōe
audiebāt: & quasi alter Paul⁹ esset vas electiōis in admiratio-
ne ac reuerētia habit⁹. Tres eū populi sibi pōtificē elegerunt.
Vrbinate: Ferrariēses: Senēses Sed nō fuit ei consiliū linguā
quæ toti posset Italiæ consulere vnam vrbe concludere.

CDe Neapolitano regno: & multis prælijs per Alphonsum
Aragonix regē: & alios duces nō paucos: in ipso regno Nea-
po. & alijs locis factis. Cap. LXV.

Regnum iam neapolitanum ingressi: ad foelices Alphon-
si mirabilesq; rerum cursus stilum cōuertimus. Post bel-
lum nauale quod ipse cū Genuēsisbus infeliciter gessit:
tanq̄ cognorit fortuna suū errorē quæ tanto principi molestā
fuisset. nouercaie odium in maternū nutriuit affectum: & quæ

B. ij.

Fauentia.

Fabriēnē.

Marfi.

Aglavrb.

Diuus Ber-
nardin⁹ Se-
nenē. de quo
sup. vbi de
Senēsisbus.

Neapolis.
Alfonfus.

Philippus
 Maria de
 quo supra
 Vbi de Me-
 diolano.
 Isabella.
 Rhenatus
 Lotorigiæ
 dux.

Iacobutius
 Candola

Scaphatū
 op.

Io. Vitelli-
 fcus
 Patriarcha
 Io. Vintimi-
 lius.

Io. Antoni⁹
 Fuscus
 mons.

illi aduersissima fuerit: secundissima facta est: nam Philippus
 Mediolanensium princeps vbi captiuum regem ad se ductum
 & se victorem longe minorem victo animaduertit, mox ex
 hoste factus amicus: liberum esse iussit societateq; secum æquis
 conditionibus facta/magnis muneribus donatum ad se dimi-
 fit. Isabella interea coniunx Rhenati Lothoringiæ ducis: qui
 cum Alfonso de regno contendebat: & per id tempus in capti-
 uitate Philippi Burgundiæ ducis destinabatur: cum duobus
 paruis filijs Caietam venerat: eaq; præsidio firmata: Neapo-
 līm se contulerat. Sed Petrus Arrago frater Alfonso qui ex bel-
 lo nauali cum paucis triremibus euaserat: Reparata in Sicilia
 classe: præter spem inuitatus ab altera factione Caietanorum:
 nocte profectus ea Caietam obtinuit, & expulso hostium præ-
 sidio: suum imposuit: missis ad Alfonso nauibus quæ illum ex
 portu Venetij adueherent. appulit paulo post Caietam in eis-
 dem nauibus Alfonso: deinde Capuam petijt: quæ licet medio
 tempore ab Isabella & Iacobutio Candola acriter oppugna-
 ta fuisset. Virtute tamen Iohannis Vintimilij eius loci præfecti
 in fide perstiterat. Ibi Renundus Nolanus regulus Alfonso re-
 conciliatus est: & mox Scaphatum in insula Sarnisium Ca-
 strumq; maris in deditiōem acceptum: Isabella vbi se viribus
 Alfonso imparem esse cognouit: ab Eugenio romano pontifice
 auxilium petijt: qui Ioannem Vitelliscum patriarcham Ale-
 xandrinum cum tribus millibus equitum ac pari numero pedī-
 tum ad eam misit: profectus in Campanum Patriarcha ali-
 quot castella vt cepit: obsedissetq; Capuam nisi Ioannes Vinti-
 milius. 800. equites quos Regina ad eum transmiserat: ex im-
 prouiso inuadens fudisset/cepissetq; Aggressus est tamē idem
 Patriarcha ioannem Antonium principem Tarentinum ad
 montem Fusculum: ac eum expugnatis vi castris captiuum ab-
 duxit: eaq; demum lege dimisit: vt frater eius quingentis equi-
 tibus stipendia pontifici faceret: Gerebant patriarcha & Iaco-
 butius Candola communi cōsilio & amicis animis pro regina
 bellum: sed interuentibus simultatibus copias separarunt:
 Interea duorum mensium induciæ inter patriarcham & Alfō-
 sum factæ: quibus durantibus patriarcha Iacobutio reconcilia-
 tus cum eo iuribus prius opprimere Alfonso statuit: cuius re-
 conciliationis cū ad eū noticia perueniret. Erat Alfonso apud
 vicum Iulianum: tribus milliaribus ab Auersa secur⁹ i castris cū
 sibi nunciatum est hosteis rupto induciarū scedere aduentare:
 sibiq; minime tutum expectare impetum: ob quam rem subla-
 tis signis: mox Capuam se recepit nō tamen absq; dāno suorū:

qui postremū agmen duxere. Exin cum patriarcha Auerfam sibi ad inhabitandū tradī ab Isabella peteret / Iacobuti⁹ impediret / rursus inimicitia⁹ inter eos subortæ sunt. Sed cū Tra menses excepta arce Alphōsum dominū appellasset: & arx oppugnari cepisset: Patriarcha cum exercitu eo pfectus obsidionē firmavit: cui & Iacobutius Candola ab Isabella rogatus: & Ioannes Antonius Vrsinus & multi alij se coniunxerūt. firmata obsidione cū Ioānes Antoni⁹ haud ex aīo bellū gere re crederetur: & nauēis regis aduentare: Tranēsis auxillō narraretur. Verit⁹ patriarcha intercluderet: cum paruo nauigio ingressus mare tanq̄ pecunias ab Eugenio: petitur⁹ in Picenum ad naufragiū: deinde Romā se cōtulit. Milites eius sine duce relicti ad Candolam se contulerūt. Arx deinde Alphonso dedita est: & Ioānes Antoni⁹ ad eū rediit. Inter hæc Rhenatus ꝑ captiuitate dimissus cum decē triremibus Neapolim venit: & vocato ad se Iacobutio Candola & eius cōsilio. Scaphatum petens: in deditiōnē accepit deinde in Sulmonēsem pfectus: cum frustra urbē obsedisset: agrum vastauit incēdio. nec Alphōsus iterea quiescebat: sed Albano ac Celano agro subacto ad Castrū vetus peruenerat in valle Subletia situm: cui Rhenat⁹ oblata pro militari more Cyrotheca plium indi xit: accepit Alphōsus. sed quæsiuit singulari ne certamine an collatis signis cū toto exercitu dimicādum esset: se ad vtrūq; paratū esse: cūq; Rhenatus respōdisset vniuersi certaminis cū toto exercitu fortunā se velle subire. Rhenat⁹: renūclauit placere id quidē. Sed quoniā veteri more eius fuerit qui puocet diem ad locū prælij dicere se cū exercitu inter Aceras ac Nolanam p̄ficisci: qui cāpus lata planitie vtrūq; idone⁹ esset: Ibiq; eum ad diem octauā præstolaturū hinc orta dissensione cum Rhenatus locū in quo Alphōsus esset cōstituendum diceret: præliū impeditū est. Alphōsus in Nolanū perrexit. Rhenat⁹ in eum locū vbi Alphōsi fuerāt castra: duxit exercitū. atq; ita suo satis honorī iter factum putauit: Exin Rhenatus in Pelignos ducēs castrū vetus subegit. Alphonsus in vallē Cardinā pfectus Arparium opidum vī cepit. & Marinū Boffam vallīs dominū captiuauit: Castrinum regulum in fidem recepit. In Lucaniam ducens: opidum Anglum obsidione fatigatum obtinuit. Nuceriā dedētibus opidanis accepit. Iam quinde cim millia equitum in castris eius erant: quibus fretus absente Rhenato Neapolim petens cum Petro fratre binis castris urbē obsedit. decem triremib⁹ in portu collocatis. oppugnatur urbs magnis viribus. nec ciues seipfos negligunt. Sed dū

Tranēses.

Sulmo.

Castrum
vetus.
Arparium
opi.
Marinus
Boffa.
Castrinus
regulus.
Anglū op.
Nuceria.

B iij

Petrus Ar-
rago, regis
Alphonii
frater tor-
mēto ictus
moritur.

Caynanū
opi.

Auerſia
arx.

Antonius
Candola,

Petrus paululum a caſtris ſpeculādi gratia in litore vagat: g
Carmelitano tēplo caput tormēto ictus: repēte occubuit. Vir
apud oēs ordines gratioſus ad rem militārē natus: animi ma
gnitudine & corporis robore excellens. ad ſubeūda pericula
impavidus. acer & manu prōptus: cuius interitu conſternato
exercitu eius diei dimiſſa eſt oppugnatio. Alphōſus vbi ger
mani iacere truncum cadauer inſpexit. Ad hęc inquit ego te
frater ſtipēdia duxi: vt eſſes qui mihi tuo ſanguine: tuaq; ne
ce Regnū parares. recondiq; loculo corpus iuſſit. & in arcem
maritimā deportari: cui poſt tēpora nactus idonea dignū ſuo
genere funus duceret: Sequētibus vero diebus cū oppugna
tio reparareſ tanta viſ imbrīū cecidit: vt neceſſario ab obſi
dlone diſceſſum: & res in religionē ſit verſa: Ex in Caynanum
opidum tradente quodam milite multis opidanis occiſis ab
Alphonſo receptū eſt: & arx fame coacta in deditiōnē venit.
Rhenatus interea ex Pelignis reuerſus Neapolim: vbi quæ
acta fuerant didicit: Turrim ſancti Vincentij oportune in ma
ri ſitam ad tutelam regiæ arcis vi expugnauit. deinde arcem
ipſam pluribus diebus oppugnans: dedente præfecto: cui an
nona prorsus deerat in poteſtatē ſuam accepit Alphōſus ve
ro cum fruſtra obſeſſis auxiliū ferre conatus eſſet: in Lucanos
traijciens: Salernitanos: totaq; ferme prouinciā & Brutiorum
multos in deditiōnē accepit Iacobutus autē Candola præſtā
ti ingenio & a literarum ſtudijs nō abhorrens: atq; imprimis
rei militaris peritus qui ſub Bracchio ſtipendia fecerat: dum
caſtellum quoddam Iacobi Laguniſſæ oppugnare nititur: ca
tarrī profluuio correptus occidit: clarus pfecto regulus & in
genti laude dignus. ſi quāta induſtria & rei bellicæ cognitio:
tanta illi fides & in promiſſo conſtantia fuiſſet. Ioānes Vinti
milis & ipſe per idem tēpus Acerras prodētibus opidanis:
& arcē fame laborantem in poteſtatē recepit. Auerſani quoq;
a Rhenato deficientes Alphōſum introniſere qui arcem ap
prime munitā: & forti præſidio deſenſam cum expugnare fa
cile non poſſet: foſſatis ingētibus excluſit: & oppugnari quo
tidie iuſſit. Rhenatus ad Antoniū Candolæ filiū in Apuliam
profectus: Cum nihil ppter ea ab oppugnatiōne arcis Auer
ſiæ ceſſari aiaduerteret: per Candimā vallē: & deinde ab Al
phonſo qui occurrerat: impeditus per trāſuerſos montē. Sequē
te Antonio in Nolanū deſcēdit: nec tamē obſeſſis apud Auer
ſam opem ferre pſumpſit: cū Alphōſus in caſtris illic potētior
videreſ. Sed reuerſus Neapolim: Antoniū Candolā de pdi
tione ſuſpectū cōprehēdi & in carcerē trudi iuſſit: q̄ res mā

gno ei detrimento fuit. Nam cum castra illius sub urbe posita tumularerent: ducem suum reposcerent: Antonius dimissus est: qui contumeliam sibi arrogatam iniquo ferens animo mox ad Alphonsum transfuit: & arcem Auerfianam septimo iam mense oblesam ei tradi curauit. Persuaso per epistolam Xanto: qui cum parte sua militauerat: praefectusque ibi praesidij erat. descendit tamen paulo post Antonius ab Alphonso. Deinde apud Beneuentum ei reconciliatus est: cum arce per proditionem tradita: ciues quoque conciliari in Alphonso potestate venissent: quo tempore & Calathini adactis machinis ab Alphoso expugnati sunt: & castellum Padula & ante Vrsariam castra posita. Franciscus Sfortia Rhenato amicus Arrianum: Troiam: Manfredoniam: Nuceriam: & alia pluraque opida per idem tempus in Apulia obtinebat: quorum custodiam Caesari Martino cum non paruo equitatu commiserat: Ipse in Piceno agens: Caesar cum esset Alphoso infestus bis extra moenia Troiae pugnare ausus: bis ab Alphonso ex acie fusus: turpi fuga in urbem se recepit: nec multo post Vicarum opidum resistentibus opidanis vi captum praedam militi permissa: foeminarum decus regio more seruatum. Alexander autem Francisci Sfortiae frater sub urbem Thecini Renundum Candolam: ac Riccium & Iosiam cum copiis ad Alphonsum eundem repente aggressus leui certamine fudit: Riccium ac Iosiam praecipue fuga saluauit. Renudus interceptus est: qui cum esset Antonij Candolae patruus: illum secundo ab Alphonso alienauit. Venit & Ioannes Cardinalis Sacerdotum in Rhenum aduersus Franciscum Aquinatum Eugenij copias ducens. Sed occurrens Alphosus retro eum repulit. Exin rupem Vilhelmi in alto monte sitam castellis circa occupatis fame coactam obtinuit: & paulo post Capreas opidum in insula eiusdem nominis situm: Tyberij quondam Caesaris siue delicias: siue latebras dicere malis: tradentibus opidanorum quibusdam recepit: nec moratus castra ad Neapolim posuit: simulque Puteolos obsedit: qui aliquandiu fortiter resistentes tandem rei frumentariae inopia defectione Regi portas aperuerunt. Turris quoque quam vocant Ottattij recepta est. Urgebantur interea frumentariae inopia Neapolitani: nec spem aliam habebant: quam vel Genuenses mari: vel Franciscum Sfortiam cum Antonio Cadola auxilium terrestri itinere allaturos esse: Anellus interea faber quidam cometarius: quem fames Neapolim exire compulerat: ad Alphosum profectus: si praemium adiret: Urbem paruo militum periculo capi posse demonstrat. deliguntur vii fortes ducenti: qui cum Anello: eiusque fratre posten-

Calathini
Padula ca.
Vrsaria
vrbs.

Caesar Martinengus.

Vicarum op.
Alexander
Francisci
Sfortiae fra-
ter.

Renudus.
Io. Card.
Tarentinus.

Rupes. Vil-
helmi.
Capreae.

Puteolis.

Anellus fa-
ber vrbs
Neapole-
os puto.

sum aquæ ductum nocte urbem ingressi: moenia occupent. Rex cum exercitu paratus signum certaminis audaciter expectat. Illi domum quandã perueniunt: in qua vnica erat anus. & adulta cum ea virgo: mater quum exclamare cepisset: celeriter oppressa vocem emittere inhibita / filia sua sponte conticuit: & iam sol exortus erat. nec amplius: quã viri quadraginta ex omni numero puteum inuaserant: qui nunciare ingressum Regi debuissent: siue negligentia: siue aliã ob causã nihil Regi significarunt. Existimabat Alfonsus aut cæfos esse qui missi fuerat: aut metu exilire non ausos profectusque prope urbem. ab ea parte quæ occupanda erat inuadit. Rhenatus cum ea manu: quã ad subitos: inopinatosque casus parauerat: citato equo ad muros contendit: hostesque procul amouit. Ingens vero pavor & consternatio eos cepit: qui et puteo quaeserant: nec regredi in puteum: ne armorum strepitu proderent: nec erumpere propter paucitatem audebant. Alfonsus ut vidit nichil a suis intus misceri: desperatis rebus in castra rediit: Rhenatus tanquam periculum depulisset relictis custodiis: & ipse in Regiam concessit: Nec mora nuncius ad Alfonsum currens multos et puteo prodisse: atque in domo tacitos obmetum latere nunciat. Iterum igitur ad moenia succeditur: iustauraturque proelium: ut erumpendi animus latentibus acuatur. Interea filius eius: quem nominauimus aniculæ: a statione sua domum ueniens: pulsatis foribus aperiri sibi expedit. Mater: & quæ intererat exanimati quid agant nesciunt. Vincit tandem ea sententia: ut reseratis paululum foribus: manus et injiciant: eumque comprehensum tacere iubeant. Sed ille repente ut armatos vidit: trepidus refugit: hostesque intra urbem esse vociferat. ad Rhenatum vero subito peruolat: & quæ viderit refert. At qui intus erant vno agmine raptim ex domo profiliunt: primoque impetu moenia propinqua vno tantum vigile ibi reperto: turrimque occupant. Rhenatus eo nuncio ac tumultu excitatus: ad moenia celerrime reuertitur: impetum in hostes facit. Alfonsus quoque suis animos addat: scalas ad moueri imperat. Sed opidani eam murum partem facile tuebantur: & qui per scalas in captam turrim quaederent grauium saxorum deiectione obfistebant: dum pugnatur acriter obequitans moenia: Alfonsus locum quandam urbis neglectum esse animaduertit: eoque celeriter scalas ad moueri iubens: murum obtinuit. Iam vero qui turrim occuparant partim grauius sauciati: pugnã remiserant: partim præcipites ex muro se dederant. Eratque Rhenatus eam turrim recepturus: nisi a tergo subito cum ingenti clamore hostes iuecti terrorem intulissent. Auxit & trepidatione opidanorum vnum ex Alfonsi militibus: qui per moenia urbem ingressus consensu equo

Neapolis
oppugnata.

quem vacuū forte inuenit: in hostē acerrime inuect⁹: opiniōē
 præbuit proximæ portæ captæ atq; in fracta: non tū Rhenato
 defuit animus Sed cohortatus: qui aderant in hosteis fortiter ir
 ruens: eorū impetū paululū coercuit atq; represit. Mox vero:
 vt crescente hostiū numero: suos exterritos animaduertit: fen
 sim referre pedem cepit: atq; ingressis per diui Ianuarij portā
 hostiū cōpluribus: in arcem regiā cū paucis se recepit: tum &
 a fori Boarij porta: & ab alijs diuersis muri partibus irruptio fa
 cta: atq; ad prædas discursum est. a cædibus tamentēperatum.
 Mox vero ingressus Rex: & prædæ quoq; finis factus. Insignis
 hulus anni memoria expugnationem tantæ vr̄bis: quæ eo mo
 do capta est quo annis antea mille per Belisarium & Gothorū
 manibus erepta fuerat quadragesimo & quadragesimo su
 pra millesimum ab ortu saluatoris CHRISTI. is annus erat
 ab initio cepti belli vn⁹ & vigesimus. post ridie duæ ingētes one
 rariæ naues a Genuensibus missæ cum frumento applicuerūt.
 quæ cognita vr̄bis captura sub arcem concesserūt. Rhenatūq;
 omnium spe recuperandæ vr̄bis abiecta inde auexerunt. Tres
 adhuc arces in fide Rhenati perseuerabant. Capuana Monta
 na: Regia Sed Capuana pactis paucorum dierum inducys an
 te Rhenati abitum se dedit. Regia aliquanto postea & Mon
 tana tardius receptæ sunt. Rhenatus ad Eugenium Florentiæ
 morantem sese contulit. Exin in Galliam vteriorē abiit. Alfon
 sus munita Neapoli aduers⁹ Antonīū Candolā ducēs ad Car
 penonū castra posuit vbi eū facta pugnandi ab Antonio copia
 in eundē certamē reguli dicerēt: nisi princeps adesset. ergo in
 quit Alfonso qui militi animū addere cōsueui: iā præfētia mea
 terrorē adhibeo. Absit a nostro sanguine ea v̄cordia. moxq;
 galeam induit: signumq; pugnæ dedit. Certatum est aliquādiu
 nutante victoria. Postremo fuso hostili exercitū Antonius ipse
 captus est: cui erroris veniā postulant nō modo ignouit Al
 fonfus: verum etiā opida quæ a patre accepta hæreditario
 iure possidebat/ reliquit: cæteris captiuis per humaniter habi
 tis: nec quidquā ex Antonij supellectilis: que ingēs erat: præter
 cristallinū calicē cepit: Post hæc Pelignos Marfosq; subegit.
 Māfredoniā & subinde arcē in potestate recepit. omnesq; bel
 li reliquias ī Apulia extitit. ac pacato vbiq; regno Neapoli re
 diēs ī triūphātis morē: exultāte populo magnificētissimis ap
 paratib⁹ ingress⁹ est vr̄bē. Post hæc de pace iter Alfonso & Eu
 geniū actū. Ludouic⁹ cardinalis Aglegiēsis & sua virtute & pō
 tificis auctoritate potens: idcirco ad regem missus: eam con
 fecit. leges pacis in hunc modum dictæ: Eugenius pōtifex Al

Belisarius.
Gothi.

Carpeno
num op.
Antonio
Candolæ
capto/
Alfonfus
ignouit
& multa re
liquit.

De

fonsum regem Neapolitanum decernat: appellesq; Ferdinā-
 do regis filio cui rex post mortē regnū destinauerat: potestātē
 succedēdi faciat. Terracīnāq; regno adijciat. Alfōsus cōtra Eu-
 genij auctoritatē se subiciat: atq; opitules ad agrū Picēum: quē
 Sfortia occupauerat vendicādū: si quādo pōitex aduet? Tur-
 cas aut Afros bellū suscipiat: rex cū classe adiuuet: Sacerdotes
 regnorū suorum sub consiliij prætēxu Basileā p̄fectos reuo-
 cet. Nec patiatur tres ex suis qui cardinales sub Amedeo Sa-
 baudienſi creati fuerant reuertentes pro cardinalibus suscipi
 haberi ve: Matricē ciuitatē ducalē: atq; Acumulū in Marſis op̄i-
 da Romanæ ecclesiæ tradat. Traiecit deinde in Picenū Alfon-
 sus & quæ supra relata sunt: fœlici cursu perrexit. Exin domū
 rediēs cū Genuensib⁹ duce Raphaelē Adurno ea lege pacem
 fecit: vt bello ablata nemini petendū ius esset. Nec regis hostes
 Genuēsis popul⁹ Nec rex Genuēsiū reciperet: illos ve cōmeatū
 adiuuaret. Genuenses regi quorannis dū viueret honoris gra-
 tia pateram auream dono darēt: ac Neapolī mitterent. Post
 hæc Antonius paterna stirpe Gentilia per matrē Vintimilius
 qui multa in Apulis egregia facinora Alfonsi gratia fecisset: ad
 Fontem populi non procul a Theano: quo iussi erāt regni pr̄i-
 cipes conuenire cū equitibus. 300. profectus tanq̄ vnus ex pur-
 puratis auctoritate maioribus interficere cōstituiſſet apud re-
 gem accusatus: clam fugiens Cantanzanū ditioni suæ opidum
 repetiſſe: extindā atq; regni litē excitare conatus: nō solū vicī-
 nos proceres. sed Venetos & alios Italiæ potētatus: vt in regē
 arma susciperent: & literis & nūcijs iuitauit: sed frustra illi cūcta
 successere. Nam rex cū copijs aduersus eū profectus: & Cretō-
 nē vr̄bem & oēm ei reliquū agrū ademit. Ip̄m q; in Catāciano re-
 clusum: ad deditiōnē nulla cōditione itērueniente cōpulit: Io-
 hannē vero Nuceum qui cōtumaciæ Antonij suā or fuerat: op̄i-
 dis oībus exutum regno excedere iussit. Secuta est paulo post
 profectio regis in Tuscīā: de qua suo loco relatū est. Vnde reuer-
 sus nō multo tēpore iterieſto Frīdericū imperatorem: & Leono-
 ram imperatricē ex fore sua neptē ad se veniētes tāto honore
 excepit: quantū referre vix oratori maximo faciūda suppetat:
 donatosq; magnifice ābos a se remiſit: Exi quāuis pacē vt p̄di-
 ctum est: Floretinis petentib⁹ dedit: cū tamē capta Mediola-
 nensī vr̄be a Frāncisco Sfortia: Leonelli marchionis Fiteſi itē-
 uentu cū Venetis positis inimicitijs fœd⁹ iniſſet. Alterū tamē
 in Tuscīa bellū gessit: missō i eā expeditionē Ferdinando filio:
 de quo satis inter res Etrūscas cōmemoratum est. Soluta est &
 pax cum Genuensibus capta naue: quæ de Chio inſula Genuā

Matrix Ci-
 uitas.
 Acumulum
 op.

Leges pa-
 cis inter
 Alfonsū &
 Genuenses
 Anto. Vin-
 timilius;
 Fons pop.

Cretō Vrbs

Io. Nuceus

petebat vt postea referemus. Ob quam rem cōmotā repu. Genuenses: Ioannes Philippus Flisca gente prognatus cū quatuordecim altissimis nauibus in portū vsq; Neapolitanū adnauigauit: ibi vt regis triremes: onerariasq; nauis incēderet. sed repulsus tormentis æneisinglorius abiit. nec multis post diebus classis regia ad montē Cyrceum sex Genuensiu nauis infsecta. cum homines effugissent demersit diuiti præda in eis recepta: Quibus ex rebus: quāq; de pace tota ferme Italia cōuenisset: Inter Genuenses tamen et regem concordia fieri non potuit: Sed cū Genuēses exules ad regis opes cōfugissēt: classis ei concessa est: quæ Ligusticum vexans litus etiā vrbe ipsam: vt relatum est oppugnare non dubitauit: & nunc maioribus viribus idem bellū repetitur Fuit autē Alfonso cū Fabricius Imperator ad eum venit: annos circiter octo & quinquaginta natus: corpore gracili: vultu pallido: sed aspectu læto: naso aquilo & illustribus oculis: crine nigro: & iam albicanti: ad aures vsq; protensus: statura mediocri: cibi potusq; temperans: nec vino vsus: nisi aqua multa perdomito. Literis per omnem ætatem operam dedit: Grammaticæ apprime peritus: quāuis latine præloqueretur: historias omnes coluit: nec pœtas aut oratores ignorauit: dialecticos nodos facile soluit. nichil ei abditum in pihilosophia: arcana theologiæ perscrutatus omnia: de præsentia dei: de libero hominis arbitrio: de incarnatione verbi: de sacramento altaris: de trinitate: de difficilimis questionibus percontatur & presto & sapienter occurrit: in responsionibus dandis quāuis breuis & circumfusus nūquam tamen diminutus. Sermone blandus tersusq;. Summa ei cura: ne quispiam ab se abiret ingratus: petitiones differre maluit q̄ negare: fuit religioni. rem diuinam diligenter curauit. Sacerdotalia indumenta & altaris ornamenta comparauit: quibus comparari alia nulla queant. Sacram ac domesticam supellectilem auream & argenteam admirabilem & incredibilem cōposuit. margaritas: vniones: adamātes: cæterosq; lapides præciosos toto vrbe q̄ sitos coemit: facelli in quo sacris interfuit: & aularum quas incoluit: parietes diuitibus atq; aureis pānis ornauit. Vestiuit seipsum nitide magis q̄ preciose. Serico raro vsus aut ostreo paludamento. Venationi magnam vitæ suæ partē consumpsit: in bello seuerus & asper: in pace clæmens ac mansuetus: pepercit facile his qui contra se arma tulerant: humanum sanguinem inuitus fudit. Scelera tamen odit: nec impune subditos delinquere passus est. Regnum: quod multis ante sæculis spelunca latronum fuerat: adeo pacatum securūq;

Genuenses
Io. Philippus.

Alfonso hic
describitur.

reddidit: vt quacūq; iter habeas nullus prædonū metus adſit
 Legatis oibus ad ſe veniētibus ſumptus opipare ꝑbuit. apo-
 ſtolicis qui Cardinales eſſent obuiā extra urbē ꝑfectus quaſi
 patres honorauit: nauē inſolitæ magnitudinis fecit: & qua-
 ſi qui ꝑcul inſpiciat ſublimis eſſe arces per mare vadētes ar-
 bitretur ædificauit pluribꝫ in locis. Sed Neapolī ſupra q̄ dici
 poſſit: ſplēdide ac magnifice arcem regiā: cui nouo caſtro fuit
 nomē: a fundamētis electā iterū erexit: tum opere mirabilem
 inexpugnabilēq;: tū ſumptu magnificētiffimā: turribus orbī-
 culari forma ex lapide quadrato mirifica ſtructura atq; artifi-
 cio: muriq; craſſitudine inaudita: & ingenti arcu triūphali ex
 marmore candidiſſimo reformauit. Arcē ſancti Saluatoris in
 mari ex Ovo nuncupatā: cuius inexpugnabilis ſitus ad vſum
 magnificētiffimæ Regiæ redactꝫ eſt. Ampliavit & urbīs por-
 tū: obiecta in profundū maris altiffima mole craſſiſſimo mu-
 ro: turribꝫ munita: Salubritatē urbi exiccatis paludibꝫ dedit.
 Magnus ꝑfecto princeps: & in vtrāq; fortunæ partē ꝑbatus:
 qui inter cætera ſibi aduerſantia etiam terræmotum anno ab
 hinc ſecundo paſſus eſt: toto ferme regno: qualem nec noſtra
 nec patrū noſtrorū memoria viſum auditū ve ferūt. Nam &
 multa regni opida funditus corruere: inter q̄ Arrianū ita ab-
 forptū eſt: tanq; Calmate periſſet. Raro ciuitas abſq; inſigni
 ruina ſupſuit: circiter triginta millia hominū inter cadētia te-
 cta periſſe ferunt. Neapolitanorū nobilitores ædes diſiectæq;
 ſunt. Nec templū in ea urbe laſione nō ſenſit. Sed hodie tam
 ciuitas ferme reſecta eſt ciuiū diligentia & regis liberalitate.
 ¶ Cæterū clariſſimi regis: qui ſæculū noſtrū: veluti ſidꝫ quod-
 dam præfulgidum illuſtrauit: haud ab re fuit q̄ breuiſſime ve-
 lut in epilogo ꝑclara facinora ꝑcurrere: quīs tēporis a nobis
 recepti pleraq; modū excedāt: ex quibꝫ illuſtriora huiſcemo-
 di ſunt: adoleſcēs mortuo Ferdinādo Patre: Aragoniam: quæ
 ab illo in Hiſpania regna ſuſcepit: cū aliquādiu ſapiēter admi-
 niſtraſſet: adoptatus in filiū a Ioanna Neapolitanorū regina
 diſſuadētibꝫ amicis / expeditionē in Italiam ſuſcepit. Regina
 opem tulit. Ludouicū ducē Andegauēſem: qui regnū ſibi hæ-
 reditario iure debitū affirmabat pluribus ꝑllis afflictū expu-
 lit: Reginā: q̄ malo vſa cōſilio ab ſe defecerat: non tam puni-
 uit q̄ coercuit. Rhenatū alterū regni æmulū armis victū cede-
 re cōpulit. Ioannē Vitelliſcū Alexandriæ patriarchā magnis
 copijs inſultantē regno fugauit Caietam bis cepit / ſemel acri-
 pugna deuictā & iterū ciuitatis parte vocante: cū defeciſſet:
 Neapolim quīs Rhenatus & magnus inſeſet populus: expu-

Nouum ca-
ſtrum.

Arx Oui.

Terræmo-
tus.

Arrianum
opī. terræ-
motu ab-
ſorptum.

Epilogus
de geſtis
regis Al-
phonſi.

gnauit Ioannem fratrem Nauarræ regem in Hispania laborã
 tem armis adiuit: Massiliam insignè Prouinciæ ciuitatè noctu
 adorsus obtinuit ac diripuit. Ad insulã Gerbini: quam veteres
 Lotophagiten appellauerunt: a cõtinenti Africæ quatuor mil
 lia passuum distantè obsidione admouit. Bosforiũ Prouinciæ re
 gem cū copijs aduentãtem in proximo litore victũ: ex minori
 bus castris ad maiora fugere compulit. nec diu post ab eisdem
 tributa suscepit ab Eugenio Pontifice maximo: qui sibi de re
 gno contrarius esset: quas tãdẽ voluit leges pacis accepit. Frã
 ciscum Sfortiã ex agro Piceno armis deturbauit. & in Albania
 & in oriente p suos duces Turcis infestus: nõ parua eis damna
 intulit. Bis Florëtinos ob res Gallicas armis afflixit. Bis eis pa
 cem petentibus dedit. Sed maius omnibus est & admiratio
 suporeq; dignius: q; prælio naualia Genuensibus (vt ante di
 ximus) supatus. & in Philippi Mediolanensiu ducis captiuita
 tem adductus. mox liberatus potentissimo regno potitus est.
 & a victoribus victor tributũ accepit. & adeo erga Philippum
 gratus inuentus est: vt ab illo superũ voluntate hæres sit nun
 cupatus. Vera Gothorum soboles ex quibus deriuatum esse re
 gium Hispaniæ sanguinem / vnde Alfonsi origo est: haudquaq;
 ambigũt. Illis & prælio vincere & regna sibi subicere pprium
 fuit. Quorum vestigia Ferdinandus imitatus: haud dissimilem
 filium genuit / quando & ipse Aragoniam / Cathaloniam / Valen
 tiam / Siciliam. Alfõsus vero eam Italiæ partem quæ olim Ma
 gna Græcia dicta est: pugnando / instando / vincendo sibi subie
 cit. & magister Italiæ pacis factus. Hispanicarum quoq; rerum
 moderator & arbiter esse videtur.

Reges Hi
 spani a Go
 this orti.

EVROPAE PII PONTIFICIS

F I N I S.

RECOGNITIONES.

¶ Folio primo, Vbi est, vt ea memoria mandaremus, scribe memoria. Folio eodē. Quam plures, scr. Quē. Fo. 2. Religio num. scr. regionum. Fo. eodē. Putans. scr. putet. Eodē q̄. scr. quā. Eodē. climatib. scr. cli. Fol. 3. Rhyphenis. scr. Riphēis. Eodem. climatib⁹. scr. ma. Eodē auctoritas. scr. autho. Item. Aet hyopas. scr. Aethi. Item. **¶** Particio. scr. **¶** Partit. Fo. 4. Cisi dia. scr. Pi. Fo. 6. Cathio. scr. Cathaio. Fo. 7. Simillima. scr. Simill. Eodē. siluestrib. scr. syl. Fo. 11. a quinque millia. scr. ad. Fo. 13. Pyrrhachium. scribe Dyr. Fol. 14. Themisira. scr. Themisc. Fo. 16. Hierosolimis. scr. Hierosoly. Fo. 17. Innuetes. scr. Innuentes. Fol. 20. Confunderunt. scr. confud. Eodē. Aegydtijs. scr. Aegypt. Fo. 21. Longūbardos. scr. Lōgob. Eodē. Meditari. scr. meditati. Fo. 22. cōmisse/nam. scr. vnico verbo Cōmissenam. Eodē. infetora. scr. inferi. Fo. 23. Vixisse. scr. vixisse. Eodē cōtum elias. coniūge. & scr. cōtume lias. Fo. 26. Tyrāco. scr. tyrānico. Fol. 27. Superminent. scr. supere. Eodē Pendiisse. scr. pepen. Fo. 28. barbatis. scr. bar baris. Eodē. Amici. scr. Amnici. Fo. 37. Imminetes. scr. imi nentes. Eodē. Nudas mulieres. scr. nudæ. Ibidē. Nudos pe dib. scr. nudis. Fol. 39. Themisciram possedit antiquū Ama zonū domiciliū. & Syd mā. Incipe capitulū vbi Themiscira cā dus est. Fo. 40. stadijs & centū. scr. stadijs centū. Eodē. et cū. scr. at cū. Itē. cū primori. scr. p̄mori. Fo. 42. in marg. Vbi est Harmenta. scr. Harmena. Fo. 43. etiā in marg. Paphagoma. scr. Paphla. Fo. 51. Alexandria. scr. Alexandria. Fo. 52. Affir mant. scr. Affirmat. Eodē. Lāpasco. scr. Lāpsa. Fo. 54. Virū formā. scr. viri. Fo. 58. Aeolitarū. scr. Aeolica. Fol. 60. Tetrar chordo. scr. tetrach. Eodē. foemina. scr. feminea. Fo. 61. Spa siosas. scr. sa. Eodē. Tettiodectimo. scr. terti. Eodē. Colopho nis. scribe nijs. Item. rerū. scr. rerū. Fo. 63. Anacreonti. scr. tis. Eodē. Vno de confabulator. scr. vno. confab. Item. Ne garet. scr. regnaret. Fo. 64. Porrum. scr. portum. Fo. 65. in marg. Cērux parturæ. scribe paritū. Eodē. Familiars. scr. famili. Fo. 66. de Leucis gentis. scr. gentib. Fol. 67. in fine. Vro. scr. viro. Fo. 69. Siquidem. scr. si quiddā. Eodē. Cabus. scr. Carib. Item. Filijs. scr. filij. Item loco tempore. scr. lōgo. Fo. 73. Statione. scr. nem. Fo. 74. Torrentibus. scr. tis. Fol. 75. Materix. scr. rie. Fo. 76. Fratribus. scr. fratris. Eodem in marg. Canaita. scr. Cananita. Fo. 78. Iuris. scr. viris. Fo. 82. Memeratu. scr. memo. Fo. 84. Mugnus. scr. ma. Eodē am nis. scr. annis. Item. Pifidam. scr. pifidiam. Fo. 87. ad tumul-

tum sectandū. scri. sedandum. Fo. 89. Abegerū. scrib. rūt. Eodem dicente serui domini. scr. dicentem serui domini. Fo. 90. exitum vrbī. scrib. exitium. Fo. 92. Hauc. scribe haud. Eodem Rapinamq;. scrib. rapinæ. Fo. 94. Gorgij. scrib. Georgij. Fol. 95. alia. scrib. Asia. Fo. 97. Compato. scrib. comparato. Fol. 98. Agebant. & obruncabantur. scrib. bat. & batur. Fo. 100. Partem. scri. patrē. Eodem. Hemerus. scrib. Ho. Item in margine. Hysinenus. scrib. Hysime. Fo. 101. Arcania. scrib. Acarnania. Fo. 102. Chaone. scri. nes. Eodem. Patri. scrib. parti. Fol. 105. Cōnubia. scr. cōcubia. Fo. 106. Cillæ. scr. Cillæ. Fo. 107. Requisiuit. scrib. requisiti. Eodem. equitesue. scri. æquitasue. Item Albetus. scrib. Albertus. Item dignaq;. scrib. dingnam. Fol. 108. Impetrata. scri. imperata. Eodem. Potissimum. scri. potentis. Item arbter. scribe arbi. Fol. 109. Pruteons. scribe Prutenos. Fo. 110. præbentī. scri. præbent. Eodem. parre. scr. parte. Item saluatoris. scrib. saluatoris. Fo. 112. at tum nouus. scrib. cum. Fo. 113. in margine. Balarij. scribe Balio. Fo. 114. tota Germaniæ. scrib. nia. Fo. 115. ingressus. scrib. sis. Fo. 119. vīri. scri. iuri. Eodē. qd literas. scri. qui. Itē qua sibi. scri. quas. Itē hoc dū. scr. hic. Fo. 123. antistites. scri. antistes. Fo. 125. dacti. scri. pacti. Fo. 126. primo verbo. desuerāt. scr. desciuerāt. Fo. 130. libera sitis. scri. suis. Eodē. cum Philippus. scr. quem. Fo. 131. delinquerent. scrib. derel. Eodem. certus. scri. certis. Item Francisci. scri. cus. insequenti Fo. vbi pro numero ipsius. Fol. 135. scrib. 132. Fo. 134. aduersi. scrib. sis. Eodem. hactetus. scribe. nus. Fo. 137. liberati. scribe liberi. Eodem. ipendia. scri. stipendia. Item actissima. scrib. arct. Fo. 138. hærendem. scr. hæredem. Eodem. vnus ex his. scribe vnum. Fo. 139. genensī cū. scribe genuensī eum.

Impressa est hæc Asiæ & Europæ quam elegantiss.
historia. per Henricum Stephanum impresso-
rem diligētiss. Parrhisijis & regione scho-
læ Decretorum. sumptib. eiusdem
Hêrci. & Ioānis Hongōri.

VI. Idus Octobris anno Domini. M. D. IX.

